M.D.K

KELEMEN Ede építész

Részvétel a pályázaton

Társtervező: Sebők Imre

Borosnyai Pál: A pesti Vigadó terv-pályázata

Magyar Építőművészet 1958. (VII) 1-3. sz

98. l

Kelemen Ede

/ÁÉIV/

építésze = Posta és bank épület, kistőrös

Magyar Építőművészet 1968. 6.sz. 28. l.

M. D. K.

KELEMEN Ede építész

Mart téri könyvpavilon (Repr.)

Társtervező: Hoppál Dezső

Győri László: A budapesti főutvonalak rekonstrukciája

Magyar Építőművészet 1959. 5/6. sz. 184-187. l.

Kelemen Ede építész M.D.K.

A Héviz-tófürdő tervpályázaton 7ooo Ft-os megvétel

Társtervező: Simon Ferenc, P. Horváth István, Boross Árpád, Kánya Zoltán

Magyar Építőművészet 1966/2. 2-5.1.

KELEMEN Ede építész

Kisvörös, postaépület, 1968

Postaép. 93. s ill.

M.D.K.

Kelemen Edéné épitész

A Bp. II. "Aranyhegy és környéke" rendezési terv-pályázaton dijazva

Társtervező: Kiss Albert, Pázmándi Margit, Virág Csaba, Halászy Imre

Magyar Epitőművészet 1967/6. 4.l.

Kelemen Edéné építész

Resztvett az alábbi pályázaton
(maket, rajzó)

N.N: Amsterdami Városháza
terv pályázata 1968

Magyar Építőművészet 1970/2 2 sd.

Kelemen Edéné M.D.K.

Részt vett a budapesti Orvostudományi Egyetem elméleti tömb tervpályázatán

Társtervező: Berosnyai Pál, Bönyő András, Fekete György Fekvári Irén, Cserba Zoltán, Kulcsár Istvánné, Kigyóssy Ágnes

Magyar Építőművészet 1963/2. 6-7.l.

Kelemen Ede

K.E.: Irodaház, Budapest, VIII. Baross utca. Épitész: Kelemen Ede, statikus Reitter Ferenc, belsőépitész B.Szerdahelyi Laura. - Ismertetés, képekkel.

Magyar Épitőművészet, 1971. 2.sz.

37-4o. l.

MDK

Kelemen Ede

három társával megvilágított hirdető-berendezés-tervet készített a Művelődésügyi Minisztérium és a Magyar Hirdető Vállalat által kiírt pályázatra.
A berendezés háromágú csillag alakú.
(rept.)

g. j.: Új hirdető „oszlopok".
Érdekes Ujság, Bp. 1957. december 21. 6. l.

MDK

Kelemen Ede

és Sebők Imre közös pályaművét megvásárolták a Pesti Vigadó koncerttermének megtervezésére hirdetett pályázaton. (repr.)

G. J.: Vita a Vigadóról.

Érdekes Ujság, Bp. 1952. október 5. 12-13. l.

Kelemen Ede épitész M.D.K.

/ÁÉTV/

Bp. XII., Alkotás utca. Uj lakótömb

Épitésvezetők:Hertelendyi Zoltán,Hajba Antal.

Tervezés éve:1960 épités:1961-62.

repr.

Magyar Épitőművészet 1963/3. 40-41.l.

MDK

Kelemen Ede

Kelemen Ede és Sebők Imre tervét 7000 forintért megvették a Vigadó újjáépitési tervpályázatan.

Cikk: Milyen lesz a Vigadó?

Népszabadság, 1957. szept. 18. (Képpel.)

Kelemen Ede építész

az Alkotás utcai lakóházak
építészeként neve említve

Magyar építészet 1945-70
46. old.

Kelemen Ede

Kiskőrös, Posta- és banképület. /Kelemen Ede épitész, Garajszky József belsőépitész, Turi Mária festő./ - Ism: Szende László, Magyar Epitőművészet, 1968. 6.sz. 28-29. l. - Magyar Epitőipar, 1968.1.sz.32.l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért. 1971.2.sz.149-182. l.

155. l.

Kelemen Ede

tervezte a bp-i optikai kutató intézetet. 1966. 435. sz. reprodukció.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

1400

Kelemen E.

a müncheni Képzőművészeti Akadémia magyar növendéke;

beiratkozás éve 1922.

Jászai Géza: München und die Kunst Ungarns 1800 bis

1945. Ungarn-Jahrbuch, Mainz, 1970 10 l, 149 l

Ubu király feltámadása

Merdre! — ezzel a kényes francia fület megbotránkoztató szóval süvöltött be *Alfred Jarry* a századvég békés önelégültségébe. A brutális főnevet még meg is toldotta egy mássalhangzóval, hogy jobban ropogjon; mintha csak a szó magyar megfelelőjét három g-vel ejtenénk a végén. Kihívás, lázadás, dac, botránykeresés volt-e vajon ez a minden à propos nélkül kiáltott átkozódás, mely darabja folyamán állandóan megismétlődött?

1896 évében vagyunk, az úttörő Lugné-Poë színházában, az Oeuvre-ben. A nézőtéren kitörő botrány szinte az Hernani bemutatóját idézi. A felvonuló irodalmi világ véleménye hevesen csap össze: a korabeli békés középszer és józan ész képviselője, a tekintélyes Sarcey tüntetően távozik, Lemaître, a másik neves kritikus tanácstalanul kérdezgeti: ugye csak tréfálnak velünk? Jules Renard már formálja csípős megjegyzését, amit éjjel majd naplójába feiró, Courteline székére ugorva méltatlankodik, Rostand monoklija mögül elnézően mosolyog, Richepin, a költők fejedelme, lelkesen tapsol.

A darab, az *Ubu király* szerzője egy alig huszonhárom éves fiatal ember. Néhány éve érkezett Párizsba. Hallgatta Bergsont, de az Ecole Normale-ig már nem jutott el, mert helyette inkább Léon-Paul Fargue-gal, a Párizs gyalogosa elődjével rótta az utcákat. Szimbolista verseket ír, s bekerül a Mercure de France körébe: valóságos háziüdvöske lesz ez az érdekes, breton makacsságú ifjú; Rachilde és Gourmont fogadják barátságukba.

De egyáltalában szerzője-e a darabnak? Igen is, meg nem is. A mű keletkezése visszamutat a rennes-i gimnáziumban töltött évekre, ahol egy korlátolt fizikatanárról, gúynevén Heb atyáról valóságos mondaciklus alakult ki a lázadó diákképzeletben. A későbbi történetnek szinte minden eleme fellelhető: egy bohózatba fordított Macbeth-mese áll össze belőlük. Ubu atya a lengyel király udvarában él, felesége buzdítására megöli az uralkodót, elfoglalja a trónt, kegyetlenkedik, ítél, pénzt hajt be, végül a seregeit megverő oroszok elől Franciaországba menekül. A diákok bábszínházukban egyes jeleneteket játszanak is; az órák alatt Hebről karikatúrák terjednek a pad alatt. Bizonyára már ebben az ős Ububen is nagy szerepe van Jarrynak, a félénk és gögös, különlegesen koraérett, tanulmányi babérokat learató kamasznak.

De Jarry érdeme igazában nem is abban áll, hogy ennek az alapjában vérszegény kis mesének a megformálásában résztvett, hanem abban a gesztusban, amellyel kiemelte az iskolai farce színvonaláról, különleges jelentőséget adott neki: szimbólummá növesztette.

Ettől kezdve Ubu figurája Jarry műveinek szinte vezérmotívuma lesz. Az Ubu király után egy-két évvel megírja folytatását s részben ellenképét, a *Leláncolt Ubu*-t: a hatalmaskodó Ubu után a szolgaságban megmakacsodó Ubut. De alakja mindenütt felbukkan, ahol az író az emberi normákon való önkényes túllépést, az abszurd gondolkodást idézi, így abban a kis jelenetben is — Ubu és lelkiismeretének párbeszéde —, melyet Gide a francia próza tökéletes remekének nevezett. Sőt, Jarry maga is azonosul önnönhősével pattogó kijelentésével, fejedelmi többesével Ubu mögé rejtőzik. Különben sem volt ellenére a misztifikáció; a kortársak és barátok — Apollinaire-től Salmonig — egész Jarry—Ubu legendakört jegyeztek fel a magát hol angol, hol magyar eredetűnek valló, Mallarmé temetésén kerékpáron, toprongyosan megjelenő, kávéházakban pisztollyal lövöldöző költőről.

Mi is hát az Ubunek, ennek a Thiers-től a tökéletes anarchistáig mindennek nevezett alaknak az értelme, akiről a darab előtt mondott bevezetőjében szerzője maga hatalmaz fel minket, hogy azt lássunk benne, amit éppen akarunk? Ki is ez a disznófejű, fálánk és kapzsi, kegyetlen és pipogya, önhitt és gyáva, minden gonoszság és aljasság megtestesítője, s mégis olykor zseniálisan okoskodó figura, aki hol az Apokalipszis szörnyét, hol meg Joseph Prudhomme-ot, a szemüveges papucshőst idézi? Éppúgy többértelmű, mint a közmondásossá vált népszerű hősök, Polichinelle és Guignol, vagy akár mint Charlot, hogy a modern kor másik nagy mítoszát említsük. Mert Jarry legnagyobb érdeme talán éppen az, hogy sikerült szimbólumot és mítoszt formálnia.

A mű egyetlen lázadó kiáltás: a felnőttként is kegyetlen kamasznak megmaradó, magános, nő, gyerek, rendszeres foglalkozás nélküli vad, az adyi, prousti, lautréamonti értelemben vett irodalmi szörny lázadása. Lázad minden önkény és ostoba tekintély ellen, a katonai korlátoltság, az adminisztráció, a demokrácia megmerevedése és automatizálódása ellen. S egy nagyszerű jelenetben Ubu, a király ítél is, kettős értelmű szerepének megfelelően: a süllyesztőbe löki az antiszemitát, a zsurnalisztát, a politikust, a rendőrfőnököt, a cenzort. Anarchista lázadás? — bizonyára az. Jarry hit és vélemény nélkül áll a világban: értelmetlennek és abszurdnak találja, de nem igazolja a népszerűség és hamar siker alá hajló jóváhagyással.

Az Ubu korszaka, a századforduló körüli néhány év Jarry pályájának a csúcsa: egymásután írja részint szimbolista, olykor az okkultizmustól és kabbalisztikától is megérintett műveit, részint érdekes s korát megelőző regényét, a Surmâle-t. 1903-tól kezdve azonban szerény pénzforrásai is beapadnak; az anyagi és erkölcsi nyomorban egyre mélyebbre süllyed. Az ötletes, gúnyoros, csónakázó, kerékpározó, vívó Jarry önmaga árnyéka. Az abszint, a szent növény után az éter következik... Halálának ötvenedik évfordulójáról tavaly emlékezhettünk volna meg.

Ubu feltámasztása Jean Vilar érdeme: a párizsi Théâtre National Populaire-ben, ebben a nemes szándékú színházban hozta szinre egy műsorban mind a két darabot: szembeállításukkal olyan értelmezést adva nekik, amely eddig, az olvasók szűk köre előtt is talán fedve maradt. Ubu atyának már az első estén is több nézője volt, mint eddigi pályafutása alatt összesen.

Albert Pál

Egy magyar művész halálára

Egy különleges magyar értékkel lettünk: Rácz Aladár halálával szegényebbek. A cimbalom Segoviája hunyta le szemét Budapesten 1958 tavaszán.

A cimbalom nem tősgyökeres magyar hangszer. Már a régi kínaiak ismerik ezt az asszír-babilóniai kultúrában előforduló és Európában a középkor folyamán felbukkanó zeneszerszámot s maga a név az ütőhangszer és a verőkkel megszólaltatott húros hangszer sajátságos konfúziójaként herül elénk a századok folyamán. Németalföldi és olasz festők képei egyaránt mutatnak cimbalomszerű hangszereket s egy német muzsikus, Hebenstreit Pantaleon, mint Rácz Aladár őse, a francia udvart ejti bámulatba 276 húrú cimbalmával, amit a róla szóló Grimm a világ legnehezebb hangszereként csodál meg és „le plus difficile qu' il existe" szavakkal jellemez. A cimbalom nálunk a XV. században tűnik fel s a XVI. században már elterjedt lehetett, mert különben Zrínyi György nem írná a pécsi bég egyik elfogott cigányáról Batthyány Boldizsárnak: „cimbalomja vagyon, olyan szabású, mint azkivel az deákok a misét énneklik, de nem fával vert, hanem mint az hárfát, csak az ujjaival kapdozza". Gyöngyösi István a „Mars és Bacchus... viaskodása" művében a „nótát Tehén hús fogással" cimbalmossal is játszatja. Gvadányi és mások tanúsága szerint a cimbalom a XVIII. században már a cigányegyüttesek állandó zeneszerszáma. A cigányok „nagy százada" a múlt század lévén, a cimbalom szóló hangszerként is divatozik, sőt még e század elején is megtalálható, a régi együttesek szabadon koloráló akkord instrumentumainak ez az utóda. Az egyéni és különös felé forduló romantika szimfonikus zenekaraiban is felbukkan és pedig nemcsak Mosonyi, Erkel és Liszt orchestereiben, a Szép Ilonka, Bánk bán, Dózsa György, Névtelen hősök operák s a III. zenekari rapszódia, a Magyar rohaminduló partitúráiban, hanem Paderewski is megszólaltatja a „Manru" című dalművében. A Háryban Kodály éppúgy felhasználja a cimbalmot, mint Bartók a zenekari hegedű rapszódiában.

Annak ellenére, hogy a cimbalom nem magyar eredetű, nálunk a köztudatban, mint jellegzetes magyar cigányhangszer él. Rácz Aladár is egy cigánybanda cimbalmosaként kezdte meg pályafutását. Így került Párizsba, ahol Sztravinszkij nemcsak felfigyel rá, nemcsak a hangszer speciális hanghatásai érdeklik, hanem darabokat is ír Rácz Aladár számára.

Budapesten Rácz Aladár teljesen egyéni, semmi máshoz nem hasonlítható sajátos cimbalomművészete a harmincas évek végén tűnt fel. A minden artisztikusra fogékony magyar főváros felfigyelt erre a különös, sok tekintetben a clavicembalóra emlékeztető, de annál hajlékonyabb, érzékenyebb és acélosabb kifejezésre. Rácz Aladár bőven merített a régi francia clavecin irodalom, de a barokk és Bach kincsestárából is és így tolmácsolási anyag tekintetében is emlékeztetett arra, amit a múlt század második felében hanyatlásnak indult gitár területén Segovia és Llobet produkált. Közöttük és Rácz Aladár között azonban van egy alapvető különbség. Segoviától megmaradtak a hangszer adta lehetőségek kiaknázásánál és a klasszikus gitármuzsika feltámasztásánál, Rácz Aladár azonban kombinálta a maga cimbalomjátékát a zongoráival, azt kísérethént felhasználva, instrumentumát mintegy bedágyazta a zongorába. Ez tulajdonképpen abszurd hangszerkombináció, azonban épp ez az esztétikai és hangzásbeli képtelenség mutatja az ő rendkívül szuggesztív és a maga nemében páratlan művészi kifejezése rendkívüliségét és erejét.

Az ostrom utáni egyre nehezedő években a kommunista diktatúra igyekezett Rácz Aladárt a maga felszabadítottjaként feltüntetni, ünnepelni és hamatoztatni. Nem ment, Rácz Aladárról kiderült, hogy nemcsak kitűnő művész, hanem igaz ember is. A maga szelíd módján hikerülte a fényszórót és aranykalitkában nem volt hajlandó produkálni magát. Rácz Aladár igazi énekesmadárként némult el a kalitka láttán. Amikor évekkel előbb utoljára hallottam, már csak a Svábhegy déli lejtőjén lévő Torbágyi úti otthonában játszott tanítványainak és kedves embereinek. Könnyű felidéznem a képet és a hangulatot. Kint ragyogóan sütött a nap, messze lehetett látni az Alföld végtelenjébe és Rácz Aladár a multat idézte. Couperint játszott és Bachot, majd röglönözve lassút, gyorsat, hallgatót, trisset, verbunkost és czifrázatost... Elbüvölve hallgattunk... Fájdalom, a hangot, ha elszáll, nincs hatalom, ami visszahozza.

Gaál Endre

Kelemen Emil festő kiállítása Bécsben

A bécsi Lobkowitz - Dietrichstein-palotában április első hetében nyílt meg a Wolfrum-galéria rendezésében Kelemen Emil magyar festőművész kiállítása; létrejöttében jelentős része volt az osztrák PEN Klubnak, melynek főtitkára, Karl-Maria Hauser művész és művészeti író és titkárnője, Erika Hanel szerkesztő-asszony nagy megértéssel karolták fel a Kelemen Emil ügyét. Kelemen Emil értékes és méltányolt munkása volt a modern magyar festőművészetnek. Sohsem tartozott valamely csoportosuláshoz és elhatárolt irányhoz, de szabad és független természetével sok része volt a magyarországi művészeti élet francia és általában modern latin igazodásában. Felfedezhetők régi és újabb festészetében akár Chagal, akár Braque igen távoli reminiszenciái, ám közvetlen hatásról nála alig beszélhetünk. Voltak benne hajlamok és érdeklődések az itáliai Novecento összefoglaló tendenciái iránt is; de Carrá-hoz és Casoratihoz csak lazán viszonyul. Ez utóbbi érdeklődés talán valamely ösztönzéssel lehetett a művész törekvésére, hogy a mozgalmasságot és nyugtalanságot mégis rögzítő, monumentális kötöttségű látásmóddal közeledjék tárgyai felé. Sorozat olyan kompozíciója volt, amely ezzel az összefoglalt monumentalitással, kemény és erős vonalvezetéssel, határozott színekkel szólt városokról és mezei tájakról. Máskor könnyed, lírai és játékos volt, — csendéletek és elmés női arcképek tanúsítják költői látását és egyben kecses humorát. Igen érdekes és mély látású arcképeket is teremtett, melyek plasztikai igényükön túl merészségükkel is hatottak. Láthattuk régen állatképeit is, stilizáló és ritmikus hajlama játszadozott szép paripák büszke vonalaival és el-elpihent iőságos öreg kutyák nyugalmán. Régen túljutott a Budapesten dogmává merevült posztimpresszionizmuson; de nem hágta át a természetelvűség küszöbét, ám a látott természetet mindenkor megkísérelte újjáérteni és újjárendezni — és itt talán-talán Juan Gris úttörő és elsődleges kubizmusa is ihlethette igen messziről. Volt érzéke a tárgyak és emberek merész és sokszor féktelenül is ható 'jellemzéséhez: e nemben elsőrendű volt Rózsa Miklósról, az egykori budapesti művészeti propagandistáról festett arcképe. Más portréin a lelemzés ereje mulatságosággal párosul; e nemben említenünk kell kivált Keleti Artúrról vagy tíz éve és Tersánszky Józsi Jenőről 1955-ben festett képmását, ez utóbbi pajzán elmésséggel és bursikóz bájjal harsányzöld mezőben fuvolázó öreg havasi faunként eleveníti meg az írót.

Szükségesnek tartottuk, hogy így, röviden összefoglaljuk Kelemen Emil egykor oly boséges festészetének elemeit. Tíz éve elzáratott előle Budapesten minden lehetőség, becsületes neve többé máig nem volt említhető... Most hatvanként esztendős és vagy háromnegyed éve jöhetett át a határon; művészete többé nem lelhetett bazát Budapesten. Említsük még, hogy a művészetnek őt és nem élt úgy sohsem gazdag művészetéből, hogy feláldozta volna akár 1944 előtt, akár az után bármely módon belső szabadságát. Természetesen fájdalmasan kellett éreznie az elmúlt tízizenkét esztendőben neki is, mint a magyarországi tisztességes progresszió annyi emberének, hogy sok-sok méltánytalanság és nyomorúság mellett elzáratott a szomjan epedt fejlődés európai távlataitól. Bár vonakodott mindennemű történtetéstől az elmúlt években, amitől különben ízlése és művészeti erkölcse is tiltotta, ez a bürokratikus kényszerállapot természetesen reá is csüggesztőn hatott. Tíz éve múlt most, hogy utolsó nagy kiállítását láthattuk az Ernst-múzeumban Budapesten. Talán nem szerénytelenség, ha itt megemlítjük, hogy e sorok írója írhatta róla a már halódó Magyar Nemzetben, e nagy közelmúltú újság kulturális-művészeti szerkesztőjeként az utolsó kritikát; azután örökünkbe e helyre mások tolultak és klikkezéseik, érdekeik, utasításaik, szolgálatkészségeik közepette a legkisebb méltányosság sem juthatott e független és jeles művésznek...

A Bécsben tetszéssel fogadott intim kiállítás pedig önmagában is a tegnapi budapesti művészetpolitikától való felszabadulás és nemes függetlenség jelensége volt. De túl ezen az elégtételadáson, mégis ki adhatja vissza az embernek az elkobzott éveket?...

Gogolák Lajos

HATÁR GYŐZŐ:

Barbarossa

(káromkodóvers kisgyermekek számára)

Barbarossa Rőtszakáll
Rőtszakáll
Rőtszakáll
fenn virraszt a császár
fogytán a kolbász már
bássza már — hej!
bássza már
fogytán a kolbász már

keseregve sülbakol
ülbakol-
sülbakol
semmi elesége
fogytán a ser és a burgundi bor— hej!
gundi bor
fogytán öjelsége

meg kéne már tötteni
— türülni! —
tötteni
pökhdlós kupáját
szakálla átalveri
talveri — hej!
talveri
asztala lapályát

bükkfaasztalára bök
lára bök
lára bök
ereszd a szakállom
szorit engem ez a bükk
ej no bükk — hej
ficcfabükk
fékom ihajlárom

asztalt széket szétverem
szélvágom
szétverem
barlangot lerázom
valóságos jégverem
gőzfürdől — hej
jégverem
istenuccse fázom

zuzmarás szemöldököm
möldökröm
möldökröm
állkapcám berozsdált
pókot nyeltem 'törtökön
péntökön? Csül-
törtökön
s megennék egy rozmárt

sanda kormos holdvilág
borvirág-
holdvilág
tarjagos pofáju!
bánom is, hogy idelát
idesüt — hej
idelát:
m o s l é k ! t e l i v á l y u !

De mit neki Hekuba
hi Kuba
Hekuba?!
volna tött kupája:
ha teli vón a kupa
hi kupa — hej
be kupával
— göröngyös e pálya...

Faggyugyertyát rágicsál
morgicsál
rágicsál
gyertyafaggyut rágcsál
Barbarossa Rőtszakáll
Rutszakáll! — hej
Rőtszakáll
bun borong a császár

Irói baloldal

megejt a köd ha rászokunk
sugártörő a pára
mi délibábot mázolunk
a resszkető határra
mi régesrégi bajt hozunk
betűink messze hordták
— mi szélmalmokkal harcolunk
de végzetünk az ország

mi titkon ugy gondolkozunk
mint szobradőlt királyok
ha bajos gondot oldozunk
agyunkra száll a hályog
s mit vérbajunkkal hurcolunk:
szándéktalan gonoszság
— mi szélmalmokkal harcolunk
de végzetünk az ország

mi mimelők és másolók
(tudjuk lapos dolog
de kaszt vagyunk — „irástudók"
nem szent apostolok)
mi Megváltókat hajszolunk
s hiszünk ha halva hozzák
— mi szélmalmokkal harcolunk
de végzetünk az ország

mi görcsösen betűvetünk
agyhérgünk ahár a talp
s az ország hol betévedünk
ad nékünk hivatalt;
ha szánkkal hozzátartozunk
fejünket nem motozzák
— mi szélmalmokkal harcolunk
de végzetünk az ország

és türjük vesztegzárait
hol eszmék vesztegelnek
dörömbölünk bezárva itt
mig napjaink betelnek
ha jajgatunk ha tapsolunk:
betűink elkobozzák
— mi szélmalmokkal harcolunk
de végzetünk az ország

(1945 június)

KELEMEN Emil foto

Kelemen , Emil M.D.K.

Georgia Footbath, repr.

Hurricane, repr.

*A cage does not a prison make, repr.

California comic tree, repr.

Texas acrobatic, repr.

Gentleman a la mode, repr.

E.Kelemen: Glimpses of America, New York, 1963.

6-11. 1. . / .

Kelemen , Emil

Georgia Football, repr.

Hurricane; repr.

"A cage does not a prison make, repr.

California comic tree, repr.

Texas acrobatic, repr.

Gentleman a la mode, repr.

Kelemen, Emil

M.D.K.

Amerikában élő magyar müveész,- pedagógus,
festmények, mozaikok,

Blanka, repr.
The City, repr.
Mechanised Mailman, repr.
Pyramids of Power, repr.
Admiral John W. reeves, Jr. Moving spirit of
"Moral Leadership" , repr.
Uppers and lowers, repr.

E.Kelemen: Glimpers of America, New York, 1963.

1-5. 1.

Keleman, Emil M.D.K.

Miles from Nowhere, repr.

Bingo or chess- evesyone plays, repr.

Mealtime, repr.

A repast in style, repr.

All Amerisan, repr.

Coming down, repr.

Going up ! , repr.

E. Kelemen: Glimpses of America, New York, 1963.

12- 20. 1.. / .

Kelemen , Emil M.D.K.

Golden Harwest

Gods' glass edifice, repr.

San Francisco still life, repr.

Poachers, repr.

Catalina Dragon, repr.

Interrupted feast, repr.

Emil Kelemen: Glimpses of America, New York, 196
27-32.1. */ .

Kelemen, Emil M.D.K.

Circumdederunt me gemitus mortis, repr.

Navigare necesse est vivere est necesse, repr.

Margaret Nedeau - big drummer for Miami Beach,

Ut in omnibus glorificetur ars, repr.

Upton Sinclair, repr.

In manus vostras commendo spiritum meum, repr.

Emil Kelemen,: Glimpses of America, New York , 1963
33-38. 1.

Kelemen, Emil M.D.K.

A bird is a bird is bird, repr.

A modern mirage, repr.

California comics, repr.

New Mexico Stronhold, repr.

Braves, repr.

Moving, repr.

Emil Kelemen: Glimpses of America, New York 1963
21- 26.1.

. / .

.

Kelemen Emil
festőművész

Csoportkiállitás - Ernst-Muzeumban - néhány sikerült akvarelljén kevés eszközzel, pár friss szinfolttal ér el biztos hatást.

Budapesti Hirlap
1929.IX.15.

Kelemen Emil
Istőművész

Ernst-Muzeum kiállítása-képével szerepel

Pesti Hirlap
1929 IX. 17

Kelemen Emil
festőművész

Csoportkiállitás - Ernst-Muzeumban - egy sorozat akvarellt mutat be.-

Pesti Napló
1929.IX.15.

utalvány.

nak, címe:
(esetleg postatakarékpénztári számlájának száma)

ra által

ér

fizetendő.

bélyeg nyugta bevonandó.

Ellenjegyzi «.....» főosztály:

	Bevétel	Kiadás
	Pengő	Pengő

, Budapest.

Kelemen Emil
festőművész

Csoportkiállitás - Ernst-Muzeumban - aquarelljei és rajzai biztos tudás jó eszközeivel adják le szimpatikus bemutatkozó névjegyét néhány szép fejtanulmányon.

Magyar Hirlap
1929.IX.15.

Kelemen Emil

· Derkovits és Ménárosz barátja volt.

Ménárosz 1933-ban a zarat má-
1. lus töltötte. Római-parti villájában,
itt látogatta meg ötel Derkovits és
feleséje.
2. Ménárosz feleséjét, aki Bécsben vásta
a bent. eng. segítette anyagilag és ~~[illegible]~~.
bátorítással
Kontha Sándor,
Ménárosz László, Bp. 1966, 44,75. l.

Kelemen Emil

Szinyei M. Társaság tavaszi kiállításán a Nemzeti Szalonban "Ziffer Sándor" c. portrait alakjával szerepelt.

PH.93h.IV.1.

Tételszám	Irattári szám

Újra be kell mutatni: ..... n.....

Magyar királyi államva

Iktató-szám ..... 19.....

.....osztály.

A beadvány { száma.....
kelte .....
beérkezése .....

Tárgy:

Kelemen Emil.

Az Ernst muzeom kiállitást rendez müveiből 1927-ben.

Bende J:
A Képzőmüvészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Kelemen Emil

Birkák
guache 300x500 mm Mgt. Bpest

Magyar Nemzeti Galéria. Nagybányai Festők.
Budapest 1962. Kat. 53.1.

Kelemen Emil

Kelemen Emil (1895–): festő és grafikus. Figurális képeket és tájképeket fest, melyeket erőteljes formák, szilárd szerkezet jellemeznek.

Mihályfi Ernő:Művészek,barátaim Bp.1977.Corvina

Kelemen Emil festő

özv. Kelemen Emilné (Ohio, Usa), férje „Önarckép édesanyámmal" c. festményét a Nemzeti Galériának ajándékozta. (említve)

Dutka Judit: Hazatért képzőművészeti alkotásak. Magyar Hírek, 1976. febr. 28.

KELEMEN EMIL, festő

1972-ben Lázár Béláné a pécsi muzeumra hagyta férje 64 darabból álló képzőművészeti gyüjteményét. Nagy részük a 30-as évek vágán kerültek Lázárhoz, a művészek ajándékak Elsősorban a Római Iskolát reprezentaljak. A gyüjtemény:

25.sz.-KELEMEN EMIL: " ANNA NÉNI", cimü müve.-p.tus-rajz. 255+190 mm. Ltsz: 72.378. 298.old

KOMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtar története
Uj szerzemények III. 287.old

A Janus Pannonius Muzeum Evkönyve, XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975

Kelemen Emil 2.) Folytatás

Mészáros László Rómából visszajövet nem kapott megfelelő mütermet és Kelemen Emilnél a Római-parton kapott lakást. – Gádor István gyakran kijárt jóbarátjához, Kelemen Emilhez és így találkozott Mészárossal is, ki szintén jó barátja volt.

Gádor István: Pályám emlékei.
Kritika, Budapest, 1976. aug. 10. old.

1)

Kelemen Emil festő és grafikus (Bpest 1895—)
1957 óta New-Yorkban él. Több műve van
a Nemzeti Galériában.

Hevesy Iványa: Jegyzetek.
Kritika, Budapest, 1946, aug. 12. old.

Kelemen Emil

neve említve, Vajda Lajos.

temetése után Hímos Imréčkuel rendszett

önzejövetelen volt jelen

Bálint Endre Hazugságok naplójából
Bp.1972 Magvető

109. old.

Deleman Emil

Bemutatott művei:

91. sz. „Rózsa Miklós arcképe", olaj.

Nemzeti Parancsnokság kiállítása, Budapest, 1945. VI.

Kelemen Emil.
Idegenbe szakadt s ott gyökeret vert magyar festők, szobrászok és grafikusok munkáit mutatja be a Magyarok Világszövetsége által rendezett kiállítás. Megható Kelemen Emil gyermekportréja

(b.e.) Magyar művészek a nagyvilágból

Orszag Világ 1970/39 23 old

Kelemen Emil

Bemutatott műve:

46. sz. „Tópart", olaj

A Nemzeti Sportbizottság és a Magyar Képzőművészek Szabadszakszervezetének Kiállítása, Budapest, 1945

Kelemen Emil

Bemutatott müve:

12. sz. „Fehete földek", akvarell.

A Nemzeti Sportbizottság és a Magyar Képzőművészek Szabadszakszervezetének kiállítása, Budapest, 1945. VIII.

Kelemen Emil

Bemutatott műve:

165. sz. „Botorkálós", olaj

Balogh S.: A „Magyar képzőművészetért" I. művészeti kiállítás, Budapest, 1946. VII

121

Kelemen Emil

Bemutatott műve:

30. sz. „Versenyfutás," színes rajz.

A Nemzeti Sportbizottság és a Magyar Képzőművészek kabadszakszervezetének kiállítása, Budapest, 1945. VIII.

Kelemen Emil

Botorkálás, olajfestmény

Magyar Képzőművészet
I. Kiáll. Katalógus 1946 júl

Kelemen Imre

Gyümölcsös, aquarell

Nemz Paraszlpárt DÓZS
Kiáll. Katalógus 1945 jún

Kelemen Emil

Rózsa Miklós arcképe
olajfestmény

Nemz Parasztpárt DÓZS
Kiáll. Katalógus 1945 jún

Kelemen Emil

Fehér földek (akv.)

Nemz. Sportliz. MKépzőm.
Kiáll. Katalógus 1945 aug.

Kelemen Emil

Versenyfutás, színes rajz

Nemz. Sportbiz, MKép zöl
Kiáll. Katalógus 1945 a

Kelemen Emil

Töparf, olajfestmény

Nemz. Sportbiz, M Képzőm
Kiáll. Katalógus 1945 a ug

Kelemen Emil

Kortársai körül egyedül Ámos Imre tartotta sokra; amiről naplójának az alábbi sorai tanúskodnak: „Vajda Lajos tegnap elment körülünk. Temetése után összejöttünk nálunk... (Ott volt Dési Huber, Kelemen Emil, Sün György, Bán Béla, Bálint Bandi, Erdei és mi ketten.) Elhatároztuk, hogy... ha lehet könyvet adunk ki róla és... sírkövet csináltatunk." (1941 september 8.)

Bálint Endre: Vajda Lajos,
Új Irás VII. évf. 10. sz. 1967. okt., 100. l.

végleges eltávolítása,
mitesszeres arcok
tökéletes rendbehozása **Ghog Erzsébet**
kozmetikai műtermében
VII., Rákóczi-út 6. Telefon **220-417**
Díjtalan tanácsadás

Üzemét Bérlő Kft.
közp. irodája,
Budapest, V., Szt István-tér 12
Tel.: 129-656, 126-297

este a Dolgozók Kultúrszövetsége tart díszelőadást az értekezlet résztvevőinek, akik holnap este a Nemzeti Színházban *Szimonov »Az orosz kérdés«* című darabjának díszelőadását tekintik meg.

Páratlanul szépen világít a *Meteor* állólámpa. Podm.-u. 27. (X)

régi szép épületét újjáépítették háborús rongálódása óta, holnap, Virágvasárnapján avatja föl Ordass Lajos püspök.

1 nap alatt tisztít *Splendid*, Bajcsy-Zsilinszky-út 47

tatlan örömöt kelt.

●

A RIKKANCSOK ÉS STANDOSOK teljesítményéről nem feledkezhetünk meg a gondolat és a sajtó felszabadulásának nagy ünnepén. Hiszen az ő fáradságos és sokszor önfeláldozó munkájuknak köszönhetjük főképpen, hogy kapcsolatunk a nyilvánossággal biztosítva van s a betű nyomában sebesen száguldó gondolat el jut mindenhová, a magyar városok és falvak népéhez.

●

BÖHM VILMOS stockholmi magyar követet tisztségének fenntartása mellett megbízták a kopenhágai magyar követség vezetésével.

VAU-VAU ÚR, A MECÉNÁS

Irta Fodor József

Azt hiszem, Vau-Vau úrral is illenék már megemlékezni egyszer, ahogy földi vándorlásaimon az emlékek apró gyertyácskáit gyujtogatom ennek, annak, akivel találkoztam e bolond életben. Vau-Vau úr ott nyugszik hajdanvolt kertünkben, a nagy fenyőfa alatt, amelynek örökös bús suhogása olyan, mint valami vízesés hangja, ömaga pedig, mint óriási kopja egy nagy vitéz fejénél. Mert az volt Vau-Vau úr, ha nem is harcban, de a nyájasságban, szolgálatkészségben, példaadó mélyelméjűségben és hűségben. Önök eme szép tulajdonságok hallatára azt gondolják, bizonyára valami derék ember volt Vau-Vau úr. Nem kérem, ez a valaki, akit az emberség legjobb mintaképének találtam eddigi földi értelemben nem ember, hanem kutya volt.

Iskolákat nem hiszem, hogy járt volna, semmiféle diplomája nem volt Vau-Vau úrnak. Mégis többet, hasznosabbat lényegesebbet tanultam tőle, — ne haragudjanak, de ez így van, mint egyes tanáraimtól, akik kora ifjúságomtól fogva gyötörtek egy csomó olyasmivel, amire nem voltam kíváncsi. Az emberek száraz tudományainál jobban szerettem haligatni a hosszújárású szelet, mely állandóan vonult hegyeink között, mint egy titokzatos égi menet. Aztán az esőt, mely pattogva, gyöngyözve csevegett szép májusi délutánokon, miközben az égnek gyöngyházfényű volt a szeme. Én szerettem nézni a patakot, mely állandóan lelkendezett magas fehér keblével; és az erdőket, kik olyan előkelően tudják magukbazárni titkukat. Mai napig meg nem tagadott és belém lelkedzett legvalóbigosabb tudományom jóformán abból áll, amit ezekről tanultam. Kivéve egyet: Vau-Vau úrtól nyert tudományomat.

Nem mintha Vau-Vau úr túlsokat beszélt volna. Rájött ő arra, hogy a bölcsek keveset beszélnek. Mégis izgalmasak voltak a mi együttléteink, amig nem egy nagytudományú tanárom órája alatt sokszor elaludtam. A legelső dolog, amit megtanultam Vau-Vau úrtól: a mindenekefölötti nyugalom volt. Emlékszem, valami roppant izgalom forrott a faluban, bíróválasztás vagy efféle. Az emberek orditoztak, mozsarakat durrogtattak, majd megőrültek. Már én is kezdtem nyugtalankodni, amikor egy bársonyos nagy kutyafej simult hozzám és szemem Vau-Vau úr pillantásával találkozott. — Gyere — szólott a böles kutyatekintet. — Feküdjünk a napra, jól süt, hála Istennek. — Ő megindult, én utána. Jó nagyot aludtunk. Azóta is tudom, ha túlnagy az izgalom, legjobb ledülni a napra és aludni egyet.

Aztán előfordult, hogy szép idő volt és én elkezdtem magolni. Vau-Vau úr jóságos arccal nézett rám és megcsóválta a fejét. Aztán szép csendesen rátette a két lábát a könyvemre, pajkosan kinyitotta száját és szép piros nyelvét kiöltve, jóizűen röhögött. — Nézz csak körül, fiú, ebben a szépséges életben. Mit rontod a szemedet azokkal a betűkkel — mondta a böles kutyaszem. Körül pillangók röpdöstek, bárányok ugráltak, gyerekecskék játszottak. Én meg néztem, néztem a szép világot, a könyvet félretéve. Aminek aztán Vau-Vau úr úgy megörvendett, hogy hátán hengergődzött a fűben, vakkantva dalolgatott, majd meg két elülső lába közé fogva fejemet, gyönyörködött az ő hűséges tanítványában.

Milyen megnyugtató, biztonságos érzés áradt Vau-Vau úrból! Akármi történt és akármilyen rettenetességek álltak előttem, csak ránéztem és nagy nyugalma reám is átáradt. Ha néztem, ahogy hason feküdt, két lábát előrenyujtva. Vagy pedig oldalt, fejét letéve a földre, miközben jókat szundított. Vagy ahogy csöndes, elmondhatatlan jóizű életélvezését szemlélgettem, amint járt-kelt a gondok és a rosszkedv egyetlen jele nélkül. Azóta is, bár jó sok filozófust elolvastam, a dolgok nyugodtanvevésében, a böles fölényben, rendithetetlenségben, ami pedig a legfontosabb, ő maradt számomra a példakép.

Vau-Vau úr megdöbbentő fölénye és bölcs, józan esze néha valósággal szárnyalt. Egyszer valami gyönyörűségesen szónokló, ellenállhatatlan ember jött a falunkba. Arról akart meggyőzni bennünket, hogy a három falu dalárdáját egyesíteni kell a közeli alispáni látogatásra. Az atyafi zengett és zúgott, harsogott, búgott, csilingelt és turbékolt, az emberek szipogtak és lelkesedtek. Egyszer csak, a beszéd közepén, pillanatnyi lélekzetvétel közben, hangos, irtózatosan elnyujtott, keserves ásitás hasitott bele az ünnepélybe. Senki más nem volt az ünneprontó, mint Vau-Vau úr, ki kristály értelmével, befolyásolatlanul a demagóg szavaktól, így fejezte ki unalmát az üres szóvirágok fölött. A hatás megsemmisitő volt. A hallgatóság egyszerre kijózanodott — a három dalárdát nem egyesitették.

Isten nyugosztalja Vau-Vau úr porait és adjon neki az égben boldogságot, hogy szerettünk járni az erdőkön, mezőkön. Neki köszönhetem, hogy minden munka közül legjobban szeretem ma is a csavargást. Hegyen fel, völgyön le, mindig talált valami érdekeset, amit vakkantva megmutatott, virágot, bokrot, vagy madarat. Míg a zengedező, szép madárfüttyös hónapok el nem múltak és el nem jött a nap, amikor fel kellett utaznom a gimnáziumba, a városba.

Oh, az a szomorú készülődés, búcsúzkodás a kedves helyekről. Akkor vettem észre először, hogy Vau-Vau úr is gyarló halandó, mint mi, gyenge emberek. Határozottan nyugtalan volt, néha eltünődött, különösen viselkedett. A szép csontokat, miegyebeket elhurcolta ugyan, de nem láttuk, hogy megette volna. Ha ránéztem, lesütötte a szemét, látam, hogy rejtélyeskedik. Mikor elindultam végre, Vau-Vau úr két elülső lábát nekemtámasztotta, rámnézett, komolyan és nagy önuralommal, aztán, hogy meghatottságát palástolja, kirohant a szobából. Megindultan gondoltam rá sokáig a vasúti kocsiban, aztán elővettem a táskámat, hogy bánatomban egyem valamit. Kinyitom a táskát. Hát mit látok, én jó Istenem! A táskámban fölül a holmik fölött három gyönyörű csont! Vau-Vau úr, az áldott jó lélek megspórolt kosztját útravalónak becsempészte a szobában nyitvahagyott táskába, amit én szórakozottan bezártam.

Ilyen volt Vau-Vau úr, az én kedves, gyerekkori barátom.

A hét kiállításai

Kelemen Emil számai több festményt felölelő gyüjteménye egész élete munkásságát, ízlésbeli ingadozásaival együttesen mutatja meg. Elindulásának szelid érzelmességét, derüs szinlátását a vésztjósló idők drámai feszültségű látomásai váltják fel. Egyre több helyet juttat a sötét, súlyos, komor szineknek. Hogy az embert, a sokrétű emberi jellemet lélekbelátó tekintettel mennyire ismeri, arról néhány egészen kiváló modern képmása tanuskodik. Hozzánk eredetien friss, magától értetődő vizfestményei szólnak legközvetlenebbül, ahol nem zsufolja össze sokszólamú mondanivalóját. Mert Kelemen Emilnek nemcsak festői problémái vannak, hanem mindenkihez szóló közölnivalói is. Nem lehet rossznéven venni, ha válságos korunk jajkiáltásai néha artikulátlan hangokban, vagy befejezetlen mondatokban kapnak kifejezést. Művészi hitelességük annál meggyőzőbb.

Az Európai iskola Elődeink című kiállitását már azért is érdemes megnézni, mert az ott szereplő 36 festményt — köztük vitatható hitelességű Csontváryakat és Gulácsyakat — kivétel nélkül magángyüjtők adták kölcsön.

A régi monarchia bécsi mükereskedéseinek hangulatában zsufolódnak össze régi vallásos festmények, egyházi témákat modernül ábrázolt szobrok, képek, kerámiák, a Szalmásy galéria Egyházmüvészeti kiállitásán. Kétségtelenül sok a látnivaló. Németh Kálmán áhitatos fafaragásai, Rahmer Mária elbájolóan kecses kerámia oltára, Lakatos Artúr szinpompás, technikailag is tökéletes gobelinje, Pekáry István derüs falfestményei, Tóth Gyula artisztikus plakettjei kiemelkedő szinfoltjai különböző stilusú együttesnek. (d. m.)

Orvosi hír. Dr. Kenessey László egyet. tanársegéd tanulmányútjáról megérkezett. Ismét rendel Ráday-u. 28 alatt d. u. 4—6-ig. Tel.: 188-202. (X)

Világ. 1948. márc. 21

dák irányában, s így a detroiti gyerek szomorú sorsa nyilván csupán könnyfakasztó általánosításnak készült, vagy színüleg nem is minden célzat nélkül. Mert hiszen a detroiti melodrámával egyidejűleg felröppent annak a híre is, hogy a petróleum ára a feketepiacon rövid napok alatt 18 centről 35 centre ugrott fel: bárcsak arról szólna a kormánykörök felé, hogy szabadítsák fel a kőolajárakat, akkor bizonyára lesz majd elég petróleum...

Ez az elmult tél azonban, ezzel a páratlan méretű olajhiányával, az idegeire ment az amerikaiaknak. Akik némi joggal kérdezhették az illetékesektől: ha Amerikában tárol ma a világ legnagyobb, rekordszerű aranykészlete — 22.700.000.000 dollár kivert aranyban — mi oka lehet akkor annak, hogy mégsem tudnak a pénzükért olajhoz jutni, akár otthon, Amerikában, akár bárhol a világon, ahová a világdiktátor Standard Oil keze elér?

Valóban nemzeti szerencsétlenséggé nőtte ki magát ez az olajhiány. Hiszen magában az előbb említett Detroitban 200 000 munkás állott munka nélkül, jéghideg műhelyekben, kihült kohók mellett, vagy fagyos otthonában.

Vizsgálatok indultak parlamentben, bizottságokban, sajtóban. Az egyik képviselőházi bizottság hamarosan rájött, hogy az Egyesült Államok még 1947-ben is 1.000.000 barrelt küldött a Szovjetunióba. Mire a kormány képviselője bejelentette, hogy az egész olajexport az amerikai termelésnek mindössze 6.7%-át teszi ki. Ha ezt leállítanák, akkor más vonalon sokkal nagyobb bajokat okoznának import terén.

Viszont ugyakkor rámutatott a kormány szócsöve, hogy Amerika népe ne csodálkozzék ezen az olajhiányon. Hogyan is lehetne ez másként, amikor a világ olajrezerváinak csupán 31%-a van Amerikában, viszont ezzel szemben a világtermelés 63%-át használja el. Amerikának naponta 2 millió barrelnyi petróleummal van kevesebbje, mint amennyi a szükséglete.

A Standard Oil egyik legfontosabb leányvállalatának, a New-

mára. A tankhajóhad annyira kivénült, hogy ma 7500-zal kevesebb ilyen hajó áll rendelkezésre, mint 1941-ben. Tankkocsit pedig 1945 óta egyáltalán nem építettek.

Hiába érte el 1947 októberében a petróleumtermelés világszerte a rekordját. A háború alatt elért napi 4.700.000 barrellel szemben a legutóbbi októberben 8.627.294 barral volt a kitermelt petróleummennyiség naponta, csak szeptemberrel szemben is 74 407 barrel napitöbblet.

Voltak, akik a petróleumhelyzet enyhülését a szintetikus olajtermeléstől várták. Ezekre jéghideg zuhanyként hathatott a most februárr közepén megjelent hivatalos közlés, hogy a mesterséges kőolaj termelése ugyan folyamatban van, ámde mindössze napi 200—400 barrelt tesz ki; s a jelenlegi szénárak mellett nem is remélhető, hogy fokozódjék: egyszerűen nem rentábilis.

Most aztán mindezek tetejébe jött a Marshall-terv. Tudnunk kell, hogy Európa petróleumszükségletének nagyobbik részét már eddig is Amerika födözte: 1946-ban például az amerikai kontinens szolgáltatta az Európába hozott kőolaj 77%-át s ennek felét maga az USA adta. A Marshall-terv magára vállalta, hogy az Európára eső petróleumkontingenst még növelni fogja, hogy ezzel is késleltesse az európai gazdasági élet teljes összeomlását.

Amerikából többet exportálni nem lehet: az utolsó tél tapasztalatai után ez immár nyilvánvaló. Marshallnak tehát onnan kell vennie az olajat, ahonnan annak Európába szállítása — még a fennforgó szállítási nehézségek közepette is — aránylag könnyebben eszközölhető, tehát a Közelkeletről. A Marshall-terv tehát csupán újabb közelkeleti petróleumkutatásokra 600 millió dollárt szán. Továbbá három héttel ezelőtt jelentették be, hogy Ibn Saud Arábiájában, ahol az amerikaiak tudvalevőleg nagykiterjedésű olajmezőket béreltek ki, a termelést most sürgősen napi 300.000 barrellel akarják fokozni

(Folytatás a 2. oldalon.)

tikai beszámolót. *Bognár* József pedig részletesen ismerteti a belpolitikai helyzetet. A legérdekesebb programpont: a

Függetlenségi Front újjászervezésének kérdése.

A nagyválasztmány dönt a párt új tisztikaráról is. Hír szerint több érdekes személyi változásra kerül sor. Biztosra vehető, hogy több mai tisztségviselő pályát tévesztett. Megalakult a közös politikai bizottság is, melynek elnöke *Rákosi*, helyettes elnöke pedig *Szakasits* lett. Elhatározták, hogy az

egységes kongresszust

június 12-én, 13-án és 14-én tartják meg. Ekkor kerül sor előreláthatóan az egyesült munkáspárt vezetőségének megválasztására is.

Többet, jobbat termelni

Országszerte lelkes érdeklődés nyilvánul meg a munkaversenyek iránt. *Nógrádi* Sándor pénteki esti sajtóértekezletén közölte, hogy az

Országos Munkaverseny Iroda

megkezdte működését. Feladata a verseny szervezése és ellenőrzése. Az ellenőrzést a Munkaverseny Iroda tagjai közvetlenül az üzemekben és a helyszínen hajtják végre.

Keresztes Mihály földmívelésügyi államtitkár a mezőgazdasági munkaversennyel kapcsolatban ezt mondotta:

— Ez a termelési verseny alulról, a parasztságból indult el. Már vannak községek, amelyek versenyre hívtak ki más községeket és vármegyék is, amelyek versenyeznek egymással. Csongrád megye termelési versenyre hívott ki három másik vármegyét.

Ki tud többet és jobbat termelni,

ez a verseny lényege. A termelési verseny egyaránt mennyiségi és minőségi. Kiterjed például arra is, hogy egy hold földön ebből vagy abból a terményből ki termel többet és jobbat.

A parasztság munkaversenyét országos bizottság végzi, melynek *Dobi* István az elnöke és ebben a bizottságban benne van az UFOSz részéről *Dögei* Imre, a FÉKOSz-tól *Rácz* Gyula, a Kisgzdapárttól *Patonai* Elek és én.

Eredményhirdetés a vetés betakarítása után.

és *Vajda* Imre végzik. Megalakult a közös politikai bizottság is, melynek elnöke *Rákosi*, helyettes elnöke pedig *Szakasits* lett. Elhatározták, hogy az

egységes kongresszust

június 12-én, 13-án és 14-én tartják meg. Ekkor kerül sor előreláthatóan az egyesült munkáspárt vezetőségének megválasztására is.

pillére.

A rendőrök munkaversenyével kapcsolatban azt közölték a *Világgal*, hogy az elsősorban az őrsök között zajlik le, amelyek egymás között versenyeznek körletük szépítésében,

rendbentartásban, fegyelemtartásban, tudásban

és a szolgálati szabályzat ismeretében. Folyik a verseny az alárendeltekkel és a felekkel való bánásmód terén is. Az egyes őrsök munkáját úgynevezett körletvizsgáló »repülőbizottságok« ellenőrzik és minősítik, hogy az egyes őrsök eredményeit összehasonlítva eldönthessék, melyikük ért el jobb eredményt a verseny során.

Kenyér, cukor

Mátéffy Géza államtitkártól, a közellátási hivatal vezetőjétől a következő felvilágosítást kaptuk:

— A dézsma, a kenyérgabona és zsír beszolgáltatás országszerte fennakadás nélkül folyik. Közölhetem, hogy

kenyérellátásunkban előreláthatólag semmiféle fennakadás nem lesz

az új termésig. Megfelelő mennyiség áll az ország lakosságának rendelkezésére, hogy aratásig a mostani mennyiséget és minőséget tartani tudjuk. Cukorellátásban sincsen semmi hiba.

Fakiny József

A szabadonbocsátott Joliot-Curie asszony első nyilatkozata

Az amerikai bevándorló hatóságok tegnap délután óvadék nélkül szabadon bocsátották Irene *Joliot-Curie* asszonyt, ügyét azonban az igazságügyminisztériumban tovább tanulmányozzák. Newyorki jelentés szerint a szabadonbocsátás *Franciaország* washingtoni nagykövetének *erélyes tiltakozására történt.*

Curie asszony szabadonbocsátása után kijelentette: »Nem nagyon lepte meg letartóztatása, mert a legfrissebb események a világon azt a benyomást keltették, hogy az Egyesült Államokban tökéletesen hiányzik a szabadság.« *Curie* asszony közölte még, ohgy engedélyt kapott az eredetileg tervezett 15 napos tartózkodásra, de *az amerikai hatóságokat minden útjáról értesítenie kell.*

Joliot-Curie asszony kijelentette még, szilárd meggyőződése szerint lehetetlen gondolat, hogy a Szovjetunió támadást indítson Amerika ellen. A Szovjetunió népei rendkívül sokat szenvedtek a háború folyamán. Őrültség arra gondolni — tette hozzá — hogy a Szovjetunió megtámadná Amerikát.

* Pesti ekhó *

Megjelent az első monokli az aszfalton. Hosszú, sárgásbarna teveszőrkabátot visel, kékszemű és borotvált, mint a képes lapon, csontos arc, kockás nadrág sárga puplining, bordó nyakkendő, 180 magas és sovány, duplatalpú, kaplinélküli cipő a Mária Valéria-utcából... — Autobusz-megálló. Egy őszes hölgy megy át a szinen. Megnézem, mert a mai megöregedett, ifjú világban sosem tudhatja az ember, nem a gyermekkori ideálját látja-e romosítva vagy megifjulva viszont és köszönni illenék. A hölgy is mosolyra derül. De nem merek köszönni, mire ő haraggal elfordítja a fejét és félhangosan: — Pardon, tévedtél! — Tülekedők a tizenötösön. Utolsóra egy bősz akarnok furakodik be. Tavaly még messziről köszönt. Mindig nagy stréber volt. Most már a fizetési osztálygög nem köszön belőle. A kalauz udvariasan rászól egy veszedelmes kanyarnál: — Kapaszkodni tessék! — Kár őt figyelmeztetni. Kapaszkodott veszélytelenebb kanyarokban is.

o§o

A hátsó kalauz átjön egy kis tarifa-tereférére az elülső perrón formaruhás tündéréhez. Kifogástalan gentleman-modorban kellemkedik: — Drága hölgyem, van egy kis aprópénze? Kezicsókulom, köszönöm szépen! — Így mondja, rövidítve a szót, mint amilyen a *levlap*, a *prof*, az *autó* vagy az előmetszett *busz*. Még rövidebben is mondhatta volna: *köszi!* Megértené mindenki. Van egy barátom, aki a kérdezett szónak első két hangjával szokott felelni. Spórolásból. Például: — Szeretsz? — Felelet: — *Szet* — Kérdem tőle: — Megért mindenki? — Felel: — *Mit* (Nem ellenkezik a magyar nyelv szellemével. Egy nyelvekben antitalentum iskolatársam felelte egyszer a tanár kérdésére — *Verstanden?* — a legnagyobb természetességgel: *Ver!*)

o§o

A világon Budapesten vannak a legszebb, legelegánsabb, legmodernebb autobuszok. De valljuk be, az új típus megbukott. Az, hogy az ülése nem párnázott, a mai viszonyok mellett érthető. De mire jó a menetközben automatikusan bezáruló ajtó? Vége a lecsásnál való leugrásnak, az indítás után felkapaszkodásnak. És a levegőt! A magamfajta skribler nem ér rá céltalanul sétálni. Ott szippantja a levegőt, ahol kapja. Odaáll a perrónra, hadd fújja a szél... Aztán a gyakorlat mutatja, hogy az ajtó menetközben — gyakorta és az építő intenciói ellenére — automatikusan kinyflik. Könnyen kiesik, aki abban bízik, hogy úgyis védi az autóajtó. De a legrosszabb, hogy csak elöl lehet leszállni. Bekényszerítik az embert a kocsiba. Megszerettél egy helyet, megmelegítettél egy vascsövet, ott kell hagynod, terelnek tovább, mint a birkát. Ha ragaszkodsz a szomszédodhoz, miképpen fogod átfúrni magadat az utolsó pillanatban a tömegen? Családi tragédiák, válópörök lesznek az ilyenből. Aztán két kalauz is kell tutujgatónak az ilyen igényes karosszériához. Ám szavaztassák meg a kalauzokat, merek fogadni, hogy nekem adnak igazat. És állítsák vissza a szabad perrónhoz való jogainkat! Szép, szép az új típus, de jobb a régi. Elől meg nem is szép: a motor fölé terpeszkedik a felváz és idomtalan, tömpe, groteszk az egész. Olyan, mint kezdetben vala a gépkocsi: lovak nélküli, suta batár.

o§o

Egy francia barátom magyarázta egyszer nekem, hogy a Tüilériák vidéke a *szentimentális Páris*. Nem nagyon értettem, mert nekem akkor — húszéves lévén — Páris mindenütt szentimentális volt. Most öreg fejjel kezdek rájönni, hogy a tavaszi Pestnek van egy legtavaszibb része: a Kossuth-szobor mögötti házfal, amelyhez ünnepi napsugárra gyűlnek az emberek, mint rózsás labirint kőrakásaiban a hidegszívű gyíkok. Ott van mindenki, aki igényt tart a Fényre, amelyben egyes pogány és keresztény filozófusok az istenség emanációját látták... A nagypapától a serdülő gyermekkertésznőig mindenki ott sütkérezik a márciusi napon, nádszéken szunyókálva, babaruhát horgolva, kapumélyedésben hancurozva, gyermekkocsit tologtatva, amely mellől kölyökkutya ugatja meg az elegáns Hudson-kocsiban érkező rosszbácsit. *Dá-dá* és *wau-wau* kavargása az egész járda. A Főnapozó persze a Gyermek. Mialatt a mama sötét szemüvegen át majszolja a regényt vagy a szomszédgyermek gondozójával ismerkedik, Ő fejétől talpáig dresszbe bujtatva ligézik a ferdén odatámasztott luxuskocsiban, hogy merőlegesen érje az ibolyántúli sugár, mint hegyoldalon a szőlőgerezdet. A pincér ingyen osztogatja a vizeket, a levélhordó itt adja át a naccságának a koperált, az ügyvédbojtár idehozza az iratokat. Mert *itt* van a tavasz, az eliziumi mezőkávéházterrasz.

A szentimentális Budapest a Margithídon andalog. Eme vashídon nyiladozik meg Budapest vajszíve, gyermeteg humanizmusa — a gyámoltalan állatok iránt. Mindenki a fedélzeten és kenyérgalacsint szór a sirályoknak, amelyek röptükben kapják el a besózott kifli csücskét... Megható látvány ez a csupajóság. Ingyen kenyér az Úr éhező madarainak. — Apu, az enyémet kapta el! — Arra gondolok, hogy ugyanez az istenadta pesti nép termette azokat az apákat, akik csecsemőkre lőttek célba, azokat a fiúkat, akik aggastyánokat taszítottak le a szellő sirályok Dunájába. Galambszívű hídavatók, akiknek barátai, rokonai, testvérei — vagy tán ők maguk is — Herődeskánt csecsemőket irtottak annak az egy csecsemőnek a nevében, akik külföldre szöktetve megmenekült a vérontásból.

Garázda Péter

Rendőrségi hírek

Elfogták Kun páter barátnőjét,

Dési-Dragon Miklósnét, aki részt vett a nyilasok kivégzésein. Férje a városmajori nyilasház vezetője volt. Az asszony férjét Kun páter miatt otthagyta, csak az ostrom utolsó napjaiban kerültek ismét össze. Abádszalókon bujkáltak, majd Dési-Dragon Romániába szökött, itthagyva feleségét. Az asszonyt Abádszalókon most elfogták. De Dési-Dragon Miklóst is őrizetbe vette a román hatóság Marosvásárhelyen.

Valutarejtegetés

miatt letartóztatták *Bükk* Jenőnét, akinek a Kölcsey-utca 4/b. számú házban lévő lakásán 328 dollárt találtak.

Gesztenyekivonattal feketézett

Csábi Menyhért vegyiüzemtulajdonos és *Novák* János asztalos. Ezt a fontos bőrcserzőanyagot, amely belföldön elő nem állítható, ismeretlen egyéneknek vették és festékkereskedőknek, valamint bőrgyáraknak adták el. Csábit és Novákyt, valamint *Karácsony* Károly festékkereskedőt, aki továbbadta az árut, őrizetbe vették, a gesztenyekivonatot feldolgozó bőrgyárak ellen pedig eljárás indult.

Olajat csempészett

Ausztriába *Pagony* József kereskedő és *Tóth* Kálmán sofőr. Az olajért öngyujtót és cigarettapapírt kaptak, amelyet becsempésztek az országba. Legutóbbi csempészésük alkalmával a határon elfogták őket. Munkásbíróság elé kerülnek.

Háborús rémhireket

terjesztett és demokráciaellenes kijelentéseket tett *Jári* Ferenc érettségizett, nyugatról visszatért kalauz. Internálták. — *Tarsoly* Imre volt csendőrőrmester munkahelyén munkatársainak elbeszélte, hogy a Böszörményi-úti laktanyában hogyan vallatta a foglyokat, majd háborús rémhireket terjesztett. Átadták a népügyészségnek.

Cérnát drágítottak

az Első Magyar Cérnagyárban. Ily módon a vállalat tizezer forint illegális nyereséghez jutott. *Closs* Gyula kalkulátort és *Paulicsek* Kálmánt, a vállalat igazgatóját őrizetbe vették.

Tűz

ütött ki a váci országút 31-es kilométerkövénél levő dr *Halnix*-féle vegyészeti gyógyszergyárban. A váci tűzoltóság a budapesti tűzoltóság segítségével eloltotta a tüzet. A tűzvizsgálat tart.

Járdára szaladt

egy tehergépkocsi a Szent Imre herceg-út és Szüret-utca sarkán. Elütötte az ott haladó *Bánkuti* Viktória hétéves tanulót, aki a Vöröskereszt-kórházban a műtőasztalon meghalt. A teherautó vezetőjét, *Nitrell* István sofőrt őrizetbe vették.

Halálos munkásszerencsétlenség

történt a Kossuth Lajos-utcában. Az 5. számú ház előtt *Weiner* Miklós 75 éves kőműves, aki egy állványon dolgozott, munkaközben leesett és szörnyethalt.

Hamis karpereceet

akart eladni 1250 forintért a Szondy-utca és Szív-utca sarkán lévő vendéglőben *Balogh* Gyula rovottmultú autókereskedő. Egy detektív előállította a főkapitányságra, ahol őrizetbe vették.

Húzózár-üzemet létesített

a lopott áruból *Fodor* József szerszámlakatos, *Pósfay* László és *Benkő* Ferenc. Az üzemhez szükséges szerszámokat Fodor sógornője, *Király* Erzsébet és *Tóth* János szerszámkészítő-segéd lopták el a *Müller* és *Fehér* fémárugyárból, ahol alkalmazásban állottak. Az egész társaságot letartóztatták.

Egy villamoson elfogták

Todóka László hírhedt zsebtolvajt és *Fodor* Lajos sofőrt, akit a veszprémi törvényszék körözött. Todóka a toloncházba került, Fodort átadták az államügyészségnek.

Tiltott határátlépés

miatt a KEOKH-nak adták át *Scherenberg* Max 32 éves szállítmányozási vállalati alkalmazottat.

Épületanyagokat lopott

egyik Lévai-utcai romházból *Popp* László műszaki tisztviselő. Kiderült, hogy több feljelentés van ellene a főkapitányságon. Őrizetbe vették.

A Közalkalmazottak Szakszervezetének pénzügyi csoportja az árvízkárosultak javara gyüjtést rendezett. A gyujtés eredménye 4700 forint. (MTI)

A Ganz újjáépítési ünnepsége

Kedden délután ünnepség keretében adták át rendeltetésének a Ganz villamossági rt. lövőház-utcai telepén a teljesen új transzformátorszerelő-üzem kétemeletnyi hatalmas épületét. Az új műhely már a hároméves terv keretében épült és egyik része a 90 milliós beruházásnak, amelyet a Ganz végzett a hároméves terven belül. A most épült transzformátor-műhelytelep a hároméves terv végén a termelésnek 7.8 forintról 40 millió forintra emelését teszi lehetővé.

Az ünnepi átadáson megjelent *Gerő* Ernő közlekedésügyi miniszter, *Vas* Zoltán miniszter, a Gazdasági Főtanács főtitkára, *Teőke* Géze, a Ganz villamossági vezérigazgatója, *Máj* József, a NIK vezérigazgatója, *Karádi* Gyula, a NIK vezérigazgatóhelyettese, *Hajnal* Imre és az állami üzemek vezetői, a Ganz-művek munkásküldöttségei. Teőke Géza vezérigazgató üdvözölte a megjelenteket és ismertette azt a munkát, amelyet a Ganz villamossági az újjáépítés során végzett.

Az új telep további lehetőségeket biztosít a vállalat számára. *Venéczi* Jenő üzemi párttitkár beszéde után *Major* Tamás József Attila versét szavalta, majd Vas Zoltán mondott avatóbeszédet. Méltatta az újjáépítés eddigi munkáit, a hároméves terv eddigi eredményeit és mindazt, amit a dolgozók az ország újjáépítése érdekében tettek. A Ganz fejlesztése a többi ipari munka lehetőségeit növeli, ebből a szempontból a legnagyobb jelentőségű. Az a terv, hogy a Ganz Villamossági Rt. Közép-Európa legnagyobb üzemi gyárává alakuljon és ennek *alapfeltételei most már biztosítva vannak*. A termelékenység fokozására hívta fel a dolgozók tömegeit. A munkásság Gerő Ernő minisztert kívánta hallani, aki végül is teljesítette ezt a kívánságot és rövid, határozott beszédében a munkakészség nagy jelentőségét emelte ki. Ez biztosította az eddigi sikereket és a további erőfeszítések fogják lehetővé tenni azt, hogy az ország dolgozói jobb viszonyok között folytathassák nemzeti munkájukat. *Vajda* Imre, a Tervhivatal elnöke rövid beszédében a hároméves tervvel kapcsolatos munkák jelentőségére mutatott rá.

Jan Kiepura és *Eggerth* Márta megkezdték Rómában a Bohémélet című film felvételeit.

Prágai hirek

Az új csehszlovák miniszterek bemutatkoznak a nyilvánosságnak, sajtókonferenciákon, belés külföldi lapok tudósítóinak adott interjúkban ismertetik programjukat. Így az iskolaügyi minisztériumból megtudjuk, hogy rövidesen sor kerül az általános iskola bevezetésére. Az új iskolatípusnak három fokozata lesz, bele nem számítva a főiskolákat. Az első fokozatba tartoznak az elemi iskolák, a második fokozatba egyesítik az elemi iskolák V.—VIII. osztályait, a polgári iskolákat és a gimnáziumok alsó fokozatait. A harmadik fokozatba a szakiskolák tartoznak. Az elnevezés onnan származik, hogy ebben a fokozatban már bizonyos fokig egyénileg foglalkoznak a tanulókkal és valamilyen szakban különösen ki kell képeznie magát, természetesen abban a szakban, tantárgyban, melyhez leginkább érez hajlamot. A «gimnázium» elnevezés megmarad. Ugyszintén megmarad a latin nyelv tanítása is, de csak a harmadik fokozatban.

Érdekes újítás, hogy kötelezővé teszik az óvodát ötéves gyermekek részére. A tankötelezettség 15 éves korig tart.

o

A csehszlovák iskolaügyi minisztérium külön jelentést adott ki, melyben leszögezi, hogy a vallásoktatás az új iskolatípusokban változatlanul biztosítva lesz. A vallásoktatási tantervet az egyházi hatóságok készítik elő és a vallástankönyveket is az egyházi hatóságok fogják jóváhagyni, mint eddig.

Csehszlovákiában már az első köztársaság idején bevezették a fakultatív vallásoktatást, de ez egyáltalában nem jelentette azt, hogy nagyobb számban maradtak volna ki a vallásoktatásból. Éppen ellenkezőleg, gyakran fordult elő, hogy felekezetnélküli gyermekek is részt kívántak venni a hittanórákon.

o

Érdekes dr Berán János, Csehszlovákia érsek-prímásának helyzete. Dr Berán érsek politikai fogoly volt, több évet töltött a koncentrációs táborban. Egész működését a politikamentesség jellemzi. Ez és egyéni tulajdonságai nagyban hozzájárulnak ahhoz, hogy Csehszlovákiában, főleg azonban a cseh és morvaszíéziai országrészben az állam és a katolikus egyház viszonya rendezett, kielégítő. Még az egyházat érintő földbirtokreform sem változtatott ezen, mert a szocializáló csehszlovák rendszer egyetlenegyszer sem fordult a vallás ellen.

Dr Berán János most érdekes nyilatkozatot hozott nyilvánosságra, mely szintén azt bizonyítja, hogy a csehszlovák katolikus egyházfő politikai vonatkozásokban meg kívánja tartani teljes semlegességét. A nyilatkozat így hangzik:

„Mivel állandóan ismétlődnek olyan esetek, hogy egyes személyek és intézmények rám vagy autoritásomra hivatkoznak, ismételten nyomatékosan kijelentem, senkit se hatalmaztam fel arra, hogy nevemben és autoritásomra való hivatkozással ténykedjenek, legyen az akár papi, akár laikus személy. Nevemben csak az tárgyalhat, aki írásbeli, saját aláírásommal és hivatalos pecsétemmel ellátott felhatalmazásomat mutatja be."

„Ismételten hangsúlyozom, hogy egyetlen helyes útnak magam és a katolikus papság részére azt tekintem, hogy lelkiismeretesen teljesítsék rendi, papi és vallási kötelességüket, pontosan különböztessék meg a vallási ténykedést a politikai ténykedéstől, amellyel hadd foglalkozzanak kizárólag a laikusok. Senkinek sem adtam továbbá olyan instrukciót, hogy ebbe vagy abba a politikai pártba lépjenek. Szenteljétek magatokat a nép vallási nevelésére! Kevesen vagyunk és ezen a téren biztosan a legjobban érvényesülünk. Segítsünk imádsággal és békés áldozatokkal is. Ez a működésünk tere, ezzel szolgálunk a legjobban az államnak és nemzetünknek."

o

Dr *Neumann*, postaügyi miniszter, aki a cseh nemzeti szociálista párt romjain igyekszik pártját újjáépíteni — az új párt neve: cseh szocialista párt — sajtókonferencián számolt be arról a munkáról, melyet az utóbbi időben végrehajtott és jövő terveiről. A jövő tervekhez tartozik a postaszolgálat motorizálása, a közönség és a posta viszonyának megjavítása. Bevezetik, hogy ujságokat a posta útján lehessen rendelni, egyszerűsítik a külfölddel való postaforgalmat. Érdekes újítás: minden házban — egyelőre Prágában, a bérházakban — postaládát szerelnek fel, ahová az érkező egyszerű postát fogják elhelyezni. Ezzel azt akarják elérni, hogy a postát naponként többször lehessen kézbesíteni. Az új csehszlovák postaügyi miniszternek nagy ambíciója, hogy kiépítse Csehszlovákia telefonhálózatát. Egyelőre minden 100 lakosra csak két telefonkészülék jut. A csehszlovák posta kísérleti televíziós adót létesít és tanulmányozzák annak a lehetőségét, hogy autókban, repülőgépeken és vonatokon telefonkapcsolatot létesítsenek.

Dr H. Munka Tivadar

A Don Quijot-et filmesítik meg Franco Spanyolországában. Sancho Pansa mondanivalóját természetesen meghamisítják.

Kelemen Emil kiállítása

A volt *Ernst-Múzeum* helyiségeiben rendezett kiállítást képeiből, valósággal egy élet érett és gazdag terméséből *Kelemen* Emil festőművész. Látása festői és változatos, a világot és formákat elsősorban a színek hullámzó torlódásában ragadja meg, erősen megyreható, egyéni és dús szemlélettel. Egyáltalában nem idegenkedik a válságoktól és formakereséstől, módszere nyilt és őszinte. Sok forrongást és fordulatot élt végig és itt-ott megkísérli összeegyeztetni alapvető és kitáruló magatartásával a merevebb modern konstruktivista lehetőségeket; de mindenütt a színek győznek a maguk atomszerű és elektromos villanású felbontottságával. Tájképeiben különös feszültségek izzanak és pár igen megragadó és érdekes arcképe megmutatja a művész elismerésre méltó és vibráló tehetségét, mely ritka ősztönszerűséggel a jellem leglényegesebb vonásait ragadja meg. Erlelődése teljes és maradéktalan, kvalitásai rokonszenvesek és megengedik neki a legkülönfélébb lehetőségeket, amelyekkel bőven él és minden komolysága mellett sokszor virtuózan játszadozik.

g. l.

A Pázmány-Egyesület közgyűlése. A katolikus írók és hírlapírók Pázmány-Egyesülete közgyűlést tartott. *Czapik* Gyula egri érsek elnöki megnyitójában megemlékezett a 48-as centenáriumról. Megérzi a katolikus író lelke és rezonál a 48-as eszmék újraszóló szavára. Bámulatos és tiszteletreméltó az a cselekvés pillanatát felismerő gyors elhatározás és az az egyetemesség, ahogyan 1848-ban a haza függetlensége és szabadsága mellett az egész nemzet felsorakozott. Megemlékezett ezután az elnök a legutóbbi évben elhúnyt katolikus írókról. Elfogadták az *irodalmi jutalom alapítására* vonatkozó indítványt.

Az igazságügyminisztérium részéről tárgyalások folynak az Ügyvédi Kamara Intéző Tanácsának kinevezése érdekében. Érdeklődésünkre közölték, hogy hír szerint egy rendelet van előkészületben, mely az ügyvédi rendtartás módosításával a tagdíj-hátralékosoknak is választási jogot ad és a fiatalabb ügyvédeknek lehetővé teszi az önkormányzatban való részvételt. A rendelet rövidesen megjelenik. Ügyvédi körökben nagy érdeklődéssel várják a miniszter elhatározását. Olyan vélemények is hallhatók, hogy a tisztikar lemondása és a választási bizottság kinevezése folytán az önkormányzat felfüggesztése feleslegessé válik.

Weidlinger Izidorné Markovits Irén fájdalomtól megtört szívvel tudatja, hogy a legjobb testvér, rokon és barát

Fodor Jakabné

szül. MARKOVITS SÁRI

f. hó 23-án meghalt.

Temetése folyó hó 25-én ½1 órakor a rákoskeresztúri izr. temetőben lesz.

A Magyar—Szoviet Művelődési Társaság Könyvkiadóosztálya mély megrendüléssel tudatja, hogy a legszeretetreméltóbb kolléga, a legönzetlenebb munkatárs, a szorgalom és a becsületesség mintaképe

Fodor Jakabné

szül. MARKOVITS SÁRI

f. hó 23-án tragikus hirtelenséggel elhunyt.

Temetése 25-én, csütörtökön ½1 órakor lesz a rákoskeresztúri izr. temetőben.

Nemes emlékét kegyelettel megőrizzük.

180 orsós Hartmann
cérnázógép
keresztorsózóval eladó.
Telefon: 183—651.

Külföldről hazaérkezett, évtizedes áru- és piacismerettel rendelkező
Export szakember
elsőrangú hazai és külföldi összeköttetésekkel igazgatói állást keres. „Univerzális 2960" jelig.

Ipari, cséplő és autó mentőládák
hatóságilag előírt szabványos kivitelben legelőnyösebben
GLORIA KÖTSZERGYÁR RT.-nál, Bp. VI, Mozsár-u. 14.
Telefon 121—371.

SZEPSÉGE ÖRÖK,
ha kozmetikusa TÖRÖK
TÖRÖK MARGIT
kozmetikus, VI, Nagymező-u. három.

Nagykereskedői negyedben bármely szakmából
gyári lerakatot
vállalok. Nagy helyiséggel, telefonos irodával rendelkezem. „Régi cég 296" jelig, főkiadóba.

Üzlethelyiség
utcai kirakattal, Deák-térnél
áladó
„Forgalmas 296" jel. főkiadóba.

HORGANYLEMEZ
raktárról minden mennyiségben
METALLOGLOBUS RT.
Budapest VI, Bajcsy-Zsilinszky-út 24. szám — Telefon 128—543.

MEGJELENT az
Uj élet szabad földön
című pompás színes, sok képpel, szemléltető rajzzal bővített
tájékoztató a mezőgazdasági tervgazdálkodásról.
Hasznos tanácsok és útmutatások, sok tanulságos adat.
48 oldal éra csak 50 fillér.
Feltétlenül rendelje meg a **FRISS UJSÁG** kiadóhivatalában.
Budapest, VI., Nagymező-utca 3. sz.
Bizományosoknak magas árengedmény!

MILANO—PÁDUAI VÁSÁR
Utazásra péntekig előjegyzést elfogad a
„VIA" utazási iroda, IV., Váci-utca 33. Tel. 183-256

A helyzet szerdán

◆

A termelési eredmények növelésének érdekében két kampányt tart most fontosnak a kormány.

A munkaversenyek sikere és népszerűsítése az egyik. A korrupciónak az eddiginél hatásosabb üldözése a másik.

Nyilvánvaló, hogy minden olyan gazdasági rendben, ahol az egyéni érdek diktálta ellenőrzés csökken és az államosítások révén a termelést irányítók és adminisztrálók javarésze *köztisztviselőnek* tekintendő, a sikernek egyik döntő feltétele ezeknek a termelő apparátusban működő köztisztviselőknek tisztessége és lelkessége. Hozzáértése egyfelől, hozzáférhetetlensége másfelől.

Ezért most újabb szigorú rendelkezésekkel akarják üldözni a korrupciót. Az igazságügyminisztérium olyan rendelettervezeten dolgozik, amelynek értelmében az államosított vállalatok alkalmazottai *a köztisztviselőkkel egyenlő felelősséget* viselnek majd. Vesztegetés vagy megvesztegetési kísérlet esetében nem csupán az államosított vállalat tisztviselőjét büntetik, hanem a vesztegetőt is.

A rendelettervezet szükséges. Az igazi probléma azonban kettős. A fokozott felelősség az emberek többségében a felelősség növekvő el- és áthárítását szokta kiváltani. Az államosított vállalatok vezetésének és kezelésének a *korrupció* és a *bürokrácia* zátonyait egyaránt el kellene kerülnie.

Ennek elérése lesz az igazi nevelői munka. És ma még ez a — hiányzó láncszem.

◆

Budapestnek érdekes vendége van már több mint tíz napja. *Dekanozov* szovjet megbízott, aki széles körökben ismert gazdaságpolitikai szakember. Dekanozov gazdasági és kereskedelmi tárgyalásokat folytat körünkben.

Megállapítható, hogy a tőlünk nyugatra fekvő külföldet egyre jobban érdekli az a gazdasági folyamat, amelynek eredményeképpen mindinkább organikussá válik a Szovjetúniónak és a dunai államoknak egymásközötti árucseréje.

◆

Amit Rákosi Mátyás a sajtófogadáson mondott a szenzációhajhászás ellen, mindazt megírhatta volna a *Magyar Nemzet* vezércikknek. A *Magyar Nemzet* ugyanis gondosan ügyelt és ügyel arra, hogy igazat írjon, tárgyilagos legyen és ne fújja fel híreit, szenzációit. Ujságírói felelősségérzésünk és hivatásunk megbecsülése tiltakozik a szenzációhajhászás ellen. Tudunk azonban e feltétlen ujságírói vétség mellett mégis felhozni — ha nem is mentséget —, de nyomatékos enyhítő körülményt. Egy ujságíró e fogadáson kimutatta, hogy a harmincas évek riportban legfürgébb és legtúltengőbb lapja — Az Est — ötven százalékkal kevesebb rendőri, s hasonló riportot hozott, mint a mai bulvárlapok. Ez igaz, de ne felejtsük el, hogy ma sokkalta több az efféle esemény (háborús, népellenes, keretlegény, demokráciaellenes, árdrágítási, valuta-, szabotázs stb. bűnügy), mint a harmincas évek sokkal nyugodtabb korszakában.

Mindez persze semmit sem von le Rákosi szavaiból. Rákosi és vele együtt az egész magyar értelmiség nem azt kifogásolja, hogy egyes ujságok regisztrálják a bűnügyi eseményeket, hanem azt, hogy ezeket széles tálalásban adják, szinte már tanítják a közönséget és valóságos bűnügyi akadémiát tartanak. Amikor a Hekus Dönciket avatják a nap lovagjaivá, hogy lehessen méltó hírt szerezni azoknak, akik az újjáépítést szolgálják? Pedig az, hogy itt a munkaversenyek eredménnyel járjanak, hogy mindenki szedje össze erejét, s teljesítsen többet, mint eddig, nemcsak anyagi kérdés, hanem az egész dolgozó nemzet becsületének kérdése...

◆

Ismertettük már a kommunista párt központi ellenőrző bizottságának kommünikéjét az *Anyag- és Árhivatalban* észlelhető *korrupciós* jelenségekről.

Borsa Mihály, az Anyag- és Árhivatal új elnöke ezzel kapcsolatban kijelentette az egyik déli lap munkatársának: „Erélyes *politikai* tisztogatás lesz az Anyag- és Árhivatalnál." No, és természetesen: a korrupció is kiirtatik.

Kicsiny a Borsa, de erélyes.

◆

Olvassuk: „A demokrácia védelmében hozott filmintézkedések során a moziszövetség a belügyminisztérium illetékes ügyosztálya elé terjesztette azoknak a már bemutatott magyar és külföldi filmeknek a jegyzékét, amelyeket a szövetség kifogásol és amelyeknek újra-cenzurázását az elnöki tanács határozata alapján kívánatosnak találja. A jegyzék 27 filmet tartalmaz. A listán szerepelnek többek között a „Mennyország kulcsa", „Magam útját járom", s a „Bernadette" című katolikus vallásos filmek. — Nem jó szolgálatot tesznek az állam és az egyház megegyezése ügyének azok, akik ilyen filmek előadását kifogásolják.

◆

Egy kisgazdapárti hetilapban egy cseh vendég — aki a centenáris ünnepségekre érkezett ide — félreérthetetlen jóindulattal azt állította Kossuthról, hogy szlovák származású. E széles körökben elterjedt tévhit alapja az, hogy a Kossuth névvel hasonló hangzású a kossuch, ami szlovákul kecskebakot jelent. Kossuth nevét Cossutia dalmát községtől származtatta, ahonnan került családja Érdi kimutatása szerint a Felvidékre. Nagy Géza viszont azt mutatta ki, hogy a Kossuth-család neve Kossuth községtől származik, onnan kapta prédikátumát is (kossuthi és udvardi Kossuth), ellenben Kossuth község neve dalmát eredetű. E községet ugyanis Dalmáciából hozott várjobbágyok alapították.

Érdekes, hogy komoly zsidó tudósok bizonygatták: a Kossuth-család ős-zsidó származású és neve a kósetből ered, ami helyesen igazságot jelent. Kossuth Lajos azonban úgy nyilatkozott erről, hogy ő ezt igen büszkén vállalná, de mint vérbeli demokrata alaptalanul nem dicsekedhetik ily ősrégi arisztokrata származással, s megelégszik a dalmata eredetű, XIII. századbeli magyar nemességgel.

A belpolitika hírei

A kisgazdapárt női szervezetének VIII. kerületi ülésén *Dobi* István, *Pokorny* Klára és *Ortutay* Gyuláné beszéltek. Dobi István hangsúlyozta, hogy senki sem akarja a kisipart és a kisboltot államosítani. Ezt mind azok terjesztik, akiktől földet meg tiszti kardot vettek el. Az emberek únják a fekete kenyeret, meg a fejadagot. Azon gondolkozunk, hogyan lehetne ezen segíteni. Ennek érdekében igyekszünk szövetkezeteket létrehozni. A földműves látástól vakulásig dolgozik, kétszáz évvel ezelőtti szerszámokkal. A technika vívmányaiból neki még egy fürdőszoba sem jutott. Ezen szeretnénk változtatni a sokat vitatott technika segítségével.

Csütörtökön korán reggel a Gazdasági Főtanács és vele egyidőben a minisztertanács tart ülést. A minisztertanács napirendjén időszerű politikai kérdések és személyi ügyek szerepelnek.

★

A centenáris ünnepségek sorozatában március 31-én a közoktatásügyi minisztérium tiszántúli estet rendez a Zeneakadémia dísztermében.

★

A szociáldemokrata pártban tovább folyik a tisztogatás. Felmentették állásától *Németh* Istvánt, Orosháza polgármesterét, *Barcsay* Ivánt, Bács megye alispánját és *Jobbágy* Jenő bajai helyettes polgármestert.

Az üzletek nyitvatartása húsvétkor

Nagypénteken minden nyílt árusítási üzletet a szokásos üzletnyitás időpontjától déli 12 óráig szabad nyitva tartani. Nagyszombaton a kizárólag vagy túlnyomórészt élelmiszert árusító üzleteket, valamint a virágkereskedéseket este 7 óráig, az ószerkereskedéseket és zsibárukereskedéseket délután 4 óráig, az egyéb üzleteket pedig 2 óráig szabad nyitva tartani. Húsvét mindkét napján valamennyi nyílt árusítási üzletet, az alábbi kivételektől eltekintve, egész napon át zárva kell tartani. Kivételt képeznek: a kizárólag cukorkát árusító üzletet húsvét mindkét napján nyitva szabad tartani este 10 óráig, a virágkereskedéseket húsvéthétfőn reggel 9 órától 1 óráig, a IX. kerületi Tolbuchin-körúti vásárcsarnokban húsvét hétfőjén reggel 7 órától 9 óráig szabad virágot árusítani. A drogéria- és illatszerüzleteket húsvét hétfőjén 9-től 12-ig szabad nyitva tartani.

Nappal meleg, éjjel fagy

A Meteorologiai Intézet jelenti:

A Közép-Európát elárasztó hideg levegő megnyugszik és megkezdődik fokozatos felmelegedése. Skandináviába újra enyhe tengeri légtömegek érkeznek s ezzel Közép-Európát elvágják egy újabb hidegbetöréstől. Oroszországba azonban továbbra is nagy erővel nyomulnak be a sarkvidéki léghullámok, hózáporokat okozva.

Hazánkban kedden jutott uralomra a hideg levegő. A hőmérséklet általában 13—15 fokig emelkedett, de Magyaróvárott csak 8, Győrött 10 fokot mértek. Éjszaka országszerte gyenge fagy alakult ki. Néhány helyen 1 mm-t meg nem haladó mennyiségű záporesőt észleltek.

Budapesten szerdán délben a hőmérséklet 8 Celsius-fok, a tengerszintre átszámított légnyomás 770 mm, gyengén süllyedő irányzatú.

Várható időjárás csütörtök estig: Mérsékelt északnyugati-északi szél. Kisebb felhőátvonulások. Egy-két helyen néhány csepp eső lehet. Éjszakai fagy. A nappali hőmérséklet emelkedik.

Bírósági hírek

Tizenkétévi fegyházra és vagyonelkobzásra ítélte egy évvel ezelőtt a népbíróság *Lukács* Bélát, a MEP egykori országos elnökét, nyug. tárcanélküli minisztert. A vádirat szerint, mint politikai funkcionárius a nyilas eszmék apostolaként szerepelt. A NOT *Jankó*-tanácsa tárgyalta felsőbb fokon a haborús bűnügyét és Lukács Béla büntetését helybenhagyta.

Sélley László, volt csendőrőrmester egyike volt a legkegyetlenebb keretparancsnokoknak Tiszafüreden. Kifosztotta az üldözött családokat és kegyetlenkedett velük. A népbíróság *Aradi* tanácsa szerdán tárgyalta ügyét és életfogytiglani kenyszermunkára ítélte.

Tamási István zalaegerszegi volt polgármester a nyilasrendeleteket tulzott kegyetlenkedésekkel hajtotta végre. Kifosztotta a város üldözöttjeit. A népbíróság első fokon négy évre ítélte. A NOT *Szabó* Mihály tanácsa a büntetést ötévi fegyházra emelte fel.

Szombathelyi tudósítónk közli: *Kurt* Gyula és *Kurt* Tamás jánosházi gabonagyüjtők 22 vagón beszolgáltatott gabonából tizenkettőt elfeketéztek. A győri munkásbíróság Kurt Gyulát 11 évi, Kurt Tamást 7 évi fegyházbüntetéssel sujtotta. A vádlottak feledékenységükkel védekeztek. Elfeledkeztek arról, hogy a raktárukban ily nagymennyiségű gabona van.

Dr *Sólyom-Fekete* Vilmos ügyvédjelölt és társai hamis okiratokat készítettek, hogy néhány kitelepítésre kerülő svábot mentesítsenek. *Sauer* Jakab és *Till* János svábok ilyen hamis iratokkal próbálkoztak, de a kitelepítő bizottság megállapította a csalási szándékot. A büntetőtörvényszék *László* Géza tanácsa szerdán tárgyalta az ügyet, ifj. dr Sólyom-Fekete Vilmost közokirathamisítás bűntette miatt egyévi börtönre, tettestársát, *Fenyvesi* Antalt hethónapi börtönre ítélte.

Kóczán Károly SS katona volt, Rábakeszthelyen. Agyonlőtte és kifosztotta két barátját *Tóth* Józsefet és *Nagy* Gyulát. A bíróság annakidején tizenötévi fegyházra ítélte. A Kúria legfelsőbb fokon szerdán helybenhagyta az ítéletet.

Kahán Sándor szlovákiai kereskedő 1365 dollárt adott át *Edelstein* Alicenak, hogy az rejtse el számára. Edelstein a pénzt átadta *Grünfeld* Lajosnak, aki eldicsekedett vele. A gazdasági rendőrség megindította a nyomozást, de még mielőtt megtalálta volna a pénzt, Kahán megérkezett és elvitte magával külföldre. A bíróság szerdán tárgyalta a bűnügyet. Edelstein Alicet másfélévi börtönre, Grünfeld Lajost öthónapi fogházra ítélte, ezenkívül 1365 dollárnak megfelelő forintösszeg megfizetésére.

Jegy nélkül vásárolható a burgonya

A Budapestre érkező nagymennyiségü burgonyaszállítmányokra való tekintettel *Bognár* József polgármester elrendelte, hogy március 25-től, csütörtöktől a burgonya Nagy-Budapest területén jegy nélkül vásárolható. A burgonya szállítására vonatkozó eddigi rendelkezések azonban változatlanul fennállanak.

Minden magyar ujságja, a

MAGYAR VASÁRNAP

gazdag tartalommal

megjelenik minden vasárnap

ÁRA 1 FORINT

A csoda

Pierre *Audiat*, a kitünő francia közgazdasági iró, legújabb cikkében elcsodálkozik azon, hogy semmiféle hírverést nem bocsátanak a bankbetétek és a csekk szolgálatába. Pedig az a bizalmatlanság, amelyet a franciák igen nagy száma tanusít az átutalási rendszer iránt, az inflációnak közvetlen tényezője. Ezt a bizalmatlanságot meg lehetne törni. Igaz ugyan, hogy a kézzelfogható javak átalakulása papirrá és a papir átalakulása kézzelfogható javakká valóságos „csoda", amely még két évszázados gyakorlat után is kétkedőkké teszi az egyszerűbb embereket. Valami varázslat ez, ami elriasztja a kevéssé elmélyedőket.

Sokat lehetne tenni annak az érdekében, hogy a paraszti szokásokat a csekk használatához idomítsuk. Valójában pedig nem teszünk semmit — írja Audiat —, legfeljebb óhajokat fejezünk ki, vagy erőszakos eszközöket alkalmazunk. Ezzel azonban nem oszlatjuk el a félelmet. Ha a vásárokon, a piacokon szabállyá tennők, hogy bizonyos összegen felüli fizetéseket csak csekk útján lehet fizetni, akkor a bizalmatlanokat lassanként hozzászoktatnók a varázslatos papír használatához. Ezen felül a postaszolgálatot úgy kellene rendezni, hogy a tanyán élő paraszt a legrövidebb idő alatt otthonában megkaphassa a pénzt, amelyre szüksége van és amelyről bankjánál rendelkezett. Végül Audiat azt az eszmét veti fel, hogy a csekk-betevők közt időről időre a betéteken elért banknyereségekből kisorsoljanak egy-egy millió frankos nyereményt (kb. 100 ezer Ft), hogy a faluban és a környéken elterjedjen annak a híre, hogy Mátyás apó Lauderneau-ban egymilliót nyert azon, hogy hüszezer frankja volt a bankban.

Mi szerényebb igényekkel vagyunk a csekk népszerűsítése tekintetében. Mi megelégednénk azzal, ha a fővárost meg tudnók győzni arról, hogy nagy közüzemei — a villamos- és a gázművek — járandóságaikat a közönségtől kegyeskedjenek postacsekkek útján elfogadni. Megelégednénk azzal, ha a főváros egyik hivatala, a kórházak központi élelmezési irodája ne készpénzben, hanem csekkel fizessen a másik hivatalának, a községinek. És megelégednénk azzal, ha néha-néha egy-egy operettszínésznő mellett az a fővárosi tisztviselő is kapna színvonal-szubvenciót, aki a csekk- és bankátutalás előnyeiről, a „csoda" valóságáról, meggyőzné az illetékes köröket és a közönség egyes rétegeit. És megelégednénk azzal, ha a Postatakarékpénztár felett uralkodó hatalmasságok megengednék az intézet vezetőségének, hogy csekkszámla-ügyfeleit ne csak terhelje jutalékokkal és díjakkal, hanem fizessen kamatot is, mégpedig minél kiadósabb kamatot a betevőknek.

Balogh Tamás, a cambridgei egyetemen működő hazánkfia nagy könyvet irt, amely az angol pénzügyi és bankszervezet alapos ismertetését nyujtja. Ebből a munkából, amely a cambridgei egyetem kiadásában jelent meg, idézi a Magyar Nemzeti Bank „Közgazdasági Irodalmi Szemle"-je, hogy az ő angol nagybanknál a csekkenkénti költség 6 penny, de a bankok annak az érdekében, hogy betéteik szaporodjanak, ezeket a költségeket maguk viselik, nem hárítják át a betevők terhére. Ha Angliában, ahol a csekk- és kliringrendszer a tökéletességig kifejlődött, a magántőkéből álló nagybankok ily áldozatokat hoznak a csekkrendszer fejlesztése, a bankpénz népszerűsítése érdekében, akkor talán indokolt lenne nálunk, ahol még mindig a legósdibb fizetési rendszer van divatban, legalább a Postatakaréknál és a most már államosított nagybankoknál olyan átható, meggyőző előnyökben részesíteni a betevőket, a folyószámlán, csekkszámlán át fizető ügyfeleket, hogy ezek a saját érdekükben felfedezzék a „csodát".

Éber Antal

Változtak egyes vendéglátóipari árak

A marhahús árának változására való tekintettel az egyes vendéglátóipari üzemekben kiszolgálásra kerülő marhahúsból készülő ételek árát is újból szabályozta az Országos Közellátási Hivatal. Az új árak a következők: Gulyás ára Budapesten osztályon felüli üzemben 4.40, I. osztályú üzemben 3.90, vidéken osztályon felüli üzemben 4.10. Tokány, valamint pörkölt körettel Budapesten osztályon felüli üzemben 4.80, I. osztályú üzemben 4.20, vidéken osztályon felüli üzemben 4.40. A főtt marhahús ecetes tormával Budapesten osztályon felüli üzemben 4.40, I. osztályú üzemben 3.80, vidéken osztályon felüli üzemben 3.90. Párolt marhahús krémmártással Budapesten 4.80, I. oszt. üzemben 4.20, vidéken osztályon felüli üzemben 4.40 forint. Budapesten a II. és III. osztályú üzemek, vidéken az I.—III. osztályú üzemek árai a fent felsorolt fogásoknál, valamint a többi vendéglátóipari árak nem változtak. (MTI)

HAJMÁSSY ILONA

legszebb amerikai zenés filmje

Tavaszi felhők az égen

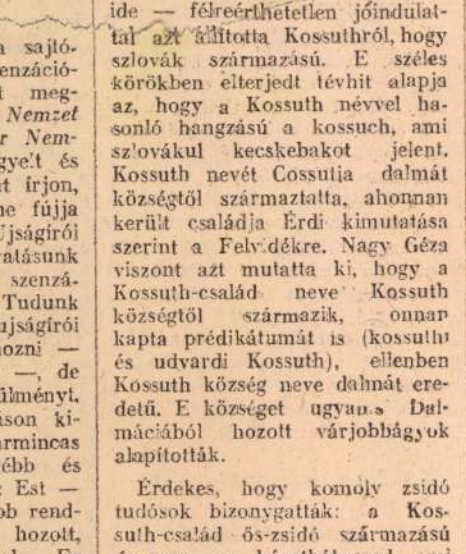

SCHUBERT ÉS EGY MAGYAR LEÁNY ROMANTIKUS TÖRTÉNETE. (Orient film)

Premier ma!

LLOYD-KAMARA CITY-CORVIN

VIII. FRIGIDAIRE
VIII. BOYLER
VIII. TÜZHELY
használt és új garanciával

AUDION, VI., Nagymező-utca 31. Telefon: 123—129.

ÉPÜLETFA

telep Pesten, kiváló helyen, Ia, 800-as szalagfűrésszel társulható, bérelhető. „Állomás 200 méter" jelig. Patakhoz, Bajcsy-Zsilinszky-út huszonkilenc.

ÚJBÓL KÉSZÜLNEK A RÉGI ÍZLÉSES KIVITELBEN
„NAPSUGÁR"
GYERMEKRUHÁK
Csak Pannonia-utca 25. V. 4.
Érdi (Einzig) Imréné

A SZENVEDÉLY ASSZONYA, A JÉGREVŰ PRIMADONNÁJA

LANTOSO-CHAPPY
ÉS A 17 TAGÚ MAGYAR SWING ZENEKAR
A LEGÚJABB SZÁMOKKAL

JEGYELŐVÉTEL 14 NAPRA MEGKEZDŐDÖTT

Télegyháza IX. 114.

Kelemen Emil

1928. ápr, tavaszi halon
(Nemzeti halon)
Bedumon, olasz.
Magam, vízf.
Török koppány, olasz.
Hajmási olasz.

Kelemen Emil

koll. kiáll. az Ernstben

1927. február

grafikák

(rajzok)

3010

634. G. Segantini:
Sz. Arcoban 1858. jan
A nap utólsó fára

A nap nyugtával haza
köteg rőzsét czipel, arcz
Inge a nyakán szétáll, rö
pucsok védik. Mögötte két
Jelzése alól balra: „G. Se

Vászon, mér. 117 :
Vétetett az 1901: Ekob
9996 koronán. ~~(3083/901)~~

Kifüggesztésére von

1900: VI. 20. -- 19
— 1905: VI. 20.

I jegyzék 412. — Szám
nban 2055. és a lel

Szinnyei József VII.289

Kelemen Emil

U. 4312

Kritika az
Esmsben rend.
Koll. Eiällrét

Kolomen Emil

r 1

MAGYAR MUVÉSZET

1927. 176

1929. 364, 429

TÁRGY:

____iskolai év.

rv. védve.

Kelemen Emil

Magyar Múzeum
1927, 176

1927. Coll. Emil az
Ernst Muzeumban
rajzoli

Szász Lajos zászlót ajándékozott a szatmárnémeti gimnáziumnak

Szász Lajos közellátásügyi miniszter Szatmárnémeti református gimnáziumának díszes kivitelű zászlót ajándékozott a felszabadulás emlékére. Egykori nevelőintézetének ifjúsága a Láncos-templomban tartott istentisztelet alkalmával vette át a zászlót. *Szász* Lajos közellátásügyi miniszter beszédet intézett az ifjúsághoz és hangsúlyozta a vallási, erkölcsi és nemzeti értékeknek a mindennapi életben való szükségességét.

Komárom ünnepelt

Komárom szombaton ünnepelte *visszatérésének ötödik évfordulóját.* A zászlódíszbe öltözött városban a hivatalok és üzletek zárva voltak, a lakosság Te Deumokon vett részt. A város törvényhatósága a városháza nagytermében *díszközgyűlést tartott*, amelyen a vármegye, a honvédség és a különböző intézmények képviseltették magukat. A díszközgyűlés közönsége lelkesen ünnepelte a kormányzót, a honvédséget, hálával emlékezett meg gróf *Teleki* Pálról és *Kánya* Kálmánról.

Tizenkétévi fegyház szerelmi gyilkosságért

Kolozsvár, november 8. *(A Pest tudósítójától)* Ifj. *Vajas* János kolozsborsai legény augusztus 15-én *szerelemféltésből agyonlőtte kedvesét, a 21 éves Rotár Kornéliát, majd a holttestet a közeli vasúti sínekre hurcolta, hogy a vonat kerekei roncsolják össze a holttestet s így bűnének nyomai elfúnjenek.* Ez az utóbbi tette azonban nem sikerült, mert a bűntényt felfedezték. *Vajas* a tett elkövetése után megszökött, de néhány nap mulva *elfogták.* A gyilkosság ügyét most tárgyalta a kolozsvári törvényszék. Vajas hirtelen felindulásával védekezik, de a tanuk ellene vallottak. A bíróság előre megfontolt szándékos emberölés miatt Vajast 12 évi fegyházbüntetésre és 10 évi jogvesztésre ítélte. Az ügyész súlyosbításért, a védő enyhítésért fellebbezett.

Javult az élelmiszerfelhozatal

A vásártelepre a hét első napján jelentős tételű burgonya, zöldség, kalarábé, karfiol és gyümölcs érkezett.

A konyhakerti termékek piacán az árak nagyban így alakultak: Gülbaba burgonya és nyári rózsa 30.55, őszi rózsa 29.50, Ella burgonya és sárga 26.35, étkezési Woltmann 24.80, étkezési Krüger 23.75, vöröshagyma 30.35—36.07, fokhagyma 79.84—101.44 pengő métermázsánként. Fejeskáposzta 34, kelkáposzta 36, vöröskáposzta 100—200, zöldpaprika vegyes 54, sárgarépa 22—27, petrezselyemgyökér 44—51, zeller súlyra 100—180, kalarábé 50—80, céklarépa 50—80, torma 70—450, feketeretek 40—70, fejessaláta 20—60, karfiol levélzettel mérve 90—170, tisztított karfiol 150—280, főzőtök 70—160, sütőtök 50—80 fillér.

A gyümölcspiacon az alma 100—540, körte 200—550, birsalma 150—260, szőlő 260—500, szilva 140—260, héjasdió 700—850, dióbél 24—25.50 pengő.

A tojáspiacon az eredeti ládaáru frisstojás 548, kiolvasva 556, főzőtojás 510, kiolvasva 518, ipari tojás 500 fillér kg-ként nagyban.

— Pestszentlőrinc városát felajánlották Jézus és a Szűz Anya Szentséges Szívének. Tegnap délután a pestszentlőrinci Hősök-terén nagyszabású ünnepség keretében ajánlották fel a várost Jézus és a Szűz Anya Szentséges Szívének. A város katolikus templomaitól kiinduló körmeneteken résztvett valamennyi társadalmi egyesület, a leventék, cserkészek és a protestáns lakosok is nagy számban.

— Traeger Ernő: *A zsoltárok könyvével. Traeger* Ernő zománcos súlyú, gondolatokba mélyedő, nemes veretű új verskötetével a Biblia mellett tesz tanuságot, merítve a hit forrásából. Istenes versei azonban csak egyik részét teszik ki új verseinek, mert hazafias lírája is felcsendül, sőt vajudó problémái is kifejezést találnak a zsoltárok árnyékában. A vaskos kötet számtalan verse pedig *Traeger* Ernő termékeny költői termékenységét bizonyítja. A verskötetet az *Új Idők Irodalmi Rt. adta ki.*

SZÍNHÁZ ÉS FILM

Tasnády Ilona a Herczeg-darabban

Megkezdték a Fecske és denevér próbáit

Tasnády Ilona

A Vígszínházban ma reggel *Hegedüs* Tibor igazgató rendezésében megkezdődtek *Herczeg* Ferenc *Fecske és denevér* című színjátékának próbái. Az új Herczeg-darab, amelyet az irodalmi és a színházi világ rendkívüli érdeklődéssel vár, *karácsony előtt* kerül bemutatásra a Pesti Színházban. Az új Herczeg-darab szereposztása igen érdekesen alakult. A Nemzeti Színház átengedte vendégszereplésre *Tasnády* Ilonát, a legszebben beszélő magyar színésznőt, aki tavaly is vendégszerepelt már a színházban *Zilahy* Lajos *Tábornok*-ának felújításán. *Tasnády* Ilonával egyenrangú női főszerepet játszik *Tolnay* Klári, míg a két férfiszerepet vitéz *Benkő* Gyula és *Mihályi* Ernő játssza. Az új darabnak nincs is több szereplője. A Vígszínház tervei szerint a *Herczeg*-darab bemutatója után *Shaw* nagysikerű szatírája, *a Warrenné mestersége átkerül a Vígszínházba.* Ugyancsak ezen a héten kezdi meg a Vígszínház báró *Wesselényi* Miklós darabjának próbáit, amely a Vígszínház soron következő ujdonsága lesz. A Vígszínházban ezzel kapcsolatban igen érdekesen alakul karácsonyig a műsor. A *Fekete Péter* és a *Két hét boldogság* felváltva lesz műsoron, közben bemutatásra kerül a Wesselényi-darab és a Herczeg-bemutató után a Vígszínház műsorára kerül a *Warrenné mestersége* is. Bizonyos ideig tehát *négy darabot játszik majd szimultán* a Vígszínház.

GRÓF MONTE CHRISTO

A Korzó bemutatja a francia filmóriás első részét

Ritka érdeklődéssel kísért filmbemutató lesz ma a Korzó filmszínházban. Dumas világhírű kalandregényének, a »Monte Christó«-nak új francia filmváltozatát tűzte műsorára a színház, mégpedig olyképpen, hogy ma az első részt mutatja be »Az If vár foglya« címmel. A világhírű regénynek az új feldolgozása is olyan hatalmas eseménysorozatokat ölel fel, hogy csak két részletben lehet lejátszani. Az új francia feldolgozás rendezője Robert Vernay, míg a címszereplő Pierre Richard Willm, aki a »Tánc-rend«, a »Rasputin«, a »Moszkvai éjszakák« és a »Malakkai nő« című híres francia filmek főszereplője volt. Az első rész megejtő szépségű képekben, izgalmas fordulatokban és korhű jelenetekben kelti életre Edmond Dantès-nak, a fiatal hajóskapitánynak életét, akit az emberi aljasság és az árulás méltatlanul az If vár gyilkos sziklabörtönébe záratott. Itt sinylődött húsz évig, mindenkitől elszakítva, Edmond Dantès s innen szabadult meg Faria abbé halála árán, hogy az öreg pap térképe nyomán megtalálja Monte Christo szigetének elrejtett, felbecsülhetetlen kincselt és azoknak birtokában mint gróf Monte Christo elinduljon, hogy megjutalmazza jótevőit és megbosszulja azokat, akiknek ármánykodása folytán egész élete elromlott. A francia rendező a romantikus történetet káprázatos nagyvonalúsággal vitte filmszalagra és sikerült neki az, ami a Monte Christo egyik előző filmváltozatának sem: sikerült maradéktalanul megmenteni a Dumas-regény romantikus áradását.

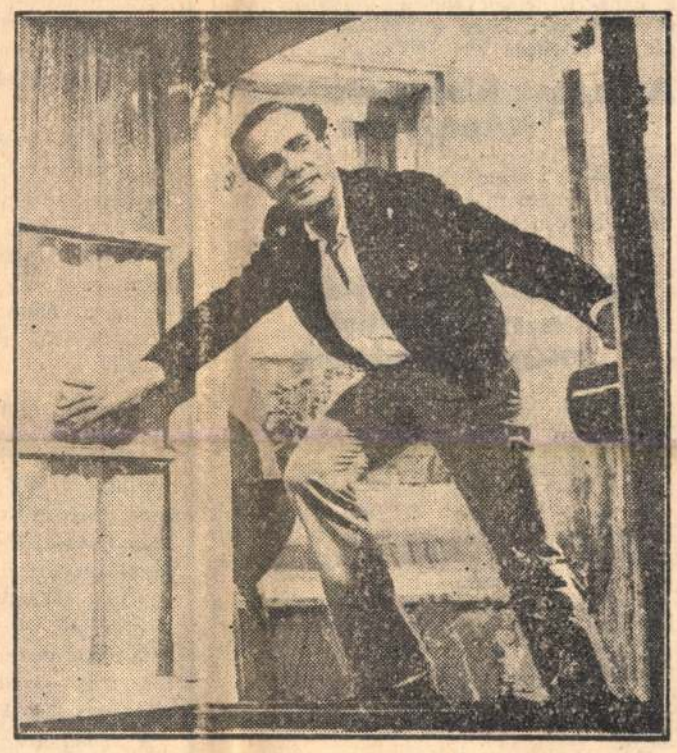

PIERRE RICHARD WILLM

A második részt később fogja bemutatni a Korzó filmszínház.

AZ ISMERETLEN SZINÉSZNŐ címmel érdekes hangversenyszerű előadást tervez-nek december elejére. A változatos műsorban csupa olyan hölgy és úr lép fel, aki eddig a nyilvánosság tudta nélkül színipályára készül. A beavatottak szerint a »titokzatos hangverseny« igen sok meglepetést tartogat.

A NEMZETI SZÍNHÁZ kassai vendégjátéka

Kassa visszatérésének ötödik **évfordulóján**, november 11.-én kellett volna a Nemzeti Színháznak Kassán vendégszerepelnie. Technikai okokból a vendégszereplés egy nappal később, november 12.-én lesz a fejedelem városában. Kassa öt ünnepnapján egyébként ősbemutató keretében a *Déryné* filmet adják elő, továbbá az Operaház és a Gyöngyösbokréta vendégszerepel a Nemzeti Színházban, míg november 14.-én Kívánság hangverseny lesz Kassán. A nemzetiszínházi vendégjáték során *Herczeg* Ferenc, *Móricz* Zsigmond egy-egy és *Zilahy* Lajos két egyfelvonásosát mutatják be, amelyek eddig csak egyszer szerepeltek a Nemzeti Színház műsorán.

Az Árva László királylyal megnyílt a pécsi színház

Pécs, november 8. Tegnap este ünnepélyes keretek között megkezdte téli évadját a Pécsi Nemzeti Színház társulata. Dr. Székely György igazgató ünnepi beszéde után a társulat a fiatal igazgató rendezésében Herczeg Ferenc Árva László király című történelmi tragédiáját mutatta be.

REVŰEXPRESSZ

100

A Revűpalotában szerdán este játsszák századszor a *Revűexpressz* című vidám revűt. Ünnepélyes keretek között rendezik *Heinemannék* a századik előadást. A revű főszereplői most is ugyanazok, mint kezdetben: *Déry* Sári, *Rév* Erzsi, *Szondy* Biri, *Somorjay* Angéla, *Ivon* Lamarr, *Kazal* László, *Lugosi* György és *Utassy* Jenő.

A Revűpalota még ezen a héten játssza a *Revűexpressz*-t, a jövő héten bemutatja új revűjét, amelynek címe *Őfelsége a pénz.*

A FILMGYÁRTÓK ÉS MOZISOK érdekképviselete szombaton tartott választmányi ülése után értesítette a színészkamarát, hogy a testület erkölcsi támogatásban részesíti a színigazgatók ismert bojkott-határozatát.

A KAMARA VARIETÉBEN ezen a héten lesz a száz előadást megért Lipi és Lupi című bohózatrevű utolsó öt előadása. Pénteken mutatja be a kis színház a Münchhausenné mestersége című új műsort.

MORAY-SZTAMORAY LÁSZLÓ személyében új zeneszerzőt avatott az Éjjeli zene című új magyar filmvígjáték. A fiatal szerző egyetlen betétjével olyan sikert aratott, hogy megbízták a Cikuszparádé című nagy magyar film teljes kísérőzenéjének írásával.

SZILASSY LÁSZLÓ, aki tavaly ősz óta nem szerepelt színpadon, előreláthatólag karácsony előtt ismét színpadra lép egyik előkelő magánszínház ujdonságának főszerepében.

A SZEGEDI OPERATÁRSULATNAK a Bohémélettel tervezett budapesti vendégjátékát november 20.-án és 21.-én Fricsay Ferenc karnagy más irányú kötelezettségei miatt későbbre halasztották.

A mozik műsora

Rövidítések: Sz = Szombat. V Ü = Vasárnap és ünnepnap. M = Matiné.

ADRIA-ADMIRAL (353—707): **Szabadság vagy halál.** (1/44 1/26 1/28; V Ü 11 és 1/2-kor is.) — **ALKOTÁS** (355—374): **Két boldog ember.** (1/44 1/26 1/28; Sz 1/2; V Ü 11 és 1/2 órakor is.) — **ATRIUM** (153—034, 154—024): Második hétre prolongálva! **Szlámi macska.** (1/24 1/26 1/28; Sz V Ü 1/2-kor is.) — **BARLANG-BROADWAY** (422—722): Harmadik hétre prolongálva! **Alcmkeringő.** (1/22 1/24 1/26 1/28.) — **BAROSS-BODOGRAF** (149—510): **Rin-tin-tin, a hegyek hőse.** (3 5 7; V 11-kor is.) — **BELVÁROSI FILMSZÍNHÁZ** (384—563): Második hétre prolongálva! **Hamupipőke.** (1/24 1/45 1/26 1/47 1/28; V 1/2 és 1/43-kor is.) — **BELVÁROSI HÍRADÓ** (181—244): **Facsúsztatás** (kultúrfilm). **Rajzos híradó Erkel Ferencről. Ufa-Magazin. Magyar, Ufa és különhíradók.** (Folyt. egyórás előadások 10—21 óráig.) — **BETHLEN-HOLLYWOOD** (225—003): **Kölcsönadott élet.** (1/24 1/26 1/28; V Ü 11 és 1/2-kor is.) — **BUDAI APOLLÓ** (351—500): **Fruska.** (1/24 1/26 1/28; V Ü 1/2-kor is.) — **CAPITOL** (134—337): **Münchhausen.** (11 2 1/25 7.) — **CORVIN** (138—988, 339—584): Harmadik hétre prolongálva! **Botrány.** (3 5 7/48.) — **CSABA-SAVOY** (146—040): **Kölcsönadott élet.** (1/24 1/26 1/28; Sz V 1/2 órakor is.) — **DEÁK-DÉCSI** (121—343, 125—952): Negyedik hétre prolongálva! **Szlámi macska.** (1/22 1/24 1/26 1/28; vasár- és ünnepnap 11 órakor is.) — **DUNA-LLOYD** (111—994): **Szerelem gyöngyei.** (1/24 1/26 1/28; V Ü 1/22 órakor is.) — **ERZSÉBET-VESTA** (222—401): Ötödik hétre prolongálva! **Egyetlen éjszaka.** (11 1/42 1/24 1/26 1/28.) — **FORUM** (189—707): **Éjjeli zene.** (3/24 1/26 1/28; V Ü 11-kor is.) — **GLÓRIA** (427—521): **A két anya.** (1/24 1/26 1/28; V Ü 1/22 órakor is.) — **HÍRADÓ FILMSZÍNHÁZ** (222—499): **A babák története** (kultúrfilm). **Rajzos híradó Erkel Ferencről. Ufa-Magazin. Magyar, Ufa és különhíradók.** (Folyt. egyórás előadások 9—21 óráig.) — **HOMEROS** (496—178): **Leányvásár.** (1/24 1/26 1/28.) — **JÓZSEFVÁROSI** (131—316): **A cigány.** (1/24 1/26 1/28; V Ü 1/22-kor is.) — **KAMARA** (423—901): **Anyámasszony katonája.** (1/212 1/22 1/24 1/26 1/28.) — **KORZÓ** (182—818): **Gróf Monte Christo.** I. rész: **Az If-vár foglya.** (1/24 1/26 1/28; Sz 1/22-kor is; V Ü 11 1/24 1/26 1/28.) — **MESEVÁR-ELIT** (114—502): **Kölcsönadott élet.** (1/24 1/26 1/28; V 1/22-kor is.) — **NEMZETI (ROYAL) APOLLÓ** (222—002): **Aranypáva.** (1/24 1/26 1/28; Sz 1/22; V Ü 11 és 1/22-kor is.) — **NYUGAT** (121—022): **Fruska.** (1/44 1/46 1/48; Sz 1/42; V Ü 11 és 1/2-kor is.) — **OMNIA** (130—125): **A forradalom grófja.** (1/24 1/26 1/28, Sz 1/22; V 11 és 1/2 órakor is.) — **OTTHON** (146—447): **Nagymama.** (1/44 1/46 1/48; V 11 és 1/2 órakor is.) — **PÁTRIA** (145—673): **Régi szép idők.** (10 3/12 1/22 1/24 1/26 1/28; V 11 1/22 1/24 1/26 1/28.) — **PEST-PALACE** (221—222): **Magyar kívánsághangverseny.** (1/212 1/22 1/24 1/26 1/28.) — **PETŐFI-ODEON** (428—478): **Fruska.** (1/24 1/26 1/28; V Ü 1/22-kor is.) — **SZÉKELY-OLYMPIA** (226—425): **Tilos utakon.** (11 1/22 1/24 1/26 1/28.) — **SZITTYA-CITY** (111—140): **Aranypáva.** (1/24 1/26 1/28; Sz V 1/22-kor is.) — **TINÓDI-TIVOLI** (225—602): **Fények az éjszakában.** (1/24 1/26 1/28; Sz 1/22; V 11 és 1/22-kor is.) — **TOLDI-RIALTÓ** (224—443): **Isten rabjai.** (10 3/412 1/22 1/24 1/26 1/28; V Ü 11 1 3 5 1/28.) — **TURÁN** (120—003): **Fruska.** (11 1/42 1/24 1/26 1/28.) — **ÚJBUDA-SIMPLON** (268—999): **Ragaszkodom a szerelemhez.** (1/24 1/26 1/28; Sz 1/22; V Ü 11 és 1/22-kor is.) — **URÁNIA** (146—046): Második hétre prolongálva! **Feleség.** (3 5 1/48; V Ü 11-kor is.)

Színházak mai műsora

OPERA: *Álarcosbál* (O 2., 6). — NEMZETI: *Örökmozgó* (XVI., 1/27). — KAMARA: *Tartuffe* (1/27). — MŰVELŐDÉS HÁZA: *Protestáns* leventék ünnepi estje (1/27). — VÍG: *Két boldog hét* (F, 1/27). — PESTI: *Warrenné mestersége* (6). — ÚJ MAGYAR: Nincs előadás. — MADÁCH: *Hamlet* (6). — ANDRÁSSY: *Josephine* (1/27). — VIDÁM: *Ballépés jobbra* (1/27). — FŐVÁROSI OPERETT: *Egy boldog pesti nyár* (6). — BÁBSZÍNJÁTÉK: *Toldi* (1/27). — REVŰPALOTA: *Revűexpressz* (1/27). — KAMARA VARIETÉ: *Lipi és Lupi* (1/27). — KOMÉDIA: *Ká-pé* (1/27). — ERDÉLYI BÁBSZÍNHÁZ (Rottenbiller-u. 14.): *Hó fehérke; Piroska és a farkas; A láda* (1/25, 7 — JÓZSEFVÁROSI: *Egy nap a világ* (1/25 7). — KISFALUDY: *Ide gyere rózsám* 3/5, 7).

A DÉLOLASZORSZÁGI VÁLTAKOZÓ HARCOK

Berlin, november 8. A Nemzetközi Tájékoztató Iroda jelentése szerint a délolaszországi csatában a német kötelékek szombaton

vitathatatlan elhárító sikert

értek el az egész vonalon az angol-amerikaiak legerősebb áttörő erőivel szemben. Főleg a csata középpontjában, Venafrónál vágtak vissza összevont erőkkel.

San Maria Oliveto és Roccaravindola között kettévágták a szövetségesek vonalát.

Nemcsak egy előző napi kisebb betörés helyét tisztították meg, hanem azon messze túlhaladva, az inváziós csapatok saját felvonulási területén vívtak elkeseredett harcokat. Az angol-szász erőn áttört német osztagok birtokba vettek harcászatilag kedvező magaslatokat és onnan távoltartották az amerikai erősítéseket. Az amerikaiaknak ezenkívül a német mozsarak és tarackok zárótüze is a legsúlyosabb veszteségeket okozta. Az amerikai tartalékok minden tehermentesítő kísérlete meghiúsult.

A Volturno felső völgyében elért alapos tehermentesítés után az onnan nyugatra,

Via Casilina mentén

nagyobb inváziós erőkkel indított áttörési kísérletek is nagyon veszteségteljes kudarcot vallottak. Az út közelében és a szomszédos magaslatokon egyaránt megsemmisítő fogadtatásban részesítették a támadókat a német nehéz fegyverek. Négy támadó hullám omlott össze a német fegyverek tüzében.

Clark csapatai belátták az arcvonal-támadások kilátástalanságát, ezért nagy harci erejű kis csoportokban a szárnyakon igyekeztek átszivárogni. Erre azután működésbe léptek az ott elrejtőzött német gépfegyverek és egyéb biztosító erők.

Az Appenninekben a kanadai és brit csapatok továbbra is tartózkodó magatartást tanusítanak. A német utóvédek harci érintkezés nélkül feladták

Forli, Carovilli és Agnone helységeket.

A keleti szárnyon a német vonalak előtt feltartóztatták nagyobb brit erőknek két támadását.

Német repülőgépek tartósan megakadályozták Termolinál a britek pótlási forgalmát és partraszálló műveleteit. Venefro térségében pedig a csonyan szállva, meglepetésszerűen támadták az ellenség tábori állásait, légvédelmi ütegeit és gépkocsiforgalmát. A hegyi utakon tűzfegyverekkel megsemmisítettek magánosan haladó ellenséges tehergépkocsikat.

A vasárnapra virradó éjszaka megtámadtak

több délolaszországi kikötővárost.

Előző éjszaka pedig a nápolyi kikötőt támadták és az ellenség ellátási hajóhadában súlyos veszteségeket okoztak. Eltaláltak tíz szállítóhajót. Egy kereskedelmi hajó elsüllyedt, öt pedig annyira megrongálódott, hogy pusz ulásuk bizonyosra vehető. A többi hajó is jelentékenyen megrongálódott. A kikötői és rakodói berendezések szintén. Három német gép nem tért vissza.

A Földközi-tenger nyugati részén,

az északafrikai part előtt megtámadtak a német repülőgépek 22 megrakott csapatszállító hajóból álló és 8 rombolóval biztosított karaván. Eltaláltak 16 nagy személyszállító hajót és két rombolót. Amikor visszafelé indultak, több eltalált hajó égő és süllyedő á lapotban volt. Sokezer katona is a hullámokban lelte halálát. *(MTI)*

Hlond bíboros megsebesült

Róma, november 8. A fasiszta köztársasági kormány rádiójának jelentése szerint a Vatikánváros ellen intézett repülőtámadás során Hlond Ágoston lengyel bíbornok, Posen volt érseke, bombaszilánktól komolyan megsebesült.

Copello, Argentina bíbornok prímása a Vatikánváros bombázása után elrendelte, hogy november 7-én, vasárnap egyházmegyéje minden templomában imádkozzanak a pápáért. Körlevelében felháborodással állapítja meg, hogy a Vatikán bűnös merénylet áldozata lett. *(MTI)*

Az olasz király elutazott Nápolyból

Nápoly, november 8. *Viktor Emánuel* király pénteken elhagyta Nápolyt, miután három napot töltött a városban. *(Bud. Tud.)*

Pavolini utasítása a merénylők megfékezésére

Chiasso, november 8. A kairói lapok közlik *Pavolini* utasítását, amlyet a *párt tagjai ellen ismételten elkövetett merényletek* miatt bocsátott ki. Pavolini a következőket rendeli el:

1. A fasisztáknak ilyen támadások esetén haladéktalanul meg kell tenni mindent, hogy a tettest vagy felbujtót *letartóztassák.*
2. *Külön bíróságokat* állítanak fel a bűnösöknek a hadijog alapján történő elítélésére a tett elkövetése után huszonnégy órán belül.
3. Az elítélteket *a fasiszta milíciának adják át a* büntetés végrehajtására.

Pavolini utasítás azzal fejeződik be, hogy a köztársasági fasiszta párt elhatározott szándéka, hogy *a legnagyobb erővel le ör minden kísérletet, amely a polgárháború feltámasztására irányul.* *(Bud. Tud.)*

Egy partizánbanda főhadiszállásán az Adria partján

A német véderő hetilapjának, a »Wehrmacht«-nak legújabb száma drámaian vázolja azt a furcsa képet, amely Tito partizánbandáinak egyik kifüstölt főhadiszállásán fogadta a tisztogató német csapatokat.

A propagandaszázad egyik hadituditója, Clemens Laar, aki ott járt az előretörő német páncélosokkal és az elsők között volt, akik bejutottak a bandavezérek sebtében elhagyott tanyájára, sietett nem mindennapi tapasztalatairól festői hűséggel beszámolni.

Akár a szirti sólyomfészek, — írja a haditudósító — úgy lapult a mi megfigyelőállásunk az egyik sziklás lejtő oldalához, valami ötszáz méter magasságban *a »szlovén bandák főhadiszállása« fölött.* A hadosztálytól megkaptuk a parancsot a behatolásra. Abban a pillanatban, amikorra a parancs szólt, már ott is voltunk.

Ez a teljesítmény, bizony, nem pusztán a mi páncélosgránátosaink és hegyivadászaink kemény lendületén mult. Gránátospáncéloskocsijaink — eddig lövészpáncélosoknak hívták őket — csak nagy üggyelbajjal tudtak előredöcögni azon az ide-oda kanyargó, hepehupás kecskejáráson, amelyik a hegykatlanba vitt. Ezeket a sziklaösvényeket mintha csak úgy játékból ragasztgatták volna a hegyoldalakhoz és ezek most még *össze-visszarobbantva, csapdákkal, aknákkal megrakva, valóságos »boszorkányutat« jelentettek.* Meg kell adni, nem mindennapi ügyességgel és banditaleleményességgel készítették az ellenség számára.

Itt nincs más választás: *toronyiránt előre!* Mikor végre a hegyi útvesztőkből ki tudtunk vergődni, egyszerre ott állott előttünk a ház, amelyet megfigyelő állásunk legénysége onnan felülről már jól ismert arról a nagy *»idegenforgalomról«,* amely a többi banditafészektől megkülönböztette. No most kocsiról le és neki a háznak!

Családi élet a főparancsnokságon

Afféle csarnokféle előtér. Később megtudjuk, *ez volt a tanácsterem.* Óriási, díszes *fehér-kék-vörös trikolor, szovjetcsillaggal, kalapáccsal és sarlóval.* Mellette a falon két hatalmas nyomtatott plakát. Az egyikről ökölnyi betűkkel kiabál a *Mozgósítás* szó. A másik alatt ott az aláírás: *Tito főparancsnok elvtárs.* Ezt lefordíttatjuk: a kétes partizánvezér melodrámai felszólítása: *Hivok mindenkit...*

A német gránátosok *nyomban követik is Tito elvtárs felhivását* és ha az alatt, amíg mi onnan felülről toronyiránt hol csúsztunk, hol kapaszkodtunk lefelé, egy gránátunk nem előzött volna meg minket, *egyenest belepottyantunk volna egy valóságos vezéri főhadiszállás intim életének kellős közepébe...* De ne kerülgessük a szót, mondjuk ki egyenesen, katonás rövidséggel és őszinteséggel: *kommunista rablófészek közepébe.*

A fent tisztelt gránátpont a kommunista főtanya tetején ütött jókora padlásablakot és *láthatóan némi zavart és rendetlenséget idézett elő az ottani üzemben: a térképszobában.* Az alatta levő vezértanya idilli képét most egyelőre jókora mészkőtörmelék fosztotta meg festői színeinek művészi varázsától.

A legérdekesebb film minden megkapó árnyalatának tökéletes másolata állott előttünk. Ime, hirtelenében összekapott vázlatban a kép: félremagyarázhatatlan igyekezet, hogy *a rablótanyát valami olyan helynek tüntessék fel, amire azt lehet mondani, hogy katonai parancsnokság.* A törzskar szállása, hivatalszobával, őrszobával, az utánpótlás és ellátás minden szükséges rekvizitumával. Kaszinó a törzstiszt elvtársaknak, deszkaládákkal szépen elválasztott helyiségek, minden látható jelével annak, hogy *az igen tisztelt parancsnok és népbiztos elvtársak e díszes helyiségekben folytatták le többé-kevésbé törvényes családi életüket.*

Púderpamacsok, spárgával összekötözött szemöldök- és szempillafestékes iskátulák, törött körömreszelő, elsőrendű francia körömlakkal teli flakon szerényen húzódik meg a komoly hivatali bélyegzők, a legutolsó hadiparancsokat rejtő aktatömegek társaságában.

Ez utóbbiakból az első pillantásra *kilóg a moszkvai lóláb.* Aláírás: jobbról a parancsnok, balról a népbiztos. *A katonai térképeken ott büszkélkednek a komoly hivatalos feljegyzések és két nem kevésbé komoly, de félig üres szilvóriumosüveg* rajta a hitelesítési márka: valódi szerb gyártmány. Ugyanott sorakozik három pohár, az egyiken *finoman kirajzolódik gazdája rúzsos szájának finom ívelése.* A padlót vastag szőnyeg borítja — cigaretta-hamu- és csutkatorlaszokból. A sarokban, hogy teljes legyen a szakszerű vezérkari berendezés: *muníciósládán vörösboros lhordó,* vigasztalanul csöpögő csappal.

Az ablakban homokzsákok, szovjet gépfegyver kilógó hevederrel, valami ötvet ki ött tölténnyel.

Nem tudni, mireánk lőtték-e ki, vagy előző este használták a lakosság férfitagjai nagyobb kedvének felkeltésére a mozgósításhoz. Hogy milyen leírhatatlan volt ezek hangulata és lélekállapota, azt meg lehetett ítélni abból a fogadtatásból, amely a bandita zsarnokság keserves napjai után ránk várt.

»A főhadiszálláson« kartoték szekrény mellett feltépett pisztolytöltényesdobozok. Ott áll egy redőnyös szekrény, *nagy halmaz vadonatúj női fehérneművel.* Stilszerűség kedvéért legnagyobbrészt vörös vagy rózsaszín, s hogy hiánytalan legyen a díszes kép: *papirosdoboz nyakkendőkkel és melltartókkal.*

Itt most jól lehet látni, »mi ennek az egész itteni világnak az egész belső összetartó ereje«. A lövészasszonyok sokat emlegetett fogalmát megismerhetjük a karsztok bősz harcaiban és most leplezetlen nyiltságban tárja fel előttünk egyetlen pillantás ennek a banda főhadiszállásnak csendéletére a balkáni harcoló asszonyt. Innen akkor is rájuk ismerhetnénk, ha nem láttunk volna néhány nappal ezelőtt két ilyen asszonyt harc közben.

Az utolsó pillanatig és az utolsó töltészainkra. Éppen olyan hidegvérrel néztek nyig szakadatlanul lőttek előnyomuló vadászembe a halállal, mint a legedzettebb és legkeményebb férfikatona. Érdemes ezt elmondani azért is, mert csak ilyenekből lehet megismerni vadászaink és gránátosaink rendkívüli teljesítményeit és azoknak talán eléggé nem méltatott értékét, *ha megismerjük a tulsó oldalon harcolók rettenetes fanatizmusát.* Valóban művészi játék ez az emberi ösztönökkel. Moszkva igazán a kezében tartja ezeket a lelkeket!

Egy másik bandafészekhez tartozó elvtársak nyilván nem számítottak a főhadiszállás kaszinójának elitjéhez. Itt az irodasztalokon egyszerűbb relikviákat találtunk: *félig üres konzervdobozok, természetesen a nélkülözhetetlen snapsz, kibontott kétszersültcsomagok;* származási hely Badoglio-Olaszország. Hogy önként vagy nem önként került ide, ne firtassuk.

A falon: Sztalin nagy rámás képe üveg alatt, ellenben Tito »tábornok« elvtárs csak egyszerű papír-linoleum nyomásban. Mellettük pikáns olasz aktfénykép, ujságból kivágva »Roosevelt és Churchill a Prince of Walesen« és a teljesség kedvéért *szovjetcsillagalakú naptár az elmaradhatatlan sarlóval és kalapáccsal.* Szóval minden együtt van itt, ami rájuk nézve lélekemelő. Sokszorosító készülék, német szabadalom, ellenben szovjet gyártmány. Végül *óriási halmaz agitációs irat, röpirat, mindenféle felhivás és hasonlók.* Utoljára pedig de nem utolsónak a legértékesebb gyüjtemény: *van 20.000 példány szabályos frontujság,* szolgálati utasítás és valami kommunista zsebfüzet.

Hamarosan tovább kell mennünk, de látni eleget láttunk. Összesürítve itt láttuk tragikomikus látképét egy olyan szellemi es anyagi életnek, amellyel Európának ebben a régi viharsarkában a német katonának meg kell küzdenie.

»Tito elvtárs hiv...«

Azt hiszem nemsokára nem lesz elég e hivás, de még a kiabálás sem!

Tolvajiskola rajkóknak

Pécs, november 6. *(A Pest tudósítójától.)* A bűnözésben nem válogatós cigánynép egyik »ismert« tagja *Berger* Katus 32 éves csavargó cigánynő Baranyában. Minden évben eggyel több purdéval jelenik meg a falvakban és a rajkók mint orgonasípok sorakoznak fel a pitvarajtóban. A sokgyermekes cigánynő maga nem is lopott, ellenben eredeti módon ragasztotta kezéhez az idegen javakat. Nagy buzgalommal tanította ki a család *»legöregebb«* tagjait, *a 9 és 6 esztendős* rajkókat, hogyan kell meglesni, hova rakja az eltávozó háziasszony a kulcsot s hogyan kell fürgén dolgozni az idegen lakásban. Persze, a gyakorlati példa ad maradandó tudást. Igy történt, hogy *Micserling* Gyuláné szebényi asszonynál kilesték a rajkók, hogy a muskátlicserépben lapul a kulcs. Pillanatok alatt behatoltak a lakásba és élelmiszereket, valamint közel 300 pengőt kaparintottak össze. A cigányhad a jólsikerült tolvajvizsga után kereket oldott és *meg se álltak Palotabozsokig.* A telefon azonban gyorsabb volt és a csendőrség gyerekeivel együtt őrizetbe vette *Bergert* Katust, mert jól feleltek ugyan a »tanítványok«, de a »mester« megbukott.

— **Kelemen Emil képei.** A *Tamás Galériában* most nyilt meg *Kelemen* Emil kiállítása, amelyen a kiváló tehetségű festőművész mintegy negyven darab olajfestményét és pasztelljét mutatja be. Kelemen mindegyik technikának biztoskezű, kiforrott művelője. Erőteljes formái, tömör színei kevés szóval is sokat mondanak s mindig tiszta festőiséggel fejezik ki az ábrázolt tárgyi valóság lényegét. Főerénye mégis a belső fölépítés szerkezeti zártsága, ami különösen olajképein érvényesül szépen, külön hangsúlyt adva a tömegelosztás hullámzó ritmusának. E tekintetben gyüjteményéből főleg a víziós erejű *Végzet* és *Önkivület* s néhány jellegzetes portré, köztük egy érdekes *Önarckép* válik ki előnyösen. De rendkívül kvalitásos munka két bivalyos vászna, az *Enteriőr, Jegenyék, Ámorék Riornello, Határőrök* és *Fürdőzők* is. Pasztelljeinek és akvarelljeinek előadása valamivel oldottabb, az anyag természetéhez simulón lágyabb és könnyedebb, levegősebb. Különösen megkapó közülük az *Eső, Árokpart, Lósorozás* és *Farakók.*

Fővárosi nagy nyomda felvesz

fiatal (14—20 éves) leányokat, kiket nyomdai

berakónőkké képezne ki!

Jelentkezés: VII., Miksa-utca 4—6. sz. portásnál.

Sport

A JAMBOREE-TANÁCS BEFEJEZTE MÜKÖDÉSÉT

A jamboree-tanács, a mely a magyar társadalom cserkészettel foglalkozó vezető egyéneiből a jamboree társadalmi támogatására és ellenőrzésére alakult, *Zsitvay* Tibor nyug. igazságügyminiszter elnöklete alatt utolsó ülését tartotta.

A záróülés tárgya a jamboreeről való részletes beszámoló volt. Elsőnek dr. *Papp* Antal államtitkár, országos elnök számolt be a jamboree erkölcsi és anyagi eredményeiről és vázolta, hogy *a jamboree, amely hatalmas erkölcsi sikerrel zárult, ráfizetés nélkül végződött.* Vitéz *Farkas* Ferenc ismertette a táborparancsnokság befejező munkáját, amely statisztikákban és grafikonokban foglalja magában a világtáborozás megszervezésének és lebonyolításának minden eseményét. Ezt a beszámolót a nyilvánosság részére is kiadják.

Gróf *Teleki* Pál tábornokparancsnok rámutatott azokra a kapcsolatokra, amelyeket a jamboree Magyarország és a külföld között eredményezett s amelynek hatásait külföldi utjain személyesen már alkalma volt tapasztalni, de hangsulyozta azt a nevelő hatást is, amelyet a jamboree saját fiainkra gyakorolt. Végül *Guilleaume* Árpád, *Örffy* Imre és mások felszólalása után dr. *Kelemen* Kornél, az OTT elnöke mondott köszönetet a jamboree vezetőségének. Ezt a köszönetet megismételte *Zsitvay* Tibor elnök is, aki a jamboree-tanács feloszlását kimondva, a táborparancsnokságnak főleg azért fejezte ki az egész magyar társadalom háláját, mert ezzel a vállalkozással sikerült visszaadni a nemzetnek hitét és öntudatát egy ragyogó uj nemzedék seregszemléjének bemutatásával. Végül őszinte szivvel kivánt az egész magyar cserkészetnek továbbra is jó munkát.

△ **Szombaton az előmérkőzésekkel megkezdődnek az ökölvivóbajnoki versenyek,** amelyekre 117 nevezés érkezett. A nevezéseknek ez a nagy száma jelentékeny fejlődést jelent a multtal szemben. A verseny a *MÁV Golgota-uti sportcsarnokában* kerül eldöntésre.

A Budapesti Korcsolyázó Egylet kisérletképpen két ujfajta jegytipust rendszeresit a természetes jégjegyet és a nézőjegyet. Természetes jég esetén a napijegy tehát a korcsolyázásra is jogosító jegy ára bárki részére 1.— pengő lesz. A nézőjegy minden hét szombatjának este 7 órától zárásig a nagyterembe való belépésre jogosit és ára 50 fillér lesz. Korcsolyázásra ez a jegy semmi körülmények között sem ad jogot.

△ **Győztek a magyar ökölvivók a csehek ellen.** *Prágából* jelentik: Az elsőizben kiirt Európakupáért folyó küzdelem utolsó mérkőzését vivta csütörtökön este a magyar válogatott ökölvivó csapat a zsufolásig megtelt Luzerna-teremben. *A nagyszerüen küzdő magyar csapat 10:6 arányban győzött* az otthonában igen nagy játékerőt képviselő cseh válogatott csapat ellen. Részletes eredmények: Légsulyban: *Szántó* (Magyarország) *Kotzmann* (Csehország) döntetlen. Bantamsulyban: *Sallai* (M) a második menetben kiütötte *Sasineket* (Cs). Pehelysulyban: *Szabó* pontozással győzött *Ulrich* (Cs) ellen, Könnyüsulyban: *Adametz* (Cs) *Haranghy* (M) eldöntetlen, Weltersulyban *Stary* (Cs) pontozással győzött *Varga* (M) ellen, Középsulyban *Szigethy* (M) pontozással győzött *Pospisil* (Cs) ellen, Kisnehézsulyban: *Győrfy* (M) pontozással győzött *Seidlitz* (Cs) ellen, Nehézsulyban: *Kopecek* (Cs) a harmadik menetben *kiütötte a szegedi Szabót.*

BSE táncestély. A Budapest Sport Egylet december 2-án este 9 órakor a Millenáris-sporttelepen lévő saját klubhelyiségében táncestélyt rendez. Meghivók még igényelhetők: Központi Városháza, II. em. 242. szobában.

Dr. Prém Loránd, a közgazdasági tudományi kar előadássorozatában „A magyar testnevelés feladatai és uj irányai" cimen tartott előadást. Vázolta a modern testnevelés kialakulását és hangsulyozta, hogy a testnevelés ügye a háboru óta az állam feladata lett. A testgyakorlás rohamosan terjed az iskolákban, az iskolán kivül, de főként a vállalatoknál. Dr. Prém Loránd végül az egyetemes sport két legfontosabb megoldásra váró feladatáról, a sportcsarnokról és a stadionról szólott ezután. A gazdag tartalmu előadást nagyszámu közönség hallgatta végig.

Rádió

Péntek

7.30-tól 11.15-ig a leadás az uj nagy adóállomáson történik!

6.45: Torna. Utána Gramofonlemezek. — 9.45: Hirek. — 10 óra: 1. Időszerü apróságok. 2. A betegápolás tizparancsolata. (Felolvasás.) Közben Gramofonlemezek. —11.10: Nemzetközi vizjelzőszolgálat. — 12 óra: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. — 12.05: Járóka Feri és cigányzenekara. Közben kb. 12.30: Hirek. — 1.15: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. — 1.30: M. kir. Mária-Terézia 1. honvéd gyalogezred zenekara. Vezényel Fricsay Richárd. — 2.40: Hirek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhirek. — 3.30: A rádió diákfélórája. „A Tegethoff-expedició". — 4: „Madárbarátaink téli védelme". Réz Endre előadása. — 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hirek. — 5: „Az egészséges táplálkozás". dr. Szöllössy Lajos előadása. — 5.30: Gramofonlemezek. — 6.10: Gyorsiró-tanfolyam (Szinbey Géza). — 6.40: Vásárhelyi Magda zongorázik. — 7.10: Külügyi negyedóra. — 7.30: Szinmüelőadás a Studióból. „A költő". (Képek Kisfaludy Károly életéből.) Szinmü 3 felvonásban. Irta Boross Mihály. — 9 óra: Gramofonlemezek. — 9.15: Hirek. — 9.30: Csorba Gyula és cigányzenekara a Baross-kávéházból Lipóczky József énekszámaival. — 10.30: Magyar trió. Tagjai: V. Krausz Ilonka (zongora), Végh Sándor (hegedü), Vincze László (gordonka). — *Budapest II. müsora:* A müsor 7.25-től azonos a Budapest I. müsorával. — A *Telefon Hirmondó müsora:* A müsor egész nap azonos Budapest I. müsorával.

Szinház, müvészet

Kelemen Emil gyüjteményes kiállitása

Évekig tartó külföldi tanulmányut és a fejlődés különböző állomásainak a megjárása után érkezett el *Kelemen* Emil festőmüvész kollektiv kiállításához. Két termet betöltő képanyagában akvarellek és temperák mellett főleg olajképek szerepelnek és noha mind a három müvészi területen alkalmazkodik az anyag követelményeihez, minden munkájából azonos szemlélet, az egyéniségnek ugyanaz a jellegzetessége szólal meg. Őszinteség és egyéniség: hangsulytalanul is hangsulyos tényezők *Kelemen* Emil müvészetében. A különböző évek alkotásai nem simulnak teljes harmóniába, szinte évenként felismerhető nála kisebb-nagyobb stilusváltozás, de a változások mindig szerves összefüggésben vannak és nem zavart, hanem tisztulást jeleznek. Az ellentétekre épitett éles folthatást egyre jobban halkitja a müvész és a látással szemben egyre nagyobb szerepet juttat alkotásaiban az élménynek. A dekorativ törekvések helyett bensőségesebb, azt mondhatnók, liraibb jelleget kapnak a képek és az impresszionisztikus külső látása helyett az expressziv belső látás lép előtérbe. *Kelemen* Emil azonban igy is kolorista marad, mindent szinekben lát, szinte szinben érez és ha a környező világ bármilyen jelentéktelennek látszó területe ihleti munkára, célja és eredménye is a festőiség. Temperáin — kevesebb küzdelme lévén az anyag megháditásával — egy lépéssel már előbbre tart, de olajképeinél is azon az uton halad, hogy beváltsa tehetsége igéretét és érvényesitse azt az igazságot: minél kevesebbel minél többet kifejezni. A kiállitás pénteken nyilik meg és december 13-ig marad nyitva a *„Képzőmüvészeti Kiállitások"* Mária Valéria-utcai helyiségeiben. *(m. v.)*

— **Az István király szereposztása.** A *Nemzeti Szinház* kedden este mutatja be a kormányzó névestéjén ünnepi előadáskép *Sik* Sándor, *István király* cimü történelmi drámáját, *Siklóssy* Pál rendezésében a következő szereposztásban: István király: *Kürthy* József, Gizella királyné: *Hettyey* Aranka, Ilona, Imre királyfi özvegye: *Aghy* Erzsi, Vazul herceg: *Kiss* Ferenc, Gyöngy, Vazul felesége: *Szabó* Margit, Péter herceg: *Harasztos* Gusztáv, Aba Sámuel, nádorispán: *Bartos* Gyula, Buda, udvari ember: *Ónody* Ákos, Sebös, fia: *Ungváry* László, Szalók ur: *Lehotay* Árpád, Bonyha ur: *Nagy* Adorján, Gellért, csanádi püspök: *Fehér* Gyula, Anasztáz, esztergomi érsek: *Tarján* György, Csanád, ispán: *Bodnár* Jenő, Pázmány, lovag: *Losonczy* Zoltán, Rothenbergi Gotthard, lovag: *Turányi* Alajos, Bojna, Vazul hadnagya: *Tábori* Imre, Öreg regős: *Cselényi* József, Egy katona: *Juhász* József, A palotaőrség hadnagya: *Somody* Kálmán, Walter: *Major* Tamás, Ajtónálló: *Rab* Antal.

— **Tea a bécsi szinészek tiszteletére.** A budapesti osztrák követségen csütörtökön délután teát adtak a Budapesten vendégszereplő *Josefstädter Theater* müvészi együttesének tiszteletére. A teán a müvészeken kivül a budapesti osztrák kolónia több előkelősége. *Hejne*, a budapesti svéd követség attaséja és a magyar müvészeti élet számos tagja vett részt.

—**Roswaenge fellépései Budapesten.** Az Operaház legközelebbi vendége, Helge *Roswaenge*, a bécsi állami operaház dán származásu müvésze, vasárnap, december 3-án mutatkozik be a bérletszünetben kitüzött *Carmenban* mint Don José. A vendégmüvész fellép még kedden, december 5-én mint Cavaradossi a Toscában és pénteken, december 8-án a *Rigolettóban* a mantuai herceg szerepében.

— **Fischer Annie külföldi hangversenykörutja.** *Fischer* Annie zongoramüvésznő, az idei Liszt Ferenc-verseny első dijának nyertese, vidéki hangversenykörutja után Erdélyben adott öt hangversenyt: *Nagyváradon, Kolozsvárott és Aradon* egyet-egyet, *Temesvárott* szólóhangversenyt és a temesvári filharmoniai társaság hangversenyén müködött közre. A helyi lapok a legmelegebb elismerés hangján irnak Fischer Annie müvészetéről. A sikeres erdélyi hangversenykörut eredményeképpen tovább nyolc megszállt területi városba, továbbá *Bukarestbe* és *Szinajába* kapott meghivást. A hangversenykörut befejezése után *Fischer* Annie decemberben *Milanoban* zenekari hangversenyt, *Velencében, Bresciában* és *Padovában* pedig önálló hangversenyt ad.

— **Sziklay Jenő három évre a szegedi szinház igazgatója.** Szeged város törvényhatósági bizottságának közgyülése *Sziklay* Jenőnek, a szegedi városi szinház jelenlegi igazgatójának szerződését 1934 január 1-i hatállyal három évre egyhangulag meghosszabbitotta.

Családunk szégyene

A Magyar Szinház vigjáték-szenzációja

Szombaton mutatja be a Magyar Szinház London, Newyork, Páris legnagyobb vigjáték-sikerét, *Családunk szégyene* cimmel. A remek vigjáték pompás szereposztásban kerül szinre. Főszereplők: *Lázár Mária, Törzs Jenő, Kabos Gyula, Gózon Gyula, Báthory Géza, Z. Molnár, Székely Lujza, Kovács Terus, Keleti, Abonyi, Szücs Irén.* A premier iránt óriási az érdeklődés.

— **A bécsiek második vendégjátéka a Magyar Szinházban.** Csütörtökön este bemutatót rendeztek a *Josephstaedter Theater* vendégmüvészei. A társulat egyik tagjának, *Jdraynak „Ist Geraldine ein Engel?"* cimü vigjátékát adták elő. Ez az ötletekben nem túlságosan gazdag vigjáték az ismert szerelmi háromszögből indul ki. A férj csal. A feleség rájön. Hogy bosszut álljon, négyszögesiti a háromszöget. Régi barátjának adja ki a férj egy zongoramüvész ismerősét. Persze az egész szerelmi mese hazugság. De a férj beugrik és ebből mulatságos helyzetek keletkeznek. Ezek a mulatságos fonákságok töltik ki a második felvonást, a darab egyetlen elevenebb részét. A harmadikra már teljesen elernyed a vérszegény cselekmény. De a darab maga ugyszólván teljesen lényegtelen, minden a szereplők játékán nyugszik. Ezuttal igazán csak az övék az érdem, hogy a közönség mégis elég jól mulat, elsősorban *Karlweissé*, akinek alakitása a lengyel zongoramüvész szerepében csupa sziporkázó ötlet, fölényes és könnyed kedvesség. *Thimig* ügyes bohóckodásával sokszor megkacagtatja a közönséget. *Járay*, aki a férjet játssza, finom, halktónusu színész. *Wesselynek* ezuttal aránylag kisebb tér jut tehetsége csillogtatására. Distingvált, kellemes, egyszerü, játékos iróniáju most is. A második este — a darabot leszámitva — színészi teljesitményben többet adott, mint az első.

— **Volkmann-emlékhangverseny.** A *Budai Zeneakadémia* december 1-én, pénteken este 8 órakor *Volkmann* Róbert emlékezetére hangversenyt rendez. Emlékbeszédet mond *Clauser* Mihály zeneigazgató s a hangversenyen, amelyen kizárólag *Volkmann*-müvek kerülnek előadásra, közreműködik a Budai Zeneakadémia ének- és zenekara, valamint a *Fetl—Hoffmann—Szervánszky—Schönberger* vonósnégyes tagjai. Vezényel *Clauser* Mihály zeneigazgató.

— **Brada Ede táncintézetében** (IV., Királyi Pál-u. 7.) dec. 4-én uj tánckurzus felnőttek részére.

— **Uj elnököt választott a szinházi kritikusok szindikátusa.** A budapesti napilapok szinházi kritikusainak szindikátusa csütörtökön délután négy órakor tisztujitó ülést tartott, amelyen a lemondott elnök: dr. *Sebestyén* Károly helyébe a szindikátus egyhangulag *Kárpáthy* Aurélt választotta meg elnökké. Titkár lett *Bálint* György, szindikusok lettek *Relle* Pál, *Kállay* Miklós, *Schöpflin* Aladár, *Pünkösti* Andor, *Porzsolt* Kálmán és *Gergely* Győző

— **Karácsonyi iparmüvészeti kiállitás nyilt meg a Váci-utca 11/a szám alatt.** A *Magyar Mühely-Szövetség* iparmüvészeinek ez a kiállitása a mai magyar iparmüvészi termelés legjavát mutatja be. *Deli* Anna magyaros és mégis a diszités gazdaságosságával teljesen korszerü famunkái mellett *Gorka* Géza, *Gádor* István kerámiai, *Pekáry* István és *Bor* Pál szőnyegei bizonyságul szolgálnak arra, hogy az uj tárgyilagosság a magyar népmüvészet kincsei között is találhat megtermékenyülést és feldolgozásra alkalmas formákat. A gazdag anyag csupa karácsonyi ajándéknak kiválóan alkalmas iparmüvészeti tárgyból áll. Az izléses kiállitás egész napon át nyitva van és dijtalanul megtekinthető.

— **Főpróba a Magyar Szinházban.** A *Magyar Szinház* ma, pénteken délelőtt 11 órakor tart főpróbát a *Családunk szégyene* c. darabból.

— **Müteremkiállitások.** Királyfalvi *Kraft* Károly festőmüvész IV., Veres Pálné-utca 19. szám alatt müteremkiállitást rendez, amelynek megnyitása december 3-án, vasárnap délelőtt 11 órakor lesz. — R. *Barabás* Gizella, a kitünő festőmüvésznő december 1-én nyitja meg VII. gyüjteményes kiállitását I., Horthy Miklós-ut 86, III. alatti mütermében. A kiváló képanyag mellett olcsó iparmüvészeti munkákat is kiállitanak. A kiállitás megtekinthető december 11-ig naponta délelőtt 10-től délután 9-ig. — A Kispest—Szentlőrinci Képzőmüvészek *Nagy Balogh János Egyesülete* december 1-től 10-ig a Kispesti Szinház disztermében téli kiállitást rendez.

Szinházak heti müsora

OPERAHÁZ. Péntek: Bánk bán (C. 7.); szombat: Seherezade, Egy rövid élet (D. 8.); vasárnap délután: Pillangókisasszony (Bérletszünet); este: Carmen (Bérletszünet). (3. fél 8).

NEMZETI SZINHÁZ. Péntek: Füstifecske (A.); szombat: Szegény Mayrier; vasárnap délután: Balatoni rege (E.); este: Füstifecske (C.). (3. fél 8).

VIGSZINHÁZ. Péntek: Több mint szerelem; szombat: Caesar és Cleopatra; vasárnap délelőtt: Édes mostoha (gyermekelőadás); délután: Ember a hid alatt; este: Több mint szerelem. (11. fél 4, 8).

MAGYAR SZINHÁZ. Péntek: Ist Geraldine ein Engel?; szombat és vasárnap este: Családunk szégyene; vasárnap délelőtt: Ella Ilbak tánematinéja; délután: A tizenkettedik óra. (11, 3, 8).

BELVÁROSI SZINHÁZ. Egész héten minden este: Helyet az ifjuságnak; vasárnap délután: Kozmetika. (4. 8).

FŐVÁROSI OPERETTSZINHÁZ. Egész héten minden este: Csipetke; most vasárnap délután: Ez kell a gyermekeknek (gyermekelőadás); jövő vasárnap délután: Csipetke. (Fél 4, 8).

KAMARASZINHÁZ. Péntek: Nincs előadás; szombat és vasárnap este: Bengirjen; vasárnap délután: Szuhay. (Fél 4, 8).

KIRÁLY SZINHÁZ. Egész héten minden este és vasárnap délután: Sült galamb; vasárnap délelőtt: Gyermekelőadás. (Fél 11, fél 4, 8).

Ön nem mossa ki szervezetét?

Nem fél, hogy beteg lesz? Nem akar egészségesen hosszu életet élni? Erre pedig senkinek nagyobb lehetősége nincs, mint Magyarország lakosainak, szegénynek, gazdagnak egyaránt. Ma már mindenki tudja, hogy az Alföldön, Jászkarajenőn fakad az egész világon egyedül álló, legnagyobb glaubersó tartalmu gyógyviz, a Mira-viz. Miért nem próbálja meg egyszer, reggel, éhgyomorra, fél pohár Mira-vizet inni? Milyen más ennek az ize, a hatása, mint bármi másnak. A Mira nem okoz hányingert, görcsöket s ami a fő, ez gyógyviz. Kérdezze meg orvosát. Ma már bármely üzletben kaphatja.

VÁROSI SZINHÁZ. Szombat és vasárnap este, vasárnap délután: Fehérvári huszárok. (4, 8).

UJ SZINPAD. Egész héten minden este és vasárnap délután: Vica. (Fél 6, fél 9).

BETHLEN-TÉRI SZINPAD. Mindennap fél 6 és fél 9 órakor: Özen a Hargita.

ANDRASSY-UTI SZINHÁZ. Egész héten minden este és vasárnap délután: Bridge, Pallos ladies. (4, 9).

TEREZ-KÖRUTI SZINPAD. Egész héten minden este és vasárnap délután: Ha véletlenül . . .

ROYAL ORFEUM. Egész héten minden este: Tessék kiszállni. (Egynegyed 9).

KOMÉDIA ORFEUM. Minden este, csütörtök, szombat, vasár- és ünnepnap délután: Rezervista naplója. (Fél 5, fél 9).

Mozgófényképszinházak müsora

ROYAL FILMSZINHÁZAK

ROYAL APOLLO. (Erzsébet-körut 43. Telefon: 429—46 és 419—42.) **Cavalcade.** (Olive Brook, Diana Wynyard, Herb. Mundin, Irene Brown). **Hiradók.** — Előadások hétköznap 4, 6, 8 és 10, vasár- és ünnepnap 2, 4, 6, 8 és 10 órakor. Az első előadáson mindennap félhelyárak.

FORUM FILMSZINHÁZ. (Kossuth Lajos-u. 18. Telefon: 897—07 és 895—43). **Rákóczi induló.** (Csortos Gyula, Dayka Margit, Kiss Ferenc, Jávor Pál, Turay Ida, Beregi Oszkár, Halmay Tibor). — **Hiradók.** Előadások kezdete hétköznap 4, 6, 8 és 10, vasár- és ünnepnap 2, 4, 6, 8 és 10 órakor.

DÉCSI FILMSZINHÁZ. (Teréz-körut 28. Tel.: 259—52 és 213—43.) **Csak egyszer az életben.** (Gustav Fröhlich, Camilla Horn, Oskar Sima, Harry Hardt). — **Paramount Hiradó.** — **Mi ujság a nagyvilágban?** — Előadások hétköznap 4, 6, 8, 10, vasár- és ünnepnap 2, 4, 6, 8, 10. Az első előadáson mindennap félhelyárak.

CASINO FILMSZINHÁZ. (Eskü-ut 1. Telefon: 831—02.) **Iza néni.** (Fedák Sári, Gombaszögi Ella, Ágay Irén, Törzs Jenő, Beregi Oszkár, Jávor Pál). — **Hiradók.** — Előadások hétköznap 4, 6, 8, 10, vasár- és ünnepnap 2, 4, 6, 8, 10. Az első előadáson mindennap félhelyárak.

PALACE. (Erzsébet-körut 8. Telefon: 363—23.) **Pardon, tévedtem!** (Gaál Franciska, Hörbiger Pál és Szőke Szakáll). — **Magyar Világhiradó.** — Előadások hétköznap 4, 6, 8, 10, vasárnap 2, 4, 6, 8 és 10 órakor. Az első előadáson mindennap félhelyárak.

CITY FILMSZINHÁZ. (V., Vilmos császár-ut 36—38. Telefon: 11—1—40.) **Barátom a milliomos.** (Hermann Thimig, Jakob Tiedtke és Liselotte Saak) — **Medve bácsi.** Rajzfilm. — **Magyar—Fox Hiradó.** Előadások kezdete hétköznap 4, 6, 8 és 10, vasár- és ünnepnap 2, 4, 6, 8 és 10 órakor. Az első előadás mindennap félhelyárakkal.

CORSO. (Váci-ut 9. szám. Telefon: 87—4—02.) **A szerelmes szálloda.** Vigjáték. (Anny Ondra). — **Rézbőrü Muki.** Trükkfilm. — **Hiradók.** — Előadások kezdete mindennap háromnegyed 4, háromnegyed 6, háromnegyed 8 és háromnegyed 10 órakor. A hétköznapi első előadás félhelyáru.

CORVIN FILMSZINHÁZ. (József-körut és Üllői-ut sarok. Telefon: 889—88 és 895—84.) **Tiltott utakon.** (Barbara Stanwyck, Ad. Menjou) — Kisérő müsor. Előadások kezdete mindennap fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor.

ELDORADO. (Népszinház-utca 33. Tel.: 331—71.) **Szerdán szerettelek.** (Elisa Landi, Warner Baxter) — **Hawai éjszakák.** (Kay Francis). — **Kokain.** (Douglas Fairbanks jun.) — **Hiradók.** — Előadások kezdete hétköznap 4, 7 és 10 órakor, vasár- és ünnepnap háromnegyed 2-től folytatólagosan.

KAMARA MOZGÓSZINHÁZ. (Dohány- és Nyár-utca sarok. Telefon: 440—27.) **Egyszer az életben.** (Gustav Fröhlich és Camilla Horn). — **Hiradók.** — Előadások kezdete hétköznap 4, 6, 8 és 10, vasár- és ünnepnap 2, 4, 6, 8 és 10 órakor.

OMNIA FILMSZINHÁZ. (VIII., Kölcsey-utca 2. Telefon: 301—25.) **Forradalom az állatkertben.** (Loretta Young és Gene Raymond). — **A Szahara őrsége.** Fox varázsszőnyeg. — **Romeo és Julia.** Fox trükkfilm. — **Magyar és Fox Hiradó.** — Előadások kezdete hétköznap 4, 6, 8 és 10, vasár- és ünnepnap 2, 4, 6, 8 és 10 órakor. Az első előadás mindennap mérsékelt helyáru.

PÁTRIA MOZGÓ. (Népszinház-utca 13. Telefon: 456—73.) **A nagyhercegnő.** (Jeritza Mária). — **A fehér apáca.** (Helene Hayes és Clark Gable). — **Hiradók.** — Előadások kezdete hétköznap 4, 7 és 10 órakor, vasár- és ünnepnap háromnegyed 2-től folytatólagosan.

Metro Goldwyn Mayer RADIUS METRO FILMPALOTA Nagymező-utca 22—24.

Telefon: 220—03 és 202—50.) **Rákóczi induló.** (Csortos Gyula, Dayka Margit, Kiss Ferenc, Jávor Pál). — **Hej, kutyaélet!** (Rajzos trükkfilm). — **Hiradók.** Előadások kezdete hétköznap 4, 6, 8 és 10, vasárnap 2, 4, 6, 8 és 10 órakor. — A 2 órai előadásban minden hétköznap Eddie Cantor vigjátéka: A hölgy már hajlandó. — Vasárnap délelőtt 11 órakor gyermekmatiné, legjobb burleszkek.

UFA FILMSZINHÁZ. (Teréz-körut 60. Telefon: 197—67 és 197—68.) **A szerelmes szálloda.** Bohózat. (Anny Ondra). — **Gróf Zichy Tivadar és zenekarának jazzrevüje.** — **Hiradó.** — Előadások kezdete naponta 4, 6, 8 és 10 órakor.

URÁNIA FILMSZINHÁZ. (Rákóczi-ut 21. Telefon: 460—45 és 460—46.) **A szerelmes szálloda.** Bohózat. (Anny Ondra). — **Gróf Zichy Tivadar és zenekarának jazzrevüje.** (Uj müsor). — **Hiradó.** — Előadások kezdete mindennap fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor. Az első előadás mérsékelt helyárakkal.

Közgazdaság

Novemberben ötven százalékkal emelkedett a fizetésképtelenségek száma, de a passzivumok összege negyedére csökkent

A fizetésképtelenségek számának hónapok óta észlelt csökkenése után novemberben egyszerre fölszökött az inzolvenciák száma. Októberhez képest kereken 50 százalékos emelkedés mutatkozik, azonban az *Országos Hitelvédő Egylet* közlése szerint *lényeges csökkenés mutatkozik a passzivák összegszerüségénél*, ami annak a jele, hogy a felmerült fizetésképtelenségek gazdasági jelentősége számottevően csökkent és aránylag csekély összegü passzivával jutottak a cégek fizetésképtelenségbe. Nevezetesen novemberben a kényszer- és magánegyességek összpasszivuma *csak félmillió pengő* volt, szemben az októberi *2.2 millió* pengővel.

A *Magyar Tudakozódó Egylet* ma terjesztette fel a kereskedelemügyi minisztériumhoz dr. *Hajdu* Miklós vezérigazgató beszámolója keretében *november hónap* fizetésképtelenségeiről szóló jelentését, amely szerint bár a julius óta tartó csökkenés után lényeges emelkedéssel állunk szemközt, a rendes kereskedő gondosságával kimunkált összeköttetések delkredere-kockázatukban mégis javuló irányzatot mutatnak, ami érdekes tünete a piac ellentállóképességének, másrészről annak, hogy a bonitás tartózkodásra intő jelenségeit a kárelőző hitelvédelem idejekorán észleli. A mai napig közzétett birósági végzések szerint (zárójelben 1932 ugyanez időszakának megfelelő adatai, illetve az egybevetett adatok arányszámai) november *41 csődönkivül kényszeregyesség* (50), *10 csőd* (16), összesen *51 birói fizetésképtelenség* (66) esetével szerepel, ami október 28 csődönkivüli kényszeregyességével (+46.43%), 6 csődjével (+66.67%), illetve 34 birói fizetésképtelenségével szemben kerek *50 százalék emelkedést*, a tavalyi november hónap 66 inzolvenciájával szemben viszont 22.73 százalék csökkenést jelent; az esetek száma különben a szezónszerü hullámzásoknak megfelelően megközeliti az idei év (január: 52, február: 53, március: 61) kulminációs magasságát. Az elmult tizenegy hónapban egyébként 380 kényszeregyesség (1112), 107 csőd (232), összesen 487 birói fizetésképtelenség (1344) esete fordult elő (—63.76%).

A kereskedők országos akciót szerveznek az adókönnyités érdekében

A *Fővárosi Kereskedők Egyesülete* teljes ülést tartott, amelyen dr. *Balkányi* Kálmán referált a pénzügyminiszternek a kereskedelem adóterheinek könnyitése tárgyában adott elutasitó határozatáról. A gyülésen résztvevő kereskedők nagy izgalom közepette és hangos kifakadásokkal tárgyalták a rájuk nézve hátrányos rendelkezést, ugy hogy *Vértes* Emil elnök alig tudott csöndet teremteni. Kifejtette *Vértes* Emil elnök, hogy a kereskedelem nem hajlandó belenyugodni a mostoha elbánásba és Gömbös Gyula miniszterelnök elé viszi a kereskedelemnek jogos és igazságos kérelmét, az adómérséklés és részletfizetési kedvezmény megadásának ügyét. Informálni kivánja a kereskedők társadalma a miniszterelnököt arról a katasztrófális helyzetről, amellyel a magyar kereskedelem küzködik. Az adó kérdésében egyenlő elbánást kivánnak a gazdatársadalommal. Végül megbizták *Balkányi* Kálmánt, hogy *országos akciót* szervezzen az adókönnyitések érdekében. Számos felszólalás után *állást foglaltak az ugynevezett bonring intézménye ellen* s ezt az intézményt ugy a fogyasztóközönség, mint a kereskedőtársadalom érdekével ellentétben állónak minősitette.

Törvényjavaslat a magyar tengerhajózási vállalatok kedvezményeiről

Hónapokkal ezelőtt megirta a *Nemzeti Ujság*, hogy a kereskedelmi minisztériumban törvényjavaslat készült *a magyar tengerhajózási vállalatok kedvezményeiről*. Ezt a törvényjavaslatot *Fabinyi* Tihamér kereskedelmi miniszter a képviselőház csütörtöki ülésén nyujtotta be. A törvényjavaslat meghatározza azokat a kedvezményeket, amelyekben a magyar tengerhajózási vállalatok, ha ugyancsak a javaslatban meghatározott feltételeknek megfelelnek, részesülhetnek. A törvényjavaslat indokolása rámutat arra, hogy jóllehet a békeszerződés csak azt a puszta jogot hagyta meg Magyarországnak, hogy a tengeri kereskedelmi hajózásban saját lobogója alatt továbbra is résztvehessen, 1932 elején *tizenhárom magyar tengeri gőzös* 65.000 tonna hordképességgel közlekedett magyar lobogó alatt s e gőzösökön *108 magyar tiszt és 216 főnyi magyar legénység* teljesitett szolgálatot. A világgazdasági válság elmélyülése következtében visszaesés állt be ugy, hogy ma csupán hét gőzös van magyar lobogó alatt 45.400 tonna hordképességgel, 50 főnyi tiszti és 130 főnyi legénységi állományu személyzettel. Ezek a számadatok arról tanuskodnak, hogy *a magyar tengerhajózás élő valóság*. Különösen az intelligens ifjuságnak a tengerészpályára történő állandó és tömeges jelentkezése a munkaalkalom teremtéséről való gondoskodást e téren is épen ugy kötelességgé teszi, mint bármely más foglalkozási ágban, annál inkább, mert a tengerhajózásban a munkaalkalmak számát ugyszólván áldozatok nélkül emelhetjük. El kell ismernünk, hogy a magyar tengerhajózás, legalább ezidőszerint, külkereskedelmi érdekeinket közvetlenül alig szolgálja. A legfontosabb szempont, amely a magyar tengerhajózás támogatásánál latba esik, az, hogy *sok, itthon elhelyezkedést nem találó embernek munkaalkalmat és kereseti lehetőséget*, az értelmiséghez tartozó ifjaknak pedig megfelelő pályára kiképzést nyujthat. Végül nem kicsinyelhető annak a propagandának erkölcsi értéke, amit a magyar lobogónak a tengereken, az idegen kikötőkben való megjelenése jelent. A magyar lobogó, amelyet a magyar hajók az őt világrészben becsülettel körülhordoznak, jogfentartásunkat, élniakarásunkat, vagyis azt a törekvésünket hirdeti, hogy Magyarország Trianon béklyói ellenére is követeli magának azt a helyet, amelyet a világon a háboru előtt elfoglalt.

Egy hét alatt a francia jegybank aranykészlete másfélmilliárd frankkal csökkent. *Párisból* jelentik: Hivatalos jelentés szerint a *Francia Bank* november 24-én lezárt és a mai napon közzétett mérlegében az aranykészlet *1,460.000,000 frankkal csökkent*. A csökkenés főleg az angol fontkiegyenlitő alap mutheti müveleteinek tudható be. *Anglia* nagymennyiségü aranyat vont el *Párisból*, amit a font árfolyamemelkedésének meggátlására használt fel. Október 20-ától november 24-éig a Francia Bank aranykészlete közel négymilliárddal csökkent. A bank devizatartaléka a mai mérlegben 30 millió frank csökkenést mutat. Az aranyfedezet százalékszáma 79.95 százalékról 79.14 százalékra csökkent.

Az idegen valutákban megállapitott illetékek átszámitási kulcsa. A pénzügyminiszter rendeletet adott ki az idegen államok pénznemeiben megállapitott értékeknek az illetékek, továbbá a fényüzési és az általános forgalmi adó megállapitása szempontjából pengőértékre történő átszámitásáról. A rendelet szerint az örökösödési illeték kiszabásánál, amennyiben a kincstár joga erre az illetékre 1933 novemberhavában nyilt meg, továbbá az 1933 decemberhavában esedékes általános és fényüzési forgalmi adók megállapitásánál az idegen államok pénznemeiben megállapitott értékek a meghatározott kulcsok szerint számitandók át pengőértékre. Amennyiben valamely külföldi pénznemre átszámitási kulcs megállapitva nem lenne, esetről-esetre a pénzügyminisztérium döntését kell kikérni. Az örökösödési illetéken kivül más illetékek értéklapjainak megállapitásánál a külföldi pénznemek értékéül, ha azokat a budapesti vagy más belföldi tőzsdén jegyzik, az illetékkötelezettség keletkezése napján jegyzett árfolyamot kell venni. Ha ezen a napon tőzsdei jegyzés nem volt, az azt megelőző legközelebbi tőzsdei jegyzés az irányadó.

A Nova Közlekedési és Ipari Részvénytársaság november 30-án tartotta az 1932. üzletévre vonatkozó rendes közgyülését. A közgyülés 9600 szavazattal 170 szavazat ellenében jóváhagyta az előterjesztett évi jelentést és a mérleget, amely a BHÉV-tranzakció már kifejezésre jut. Ugyancsak jóváhagyta a közgyülés tulnyomó többséggel az igazgatóság egyéb előterjesztéseit és elhatározta, hogy a társaság alaptőkéjét 60.000 darab visszavásárolt részvény megsemmisitése után 8,750.000 pengőről 7,250.000 pengőre szállitja le. *Sós* Ármin vezérigazgató bejelentette, hogy a vállalatnál bekövetkezett mélyreható változások következtében tisztségéről lemond. A közgyülés ezt az elhatározását a legnagyobb sajnálattal vette tudomásul és 4 évtizedes kiváló és eredményes müködéséért őszinte köszönetét fejezte ki. Az igazgatóság felkérésére egyébként *Sós* Ármin tanácsadói minőségben továbbra is a társaság rendelkezésre áll. A vállalati ügyek vezetésével a közgyülés *Wolf* Jenő elnököt bizta meg.

A Pesti Tőzsde 16 oldalas uj számának vezércikkét Éber Antal irta, Laskay Dénes hagyatékának elárverezéséről, az uj pengő transzferegyezményről, az uj tüzifaközpontról, a banktisztviselők fuzióellenes akcióiról szenzációs részleteket közöl a lap. Nagyszerü textil, biztositási, vas- és gépipari, vegyészeti, vidéki hitelélet rovatok egészitik ki a Pesti Tőzsde legujabb számát.

A végeladásokat és üzleti hirdetéseket szabályozó törvény életbeléptetése. A kereskedők régi kivánságát valósitotta meg a magyar törvényhozás, midőn ez év nyarán megalkotta az 1933:XVII. törvénycikket, amely a végeladásokkal üzött visszaélések megakadályozását és az áruk kiárusitására vonatkozó üzlethirdetéseket szabályozza. Most a kereskedelemügyi miniszter kiadta ennek a törvénynek végrehajtási utasitását, amely a Budapesti Közlöny mai számában jelenik meg és a törvényt 1934 január elsejével lépteti életbe.

Valuta- és devizapiac. A Magyar Nemzeti Bank hivatalos árfolyamai. Devizák: Amszterdam 231.80—233.—, Belgrád 7.80—7.90, Berlin 135.80—136.60, Brüsszel 79.26—79.74, Bukarest 3.41—3.43, Kopenhága 84.60—85.60, London 19—19.14, Milanó 30—30.18, Newyork 365—371.—, Oszló 95.40—96.20, Páris 22.33—22.47, Prága 16.95—17.05, Szófia 4.11 és háromnegyed—4.14 és egynegyed, Stockholm 97.90—98.70, Varsó 64.75—65.15, Zürich 110.80—111.40. — Valuták: angol font 18.90—19.30, belga 79.16—79.74, cseh korona 16.95—17.07, dán korona 84.40—85.60, dinár 7.80—8.30, dollár 361—371.—, francia frank 22.30—22.50, holland forint 231.60—233.—, lengyel zloty 64.65—65.15, lei 3.42—3.46, leva 4—4.26, lira 29.90—30.20, német márka 135.70—136.60, osztrák schilling 78.70—80.70, norvég korona 95.20—96.20, svájci frank 110.70—111.40, svéd korona 97.70—98.70, kanadai dollár 358—378.—. — Clearingárfolyamok: Berlin 136.20, Brüsszel 79.50, Bukarest 3.42, Milanó 30.0926 Páris 22.401, Szófia 4.13, Bécs 80.454.

Bécs, november 30. (Devizazárlat.) Budapest 124.295, Amszterdam 284.95—286.55, Belgrád 12.516, Berlin 168.95—169.95, London 23.38 és egynyolcad—23.58 és egynyolcad, Milanó 37.28—37.48, Newyork 448.50—452.50, Páris 27.74—27.90, Prága 21.02—21.14, Zürich 137.02—137.82.

Berlin, november 30. (Devizazárlat.) London 13.84—13.88, Newyork 2.6670—2.6730, Amszterdam 168.58—168.92, Bukarest 2.4880—2.4920, Milanó 22.08—22.12, Belgrád 5.29 és fél—5.30 és fél, Páris 16.40—16.44, Prága 12.41 és fél—12.43 és fél, Zürich 81.07—81.23, Bécs 48.05—48.15.

Zürich, november 30. (Devizaforgalom.) Páris 20.23 és háromnegyed, London 17.09, Newyork 330.—, Milanó 27.21, Amszterdam 207.95, Berlin 123.37 és fél, Prága 15.33, Belgrád 7.—, Bukarest 3.05, osztrák schilling 58.—.

Prága, november 30. (Devizazárlat.) Budapest 589.75—591.75

Kényszeregyezségek. A budapesti törvényszéken ma meginditották a csődönkivüli kényszeregyezségi eljárást *Kellner Vilmos* (Királyutca 28.) be nem jegyzett cipőkereskedő ellen. Vagyonfelügyelő dr. Rubin László. Követelések bejelentése december 19-ig az OHE központjánál — *Standard poloska, molyirtó társaság Gerstl és Adler* (Kossuth Lajos-utca 17.) cég és ennek tulajdonosa, *Adler Simon* csődönkivüli kényszeregyezségi ügyében a törvényszék az egyezséget jóváhagyó végzést jogerősnek nyilvánitotta. — *Dr. Budai Kálmán*, mint dr. Budai Kálmánné, született Boros Ella háztulajdonos (Városmajor-utca 36.) árvaszékileg kirendelt gondnoka csődönkivüli kényszeregyezségi ügyében a törvényszék az eljárást megszüntető végzést jogerőre emelte.

Külföldi értékpapirpiacok

Bécs, november 30. (Értéktőzsde.) A tőzsde csekély üzlet mellett kedvetlen hangulatban nyitott és tulnyomóan alacsonyabb árfolyamon zárt. — Zárlat: Államvasut elsőbbségi I—X. 58.45, Österr. Nationalbank 150, Államvasut 16.05, Salgó 21.20, Magyar Cukor 88.50.

Berlin, november 30. (Értéktőzsde.) A tőzsde csaknem az egész vonalon fél—1 és fél százalékkal alacsonyabb jegyzésekkel nyitott, de zárlat felé a hangulat megjavult. — Zárlat: Osztrák aranyjáradék 4 százalékos C. C. 15 és fél, Osztrák koronajáradék 0.30, Magyar államkölcsön 4 és fél százalékos 1913-as 5 és egynyolcad, u. a. 1914-es 5.05, Magyar aranyjáradék 4 százalékos 5.20, Magyar államkölcsön 4 százalékos 1910-es 5.05, Magyar koronajáradék egynegyed, Budapesti kölcsön 1914-es 86, Reichsbahn 107 és egynyolcad, Berl. Handelsgesellschaft 86, Commerz- und Privatbank 46 és fél, Deutsche Bank und Disconto 55, Dresdner Bank 58 és fél, Reichsbank 169 és fél, A. E. G. 21 és háromnegyed, Bemberg 43 és fél, I. G. Farben 126 és fél, Gesfürel 87, Harpener 85 és fél, Rhein. Stahl 85 és fél, Siemens 140 és háromnegyed, Glanzstoff 53 és egynegyed, Ver Stahlwerke 36

Frankfurt, november 30. (Esti értéktőzsde.) A mai tőzsde barátságos irányzattal nyitott, az üzleti tevékenység azonban nem volt nagymérvü. — Zárlat: Deutsche Bank und Disconto Ges. 55, Gelsenkirchen 55 és fél, Harpener 86, Mannesmann 64 és egynegyed, Phönix 43, I. G. Farben 128 és fél, Felten 50 és egynegyed, Siemens 141, Hapag 10 és hétnyolcad, Nordd. Lloyd 11 és egynegyed.

Csekély volt a forgalom az értéktőzsdén

Az értéktőzsdén a forgalom továbbra is vontatott maradt, mert a külföldi értékpapirpiacokról érkezett jelentések a spekulációt nem ösztönözték vásárlásra, de semmiféle olyan momentum nem mutatkozott, amely az üzleti tevékenység fellendülésére alkalmas lehetett volna. Azoknál az értékpapiroknál, amelyekben nap-nap után történik egy-két kötés, az árjegyzés tegnapi záróárfolyamokhoz képest alig változott. A fix kamatozásu értékpapirok piaca üzlettelen volt, de a hangulat itt barátságosabbá vált és egyik-másik cimlet árfolyama emelkedett is. Az aranypiacon a szinaranyat 5100—5110, a Napoleon-aranyat 30.70—30.80 pengővel jegyezték.

Hivatalos jegyzések. (Az első zárójelben a legutóbbi, a második zárójelben a csütörtöki záróárfolyamok.) Állami pénztárjegy 1933-as (100) 100 (100), Székesfővárosi kölcsönkötvény 1914-es (35.65) 35.65—35.85 (35.75), Székesfővárosi kölcsönkötvény 1927-es (29.75) 31.25—31.75 (31.50), Hadikölcsönkötvény 6 százalékos I—V. kibocsátásu (0.27) 0.27 (0.27), VIII. kibocsátásu (0.17) 0.19 (0.19), Pénztárjegy 1916-as (—) 0.14—0.16 (0.15), Nemzeti Bank (135) 135 (135), Bauxit (23) 23—23.1 (23), Aszfalt (6.5) — (6.5), Kőszén (253) 253—255 (253), Nagybátonyi (22.5) 21—21.5 (21.25), Salgó (18.2) 18.25—18.35 (18.25), Urikányi (28.5) 28.25 (28.5), Athenaeum (21) — (21), Globus (22) — (24), Stephaneum (5) — (5), Fémkereskedelem (32) — (34), Fegyver (51) 51.5—52 (51.5), Chaudoir (8) — (8), Ganz (9.5) — (9.3), Győri vagon (7) — (7), Rima (16.8) 16.2—16.5 (16.3), OFA (4) — (4.25), Nasici (64) — (64), Duna-Száva (10.4) — (10.5), Nova (16.25) 15.75 (16), Trust (75) — (75), Államvasut (—) — (12.4), Délcukor (62.5) 62.5 (62.5), Magyar Cukor (74) 73—73.5 (73.25), Georgia (12.9) 12.8 (12.8), Stummer (25.5) 25.1—25.5 (25), Részvénysör (78) 78 (78), Royal (21) — (21), Goldberger (30) — (30), Győri textil (53) — (53), Juta (13) — (13), Pamutipar (40) — (40), Szegedi kender (13.25) — (13.25), Chinoin (3.1) 3.25 (3.2), Flóra (9.5) — (9.5), Műtrágya (11.5) 11.3—11.5 (11.3), Keleti-Murányi (34) 35.5 (35.5), Szikra (200) — (185), Felten (105) — (105), Gumi (26.75) 26 (26).

Fémpiac

London, november 30. *(Fémtőzsde.)* Réz és horgany nyomott, ón nyugodt, ólom aligtartott. Vörösréz standard 29 9/16—29⅝, 3 hónapra 29 11/16—29¾, lesz. árf. 29⅝, elektrolyt 32½—33¼, best. sel. 31¾—33, ón standard 225⅝—225¾, 3 hónapra 225¾—225⅞, lesz. árf. 225¾, banca ón 229¾, straits 230¼, ólom külföldi prompt 11 7/16, 3 hónapra 11 11/16, lesz. árf. 11½, horgany prompt 14 13/16, 3 hónapra 15, lesz. árf. 14⅞. — *Nemhivatalos jegyzések:* ezüst prompt 18⅜, kés. száll. 18 7/16, arany 125.1½, platina 155, öntöttvas 62½, réz strong sheets 60, aluminium belföldi 100, antimon regulus 39—40, nikkel bel- és külföldi 225—230, higany 9½—9¾, antimon kinai 21½—22, Wolframére 25—27, fehérbádog 16¾—17, vörösrézszulfát 15¼—15¾.

Mezőgazdaság

Nagyobb területen őszibarackot akarnak telepiteni a borsodi és a hevesi gyümölcstermelők

A budai hegyvidék, továbbá a pécsi őszibarack-telepek nagy sikerein felbuzdulva, Miskolcon és környékén is felvetették a gyümölcstermelők az őszibarack nagyobbarányu telepitésének tervét. A mozgalom élén, mint miskolci tudósitónk jelenti, a Borsodmegyei Gazdasági Egyesület és a Tiszajobbparti Mezőgazdasági Kamara áll, amelyeknek vezetősége gyümölcsszakértőkkel és gyümölcsnagykereskedőkkel lépett érintkezésbe az uj termelési ág bevezetése és megteremtése érdekében. Miskolc mellett különösen Diósgyőr enyhe hajlatu dombjai és hegyei alkalmasak déli fekvésükkel és teljes védettségükkel arra, hogy ott nagyobb arányu őszibaracktermelést folytassanak. De Miskolc nyugati felén, az ugynevezett Bodóhegy és az ennek folytatását képező dombok is alkalmasak nagyobbszabásu őszibaracktelepek létesitésére.

Hasonló mozgalom indult meg Gyöngyösön is, ahol különösen a Sárhegy lejtőit találták alkalmasnak arra, hogy ott kiterjedtebb őszibarackkulturát vezessenek be. A Sárhegy a szőlőtermesztés kezdetén kiváló bort termett, de a filloxera lassan kipusztitotta a termőterületeket. A szőlők helyére most mindenütt őszibarackot akarnak ültetni. Az őszibarack ugyanis Gyöngyösön kitünően megterem, éppen ott, ahol más gyümölcsfajta nem tudna megmaradni. A Sárhegy felső része, éppen ugy, mint Miskolcon a Bodóhegy egyrésze, *teljesen parlagon hever*, telekkönyvileg is rendezetlen és a tényleges tulajdonosok nem tartják érdemesnek a szerintük hasznavehetetlen területek megmüvelését. Tekintélyes nagyságu terület megy igy veszendőbe évtizedek óta és azért határozta el most a város, amely a Sárhegy legfelső részének tulajdonosa, hogy jó példával jár elől. Ha az eredmény, amit a telepitéstől várnak igazolja a kezdeményezés helyességét, minden bizonnyal a gazdák is követik a város példáját. Az idén már kétezer darab kitünő faju őszibarackcsemetét ültetnek el s a szükséges oltványok is megvannak a városi kertészetben.

Miskolcon még nagyobb sikerrel járhat a nagyszabásu őszibaracktelepités, a mennyiben a közelben levő diósgyőrmajláthi kincstári erdőigazgatósági kertgazdaságban már évekkel ezelőtt kitenyésztettek kitünően bevált faju, törpe és bőtermő őszibarackfajtát, amelynek alig pár éves csemetéi máris bőséges és izes termést adnak, amely a lillafüredi Palotaszálló kényes igényü vendégeit évek óta a legteljesebb mértékben kielégiti. Amennyiben a Miskolc melletti hegyvidéket betelepitik őszibarackkal, ebből mérhetetlen haszna lesz az egész környéknek és esetleg még kiviteli célokra is marad nagyobb mennyiség a kitünő minőségü magyar barackból.

Kétségtelen, hogy a termelők a mostani nehéz értékesitési viszonyok mellett lázasan kutatnak olyan termelési ágak után, amelyek rentábilisnak látszanak. Minden uj termelési ág bevezetésénél azonban a legnagyobb óvatossággal kell eljárni. Vonatkozik ez a gyümölcstermelésre is. Az őszibaracknak az elmult években kedvező volt a konjunktúrája és azokon a vidékeken, ahol az őszibarack termelésének megvannak az összes feltételei, nagy telepitések indultak meg. Ezeknek a telepitéseknek a kihatásai már ebben az évben is érezhetők voltak az árak alakulásában, illetőleg az árak csökkenésében. Éppen ezért *ujabb telepitéseknél a legnagyobb elővigyázatosságra van szükség* és tekintettel kell lenni arra is, hogy a barack kiviteli lehetőségei meglehetősen korlátozottak.

SZINHÁZ ÉS FILM

A magyar sajtó ünnepi estjének műsora

Az Országos Magyar Sajtókamara rendezőbizottsága összeállította május 21-én, szerdán este ½8 órakor a Magyar Művelődés Házában rendezendő ünnepi estjének műsorát, amelynek legfőbb védnökségét a Főméltóságú Asszony vállalta. A Magyar Hírlapírók Országos Nyugdíjintézete javára rendezendő díszelőadást a Himnusz vezeti be, az Operaház zenekarának előadásában. *Herczeg* Ferenc prológusát szavalja *Kiss* Ferenc. *Honthy* Hanna klasszikus magyar operettekből énekel. *Lukács* Margit ujságíró-költők verseiből szaval. *Korén* Endre két operaáriát énekel. *Liszt* Nándor ujságíró tréfáját adják elő neves komikusok. *Némethy* Ella énekel. *Nyirő* József székelytárgyú műveiből olvas fel. *Nagy* Izabella énekel a »Háry János«-ból. *Lehotay* Árpád ujságíró-költők verseit szavalja. *Müller* Mária két műdalt és a »Tannhäuser« csarnok-áriáját énekli. Végül a »Hunyadi László« című opera palotását adja elő az Operaház balettkara. Az énekszámokat az Operaház zenekara kíséri *Ferencsik* János vezényletével. A balettet *Harangozó* Gyula rendezi. Az ünnepi est főrendezője *Márkus* László, az Operaház igazgatója, míg a konferanszié tisztét *Gás-Jenő*, az Országos Magyar Sajtókamara igazgató-főtitkára tölti be.

RÁDIÓNAPTÁR

Péntek:

18.00 A rádió szalonzenekara Kiss Manyival és Latabár Kálmánnal (Budapest I.)
19.30 A »Parasztbecsület« közvetítése az Operából (Budapest I.)
15.30 Heinemann Sándor tánczenekara (Budapest II.)
19.00 Filmlemezek (Budapest II.)

Bemutatkoztak a györgyfalvi lakodalmasok

Egész Erdélyben híresek káprázatos népviseletükről, remek kézimunkáikról, szép dalaikról és tüzes táncaikról. Most három felvonás keretében mutatják be mindazt, amit évszázadokon át természetes örökségképpen megőriztek, szeretettel ápoltak; ma ugyanúgy ünneplik a györgyfalvi lakodalmat, kezdve a leánykéréstől a jegyváltáson, hivogatón, hitre való kérésen, az esketőn, a menyasszony kikérésen és búcsúztatón keresztül az esküvői lakomáig, mint egykor azok, akiknek képzeletében összépséggel született meg ez az ártatlan tréfálkozással, csipkelődéssel fűszerezett ünnepélyes lakodalmi játék. *Czakó* János györgyfalvi születésű református teológus évekig tartó munkája, fáradhatatlan gyüjtésének eredménye ez a minden mesterkéltségtől, émelyítő operett-íztől mentes tiszta játék, amit — hála *esekefalvi Tamás* Béláné szívós kitartásának — a györgyfalviak színes csoportja bemutat. A *kolozsvári Nemzeti Színházban* aratott kirobbanó sikerük után eljöttek *Budapestre*, hogy a főváros közönségének a *Magyar Művelődés Háza* színpadán ízelítőt adjanak *Györgyfalva* színes életéből. De nemcsak a szöveg, a dal, a tánc, eredeti ősi népművészet, hanem a kellékek: hímzések, ruhák, bútorok, tálak is, úgy hogy a darab valósággal a györgyfalvi népművészet kincsestára. Ráadásul pedig olyan természetes közvetlenséggel adják át magukat a játék gyönyörűségének, mókáik, rigmusaik annyi bámulatos nyugalommal köszöntenek rá a nézőtérre, mintha az Isten is színpadra teremtette volna a györgyfalvi nyalka legényeket, sudártermetű, bogárszemű menyecskéket. Györgyfalva küldöttei, akik nem bírták el »odaát« az idegen uralmat, otthagyták vagyonkájukat, ismerőseiket és barátaikat, csak hogy magyar földön hirdessenek, hazai levegőt szívhassanak, tegnap este kitörölhetetlenül bevették magukat Budapest közönségének szívébe. A bemutató közönsége olyan kitörő ünneplésben részesítette a hatvan tagú együttest, amelyre már régen nem volt példa fővárosi színpadunkon.

Jávor Pál

Jávor Pál kezdi ma a Nemzeti Színház Peer Gynt-sorozatát

Mint ismeretes, a Nemzeti Színház hónapok óta készül *Ibsen Peer Gynt* című hatalmas drámai játékának felújítására. A mű új fordítását *Apáthy* Lajos öltöztette költői mezbe, *Marchis* György nyers fordítása után, a díszleteket *Jaschik* Álmos tervezte és készítette, míg az ujdonságot dr. *Németh* Antal rendezte. Az átdolgozott új *Peer Gynt* 35 képbe összevonva tartalmazza azokat a javításokat és utólagos beszúrásokat, melyeket *Ibsen* a *Peer Gynt* megjelenése után sok esztendővel eszközölt az első szövegkönyvön. Ezeket az újításokat a Nemzeti Színház kéziratban szerezte meg és dolgozta fel. *Németh* Antal kísérletként kétféle szereposztásban hozta színre a *Peer Gyntet*. Az első változatban *Jávor* Pál, a második változatban *Apáthy* Imre és *Lehotay Árpád* játsszák az ibseni hőst. Aaset *Gobbi* Hilda, Solvejget *Szeleczky* Zita, Anitrát pedig *Lukács* Margit játssza mindkét változatban. A nagy érdeklődéssel várt felújítás főpróbái ma, premierjei pedig holnap kezdődnek a Nemzeti Színházban. A pénteki főpróbán és a szombati premieren *Jávor* Pál, a szombati főpróbán és a vasárnapi premieren *Apáthy* Imre és *Lehotay* Árpád játsszák *Peer Gyntet*. A felújításról lapunk holnapi számában közlünk részletes beszámolót.

Muráti Lili

Muráti Lili és Vaszary János vasárnap házasságot kötnek

Vaszary János

A budapesti színházi világot nem érte készületlenül az a hír, hogy *Muráti* Lili, a Vígszínház népszerű flapper színésznője és *Vaszary* János, a kitűnő színpadi szerző és rendező, az Andrássy Színház főrendezője, a közeljövőben házasságot kötnek. Az új színészházaspár gondosan titkolta házasságkötésének időpontját, tegnap azonban kipattant a szenzáció, hogy *Muráti* Lili diszpenzáció ügyében bemutatta iratait a városházán. A fontos okmány elnyeréséhez azonban nem rendelkezett valamennyi okmányával, mire eltávozott, hogy a hiányzó iratokat beszerezze. Ismerős és ismeretlen gratulálók, ujságírók és rajongók keresték személyesen és telefonon egész nap *Muráti* Lilit és *Vaszary* Jánost, akik azonban nem voltak megtalálhatók. A *Pest* munkatársának sikerült megállapitani, hogy a házasságkötés időpontját vasárnap délelőttre tűzték ki az egyik budai anyakönyvi hivatalban. A délutáni órákban *Murátinak* és *Vaszarynak* a hiányzó okmányok nagyrészét sikerült megszerezni, úgy hogy ma vagy holnap az illetékes hatóságok kiállítják a házasságkötéshez szükséges diszpenzációt és Budapest két ismert színházi sztárja vasárnap házasságot köthet.

Karády Katalin

Ne kérdezd, ki voltam

Új Karády-film a műteremben

Hétfőn új magyar film forgatását kezdik meg a Hunniában. Balogh Béla gyártásában és rendezésében készül a Ne kérdezd, ki voltam című forgalatokban gazdag magyar filmjáték. Szakkörök nagy érdeklődéssel tekintenek a különös témájú új magyar film felé, mert ritkán történik meg, hogy egy film rendezője és producere egy személy és ebből az következik, hogy Balogh Béla szívéhez nőtt témát választott. A Ne kérdezd, ki voltam cselekményének nagyrésze egy divatszalon tarka környezetében pereg le, hatalmas divatrevűvel övezve. A szereposztásra vonatkozó tárgyalások ma fejeződnek be, annyi azonban biztos, hogy Orsy Mária forgatókönyvének női főszerepét Karády Katalin játssza.

Latabár Kálmán

A Fityfiritty 75. előadása a Fővárosi Operettszínházban

Ma, pénteken este érkezik el a Fővárosi Operettszínház nagysikerű Buday-operettje harmadik jubileumához. Az utóbbi évek legnagyobb operettsikere 75-ödször kerül előadásra Honthy Hannával, Kiss Manyival, Gombaszögi Ellával, Szondy Birivel, Latabár Kálmánnal, Solthy Györggyel, vitéz Hajmássy Lajossal és Pártos Gusztávval a főszerepekben és a harmadik jubileum után diadalmasan halad tovább a századik előadás felé. Itt említjük meg, hogy a Fővárosi Operettszínház a nagy érdeklődésre való tekintettel szombaton délután ½4 órakor mérsékelt helyárú előadást tart a vásári közönség számára.

András keresztek

Az új magyar filmgyártás egyik legsikeresebb alkotása az *András* című magyar életkép, amely *Páger* Antalnak nyujt parádés alakításra alkalmat. A film egyik legkedvesebb jelenete, amikor egy óriási vállalat minden funkcionáriusa lázasan keresi *Andrást*, a jóeszű parasztlegényt. Az *András*-kutatás a *Royal Apollóval* párhuzamosan Budára is áttette színhelyét, ahol az *Atriumban* kerül bemutatóra a film.

Hunyady Sándor

Hunyady Sándor premier-rabságban

Harsányi Zsolt és Hunyady Sándor első szerzői társulása olyan sikert hozott a két kitűnő írónak, ami a pesti színházi átlagot mindenben felülmúlja. A szerdai bemutatóra minden jegy elkelt, a főpróba átütő sikerhangulata után. A rádió vasárnapra kapcsolást tűzött műsorára a Vígszínházból és a pénztár alig győzi az előjegyzéseket lebonyolítani. A sikeres szerzői társulás két hőse érdekes módon reagált erre a sikerre. Harsányi Zsolt, aki maga a megtestesült nyugalom, páratlan tárgyilagossággal és fegyelemmel viseli el a premier izgalmát, míg Hunyady Sándor, a színházi világ népszerű Sándorkája a világ legnagyobb szurkolójának számít. Róla szól az a regénybe illő premiertörténet, amely azzal kezdődött, hogy Sándorkát egyetlen próbára sem lehetett becsalogatni, végül hideg terrorral behóditották a Vígszínházba, ahol nyomban megkezdte hirhedt bukásjóslatait. Az utolsó próbákról állandóan elszökött s a premierre vonatkozólag kifejezte azt az óhaját, hogy legjobban szeretne valahol egy csendes römipartiba kezdeni, amig darabja első óráit éli. Ezek után az előzmények után határozta el Harsányi Zsolt a kötelező színházi fegyelem érdekében, hogy Hunyady Sándort premierrabságra ítéli. Sándorka tiz perccel a bemutató előtt szivarvásárlás ürügye alatt meg akart szökni, a Vígszínház népszerű Sándor portása azonban — maga is nagy szivarszakértő — személyesen vállalkozott a komissióra és ettől a perctől kezdve Hunyady Sándor minden szökési kísérlete kudarcba fulladt.

Ezekután nem is csodálható, hogy a premier szüneteiben 21-szer kellett a társszerzőknek megjelenni a függöny előtt.

Új színház épül Rotterdamban

Rotterdam városa rövidesen új színházat kap a város újjáépítése és rendezése során. Rotterdamnak a háború előtt sem volt méltó színháza, a bombázás során pedig elpusztult az alkalmi kis színház is. A nagy holland város újjáépítési tárgyalásai során felvetődött az új színház építése. A városi tanács S. van Ravesteljn építőművészt bizta meg az 1800 személyt befogadó színház építésével.

Mai filmkritika

Beata és az ördög

Uránia

Az *Uránia* Filmszínház tegnap mutatta be *Beata és az ördög* címmel azt a legújabb magyar filmet, amely a márványfolyosójú vastag kolostorfallal körülvett apácák belső életét mutatja be. Igaz, hogy ezt a belső életet nem a legszerencsésebben vetíti vászonra a film, de a törekvés, amely minden filmkockán megnyilvánul, mégis bevezet bennünket abba a világba, amelybe különben a mindennapi élet rohanásában forgolódók közül igen kevesen nyernek betekintést. A XX. század életének tomboló rohanásában nagyon megnyugtató látni egy olyan világot, amelynek törvénye a krisztusi szeretet és ami ma is olyan tiszta, mint amilyen századokkal ezelőtt volt. *Szörényi* Éva, aki Beata nővér szerepét játssza a filmben, jól teljesíti feladatát és annyi hittel, odaadással játssza nem könnyű szerepét, hogy méltán dícséretet érdemel. *Páger* Antal Martino grófja, a fiatal apácát mindenáron elérni akaró olasz mágnás személyében, ugyancsak kitünő.

A STRÓMAN

A stróman-rendszer letörését sürgeti Pest vármegye alispánja negyedévi jelentésében és sorra rámutat azokra a visszaélésekre, amelyeket a különböző jogosítványokkal követnek el. Sajnos, mindig akad egy-egy keresztény, aki jó pénzért hajlandó beállni strómannak. Élvezi a fényes fizetést, duzzad a keble a büszkeségtől és tárcája a pénztől, a cégért átfestették, de hátul a kulisszák mögött minden úgy történik, mint a »régi, jó időkben«. A stróman a mai idők legellenszenvesebb típusa. Kevés kockázattal és még kevesebb munkával éli világát s beül poziciókba, ahová nem való, mert semmihez sem ért, csak ahhoz, hogy a pénzt, amiért nem dolgozik meg, zsebretegye. Összejátszik olyanokkal, akikben megvan a velükszületett, átöröklött tehetség: kijátszani törvényeket és rendeleteket. Mondjuk meg nyiltan: a stróman-rendszer kialakulása és elburjánzása az egyik legfőbb oka annak, hogy a zsidókérdést máig sem lehetett nyugvópontra vinni és az ország érdekeinek megfelelően közmegelégedésre megoldani, s már Teleki Pál is úgy látta, hogy sürgősen új zsidótörvényre van szükség.

Ugyanakkor, amikor Pest vármegye alispánja kemény szavakkal hadat üzent a strómanoknak, a rendőrség internálásra ítélt két zsidó gyárosházaspárt. Ez az eset egészen új oldaláról világítja meg a stróman-kérdést. Eddig úgy tudtuk, hogy a stróman az a boldog aranyifjú, aki tele van pénzzel és búsás javadalmazást kap »fáradozásaiért«. Most azután kiderült, hogy a strómanban rejtélyes altruista érzelmek is lappanghatnak: balek módjára vállalja ezt a szégyenletes szerepet, amellyel semmit sem javít anyagi helyzetén. A két csokoládégyáros zsidó házaspár minden anyagi ellenszolgáltatás nélkül egyszerűen csak »átiratta« a gyárat két cukrászsegéd nevére. Ezek lettek az új »tulajdonosok«, de továbbra is csak heti hetven pengő fizetést kaptak. A gyár rögtön »keresztény« lett, megszünt zsidó jellege és hetvenöt százalékkal több cukrot kapott, mint amennyit zsidó cégeknek kiutalnak. Három hónap alatt csekély 16.000 kiló ipari cukrot szereztek ilymódon jogtalanul és vontak el a törvényszerű forgalomból. Az igazi tulajdonosok épolyan jól éltek, mint eddig és gondosan elrejtették a tessék-lássék adásvételi szerződést, amellyel a két jámbor segédre ruházták a csokoládégyárat és a cukorkagyárat.

Internálták őket, de az elintézésnek ez a módja korántsem megnyugtató. A stróman-rendszer olyan kirívó esetével állunk szemben, amely parancsolóan sürgeti, hogy ezt az erkölcstelen állapotot most már minél gyorsabban meg kell szüntetni. A kormány is ezen az állásponton van, hiszen a miniszterelnök parlamenti bemutatkozó beszédében félreérthetetlenül rámutatott arra, hogy a zsidókérdés speciálisan magyarországi vonatkozásait halaszthatatlanul rendezni kell. Nemcsak azt a bonyolult helyzetet szüntetik meg, amelyet a második zsidótörvény teremtett és nemcsak arról van szó, hogy olyan területeken is szabályozzák a zsidókérdést, amelyekre a második zsidótörvény nem gondolt, hanem ki fogják venni a gazdasági élet kulcspozicióit a zsidók, félzsidók és strómanok kezéből és ugyanekkor törvényhozásilag erélyes kézzel felgöngyölítik a szégyenletes stróman-rendszer társadalombomlasztó frontját.

Munkács lelkesen ünnepelte hazatérő gépkocsizó dandárát

Munkács, május 9
(A Pest tudósítójának telefonjelentése)

Csütörtökön érkezett vissza a *Munkácson állomásozó gépkocsizó dandár* a diadalmas délvidéki harcokból. Munkács városa nagy ünnepélyességgel fogadta a hős katonákat. A dandár szereplése a magyar honvédség történelmében is figyelemreméltó. Felfokozott tempóban érte el a déli határt. Ami azután következett, az valóságos hősi éposz.

A dandár katonái nem ettek, nem aludtak, a gépkocsivezetők a volánra dőltek a fáradtságtól, de *a kitűzött időre mindenhova pontosan megérkeztek.* Ennek a dandárnak alkalma volt arra is, hogy megütközzék a szerb reguláris csapatokkal. Ezt az »alkalmat« *nagy gyorsaságuknak köszönhették.* A dandár ugyanis olyan gyorsasággal ért a menekülő szerb hadsereg nyomába, hogy azt *harcra kényszerítette.*

A 48-as szabadságharcból ismert Szenttamásnál *ötszörös szerb erőt vertek szétjjel;* az ellenség fegyverét és minden felszerelését elhányva, ész nélkül menekült. Egy tábornokon és nagyszámú tiszten kívül igen sok szerb legénység esett a fogságukba, nagyon sok ágyúval, fegyverrel és egyéb hadi felszereléssel.

A tisztek a végtelenségig bíztak a legénységben, a legénység a tisztekben: ez volt a morál. Nem csoda, hogy a dandár bravúros teljesítményeiről dícsérően emlékezett meg Hitler vezér és kancellár, mert a magyar csapatok közül *ők lépték át a Szávát és jutottak be mélyen Szerbiába.*

A visszatérő dandárt *nagy ünnepséggel fogadta Munkács városa.* A város szélén felállított diadalkapu alatt *Engelbrecht* polgármester és *Hammer* főjegyző küldöttséggel fogadták a vitéz csapatai élén visszatérő tábornokot.

— Magyar szívvel és szeretettel üdvözlöm Munkács város határában tábornok urat, aki vitézségével, bátorságával és katonai rátermettségével visszaszerezte hazánk huszonkét év óta elszakított egyrészét — mondotta a többi között a polgármester — és ezzel lehetővé tette, hogy idegen zsarnokság alatt szenvedő testvéreink visszatérhettek édes magyar hazánk kebelébe.

A tábornok válaszában kiemelte, mennyire hálás volt a multban és most is tapasztalható szeretetért, amelyet a város irántuk mindenkor tanusított és amelyet a katonáink mindig kiérdemeltek és ki is fognak érdemelni.

— Egy nemzet, — mondotta a tábornok — amely a fiaiból álló hadseregét szereti, tulajdonképpen *önmagát szereti és becsüli meg* és ezzel megalapozza fenmaradását. Katonáink kötelességüket teljesítették, mint ahogy *a magyar katona mindig mintaképe volt a kötelességtudásnak.*

A város főterén *ezrekre menő ünneplő* tömeg leírhatatlan lelkesedéssel fogadta és éljenezte a bevonuló honvédeket. A Himnusz elhangzása után dr. *Tárczy* Károly főigazgató lépett az emelvényre, meleg szavakkal mondott hálás köszönetet visszatért hőseinknek dicső fegyvertényeikért, amellyel visszahozták az elszakított Délvidéket. Kegyeletes szavakban emlékezett meg azokról a hősökről, Munkács és Bereg vármegye hős fiairól, akik életüket áldozták a szent ügyért. A kormányzó, a vezénylő tábornok és a dicső honvédség éltetésével fejezte be szavait.

Ezután a tábornok megemlékezett még arról, hogy féléven belül másodszor jelennek meg hasonló alkalomból az országzászló előtt. Két ízben hozta vissza dandárát és amikor első ízben elmentek, megfogadta dandárjával együtt, hogy *megteszik kötelességüket.* Ezt az ígéretüket betartották. Szenttamás, Ujvidék, Titel és az egész Délvidék elválaszthatatlanul összeforrt a honvédséggel. Szilárd meggyőződése, hogy eljön az idő, amikor mindenhol magyar trikolór leng a magyar határokon.

Mély meghatottsággal emlékezett meg azokról a valóban hős fiúkról, akik most már csak lélekben ünnepelhetnek velük, mert vitéz magyar életüket feláldozták a szent haza védelmében. Minden szeretet, — mondotta — *a hazaszeretet is ott kezdődik, ahol az önzés megszűnik,* ahol minden katona és minden polgár az igazi önzetlenség útján halad, a kötelességteljesítés országútján, ahol bizalommal elmondhatjuk: Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában, hiszek Magyarország feltámadásában!

A tábornok megragadó beszéde után *koszorút helyeztek a dandár hősi halottainak emlékére* az országzászló elé. Ezután a dandár a beláthatatlan ünneplő tömeg szűnni nem akaró ünneplése és éljenzése közben *elvonult a tábornok* előtt.

A dandár ungvári és kassai része tovább folytatja útját Ungvárra, illetve Kassára, ahol szintén mindenütt ünnepi fogadtatást készítenek a hazatérő hős fiúk számára.

MŰTERMET A MŰVÉSZEKNEK

— *Levél a szerkesztőhöz* —

Mélyen tisztelt Szerkesztő úr!

Klie Zoltán kollégámnak műteremügyben írt panaszos leveléhez hozzászólva, tapasztalatból megállapítom, hogy Budapesten *az amúgyis gyéren épült műtermek nagyobb hányadát olyan laikusok bérlik, akiknek nem kell hivatásuk gyakorlásához műterem.* Külföldön, ahol a lakásviszonyok ebből a szempontból szabályozásra szorulnak, a hatóságok gondoskodnak róla, hogy a műtermeket *szakemberek részére tartsák fenn.* Ez nálunk a kultuszkormánynak, mint minden művészet legfőbb patrónusának kötelessége lenne. Végeredményben a feladat nem olyan bonyolult; ha meg lehetett oldani *az élelmiszerjegyek* sokkal nehezebb és több adminisztrációt kívánó elosztását, lehet megoldást találni arra is, hogy *a művészek megfelelő helyen szívhassák a munkájukhoz nélkülözhetetlen oxigént.*

Hozzájárulna a probléma megoldásához egy olyan rendelet, amely egyszerű módon *szaporítaná a műtermek számát.* Nem kellene más, mint kimondani, hogy bizonyos légköbméternél nagyobb építkezések, akár magánosok, akár közület vagy maga az állam az építtető, megfelelő műtermet kötelesek terveikbe beiktatni.

Soraim közléséért maradok köszönettel

Kelemen Emil,
II., Nyúl-utca 5.

Felhívás az ország droguistáihoz

A Magyar Droguisták Országos Testülete felhívja a Budapesti Nemzetközi Vásárra érkező drogériatulajdonosokat, hogy a folyó hó 11.-én, vasárnap délelőtt ½11 órakor a testület VIII., *Sándor*-utca 38. szám alatti nagytermében tartandó összejövetelen megjelenni szíveskedjenek.

Egy visszakerült vend község példaadása

Szombathely, május 9
(A Pest tudósítójától)

A magyar haza szeretetének és az emberi érzésnek megható példáját adta a muraszombati járás visszakerülésével a járás egyik vend községe, *Tótkeresztur.* A mindössze másfélezer lelket számláló község vend lakossága a községbe érkező magyar katonáktól és az odarendelt közigazgatási vezetőktől tudta meg, hogy Magyarország egyes részeit milyen *súlyos árvíz* sujtotta. A község bírája nyomban felszólította a falu másfélezer lakosát, hogy *mindenki tehetségéhez képest adakozzék a magyar árvízkárosultak megsegítésére.* A magyar hatóságok meleg ünnepség keretében vették át Tótkeresztur adományát és lelkesen ünnepelték a a példamutató tótkereszturi vendmagyarokat.

30 év óta BEVÁLT SZÉPSÉG-RECEPT.

ÉVTIZEDES EREDMÉNYEKKEL IGAZOLT RECEPT HIBÁTLAN TEINT *elérésére.*

Íme, igazolt módja annak, hogy miként lehet esetleg a legsötétebb színű, legdurvább arcbőrt is fehérebbé és simábbá változtatni, hogy lehet a fekete pontocskáktól és a kitágult pórusoktól megszabadulni és szebb arcbőrre szert tenni. Egy híres művésznő alkalmazta ezt az előírást, hogy megőrizze fiatalos külsejét és még 70 éves korában is fiatal nők szerepét játszotta. Ez az előírás: megfelelően tiszta tejszínkrém ugyanannyi praedigerált olivaolajjal és kétszerannyi legfinomabb krémmel keverendő. Ilyen keverék bármely gyógyszertárban elkészíthető, ilyen kis mennyiség előállítása azonban költséges. A fehér (nem zsíros) Tokalon-krém praedigerált és olivaolajjal speciálisan praeparált tejkrémet tartalmaz. Igazi bőrtápanyag, amely táplálja a bőrt és visszaszerzi fiatalos üdeségét. Az a hölgy, akinek fényképét fent közöljük, a következőket írja: »Alig hittem saját szememnek: Tokalon-krém aránylag rövid ideig való használata után bőröm tiszta, üde és bársonyos lett.« Próbálja ki Ön is a fehér (nem zsíros) Tokalon-krémet, mely igazoltan jó előirat a teint szépségének fenntartására. Ma már a nők milliói jóformán az egész földtekén naponta rendszeresen használják. Visszakapja pénzét, ha az utasítás szerinti használat nem hozná meg a joggal várható eredményt.

Utazzunk Svájcba

AROSA
Biztos hóviszonyok. Vidám élet. Megfizethető árak.
A magyarok legkedveltebb téli sporthelye.
A sportszállók minimális penzióárai:

Altstein	sv. frs. 18.—	Raetia	sv. frs. 16.—
Arosa-Kulm	„ „ 18.—	Seehof	„ „ 16.—
Excelsior	„ „ 18.—	Alpensonne	„ „ 15.—
Gr. Hotel Tschuggen	„ „ 18.—	Bellevue	„ „ 15.—
Hof-Maran	„ „ 18.—	Merkur	„ „ 15.—
Neues Waldhotel	„ „ 18.—	Post- & Sporthotel	„ „ 15.—
Berghotel Prätschli	„ „ 17.—	Belvedere-Terasse	„ „ 14.—
Valsana	„ „ 17.—	Suvretta	„ „ 14.—
Alexandra	„ „ 16.—	Schweizerhof	„ „ 12.—
Des Alpes	„ „ 16.—		

Télisport májusig. Svájci sí-iskola, Arosa, Jos. Dahinden vezetése alatt

Klosters Pardenn & Sporthotel Parsenn
Elsőrangú, ideális déli fekvés a téli sportpályák mellett. Mérsékelt árak.

PONTRESINA
ENGADIN
SCHLOSS-HOTEL
Előkelő elsőrangú ház. 200 ágy. A nemzetközi társaság találkozóhelye. Legvidámabb téli sportélet. Testvérház:
Grand Hotel des Temples
AGRIGENTO, SZICILIA

Pontresina - Hotel Schweizerhof
A jelenkor igényeinek megfelelően berendezett nyugalmas, előkelő, kellemes és lakájos családi szálloda. A szálló a sportélet központjában a nagy jégpályával szemben fekszik. Szobák folyó melegvízzel. Lakosztályok fürdővel. — Igazgató: Walther.

AROSA KURHAUS SURLEJ
A felső tó partjain napos déli fekvésű elsőrangú családi szálló, amely úgy a sportkedvelők, mint reconvalescensek részére ideális komfortos szálló. Diétikus konyha. Mai viszonyoknak megfelelő mérsékelt árak.
Tulajdonos: E. HOFFMANN

Samaden ◆ HOTEL BERNINA
Napsütéses fekvésben. Az Engadin-ban 1800 m t. sz. f. St.-Moritz-tól 10 percnyire. Nyugalmas, kellemes családi szálloda, minden modern komforttal. Eszményi hely nyári és téli sportra. — Penzió nyáron sv. frs. 14-től, télen sv. frs. 15-től kezdve.

DERBY-HOTEL DDD DAVOS-DORF
Davos-Dorf Derby-Hotel
1560 m. t. sz. f. Előkelő, nyugalmas családi és sportszálloda. Teljes déli fekvés saját parkban. A Davos-Parsenn-i sút pályaudvara mellett. 100 ágy. Igazgatóság: A. Hvalsöe

St. Moritz 1856 méter magasságban
Neues Posthotel
Napos déli fekvésű 100 ágyas elsőrangú szálló a város központjában. Legnagyobb kényelem. Interurbán telefon minden szobában. Egész éven át nyitva. CHATEAU — a disztingvált társaság otthona. Legideálisabb fekvés, remek kilátással a városka szívében.

Hotel Bristol • Davos
(Svájc) 1650 m. Parsenn vasútállomás mellett. Elsőrangú sport- és családi szálloda. Déli fekvés. Az előkelő téli sporttársaság találkozóhelye. A Turista Egyesület tagjai számára kedvezmény. Prospektus és felvilágosítás Az Est utazási irodájában. Tulajdonos: Neubauer

ST. MORITZ HOTEL ENGADINERHOF—METROPOL
200 ágyas komfortos szálló a sípályák mellett. Találkozóhelye a nemzetközi elitközönségnek. Mérsékelt árak. — Családoknak és társaságoknak kedvezmény. Német tulajdonos: A. Schmidt.

DAVOS Sportpersion BELL'ARIA
Az állomásnál és a Parsenn hegyivasútnál. Déli fekvésű kényelmes családi otthon. Penzió kiürő ellátással 10 frs ért. Kis turistacsoportoknak nagy kedvezmény.

Baedeker, Lloyd, Mayer, Grieben és Panoráma utikönyvek
Az Est könyvkereskedésében

GENÈVE HOTEL EXCELSIOR HOTEL RESIDENCE
Legnagyobb kényelemmel berendezett elsőrangú családi szállók. Mérsékelt árak. Tulajdonosok: Frères Pittard

Landru módszerével védekezik a gyilkos francia ügyvéd

A meggyilkolt vénkisasszony gyilkosára, Bonnet ügyvédre hagyta egész vagyonát

Párizs, november 30.
(A Pesti Napló külön tudósítójától.)

Megírta a *Pesti Napló*, hogy *St. Etienne* mellett letartóztatták az utóbbi idők legnagyobb stílusú gonosztevőjét, Charles *Bonnet* volt párizsi ügyvédet és barátnőjét, Catherine *Denusières*-t. Bonnet ügyvéd barátnőjével közösen meggyilkolt egy Marie *Moulin* nevű vénkisasszonyt azért, hogy eltegye láb alól azt, aki sötét multjának bűnsorozatát ismeri. Három évvel ezelőtt, amint most a vizsgálat megállapította, Bonnet ügyvéd Marie Moulinnal együtt *gyilkolta meg és fosztotta ki a lyoni közjegyző titkárnőjét*. Egyéb bűnök is terhelik Bonnet lelkiismeretét. Mindezekről tudott a meggyilkolt vénkisasszony, aki olyan adat birtokában volt, amelyek *Bonnet kémkedéseire derítettek volna világosságot*.

Bonnet ügyvéd letartóztatása óta megtagadott minden vallomástételt, arra való hivatkozással, hogy *beteg* és így nincs módjában a védekezés. St. Etienne-ben a fogházorvos megvizsgálta Bonnet-t és *lázasnak* találta. Tegnapra *megszűnt Bonnet láza* és a gonosztevő *hajlandónak mutatkozott a vizsgálóbíró előtt megjelenni*. Martin vizsgálóbíró megkezdte Charles Bonnet kihallgatását, de munkája nem sok eredménnyel járt. A gyilkos *Landru módszeréhez folyamodott és megtagadott minden választ*. Amikor a vizsgálóbíró kérdéseket intézett hozzá, Bonnet így felelt:

— *Semmiféle nyilatkozatot nem teszek.* Ön olyan bűnnel vádol engem, amelyet nem követtem el. *Az Ön feladata, hogy bebizonyítsa bűnösségemet és nekem semmi szükségem sincs arra, hogy igazoljam ártatlanságomat.*

Akármit kérdezett az ügyvédtől a vizsgálóbíró, *Bonnet gramofónszerűen elismételte négyszer-ötször mondókáját*, úgy hogy végül is *vissza kellett vezetni cellájába.*

Annál nagyobb meglepetést hozott Bonnet barátnőjének, Catherine Denusières-nek a kihallgatása, aki a keresztkérdések súlya alatt megtört és bevallotta, hogy *jelen volt, amikor Marie Moulin három hónappal meggyilkolása előtt Bonnet kastélyában elkészítette végrendeletét, amelyben a vénkisasszony általános örökösévé Bonnet-t nevezte meg.*

A végrendelet a nyomozás során már korábban előkerült, de a nyilvánosság csak most tudta meg, hogy Marie Moulin meggyilkolásával Bonnetnek a bűntárs eltüntetésén kívül az a célja is volt, hogy *hozzájusson Marie Moulin vagyonához.*

BEKÜLDÖTT HIREK *Péntek. Előadások. Praznovszky* Iván: A nyílt diplomácia tanulságai. 7 órakor a Cobden Szövetségben, Lipótvárosi Kaszinó. Zrinyi ucca 5. — *Szász* Zoltán: Ki a szabad ember? 7 órakor a Független Szemle előadássorozatában, PTOE-terme, Mérleg ucca 2. — Dr. *Mannlicher* Egbert, az osztrák közigazgatási bíróság tanácselnöke: Az osztrák közigazgatási eljárási jog. 5 órakor a Közgazdaságtudományi Intézetben. Tudományegyetem terme. — Az Egyesült Lipótvárosi Polgári Kör Ifjúsági Csoportjában *Benedek* Marcell *A mai francia regény* címen este 9 órakor V., Akadémia u. 3., II. em. klubhelyiségében előadást tart.

Perzsa bundát
most nagyon olcsón vásárolhat
Breitfeld szőrcsnél
IV., Váci ucca 14. szám

Meglepő nagy ármérséklés. Olcsón juthat most a legjobb, tökéletes
FORTUNA
petrólgáz fűtő-főzőgéphez
2. sz. főzőgép P 25.—
2. sz. szalónkályha cca 90 m³ helyiséget fűt P 35.—
0. sz. főző-fűtőgép P 14.50
Vásárlás előtt saját érdekében keresse fel lerakatainkat: VI., Andrássy út 33. szám, VII., Rákóczi út 40. szám

NAPI HÍREK

JÓ REGGELT!

Csütörtökön lefolytatták a »sajtókuli« párbajt. A lovagias eljárásról jegyzőkönyvet vettek fel, így »schwarz auf Weis« is megvan ennek az ügynek a lefolyása.

Egy professzor le tudja mérni a női szekszepilt. Nagy eredmény, a hölgyek fogyókúránál azt is kontrollálhatják, hogy vajjon a szekszepiljük nem fogyott-e.

Beszélgetés a kávéházban: »Olvasta? A skótosztrák mérkőzés lefolyásából az derül ki, hogy a skótok több gólt is lőhettek volna.« »Igen, de a saját labdájukkal játszottak és nagyon vigyáztak rá, nehogy kopjék.«

A nap aktuális kérdése: »Vajjon a bécsi Barna-ház miért járat vörös autót?«

A nap hőse: Kapsz László álhirlapíró, akit a törvényszéken lelepleztek. Kapsz megkérdezte: Mi lesz velem? Mire így feleltek: Büntetést kapsz!

Németországban elbocsátottak egy tisztviselőt, mert nem emelte fel a kezét, amikor köszönt a feljebbvalójának. Megígérte, hogy legközelebb már kezet emel a főnökeire.

Beszélgetés a villamos perrónján: »Olvasta? A náci-kormány szigorúan bünteti a lustálkodást.« »Az volna a szép, ha a munkanélkülieket sem engedné lustálkodni.«

Mindenben első a Pesti Napló

Osztrák gazdasági bizottság Budapesten

A miniszterelnök és földmüvelési miniszter ausztriai tárgyalásai

(Saját tudósítónktól.) Gömbös Gyula miniszterelnök — mint ismeretes — *Kállay* Miklós földmüvelési miniszterrel együtt *Dollfuss* osztrák kancellár vendégeként az ausztriai Mürzzuschlagban vadászik.

A parlamentben csütörtök este sokat beszéltek a miniszterelnök ausztriai utazásáról, amelynek nagy fontosságot tulajdonítanak. Kormánypárti politikusok szerint ennek az ausztriai utazásnak voltaképpen a szorosabb gazdasági együttműködés megvalósítása és az együttműködés programjának kidolgozása a fő célja. A két kormány felelős tényezői már ismételten nyilatkoztak arról, hogy meg kell teremteni Ausztria és Magyarország között a szorosabb gazdasági együttműködés alapjait s már hosszú hónapok óta folynak is az errevonatkozó megbeszélések. Most a miniszterelnök és Kállay földmüvelési miniszter ausztriai utazása hír szerint tovább mélyítette ezeket a megbeszéléseket.

Értesülésünk szerint egyébként tegnap Budapestre érkezett az osztrák gazdasági bizottság, amely tegnap délutántól késő estig a földmüvelési minisztériumban, ma pedig a kereskedelmi minisztériumban tárgyalt. Az osztrák delegációnak mostani budapesti tanácskozása még nem kapcsolatos a most Ausztriában folyó tárgyalásokkal, de kétségtelen, hogy bizonyos összefüggésben van a két kormány tagjainak a tárgyalásaival, mert Budapesten most *nemcsak az arányszámok megállapításáról* folynak a tanácskozások, hanem újabb megállapodásokat is akarnak a régi szerződés keretén belül létesíteni.

— **Elmarad Müller birodalmi püspök beiktatása.** *Berlinből* jelentik: *Müller* dr. evangélikus birodalmi püspök beiktatásának ünnepségei a német evangélikus egyházban kitört konfliktus miatt *elmaradnak*. Müller birodalmi püspök csütörtökön nyilatkozatot adott ki, amelyben közli, hogy az ádvent első vasárnapjára tervezett ünnepségeket bizonytalan időre elhalasztja.

— **Herczeg Ferenc táviratа gróf Bethlen Istvánhoz és Eckhardt Tiborhoz.** *Herczeg* Ferenc, mint a Revíziós Líga országos elnöke táviratot küldött Londonba gróf *Bethlen* Istvánnak, üdvözölve őt, mint a Revíziós Líga tiszteletbeli elnökét londoni nagy sikere alkalmából. Ugyancsak táviratozott *Herczeg* Ferenc *Eckhardt* Tibornak, mint a Revíziós Líga ügyvezető alelnökének, biztosítva őt, hogy a magyar ügy védelme érdekében végzett munkájában minden magyar lélekben vele van.

— **Franciaország kereskedelmi attasét küld Moszkvába.** *Párizsból* jelentik: A francia kormány elhatározta, hogy a moszkvai francia nagykövetségre *kereskedelmi attasét nevez ki.*

— **Baktay Ervin** barátai, tisztelői, olvasói és rádióhallgatói ma, péntek este a Metropole-szállóban tiszteletére vacsorát rendeznek.

— **Verekedtek a prágai parlamentben.** *Prágából* jelentik: A képviselőház csütörtöki ülésén botrányos jelenetek játszódtak le. *Schollich* német nemzetipárti képviselő »hatökörnek« nevezte *Dietl* német szocialista képviselőt. Erre a két képviselő *összeverekedett.* Beleavatkozott a verekedésbe *Kallina* német nemzeti párti képviselő is. A három képviselőt alig lehetett szétválasztani.

— **John Wheeler-Bennett előadása a Külügyi Társaságban.** A Magyar Külügyi Társaság csütörtök délutáni ülésén John *Wheeler-Bennett*, az angol királyi külügyi társaság információs bizottságának elnöke, tartott előadást arról, hogyan látják Amerikát európai szemüvegen át. Részletes ismertetés után annak a reményének adott kifejezést, hogy az amerikai nép pionir szelleme át fogja segíteni az Egyesült Államokat a mai súlyos gazdasági válságon.

— **A magyar ökölvívók győztek Prágában.** *Prágából* jelentik: Az elsőízben kiírt Európa-kupáért folyó küzdelem utolsó mérkőzését vívta csütörtök este a magyar válogatott ökölvívó csapat a zsúfolásig megtelt *Luzerna*-teremben. A nagyszerűen küzdő magyar csapat *10:6 arányban győzött csehszlovák válogatott ellen.* A magyar csapat tagjai közül *Sallai, Szabó, Szigethy, Győrfy* győztesként hagyta el a küzdőteret, *Szántó* és *Haranghy* eldöntetlenül mérkőzött, *Varga* és a nehézsúlyú *Szabó* kikaptak.

— **Szirmai Rezső regénye Lengyelországban.** *Szirmai* Rezső *Gyilkos vagyok!* című regénye, amelyből az idei színházi szezónban 108-szor játszott *Előre megfontolt szándékkal...* című dráma készült, folytatja külföldi sikereinek útját: az egyik legnagyobb varsói napilap, a *Kurjer Polski* november 22-iki számában kezdte el a regény közlését *Schütz* Rezső fordításában. Az egyik nagy varsói kiadónál könyvalakban is megjelenik a regény, amelyet eddig hat külföldi nyelvre fordítottak le.

— **A száj és garatür** formaldehydes fertőtlenítését végzi, fertőző betegségektől óvja meg magát Anacot-pasztilla szopogatásával.

— **Sósavas merénylet Rozgonyi fényképész ellen.** Csütörtökön éjjel *Rozgonyi* Dezső ismert fővárosi fényképészt vitték be könnyebb sérülésekkel a Rókus-kórházba. *Razsó* Mária 23 éves volt alkalmazottja leste meg Rozgonyit üllői úti műterme előtt és *sósavval le akarta önteni.* Rozgonyi idejekorán a leány kezéhez kapott, úgyhogy csak *kevés sósav érte az arcát.* Rozgonyit a kórházba vitték, a merénylő leányt a rendőrség *őrizetbevette.*

= **Ausztria téli sporthelyei** címen vetítettképes és filmelőadást rendez az Osztrák Forgalmi Iroda vasárnap, december 3-án délelőtt ½11 órakor az Omnia mozgóképszínházban. A felolvasást Walden Ferenc, az osztrák idegenforgalmi államtitkárság megbízott előadója tartja, aki ez alkalommal három érdekes, tempós sífilmen kívül az osztrák Alpesek csodás téli sportvidékeinek legújabb, színes fényképeit fogja vetítés útján bemutatni. Déván István síbajnokunk pedig ugyancsak vetített képek alapján a legcélszerűbb sífölszerelésről fog ismertetést tartani. Az előadás látogatói díjtalanul kapják az osztrák sívidékek legújabb, műnyomó papíron készült és művészi fedőlappal ellátott 110 oldalas képes útmutatóját, Ausztria legújabb, speciálisan síszempontból összeállított, részletes térképével.

= **80 éves multam** mert Igmándit ittam, minden héten egyszer, félpohárral reggel. Ha betegség gyötri, arra legyen gondja, Igmándival emésztését mindig rendben tartsa.

= **Figyelmeztetés.** A székesfővárosi pénzügyigazgatóság figyelmezteti t. olvasóinkat, hogy *nyeremény*re csak azok tarthatnak igényt, kik a sorsjegy árát *kifizették.* Akik a kapott sorsjegyet nem óhajtják megtartani, szíveskedjenek *visszaküldeni* oda, ahonnan a sorsjegyet kapták.

= **Hová küldjük gyermekeinket üdülésre?** G. *Zimmerli* tanító, a Kur u. Erziehungsheim Zimmerli vezetője, Adelboden Svájc, írja: Megfigyelhettük, hogy az utóbbi időben a szülők határozott előszeretettel küldték üdülésre gyermekeiket Svájcba. Remek fekvésű alpesi hely Adelboden a Bern—Lötschberg—Simplon vonalon, ahol G. *Zimmerli-Schlatter* tanító megalapította immár európai hírnevű gyógy- és nevelőintézetét oly gyermekek számára különösen, akik vérszegénységben, mirigybetegségben, asztmatikus bántalmakban és általános gyengeségben szenvednek. Ebben az intézetbe a kiváló oktatással párhuzamosan nagy gondot fordítanak a sportokra, a játékra és a testedzésre. Elképzelhetetlen előny a gyermekek egészsége szempontjából, hogy állandóan a legegészségesebb klímájú, verőfényes napsütéses, gyönyörű pompájú természeti környezetben folytathatják tanulmányaikat és ezzel egyidejűleg üdülésüket és gyógyulásukat is elősegíthetik.

AJÁNDÉK? minden alkalomra **óra** legyen Kevés pénzért sok örömet szerez **ROZGONYI ÉS RÉVA** óraüzletében, Budapest, IV. kerület, Kossuth Lajos utca 5. sz

— **Kelemen Emil képei.** Új festő mutatkozik be a *Fränkel-szalón* új kiállításán: *Kelemen* Emil. Két termet töltenek meg harsányan színes temperái és olajfestményei. Ez a kissé hangos együttes — bár biztos előadású, kulturált festőre vall — alig hoz igazán újat, vagy meglepőt. Kelemen egész piktúrájában több a virtuozitás, mint az elmélyülést kereső, áhítatos, belső átélés. Temperái szinte az akvarell frisseségével csillognak és markánsan összefogott, széles foltjaik körülbelül felső fokát jelzik festőjük művészi teljesítőképességének. Általában hiányzik azonban róluk az egyéniség jellemző bélyege, az önálló, sajátos stílusalakítás meggyőző ereje. Még érezhetőbben jelentkezik ez a hiány ragadós foltokba tagolt, a főformákat vonalas hálózatba tördelő olajfestményein, amelyek zsúfoltságuk ellenére sem válnak eleven mozgalmasságúvá. Valahogy itt is a dolgok külszínével elégszik meg Kelemen, holott festői készsége meglenne ahoz, hogy a lényeg megragadására törekedjék s minden idegen hatástól menten fejezze ki önmagát. Ha valóban van önálló művészi mondanivalója, bizonyára rövidesen el is érkezik az előadásnak ehez a teljes felszabadultságához.

—lo

— **A Nagykanizsai Felsőkereskedelmi Iskolát Végzett Tanulók Szövetségének** budapesti csoportja szombaton, december 2-án este 9 órakor tartja szokásos havi összejövetelét az oktogontéri Kovács-kávéház félemeleti különtermében.

— **Az orvos szerepe a nehezen nevelhető gyermekek és fiatalkorúak fejlesztésénél.** Ezen a címen tartott előadást csütörtökön délután dr. *Révész* Margit igazgatóorvos a Gyógypedagógiai Társaságban. Előadása során rámutatott arra az oksorozatra, amely a nehezen nevelhetőség előidézésében hajlam és környezet gyüjtőfogalom néven szerepel. Kifejtette, hogy az újabb karakterológiai vizsgálatok eredményei milyen meglepő megegyezést mutatnak a modern agyszövettani kutatásokkal. Az alkalmazott pszichoterápiai és normális nevelői eljárások igen termékenyen egészítik ki egymást, ha a természettudományos módszereket helyesen illesztjük be az ideális pedagógiai célkitűzésekbe. Az érdekes előadást vita követte.

— **Izr. istentiszteletek.** A pesti izr. hitközség templomaiban az istentiszteleteket a következő időben tartják meg: Péntek este az összes t. 4-kor; szombat reggel a Csáky uccai t. ¾7, a többi t. 7-kor; szombat délelőtt a Rombach uccai, arénaúti, pávauccai és a zuglói t. 9-kor, a többi t. 10-kor: szombat délután a fiúárvaházi t. ¼4-kor, a Csáky uccai, nagyfuvarosuccai és a pávauccai t. ¼4, a többi t. 4-kor; szombat este az összes t. 4.40-kor. Hétköznap reggel a hősök t. 7-kor, a többi t. ¾7-kor, hétköznap este az összes t. 4-kor. — A budai izr. hitközség templomaiban (I., Verpeléti út 4—6; II., Öntőház ucca 5—7; III., Zsigmond uccai 49.) az istentiszteleteket pénteken délután ¾4-kor, szombat reggel 7-kor, délelőtt 10-kor és délután 3-kor.

— **Négynapi fogságra ítélték az olaszliszkai csodarabbi fiát.** *Szegedről* jelentik: A járásbíróság több feljelentés alapján *Friedlaender* Salamont, az olaszliszkai »csodarabbi« fiát közrend elleni kihágás miatt *négynapi fogságra ítélte el.* Az indokolás megállapítja, hogy Friedlaender városról városra járva *babonás emberek hiszékenységét kihasználva, szegények számára való gyüjtés címén működéséért pénzt szedett össze,* ezt azonban *a maga céljaira használta fel.* Friedlaender *fellebbezett.*

— **Az elhagyott szegény leány agyonlőtte a módos gazdalegényt.** *Zalaegerszegről* jelentik: *Czömpöly* Ilona 22 éves pókaszi leány szerdán este revolverrel agyonlőtte kedvesét, *Kurucz* Károly 25 éves jómódú gazdalegényt. Kurucz anyja nem akarta engedni, hogy fia a szegény leányt feleségül vegye és a legény ennek hatása alatt elhidegült a lánytól. Czömpöly Ilona heves vita után *kétszer pofonütötte szerelmesét, majd revolveréből kétszer rálőtt.* A fiatalember nyomban *meghalt.* A leány ezután önként jelentkezett a csendőrségen. Kurucz Károly holttestét csütörtökön délután felboncolták. Megállapították, hogy az első golyó *a jobb halántékon* hatolt be és a másik oldalon el is távozott. A második golyó *pontosan az elsőnek a helyén hatolt a fejbe és bent is maradt.* Czömpöly Ilonát kihallgatása után letartóztatták és a zalaegerszegi ügyészség fogházába kísérték.

— **Három napig holtan feküdt lakásában egy öregasszony.** A Tompa ucca 17. számú házban lakott évek óta *Kovács* Ágostonné, műegyetemi titkár 63 éves özvegye. Az öregasszonyt három nap óta nem látták. Azóta zárva volt lakásának ajtaja. Csütörtökön feltörték az ajtót és a szobában az ágyban *holtan találták Kovács Ágostonnét.*

— **Robbanás és tűz egy győri textilgyárban.** *Győri* tudósítónk jelenti: A Grab Mór és Fiai textilárugyárban a linoleumkészítő osztályon, ahol két teremben hatalmas gépeken dolgoznak a munkások, csütörtökön délután 5 óra tájban *borzalmas robbanás történt.* Ezek a gépek hatalmas tartályok, amelyekben különböző oldatokkal itatják át a textilárut. Az egyik gép 5 óra tájban, valószínűleg a benne lévő gázok túlfeszítettsége következtében, felrobbant. A robbanás *lángba borította a teremben felhalmozott kész és félig kész árukat is.* A gép közelében tartózkodó *Markó* Gyula 20 éves munkásnak a robbanás *lelégette bal karját. Varga* János 27 éves munkást pedig úgy a földre dobott, hogy *csak percek mulva tért magához.* A tűz a hatalmas teremben egyre jobban terjedt. A tűzoltók és a mentők teljes készültséggel vonultak ki. A tűzoltók behatoltak az égő terembe, kidobálták az ablakon az égő árut, amelyet az udvaron eloltottak. Nagynehezen sikerült lokalizálniok a tüzet. A kárt még nem tudták megállapítani. A gyár üzemében *fennakadás nem történt,* mert a másik teremben tovább folyik a munka.

— **Meghívják Oroszországba az amerikai gazdasági élet vezetőit.** *Moszkvából* jelentik: A nyugati kereskedelmi kamara felhatalmazta *Szkvorszkij* amerikai orosz ügyvivőt, szólítsa fel az amerikai nagyipar, a bankok és a tudományos élet képviselőit, hogy *menesszenek küldöttséget Moszkvába, ahol érintkezést léphetnének az orosz politikai és gazdasági élet vezetőivel.*

AZ IDŐ. *(A Mátrában és a Bükkben 850 méteren van a hóhatár.)* Az Oroszország déli részeire, majd a Fekete tenger felé húzódó hideg légtömegek Ó-Romániát és Bulgáriát át nyomulnak viharos kossava alakjában hazánk déli részeire. Ennek következtében a lehűlés az ország egész területén fokozódott és a keleti részeken mínusz 5—6 fokra süllyedt csütörtök reggelre a hőmérséklet. Ezek a hideg légtömegek találkozva az ország nyugati és északi részein még ittmaradt melegebb levegővel, lecsapódásokat idéztek elő. A Mátrában az éjjel hatalmas hó esett, amely a fagypont alatti hőmérsékletek következtében nem olvadt el és porhó alakjában sportolásokra alkalmas. A délután folyamán az ország nyugati határszélein, Szombathelyen és Szentgotthárdon is havazott. Megjegyzendő, hogy az Alpesekben, valamint Közép-Európában a hóhatár mélyebben van, alig 100, 200 méter magasságban Németország nagyrészét hó borítja. A hideg légtömegek Németországban az esti órákban újabb havazásokat idéztek elő. A Földközi tenger nyugati medencéjében viszont, mint már említettük, meleg légtömegek áramlanak észak felé. Ezek a csütörtöki nap folyamán egész Olaszországban és az Adria keleti partvidékein okoznak erős esőket, amelyek kissé északabbra, a Karavankák felé havazásokba csapnak át. Az időjárási helyzetnek lényegesebb módosulása a pénteki napon még nem várható, legfeljebb az történik, hogy a hideg légtömegek helyet engednek a délre, majd délnyugatra forduló légáramlásoknak és így könnyen lehetséges, hogy az ország nyugati részein némi enyhülés fog mutatkozni. A keleti részeken azonban a mínusz 5—6 fokos reggeli lehűlés tovább tart. *Dr. Mossány Ernő* m. kir. főmeteorológus.

A Meteorológiai Intézet jelenti november 30-án este 10 órakor:

Várható időjárás a következő huszonnégy órára: Felhősebb idő, főleg a Dunántúlon havazás vagy havas eső. Élénk délkeleti-keleti szél. A hőmérséklet nem változik lényegesen.

— **70-nél több gipszmodel érkezett a műszaki emlékműpályázatra.** A műszaki csapatok szétágazó tevékenységét különböző és érdekes felfogásban oldották meg a pályázók, akiknek soraiban találjuk a következő művészeket: Antal K., Bory I., Bodi K., Bobula J., dr. Baráth, Buzy B., Borzai Szuchy, Bálint K., Boda G., Cser K., Castiglioni E., Csillag I., Csorba G. Damkó, Darabos I., Fülöp E., Füredi R., Farkas B., Farkas I., Györgyi D., P. Gulyás L. Greff L., Gách I., Gecső S., Görömbei I., Heysa K., Hegedüs K., Hikisch R., Horváth G., Horváth B. Homonnay I., Hampel K., Jálics E., Ispánky I., vitéz Katona M., Králik L., Kardos Gy., Kovács P., Kristófi Á. Kiss K., Kallós E., Latabár K., Lonkay A. Ligeti M., Lányi D., Lux E., Merxbauer Markup B., Medgyessy F., Müller T., Margó E., Márton F. Sz. Nagy I., Német K., Novák, Ohmann B. Országh B., Ösi-Blasek L., Pázmándy I. Pásztor I., Pereze B., Pólya S., Pán G., Ruff A. Reményi Schrotta F., Sós A., Spalt I., Szabó L., Szabó R. Sárkány I., Sárossy R., Sándory Pál, Szege S., Szoboszlay S., Sződi Sz. Siklódy L., Szentgyörgyi I., Szuchodovszky M., Szimán I., Sóváry, Sebestyén M., Thomas A., Tóth I., Tüttő S., Tóth K., Tóth Imre, Tolnay S., Thimár I., Tabéry I., Tóth A. Varga F., Vály G., Visnyovszky L., Zivuska A. A bíráló bizottság december 7-éig meghozza döntését és a pályamunkákat december 8-a és 10-e között szándékoznak kiállítani az Iparcsarnokban.

— **Megszüntették az eljárást a bosszúból zugirászattal vádolt főjegyző ellen.** *Sátoraljaujhelyről* jelenti tudósítónk: *Mester* Dezső törvényszéki bíró csütörtökön folytatta a tárgyalást a zugírással vádolt *Prihoda* József sátoraljaújhelyi polgármesterhelyettes, városi főjegyző ügyében. A *Pesti Napló* annakidején megírta, hogy az ügyvédi karban érthetetlennek találták, hogy zugirászati ügyben a bíróság zárt tárgyalást tartott. A csütörtöki folytatólagos tárgyalás már *nyilvános volt.* A tanuk igazolták, hogy a miskolci Ügyvédi Kamarához befutott, tanukra hivatkozó névtelen feljelentés *nélkülözi az igazságot, csupán bosszú műve lehet. Lee* Tibor ügyész ezen az alapon *elejtette a vádat* és a pótmagánvádat *Adriányi* Béla, a miskolci Ügyvédi Kamara képviselője *nem vette át.* A bíróság így *megszüntette az eljárást Prihoda József polgármesterhelyettes, főjegyző ellen.*

— **Lift a törvényszéken.** Csütörtökön a büntetőtörvényszéken Lázár Andor igazságügyminiszter felavatta azt a liftet, melyet az ügyvédtestületek saját költségükön építeltek.

— **A Magyar Nemzeti Diákszövetség kérelme a magyar társadalomhoz.** A Magyar Nemzeti Diákszövetség, mint a magyar egyetemi és főiskolai diákszövetségek országos központja, azzal a kéréssel fordul a magyar társadalomhoz, hogy minden évben szokásos karácsonyi-vacsoraakcióját felkarolni szíveskedjék. Szegénysorsú és Budapesten otthon nélkül tanuló diákok részesülnek karácsonyi vacsorában. Egy vacsorajegy ára egy pengő; minden jegy megváltásával egy-egy szegénysorsú diák jut karácsony estéjén vacsorához. Vacsorajegyek kaphatók a Magyar Nemzeti Diákszövetség hivatalos helyiségében (IV., Semmelweis ucca 2. félemelet 1. Telefón: 85—4—24) délelőtt 10—2-ig és délután 4—7-ig.

— **A Pesti Tőzsde 16 oldalas új számának** vezéreikét *Eber* Antal írta. Laskay Dénes hagyatékának elárverezéséről, a nemlátező posztógyári gyilkosról és a posztógyárak igazáról, továbbá az új pengő transzfer-egyezményről, az új tűzifaközpontról, a bankrektisztviselők fúzióellenes akcióiról részleteket közöl a lap. Nyilatkozatok, rovatok egészítik ki a legújabb számát.

Szép kötésű könyveket
valamint
mathematikai szakműveket
jó árért vásárolok.
Ajánlatokat „Tudomány" jeligére

Kelemen Emil

86a	Kényszerhelyzet hőségben		80.—
86b	Pisztrángok		60.—
86c	Gyávaság		80.—
86d	Félsziget a kikötőben		70.—
86e	Tin		70.—
86f	Csasztár	olajf.	600.—

Nemzeti Szalon
tav. kiáll. 1932 jun

Kelemen Emil

festő

koll. kiáll.

Tamás Galéria 96. sz

1938. márc.

Kelemen Emil

festő

koll. kiáll.

Tamás Galéria 149. sz

1943. ok – nov.

Magyar Mérnök és Épitész-Egylet

Szombathelyi Osztálya.

Tekintetes

Müemlékek Országos Bizottsága,

Budapest. VI.

Aréna ut 41.szám.

Kelemen Emil

l.

Szabad Művészet

1948. 4. sz. 150. l.

152. l.

ul veszem.

a tek. Elnökséget, hogy erről nevezet-

eni sziveskedjék.

1939. évi január hó 3-án.

iszter rendeletéből:

r. Ybl Ervin s.k.

miniszteri tanácsos.

ga tek. E l n ö k s é g é n e k,

B u d a p e s t .

IX.Hőgyes Endre-u.10.

Kelemen Emil

vod
a
Magyar Művészet
(A Műgyűjtő). 1948.
150. l. (K. kiállítása.)

26.738. — K. M. E. Ny.

Kelemen Emil

zröd

Pogfestforr

18. l.

FURCSASÁGOK A NAGYVILÁGBÓL

HARCIASSÁG

Los Angelesben egy betörő bemászott egy ablakon de egy ottlevő fekete macska megtámadta és megfutamította. *(St. Louis Dispatch)*

NE VACAKOLJ...

Hamburgban Herbert *Falke* és Helena *Schott* moziba mentek. Herbert gyanútlanul udvarolni kezdett a lánynak, át akarta ölelni a derekát, a fräulein azonban ellenkezett és közben eltörte a fiú karját. *(France-Dimanche)*

LEGÉNYBÚCSÚ

Palermóban nagy részvét mellett temették el Paglietto *Rinarót*, akinek utolsó kívánsága az volt, hogy mielőtt a temetőbe vinnék, koporsóját tegyék le pár percig az egyik kocsma ivójában, miközben barátai egy pohárkával isznak az emlékére. *(Lundi-Dimanche)*

VILLANYPANAMA

A Panama-csatornán két napig szünetelt a forgalom, mert egy csapat paradicsommadár rátelepedett egy magasfeszültségű vezetékre, amely leszakadt alattuk. Az egyik fontos zsilip emiatt megbénult és így a forgalmat le kellett állítani. *(El Tiempo)*

MÉRGES

Temple-ben egy kutya megharapta Walter *Bakert*, azután máig is kideríthetetlen okból hirtelen megdöglött. Miközben Baker hazafelé igyekezett, hogy bekötözze a sebet, egy másik kutya támadta meg, megharapta, majd az is röglön felfordult. *(Time)*

TÖBBTERMELÉS

Lilian Kelly camdentowni asszony háromszor egymásután adott életet hármasikreknek, azután, csökkentve az iramot: háromszor egymásután két-két gyermekkel ajándékozta meg szegény férjét. Kelly asszony kijelentette a riportereknek, hogy szeretne még néhány gyermeket. *(Concord)*

EGYLÁBÚ

Toulonban a bíróság elutasította egy asszony válókeresetét, amely azon a panaszon alapult, hogy a férj naponta többször belerug a szerencsétlen mártírba. Kiderült ugyanis, hogy a férjnek csak fél lába van. *(Samedi-Soir)*

JÓSZIVŰ

Chicagóban egy gengszter golyója szíven találta Kenneth *Cunninghamot*, azaz a golyó ott találta el a férfit, ahol a szívének kellett volna lennie. Cunningham szíve ugyanis rendellenes módon egész terjedelmében mellkasának jobboldalán helyezkedik el s így a szerencsés ember túlélte a sebesülést. *(Inter-American)*

H. Zs.

Gyermeki ekhó

A német aranybölcsesség szerint: *Kinder und Narren sagen die Wahrheit* — gyermekek és bolondok mondják az igazságot. Példa rá *Andersen* meséjének kis hőse, aki egyedül meri kinyilatkoztatni, hogy a gyönyörű mezbe öltözött király — meztelen. Adva van egy hétéves kisleány, meg egy ötéves kisfiú. A kislány bizalmasan bejelenti nekem — szószerint közlöm —, hogy olyan mamája, mint neki, nincs senkinek. Mert *az ember* már két napja eltör egy hőmérőt és anyu még mindig nem szól érte egy szót sem. Aztán mély pedagógiai belátással hozzáteszi: — Nem is rossz, ha a szülők *időnként* megverik a gyermekeket. Mauglit is megverte a medve! — A fiú a szomszédból szokott átjönni egy kis udvarlásra. Papát-mamát játszanak. A kislány megkérdi tőle: — Ha nagy leszek, elveszel feleségül? — A kis idealista habozás nélkül: — El! — Ez azonban egy igazi nőnek még nem elég. A kislány pontosabb definícióját óhajtja a házassági ígéretnek: — Mindig fogsz szeretni? — Mindig! — És mindig azt fogjuk játszani, amit én akarok? — A kisfiú, nem tudva mit ígér, harmadszor is kimondja a boldogító igent.

*

De hagyjuk ott a finom gyermekszobát és menjünk ki az utcára. Mit csinálnak a mai Huckleberry Finn-ek, a hősi Pál-utcai fiúk unokái? Ki törődik az utcák leendő Liliomaival? Milyen karszalagos missziós hölgy várja őket a villamosállomáson? Két elemistás suhanc kapaszkodik az elegánsan sikló kettes hátsó ütközőjén. Közbe-közbe kémkedve fölegyenesednek, aztán lekapják a fejüket. Kitűnő szertornászok. A Margithídtól jönnek. Az egész perron nekik drukkol, csak a kalauz vár lesállásban. Mikor a Markóhoz érünk, ijesztően rájukcsöng. Lerebbennek, mint két veréb. Az egyik megáll és pofontávolon túl könyörgő szemeket mereszt: — Kalauz bácsi, csak még egy megállót. (Ujjával mutatja az egyet.) A kalauz bácsi azonban kegyetlenül lefütyüli a kocsit és a két Olivér búsan kullog a sineken utánunk.

*

Margitsziget, tejbe-vajba fürösztő sátor. Egy fiatal mama csokoládét tölt a kocsiban ülő gyermek szájába. Egy nadrágos csöppség már önellátóan táplálkozik: két kézre fogja az üveget és szalmaszállal szívja belőle a mennyei kakaót. Még néhány felnőtt. Le kellene filmezni. Két sovány, sápadt, éhes fiúcska érkezik. Megállnak félénken, három lépésre. Nézik, nézik a boldog szürcsölőket. Az egyik szorongat valami rézpénzt a markában. Mezítláb van, a cipője átalvetve a vállán. Egymásra néznek. Aztán az erősebbik gyengéden elhúzza a csábuló pajtiját: — Gyeeeere! — Mire legyőzöm magamban a röstelkedést, hogy pénzt adnék nekik, már elsomfordáltak.

*

Ingyen mérődzsködés az automatánál. Két suhanc meglesi, mikor valaki húsz fillért bedob és rááll a mérlegre. Melléje ugrik. A pénzbedobó elégülten távozik. Az automata nem tudja, hogy becsapják, híven mutatja a csibész súlyát. Aztán odaugrik a cinkosa. Némi ingadozás után a mérleg nyelve ismét felel. — Bácsi, kérem, tessék ráállni! — Kissé szégyenlem, de ráállok, nem akarva elrontani az örömüket. Mérlegellenőr nem lévén a közelben, utánam még két bakfis, egy atléta és egy néni enged a kérésnek és vesz részt a játékban. Nagy gaudium, a masina pukkad, de megcsúszik a soronlévő suhanc és vége a varázsnak.

Garázda Péter

„RÓZSA MIKLÓS-GALÉRIA"

A Belvárosban egy kis kiállítóhelyiséget «Rózsa Miklós-galériának» neveztek el. Falragaszok hívják a közönséget az ottani kiállítások megtekintésére. Ki volt Rózsa Miklós? Művészek és műbarátok, írók és szépleélkek még talán emlékeznek reá. De a nagyközönség, a budapesti tisztelt publikum bizony eléggé feledékeny, holott Rózsa Miklós harcias, kemény, színes, érdekes, lobogó egyénisége Budapesten a századfordulón és még jóval utána egyik legérdekesebb alakja volt. Én már egészen más nemzedékből való vagyok és csak hallomásból, meg elsárgult újságlapok, régi «Nyugat»-számok, a nagyon elmúlt Kiss József-féle «Hét» szorgos tanulmányozása révén tudtam meg egyet-mást az akkori életről, mikor az írókat (Kosztolányi Dezső szíves közlése szerint) még csengő aranyakkal fizették és költőket zsakettben, dús bársonyfüggönyök között, kacér petróleumlámpák mellett, rojtos kis bársonyhuzatú asztalkák mellett ülvén, ábrándos pózban fotografáltak a kíváncsi és érzelmes, de egyben «dekadens» és «modernista» közönség gyönyörűségére az elegáns revük. Nos, Rózsa Miklós, akit örökifjú öregkorában, úgy az 1938-as évektől fogva atyai barátomnak nevezhettem, mivel szerette nyugtalanságom és tekintélyt tisztelni semmiképpen nem akaró iróniám és kritikai hevem, abból a bizonyos nemzedékből küldetett hírmondónak felénk, melynek szecessziós, dekadens és modernista pózai az imént, neve hallatára, megvillantak előttem. A Kiss József-féle «Hét» mellől indult, itt játszódtak újító és szabad szerelmei, itt tűnt fel kegyetlen, kemény, szabad és lángoló egyénisége, mely azonban már semmiképpen sem volt «szecessziós». Szikár, bátor ember volt, ajkán örök kritika, örök igazmondás. Szecessziós korban szárnyalt fel először, de írók és művészek között az 1910-es években már az első tárgyilagos, modern ember. Burzsoá szülött, ügyvéd, művészeti vállalkozó, író, műértő, kritikus, műbarát, de már egy új világnak, egy emberies és dolgozó társadalomnak tört utat hitvallásával. Vad gesztussal széjjelrúgta a szecesszós díszletet írók, művészek hátteréből és lerázta a rojtos függönyökről, kiszellőztette az áporodott parfőmöt és a fülledt félhomályt. Most azért nevezték el róla azt a kis galériát, mert meg akartak emlékezni kritikai hevületéről, műkritikái őszinte ízzásáról és vad lobogásáról, megállapításai élességéről, a budapesti és magyar valóságot a legélenjáróbb európai haladással egyesítő párisiasságáról. Én még hallottam éles, vad hangját, ahogy úgy 1940 körül reménytelenül harcolt minden ízléstelenséggel. Akkor már volt vagy hetven éves, de úgy ötven-ötvenöt éves nemes és finom bohémnek látszott. Nekem, nekünk a hajdani Párisból és az elsüllyedt Európáról hozott üzenetet. Így ábrázolja őt, nyakán vörös sállal, bátor homlokkal, halk és metsző iróniku mosolygással, szemén villogó monoklival, világfiúi eleganciával *Kelemen* Emil festő hűséges portréja. Az ostrom utolsó napjaiban kellett elpusztulnia, nyomorban, éhen, kiégett szívvel. Utoljára Sztójay kormányának bolond és barbár nyarán láttam, egy kis budai házban, a Görgey Artur-utcában rejtőzött, ahol vitatkozott és letorkolt minden óvatos konzervativizmust. Most kegyelettel hajtok főt izgatott árnya előtt; bátor és igazságos, rettenthetetlen író volt, aki a tiszta szépségért áhítozott egy csúnya világban.

Gogolák Lajos

VESZÉLYBEN A HÁZASSÁG!

Most folyt le Londonban az elmeorvosok nemzetközi kongresszusa. Ezen dr Edward *Griffith*, Anglia házasságvédő intézetének tanácsadója kifejtette, hogy Angliában a megkötött házasságoknak körülbelül egynegyedrésze végződik szerencsétlenül. 1900-ban 500 válás volt, idén kb. 50.000 válással kell számolni. *A férjhezmenő asszonyok negyedrésze Angliában viselős állapotban lép a házasságba.* A törvénytelen születések, abortuszok és nemibetegségek száma egyre emelkedik. Ez a nép bizonytalansági érzését tükrözi vissza. A válások szaporodását csak a házasságra való előkészítéssel és az iskolákban való nemi oktatással lehet megelőzni. Az embereknek tudniok kell — mondotta —, hogy mit csinálnak. Ez kétségkívül a kongresszus legfontosabb gondja.

Dr John *Murray*, a klinikai elmegyógyászat tanára a bostoni egyetemen, arra utalt, hogy *a világ politikai nyugtalansága* kelti a lelki bizonytalanság érzetét, ez pedig megalapozza a házasságok diszharmóniáját. Az asszonyok a háború alatt a férfiak felelősségének nagy részét magukra vették, ezáltal szabadabbakká és függetlenebbekké váltak és így nem akarják a régi házaséleti kötelezettségeket vállalni. A USA-ban sok asszony van, aki elfelejti, hogy a nő akkor teljesíti normális élettani szerepét, ha gyermekeket szül és azokat fölneveli. Dr Leslie *Housden*, az angol egészségügyi minisztérium orvosi tanácsosa azt ajánlotta, hogy világszerte emelni kell a *szülői kötelezettségek* színvonalát. A szülőktől függ, hogy gyermekeik ne elkeseredve, hanem jó lelki hangulattal lépjenek az életbe. Hiába igyekszünk az egyik nemzedék lelki épségét helyreállítani, ha az otthonok már a következő nemzedék szerencsétlenségét készítik elő.

Dr Torgny *Segerstedt*, a szociológia tanára az upsalai egyetemen, kiemelte *a családi környezet* fontosságát a lelki egészség szempontjából. Ha fiúk az utcai bandákhoz csatlakoznak, ennek egyik oka, hogy kétségbeesetten igyekeznek valami csoporthoz tartozni. Ezt az érzést kellene a megfelelő családi életnek kielégítenie. Eddig még sehol sem sikerült a család szerkezetét úgy szétbontani, hogy ezzel ne a szellemi és lelki bizonytalanságot idézték volna elő. Az oroszok — mondotta — kísérletet tettek a családi kötelék meglazítása terén, de felismerték ennek a következményeit és most teljes épségben helyreállítják a családi rendszert.

Öntözünk

Hat órára jár az idő, szeptember van már, sietni kell az öntözéssel, mert egy-kettőre beesteledik. A tanyai nép — s így most én is — jobban vigyázunk virágoskertünkre, erre a színekben pompázó, gyönyörű kis birodalomra, mint pár héttel ezelőtt, mert hervadni kezdenek már a sárgán, lilán, pirosan virágzó büszke dáliák. Szomorkodva és a közelgő elmúlás megadásával mosolyognak felénk a vasrózsa édes szirmai, a szekfűk karcsú dereka is meghajlik már a reggeli didergésektől, s búcsúzni kezd a kert minden zugától a sok-sok kána, paprikavirág, a magyarszívű muskátli, a petúnia, s a halkszínű fukszia is.

A kert a kis fenyves szélén őrzi a színek pompáját, e kert a virágok és boldog szirom-tombolások kertje, e kert a szemtanú a nyárban, mosoly a homok klasszikus ezüstjén, e kert az otthoniasság dala, velők beszélgetnek a tanyákat figyelő ablakok, a házfal előtt álldogáló jegenyék és este, öntözés után illatukba fürdik meg a munkában elfáradt háznép önmagába visszanéző lelke.

A majorság gémeskútjáról, a belső udvarról hordjuk a vizet, nehéz rózsaszájú kannákban. Mélyről, nagyon mélyről jön a víz, a homok alól, és hideg, mint a magára hagyott gondolat. De a virágoknak üde étel, orvosság a föld patikájából.

Antal Imrével, a vincellérrel együtt hordjuk a vizet. Antal erős, csontos, barna ember, alföldi magyar, csendesszájú, de bölcsen szemlélődő. Végignéz a virágágyakon, amelyekből megfakadt színeken át üzen az elmúlás és azt mondja:

— Közeleg a végük szögénykéknek. Mönnek pihenni a semmibe.

— Valamennyien elmegyünk egyszer — mondom, s érzem, nem őszinte a szavam. Hát igen, valamennyien elmegyünk a tátikákkal, dáhliákkal, csókokkal, vesztett álmokkal és megvert sebekkel együtt.

És egyszerre, de most már érzem, hogy nagyon őszinte a szavam, hozzáfűzöm:

— A semmibe, Antal, a semmibe...

— Hát igön — szól Antal és megáll. Keze úgy tartja az öntözőkannát, mint vándor a szakadék szélén álló cölöpöt, hogy le ne zuhanjon a mélybe. Az iszonyatos, nagy-nagy semmibe.

— Hát igön, így lössz. Mert amikor már öleget öntözték az embört a föllegök vízéből, az embör is meghervad, akár a virág...

Ebben aztán megnyugszunk. Mert ez szép, bölcs és tisztességes. De felvillan szememben a hit — pár hónap és újra virulnak majd ezek a most már búcsuzni készülő virágok. A vadrózsa, a szekfű, s a szelid petunia. És a többiek is, másuth. A rezedák. A violák. A szegényes, áldott krumplivirág. A hit, az erő, a szerelem. A csikók és a gidák. Az egész föld, az öt örökkön beölelő egekkel együtt.

Szürkül. Arra messze, egy nagy nyirfa mögött lement a nap.

Öntözünk...

Babay József

KISPICIKE FOLTOCSKA A FALACSKÁN

Az őszi renoválás úgy kezdődött, hogy Babusék lakása csúnya.

— Figyelte, milyen foltos a faluk? — kérdi feleségem, ahogy látogatóból hazaérkezünk.

— Úhüm — mondom én élénken, mert figyelte a hóhér, én az egész ücsörgés alatt az órát figyeltem.

Nem is tudom, hogy szabad annyira elhanyagolni egy lakást — füzi tovább a gondolatot, amire azt válaszolom a megszokott bőbeszédűséggel:

— Nono.

— Ami azt illeti — folytatja és itt jön a váratlan fordulat — a mienk se az a jaj de nagyon gusztusos.

— Amennyiben — kapom fel a fejem és csak most fogok gyanút.

— Amennyiben nézze meg — és kopogtatja a falat és kaparja a festéket.

— Jaj, ne bántsa! — rikkantok rémülten.

De már késő. Diadalmasan ránt le egy darab vakolatot.

Hát ezt tényleg meg kell csináltatni, belátom. Az egyik szoba egyik falán tényleg van egy pici foltocska tenyérnyi lazulás, be kell vakoltatni és hozzá kell festetni a fal színéhez. Ebben állapodunk meg.

Másnap hazamegyek, a lépcsőházban bútorraktár.

— No, mi az, már megint hurcolkodik valami szerencsétlen? — gondolom magamban részvéttel, mert az ember olyan hülye, hogy a saját bútorait csak a szobában ismeri föl, a lépcsőházban nem.

Csak amikor becsöngetek, akkor esem hanyatt. Utoljára a tatárjárás idején volt ilyen dulás. A bútorok részben kihurcolva, részben elhúzgálva, a csillárok részben leszedve, részben letakarva, az íróasztalom az előszobában, az előszoba a konyhában, a konyha a spájzban, a spájz a fürdőszobában. A lakáson szétnyílós létrák járnak keresztül-kasul, a létrák helyiben ismeretlen ifjak, kezükben véső, kalapács, ajkukon magyar dal füttyben elbeszélve. Fúrnak, faragnak, rontanak, bontanak.

Mert ha már nekifogtunk, essünk át mindenen. Olyan az efféle lakás, mint valami korhadt társadalom, melynek falán észrevehető folt árulkodik a rothadásról, de ha megvakarják, forradalom szele süvölt végig a bérleményen és alapjaiban rázza meg a kétszobakomfortot. A kis lazulás mellett volt egy nagyobb, amellett még nagyobb s a végén már fal nem is volt, csak lazulás.

Hervadtan ülök két vödör mész között és arra gondolok, mit érezhetett Márius Karthágó romjain. De míg én a multakon merengek, feleségem már a jövőt építi. Levelet mutat:

— Anyu írt, küld ötven kiló szilvát.

— Te jó Isten, mit csinálunk azzal?

— Mi az, hogy mit csinálunk? Alig várom, hogy ennek itt vége legyen. A jövő hét a lekvárfőzés hete.

K. J.

Svájci óragyári képeslap

Genf, augusztus hó

A genfi *Universal Perret & Berthoud A.-G.* óragyár bejárata fölött hatalmas zenélőóra csodáltatja meg magát, aminek az az érdekessége, hogy minden öt percben más és más svájci melódiát játszik. A hatalmas gyártelep négy részből áll. Nyersanyagfeldolgozó telepből, alkatrészgyártó műhelyekből, futószalagtermekből és végül az adminisztrációs ügyeket intéző irodákból. A gyár területén keskenyvágányú villamosvasut bonyolítja le még a személyforgalmat is. Csupán a nyersanyagtelepig 5 percig kanyarog velünk a villamoskocsi. A telepen jól bezárt raktárhelyiségekben nagymennyiségű ezüst és arany van elhelyezve. Ezekből készülnek az órák «csontvázai». Így nevezik itt az óravázakat.

●

Az alkatrészgyártó műhelyekben nyolc teremben gyártják az órák «végtagjait», az óramutatókat, a kis- és nagy óriáskarokat. Hat helyiségben történik az óralapok gyártása. További tizenhat teremben a hajszálrúgókat gyártják a precíziós gépek. A vastag dróthuzalokból a kibocsátó «szájakon» a hajszálrúgók százezrei patakzanak elő percenként. Kétszáz nyomógép percenként háromezer órakereket gyárt az Universal telepein.

●

A genfi Universal gyár karés zsebórái — egy-két típust kivéve — a hőmérsékletet és légnyomást is mérik. Manapság Svájcban már mindennapi dolog a hőmérsékletet és légnyomást mérő kar- vagy zsebóra. Igen sok üzem van már ilyen órák gyártására berendezve.

●

Az irodai könyvekből számtalan érdekes adat derül ki az óraexportról. A genfi Universal gyár naponta 1500 órát termel. A gyár legtöbb órát a Szovjetunióba szállítja: havonta 30.000-et. Amerikába már jóval kevesebb órát szállítanak Genfből. Mindössze 10.000-et havonta. Jelentős tétellel szerepel a listán még Perzsia és Egyiptom. Érdekes, hogy az Universal gyár havonta 3—400 órát szállít Magyarországra is.

●

Svájcban 120 óra-világmárkát gyártanak. A leghíresebbek a Schaffhausen, Omega, Universal, Tissot, Heuer, Zenith, Atmos és a Jaeger elnevezésű gyártmányok. A genfi Universal gyárnak ötfajta gyártmánya van forgalomban. A Tri-compax, Dato-compax, Aero-compax, Compax és Uni-Compax.

●

Az óragyárban feltűnően kevés az emberi munkaerő, de akik ott dolgoznak, jó fizetést kapnak. Az Universal gyárban például az egyszerű munkás átlagos napi fizetése 10 frank, szakmunkásé 20, a mérnöké pedig 30 frank.

(B.)

NÉMET EMIGRÁNSOK SORSA

Egy stockholmi ujság megrázó levelet közöl David *Luschnat* német író tollából. Az író elmondja: Hitler hatalomrajutása után emigrációba kényszerült, éveken át idegenben élt, majd a felszabadulás után visszatért hazájába. De nem volt maradása. Újra kezébe vette a vándorbotot és most családjával együtt Párisban él. Ismét hontalanul és ismét nyomorogva. Meg is indokolja, miért.

— Ott hibáztam el — írja —, hogy nem követtem egykori nizzai szobatársamat, *Hasenclevert*. A németek közeledésekor, 1940-ben francia földön öngyilkos lett. Vagy Kurt *Tucholskyt*, aki ugyanezt tette 1934 karácsonyán, Svédországban. Vagy Stefan *Zweiget*, aki Brazíliában, Ernst *Tollert*, aki New Yorkban vetett véget életének. Gyáva voltam. És a sors nem akarta, hogy azok közé kerüljek, akik Hitlerék valamelyik gázkamrájában fejezték be pályafutásukat.

Nem ez az első, kegyetlen feljajdulás egykori emigránsok részéről. Paul *Zech* írta például, ez a színes és nagyon tehetséges költő, röviddel Németországból való második, kiábrándult távozása után, közvetlenül Dél-Amerikában bekövetkezett halála előtt:

— Az az igazság, hogy senki sem kívánja visszatérésünket abba az országba, amelyet hazánknak éreztünk. Már megbarátkoztak azzal a gondolattal, hogy elpusztultunk. Sajnálnak is, már amennyire. Azonban nagyon rossznéven veszik, ha mégis felbukkanunk...

És jegyezzük ide harmadiknak a nálunk is jól ismert német író esetét. A kritikus éveket odahaza, „illegalitásban" vészelte át, de közben arra is volt módja és ereje, hogy segítsen azokon, akik még nehezebb helyzetbe kerültek. Akik *nemcsak politikai okokból* kerültek az üldözöttek közé.

Rengeteg megpróbáltatáson ment át, tíz kötetre elegendő élménye akadt. És amikor a nagy dráma hullámai elcsitultak, íróasztalához ült és papírra vetett belőlük egy könyvre valót. Végigházalta Németország valamennyi kiadóvállalatát. Egyik kosarat a másik után kapta. Kifogásokban nem volt hiány. Őszinte választ csak egyetlenegy hangzott el: „A közönséget már nem érdekli a tegnap. Most már valami mulatságosat akar olvasni."

A német nép „átneveléséről" sok tintát pocsékoltak el szerte a világon az elmúlt évek során. Hogy ez az igyekezet milyen eredménnyel járt, azt az emigrációból hazatért és újból emigrált német írók példája mutatja. És ebből kiderül, menynyire igaza volt Thomas Mannnak aki minden hazahívási kísérletnek következetesen ellenállt.

...Párisban van egy kis szálloda. „Hotel du Monde"-nak hívják. Ott gyülekeznek a talajukat vesztett német írók és várnak. Hogy mire — azt ők maguk sem tudják.

Keményi István

Előkelő belvárosi KOZMETIKA
azonnal átadó.
Érdeklődés 2—4-ig. Telefon: 187—38

✦✦ MÁSOK BAJA ✦✦

Ismeretes az a latin közmondás, amely szerint a szegény ember számára vigasztalás, ha társai vannak a bajok elviselésében. De van egy másik közmondás is, amely szerint az ember azért elégedetlenkedik, mert kettős tarisznyát hord a nyakában. Az elsőben, amely a mellén lóg, a saját bajai vannak, azokat tehát állandóan látja, míg a mások bajai abban a másik tarisznyában vannak, amelyet a hátán hordoz, ezeket tehát nem látja. Ezért most előszedjük a hátunkon lógó tarisznyát és abból ismertetünk néhány külföldi közlést, amelyek a mások bajait mutatják be:

Vegyük először a győztes, gazdag, nálunk sokkal kevésbbé hadikárosult *Franciaország* esetét. A «Figaro»-ban Jean *Claude* ezeket írja: «A társadalmi bajokhoz, mint az állam tisztességtelenségének keserű gyümölcse hozzájött a pénz és a fix-kamatozású papírok iránti mélységes bizonytalanság . . . Mindenki valamivel többet költ, mint amennyit kellene: szórakozásra, vakációra, fényűzésre vagy félig-meddig fényűzésre, pazarlásra, mert mindenki azt kérdezi, hogy mire jó a takarékoskodás? Végeredmény, hogy amit ma megtakarítunk, az csak gyenge töredéke annak, amit azelőtt évente félretettünk. Ha a vásárlóerőt tekintjük, alig spóroljuk meg egyharmadát annak, amit 1938-ban félretettünk. Pedig a *takarékoskodás hadiszökevény-milliárdjai szőktetik fel az árakat!*»

Vagy itt van az egykor dúsgazdag, szerényigényű, takarékos *Hollandia*. Népe nagyszerű tulajdonságai ellenére sem képes erőre kapni. Marshall-segélyt vesz igénybe, a Világbanktól kap hitelt, még sem tud rendbejönni. Az okokat a holland jegybank tudós elnöke ebben a feljajdulásban összegezi: «A mi országunk mégsem teheti, hogy rendezze és újjáépítse Indonéziát, helyrehozza az anyaország hadikárait, megvalósítson egy iparosodási programot, szaporodó lakosságunknak házakat, iskolákat építsen és mindezek mellett olyan időkben, amikor a külfölddel való kereskedelmi viszonylataink összevannak kuszálva, emeljük a tömegek átlagos fogyasztását.»

Az óriási, egy éve felszabadult, természeti erőforrásokban hövelkedő *India* anyagi bajairól a «N. Y. Herald Trib.» kalkuttai levelezője ezt jelenti: «Legsúlyosabb a gazdasági probléma. A feltörő infláció az emberek millióit, különösen a városi munkásokat és alkalmazottakat inségbe és nyomorba döntötte. Egyidejűleg felduzzasztotta a nyerészkedők, a feketepiacosok tárcáit. A gazdagokat a szegényektől Indiában mindig széles árok választotta el. Ez most sem szűkült. Az indiai kormány nagy gondot fordít a gazdasági bajokra, de nem bírta megállítani az inflációt. Az életfenntartás költségei hónapról hónapra emelkednek és semmiféle kilátás sincs a segítségre.»

Bizóniát is a valutagondok terhelik. Kiderült —, írja az «Economist» —, hogy a két angolszász nagyhatalom a valutarendezésnél rosszul becsülte a forgalomba levő régi márkaösszeget. Készpénzben és bankbetétekben 123 milliárd volt forgalomban, kétszerese annak, amit gondoltak. Így már 5.7 milliárd új D. márka került forgalomba, most a fejenként 20 új márkás újabb pénzcsere további 1 milliárd forgalmat jelent, vagyis kb. 7 milliárd D. márka kerül mint vásárlóerő a piacra . . . «Újabb vásárlási hullám fenyeget . . . már újabb infláció hírét terjesztik . . .»

Még *Svájc* is panaszkodik. A «Bärbank» legújabb jelentése ezeket írja: «A kis Svájc alig 4½ milliónyi lakosával egy nemzedéken keresztül kb. 5—6 milliárd svájci frankot vesztett el a külföldön, Németországban, Dél-Amerikában, a Balkánon befektetett tőkéjéből . . . Ez annyi, mint egész jelenlegi aranyfedezetünk és annyi, mint az összes Amerikában fekvő svájci pénz . . .»

Ha a mások bajai tényleg nyújtanak némi vigaszt, úgy ebben a vigaszban nincs hálány. De a vigaszon kívül tanulságot is meríthetünk a mások által elkövetett hibák következményeinek láttára. A tanulságok legfőbbike, hogy csak a célkitüzésekben és az eszközök méretezésében is érvényesülő szerénység és takarékosság vezethet akár a gazdag, akár a szegény országokat a tartós javulás útjára.

(É.)

Kereskedőnek vevőt Iparosnak rendelőt **NEONFÉNY** hozzá!

Fényreklámok, kirakat és belső világítás Urai Oszkár Atomfény vállalata, VI. Szív-utca 48. T. 42-43-40, 12-44-65.

INGYEN 25 PÁRIZSI MODELLT

készít elegáns, magas hölgyeknek őszi hárirevüje alkalmából „SOPHIE" (IV, Sütő-utca 2. Telefon: 185—290) Feltétel: A kész modell bemutatása házibemutatónkon.

Rendőrségi hírek

Megmérgezte magát

és meghalt a Falk Miksa-utca 12. számú házban lévő lakásán *Lampel* György, a Villamossági Tröszt cég 42 éves cégvezetője. — *Kassay* Farkas Attila, a KÖZÉRT 47 éves üzletvezetője a Tömő-utca 56. számú házban lévő lakásán felakasztotta magát. Meghalt. Afeletti bánatában lett öngyilkos, mert felesége 3 hónappal ezelőtt meghalt. — A Margithídról a Dunába ugrott *Török* Ilona 19 éves házlartási alkalmazott. *Keszler* Ferenc és *Sokora* Jenő hídmunkások kimentették, a mentők kórházba vitték.

Kasszafúrás

történt szombatra virradóra a Fiumei Kávébehozatali RT. Roosevelt-téri irodájában. A tettesek a szomszédos trafikból falbontás útján hatoltak be a Fiumei helyiségébe, ahol úgynevezett «kacsával» megfúrták a kasszát, ahonnan 18.000 forintot vittek el. Szombaton délelőtt a detektívek helyszíni szemlén voltak, amikor a Gresham-palota házmesterlakásában *Sallágyi* Lászlóné házmesterné lopáson tettenérte *Dvorak* Ferenc 19 éves asztalostanoncot. Az asszony kiáltozására a tolvaj fojtogatni kezdte Sallágyinét, majd el akart menekülni. A szomszédos üzlethelyiségben tartózkodó detektívek elfogták.

Kegyetlenkedő keretlegényeket

vettek őrizetbe *Rendes (Radik)* Ferenc magántisztviselő és *Tyurityics* Emil pincér személyében, akik a 406-os büntetőszázadhoz voltak a háború alatt beosztva. Itt szolgált többek között *Kossa* István iparügyi miniszter és a jelenlegi munkásmozgalom több vezetője. A két bestiális keretlegényt átadták a népügyészségnek.

Lopott és sikkasztott

Zsidlay Gyula, az Egyesült Izzó kocsikísérője. Egy üres ládában 100.000 darab duplaspirál Wolfram lámpaszálakat akart kicsempészni, de tettenérték. A rendőrségen beismerte, hogy számlafizetésre átadott 2550 forintot ellóversenyezte. Letartóztatták.

Zsarolás

miatt letartóztatták *Balázs* Ferenc 53 éves kereskedőt. Balázs társult *Kolozsváry* Szabolcsné kereskedővel, szatócsüzletet nyitottak 5000—5000 forint tőkével. Az elszámolások során összeveszlek, mire Balázs kijelentette, ha az asszony nem fizet neki 8000 forintot, úgy gondoskodik róla, hogy letartóztassák.

Dézsmálták a papírraktárt

Cserépfalvy Imre könyvkiadó vállalatánál *Lebenszky* László kifutó, *Szilágyi* István gépész és *Ferenczi* János könyvkötőségéd. A József Nádor-tér 9. sz. házban lévő raktárba kulccsal mentek be, majd kézikocsival vitték ki a papírt, összesen mintegy 50 mázsát. A kár mintegy 70.000 forint. A tolvajok a pénzt kártyára, totóra és italra költötték. Mindhármukat letartóztatták.

Motorkerékpárokat sikkasztott

Bukovszky István állásnélküli autószerelő, volt birkózó. Bizományban vette át a motorkerékpárokat, majd miután eladta azokat, megszökött. Az utóbbi időben a ligetben bújkált, ott fogták most el.

Szlovák partizánokat végeztek ki

Andres János és *Till* János baranyai sváb legények, akik a háború alatt a XIII. páncélos SS-hadosztály önkéntesei voltak. Most elfogták őket, miután Nyugatról hazaszöktek.

Szidta a demokráciát

a kelebiai gyorsvonaton *Cserkó* Lajos kiskunhalasi kereskedő. A vonat utasai, akik között a MOSZK bulgáriai tanulmányútra kiküldött tagjai tartózkodtak, a ferencvárosi pályaudvaron rendőrnek adták át Cserkót. A népügyészségre került.

20 mázsa kenyérre való jegyet

találtak a gazdasági rendőrség nyomozói házkutatás során *Kedves* Sándor 58 éves nyug. pénzügyőr Thököly-út 164. számú házban lévő lakásán. Megállapították, hogy Kedves abból élt, hogy közellátási jegyeket vásárolt és adott el rendszeresen a Teleki-téren. Alkalmazottja is volt, *Gregán* Gyula zenész. A detektívek elől Kedves szökni akart, de elfogták. Bűntársával, *Gregánnal* és özv. *Németh* Sándornéval együtt letartóztatták.

Megvesztegették

dr *Sinka* Péter rendőrfőhadnagyot, hogy egy ügyet a rendőrségen kedvezően intézlessen el. *Takács* Imre idézést kapott a bűnügyi osztály egyik nyomozóosztályához, közben találkozott dr Sinka Péterrel, akinek 2000 forintot ajánlott fel. Dr Sinka meg akarta veszlegetni az ügyben eljáró nyomozótisztet, aki színleg belement a dologba. A rendőrfőhadnagy 500 forintot vett át, amelyet sajátmagának tartott meg. Letartóztatták.

Demokráciaellenes

kijelentéseket tett *Zsuljevics* János fodrász. A *Gutmann és Fekete* harisnyagyár előtt inzultálta *Molnár* Ferenc bizalmit, aki Zsuljevics barátját lopás miatt elbocsátotta a gyárból. Közben kijelentette, hogy «ha volna egy német géppisztolyom, akkor kinyirnálak benneteket.» Őrizetbe vették.

TELEFON

Nők általában szeretik a telefont, férfiak nem. Régen sok nő napjának jórészét a kagylón csüngve töltötte. A telefont saját énjének, határain kellemesen túlnőtt, függelékének tekintette. A férfi . . . hát az én férjem, ha megszólalt a telefon éles csöngője, szigorúan odaszólt neki, hogy: kuss! és meg sem mozdult ültéből. Azt képzelem, hogy ez a legtöbb férfi álláspontja, még ha nem is fejezi ezt ki ilyen tömören, ridegen és félreérthetetlenül. Valahogy úgy érzik, hogy hivatlanul betolakodni a telefon révén hozzájuk, olyan magánlaksértésféle, illetéktelen beavatkozás privát életükbe. A hivatalban, igen, ott feleket fogadnak, akár személyesen, akár csak a hangjukat. Azonkívül így könnyebb is tőlük megszabadulni, csak le kell csapni a kagylót.

Én, bevallom, teljes egészében a nők felfogását osztom a telefont illetőleg. Nem tartozom ugyan a távbeszélők közé, zavar az, hogy nem látom az illetőt, akivel beszélek, de kimondhatatlanul könnyebb és simább az élet, ha van telefon a lakásban, mintha nincs. Mennyi utat, mennyi lépcsőmászást kímél meg az embernek egy ilyen kis szerszám! Ezt csak azóta tudom igazán méltányolni, amióta nélkülözni vagyok kénytelen.

Ellenben régen, emlékszem, mindig egy kis várakozó bizsergés futott végig a hátamon, amikor meghallottam az ismert jelzést. Vajjon ki hív fel? Jóbarát, ismerős, vagy csak téves jelzés? Akármi lehet, meghívás, lemondás, jó hír, vagy rossz, öröm, bánat, meglepetés, esetleg legtöbbször csak mindennapi apró, jelentéktelen események valamivel gyorsabb megtudása, mindegy, a kagyló mint minden lehetőség tárháza, feketén és titokzatosan pihent a szerszámon és amíg le nem emeltem, akármi lappanghatott benne. Azt hiszem ez az, ami a telefont oly ellenállhatatlan varázzsal lölti be a többi nő számára is. A leglöbbnek életében ő a Nagy Ismeretlen, a kaland, nyugodt, csöndes mindennapi életükben. Boldogok, hogyne, szeretik férjüket, gyermekeiket, nem cserélnék el semmivel . . . de azért egészen mélyen bent, az öntudatuk alján, van valami apró ür. Ezt az ürt, ezt a kis, jelentéktelen hiányt tölti be a telefon mindennapi igéretével. Az, hogy legritkábban teljesíti igéretét, az nem baj. Hiszen eszükkel, józan belátásukkal úgyis tudják, hogy nem is jöhet semmi, sőt valószínűleg baj is származnék belőle, ha egy szép napon mégis jönne. De várni reá, öntudatlanul, vagy jobban mondva, tudat alatt, várni, várni, furcsa, forró kis remegéssel, amikor megszólal a csengő . . . maguk sem tudják mire . . . az jó.

Férfi, az más. Számukra a kaland ott van a munkájukban, a többi férfival való versengésben, ha van hivatásuk, abban, ha pedig ez nem elég, ott van a rengeteg nő, nem szükséges, hogy képzeletük játékában keressék meg azt, ami önként kínálkozik az életben. A telefon az ő számukra tisztán csak kényelmi eszköz ügyes-bajos dolgaik lebonyolítására, amolyan: a mór megette kötelességét, a mór mehet-féle dolog, aminek, ha pillanatnyilag zavar, az ember azt mondja, hogy: kuss!

Bethlen Margit

Városházi hírek

Szombaton reggel végre megnyílt a dagályutcai Szabadság Strandfürdő, amely mai állapotában 4800 személy befogadására alkalmas. Már az első napon szépszámú közönség látogatta a nyárvége ellenére a fürdőt.

Szeptember 5-én közlekednek utoljára a Déli-vasúthoz és a Déli-vasúttól a vikendező, nyaraló közönséget szállító autobuszjáratok. Miután a nyaralási szezón véget ért, ezekre a járatokra már nincs szükség.

Az idei iskolai beiratásokról érkezett első jelentések *rendkívül magas tanulólétszámról* szólnak.

A fővárosi üzemek alkalmazottai a polgármester rendelete alapján 25, vagy 40. évi szolgálati jubileumuk alkalmával *egyhavi fizetésnek* és üzemi jutaléknak együttes összegét kitevő jutalomban részesülnek. Az összeg azonban az 1000 forintot nem haladhatja meg.

Azok a nagybudapesti lakosok, akik október 1-étől világítási vagy főzési célra petróleumellátást igényelnek, szeptember 7-éig jelentkezhetnek igénylőlapokért a lakásuk szerint illetékes körzeti jegyfiókban. A jelentkezési kötelezettség azokra is vonatkozik, akik jelenleg már részesülnek petróleumellátásban.

Bognár József polgármester, aki szabadságát a Tátrában töltötte, hétfőn visszaérkezik Budapestre és átveszi hivatala vezetését.

Szoboszlay Ferenc tanügyi tanácsnok szombaton berendelte a fővárosi iskolák igazgatóit a tanév megkezdésével kapcsolatos időszerű kérdések megtárgyalására. Szombaton késő estig tartott a megbeszélés. Vasárnap délelőtt és délután szintén tanácskozást tartanak.

Színházi képeslap

Érdekes telefonbeszélgetés zajlott le New York és Budapest között. *Hertelendy* Hanna, Polutnik amerikai konzul felesége, az ismert pesti színésznő hívta fel *Jávor* Pál newyorki lakásáról *Jávorék pesti lakását*, ahol *Lantos* Olivér jazzénekes várta a hívást. Hertelendy boldogan jelentette be *prezumptiv völegényének*, hogy a konzullal való válópere sikeresen halad a befejezés felé és rövidesen Pestre jön. Hertelendy azután átadta a kagylót *Jávor* Pálnak, aki kétségbeesett hangon igyekezett kimagyarázni a magyar rádió mínapi közlését. A rádió hírszolgálata ugyanis jelentette, hogy *Jávor Pál cirkuszban lép fel és a színészt ábrázoló levelezőlapokat a felesége árulja az előadás szünetében.* Jávor Pál azt állítja, hogy egyetlenegyszer lépett fel a cirkuszban, egy jótékonysági előadás keretében és ugyanakkor a felesége és még ötven másik hölgy, ugyancsak jótékony célra, különböző dolgokat árult a nézőtéren. *Jávor* Pál azonban nem beszélt arról, hogy miért nem jön haza, amikor itthon művészi feladatok várnák és nem volna ráutalva arra, hogy tőle teljesen távolálló „szakmában", például *papucskészítő üzemben* vendégszerepeljen.

●

Buday Máriát, az Operaház kitűnő énekesnőjét hallottuk a milánói rádió leadásában. *Kodály* és *Bartók*-dalokat énekelt.

●

A milánói Scala-ban *súlyos* botrány tört ki, mert Elena *Nicolaidi* görög származású mezzoszoprán inzultálta Franco *Abbiatti* tanárt, a *Corriere della Sera* híres zenekritikusát. A professzor lapjában igen lesujtó véleményt közölt az *Aida*-ban teljesített Amneris szerepével kapcsolatban. A milánói Scala sajnálkozását fejezte ki a súlyos incidens miatt és ez valószínűleg a túltemperamentumos Elena *Nicolaidi* poziciójába kerül. Az énekesnő, aki egyébként a bécsi Staatsopernek is tagja, *nemrégiben Budapesten járt* és ugyancsak az Aidában lépett fel. A mi kritikusaink azonban gyengédebbek és — valljuk be — *elnézőbbek* is voltak iránta.

S. Z.

Sporthírek

Az Országos Sport Hivatal olimpiai beszámolóján nemcsak a Londonban elért magyar sikereket méltatta Hegyi Gyula államtitkár, hanem egyúttal a magyar sport biztató jövőjét is vetítette a hallgatóság elé. A minden kérdésre kiterjedő nagy beszámolójának fontos kijelentése volt, amikor azt mondta, hogy meg kell alakítani a falusi sportegyesületeket is, amelyekben nemcsak a labdarugást, de a lehetőségek szerint más sportokat is kultiváljanak, mert a magyar sport csak a falvak hatalmas kádereiből meríthető az utánpótlást. Rákosi Mátyás legutóbbi beszédére is hivatkozva, bejelentette Hegyi Gyula államtitkár az amatőr-kérdés gyökeres rendezését, mellyel egyidőben száműzni fogják a demokratikus sporthól az üzleti szellemet és meg fogják szüntetni a sztár-kultuszt is, nemkülönben minden igyekezettel azon lesznek, hogy a sportoknak minden terén, de még a nézőtéren is, a demokratikus sporterkölcs uralkodjék. Az államtitkár azzal a kijelentéssel fejezte be beszédét, hogy a londoni nagy magyar győzelem csak az első állomás volt a további nagy sikerek felé vezető úton. — A nagy tetszéssel fogadott beszámoló nyomán most már mindenkinek tudomásul kell vennie, hogy végre valahára meg fog szűnni a sporterkölcsöket romboló „lélekvándorlás", játékosoknak adásvétele és a 100.000 forintos „sztárok" kultusza, ami könnyelmű életmódra és a nevelő egyesületekhez való hűtlenségre csábította a jobb játékosokat, ami egyik előidézője volt annak a dekadenciának, mely labdarugó-sportunkban tapasztalható.

A Nemzeti Bajnokság vasárnapi programja: Kistext—Ferencváros (Kistexi-pálya, 5), MATEOSZ—MTK (Sport-u., 5), Soroksár—Goldberger (Ady-u., 5), Haladás—Győri ETO (Szombathely), Szeged—Salgótarján (Szeged).

Az embersport-fogadásokba számító másodosztályú mérkőzések: Pereces—Debrecen, Dorog—EMTK, Nagykanizsa—Kaposvár, Phőbus—Szolnok, Békéscsaba—Orosháza, III. ker.—Ganz.

Magyar-román női atlétikai mérkőzés lesz vasárnap délután 4 órakor a Mező-utcában lévő pályán. A román hölgyatlétákkal együtt jött trénerük, a magyar versenyeken egykor nagy eredményeket elért Farkas Mátyás is.

Lósport

Az Őszi-díj a főszáma a Lovar Egylet vasárnapi versenyének. A 2000 méteres verseny 15.000 forintos díjáért starthoz állnak: Intermezzo II. (62), Mario (60), Fidibus (59), Chitralekha (57), Honvágy (56), Canyon Blossom (53) és Bright Beam (48). — Intermezzo II. és Mario, az idén már mutatott jobbik formájukkal reális jelöltek, de éppen úgy a jobbik Chitralekha is. Ám itten van Honvágy, mely ezideig még adós tavalyi nyerő formájával, ami az adott sulyviszonyok mellett mindenképpen elég volna a győzelemhez. A Cagliostro-kanca keddi utolsó munkájában már kielégítette trénerét és lovasát is. Gutai választhatott Chitralekha és Honvágy lovaglása között és az utóbbit vállalta, ami azt bizonyítja, hogy Honvágy győzelmében bízik. — Jelöltjeink a vasárnapi versenyre: I. Április V.—Füstös, II. Zalagyöngye—Kisneterd, III. Regatta—Nurmi, IV. Tell-Me-Now—Gina, V. Honvágy—Intermezzo II., VI. Evike—Hamar, VII. Talisman—Fergeteg, VIII. Pályde—Lelenc, IX. Cukorka—Quasi, X. Pali—Mami II. — A verseny délután fél 2 órakor kezdődik.

Klimscha Albert, a már két év óta Svédországban foglalkoztatott kiváló magyar lovas eddig már 28 versenyt nyert és legutóbb megnyerte a skandináv St Leger-t is. Klimscha Albert olyan kereseti lovas, hogy már előzően Dániába is meghívták a legnagyobb kétéves versenyben, a Critérium-ban való lovaglásra. Klimscha a St. Leger után nyomban repülőgépre szállt és másnap győzött a dán Critériumban is.

Bajtársi találkozó! Felkérem összes volt 12-es hadosztály híradószázadbeli (Leisz Lajos főhadnagy százada) bajtársaimat, hogy f. hó 10-én, pénteken este 7 órakor szíveskedjenek megjelenni V., Nádor-utca 14. sz. alatti vendéglőben. Jánossy Ormester.

Prágai hírek

Prágának továbbra is *Zátopek*, a hosszútávfutás olimpiai bajnoka a kedvence. Aktív katonatiszt Zátopek, akit olimpiai sikerei után főhadnaggyá léptettek elő, amit a cseh lapok azzal közöltek, hogy ez az előléptetés az olimpiai játékok után történt és így még közvetve se mehet a kitünő sportoló amatőrségének rovására. Zátopek megérkezése után munkásbrigádokban dolgozik. Most elhatározták, hogy sportszereplését szabályozni fogják, nehogy a túlsok versenyzéstől kimerüljön. Külön „Zátopek-tervet dolgoztak ki a csehszlovák atlétikai vezetők, melyben egy évre előre tüntették fel, milyen atlétikai küzdelmeken fog részt venni a sikeres cseh futóbajnok.

A Zátopek-kultuszhoz tartozik az a statisztikai kimutatás, amit az egyik cseh lap közöl. Tessék:

— Az elmúlt évben „gőz és szén nélkül" 86045 métert futott Zátopek 3 óra 36 perc és 7 másodperc alatt. A hasonló távolságon Brno—Zdár között közlekedő helyiérdekü vasút ezt az utat csak öt perccel teszi meg hamarább.

●

A prágai *Mladá Fronta* egyik népszerű glossza-rovatának felírása: „Amire Ön gondol, mi megírjuk." Ebben a rovatban éles támadás jelent meg a „Szláv-ház" vezetősége ellen. A glossza mérges írója azt írta, hogy ez a szórakozási üzem, mely a szomorú években a „Német-ház" nevet viselte, most nyugodtan viselhetné az „Angolszász-ház" nevet, mert sok angol slágert játszanak ott.

A „Szláv-ház" igazgatósága azonnal válaszolt. A válasz így kezdődött: „Maguk írnak és nekünk megvan a véleményünk." Utána revolverező-ujságírónak mondta a glossza íróját és rámutatott, hogy összesen három slágert játszanak angolul az üzem „Árkádia-klub" nevü helyiségében, olyan darabokat, melyeket a prágai rádió is játszik stb. stb. Most egy csodálatos dolog történt. A prágai lap ugyanebben a rovatában leközölte a súlyosabb becsületsértő levelet. Nem kérte ki magának a sértegetéseket, nem igyekezett igazát alátámasztani és mégcsak becsületsértési perrel se fenyegetőzött. Csak ezt a megjegyzést fűzte a sértő levélhez:

— Ennek a levélnek a közlése kapcsán csak rá akartunk mutatni arra, hogy egyes körökben, hogyan reagálnak még most is a kritikára.

●

Eddig 41.458 vagón gabonát szolgáltattak be. Ebből Csehés Morvaországra 29.168 vagón és Szlovákiára 12.290 vagón gabona esik. Az ezidei burgonyatermést is jónak tartják Csehszlovákiában és remélik, hogy a mult évi 440 ezer vagónnal szemben, ezidén legalább félmillió vagón burgonya fog megteremni, amiből 180 ezer vagón burgonya beszolgáltatásával számolnak.

●

A csehországi Jablonecben gyártott ú. n. gablonci árut a németek kitelepítése után nagy veszély fenyegette. A kitelepített németek egyszerüen kijelentették, hogy ezt a hatalmas iparágát is „áttelepítik" új lakhelyükre. Vállalkozó akadt, gyárakat létesítettek Ausztria egyik községében, sőt a községet magát is átkeresztelték Gablonzra, hogy ezzel is megtévesszék majd vevőiket. Közben Csehszlovákiában államosították ezt az iparágat is, mely továbbra is a háború előtti minőségü árut szállította a világ minden tájára.

Most a csehszlovák közgazdasági körök nagy elégtétellel olvassák és kommentálják a „Der Oesterreichische Volkswirt" egyik hírét, amely szerint a kitelepített németeknek újonnan létesített és gablonci árut gyártó üzemei anyagi nehézségekkel küzdenek. Az egyik lesensteinleiteni gyár az osztrák kormánytól kért segítséget másfélmillió schillinges kölcsön formájában.

Dr H. Munka Tivadar

Hangverseny

Új állatkerti színpad
kedden este ½8 órakor
RIGOLETTO
teljes operaházi előadása.
Gyurkovics, Járay, Jámbor,
Vez.: Lukács. —

A fodrászok zárórájára vonatkozó rendelet szerint városokban csakis a váltott munkarendszerrel dolgozó fodrászüzletek tarthalók vasárnap reggel 7-től délután 1-ig nyitva, a többi fodrászüzletet azonban egész nap zárva kell tartani.

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534

Lap: Hazánk
Megjelent: 1948 ÁPR. 30

Mindenki lépik egyet...

Budapesti lakás-regény, hat fejezetben

1.

Nemsokára megjelenik a nagy garral behirdetett Lakáskódex, mely hivatva van, hogy a budapesti lakásdzsungelben valamiuő rendet teremtsen. Véletlenül, vagy a sors tréfás fintorából, éppen ezekre a napokra esik az utóbbi idők egyik legfurcsább lakáshaborúsága, melynek középpontjában három budapesti művész s a II. kerületi Lakáshivatal áll.

Úgy látszik, a fenti Lakáshivatal vezetője még nem hallott a Lakáskódexről, így hát a többi kerületi lakáshivatal-vezetők számára okulásul mellékeljük az alábbi édesbús történetet.

2.

Kelemen Emil festőművész mintegy tíz éve lakik egyfolytában a Nyúl-utca 5. III. emelet alatti lakásában. A műteremlakás a háború alatt súlyosan megrongálódott s a festő kölcsönök felvételével, néhány megmaradt értéktárgyának eladogatásával hozatta rendbe a megélhetését nyujtó festőműtermet és a kétszobás lakást. A költségek megosztása céljából még albérlőt is vett maga mellé, Máriássy Félix filmrendező személyében. A Közmunkatanács még annak idején 2700 forintnyi összeget igazolt számukra mint helyreállítási költséget, amelyet lakásukban lelakhatnak.

Boldogan s háborítatlanul éltek hát a lakásban s még ma is élnének, ha be nem avatkozik a II. kerületi Lakáshivatal.

3.

De beavatkozott.

Nemrégiben «VÉGZÉS»-t kapott a két lakó, melyben értesíti őket fentnevezett Lakáshivatal, hogy a lakást Reményik Zsigmond írónak utalja ki «ezennel», s Kelemen és Máriássy a lakást három nap alatt köteles kiüríteni, «a fellebbezésre való tekintet nélkül». Vagyis: fellebbezni lehet, de annak elintézését már nem várhatják meg a lakásban. Kelemen és Máriássy, mint engedelmes honpolgárok, mit tehettek, három nap múlva reggel, mikor elmentek hazulról, lelakatolták a lakást s fejcsóválva távoztak.

Mikor este hazatértek, az ajtón jegyzőkönyvet találtak, mely hírül adta, hogy a nap folyamán a hatóság felnyittatta a lakást, s közli az új bentalt, Reményik Zsigmond rendelkezéseit, mely szerint a festő és albérlője azonnali hatállyal szállittassa el bútorait, ellenkező esetben kénytelen lenne «a festő költségére és veszélyére» azokat karhatalommal elszállittatni.

4.

A következő fejezet telefonon játszódik le, amennyiben az ujságíró felhivja Reményik Zsigmondot s felvilágositást kér az új honfoglalásról. Notabene, Reményik az Alkotmány-utca 27 alatt lakik s erről a nyilvános telefonkönyv is bizonyságot tesz.

— Negyedmagammal húzódom meg egy szobában. Pár hét előtt feleségem gyermeket szült, ágyban fekvő beteg. Három esztendeje lakás nélkül vagyunk. Megérdemlünk már egy lakást. Kellemetlen nékem, hogy éppen egy festő lakásába utaltak be. Egyébként én úgy tudom, Kelemen nincs bejelentve a Nyúl-utcába.

Kelemen be van jelentve, sőt a házmegbizott s a házfelügyelő irásban bizonyitja, hogy tíz éve egyfolytában ott is lakik.

5.

Most már csak a kerületi Lakáshivatal van hátra.

A türelmes olvasó azóta már bizonyára kitalálta, hogy a Lakáshivatalnak «nincs joga a sajtó részére felvilágositást adni». Különösen, persze, az ellenzéki sajtó számára.

Nyomozásnnk mégsem járt egészen eredménytelenül, mert sikerült kideriteni, hogy a Lakáshivatal határozata a Népjóléti Minisztérium parancsára történt.

Világos ezek után, hogy a Népjóléti Minisztérium se adhat felvilágositást a sajtó számára...

6.

Befejezésül néhány lirai kérdést szeretnénk feltenni, a regénytől egészen függetlenül és saját szorgalmunkból.

Szeretnénk például tudni, hogy a népjólét abból áll-e, hogy helyreállitási költségekbe vert, hosszú lelakásra meghatalmazott lakókat karhatalommal kilakoltassunk?

Mi fog történni a kilakoltatott festőművésszel és albérlőével? Lehet, hogy érdekükben újabb kilakoltatás fog történni, a «mindenki lépik egyet»-alapon?

Általában pedig: voltaképpen mire való a lakáskódex, ha a Népjóléti Minisztérium és a Lakáshivatal nem szokott olvasni?...

Kelemen Emi
festő

lladáiból:

i:

-e s

oltja a

ilág:
g.

a lába:
rózsába.

z útja,
ja.

— Kelj fel, Marica!
Hegyek üde lánya.

Virág hava melegít, gerendája álmodik:
három kulcs a tarsolyába.
— Kelj fel, Marica!
Mult esztendő lánya.

Kitárja az akol szárnyát,
hegyre küldi a jószágát.
— Kelj fel, Marica!
Mekeg a gidácska.

Szomjas torok tágra nyílik,
minden kortyot gyorsan hörpint.
— Kelj fel, Marica!
Vár a folyócska.

Kinyílik a lugasajtó,
erre tart az aranysarló.
— Kelj fel, Marica!
Virágzik a bársonyka.

Virág hava muzsikája és nótája,
az egeket cifrázza.
— Kelj fel, Marica!
Szende ibolya.

CSUKA JÁNOS

S magát álomba sírta a zöld éj közepén.
„Őrült“ — mondták a bölcsek, — „nincsenek

vatkozott a rend megszilárd
Semmi értelme nincs tehát a
leti kormányzás fenntartásánad

A törvényhozás a kormány
lóban csak legminimálisabb
veszi el. Sőt az a gyakorlat,
a többség és a kormány a pa
tárgyalások rendjében beve
kormányzat legmesszebbmenő
mi szempontjait is kielégíti.
legjelentősebb törvényjavaslat
gyalása sem szokott két-háron

jognak minősülő tulajdonjogba ilyen
súlyosan belevágó rendeletet fog kibo-
csátani. (Földes Mihály (kp): A tör-
vényt még csak most fogják tárgyalni.
— Közbekiáltás a Néppárton: Ez a
baj! — Földes Mihály (kp): Maga
megkapta a De Gasperi-receptet: Sze-
rette volna a komáinak kisiboini a
pénzét, ugy-e? — Az elnök csenget.)
— Ha a kormány csak távoli cél-
zást is tesz erre, ha tehát mi októ-
berben jóhiszeműen gondolhattunk
volna erre, akkor ezt is amaz okok
közé soroztuk volna, amelyekre hivat-
kozva már októberben sem adtuk meg
a felhatalmazást. Meg vagyok azon-
ban győződve arról, hogy vikarzó
felháborordást arattunk volna a Ház-
ban, ha mi a mult év októberében
azzal érvetünk volna a felhatalmazás
megadása ellen (Közbeszólás a Kom-
munista párton: De nemcsak a Ház-
ban!), hogy a felhatalmazást a kor-
mány félében belül a száznál több
alkalmazottat fog alkoztató ipari vál-
lalatok körében a tulajdonosok tulaj-
donjogának felfüggesztésére fogja

hatalmazásból ujabb magátulajdonba
vágó intézkedések jogát ne eredez-
tesse? Szerintünk már csak azért is a
felhatalmazás megszüntetésére lenne
szükség, mert a magántulajdonba lé-
nyegesen belevágó intézkedéseket még-
is illenék a törvényhozás számára fen-
tartani. (Úgy van! Úgy van! Taps a
Néppárton. — Ilku Pál (kp): Kinek a
magántulajdonát? — Felkiáltások a
Néppárton: Nekünk nincs!) Mivel ezt
a többségtől nem remélem, ezért
legalább a felhatalmazás olyan meg-
szűkítését kívánom (Ilku Pál (kp):
Azt se remélje!), amely a közvéle-
ményt megnyugtathatja afelől, hogy a
kormány a felhatalmazás alapján ren-
deleti úton nem tehet a jövőben a
még fennmeradt magángazdasági szek-
torban a 3500-as rendelethez hasonló
intézkedéseket. (Földes Mihály (kp):
Ne ijesztgesse a kisborbélyokat!) Meg
leszek elégedve, ha az igen t. kormány
felelősségének terhe mellett (Török
István (kp): Ez rémhírterjesztés!)
igéretet tesz arra, hogy megtart egy
bizonyos határt az államosítások tekin-
tetében. (Földes Mihály (kp): És ha
nem, akkor mind kimennek De Gas-
peri birodalmába? — Gúnyos derült-
ség az ellenzéken.) Hogy itt vagyunk-e
vagy nem, az — remélem — nem

IN MEMORIAM

LÁPOSSY HEGEDÜS GÉZA. *Székely* Bertalannak egyik leghívebb tanítványa, *Lápossy Hegedüs* Géza festőművész, a szegedi egyetem képzőművészeti lektora, halt meg ez év szeptember 19 én Budapesten, ahova súlyos betegségének meggyógyítása reményében hozták. A művész nevét csak nagy ritkán emlegették Budapesten, mert csak nagy ritkán állított ki egy-egy képet a Műcsarnokban vagy a Nemzeti Szalonban, mert minden erélyét és szabad idejét nagy és bonyolult művészeti tervek foglalták el. Ezek egy része a kompozíció-építés problémájára vonatkozott, amire *Székely* Bertalan és utóbb *Tardos Krenner* Viktor ösztönözte, más része festéstechnikai volt. Gyakori és hosszas olaszországi utazásai közben s főképp a velencei cinquecento mestereinek tanulmányozgatása révén egyre jobban meggyőződést szerzett arról, hogy a nagyszerű színhatás, amelyet a régiek elértek, velejében a temperával való festésnek köszönhető, amelynek utólagos bevonása különleges firniszekkel és olajokkal tüzes zománchoz juttatta e képeket. Igen sokat kísérletezett ily irányban, másrészt pedig állandóan foglalkozott a szerves kompozíció problémájával, úgyhogy elég ritkán jutott abba a helyzetbe, hogy mint kiállító szerepeljen. Kompozíciós tárgykörе részben mitológiai, részben a lovagvilágból való. ezenkívül egész sor arcképet festett, valamennyit valamely különleges, történeti kosztümben. Mindezt jóformán csak előkészítő munkának szánta nagy tervei számára, amelyek végrehajtásában azonban korai halála meggátolta.

Lápossy Hegedüs Géza Kolozsvárott született 1875 október 26-án, földbirtokoscsaládból. Katonai pályára szánták s a kadetiskola elvégzése után vadászhadnagy lett. Katonai pályáját itt abbahagyta, mert ellenállhatatlan vágy vonzotta a művészethez. Ezért lett az iparművészeti iskola tanítványa, majd Münchenben, azután Párisban Bouguereaunál folytatta, Velencében s Rómában fejezte be tanulmányait. Mindez nem elégítette ki. Végre *Székely* Bertalan lett a mestere, akinél legjobban érezte magát, utóbb *Tardos Krenner* Viktortól kapott korrektúrát. Öt évvel ezelőtt képzőművészeti lektora lett a szegedi egyetemnek. „Csendes ország" című akvarelljét 1911-ben állította ki a Műcsarnokban, két évvel utóbb a „Tabáni részlet" című művével szerepelt a Nemzeti Szalonban. Legutóbbi nyilvános szereplése 1924-ben a „Mária", 1926-ban a „Dominikánus" című temperakép kiállítása volt a Műcsarnokban. Sok tanulmány és kép maradt hagyatékában, amely bizonyára kiállításra fog kerülni. Temetése szeptember 22-én volt a budapesti kerepesi temetőben.

KORNAI JÓZSEF. Fiatalon, negyvenéves korában halt meg október 20-án *Kornai* József festőművész. Az utóbbi években ritkán foglalkozott festéssel, pedig azelőtt elég gyakran szerepelt két gyüjteményes kiállítása közti években (1911. Művészház, 1925 Nemzeti Szalon), közvetlenül a háború kitörése előtt pedig két évet töltött Amerikában mint portraitfestő. Képeinek egy részéhez színházak, koncertek, balett és mulatók tarka életéből vette a témát, más részük interieurök és városrészletek (Siófok, Triest, Basel, stb.) Szakértőnél az utóbbi években gyakran vették igénybe műkereskedők.

Kornai József Palánkon született 1889-ben. Tulajdonképpen Nagybánya neveltje, ahol sok időt töltött 1905—11 közt. Párisban J. P. *Laurens*, Maurice *Denis* és Henry *Matisse* voltak a tanárai s Budapesten kívül ott, azután Münchenben és Nagybányán állított ki. Sok háborús vázlatot is készített a világháború idején mint a sajtóhadiszállás tagja. Rövid betegség után hirtelenül ragadta el a halál Budapesten.

MŰVÉSZETI KRÓNIKA

Kiállítási intézeteink szeptemberben újra megnyitották a kaput, talán kissé túlkorán. A közönség ilyenkor még nem nagyon kapható a tárlatvándorlásra, de hiszen az első szeptemberi kiállítások úgyis alig jelentettek egyebet a beharangozásnál. Talán ide sorolhatjuk azt a képsorozatot is, amelyet a Nemzeti Szalonban láttunk két osztrák festő, *O. Larsen* és *J. Glasner* bemutatójaként. Az utóbbi grafikai munkákat hozott, az előbbi nagyobbrészt akvarelleket és olajfestményeket, biblikus, mitológiai, allegóriai, teméntelen alakkal telt kompozíciókat, amelyek stílusbeli helyzetét talán azzal lehetne jellemezni, hogy egyik gyökérszáluk *Makart*, a másik az angol mese-akvarellezők stílusába mélyed. Ennél sokkal jelentősebb volt az Ernst-Múzeum szeptemberi kiállítása, amely néhány fiatal tehetséget segített a nyilvánossághoz. Grafikai munkákat mutatott be ott *Kelemen* Emil és *Vadász* Endre, egy-egy teremre való festményt *Vörös* Géza, *Domanovszky* Endre, *Hollósné Mattioni* Eszter és *Medveczky* Jenő. Valamennyi az új Képzőművészeti Főiskola tanáraitól szerezte tudása alapjait s ezek az alapok, mint a kiállítás mutatta, jóknak és fejleszthetőknek bizo-

CSÁKY JÓZSEF: TANULMÁNY

CSÁKY JÓZSEF: LEÁNYFEJ

Phot. Marc Vaux

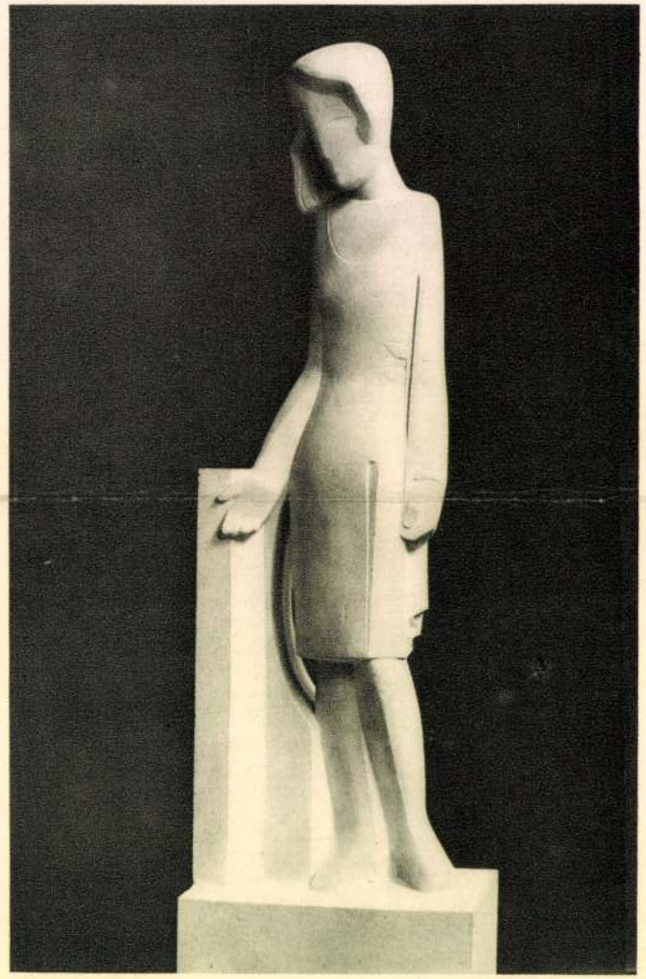

CSÁKY JÓZSEF: ÉPÍTÉSZET

nyultak. Rokonszenves az is, hogy nem utánozzák tanáraik stílusát, egyébként is változatos volt a kép, amelyet mutattak. *Mattioni* Eszter festői és kötetlen előadású, erély és színgazdagság szeretete érzik meg képein. Festőtársai inkább a kötöttebb előadás felé hajlanak, bizonyos fokig általánossá látszik válni a vágy a formák egyszerű modellatúrája, a vonal hangsúlyozása után, mintha legtöbbjük szívesen mondana le a fény és árnyék jelentősebb szerepeltetéséről. Láttunk itt nagy, sőt igen nagy méretű kompozíciókat is (*Medveczky*), amelyeken a nyugalom és egyensúly vágya uralkodik. Fiatal emberekről s jelentős tehetségekről lévén szó, várhatjuk, hogy nem ez az utolsó állomásuk művészi útjukon, amelyet azért tekinthetünk reményteljesnek, mert valamennyiük munkája komoly és művészi célú s nem appellál az úgynevezett közízlésre. Képeiken nem valami erős a kapcsolat a piac és szalon sürgő életével; atelier-szemlélődések azok, amelyeknek nincs közük a világ színes és profán sodrához. Nem először jegyezzük ezt meg erről az ifjú nemzedékről s valószínűleg nem is utóljára.

Merőn más világba engedett betekintést a Műcsarnok őszi kiállítása. Régi emlékeket éleszt fel néhány terme: *Vágó* Pál művészi hagyatéka kapta a díszhelyet, a második termet pedig *Spányik* Kornél, aki nemrégiben ülte meg hetvenedik születésnapját. Ezek a termek a nyolcvanas-kilencvenes évek boldog és gondtalan Magyarországának hangulatát tükrözik, a nagy szónoklatok, híres dísz-ünnepek, a Blaháné-korszak, a Pósa asztaltársaság, a Sipulusz-humor, a gipsz-renaissance bérpaloták és a sohsehalunk-meg-éjszakák derűs, problémáktól agyon nem csigázott hangulatát, amiből néha kevés, néha sok átáramlott a festők Makart-csokros műtermébe is. Végtelenül messze esik ma már ez a világ attól, amelyet a mostani, újabb nemzedék él, amely a budapesti kultúrának ezeket a jellemző vezérkövületeit bizonyára érdeklődéssel fogja nézni.

Vágó Pál művészetét külön cikk jellemezte e lapok hasábjain. Az első terembe gyüjtött képei, amelyek természetesen csak töredéke élete művének, sokféle irányban való kísérletezést is mutatnak. A boldogult mester évekkel ezelőtt e sorok írójának meg is magyarázta ennek az okát. Önmagát és a vele egytörekvésű pályatársait kedvezőtlen idők kedvezőtlen helyzetének áldozatául tüntette fel. Míg fiatalok voltunk — úgymond — a publikum minden érdeklődése Benczúr és tanítványai felé fordult; mikorra az érdeklődés ily irányban lanyhulni kezdett: megjelentek a nagybányaiak. Mi pedig — fejezte be — kicsöppentünk.

A *Spányik*-féle gyüjtemény a mai nemzedéknek felvilágosítást fog adni arról, hogy egykoron mit értettek Budapesten a szalon-genre kifejezés alatt. *Spányik* ezzel annak idején sok sikert aratott, nagy volt a népszerűsége, a képeslapok kapva-kaptak új művei után, nemcsak idehaza, de a külföldön is. Akkori szokás szerint e reprodukciókhoz elmés írók apró, párbeszédes novellácskákat is írogattak, mint ahogy a zeneszerzők hozzákottázták Pósa verseihez a muzsikát. Más szemmel, más szintről nézték a képeket, mint a mai nemzedék, amely ezt a hangulatot nem ösmerheti.

A Műcsarnok őszi kiállítását az jellemezte, hogy ezenkívül egyes festők gyüjteményének, azután a Prohászka-emlékmű pályaműveinek, végül egy széles keretű akvarellkiállításnak adott helyet. A gyüjtemények *Gy. Sándor József Mihalovits*, *Pádly* és *Istókovics* munkáiból kerültek ki, amelyek közül az utóbbinak tájképei kötötték le leginkább érdeklődésünket. Az akvarellkiállítás, amely a legtöbb termet kapta, tulajdonképpen jubiláris, amennyiben az akvarellfestők egyesülete most érte el huszadik életévét s felhasználta ezt az alkalmat arra, hogy a jelen és a mult akvarellfestéséből a rendelkezésre álló helyhez mért áttekintést vagy legalább is áttekintőt adjon. Felvonultak tehát e technika magyar ősei is *Baranski* E. László, az egylet buzgó titkára *Hoffmann* Edith dr. segítségével kibányászta a Szépművészeti Múzeum gazdag gyüjteményéből a legrégibb magyar akvarelleket, amelyek sorában időrendben az első *Kis* Sámuel debreceni rajztanárnak egy arcképe, amelyet nyilván még a XVIII. században festett, mert hisz 1819-ben már meghalt s ez a kép — ha nem másolat — valószínűleg debreceni letelepedése

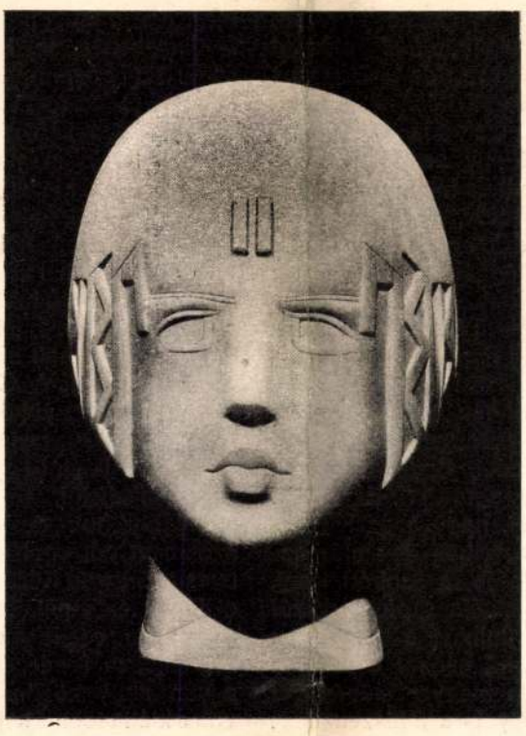

CSÁKY JÓZSEF: LEÁNYFEJ
Phot. Marc Vaux

előtt készülhetett. Régi mestereink közül a legnagyobbaktól is volt itt egy s más (*Munkácsy*, *Zichy*, *Székely Bertalan*, *Lotz*-tól egész sorozat stb.), a jelen művészei közül is résztvett a tanulságos kiállításon a legtöbb. Az egyesület e kiállítás rendezésével megadott egy széles keretet, helyes lenne ezek után egy-egy kisebb korszak akvarellező mestereit külön is összegyüjteni és bemutatni.

A szoborterembe ezúttal a Prohászka-emlékmű pályamunkái kerültek. Mint minden szoborpályázatunk, ez is az eltérő vélemények tarka rajait idézte be a sajtóba, mert a tárgy, amelyről itt szó volt, csakugyan a legkülönfélébb felfogást tette lehetővé. A felfogások e különfélesége elég gondot okozhatott a pályázó szobrászoknak is. Az egyik az elhúnyt püspökben a lángoló szónokot, a másik a katholikus bölcselkedésbe mélyen elmerült theológust, a harmadik a hitélet bajnokát, a negyedik a hivatás áldozóját látta benne s mindegyik felfogás jogosult mindaddig, míg a történeti kritika e szobor nagy hősének igazi jelentőségét nem tisztázta. A szobrászok nem kaptak útmutatást arra nézve, hogy ennek a sokrétű grandiózus jellemnek melyik vonása az, amelynek kidomborítása tőlük megkívántatik. Igy történhetett meg, hogy a bírálóbizottság a pályázók egyikét sem bízhatta meg a kivitellel s az emlékmű ügye egyelőre függőben maradt.

A Műcsarnok őszi kiállításával körülbelül egyidőben mutatta be a Tamás-galeria két fiatal tehetség munkáinak egy sorozatát. Az egyik *Derkovits* Gyula festő, a másik *Mészáros* László szobrász. Törekvésük nem egyforma, de mind a kettő igazi gyermeke korának. A szobrász szilárdan megépitett alakokat ad kissé archaikus előadásban, de a lényeges formák találó és erőteljes kifejtésével. A festő, akinek tehetsége most nem először irányitja magára a figyelmet, néhány szonórus színt feszit bele finom akkordban interieur-képeibe s e harmóniák megnyugtatók, alakítása meggyőző. A fiatal nemzedék ama tagjai közül való, akinek fejlődése a legnagyobb figyelemre érdemes.

A „Független Művészek Társasága" csaknem kétszáz festményt, rajzot, szobrot mutatott be októberben a Nemzeti Szalonban. A katalógus előszavából megtudjuk, hogy a Társaságnak van 120 művésztagja és 400 műpártoló tagja s hogy eddig Budapesten egy, a vidéken nyolc kiállítást rendezett. Ezekből a számokból az világlik ki, hogy a szervezkedés körül nincs hiba, azonban egy művésztársaságnak rendesen célja is szokott lenni, amelyet a szervezés munkája szolgál. Erről a célról is felvilágosit minket a katalógus: „egy keretbe összefoglalni azokat a magyar művészeket, akik a tiszta magyar művészetet szolgálják." Bármily nagy is a jóhiszeműség, amellyel ezt a mondatot olvassuk, mégsem tudunk megmenekülni attól az érzéstől, hogy az jelentékeny félreértésekre adhat alkalmat és olyan problémát vet fel, amely a leghomályosabbak közé tartozik. A közönség azt hihetné, hogy íme, csak e Társaság sáncai közt található a „tiszta magyar művészet". Ennek azonban elemi erővel mondanak ellent a tények s igy bizonyos zavar áll elő. Senki sem fogja elhihetni, hogy például *Rudnay* Gyula vagy *Thorma* János (és pár százzal szaporíthatnók e névsort) nem adnak olyan „tiszta magyar művészetet", mint a Társaság kiállítóinak bármelyike, holott kívül állnak a Társaság keretein. Lehet azonban, hogy a katalógus olyasmit ért tiszta magyar művészet alatt, ami a fentnevezettek műveiből hiányzik. Ennek a rejtélyes valaminek kielemzésére nincs módunk vállalkozni, pedig érdekes volna tiszta képet kapni róla. A katalógusban ugyan azt is olvassuk, hogy egy nemzet művészetének önálló jellegét a nemzeti gondolat, a nemzeti érzés, a stílus és ritmus adja meg. A közönség azonban kérdheti, hogy ezek a hatalmas tulajdonságok éppen csakis ezen a kiállításon láthatók-e s a többi magyar művész ezekben a nagy dolgokban képtelen volt fölemelkedni a Társaság kiállítóinak magaslatára?

Józan ésszel semmi ok sincs hibáztatni azt, hogy íme, száznál több festő és szobrász egyesült és kiállitásokat rendez. Ellenkezőleg: mindig helyesnek tartottuk a kisebb művészcsoportok alakulását, szervezkedését, rokon lelkek találkozását. Azt azonban nem helyeselhetjük, hogy egy ilyen csoport a többi művésztől való különválását olyasmivel okolja meg, ami a többi magyar művészt legszentebb érzelmeiben sértheti. A Társaság munkálkodását senki sem fogja megzavarni és ha jó kiállításokat fog rendezni, örömmel fog neki tapsolni mindenki. Arról a gondolatról azonban, hogy a tiszta magyar művészetet ő egyedül képviseli, az igazság érdekében — legalább egyelőre — le kell mondani.

Másodszor lépett a nyilvánosság elé a Munkácsy-Céh, mintegy háromszáz képpel és szoborral, ami a mi viszonyaink között nagy kiállítás. Nemcsak a művésztagjai állíthattak ki, hanem ezúttal bárki is, akit a bírálóbizottság erre érdemesnek tartott. A Céh programmjában elvül tűzte ki, hogy gyüjtőtagjai számára oly kiállításokat rendez, amelyeken minden tárgy szigorú kritikán esik át, hogy aki ott vásárol, nyugodt lehessen afelől, hogy nemcsak neki tetsző munkához jut, de a pénz, amelyet képért, szoborért ad, egyben jól gyümölcsöző befektetés is legyen. Körülbelül ez az értelme a Céh céljának és munkatervének; gyüjtőink közül számosan csatlakoztak hozzá s az Ernst-Múzeumban rendezett formás kiállítás csakugyan nagy közönséget vonzott. Képviselve volt a kiállításon a legkülönfélébb irányok tehetséges fiatalja, örege s miután e krónika csak beszámoló és nem kritika, csupán azt állapít-

juk meg, hogy az új alakulatnak ez a második tárlata is sikert aratott.

A Céh, amióta fönnáll, Budapesten végzi munkáját. Ámde Budapest nem az ország és feltétlenül szükségesnek tartjuk, hogy művészetünk ragyogó reflektora *messze a főváros határain túl is világosságot és szépséget hintsen széjjel.* Szomorú dolog, hogy az országnak nem egy tekintélyes városában a közönség csupán odavetődött ügynökök végigházalt portékái révén vehet tudomást arról, hogy van a világon művészet is. Sötét foltja ez művelődésünknek és minden cselekvést, amely e foltot eltüntetni igyekszik, a legnagyobb örömmel üdvözölünk. Így azt a legfrissebb keltű szerveződést is, *amelynek színhelye Békéscsaba, tárgya az „Alföldi Műbarátok Köre"*, célja pedig „a magyar képzőművészet minden ágának pártolása, terjesztése, szellemi és anyagi érdekeinek előmozdítása, a műízlés fejlesztése, nemesbítése és a művészet-szeretet térhódításának elősegítése". Az új szervezet kiállításokat fog rendezni és azon lesz, hogy elősegítse egy művésztelep alakulását is.

Szépnek, okosnak, magasrendűnek tartjuk ezt a célkitűzést. Az új szervezetnek nem lesz könnyű a munkája, de erélyel, kitartással remélhetően meg fogja oldani a problémát. Várakozással tekintünk működése elé és szeretnők, ha ezt a példát éppen ebben az egészséges formában követné egész sora városainknak. *Lyka Károly.*

A SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM GRAFIKAI DAUMIER-KIÁLLÍTÁSA 1929-BEN. A grafika történetében jelentős évszámok közeli egymásutánja diktálta a Szépművészeti Múzeum Grafikai Osztálya kiállításainak olyan sorát, hogy *Francisco de Goya* remek lapjainak helyét *Honoré Daumier* beszédes litografiái foglalták el. Goya halálának száz-, Daumier-énak ötvenéves fordulóján tisztelkedett a Grafikai Osztály az ő halhatatlan munkásságuknak gyönyörködtető-, tanulságot és szórakozást nyujtó felsorakoztatásával.

Mind a ketten háborús, küzdelmes, keservesen mozgalmas idők átszenvedői. Nyitott szemmel és condolens lélekkel azonosítják magukat a többség szenvedéseivel; a demokratikus szellem jellemvonása mindegyikük művészetének. Érzelmileg humánus, művészetileg anthropocentrikus, politikailag demokrata, szellemirányzatra nézve romantikus, ez utóbbiban korát megelőzően: Goya, korát igazán élően: Daumier. Szinte természetes, hogy művészetük érzékenyen subjektív. Még közelebbi rokonságuk: meglátásuk élességének kritikai foka, amelyből szatirikus megnyilatkozásuk született. E közösségben lelhető fel aztán, számtalan differenciáló művészeti sajátságon kívül, gúnyoló modoruknak különbözősége is. Goya szatirájában, — legyen az politikai vagy társadalmi moralizálás — van valami kétélűség. Önmagában megvérezően átélt keserűséget vetít ki és a belső világ víziószerű elemei, intenzív elvonatkozások fantasztikumai belejátszanak művészi megszólalásába, magukkal hozva a groteszkség momentumának néhol fokozottan éles jellegét. Daumier politikai szatirái, karikatúrái valóban kiaknáznak minden torzító, metsző lehetőséget, de az a benyomásunk, hogy az átélt indulati momentum, mint egyélű szablya, kifelé vág, kaszabol könyörtelenül; belülről azonban már csak egy nagy, kegyetlen hahotázás kíséri a litografus krétájának sebes mozgását. Külső benyomásoknak Daumier belsővilágában való átvonulása kevesebb nyugalomháborítással járhatott, mint Goya bensőjének nagyon érzékeny húrjait megérintő minden impresszió. Igaz, hogy Goya inkább krónikás, kortörténelmi szatirikus, a benyomások köré odarajzik belső világának minden fantomja, mint ő maga mondta: „Ha az értelem elalszik, szörnyetegek születnek", szatirája eszmei, tartalmi túlsúlyú. Daumiernek, a napi krónikásnak értelmi és érzelmi reakciói tendenciózusan, a nyílvessző biztonságával és sebességével röppennek ki. Nem ok nélkül választotta a litografiát: rajzoló készsége, a kréta könnyed matériája gondolatainak tempójával szinte versenyt futhatott. A tartalmi momentum, az ábrázolásoknak éppen célzatos mivoltuknál fogva lényegüket kitevő jellegzetessége mellett, egynsúlyban van az élclap tulajdonképpeni kívánalmával, a jelenségi karikatúra teljes mértékű érvényesülésével.

Daumier óriási méretű művészeti termelésének alapvető részét politikai karikatúrái teszik. Alkati és magatartásbeli szembeszökő sajátságok kegyetlen kiélezésén túl, attributumokkal, fiktív helyzetek létesítette kipellengérezéssel, ugyancsak kíméletlenül bánik el a polgárkirállyal, regimejével és embereivel. Karikatúráinak célzata nem a puszta nevetség, hiszen termőtalajuk az alattvalók keserű elégedetlensége. Politikai veszedelmességük éppen az volt, hogy tömegek érzelmei tükröződtek bennük. A fictiv jelenetekben szereplő Lajos Fülöpöt, mint ál demokratát, ál humánust látjuk s a helyzetkontraszt, amely látszólag komikus, valójában egy kollektív jajkiáltásnak a művész együttérző lelkén keresztül való kicsendülése. A *Kórházi szoba egy 1834-iki véres zavargás után* (kat. 51.), ahol a látogató király nagy pedánsan a beteg kórlapját olvassa, nagyon nevetséges helyzetet tárna elibénk, ha ugyan ott nem feküdnék a megvilágítottságában még szánalmasabban ható sebesült. Még vitriolosabb a: *Szabadon bocsátható! Már nem veszélyes* (kat. 52.). Lajos Fülöp egy bíróval egy láncravert haldokló forradalmár ágyánál, 1834-ben mondja az emberi könyörületet arcul verő e perfid szavakat. Daumier nemcsak fiziognómiai jellemzéssel, de a fény-árnyék vezetésével, hangsúlyával magyaráz. A grafikai fehérség néha rikítóbban hat, mint valamely szín; értelmi felhívás, kipointírozás erejével kiált fel itt is a

fogoly alakján és fekvőhelyén. A háttérben látható foglyok körüli puha, szürke atmoszféra nem annyira térhatást, mint inkább tartalmi perspektíva kifejezését célozza.

Miként művészeti érdeklődésének legfőbb tárgya az ember, mély szociális érzéssel fordul a belső formavilág felé is; a társadalom küszködő rétegei rokonszenvét keltik fel és mint a túljellemzéshez szokott szemű rajzoló, a gúnyolás célzatától messzejáró: *Vásári komédiások* (kat. 59.). tárgyú kréta- és tussrajzban szánalmat kelt az arcok és mozgások groteszkül kifejezte nyomorúság iránt. Könnyű, vibráló vonalai arc-rajzolásnál nem kontúrral, hanem beledolgozva a világos alapba, belső rajzzal érik el a fiziognómiai jellemzés erejét (kat. 60. és 62.).

Híres és ritkaságszámba menő litografikus lapja: *A Transnonain-utcai gyilkosság 1834. ápr. 15* (kat. 74.). Kicsi helyen óriási borzalmat tár fel. Az áprilisi felkelést leverő katonaság, egy házból eldördült lövés miatt, kipusztított egy családot. A szétesett élet némaságát világítja meg a fény, amely a család fejére, a fiatal férfi holttestére és az elhagyatott kispolgári ágyra esik, ismét megszürkülve csendesedik a családtagoknak, az asszonynak és az apának jobb és bal felé heverő teteme felé. Kompozíció és rajz tekintetében egyaránt megkapóan szép lapja a művésznek.

Politikai karikatúráinak csokorba foglalt gyűjteménye: *A törvényhozó has* (kat. 79.), az 1834-iki képviselőházból 35 középpárti miniszter és képviselő szatirikus képmása. A gúnyképrajzolás iskolája és mintaképe lehet minden idők karikatúristái számára. Arc, tartás, alak, magatartás a torzítás lehetőségére bőséges alkalmat adott Daumiernak, aki élt is vele és nagyszerű képességével egyaránt.

Míg a közéleti gúnykép a milieu tekintetbevételére kevesebb alkalmat adott, — hiszen jeleneteknél is inkább a személyi relációk, kompozíció voltak fontosak — társadalmi karikatúráiban Daumier az ember körül nemcsak szerephez juttatja, de némely sorozatában szükségszerűen veszi igénybe a környezetet: tájat, szobát, berendezést. Néhol aztán, a helyzet-komikum előidézésében az emberi figurákkal egyenrangú tényező a milieu. A *Fürdőzők* sorozatban primitív, szűk, silány fürdőházakat látunk, a természetből igen mérsékelt szépséggel megáldott alakokkal, akiknek naív, kicsinyes, fontoskodó dialógusai, megjegyzései nem lehetnek költöttek, legfeljebb a komikum felé kiélezettebbek, szembeszökőbben beállítottak. A figurák és helyzetek legnagyobb groteszksége mellett, érezhető a művész nagy megértése, humorának, karikatúrista meglátásainak szelídséggel és szociális érzéssel való telítettsége. Daumier lapjainak komikuma — különösen éppen társadalmi gúnyképeié — rokon a legnagyobb tréfálók humorával. A burleszkig menően komikus helyzetek, figurák, tendenciamentesen kacagtatnak. Örökérvényűbben mulatságosak, mint a politikai szatira, jóhiszeműbben kipellengérezők, mint a moralizáló tendenciájúak, hiszen felnőttek gyerekeskedése, primitív emberkék önérzetbe duzzadása a témájuk. A megszokottságtól eltérő, de malíciamentesen nevettető észjárások, ötletek, a bohókás elem könnyen és szívesen élvezett formái. Shakespeare vígjátékain ma is tudunk kacagni. Az aláhúzott, magyarázó, roppant komoly szöveget meghazudtoló groteszk komikum van egynémely lapján.

Mosolyogva megfigyelt világot tár fel a *Derék nyárspolgárok* sorozatban. Mély emberismerettel gúnyol kis félelmeket, félszegségeket, büszkélkedő szülőket, házastársaknál előforduló kicsinyes gyarlóságokat. Biedermeier-szellem párosul francia élességgel az ő polgári életképeiben. A büszke apa, aki szeretné, ha újdonsült ügyvéd fia egész nap jogászi talárjában maradna (kat. 182.); a feleség, aki Théodoreja kabátjának csücskét fogja, nehogy az leessék a sziklárói, amint lenéz, — bár veszély nem fenyegeti (kat. 173.); büszke szemek, ijedt szemek, — valamennyien komikusak, de jólesően azok. Van valami ezekben a karikatúrákban, ami mintegy a bourgeoisia apotheosisaként lappang mögöttük. A táj felvételével a festői felé puhul a rajz. A litografia lenge technikája éppen vázlatszerű könnyűséggel rajzolt, — társadalmi tárgyú lapokon művészien distingvál plein air és szobavilágítás között. Bájos hangulat humora

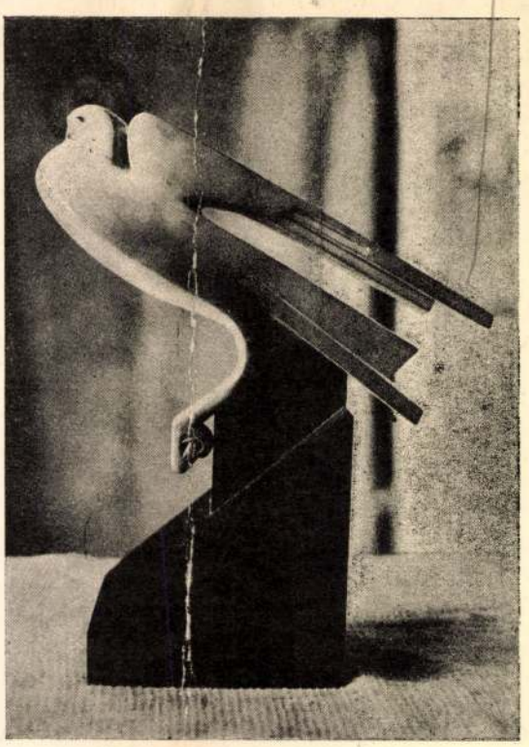

CSÁKY JÓZSEF MŰVE
Phot. Marc Vaux

Károlyi Lajos gróf megnyerte negyedmilliárdos optánspörét

Páris, december 3.

— A Reggeli Ujság tudósitójának telefonjelentése —

Vasárnap vált ismeretessé annak a nemzetközi vegyesbiróságnak a döntése, amely a somfai földesur, *Károlyi* Lajos gróf és a *Nemzetközi Fizetések Bankja* között évek óta huzódó pert tárgyalta. Az itélet szerint a grófnak, aki *magyar állampolgár maradt*, de a Pozsony melletti *Somján él*, a csehszlovák agrárreform során elkobzott birtokai kártérités fejében *198 millió csehkoronát és ennek őtévi kamatát*, tehát összesen

több mint egy negyedmilliárdot tartozik a bank fizetni.

Ez volt a legnagyobb a megfellebbezett optánsperek között, amelyet Károlyi gróf nyolcvanezer holdas birtoka miatt inditott. A tárgyalások során nem kevesebb, mint

hat ügyvéd védte a gróf érdekeit,

mig végre egy *Fábry* nevü pozsonyi magyar ügyvéd döntötte el az ügyet *a gróf javára.*

Az első si-vasárnap csődöt mondott a budai villamosközlekedés

— A Reggeli Ujság tudósitójától. —

A pénteki kiadós hóesés után előrelátható volt, hogy vasárnap reggel nagy tömeg indul sitalpakkal a budai hegyekbe. A hó csakugyan *óriási közönséget csalt ki vasárnap a Svábegy és Jánoshegy siterepeire. A Normafa* lejtőjén, a *Széchenyi* hegyen, a *Fogas* felső állomásánál és a *viztorony* körül

16 cm-es kitünő porhó várta a téli sport rajongóit.

A reggeli órákban, közel *11 fokot mutatott a hőmérő fagypont alatt a Jánoshegy környékén.* Délben hat fokra csökkent a hideg, de az esti órákban ismét *elérte a 9 fokot.*

Körülbelül *háromezerre tehető azoknak a száma, akik már korán reggel ellepték a Fogaskerekü vasut alsó állomását.*

Mindenki jól mulatott, csak a klasszikus sielők,

a versenyzők nézték szomoruan az elhagyatott ugrósáncot,

amelyet még a Siszövetségnek nem sikerült üzembe helyeznie. Késő délutánig tartott a vidám sivasárnap, de késő este is *tele voltak a város utcái norvégruhás, sitalpas fiatalsággal.*

Az első idei sivasárnapnak egyébként *néhány kellemetlen epizódja is volt.* Különösen a villamosközlekedés zavarta a sielők szórakozását. A Beszkárt az előző évi tapasztalatok alapján tudhatta volna, hogy a *sielők tömegei fogják elözönleni vasárnap reggel a budai hegyek felé haladó villamoskocsikat*, ennek ellenére ezeken a járatokon alig gyarapitotta a kocsiforgalmat.

Igy történt azután, hogy a budai villamosmegállókon *husz-harminc ember várakozott egyszerre villamosra, amelyek csak*

ritkán és roskadásig zsufolva érkeztek.

Különösen nagy tömeg gyült *össze a Délivasut környékén*, ahol egy-egy villamosmegállónál *százszámra várakoztak a sielők.*

A rossz villamosközlekedést *alaposan ki használták a zsebtolvajok.* A nagy tömegben

egyre-másra követték el a zsebtolvajlásokat,

mig végül is *telefonon értesitették a zsebtolvajok garázdálkodásáról a főkapitányságot*, ahonnan

négy detektivet küldtek ki a délivasuti villamosmegállójához a zsebtolvajok kézrekeritésére.

A detektivek azonban *a nagy tömegben a zsebtolvajokat már nem tudták elfogni.*

A vasárnapi nap folyamán

egy sibaleset is történt:

Schnüchler Andor huszonhároméves *kereskedősegéd a Normafa közelében sielés közben elcsuszott és jobblábát eltörte.* A mentők az *Uj Szent János-kórházba szállitották.*

Megnagyobbitott Férfiruha - osztályunkon propaganda árban árusitunk!

14 napig

Tájékoztató árak:

Városi és lengyel bundák csodás szép kivitelben . . P	135
Bekecsek szőrme béléssel . . . . . P	65
Téli kabátok nehéz müselyem béléssel, jól vattelinozott P	58-65
Átmeneti kabátok sötétszürke színben . . . . . P	48-56
Öltönyök serozatos szép elegáns kivitelben . . . . P	54

Nemzeti Ruhaház, Rákóczi-u. 7. Pannónia Szálló mellett

Párbaj egy bridzs-csata miatt

— A Reggeli Ujság tudósitójától —

Az elmult napokban a *Santelli*-vivóteremben érdekes párbaj zajlott le, amelynek szereplői: *Reich* Lajos, egy textilgyári cégvezető és *Gárdonyi* Endre, a *Magyar Lámpaárugyár rt.* főtisztviselője voltak.

Reich és *Gárdonyi* mint régi barátok az elmult héten, egy kártyaszalonban bridzseztek. Játék közben, — állitólag rossz kihivás miatt —

Reich sértő megjegyzést tett Gárdonyi Endre bridzstudományára,

amiből kifolyólag *szóváltás keletkezett a két fiatalember között. Gárdonyi* az éles megjegyzések egész özönét zuditota *Reichra*, aki szintén nem maradt adós és igy

parázs botrány keletkezett az Országházteri bridzsesalonban.

A vitát végül is a jelenlevők zárták le azzal, hogy *a már ökölre menő barátokat kituszkolták a helyiségből.* Ezzel azonban még korántsem ért véget az ügy, mert *Reich Kádár* Miklós dr. és *Kellér* László dr. segédei utján még aznap

provokálta Gárdonyi Endrét.

Gárdonyi dr. *Vető* Miklóst és dr. *Makra* Lajost bizta meg segédeiül, akik hosszas tárgyalás után sulyos feltételü kardpárbajban állapodtak meg.

A párbajnál, amit *Santelli*-nél vivtak meg a haragos bridzs-ellenfelek, a négy segéden kivül megjelent két orvos, dr. *Schiff* nőgyógyász és *Szecsődi* Imre dr. *ideg- és elmeorvos is.*

A vezetőségéd vezényszavára a felek összecsaptak, de rövid küzdelem után a párbaj már véget is ért, mert

Gárdonyi Endre sulyosan megsebesitette a fején Reich Lajost.

Az orvosok egyébként megállapitották a teljes végkimerülést és ezzel az ügy lovagias része, — a felek kibékülése nélkül — *végetért. Büntetőjogi szempontból azonban még nem került le a bridzsecsata a napirendről, amennyiben az ügyészség — mint értesülünk — Gárdonyi és Reich ellen párviadal vétsége cimén megindítja az eljárást.*

Mi ujság a gazdasági életben?

Az osztrák-magyar kereskedelmi szerződésben megállapitott kontingensek körül tudvalevőleg némi eltolódások mutatkoztak, *ami ujabb tárgyalásokat tett szükségessé.* Ezek a tárgyalások napokon át folytak Budapesten, mig végül tegnap kölcsönös megelégedésre befejezést nyertek, ugy hogy *az osztrák delegáció már vissza is utazott Bécsbe.* A tárgyalások során megállapodás jött létre a két ország között a szerződésben megállapitott kontingens lényeges felemelésére vonatkozóan.

*

Az *ÓFA* idei közgyülésének megtartására jövő év tavaszáig kért és kapott halasztást. Értesülésünk szerint azonban az ÓFA mérlegmunkálatai annyira előrehaladtak, hogy *a kapott halasztást nem fogja igénybevenni*, hanem még december hónapban Genfben megtartja mérlegmegállapitó igazgatósági ülését és január első felében közgyülését Az ÓFA a kedvezőtlen gazdasági viszonyok ellenére meglepően szép üzleti eredményt ér el, osztalékot azonban óvatos üzletpolitikájánál fogva ezuttal sem fizet, hanem a kimutatandó nyereséggel tartalékalapját fogja növelni.

*

A fővárosi vezető pénzintézetek vezérigazgatói szombaton délben Imrédy Béla pénzügyminiszternél konferenciára gyültek össze, amely konferenciák — a Reggeli Ujság értesülése szerint — kéthetenként ismétlődni fognak. A szombati értekezleten a kiszivárgott hirek szerint a bankfuziók problémáján kivül, amelyet a pénzügyminiszter legutóbbi parlamenti beszéde tett erősen aktuálissá, szóba került a hitelellátás kérdése is. z

Csók István a modern művészetet elnyomó titkos erőkről

— A Reggeli Ujság tudósitójától. —

A művészek és művészetbarátok néhány nap óta sokat beszélnek azokról az érdekes kijelentésekről, amelyek az *Uj Művészetek Barátainak Körének* évadnyitó vacsoráján hangzottak el. A vacsorán *Csók* István, *Vaszary* János, *Kernstock* Károly, *Kádár* Béla és a modern magyar festészet még sok más kiválósága vett részt. *Polgár* Lajos felköszöntője után *Révész* István igazgató, az ismert mügyüjtő tartott előadást és

szembeszállt azokkal az épitészeti tanokkal, amelyek ki akarják üldözni a lakásokból a képeket.

Sós Endre rámutatott arra, hogy *ha egy külföldi müértő Budapestre jön és végignézi az állami képtárakat, azt hiheti, hogy a magyar művészet tiz év előtt megállt.* Ezt a kérdést nem lehet kizárólagos pénzhiánnyal magyarázni, mert sok festő és mübarát adott volna ajándékokat a muzeumnak, *a muzeum vezetősége azonban, ha progresszív művészek alkotásairól volt szó, nem minden esetben reflektált az ilyen ajándékokra.* Azzal fejezte be beszédét, hogy

a Szépmüvészeti Muzeum vezetői sulyosan megkárositják ezzel az államot,

mert a muzeum valamikor vagyonokat fog fizetni olyan képekért, amelyeket ma ingyen, vagy garasokért szerezhetne meg.

Csók István válaszolt erre a felszólalásra:

— *Petrovits* Elek — mondotta — nem hiányoztatható a *Szépmüvészeti Muzeum* hiányaiért.

Sokkal nagyobb hatalmak gátolják meg az uj művészet bevonulását a képtárba.

Ezeket a titkos erőket kell legyőzni, hogy végre megkapja a modern művészet azt az elismerést, amely joggal megilleti.

A vacsorán elhangzott beszédeknek egyéb ként *folytatásuk lesz*, mert — mint értesülünk — *Petrovits* Elek, a Szépmüvészeti Muzeum főigazgatója *felhatalmazást kért a kultuszminisztertől*, hogy *Sós* Endre ellen

a bíróság előtt eljárást indithasson.

Az uj magyar művészet kulisszatitkai, amelyekről a multban szintén egy birósági tárgyalás fedte fel a fátyolt, most *alighanem megint a nyilvánosság elé kerülnek egy birósági tárgyalás keretében.*

Halálra gázolt az autó egy embert az Andrássy-uton

— A Reggeli Ujság tudósitójától. —

Vasárnap este halálosvégü autógázolás történt az Andrássy-ut és Rózsa-utca sarkán. Hét óra tájban a *B. O. 416. rendszámu gépkocsi*, amelyet *Kertész* József harminchároméves sofőr vezetett, elütötte *Stockner* József hatvannégyéves kőmüvessegédet, akit

az autó halálra gázolt.

A sofőrt előállitották a főkapitányságra, ahol azzal védekezett, hogy *Stockner* József a robogó autó elé ugrott és *ő már nem tudta kikerülni.* A szerencsétlenség szemtanui is a sofőr valiomásával egyező módon adták elő a halálos gázolás lefolyását. Kertész József sofőrt a kihallgatás után *elbocsátották a főkapitányságról*, miután a jelek szerint *Stockner József öngyilkossági szándékból vetette magát a robogó autó elé.*

Az a büvös vonzóerő

amelyet a virágok illata a pillangókra gyakorol, van a

„Lady" kölniviz-készitményekben is.

A „Lady" kölniviz-készitményeknek megvan az a tulajdonságuk, hogy a bőr természetes illatával egyesülnek, miáltal használójuknak egyéni vonást adnak, amely mindenkire oly kellemesen hat.

A „Lady" kölniviz-készitmények tartósak, diszkrétek és csodálatos illatuak

Párviadal-vétség címén eljárás indul Weis István, az OTI vezérigazgatója és dr. Berényi Sándor hirlapiró ellen

— *A Reggeli Ujság tudósitójától.* —

Mint ismeretes, néhány nappal ezelőtt zajlott le a *Tiszti Kaszinó* vivótermében *Weis* István, az *OTI* vezérigazgatója és *Berényi* Sándor dr. hirlapiró kardpárbaja, melynek során

Weis István sulyos fejsérülést szenvedett.

Miután a lovagias ügy előzménye és a sulyos kimenetelü kardpárbaj minden mozzanata a napilapok hiradása nyomán nyilvánosságra került,

párviadal vétsége címén megindult a hivatalos eljárás a lovagias ügy szereplői ellen.

A büntetőhatóságnak ugyanis az az álláspontja, hogy az utóbbi időben ismét *feltünően elszaporodtak a párbajok és a fegyverek kiállások. Hogy a jövőben elejét vegyék a párbajláz továbbterjedésének,*

a legszigorubb nyomozást inditották a Weis—Berényi-ügyben

s igy a nagy feltünést keltő botrány szereplői a közeljövőben már *vádlottként* fognak állni a büntetőbiróság előtt.

Lopott egy zeneakadémiai növendék, hogy tanulmányaihoz pénzt szerezzen

— *A Reggeli Ujság tudósitójától* —

Az utóbbi hetekben tömeges feljelentés érkezett a főkapitányságra egy *ravasz trükkel dolgozó szélhámos ellen.* A feljelentések szerint, egy ismeretlen férfi *telefonon felhivja gazdagabb emberek lakásait olyan időpontban, mikor a lakástulajdonos nem tartózkodik odahaza.*

A telefonon rendszerint a szobaleány jelentkezett gazdája távollétében és a telefonáló a gyanutlan szobalánynak azt az utasitást adta, hogy

gazdája kabátját és öltönyeit adja át egy küldöncnek,

aki *azokat szabóhoz szállitja.* A szobalányok azt hitték, hogy gazdájuk utasitására telefonáltak a szabócégektől és a kabátokat, öltönyöket gyanutlanul *kiadták a küldöncnek,* aki azokat természetesen *ellopta.*

A rendőrségnek

szombafon sikerült elfogni a szélhámosságok elkövetőjét, Pásztor Mihály huszonnégyéves volt zenekonzervatóriumi növendék személyében.

A fiatalember, aki *jó családból származik, kihallgatása során előadta, hogy azért követte el a szélhámosságokat, mert nagyon szegény volt, zenei tanulmányait sem tudta folytatni, pedig*

szenvedélyes rajongója a zenének és a szél-hámosságok utján szerzett pénzt zenei tanulmányai folytatására akarta forditani.

A megtévedt fiatalembert a *rendőrség előzetes letartóztatásba helyezte.*

A minőségnek jónak kell maradni

Az utóbbi években a kereskedők az egyre sulyosodó gazdasági válság miatt azzal igyekeztek növelni üzleteik forgalmát, hogy az áraikat egyre alacsonyabbra szabták. Valóságos versenygés indult meg közöttük, hogy ki tud olcsóbban adni és ki tud az olcsó árakkal nagyobb tömegeket csalogatni a boltjába. A közönség tájékozatlanabb része örömmel üdvözölte az ujitást. Az árak letörése divatos jelszó lett, amelynek jóidőn át mindenki örült. Csakhogy az árak letörése az áruk minőségének romlására vezetett. A kereskedőnek olcsóbban kellett venni és hogy olcsóbban adhasson, nem tehetett egyebet, mint kevesebb pénzért kevesebbet érőt adott. A minőség rovására történő árletörésnek legujabban igen sok az ellenzője, ugy a közönség, mint a kereskedők között. Megkérdeztük Magyarország legnagyobb cipő- és harisnyaáruházát, a *DELKA*-céget. A Delka vezetősége azt a felvilágositást adta, hogy az árformálódás nemcsak a kereskedők között észlelhető, de ujabban a vevők is általában a jobb, feltétlenül megbizható árut keresik. A *Delka* soha, egy pillanatig se vett részt, a minőség rovására történő árletörési versenyben. A Delka üzleteiben minden időben és minden árcsoportban teljes ellenértéket és kifogástalan minőséget kapott a vevő. A Delka mint mindig, ezentul is csak jót ad és az ő külön üzleti titka, hogy miért tud mégis — egyben olcsó is lenni. A Delka Magyarország legnagyobb cipő- és harisnyaáruháza után a magyar kereskedőknek is arra a belátásra kell jutniok, hogy a vevő érdekeit akkor szolgálják ki a legjobban, ha felvilágositják, hogy a jó minőség mindig olcsó.

x Remekszabásu őszi férfiöltöny, átmeneti felöltő vagy télikabát rendelésre készül mérték után 40 és 50 pengőért szabótermemben lévő divatszövetekből. „Divat uriszabóság". Erzsébet-körut 1., I. emelet.

Páratlan filmeseményt jelentünk e hétre!

ZAROFF

a titokzatos orosz

Ez az a film, amely mindenkit elragadtat, mert megtalálják benne

férfiak ..... a szenvedélyt
nők ..... a romantikát
fásu tak .... az izgalmat
szerelmesek . a gyönyörüséget

Premier szerdán:

Amerikai filmremek! UFA és CORVIN

Rendzavarás nélkül folyt le a szociáldemokraták vasárnapi nagygyülése

— *A Reggeli Ujság tudósitójától.* —

Vasárnap délután tartották a Tattersallban a *magyarországi szociáldemokrata párt* képviselői beszámoló nagygyülésüket. Farkas István elnöki megnyitójában higgadtságra és nyugalomra intette a közel nyolcezer főnyi hallgatóságot, majd *Weltner* Jakab beszélt. Harcot hirdetett a *„rabság és gyávaság"* ellen és az általános titkos választójogot követelte.

Peyer Károly a munkanélküliség adatait ismertette, *élesen támadta a karteleket és*

az épitkezés megindítását követelte.

— Nemzeti összefogást hirdet a miniszterelnök ur — mondotta Peyer — de mi eddig csak a rendőrautókon keresztül a „nemzeti összefogdosást" tapasztaltuk. Pedig

mi magyarok vagyunk,

jobb magyarok azoknál, akik ezt mindig hangoztatják.

Kabók Lajos után *Büchler* József szólalt fel és beszédében

élesen támadta Wolff Károlyt.

Többek között a következőket mondotta:

— Kereszténypárti demokráciát hirdet Wolff ur: keresztény demokrácia-e vajjon az, amit a nyomorgókkal csinálnak, vagy az, ami a Vásárpénztárnál történt, ahol loptak, csaltak, hamisítottak.

Szeder Ferenc a parasztság és az ipari munkásság összefogását hirdette, majd *Buchinger* Manó tartotta meg beszámolóját. *Buchinger a háboru és a diktaturák ellen szólt, majd a következő kijelentést tette:*

— Uj rendszereket épitenek egyes helyeken, de ezek a rendszerek nem mások, mint a régi rendszer rothadása, — az ügyeletes rendőrtisztviselő közbeszólt:

— Miről beszél a szónok? Tessék a tárgyhoz szólni, most képviselői beszámoló van a napirenden,

nem engedek idegen állam helügyeibe avatkozni.

A tömeg nagy zajongással fogadta a rendőrtisztviselő megjegyzését, majd a zaj elültével *Buchinger befejezte beszédét.* A következő felszólaló *Kéthly* Anna volt.

Az utolsó szónok, *Propper* Sándor kijelentette, hogy *ez a gyülés válasz a három hét előtti nemzeti egységpárti zászlóbontó gyülésre.*

A gyülés, amelyet csak *néha-néha próbált a szociálista belső ellenzék „munkát és kenyeret!" kiáltással megzavarni, rendben folyt le.*

A szociáldemokraták gyülése alkalmából a rendőrség nagy előkészületeket tett a rend biztositására. A rendőri készültségek már *a délelőtti órákban elhelyezkedtek a város forgalmasabb pontjain* és az egyes kerületi kapitányságok épületeiben.

A szociáldemokrata párt vezetősége már előzetesen garantálta a beszámoló gyülés nyugodt lefolyását

és a pártvezetőség a szociáldemokrata rendezőgárda *mintegy ezer tagját bizta meg azzal, hogy a gyülés befejezése után ügyeljenek a tömeg nyugodt szétoszlására.* A rendőrség tulajdonképen *nem is a szervezett szociáldemokrata munkásság rendzavarásától tartott, hanem attól, hogy a szociáldemokrata nagygyülést izgága horogkeresztes csoportok, vagy pedig a baloldali szélsőséges elemek használják fel rendzavarásra.*

A beszámoló gyülés befejezése után a hallgatóság a legnagyobb rendben vonult a Tattersallból a Keleti-pályaudvar felé. Rendőri közbelépésre csupán a *Béthlen-utca és a Thököly-ut sarkán került sor.* Itt mintegy

háromszáz főnyi csoport verődött össze, amelynek tagjai a kormányt abcugolták és munkát követelték.

A rendőri karhatalom közeledtére azonban a *tüntetők szétfutottak, ugy hogy a rendőrség részéről a gumibot használatára sem került sor.*

— **Két kiállitás.** *Farkasházi* Miklós a *Lipótvárosi Társaskör* termeiben mutatja be legujabb képeit. Ez az egyre fejlődő, formában és mondanivalóban egyaránt eredeti művészt ismét uj oldaláról ismerjük meg. A szinekkel való bravuros játékával, rajzainak finom, kifejező vonalaival a magyar pikturában külön helyet foglal el. — *Farkasházi* képei mellett egy tehetséges szobrászmüvésznő mutatkozott be *Donner Gertrud* Mária személyében. Érdemes felfigyelni rá. — *Kelemen* Emil a Mária Valéria-utcai Fränkel-szalonban állitotta ki festményeit. *Kelemen* a pillanat meglátását oldja meg a legteljesebb festőiségben. Akár tájképet örökit meg, akár portrét fest, alkotásaiban mindenkor ott izzik a szeretet.

Mikulás délután a Bethlen-téri Szinpadon. *Kincses bácsi meseszinháza* december 6-án, szerdán és december 8-án, pénteken d. u. 3 órakor nagy mikulás délutánt tart a jógyermekek számára. Az előadásokon minden jógyermek ajándékcsomagot kap. Fillérs helyárak.

A

NAGYADÓ

dec. 2-iki ünnepélyes bekapcsolásával igen sok rádió elveszitette szelektivitását.

CSERE

csak akkor vezet eredményre, ha szuper-gépet vásárolunk. Mi átcseréljük az ön régi rádióját *meglepően előnyösen, minimális ráfizetéssel, kellemes részletfizetésekkel* a STANDARD SUPER 33 6+1 csöves legmodernebb hangszóróval egybeépitett legnagyobb teljesitményü és *tökéletesen szuperszelektiv rádióra.* Tehát ugy a csere, mint a vásárlás

BIZALOM

kérdése: mindenkinek készséggel rendelkezésére áll nagy szervisz-apparátusával és bárkinek a lakásán is dijtalan ajánlatot tesz a

„KONCERT"

r. t. rádiószaküzlete

IV., Váci-utca 23. szám

Telefon: 884—64. és 833—09. Az összes magyar vezető gyárak 1934. uj gépeit mintatermünkben bemutatjuk.

BUNDA VÁSÁR

Valódi **nutria-bundák**
Valódi **pézsma-bundák**
Valódi **opposum-bundák**
Valódi **mormota-bundák**
Seal és nutriette-bundák
Télikabátok és öltönyök

rendkivüli olcsó árakon, nagy választékban

Lengyel bunda P 150.-

Schnur Henrik

úriszabósága

és különleges készitményü férfiruha-áruházában

Budapest, VIII., Rákóczi-út 15

KOZEL

20.000

MEGELÉGEDETT TULAJDONOS

IGAZOLJA, HOGY

JOBBÁGY

A LEGJOBB KÁLYHA

ALLAMGÉPGYARI GYARTMANY

V. KER., VILMOS CSASZÁR-UT 28

TELEFON: 27-3-28

Bergsmannál igen olcsón vehet

si-t és ródli-t

Izabella-tér 6. szám — Magyar Szinháznál

„A jó — olcsó ..."

DÁN TESTVÉREK

! BUNDÁK !

VI, VÁCI-UTCA 6

K

KUT

KÉPZŐMŰVÉSZEK UJ TÁRSASÁGA

KIÁLLITÁSÁNAK

KATALOGUSA

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

1937 ÁPRILIS HÓ 4-TŐL 18-IG

34

Diener Dénes Rudolf

40	Zöld ruhás leány	olajf.	700.—	pengő
41	Csendélet	„	600.—	„

Egry József

42	Esti kikötő	pasztell	600.—	pengő
43	Krisztinából	olajf.-pasztell	700.—	„
45	Ősz fényben	„ „	800.—	„
46	Badacsonyból	„ „	700.—	„

Farkas István

47	Kompozició	olajf.	2000.—	pengő
47/a	Vörös asztal	tempera	2000.—	„

Farkas Istvánné Kohner Ida

48	Kakas és tyukok	tempera	400.—	pengő
49	Játszó gyerekek	pasztell	250.—	„

Fenyő A. Endre

51	Falu a Mátrában	„	400.—	pengő

Fenyő György

52	Műteremben	olajf.	600.—	pengő
53	Kertészet	„	500.—	„
54	Csendélet	„	400.—	„

Forgách-Hann Erzsébet

55	Leányka portrait	bronzban	500.—	pengő

Gadányi Jenő

56	Figura	olajf.	400.—	pengő
57	Tájkép	„	400.—	„
58	Balaton	„	400.—	„

Gergely Tibor

59	Falu	olajf.	200.—	pengő
60	Virágállvány	„	300.—	„
61	Kenderszárogatók	„	400.—	„
61/a	Kerti kut		400.—	„
61/b	Pihenő asszony			eladó

Gerő Gyula

62	Portrait	gipsz	
63	„	„	

Goldmann György

64	G. Lendvay Márta képmása	szines terracotta

Göllner Miklós

65	Tehén pásztor	30.—	pengő
66	Halas asszony	700.—	„
67	Pihenő asszony	30.—	„
68	Tanulmány	40.—	„

Graber Margit

69	Varrónő	olajf.	500.—	pengő
71	Cigányasszony	„	250.—	„
72	Csendélet	„	500.—	„
73	Gyerekek	„	350.—	„

Hollós Mattioni Eszter

74	Sárközi leány	tempera	mgt.

Kelemen Emil

75	Táj	olajf.	eladó

Kernstok Károly

75/a	Tusrajzok		
75/b	Lovas	vizf.	

Kmetty János

76	Utca	pasztell	150.— pengő
76	Interieur	olajf.	500.— „
77	Veranda	pasztell	

Kühner Ilze

78	Tájkép	tempera	150.— pengő
79	Falusi leányok	„	200.— „
80	Halász falu	pasztell	150.— „

Lesznai Anna

81	Paraszt fiu	tempera	200.— pengő
83	Almaszüret	„	100.— „
84	Utépités	„	100.— „

Márffy Ödön

85	Szomorkodók	pasztell	300.— pengő
86	Olasz táj	„	300.— „
87	Kirakodás	olajf.	350.— „
88	Önarckép	„	800.— „
89	Lovas kép	„	500.— „
90	Balkonon	pasztell	300.— „

Medgyessy Ferenc

91	Napozó leányka	bronz	400.— pengő
92	Lovas relief	„	250.— „

Modok Mária

93	Csendélet	olajf.	mgt.
94	Nő szőlővel	„	600.— pengő
95	Önarckép	„	mgt.
96	Akt	„	600.— pengő

Novotny Emil Róbert

97	Rózsaszin reggel	olajf.	200.— pengő
98	Viskók	„	300.— „
99	Diák asztal	„	400.— „

Paizs Goebel Jenő

100	Szentendrei házak	olajf.	700.— pengő

Gróf Pálffy Péter

101	Csendélet	olajf.	1000.— pengő
102	Csendélet maszkokkal	„	1000.— „
103	Akt	„	1200.— „

Pátzay Pál

104	Szelle Kálmán		600.— pengő
105	Dr. Tóth Zoltán		600.— „

Rozsda Endre

106	Kazlak	olajf.	200.— pengő

Schönberger Armand

107	Gitározó nő	tempera	400.— pengő
108	Pályaudvar	„	400.— „

Sugár Andor

110	Assisi táj	tempera	200.— pengő
112	Hólapátolók	olajf.	300.— „

Szobotka Imre

113	Viadukt	olajf.	400.—	pengő
114	Patak-meder	„	700.—	„
115	Verandán	„	800.—	„
116	Füz	„	700.—	„

Szöllősi Endre

117 Herczeg László portraitja

Szőnyi István

118 Nagymosás olajf. 800.— pengő

Varga Oszkár

119 Fiu fej gipsz (bronzban) 300.— pengő

Vilt Tibor

120 Emlékmű vázlat gipsz

Alapitva : 1839.

HERENDI PORCELLÁNGYÁR RT.

GYÁRTMÁNYAI :

magyar művészek műveinek reprodukciója,
művészi disztárgyak,
a világhirü herendi diszkészletek,
jutányos kézifestésü asztali készletek.

21 világkiállitáson nagydij.

Központi iroda :

BUDAPEST, IV., VÁCI-UTCA 37.

Telefon : 1-827-55.

Gyártelep :

HEREND

(Veszprém megye)

BUDAPESTI NYOMDA, TEL. 870-10

Szobotka Imre

113	Viadukt	olajf.	400.—	pengő
114	Patak-meder	„	700.—	„
115	Verandán	„	800.—	„
116	Füz	„	700.—	„

Szöllősi Endre

117	Herczeg László portraitja			

Szőnyi István

118	Nagymosás	olajf.	800.—	pengő

Varga Oszkár

119	Fiu fej	gipsz (bronzban)	300.—	pengő

Vilt Tibor

120	Emlékmű vázlat	gipsz		

Alapitva: 1839.

HERENDI PORCELLÁNGYÁR RT.

GYÁRTMÁNYAI:

magyar művészek műveinek reprodukciója,
művészi disztárgyak,
a világhirü herendi diszkészletek,
jutányos kézifestésü asztali készletek.

21 világkiállitáson nagydij.

Központi iroda:

BUDAPEST, IV., VÁCI-UTCA 37.

Telefon: 1-827-55.

Gyártelep:

HEREND

(Veszprém megye)

BUDAPESTI NYOMDA, TEL. 870-18

Beszámoló a magyar festők és szobrászok szomorú helyzetéről, elsősorban a századosúti művésztelep pusztulásáról

A művelt ember, akármilyen foglalkozást űzzön is, nem lehet közöngös a művészettel szemben. (Reinach)

Messze kinn a város peremén, a 38-as villamos végállomása táján kezdődik a Százados-út. Európai hírét annak köszönheti, hogy itt építette fel 1911 táján *Bárczy* István polgármester azt a művésztelepet, amely hosszú éveken keresztül sok-sok világhírű magyar festőnek és szobrásznak adott szállást. Ahogy megyünk a műteremlakások felé, alig vesszük észre, hogy háború is volt ezen a vidéken. Arányleg ép házak, ép tetők, a belövés ritka, bombatölcsért nem is látunk, de amint belép az ember a kerttel övezett házcsoportok hatalmas diadalívre emlékeztető kapuján, már messziről magára hívja a figyelmét egy tábla:

— Felhívom mindazokat, akik műtermemből bármilyen értéket eltulajdonítottak, azt adják vissza, mert ellenkező esetben feljelentést teszek a rendőrségen.

Aláírás: *Mányai* József festőművész.

Az első, amit megtudunk: *a nyilasok meg a csőcselék az egész telepet kirabolta.* Az a néhány művész, aki itt maradt, kölcsön ruhában jár, kölcsön díványon fekszik s kölcsönkéri a gipszet, hogy kijavíthassa szétrombolt műveit, s kölcsönt szeretnének a műtermek és lakások rendbehozatalára is, dehát erre nem igen akad hitelező.

Az épületekre erősen ráférne a tatarozás. *A szomszédos házakhoz képest a művésztelep valósággal lakhatatlan.* Az első pillanatban az ember nem veszi észre a károkat, mert a virágzó fák, meg a dús bokrok eltakarják a szem elől a ledöntött falakat, a hiányzó cserepeket, de amint jobban körülnéz, láthatja micsoda pusztítást végzett a háború. Ablak csak egy műtermen van, most csináltatta be a gazdája, a huszonnyolc műteremlakásból összesen kettő elfogadható úgy, ahogy, abban sincs se ablak, se ajtó, se tetőcserép, villanyról nem is beszélve.

Nyilas kőművesek „renoválták" a telepen

Martinelly Jenő szobrászművész elmondja, hogy a mult év június 27-én kapták az első bombatalálatot, amely az 6 műtermét zúzta szét, azután egész a felszabadulásig mindennaposak voltak a bombázások, a közeli vasútvonal miatt, de ezek az épületeket szerencsére megkímélték, csak a légnyomás végzett nagy pusztítást.

— Négy falunk még meglenne — mondja mosolyogva az ősz művész —, a belövések nyomait is betapasztanánk valahogyan, de új tetőt, új ablakot, ajtót csinálni nehezen tudunk.

Végigvezet a telepen: mindenütt üres ablakkeretek, meztelen tetőgerendák, beszakadt mennyezetek, szárny nélküli ajtótokok.

— Amelyik ajtót nem fújta el a szél, azt feltüzelték a nyilasok — magyarázza, s hozzáteszi, hogy a bajok akkor kezdődtek, amikor a város még Sztójayék alatt meg akarta javíttatni a lebombázott telepet. Jött egy *Virág* nevű nyilas pallér, meg harminc nyilas kőműves, loptak mindent, amit csak lehetett sub titulo: *renoválás.* Mikor azután felvirradt Szálasiék szomorú napja, *felrakták a karszalagot, s elrabolták mindent, amit csak találtak, cipőtől kezdve a befőttes üvegeken át egészen a bútorokig.* Természetesen a csőcselék is csatlakozott hozzájuk.

— Nem volt elég a bombakár. — meséli tovább a szobrász, — még a tartalék élelmünket is elvitték. A szomszédos iskolába menekülteknek köszönhetjük, hogy az ottani óvóhelyen át tudtuk vészelni az ostromot.

Az ablak helyén beesik az eső

A károsultak között olyan nevek szerepelnek, mint *Kisfaludi Stróbl* Zsigmond, *Czencz* János festő, *Sidló* Ferenc szobrász, *Nemes* György szobrász, *Gábor* Mária festő, *Visnyovszky* Lajos szobrász, *Szabó* István szobrász, *Kádár* Béla festő, akit innen hurcoltak el a gettóba, az azóta már elhunyt *Basch Árpád* festő, *Vos Viktor* szobrász *Csorba Géza* szobrász, *Keviczky* Hugó szobrász, *Mányai* József festő és számosan mások, akiknek mindenük itt volt a műtermekben. Most se ruha, se lakás, se műterem.

— Még csak dolgozni sem lehet, mert *beesik az ablakon az eső*, — mondja tovább Martinelly Jenő, — ha meg nem esik, tele fúj mindent porral a szél.

Arról hallgat, amit a feleségétől tudunk meg, hogy a műtermében benn pusztult majdnem minden munkája, amelyeket arra tartogatott, hogy öregségére nyugdíj helyett legyen miből megélnie. Arról sem beszél, hogy a város, mint a művésztelep tulajdonosa, *eddig még egy új szeget sem veretett a falakba.*

Végigjártuk a többi műtermet: az arányiag éppen maradt falak mindenütt a pusztulást őrzik. Ledöntött szobrok, levágott szoborfejek, átlőtt vásznak, félig elégett keretek — s ez a telep még ragyogó állapotban van mondjuk a várhegyi művészbazárhoz képest, amelyet teljesen kibombáztak.

Elpusztult műtermek

A telepen kívül, a város belsejében élő művészek helyzete sem sokkal kedvezőbb, errevonatkozólag szomorú adatokat kapunk a Művészek Szakszervezetétől. Nagyon sok műterem pusztult el, aminek az a magyarázata, hogy a műterem mindenütt az épületeknek közvetlenül a tető alatti része, legjobban ezek voltak veszedelemnek kitéve a háboru napjaiban.

Hogy csak a legismertebbeket említsük: *Szőnyi* István festőművésznek elpusztult Baross-utca 21. szám alatti műteremlakása összes képeivel és 5000 kötetes könyvtárával együtt. Kibombázták Bernáth Aurél festőművészt, tönkrement *Pátzay* Pál szobrászművész Villám-utca 25. számú házban lévő műterme, majdnem minden szobrával. Bombatalálat érte *Barcsay* Jenő Aradi-utca 59. alatt lévő műteremlakását, *Berényi Róbert* festőművész zebegényi villáját, amelyben bennégett vagyont érő műveinek legnagyobb része. Bombakárosult *Kmetty* János festő, akit a Deák-tér 3. alól bombáztak ki, *Kelemen* József festő, a Teréz-körút 18. alatt, nincs műterme *Kelemen* Emil festőművésznek, elpusztult *Ferenczy* Béni szobrász Tisza István-utca 18. szám alatti műterme, ugyanott kiégett *Egry* József festő műteremlakása. Bomba csapott be a Margit-körút 55. számú házba is, ahol *Losonczy* Tamás műterme volt, a háboru áldozata lett *Hermann* Lipót Kelenhegyi-út 19. számú házban lévő műterme is. Bombatalálat érte *Pekáry* István műtermét a Lánchíd-utcában, Basch Andorét a Benczur-utca 1. alatt, Bán Béláét, *Redő* Ferencét az Aradi-utca 59. számú házban, *Szigeti* Istvánét, a Bangha Béla-utca 12-ben, *Vörös* Gézáét az Újpesti rakpart 5. alatt; kibombázták *Sugár* Andor festőt a Vilmos császár-út 22. számú házban lévő műteremlakásából, *Vedres* Márk szobrászt, a Fery Oszkár-utca 64. sz. házból, bombakárosult lett *Göllner* Miklós festő a Zárda-utca 34. számú házban s *Prohászka* József, akinek pesti művészlakása mellett kecskeméti műterme is elpusztult, Br. Gács György Ezredes-utca 1/b. házban lévő műtermét telitalálat érte, *Prohászka* Zoltán, a Deák-tér 3. alatt s ugyanott elpusztult *Medveczky* Jenő legtöbb képe is, hogy csak néhány nevet említsünk a sok közül, akiknek semmijük sem maradt, akiknek egyszerűen kiütötte az ecsetet vagy a vésőt, de legfőkép a kenyeret a kezéből a háboru...

Nyersanyagot és kiállítási helyiséget

És elpusztult a kiállítási helyiségek legnagyobb része és elpusztultak a művészek birtokában lévő nyersanyagok: vásznak, festékek, ecsetek, ezek nélkül, műterem nélkül, pénz hiányában, hogyan kezdje meg a munkát — s nem utolsósorban: miből éljen a művész, akinek fontos hivatása van a megujhodó országban.

A művészek maguk nem sokat beszélnek nehézségeikről. Valamennyien mosolyogva, könnyedén említik bajaikat, nem lázonganak és nem követelődznek, *legtöbben még be sem jelentették kárukat.* Igyekszenek boldogulni úgy, ahogy éppen lehet. *Molnár* Róza espressók kifestését vállalta el és kitűnő munkát végzett. Van, aki plakátokat rajzol, a legtöbben azonban ruhaneműiket adják el és vidékre járnak élelmiszerért. Nem emlegetnek öngyilkosságot és nem járnak deputációba sehova, az utóbbi időben mégis sok szó esik már arról, milyen nehéz körülmények közé kerültek a magyar művészek és hogy sürgősen segíteni kell rajtuk. *Nem is kétséges, hogy a probléma a nemzeti kultúra szempontjából elsőrangú fontosságú.*

A magyar festészet mindig a fajtánkban élő kultúrszellemnek és művészi érzéknek legszebb megnyilvánulása volt. A tíz- vagy tizenkétmilliós magyar nemzet jelentékeny, világviszonylatban is számottevő piktoroknak olyan hosszú sorát termelte ki, mint sok, nálunknál ötszörte több vagy nagyobb nemzet se. *A mai piktorgeneráció tehetségben, európai szellemben, alkotókedvben méltó utóda elődeinek, alkalmas arra, hogy megbecsülést és barátokat szerezzen a nemzetnek most, amikor olyan nagy szükségünk van erre.* Nehézségeik híre legutóbb eljutott *Dálnoki Miklós* Béla miniszterelnökhöz is, aki maga intézkedett, hogy minél előbb hozzanak rendbe legalább egy kiállítási helyiséget képzőművészeink számára. *Ez igen nagy segítség lesz, de még sok mindenre van szükség.* Műterem nélkül nem tud dolgozni a művész; talán elő lehetne teremteni valahogyan a műteremlakások helyreállítási költségét. Talán a városházán is akadna fedezet a Százados-úti művésztelep rendbehozatalára, ha *Vas* Zoltán polgármester különös gondjába venné az ügyet. És azonkívül: *a művésznek nemcsak dolgoznia és kiállítania kell, meg is kell élnie valamiből.* Jelenleg a közületek és a pártok lennének legalkalmasabbak arra, hogy tegyenek valamit, jelentkezzenek, mint vásárlók, az egyelőre igen-igen szórványosan lézengő magánmüpártolók helyett. A magyar képzőművészek, akikről a közelmult napokban azt hallottuk, hogy ők a megújhodó Magyarország hivatott reklámfőnökei a nagyvilág felé, megérdemlik ezt a gondoskodást.

Petrovics Béla

A sváb fasiszták egymás között akarták felosztani a pestmegyei Volksbund-vagyont

Az egész országban befejezéshez közeledik a magyar nép egyik legfontosabb problémájának liquidálása; elkészül a földosztás és a magyar parasztság most kézhezvett ősi jusában már meg is kezdte a termelőmunkát.

A *Magyar Nemzet* munkatársa illetékes helyen aziránt érdeklődött, hogyan halad a kérdés megoldása Pest megyében.

Sárkány Kálmán bíró a következőket mondja a pestmegyei földosztásról:

— A közlekedési viszonyok miatt az abonyi és nagykőrösi járás, valamint Cegléd megyei város földosztási ügyét a Kecskeméti Földigénylő Bizottsághoz tették át. Kúnszentmiklós és környéke még vitás, melyik bizottság elé kerül. A megyét és az ország lakosságát azonban nem a formaságok érdeklik, nem a telekkönyvi átírások, hiszen a parasztok már átvették új tulajdonukat és mindenhol megindult már a munka, sőt egyes helyeken bizonyos termések leszedése is.

— Mennyi földet osztottak ki eddig Pest megyében?

— Számszerüleg nem tudunk a kérdésre felelni, annál kevésbé, mert a *sváb falvakban felfüggesztették a földosztó bizottságok működését.*

Még mindig a svábok!

Sárkány Kálmán egy átiratot mutat, amely a következőket tartalmazza: — Békásmegyer Községi Földigénylő Bizottság 292 Földig. 1945. — Vármegyei Földbirtokrendező Tanács, Budapest. A Békásmegyer Községi Földigénylő Bizottság jelenti, hogy több olyan igénylő van, akinek hozzátartozói, szülei, anyósa, apósa volksbundista volt. Ezek a Volksbund-tulajdont igénylik. Kérjük a Vármegyei Földbirtokrendező Tanács állásfoglalását, hogy ilyen igénylés esetében miként járjon el a Községi Földigénylő Bizottság. Békásmegyer, 1945 június hó 4. *Hitka* Ádám titkár.

— Ezek szerint a sváb fasiszták nem nyugodtak bele a magyar nép ítéletébe és nem hajlandók tudomásul venni a vagyonelkobzást?

Vissza a földhöz

— A tendencia mindenhol az, hogy volksbundista rokonaik vagyona a családban maradjon. Természetesen a Földigénylő Bizottságok résen vannak és elejét veszik mindenféle illegalitásnak.

— Kiket telepítenek a sváb fasiszták helyére?

— Ha a megyében nincsen kielégítetlen igénylő, akkor sor kerülhet arra, hogy más megye lakósait is földhöz juttassuk a svábok vagyonából.

— Van valami lényeges különbség Pest vármegye és a többi vármegyék között földosztás szempontjából?

— Hogyne, Pest megyének egészen más a helyzete ebben a kérdésben, mint a többi vármegyének. *Budapest ipari munkásságát, iparosait, tisztviselőit és kiskereskedőit is szeretnénk házhelyhez juttatni.* Ez a helyzet természetesen nem áll fenn az ország egyéb részeiben, miután Budapesthez hasonló ipari és nem önellátó települése az országnak nincs. *Minden házhelyhez hatszáz négyszögöl kertet adunk, ahol a leendő tulajdonos ellátja magát konyhakerti növényekkel.* Megítélésem szerint a kormány nemcsak praktikus és szociális szempontokat vett figyelembe, amikor minden házhelyhez kertgazdaságot is juttat. Az emberek idősebb korukban szívesen térnek vissza a földhöz. Nincs megnyugtatóbb és egészségesebb elfoglaltság idősebb városi ember számára, mint a pestkörnyéki kis kertben tevékenykedni.

— Gondolja bíró úr, hogy a pesti polgár öreg napjaira megválik a fővárostól és átvedlik pestkörnyéki gazdálkodóvá?

— A budapestkörnyéki földosztásnak éppen abban rejlik nagy hordereje, hogy *az új házhelytulajdonos és törpe-kertbirtokos bent marad a városban.* Ezek a házhelyek, amelyek kiosztásra kerülnek, egészen új, modern települések lesznek, amelyek be tudnak és be fognak kapcsolódni Nagy-Budapest vérkeringésébe. A munkás, az iparos, a kereskedő, a tisztviselő nem kell hogy munkahelyétől megváljon, ha el akarja foglalni új rezidenciáját.

Reméljük, hogy a pestmegyei földosztás eredményeképen Budapest dolgozói előbb-utóbb a franciák régen irígyelt boldog helyzetébe kerülnek: *minden szorgalmas munkásnak meg lesz öreg napjaira a kertes kis családi háza.*

Danielson svéd követ a stockholmi rádióban beszámolt az amerikaiaknak a budapesti embermentésről

Sokezer üldözött mély hálával emlegeti *Danielson* svéd követ nevét, aki Raul *Wallenberg* követségi titkárral együtt energiával és bátorsággal kelt a leveszedelmesebb időkben az üldözöttek védelmére. *Danielson* és a svéd követségi kolónia, miután itt dolgát befejezte, a felszabadulás után elutazott Budapestről. A kolonia néhány tagja a bukaresti követségen maradt, mert a magyar ügyeket Bukarestben intézik ezután. Danielson azonban Stockholmba utazott, ahol tegnap este *Amerikához intézett adásban* rádión számolt be budapesti küldetése eredményeiről.

Danielson elmondotta, hogy Roosewelt elnök levélben fordult *Gusztáv* svéd királyhoz *a magyar üldözöttek megmentése érdekében.* A svéd király Danielson mellé Raul *Wallenberget* követségi titkárnak nevezte ki és az üldözött-ügyek intézésének speciális megbizásával Budapestre küldte. A magyar kormánnyal való megállapodás szerint csak *4300 embernek adhattak ideiglenes útlevelet*, de az első időben a Gestapo nem ismerte el s összetépte az útleveleket. Erőteljes diplomáciai nyomásra a német hatóságok hozzájárultak a *Provisor pass és a Schutzpass érvényességéhez.*

Nyilas támadás a követségi épületek ellen

Az idők folyamán nem 4.300, hanem *12.500 védőlevelet állított ki a svéd követség*, amely mindent megtett, hogy a védőleveleknek érvényt szerezzen. De nem minden akció járt eredménnyel. Így történt, hogy először 1944. decemberében a svéd Vöröskereszt Eszterházy-utcai épületét rohanták meg a nyilasok és katonaszökevény-keresés ürügye alatt *12 tisztviselőt elhurcoltak.* Ezekről *még eddig semmi hír nincs.* Karácsony délelőttjén a svéd követség Gyopár-utcai helyiségeit szállták meg a nyilasok, elhurcolták az ott talált vitéz *Mezei* István követségi tanácsost, *Eckmer* attasét, Asta *Nilsont*, a svéd Vöröskereszt magyarországi megbizottját és *24 tisztviselőt, akiknek legnagyobb része svéd származású volt.* Ezeket először a Várba vitték és az úgynevezett «Országos számonkérő szék» elé állították. Ez a *vészbíróság csupa csendőrtisztből állott*, akik a német megsemmisítő lagerek pribékjeihez hasonlóan réztáblát viseltek mellükön. Ugyanekkor elvitték a *Kelenhegyi-úti finn követség épületében talált tisztviselőket is.* Danielson és a svájci követ együttes közbenjárására karácsony másnapján a Várból elbocsájtották őket, de azonnal a *gettóba vitték*, ahol napokig fogva tartották és ahonnan Wallenberg hozta ki a követség személyzetét.

A Jókai-utca 1. 140 menekültjének pusztulása

Sokkal szerencsétlenebb volt a *Jókai-u. 1. szám* alatti követségi kirendeltség sorsa, ezt a követségi épületet, ahol az exterritoriális jog védelme alatt igen sok üldözött kapott *«feketén» menedéket, a házmester árulása folytán a nyilasok az ostrom utolsó napjaiban megszállták, s mindenkit elhurcoltak.* Rettenetes kínzások között száznegyven embert, úgy látszik kivégeztek, mert ezeknek a szerencsétleneknek sorsáról semmi hír sincs. A követ beszámolt előadásában arról is, hogy elvitték a *Katona József-u. 2/a. svéd védett ház 300 lakóját is*, akik közül csak öt menekült meg. A követség tisztviselői, különösen *Wallenberg* szinte az egész nyilas idő alatt az országúton száguldott autójával és igyekezett Schutzpassokkal kimenteni és visszahozni a Nyugatmagyarország felé gyalogosan hajtott tömegből azokat, akiket lehetett. Sok embert sikerült kiszabadítani a téglagyárból és *többet Hegyeshalomról visszahoztak.*

A védett századok tragédiájában a svéd Schutzpassal rendelkezők nagyobbrészt nem osztoztak. Wallenberg elment a Józsefvárosi pályaudvarra, ahol a védett századok bevagonírozása folyt és ott a követség könyveivel igazolta azokat, akik Schutzpassal rendelkeztek. Így *több mint ezer munkaszolgálatost tudott a további szenvedésektől megmenteni.*

A követség sokmillióért élelmiszert vásárolt és ezen a védett házak lakóit, valamint a *gettót élelmezte.* Sajnos a nyilasok az élelmiszerraktáraikat is kirabolták. A nyilas terror odáig fajult, hogy már Wallenberget is halálra keresték, neki is bujkálnia kellett. Danielson azután plasztikus színekkel ecsetelte azokat a borzalmakat, amelyeket a nyilas uralom alatt Budapesten tapasztalt.

Japán kávéház

VI., Andrássy-út 45

ujra megnyilt!

A zugüzéreket kiutasítjuk!
Szeretettel várjuk a Japán régi intellektuel törzsközönségét, barátaikat és ismerőseinket
Ingyen adunk 50 igazolványos deportáltnak egytálételes ebédet minden hétfőn d. e. 11-2-ig

Tulajdonosok:
Ábrahám István, dr. Takács László

Belvárosi nagyobb **üzlethelyiséget** keresek, esetleg helyreállítási vagy renoválási költségek megtérítésével. Ajánlatok „Közvetítőt díjazok 17575" jeligére Blocknerhez Városház-utca 10

ARANYAT, aranypénzt, briliánst, ezüstöt vessek, eladok. Jegygyűrűt, ékszert készítek, javítások megvárhatók Schwarz aranyműves, Dohány-utca 22. I. 4.

Fotokópia Rád üzemben. Andrássy-út 52. Oktogon-térnél.

SZÖVETET szabókellékeket és minden textilt legmagasabb árban VESZEK. LEDÉNYI szabószaküzlete. VII. Király-u. 15.

BELVÁROSI szövet- és selyemüzlet
Magas nivó- olcsó ár!
Kaczender és Friedmann
(Faludi-Csémi)
IV., Kamermayer Károly-utca 4
Vétel és eladás nagyban és kicsinyben
Bútorszövetet is

Esztergapadokat és revolverpadokat, mindennemű szerszámgépet, szerszámot és műszaki árut veszünk. Műszaki iroda IV., Irányi-u. 27. I. em. 2.

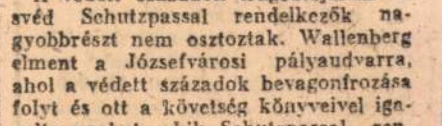

Magyar Nemzet
Felelős szerkesztő: Hegedüs Gyula

Szerkesztőség és kiadóhivatal: V., Bajcsy-Zsilinszky Endre-út 34
Hungária Hírlapnyomda Rt. nyomása, Felelős: dr Bródy László

1945 jun

Gazdasági hírek

Megszűnt a Cukorgyárosok Egyesületének kiváltsága

A minisztertanács legutóbb a cukorbehozatallal kapcsolatban szakítva a multtal, *figyelmen kívül hagyta a Cukorgyárosok Egyesületét* s az importot arra a kereskedelmi szervre bízta, amelyet a kereskedelmi miniszter jelölt ki. Ez az elhatározás döntő jelentőségű a cukorforgalom jövő lebonyolítása szempontjából, mert ezzel tulajdonképpen *megszűnt a cukorkartell mindenhatósága a hazai piacon.* A Cukorgyárosok Egyesülete a multban szinte korlátlan hatalmat képviselt az országban minden cukortermelési és értékesítési kérdésben s a mindenkori kormányok is meghajoltak előtte, bár a nyilvánosság felé látszólag úgy állították be a cukorüzletet, mintha annak vitele körül a *kartellegyesülésnek s a Hitelbanknak alig volna ingerenciája.* Ezentúl másként lesz s nem változtat a kérdés eldöntésénél, hogy azok, akik a multban látszólag liberális szellemben vezették a Hitelbank illetékes osztályát, *még ma is a helyükön vannak,* bár végig tudták szolgálni a fasiszta korszakot.

A Hitelbank új vezérigazgatója helyesen tenné, ha tájékozódna a cukorügyek körül s tisztázná, hogy milyen gesztiók érvényesültek eddig az egyesületi és bankosztályi ügyek intézése körül.

Ausztriából is érkezik már textiláru

Részben a *romániai* áresés hírére, részben az Ausztriából most már számottevő mennyiségben érkező áruszállítmányok hatása alatt *az áremelkedés üteme a textilpiacon meglassúbbodott,* bár a termelésbe kezdett magyar gyárak első ajánlatai igen magas árakra szólnak. Igy kisebb mennyiségben szállít már árut a nagykereskedelem részére a *Goldberger-gyár,* amely *Goldsol-készítményét* (műselyem lavabla (340+15 százalékos áron hozza forgalomba. A karton gyári ára 370 pengő+20%. Természetesen ezekhez az árakhoz még hozzá kell számítani a kereskedelmi haszonkulcsot.

A közellátásügyi miniszter megszüntette az áruforgalmi központokat

Faragho Gábor közellátásügyi miniszter rendeletet adott ki, amellyel a rossz hírnévnek örvendő áruforgalmi központok működését megszüntette.

Ezek szerint megszűnik a Vetőmagforgalmi Központ, a Rostnövényforgalmi Központ, a Szálas-Takarmány és Szalma Központ, a Baromfi és Tojásforgalmi Központ, a Tej- és Tejtermékforgalmi Központ és a Tartósított Élelmiszerek Központja. Egyben a miniszter a Magyar Fűszerpaprikát Értékesítő Szövetkezet működését is korlátozta. A felszabadult demokratikus magyar kereskedelem régi kívánságát teljesítette megszabadítván a központi irányítású egykerektől a kereskedelmi életet.

Milliós számok az autóbiztosításban

A gépkocsiforgalom örvendetesen növekszik és a főváros utcáin már meg is jelent egy-két taxi. Az autóforgalom kialakulásának egyik feltétele a biztosítás lehetősége. Társaságaink, mint értesülünk, csak tűz- és szavatossági biztosítást kötnek, törésbiztosítást nem, minthogy nincs alkatrész és javítóműhely. A tarifa a régi, de a biztosított összegek óriási eltolódást mutatnak. Teherautót például 750.000—1.500.000 pengő értékre biztosítanak, de egy kis Topolino se kisebb biztosítási kötvénnyel szaladgál, mint 350.000 pengőre szólóval. A szavatossági biztosításnál, minthogy egy balesetnél az autótulajdonossal szemben támasztható kárigények nagyon megnövekedhetnek, egy személy sérülése esetén a kártérítési határt 100.000 pengőre emelték fel az eddigi 20.000 pengővel szemben. Több személy esetén a kárhatár 400.000 pengő, tárgyrongálásnál 60.000 pengő.

Halálozás

Deutsch Jenő kötött-szövött nagykereskedő f. hó 8-án hirtelen meghalt. Részvétlátogatások mellőzését kérjük. Piarista rendház kápolnájában.

Istenben boldogult dr. *Degré Miklós,* a budapesti ítélőtábla ny. elnökének lelkiüdvéért az engesztelő szentmiseáldozat június 16-án 9 órakor lesz a piarista rendház kápolnájában.

Vámos Gyula, a Foncière ny. igazgatója június 11-én elhúnyt. Temetése június 14-én, csütörtökön délután ½2 órakor lesz a kerepesi temetőben r. kat. szertartás szerint.

Fájdalommal jelentjük, hogy özv. *Holmos Árminné* sz. *Karef* Elza hosszú szenvedés után meghalt. Temetése f. hó 15-én déli 12 órakor lesz a rákoskeresztúri izr. temetőben.

FREUND és Társa **ismét vesz** új és használt férfi, női ruhát, fehérneműt, írógépet, szőnyeget, textil árut legmagasabb árban. Most: Károly-körút 5. üzlet

10 raktárban 100 készítő 1000 iroda- lakás bútora Universal iroda- és műbútorgyár VII, Wesselényi-utca 8. Bútort, szőnyeget, függönyt veszünk. Porlálokat javítunk.

PERZSA-SZŐNYEGET ezüstöt, aranyat, komb. bútort magas áron veszünk. Toghia és Németh, Anker-köz 3. sz.

Porcellán, kristály és egyéb **dísztárgyakat veszünk** Streicher porcellánüzlet. Erzsébet-körút 20. 102

BÚTOR Használt és új bútort, konyhát is adok és veszek. Nagy Győző, VIII, Mária-utca 6.

BUNDÁT szőrmét, kelést, vatelint, cérnát veszek. BARNA ANDOR, VII, Wesselényi-utca 31. szám.

Perzsaszőnyeget veszek SAGLAM ISMET Gr. Zichy Jenő-u. 10.

Veszek briliánst, ékszert, ezüstöt, rossz órákat. FRIVALDSZKY FERENC ékszerkereskedő. Karpfenstein-utca 2/b. II. 25.

Perzsaszőnyeget hibásat is, külföldi megbízásból drapériákat is vásárol. Universal szőnyegosztálya, VII., Wesselényi-u. 8

Egy és kétszobás adómentes öröklakás Rákóczi-úton, Divatcsarnoknál eladó. Közelebbit 9—1, 3—6 közt Vörösmarty-tér 3. V. 7.

Ne csináljon lakásgondot, keresse fel ifjú NAGY-ot VIII, Vas-utca 5. Párttagoknak kedvezmény.

Zongorahangolást SZAKBÍRÁLATOT vétel-eladásnál szakszerűen végez Blau Dezső zongorahangoló. VI, Eötvös-utca 23/b. sz.

ELCSERÉLNÉM Szent Imre herceg-útja elején 3 szoba hallos sérületlen lakásomat pesti belterületire. Érdeklődni IV., Magyar-utca 11.

BECSLŐIRODA Adásvételi és vagyonmentő tanácsadó. Gyulai Pál-utca 3.

ARANYAT ezüstöt, briliánst legmagasabb áron vásárol S... Petőfi Sándor-u. 12 (udvarban).

Perzsakabátokat — primát — VESZEK! „Herkules", VII., Szövetség-utca 15.

Vennék 2 szobás komfortos **családi villát** villamos mentén. Leveleket „Sürgős" jel. Arató hirdetőbe, Erzsébet-körút 14.

HYPO töltését újból megkezdtük. Kapható: IX., Thaly Kálmán-utca 23. Vegyiüzem.

Aranyat, órát briliánst legdrágábban vesz NAGY IMRE ékszerész, VIII., Baross-utca 69.

Szerszámgépeket vasipari szerszámokat, motorokat vesz ZÁGON műszaki kereskedés, Király-utca 57.

Használt ruhát csodálatos áron vesz FISCHBEIN, Dob-utca 25. sz.

ÉLELMISZERT vidékről is vásárolok. Tehergépkocsin Pestről árnszállítást vállalok. „Dietika" Személynök-utca 19. félemelet 2.

Kávépörkölőt cca 25 kg-ig keresünk megvételre. BIO, VI. kerület, Gróf Zichy Jenő-utca 15.

Briliánst aranyat órát előnyösen **VESZ** és elad **Gyémántház** Rákóczi-út 56

Veszünk rádió és villamos készülékeket alkatrészeket, izzólámpákat, műszereket, rádiócsöveket. VESZI, IV., Irányi-u. 13.

VENNÉK magánkézből néhány perzsaösszekötőt és szőnyeget, valamint ezüst tárgyakat saját használatra. 2 óráig: SPITZER, Gr. Teleki Pál-utca 3. I. 6.

Lánc-ágy Podmaniczky-u. 19

Briliánsékszert, aranyat és órát magas áron veszek Polgár. Veres Pálné-u. 7. félem. 1

Perzsaszőnyeget keletit és magyart, pár darabot veszek. Csak priváttól privátnak. XI, Horthy Miklós-út 15/a, III. emelet 8.

Horthy-körtérnél 1, 2, 3 szoba hallos, Pozsonyi-úton garzon öröklak. Pasaréti-út elején remek négyszobás stb. eladó. Hajós iroda, Andrássy-út 79. (Keltötől.)

Keresem **dr. Fazekas Imre** ügyvédet, Domonyból 69. századdal nov. elején Ausztriába vitték. Szíves értesítést kér: Lakos, Katona József-utca 39.

Sok pénzt fizet új és használt férfiruhákért, kívánatra házhoz jön. GE-SA, VIII., JÓZSEF-krt 47.

Veszek **ékszert és perzsa** összekötő szőnyeget. Wesselényi-utca 29. I. em. 6

Dr. Kozma Ferenc hadnagyról, ki március 22-én még Komáromban szolgált a légvédelmi tüzérségnél, kér értesítést Gróf Györgyné, XII, Maros-utca 27, I. emelet 1. sz.

Bútorszövetet, matracbuxatot, kárpitosanyagokat magas áron veszek. Várady, Király-u. 32, udvarban.

Perzsaszőnyeget VESZ UNGÁR Király-u. 14.

Ruháját kiszabom kipróbálom, felügyeletem alatt megvarrhatja. ... SZALON IV, Magyar-utca 40, IV. em.

Élelmiszerszakmában üzletembert finanszírozunk 50—100.000 pengőig. Ajánlatokat: „Tevékeny 213" jel. főkiadóba.

VILLA Németvölgyi-út elején 2x2 szobás, olcsón, 350 ezerért. Császár, VII, Somogyi B.-út 15. (Károly-körút.)

DR. VIDOR PÁL vegyészmérnökről kérek értesítést vele volt társaitól. Erős Imre, Bp. II, Kapás-utca 43. szám.

Állandó és alkalmi **FUVART** vállal egylovas kocsival Szondy-utca 93. Házfelügyelő.

Főútvonalon üzlethelyiségemhez társat vagy részbérlőt keresek „Részletes ajánlat" jeligére Balogh hirdetőbe, V, Szent István-körút 9.

TRAKTORT vagy teherautót pótkocsikkal veszünk vagy bérlünk. „Batimentum", Tátra-u. 4. III. 2.

Legjobb **ÉTOLAJ** kicsinyben és nagyban „Albá" csemege. Király-utca 66. sz.

BELVÁROSI üzlet keres társbérlőt. Rőfös és finom fehérneműben. „1945" jeligére Rössler, Rákóczi-út 44.

Briliánst, ékszert, aranyat napi áron vásárol SCHEER GYÖRGY Semmelweis-u. 19. félem. 1.

Bérházak, villák, öröklakások vétele és eladása, nagy választékban Pesten, Budán. Ingatlanát gyorsan eladja Engel László, VI. Teréz-körút 5. sz.

Neuburg Ödönt november 21-én „védett" századdal állítólag Fertőrákosra, onnan Balfra vitték. Nagyon kérem, aki tud róla valamit, értesítse feleségét: Neuburg Ödönné, Wesselényi-utca 39, rőfösáru üzlet.

Családiházat jó fekvésűt, kertest, 2—3 szobásat villanegyedben, vagy Budapest közvetlen környékén keresek megvételre. „Készpénz 1324" jeligére Blocknerhez, Városház-utca 10. sz.

AMERIKAI IRODABUTOR 6 íróasztal, 2 írógépasztal, 1 iratszekrény és székek eladók. Értekezni 17—19 között VIII, Mária Terézia-tér 15. V. 4.

ISTÁLLÓ napokra is kiadó. Egy- és kétfogatú teher-, valamint gépszállítókocsik kölcsönzése. Kohut Sándor szállító, XIII., Béke-tér 12. II. 2.

TRI klóretilént, (szennyezettet is) bármilyen tételben vesz Belvárosi Munkások Szövetkezete, Deák Ferenc-utca 16—18.

KERESEM **Deutsch Lénártot,** a Magyar Posztógyár igazgatóját, 701/1. musz. Deutsch Erich Jánost, 107/23. musz, aki okt. 29-én Mosonmagyaróvárra menetelt. Aki tud róluk, értesítse Deutsch Lénártnét, Szent István-park 35.

Ezresbankó sok van — alkalom csak egy van: HÉV-nél bolszázas telek termés, lakással 25.000. Mátyásföldön villatelek bolszázas.. Budán családiháztelkek. Családiházak holvanezertől villák kettőszázezertől. Rákóczi-út 61, földszint 4.

Kudelka Verát keresem, kit okt. 23-án vitték el a KISOK-palotáról. Aki tud róla, értesítse Striner Katalint, Rákóczi-út 11, III. emelet 6.

2-3 szobás lakást vagy lakrészt keresek modern házban, ha sérült is, „Költségeit megtéritem" cím alatt a kiadóba.

Aranyat, ezüstöt, ékszert legmagasabb áron veszek: KLEIN IMRE ékszerész, VII, Dob-utca 2.

ÓRIÁSI ÁRAT fizetek használt férfiruháért, hívásra házhoz megyek. Lázár M. Király-utca 28, üzlet.

MEGVESZEM használt irodagépeit legmagasabb áron. Levelezőlap hívásra helyszínen felértékelem. Bojár Pál irodagépszaküzlet, IV., Váci-utca 48. szám.

Kastélyt, nagyméretűt parkkal, autóút, vasút mentén Rheuma gyógyszanatórium létesítéséhez keresünk „Részvénytársaság" jel. kiadóhivatalba.

VESZEK fésűárut, fogkefét, pengét, borotvaecsetet és mindenféle nürnbergi árut, nagy tételben is. VIII, Déry-utca 6, IV. em. 6.

AUTÓGUMIT autóroncsot vidékről is vesz CHRISTIAN gumikereskedő, V, Bajcsy-Zsilinszky-út 54. sz.

100.000-től 200.000-ig! **TÁRSULNÉK** adminisztrációs közreműködéssel üzemhez, iparhoz. Később további bő befektetéssel. „Becsület 181" jeligére a kiadóba.

PERFEKT gyors- és gépírónőt felvesz dr. Kádár ügyvéd, Zoltán-utca 16. Délután 3-tól.

Táskaírógépek vására Bojár Pál irodagépszaküzletében, IV, Váci-utca 48.

Férfi-, női ruhát, cipőt, textilt, szőnyeget **aranyat** és ezüstöt magas áron vesz GERSTL és TÁRSA ANDRÁSSY-ÚT 3

Budafokon ELADÓ: 1 új családi ház 1x1 szobás és 1x2 szobás összkomfortos, 1 db zománcozott fürdőkád, 1 db Precisa számológép, új, 1 db pianino Scholze Ia állapotban. Bp, XIV, Nagy Lajos-király-út 111/b. Soós.

ABLAK-ÜVEGET kisebb, nagyobb tételben veszek. Négykerekű húzós kocsit veszek. VIII, Fecske-utca 41. szám. Háztulajdonos.

OPTIKAI és fotócikkeket minden mennyiségben veszek. „Optika" jel. New York hirdetőbe, V. Szent István-körút 29.

HARISNYAKÖRKÖTŐ GÉPET (kézit), fonalat jó áron veszek. Harisnyakötőket, otthondolgozókat igen nagy keresettel keresek. 10.000 P-t adok pesti 2 szobás összkomfortos lakás átadójának. II. Csalogány-u. 50, I. emelet 2.

Veszünk sebkötöző gézt, lepedőket, párnahuzatokat, törülközőket kórházak részére nagy mennyiségben. Írásbeli ajánlatokat kizárólag az áru tulajdonosától kérünk, IV, Városház-utca 10. sz.

VENNÉK kertes villát lehetőleg Sashegyen vagy Hűvösvölgyben. Lehet kissé sérült is. Ajánlatokat részletes leírással és vételár megjelölésével „Sürgős villa" jel. Blocknerhez, IV, Városház-utca 10. sz.

Múzeum-körút legforgalmasabb helyén, régi, bevezetett **ÜZLETEM** újjáépítéséhez hozzájáruló tőkeerős társsal **megosztanám** Érd.: Geró, Erzsébet-krt 52.

10.000 jutalom ha 1—2 szobás komf. lakást szerez. Lehet 20.000-rel javítható sérült is. „Bútort megveszem" jeligére Patakhoz, VI, Bajcsy-Zsilinszky-út 29. sz.

VESZEK nyári ruhaanyagokat, karton, imprimé stb. „Tildia" divatkonfekció, VI, Nagymező-utca 28. szám udvarban.

LEICA objektívet keresek. Ajánlatot „Leica" jeligére Balogh hirdetőbe, V, Szent István-körút 9.

TŐKÉSEK! Jól prosperáló vállalkozásba tőkéjét értékállóan elhelyezheti. Bővebbet Leopold Cornél hird. ir. Teréz-krt 3 (délután).

VIDÉKRE való költözéshez Pesttől cca 200 km-re, akár jófogatú, akár teherautós fuvart sürgősen keresek. Ajánlatokat „Gellért 159" jeligére a kiadóba.

VESZEK kvarclámpát, porszívót, Philips borotvát. Unifon, Dohány-u. 20. emelet, d. u. 2-től.

LAKÁSCSERE! 3 szoba hallos Andrássy-úti ép lakásomat Oktogonnál elcserélném ép 2 sz. hallosra V. vagy VI. ker.-ben. „Belterületen" jeligére a kiadóba.

KIADÓ elegáns szoba penzióban. Megtekinthető d. e. 9—12-ig. VII, Dohány-utca 1/c, V. em. 1.

Égetett meszet 15—20 mázsás fuvartételben helyszínre szállítok Budán. Felszólításokat „Hegyvidékre is 214" jeligére a főkiadóba.

Állványpalló, bitumen, tűzifa, mázsa tételben eladó 9—4-ig. Fehérvári-út 53.

FŐÚTVONALON üzlethelyiséget berendezéssel sürgősen magas áréri keresek. VI, Teréz-körút 5. földszint 4.

EXAKTA, Pathé-Baby férfikerékpár eladó. Beniczky-utca 2, II. 5.

Régi arany- és ezüstpénzeket ékszert, perzsaszőnyeget elektromos és gázhűtőszekrényeket veszek. **TILLY,** Kecskeméti-u. 8.

Használt férfi, női ruháért, cipőért, szőnyegért, fehérneműért, bútorért és aranyért ismét legtöbbet fizet Zsadányi és Társa Szövetség-u. 3. szám. Hívásra házhoz megy.

MODERN 4 SZOBÁS **BUDAI LAKÁS** villamos mellett, autógeizir, villannyal igényjogosultnak átadó. Tükrös neobarokk szalongarnitura, korabeli biedermeier szekrények, firenzei tükör, kelet szőnyegek, festmények, ügyvédi könyvtár eladó. Érd. Katona J.-u. 28, I. 4. 8—10-ig.

Molnár Józsefné Schwarzenberg Verát nov. 10-én a téglagyárba, onnan Hegyeshalom felé. **Molnár József** nov. 18-án Tutajvagy Üteg-utcából ismeretlen helyre vitték. Aki tud róluk, értesítsen. Schwarzenberg, VII, Dohány-utca 20.

Kiadó Margit-hídtól 10 percre sérülésmentes **3 SZOBÁS MODERN VILLA** garázzsal, esetleg bútorozva. Ajánlatokat „Rózsadomb" jeligére New York-hirdetőbe, V, Szent István-körút 29. sz.

Beköltözhető **öröklakást, villát, családiházat, telket, gyümölcsöst** jó áron vennék sürgősen. Bombasérült is érdekel! Előd iroda, Váci-út 39. szám.

Feleségemet BAUER GÉZÁNÉT és sógornőmet, Bauer Zsigmondnét utoljára októberben látták Auschwitzban. Könyörgöm, bárki tud róla valamit, értesítse aggódó férjét, Bauer Gézát, VI, Andrássy-út 38, sz. Húsüzem.

CONTAXOT. Leicát vagy tartozékait veszem. Cím: New York hirdetőben, V, Szent István-körút 29. sz.

Budai 3 SZOBÁS összkomfortos lakás átadó. Ajánlatokat „Pasarét" jeligére New York hird. Erzsébet-krt 9.

Múzeum-körúti elsőemeleti egyszoba-hallos kitűnő **lakás átadó** vagy 125—250-es motorkerékpárral ráfizetéssel cserélhető. „Prompt 17370" jeligére Blocknerhez. IV, Városház-utca 10.

MINDENFÉLE **FONALAT VESZ** kötszövőgyár. Csengery-utca 20. Köznapon d. e. 8-tól d. u. 4-ig, szombat kivételével.

5 tonnás teherautó-motort keresek. Közvetítőt díjazok. V, Szt István-körút 15, I. emelet 1.

TRAKTOR vontatáshoz, cséplésehez, szántáshoz kifogástalan állapotban eladó. Érdeklődni V, Szent István-körút 15, I. em. 1. alatt.

Berlini térnél 1 szobás komfortos lakás átadó. Engel, Teréz-körút 5. sz.

VESZEK Rádiót és villamos háztartási készüléket. Unifon, Dohány-u. 20, emelet, d. u. 2-től.

Ventillátorok kaphatók. Unifon, Dohány-u. 20, emelet, d. u. 2-től.

Öröklakást, egy vagy két szobásat vennék Pest belterületén. Válaszokat „Bombakárosult" jeligére a főkiadóba.

ANILIN mindenféle kapható. Szükséges típusok jegyzékét „Anilin B" jeligére a kiadóba.

Boroshordókat minden tételben vesz és elad. Cím: Ráday-utca 34. Söntés.

1 220 voltos váltóáramú generátor és 1 hengeres 2 lóerős benzinmotor eladó. Ajánlatok „MOTOR" jeligére a kiadóba.

Ruhafesték, fogkrém, cipőkrém stb. cikkek viszonteladók részére kaphatók a régi Kállai „AROSA" vegyészeti üzemben: IV, Molnár-utca 13. II.

DOLLÁRT, FONTOT, FRANKOT, ARANYPÉNZT, minden valutát, részvényt vesz és elad Szirmai Ignác bankirodája, Rákóczi-út 68, III. 27. D. e. 8—½11-ig, d. u. 3—5-ig.

101|336. SZÁZADBAN volt férjem, Weisz Andor, Timót-utcából vitték 1944 dec. elsején nyugat felé. Utolsó hírem dec. 4-i Hegyeshalomról. Aki tud róla, értesítsen költségmegtérítés mellett: Rémix elektrotechnikai gyár kft. IX., Illatos-utca 59. címen.

KI TUD RÓLUK? Debreczeni András mérnökről, kit 1944 dec. 10 körül a Mosonyi-utcából állítólag Komáromba vitték. — TAGGER JÓZSEFNÉT és SCHEIMOVICS MÁRTÁT november 15-én a téglagyárba vitték, 17-én Piliscsabáról írtak. Értesítést jutalom ellenében: Mérő, XIV, Amerikai-út 22.

Egy VIKTÓRIA-gyártmányú **nyomdagép** és egy **vágógép** eladó. Jeligé „Javításra szorul" Blockner hirdetőjébe, IV, Városház-utca 10.

Espressóknak is príma Bosch **FRIGIDAIRE** gyönyörű mahagóni stil **EBÉDLŐ** (asztal, 2 szekr., vitrin, 6 szék, 2 fotel) **ELADÓ** Stoffelbach, XI, Badacsonyi-u. 7. sz. Minden nap d. u. 5—7-ig.

Csecsemőhöz és 16 hónapos gyermekhez jó bizonyítvánnyal rendelkező **végzett nőrszőt** vidékre jó fizetéssel azonnalra keresek. Bővebbet Eötvös-u. 10, I. emelet 8. Naponta 8—10-ig.

Vezető villanyszerelőt felveszünk. Komoly munkaerőt magas fizetéssel. VESZI, IV., Irányi-u. 13.

Háziurak figyelem! Calvin-tér környékén kibombázott 2 szoba hallos lakást saját költségemen helyrehozom. „Igényjogosult 50000" jeligére a Popper-hirdetőbe, V, ker., Csáky-u. 37.

Birkenauiak Fuchs Ágnest, 17 éves, anyja Ziffer Elza, áprilisban állítólag Birkenauban látták. Aki tud róla, jutalom ellenében értesítse Zifferéket, Vörösmarty-u. 60, földszint 2.

SVÁBHEGYEN vagy Széchenyi hegyen társasházban kétszobás komfortos öröklakást megvételre keresek. Ajánlatokat „Szép kilátással 166" jeligére a kiadóba.

BORT minden tételben vesz, elad. Söntés, Ráday-utca 34. szám.

Téglagyárat keresek bérbe. Tégla és cserép gépiberendezéssel, üzemképes állapotban. Cím: Kiskúri Kőszénbánya, Bpest, Mester-u. 31.

KERESEK sürgős villát Andrássy-út, Bajza-u., Stefánia-út körzetében. Ingatlan iroda, Szív-utca 16. szám, (1—3-ig.)

VESZEK villamos és gáz hűtőszekrényt és tűzhelyt. Unifon, Dohány-u. 20, emelet, d. u. 2-től.

Öröklakás Nemzetinél adóment. 2 sz. utcai összkomf. olcsón eladó. Groszmann, Teréz-körút 8. sz.

Villát és telket keresek Jó árat fizetek. Bokos-iroda, Amerikai-út 39.

RÉZGÁLIC beérkezett! Orion Vegyipar, Rózsa-utca 14.

Kelemen Emil

A Tamás Galériában Kelemen Emil állította ki olajfestményeit, pasztelljeit és akvarelljeit. Kelemen lázasan kutató, mindig újabb problémákkal viaskodó, önmarcangoló, erősen introvertált művészegyéniség. Expresszionizmusa azonban meggyőző, mert őszinte és mert egyéniségéből következik. Sötét világszemlélete komor tónusokkal tükröződik vissza olajfestményein, viszont pasztelljei és méginkább vízfestményei azt bizonyítják, hogy nem végképpen a magányosság elhagyatottságában süppedt művész Kelemen, mert észre tudja venni az élet ragyogóbb és színesebb megnyilvánulásait is.

(T. D.)

1765. 2033. 2012. 1762. 18

1766. 1771. 176

Kelemen Emil

— **Gázzal megmérgezte magát egy festőművész felesége.** Szombaton délben a Nyúl utca 5. számú ház egyik elegáns lakásában eszméletlenül találták *Kelemen* Emil festőművész 39 éves feleségét. Az úriasszony *gázzal megmérgezte magát.* Súlyos állapotban került a Rókus-kórházba.

Pesti Napló

1938. júl. 31.

Ha Nagyságodnak is volt a kiszolgálás ellen bármi kifogása, ezúton kérem elnézését, s nagyon kérem, hogy csak a helyszűke okozta torlódásnak méltóztassék ezt betudni. De egyúttal bejelentem azt is, hogy a helyszűkén máris segítettünk, s így az őszi szezonban már semmiféle torlódás nem lesz, – s meg fognak szünni az ebből eredő hibák is.

Mint a multban, úgy most is kedves Vevőink tökéletes kiszolgálására törekszünk, s ezzel az igérettel kérem további szíves támogatását.

Ismételten megköszönve Nagyságod megtisztelő bizalmát, vagyok

Kelemen Emil

— **Mai művészek önarcképei a Tamás-Galériában.** Rendkívül érdekes és már ötletében sem mindennapi az a kiállítás, amelyet a *Tamás Galéria* rendezett mai magyar festők és szobrászok önarcképeiből. Az önarckép kissé mindig keresztmetszete a művész egyéniségének, — nemcsak önmaga, hanem egész művészete néz vissza rá a tükörből, a képről vagy szoborról pedig ránk, a közönségre. Nos, ezt a kiállítást látva, megállapithatjuk, hogy semmi sem áll távolabb mai művészeinktől, mint a romantika, pedig önarcképeiben még egy Rembrandt is romantikus volt, igaz, hogy csak ifjuságában. A Tamás Galéria negyven magyar művésze közül csak *Basilides Barna* és *Basilides Sándor* nézik önmagukat a romantika tükrében, a többi nagyon is tárgyilagosan szemléli magát és a világot. Egyikmásik, például *Duray Tibor*, *Bartha László* vagy *Fenyő György*, szinte tulságosan is rossz véleménnyel van önmagáról, ugy belső, mint külső vonatkozásban, mert hiszen az önarckép sohasem egészen külsőség. *Bernáth Aurél*, *Berény Róbert*, *Dési Huber István*, *Márffy Ödön*, *Basch Andor*, *Hatvany Ferenc*, *Szőnyi István* fejezik ki legfestőiebben az önarckép mai fogalmát, *Beck Ö. Fülöp* és *Vilt Tibor* a legszobrászibb eszközökkel, és feltünően finom *Elekfy Jenő* akvarell-önarcképe. Az önguny emberi dolog és ennek tulajdonitható, hogy *Kelemen Emil* az olaszok nemrég elhunyt világhirü repülőtábornokának, Balbo-nak egyenruhájában festette le magát, jellegzetes szakállára való tekintettel. *(f. j.)*

Pesti Hirlap
1942. febr. 6.

KELEMEN *Emil*, festő és grafikus Budapesten. Itt és külföldön tanult. 1927. és 1929. az Ernst-Múzeumban. 1933. a Fränkel-szalónban volt kollektív kiállítása.

É. G. I. 5381

...dul~~va~~ tan és arcélben van ábrázolva. Fejét virágfűzér di-
...aira omlik, bajusza és szakála leberetvált. Bő
...ata a kép alatt két sorban:

...S HUNNIADES
...n Ungarn"

...i a vonalkeretnek 17,: 12.7 cm.

...3192

140/95 № 95.

olaj

kertészek

100 × 90

130 × 100 olaj + tempera

koszoruslányok

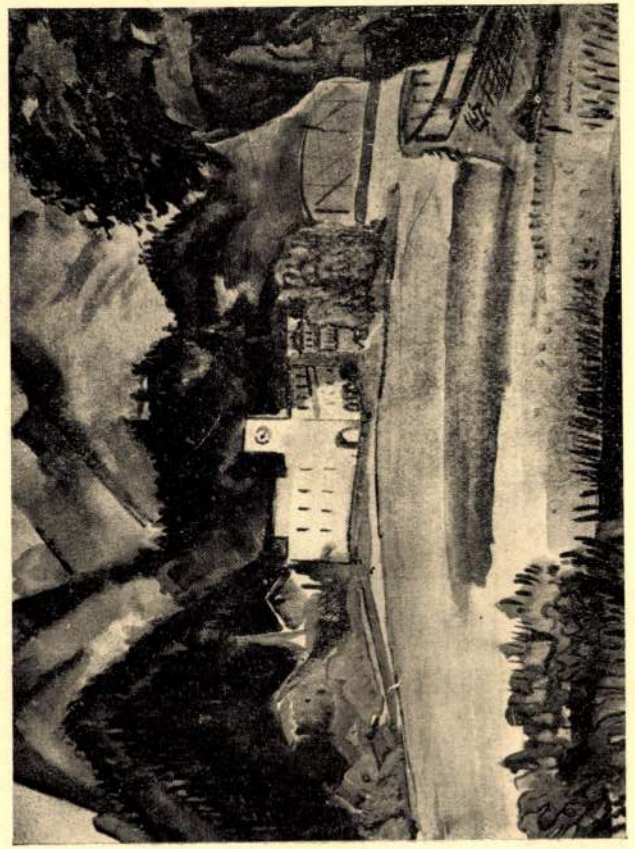

tempera

Kufstein

69 × 52

-10

FRÄNKEL SZALON

BUDAPEST, IV.

Mária Valéria ucca 8.

telefon: 82-1-22.

Kelemen Emil

festő

kiállítása

csütörtöktől

1933. november 30. – december 13.

szerdáig

10 és 6 óra között; ünnepnap 2 óráig

a kiállítás megtekintése díjtalan

Gádor 246-77.

Hollan-u 14.

BERNHART DEZSŐ, TEL.: 232-31

76 × 44 olaj

versenyen

KELEMEN EMIL

Egy uj festő mutatkozik be a kiállításokat látogató közönség előtt, Kelemen Emil, ki munkában telt évek hosszu sorának eredményeit függeszti a falakra. Bemutatkozásokban rendszerint sok a feszélyezettség, vannak, kik csak suttogni tudják nevüket, mások, hogy a zavart leplezzék, hangosan verik összse bokáikat. Kelemen Emil művészete nem szenved e gyengeségben, oly biztos és közvetlen, mint maga a művész, ki az alkotások mögött áll. Ugy üdvözöljük, mint régi ismerőst, ki hosszu kóborlások után ismét szembe kerül az utcán: két sürgös elintéznivaló között egy-két percig elbeszélgetünk vele s csak később vesszük észre, hogy a nap folyamán hányszor jutott eszünkbe ez a rövid együttlét. Mondanivalóinak súlya van, meggondolkoztatja azt, aki fogékony az ecset beszéde iránt.

Kelemen Emil piktúrája az erős és optimista lélek művészete. Tárgya a színekkel át- meg átszőtt természet ezernyi rezdülete, buja változatossága. Nagy erővel, az ihlet szinte lázas vehemenciájával fest, akár figurát, akár tájat tart méltónak a megörökitésre. Képei, akvarelljei tarka nagy foltokból alakulnak, melyeknek rendszerét és értelmét a prominensen festői látás adja. A festőiség az, ami elsőnek tünik fel alkotásain, a festőiség, amelyet a látás gyönyörüségének nagyszerü izgalma fűt.

Ez az izgalom avatta koloristává, ez az izgalom tette lehetővé, hogy minden melléktekintetet félretéve, a természet színes lényegének megörökitésére törekedjék. Jó uton jár, biztos léptekkel s az erő mellett, mellyel céljai felé tör, ott virul a szeretet is, mellyel témáit megfogja és magához öleli.

A továbbiak helyett a képek beszéljenek. Kivánom, hogy Kelemen Emilt a közönség legalább oly nagy szeretettel fogadja, mint amenő szeretet alakitotta ki az ő festői világát.

(g. i.)

Utcai kirakat: vizfestmények

1. *lovak árnyékban*
2. *szüreti kocsi*
3. *garabonciás*
4. *S. Gimignano*
5. *Czumpf Imre koma*
6. *napraforgók I.*
7. *matrózok*
8. *kocsis*
9. *szöszke*
10. *akt*
11. *pisztrángok*
12. *csacsi*
13. *lányfej*

Első terem: temperafestmények

1. *Nit*
2. *juliális*
3. *borhordók*
4. *csónakok*
5. *három templom*
6. *romantika*
7. *Bianca*
8. *kikötő*
9. *olasz udvar*
10. *olasz táj*
11. *Pyhrn*
12. *Ortensia*
13. *móló*
14. *Édes anyám*
15. *Kufstein*
16. *Tiberis*
17. *un vero tipo romano*
18. *Minori*
19. *napraforgók II.*
20. *vizhordók*
21. *vár*
22. *fenyőfák*
23. *Tirol*
24. *tó*
25. *Inn partján*
26. *tragacs*
27. *Taormina*

Második terem: olajfestmények

1. *este*
2. *hegyibe*
3. *koszoruslányok*
4. *monyas*
5. *lány a kecskével*
6. *kertészet*
7. *falu*
8. *Maris*
9. *csasztár*
10. *család*
11. *Zugliget*
12. *akt*
13. *szekér*
14. *tutyikötés*
15. *lányka*
16. *fiu*
17. *fél akt*
18. *férfi*
19. *öreg*
20. *B. I. dr. portréja*
21. *virágok*
22. *Marci*
23. *gyerek*
24. *versenyen*
25. *lubickolók*
26. *estebéd*
27. *G. A.*
28. *semmitevés*
29. *tornyok*

elrendezte: Ernst Lajos

Kelemen Emil
festő

Dátum levajra

Ibl Ervin.

(Művészeti kiállítások.) Kelemen Emil festőművész nem könnyen kategorizálható egyéniség. Postimpresszionista tőből eredő festészetében szín- és formastilizáló hajlam bujkál, mely hol immaterizálja a látott képet, hol a téma brutális formáit hangsúlyozza. Figurális képlátományai sokszor nem alakulnak ki határozottan, ezért kompozíciói is többször zavarosak és erőszakoltak. Viszont meglepően karakterisztikusak a képei, ha szigorúan a természeti benyomásokhoz ragaszkodik. Ekkor formálóereje biztos és színfelrakása is friss és bátor. Néhány természet után készült arcképtanulmánya és tájképe tanuskodik erről. Legjobb vászna egy szájharmonikás legényt ábrázoló olajfestmény, melynek meglepően erőteljes és kifejező a szín- és formaelőadása. Ezen a képen úgy a rajz, mint az élénk tónusok merészen és mégis harmónikusan nyilatkoznak meg. Ha így megtisztulnak és határozottá válnak Kelemen Emil víziói, úgy értékes alkotásokat várhatunk tőle. Vízfestményei már erről a várható fejlődésről tanuskodnak, ebben a gyors, tépelődést nem ismerő technikában a legkiegyenlítettebb, a legbefejezettebb Kelemen Emil művészete. A gyüjtemény a Szépművészeti Kiállítások (Fränkel-Szalon) Mária Valéria-utca 8. szám alatti helyiségében látható.

A m.kir.vall. és közokt.
106868 sz.a.kelt s a IX.ker.állo
nek mása:

Utasi tom az állam
bizottságának könyvtára részére a
kából megvásárolt könyvek vételár
/857/ kor. 20 fillért a müemlékek
hivatalos nyugtájára elszámolás
ki s tárcám naplójában kiadásként

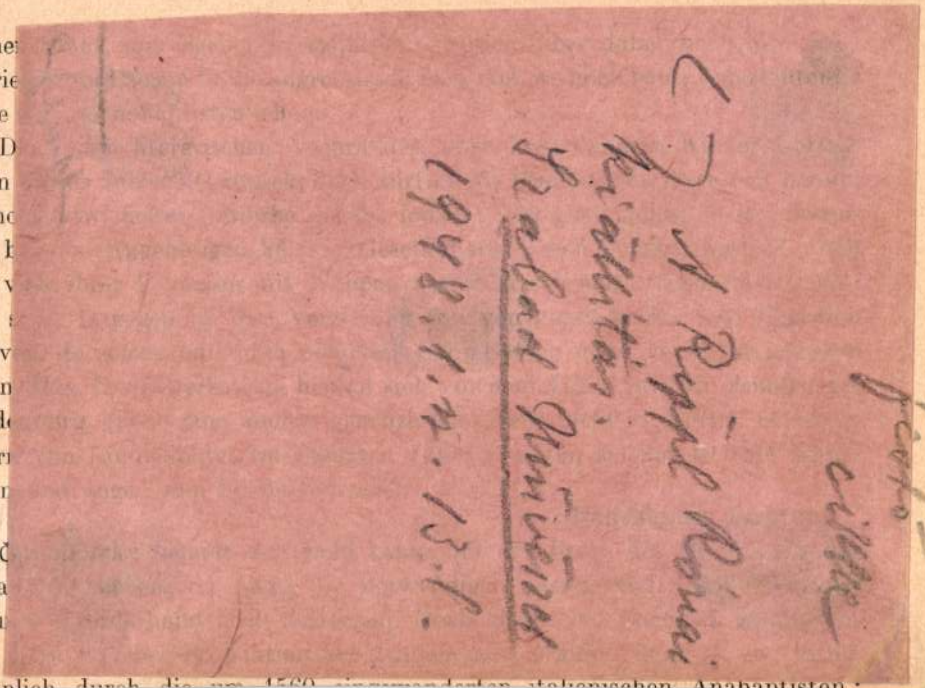

(Kelemen Emil)

festő
cikke

( ) A Rippl Rónai
kiállítás.
Szabad Művészet
1948. 1. n. 13. l.

Herstellung von sogen. Scherzgefässen untersagt. Ein einheitlicher, religiös beeinflusster Kollektivstil lässt sich an den frühesten, aus der Periode 1598—1620 stammenden etwa 100 Stücken nachweisen. Nach der Mitte

Kelemen Emil

M. 933. XII. 1.

* **Gyüjteményes kiállitás.** A *szépmüvészeti kiállitások* helyiségében uj festő mutatkozik be gyüjteményes kiállitás keretében. *Kelemen* Emiltől eddig csak a Nemzeti Szalonban láttunk pár érdekes munkát, melyek eredeti vonalvezetésükkel tüntek fel. Ez a kolorizmus azóta megerősödött nála, elmélyültebbek lettek a témái és szingazdagabbak a festmények. Különösen az eredeti, különleges alakok és a furcsa, nem mindennapi tájformák iránt van értéke. Ezért bizonyos groteszkhatás vonul át a munkáin, melyek kétségtelenül sok figyelmet érdemelnek. *(d. a.)*

M 1933 · XII. 1.

Kelemen Emil

— **Kelemen Emil festményei.** Érdekes festő munkáinak gyűjteményét látjuk a Mária Valéria-utcai kiállítócsarnokban. Különös örömünk akkor telik *Kelemen Emil* festőművészetével való megismerkedésünkben, amikor vízfestményeit látjuk, amelyekben legteljesebben érvényesül kolorista egyénisége. Ezek közül a művei közül szinte nem is tudjuk kiválasztani és megjelölni a legjobbakat, az anyag annyira egységes, ugy értékben, mint festői hatásaiban. Mégis hegyvidéki, tengeri tájai és olasz városrészletei azok, amelyek leginkább képviselik a művész erős látását, a színekből kiformálódó rajznak és léleknek olyan drámaiságát, amely vízfestményeken szinte rendkivüli. Olajfestményein kevésbé egyensulyosan nyilatkozik meg a biztos egyéniség és leszürődöttség. Ezeken is mindent a szinhatásnak áldoz fel, de nem annyira meggyőzően, mint azt vízfestményein látjuk. Egyelőre még bizonyos Van Gogh hatást is érzünk rajtuk: különösen tanulmányfejein. Szép és hangulatos munka a havas zugligeti táj, figurálisai között pedig legérettebbnek a Maris cimű arcképet érezzük. *(f. j.)*

Pfl 1933. XI. 30.

Ára: 60 fillér

Magyar Nemzet

Szerda 1948 május 5

IV. év 103. szám

„Vihar előtti szélcsend” Palesztinában

Jeruzsálemből jelenti az *MTI:*

A legújabb hírek egyöntetűen megállapítják, hogy *Palesztinában általában nyugodt a helyzet.* Jeruzsálem arab városnegyede zsidó kézben van. A többi „hadműveleti területen” viharelőtti szélcsend uralkodik. A hetvenezer lakosú Jaffa szinte teljesen elnéptelenedett, alig 8000 lakos maradt a városban.

Tel Avivból jelentik, hogy a Szuezi-csatorna térségéből 200 tehergépkocsi érkezett Dél-Palesztinába, brit katonai alakulatokkal. A Hagana azt közli, hogy Malatyánál libanoni gépesített erők lépték át a határt és Naftali zsidó település felé vonulnak. A brit csapaterősítések a Jaffa és Tel Aviv térségben igyekeznek megszilárdítani helyzetüket.

Lake Succesből jelenti az *Exchange Telegraph:* A gyámsági bizottság angol tagja, *Cooke* bejelentette, hogy a Nemzetközi Vöröskereszt hajlandó átvenni Jeruzsálem közigazgatását és *így elkerülhető volna a szent városban a káosz és vérontás elhatalmasodása.* A Vöröskereszt föltétele az, hogy mind a zsidók, mind az arabok elfogadják az ajánlatot és kötelezzék magukat fenhatóságának elismerésére. A két fél még eddig nem válaszolt az ajánlatra.

Az UNO politikai és biztonsági bizottságában *Creech-Jones* angol gyarmatügyi miniszter sürgette, hogy május 15-e után semleges központi hatóság létesüljön Palesztinában.

A külügyminiszter-helyettesek vitája Jugoszlávia igényeiről

Londonból jelenti az *AFP:*

A négy külügyminiszterhelyettes hétfőn délelőtt vitát folytatott Jugoszláviának Ausztriával szemben előterjesztett területi követelései felett. Mint jugoszláv körökben el voltak készülve, az angol, francia és amerikai küldöttek elutasították a jugoszláv álláspontot.

Koktomov szovjet kiküldött kijelentette: Hajlandó megbeszélni kartársainak az osztrák határok kérdésének szabályozására vonatkozó minden új javaslatát, de mindenek előtt számot kell vetni a jugoszláv igényekkel.

Marjoribanks angol küldött a vita elején azt állította, hogy Ausztriának nem kell jóvátételt fizetnie. (Jugoszlávia tudvalévőleg 150 millió dollárt követel.)

Berthelot francia küldött szólalt fel ezután és elismerte, hogy a jugoszláv harci erők jelentős szerepet játszottak a háborúban. Elismerte a szlovén kisebbség jogait is, de kijelentette, hogy a maga részéről nem látja indokoltnak a határmódosítást.

Koktomov szovjet kiküldött felhívta a figyelmet, hogy 1.700.000 jugoszláv katona esett el a háború alatt és hogy a jugoszláv haderők a háború legválságosabb pillanataiban több német hadosztályt kötöttek le.

A külügyminiszter-helyettesek folytatják vitájukat. (MTI)

Az amerikai képviselőház véderő-bizottsága megszavazta a kötelező katonai kiképzést

New Yorkból jelenti az *MTI:*

Az amerikai rádió szerint a képviselőház véderőbizottsága 28 szavazattal 5 ellenében elfogadta azt a törvényjavaslatot, amely a 19 és 25 év közötti évjáratokat kétéves katonai kiképzésre kötelezi. A törvény hatálya alatt évenként 700.000 fiatalember vonul be katonai szolgálatra.

Letartóztatások Athénban

Athénból jelenti az *Exchange Telegraph:*

A Christos *Ladas* görög igazságügyminiszter ellen elkövetett merénylettel kapcsolatban *az elmúlt éjszaka több mint száz személyt tartóztattak le.* A merényletet tulajdonképpen öt ember követte el. A tetteseket kivégzik, ugyanekkor elrendelték több mint száz, már korábban letartóztatott kommunista kivégzését. Közülük huszonötöt kedden reggel megölték. Eddig 790 kommunistát ítéltek halálra és hír szerint kivégzésük rövidesen megtörténik.

Columbia megszakította diplomáciai kapcsolatait a Szovjetunióval

Londonból jelenti az *MTI:*

A londoni rádió jelenti, hogy a bogotai rádió kedd reggeli híradása szerint a columbiai köztársaság megszakította diplomáciai kapcsolatait a Szovjetunióval.

Tanácskozást tartanak a világ bíbornokai

Vatikánvárosból jelenti a *Reuter:*

Megbízható vatikáni körök kijelentették, hogy a pápa május végére, vagy június elejére tanácskozásra hívja össze a világ összes bíbornokait.

A Szovjetunió húszmilliárdos belső kölcsönt vesz fel

Moszkvából jelenti a *TASS:*

A Szovjetunió minisztertanácsa elrendelte a szovjet népgazdaság helyreállítására és fejlesztésére hivatott húszéves lejáratú *húsz milliárd rubeles harmadik államkölcsön kibocsátását.* A kölcsön révén a háború utáni ötéves terv harmadik, döntő esztendejében mozgósítják a lakosság pénzügyi eszközeit a szovjet népgazdaság helyreállítására és fejlesztésére irányuló kormányterv megvalósítása érdekében, valamint az egész ötéves tervnek gazdasági és kulturális téren a tervezettnél hamarabb történő megvalósítása érdekében.

Koszigin, a Szovjetunió pénzügyminisztere az új államkölcsönnel foglalkozó cikkében megállapítja, hogy a nagy honvédelmi háború befejezése után kibocsátott mindkét korábbi kölcsönt *néhány nap alatt lejegyezték.* A szovjet kölcsönök sikere és népszerűsége jellemző a szovjet állam és a legszélesebb dolgozó tömegek érdekazonosságára. Az ötéves terv harmadik évében a Szovjetuniónak igen nagy feladatokkal kell megbirkóznia, a Szovjetunió dolgozó népe azonban vállalja a feladatok megoldását.

A *Pravda* vezércikke megállapítja, hogy a kölcsön jegyzése rendkívül nagy lelkesedéssel és sikerrel folyik. A jegyzés minden szovjet ember szívügye. A kölcsön jegyzése mindenütt a szovjet nép hazafiságának, erkölcsi és politikai egységének, a kommunista párt és a szovjet kormány iránti feltétlen odaadásának, Sztálin iránti határtalan szeretetének hatalmas megnyilatkozása.

A külpolitika hírei

Eisenhower tábornok, a columbiai egyetemen megismételte azt a kijelentését, hogy nem jelölteti magát az elnökválasztáson. Elhatározását véglegesnek mondotta.

◆

Bohumil Lausman, a csehszlovák szociáldemokrata párt alelnöke bejelentette, hogy a választáson nem kíván jelöltként fölépni. Prágai jelentések szerint Lausman visszavonul a politikai élettől és Szlovákia ipari újjáépítésében szándékozik résztvenni.

◆

A Szovjetunió és Németország keleti övezete között létrejött megállapodás értelmében megérkezett Magdeburgba az első szovjet foszfátszállítmány.

◆

Az északafrikai mellachai légi támaszpont szolgálatának ellátására Tripoliszba megérkezett az amerikai légi erő és műszaki szolgálat mintegy száz tagja, valamint 45 tehergépkocsi.

◆

Franciaország és Spanyolország között légügyi egyezmény jött létre, amelynek alapján valószínűleg rövidesen megindul a légiforgalom a két ország között.

◆

La Valetta kikötőjébe négy amerikai tengeralattjáró érkezett.

◆

Nápolyból jelenti az *AFP:*

Az az amerikai hajóraj, amely május 1-én horgonyt vetett Nápoly kikötőjében, kedd reggel elindult a Ioni tenger felé. *(MTI)*

◆

A londoni rádió jelenti: Bevin brit külügyminiszter kedden délután nagy beszéddel nyitotta meg a Ház külpolitikai vitáját. A Marshall-tervet — mondotta — sokan bírálják, de eddig még nem találtunk olyanra, aki azt mondta volna, hogy az amerikai segélyt vissza kellett volna utasítani.

Az evangélikus iskolákban bevezetik az állami tankönyveket

Pénteken délben *Ortutay* Gyula kultuszminiszternél megjelent az evangélikus egyház több vezetője: *Radvánszky* Albert, *Kuthy* Dezső és *Reök* Iván, hogy megbeszéljék, milyen módon lehetne felhasználni az evangélikus egyház iskoláiban *az állami tankönyveket.* Radvánszky Albert, az evangélikus egyház egyetemes felügyelője közölte a miniszterrel az Evangélikus Egyetemes Presbiterium határozatát: *az állami általános iskolák tankönyveit az evangélikus iskolák számára engedélyezik,* minthogy a tankönyvekről az egyház vezetőségéhez igen kedvező vélemények érkeztek be. Ortutay Gyula miniszter ígéretet tett arra, hogy a jövőben az állami tankönyvbíráló bizottságban helyet biztosít az evangélikus egyház által kiküldött szakembernek.

Vetésjelentés

A földművelésügyi minisztérium közlése szerint őszi mélyszántással és tavaszi vetőszántással összesen 5.8 millió kat. hold földet szántottak fel, a multévi 4.8 millió szántásterülettel szemben. A felszántatlan terület 280.000 kat. hold, tehát 1 millió kat. holddal kevesebb a tavalyinál. Tavaszi búzával 30.393 holdat, (mult évben 24.490), tavaszi árpával 782.000 (mult évben 676.000), zabbal 415.000 (mult évben 365.000), kukoricával 1.514.000 (mult évben 717.000), burgonyával 428.000 (mult évben 354.000), cukorrépával 158.000 (mult évben 152.000), takarmányrépával 167.000 (mult évben 141.000), borsóval 60.000 (mult évben 52.000), napraforgóval 344.000 (mult évben 222.832), rizzsel 2.129 kat. holdat (mult évben 157) vetettek be. Az egyéb takarmánynövények, olajosmagvak és rostnövények vetésterülete túlhaladta a multévi szintet. *A fagykárok országos szempontból nem nagy jelentőségűek.*

Engedély nélkül szállítható élelmiszerek

Az Országos Közellátási Hivatal közli, hogy a most megjelent rendelet értelmében *a következő élelmiszerek, mezőgazdasági termények szállíthatók szállítási igazolvány nélkül* a szállító *saját szükséglete* fedezésére kézi pogyászként. Hús 3 kg: marhahús, borjúhús, vagy juhhús, akár nyers, akár tartósított állapotban. 3 kg nyers sertéshús, belső rész és 5 kg tartósított sertéshús, kolbász, füstölthús, stb. Liszt 5 kg, olaj 2 liter, tej és tejtermék: 2 liter tej, fél liter tejfel, fél kiló vaj, 1 kg sajt, 3 kg túró vagy gomolya. Tojás 2 kg, vagy 40 drb. Tökmag 10 kg. Zsír 2 kg sertészsír, vagy 3 kg sertésszalonna, vagy 2 kg sertésmáj. Bab 5 kg. Burgonya 20 kg-ot meg nem haladó mennyiség, tehergépkocsi kivételével, bármilyen járművön. Hagyma: 5 kg vöröshagyma és 2 kg szárított, vagy borított vöröshagyma.

Az országgyűlés elfogadta a külföldön élők állampolgárságáról szóló törvényjavaslatot

Nagy Imre elnök 10 óra 20 perckor nyitotta meg kedden az országgyűlés ülését. Bejelentette, hogy a budapesti népfőügyészség *Batta* Ernő képviselő mentelmi jogának felfüggesztését kérte.

Faragó György előadó az *ügyvédi rendtartás módosításáról* szóló törvényjavaslat bizottsági jelentését nyujtotta be.

B. Farkas Ferenc előadó beterjesztette az egyes villamosművek államosításáról és az energiagazdálkodásról szóló törvényben a *kártalanításra megszabott határidő* meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatot.

Következett *a külföldön tartózkodó egyes személyeknek magyar állampolgárságuktól megfosztása és vagyonuk elkobzásáról* szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Földes Mihály előadó ismertette a javaslatot. Kijelentette, hogy a bizottság különböző ellenvetések után a javaslatot *egyhangúlag elfogadta.* A bizottságban különösen olyan kifogások hangzottak el, hogy jogi szempontból a javaslat kiegészítésre szorul, hogy *a családtagokat és gyermekeket nem vették ki a kollektív felelősség alól* és hogy a kormány a vagyonelkobzással kompromittálja a törvény eredeti elgondolásait. Mindezek és egyéb kifogások *nem helytállóak.* Hangsúlyozni kívánom, hogy *aki felszólításra sem tér vissza, az nem érdemel kíméletet.* Ennek a törvényjavaslatban messzemenő előzékenységet tanusít a kormány velük szemben. Ha a családtagok nem támogatták a k[illegible] élő személy működését, akkor velük szemben méltányosan járnak el. A vagyonelkobzás az állampolgárságtól való megfosztásnak velejárója, közjogi következménye. *Kollektív felelősségről pedig a törvényben szó sincs.* Egyéni elbírálás alá kerül mindenki. Az elmult rendszer ilyen humánus eljárást nem tanusított. Az apák bűnéért felelőssé tették a fiaikat is. Ennek a törvénynek az alapján *bárki hazajöhet és a bíróság elé állhat.* Tehát nem vonnak el senkit az illetékes bíróság elől. A gazdasági és politikai kártevőket akarja a javaslat megfosztani attól a lehetőségtől, hogy magyar állampolgárok úszítsanak külföldön Magyarország ellen.

A javaslat vitája

Slachta Margit (KNT) szólt hozzá elsőnek a javaslathoz. Ez a törvényjavaslat — mondotta — *általános intézkedéseket tesz.* Nem határozza meg, ki ellen lehet megindítani az eljárást. Vajjon nem volna e helyes a *közigazgatási bíróságra* bízni ezeket az ügyeket? Nem helyes, hogy a családtagok és gyerekek is megfoszthatók vagyonuktól. *Szent Pál* mondotta: Ami a lelkiismeret ellen történik, az bűn.

Nagy Imre elnök: Figyelmeztetem képviselőtársamat, *maradjon a tárgynál.*

Közbeszólás kommunistáknál: A katolikusokat papi reakció alá akarják hajtani.

Slachta Margit: Egyik pártnak a magángazdálkodás, a másiknak az állami kapitalizmus…

Elnök: Másodszor figyelmeztetem, *ne térjen el a tárgytól.*

Slachta Margit: Különböző átképző iskolák működnek. Kérdem, lehet-e a társadalmat biztosítani Isten nélkül…

Elnök: Kétszer figyelmeztettem. Most a házszabályok alapján *megvonom a szót.* *(Taps a kommunistáknál.)*

Döbrentey Mihályné (mkp): Örömmel üdvözlöm a javaslatot. Akik most odakint Magyarország ellen uszítanak, azok *nem emigráltak, hanem közönséges hazaárulók.* Ezeknek itthon megvan a jól kiépített kémszervezetük. A magyar nép ítélete elől szöktek meg. Értékes találmányokat, vagyonokat vittek magukkal. Nem lehetünk szentimentálisak: nem lehetünk tekintettel gyerekekre, családtagokra. *A vagyonelkobzásnak könyörtelennek kell lenni.* A javaslatot *elfogadom.*

Vaszkó Mihály (kg): A legsúlyosabban meg kell büntetni azokat, akik külföldre mentek és ott rágalmazzák a magyar népet. A Chorin Ferencék például sohasem értettek egyet a magyar néppel, csak akkor volt rája szükségük, amikor kizsákmányolták. A javaslatot *elfogadom.*

Justus Pál (szocdem): Erre a törvényjavaslatra feltétlenül szükség van. Ennek ellenkezőjéről *Schlachta* képviselőtársam sem tudott bennünket meggyőzni. *A demokratikus jogok csak a demokrácia híveit illetik meg.* Aki a törvény által előírt felhívásra nem tér vissza, az önmagát zárja ki az országból és önmagát helyezi törvényenkívüli állapotba. Törvényes rendelkezés hiányában eddig nem lehetett elkobozni például *Fabinyi* Tihamér, *József Ferenc* volt főherceg, *Bornemissza* Gábor és mások vagyonát. A javaslatot *elfogadom.*

Szűcs Ferenc (pp): Nagy örömmel üdvözlöm az előttünk fekvő javaslatot. Nemcsak időszerű és jogos intézkedés, hanem kötelessége volt a kormánynak, hogy ilyen javaslatot hozzon az országgyűlés elé. A javaslatot *elfogadom.*

Dénes István felszólalása

Dénes István (fmdp): Ez a törvényjavaslat a maga szűkszavúsága mellett egyike a legsúlyosabb és legfelelősségteljesebb alkotása a felszabadulás utáni törvényhozásnak. A magyar állampolgár jogai és kötelességei nem szűnnek meg akkor sem, ha elhagyja az ország területét és külföldre megy. Ha a kormány ezzel a törvényjavaslattal azt a célt óhajtja elérni, hogy a külföldön élő magyar állampolgárokat *demokráciánkba bekapcsolja* és nem azt, hogy örökre elriassza őket, akkor a *javaslat szövegét úgy kell megszerkeszteni,* hogy a hazahívott személy először tudja azt, hogy *hol és kinél kell jelentkeznie.* A javaslatból ez ugyanis hiányzik. Aki hazatér, annak például jelentkeznie kell-e az *Andrássy-út 60-ban, vagy a gazdasági rendőrségnél* (közbeszólás a kommunistáknál: *vagy Esztergomban!*). Mi tudjuk, hogy a két említett intézmény hogyan működik. Ámde, külföldön mindig ezt a két intézményt szegezik nekünk. Azért azt kérem: vegyük bele a javaslatba, hogy *aki hazajön, annak jelentkeznie kel a budapesti népbíróság elnökénél.* Az elnök közli az illetővel a vele szemben felhozott *vádakat* és az szabadon védekezhet a vádak ellen. Ezzel a kiigazítással a gyanusításoknak és ellenvetéseknek elejét lehet venni. A javaslat szerint, aki 30 vagy 60 nap alatt nem tér vissza, az megfosztható állampolgárságától és vagyonától. Indítványozom, módosítsuk úgy, hogy aki *okirattal igazolja, hogy nem volt módjában* ez idő alatt hazatérni, ezeket a határidőket a kormány *az akadályok megszűntének időpontjáig meghosszabbíthatja.*

Oláh Mihály (mkp): Aki akart eddig, hasoncsúszva is hazajöhetett volna.

Dénes István: Ezzel a törvénnyel megadjuk a kormánynak azt a jogot, hogy külföldről *bárkit hazahívjon.* Eddig csak azokra lehetett ilyen intézkedést alkalmazni, akikkel szemben megállapították, hogy *bűncselekményt követtek el.* Tehát most a *gyanusítás* alapján vagy *meg nem felelő magatartás* alapján bárkit hazarendelhetünk. A kormányt valószínűleg a *bejelentések tömegével fogják elárasztani a külföldiekkel szemben.* A magam tapasztalatai alapján beszélek. A 20-as és 30-as években több röpiratot adtam ki, ekkor különböző gyanusításokkal illettek, hogy Moszkvából kapok pénzt. Szóval mindenféle gyanusításoknak ki lehet téve különösen az, aki külföldön van.

Vértes István (fmdp): *És nincs kollektív felelősség.*

Dénes István: Indítványozom, módosítsuk a javaslat 4. §-át úgy, hogy az intézkedések csak a külföldön élő magyar állampolgárral, *vele együtt élő családtagokra és kiskorúakra vonatkozik.* Az amerikai, angol és francia övezetekben sokezer magyar család van, amelyek szeretnének hazajönni, de *a belügyminisztériumtól nem kapják meg a szükséges hazautazási engedélyt.* És vannak, akiket *megtévesztettek,* azért mentek külföldre. Itt van például egy előkelő, kiváló demokratának 1940-ben írt és terjesztett írása, amely a kommunistákról például azt állította, hogy vallásellenesek. (Felkiáltások: *Ki írta?*) Ezt csak azért hoztam ide, hogy abban az időben könnyen *meg tévedhettek az emberek.*

Zoltán Pál (pk): Kérem a kormányt hogy *a törvényjavaslatot vonja vissza.* A félelem és gyűlölet atmoszférája helyett a megbékélés és megbocsátás politikáját kellene gyakorolni. *(Ellentmondások és zaj a baloldalon.)*

A javaslat nem büntető jellegű

Földes Mihály előadó: *Visszautasítom Zoltán Pál képviselő úrnak a félelem és gyűlölet politikájáról mondott szavait!* Leszegezem, hogy ez a törvényjavaslat nem áll ellentétben az emberi haladással.

Szebeni Endre államtitkár a belügyminiszter nevében válaszolt az elhangzott felszólalásokra. Zoltán Pál a javaslat visszavonására vonatkozó indítványát azzal okolta, hogy ez *ellentétben áll az emberi haladással.* Ez éppen példája annak, hogy *milyen türelmesen igyekszik a kormány a kérdéseket megoldani.* A javaslat nem büntetőjellegű. Ez azt jelenti: mindenkinek alkalmazkodnia kell a dolgozó nép életéhez és akaratához. Akik valóban demokraták, azoknak a felszabadulás elég hívó szó lehetett, hogy külföldről hazainduljanak. Dénes István azt mondotta, sokan vannak, akik hazajönnének, de nem kapnak hazautazási engedélyt. Kijelentem, hogy *akit e törvény alapján hazahívunk, támogatni fogjuk, hogy hazatérhessen.* Kérem a javaslat elfogadását.

Az országgyűlés a javaslatot *általánosságban elfogadta.*

A részletes vita

Slachta Margit a részletes tárgyalásnál azt kifogásolta, hogy nincsen benn a törvény szövegében, hanem csak az indokolásban az, hogy nem vonatkozik a törvény általánosságban minden külföldön tartózkodó magyar állampolgárra.

A részletes vitában *Székely* Imre Kálmán (dnp) *Slachta* Margit, *Dénes* István (fmdp) szólaltak fel és nyujtottak be módosító indítványokat. A felszólalásokra *Szebeni* Endre államtitkár válaszolt és kérte az indítványok elutasítását.

Földes Mihály előadó felszólalása után az országgyűlés a törvényjavaslatot részleteiben is *eredeti szövegezésben fogadta el.* Az elnök ezután javasolta, hogy a Ház legközelebbi ülését szerda délelőtt 10 órakor, az államosított villamossági vállalatokról szóló törvény kiegészítésére vonatkozó törvényjavaslat és a mentelmi ügyek tárgyalásával tartsák. Ezzel az ülés véget ért.

Interpellációk

Szerdán *Hajdu* Kálmán (dnp) a földművelésügyi miniszterhez intéz interpellációt *Maggari* József abasári lakos újonnan földhözjuttatottnak újbóli birtokbahelyezése ügyében. *Ternay* István (fmdp) a kultuszminiszterhez intéz interpellációt az egyetemi klinikák ellátatlansága tárgyában.

1848

május 5

Párisban a követjelölteket, ami igen jól van, rendesen kikérdezgeték. Igy többek közt Dumas Sándor írótól ezeket is kérdezték. Kérdés: mit tart ön a napibér egyenlőségről? D.: Nem lehetséges, mert ha mindenki egyenlően jutalmaztatik, senkisem fog igyekezni ereje növelésére, értelme fejlesztésére. Kérdés: Mit tart ön a bírák elmozdíthatatlanságáról? D.: Az mint elv, biztosíték... Kérdés: Ki válassza a bírákat? D.: Esküttszék.. (Csengery naplapja, 1848 máj. 5.)

1948

Új rendelkezések a tandíjakról

Az eddigi rendelkezések értelmében a tandíjakról négy minisztérium intézkedett. Általában nem voltak megkülönböztetések sem a szülők jövedelme, sem a tanulók előmenetele szempontjából. A kormány most újból szabályozta a tandíjügyet. Az új rendszer lehetővé fogja tenni, hogy a legszegényebb rétegekből rekrutálódó jó tanulók ingyenes oktatásban részesüljenek. A progresszióra vonatkozóan is megtörténtek az intézkedések. Ez a rendszer lehetővé fogja tenni, hogy a munkások és parasztok gyermekei nagy számban kerüljenek be az iskolákba.

Egy festőművész lakáskalandja

A lakásínség enyhítésére a kormány különleges engedményekkel kedvez azoknak, akik romlakást hoznak helyre. Az 1945. évi 10.210. M. E. sz. rendelet mindazok számára, akik lakásukat helyreállították, a megengedettnél egy szobával többet engedélyez. Az 1946-ban megjelent 8000 sz. rendelet meghatározza, hogy aki öt negyedévi bért kitevő értékben épít újjá lakást, mentes minden igénybevétel alól.

Kelemen Emil festőművész, akinek múlt hónapban volt nagy sikere az Ernst Múzeumban kiállított műveivel, 1945-ben 50.000 pengő kölcsönt kapott a Művészeti Tanács javaslatára, hogy romlakását és műtermét — amelyben tíz év óta dolgozik —, helyreállíttassa. A Közmunkatanács 1947 VI. 7-én kelt végbatározata igazolta a helyreállítást és rendeletileg mondotta ki, hogy a lakást minden igénybevétel és visszajuttatás alól mentesíti, sőt megengedte, hogy a bérlő albérlőt is tarthat.

Mindezek ellenére a II. kerület elöljárója a festőművész dolgozóhelyét, munkatermét és lakását, amelyet a művész Máriássy Félix filmrendezővel osztott meg, kiutalta másnak azzal, hogy Kelemen és albérlője a lakást április 23-áig, tehát négy nap alatt köteles elhagyni, átadni a «törvényes követelmények terhe mellett». Az indokolás szerint a lakást azért adta át Remenyiknek, mert a művész nem használja azt.

Annak ellenére, hogy a ház megbízottja és megbízott helyettese szabályszerűen igazolta, hogy Kelemen tíz év óta lakja lakását és csak romos állapotában volt kénytelen ideiglenesen — az újjáépítés alatt — másutt meghúzódni, a végrehajtó megjelent a lakásban, letörette a zárat és átadta azt az új bérlőnek.

Kelemen és Máriássy hajléktalanná váltak. Az új bérlő új lakatot tétetett az ajtóra és levélben figyelmeztette Kelement, hogy a lakat erőszakos eltávolítása, mint magánlaksértés, súlyos büntetést von maga után.

A lezárt lakásban maradt Kelemének minden ruhája, fehérneműje és munkaeszköze. Munkáját nem folytathatja a demokrácia e két jónevű dolgozója. Fedél nélkül bolyonganak a főváros utcáin.

Hogy miért, azt a hatóságok böles elbírálására kell bízni.

Lóránt Artúrné szül. Ráez Erzsébet felesége, Péter fia, Jenő és Rudolf testvérei, valamint sógornői, anyósa és a nagyszámú rokonság bánatos szívvel jelenti, hogy mindenük

Lóránt (Löwinger) Artur

az üldöztetés idején szerzett betegsége következtében, türelemmel viselt hosszú szenvedés után f. hó 3-án, 46 éves korában meghalt.

Temetése f. hó 5-én d. u. 2 órakor lesz a rákoskeresztúri izr. temetőben.

Soha el nem múló kegyelettel gyászoljuk!

Gyöngyösi János a szovjet barátságról

Gyöngyösi János, a kisgazdapárt főtitkára „Magyarország és a Szovjetunió" címen tartott előadást Orosházán, a Magyar-Szovjet Barátsági Hét alkalmából. Hangoztatta, mennyire szükséges, hogy a magyarok megismerjék a Szovjetuniót, a világ legnagyobb országát, a föld egyhatod részének birtokosát. Beszélt ezután a Szovjetunió változásairól, amelyek az utolsó harminc évben mentek végbe, ami a cári Oroszország agrárállamból *a világ második ipari államává fejlődött.* Számunkra az egyedüli helyes választás az volt, amit már három évvel ezelőtt elhatároztunk és megvalósítottunk, a gazdasági, barátsági és kölcsönös segélynyujtási egyezmény a Szovjetunióval.

Bánass püspök szózata híveihez

Bánass László, veszprémi püspök betegségéből felgyógyulva, visszatért egyházmegyéje székvárosába, ahonnan szózatot intézett papjaihoz és híveihez. Szózatában visszaemlékezik betegségére és szenvedéseire, majd a szenvedés és kereszt isteni misztériumáról a többi között ezeket mondja: A kereszt, a Getszemani-kerti pohár, van, akit lenyom, letör, van, akit felemel, magához ölel. Mert kétféle szenvedés van: a megváltatlan és a megváltott ember szenvedése. A kereszt ugyan egyforma, de a mód, ahogy viseljük, az határozza meg, hová tartozunk. Kérdés, hogy lázadozva, szidva a sorsot, viseljük-e szenvedéseinket, vagy belefásulva, egykedvűséggel. A megváltott ember a keresztben nem a vak végzet ökölcsapásait látja, hanem a Gondviselés atyai gesztusát. Ezután arról szólt a püspök szózatában, hogy betegségében nem a halállal találkozott, hanem az élettel. Akik a földi létet imádják, csak a földi léttel számolnak, azoknak kisikkad kezéből az örökkévalóság. Mi az élettel vagyunk eljegyezve.

Bírósági hírek

Jakab Ferenc pincér a nyilas időkben dr Gera országos pártszolgálatosvezető testőre volt. Egyik fővárosi fürdőből elhurcoltatta a sárga csillag viselésére kötelezetteket azzal, hogy nincs joguk «a többi tisztességes emberrel fürödni». A népbíróság ötévi fegyházra ítélte, a NÖT Hraskó-tanácsa a büntetést ötévi börtönre változtatta.

Hável Bélát, a Rádió volt alelnökét a Központi Hiradó igazolóbizottsága állásvesztésre ítélte. Az igazolóbizottság elnöke *Szilágyi* Ödön, a nyilas időkben megjelent *Rádió Élet* szerkesztője volt. A népbíróság kedden tárgyalta Hável fellebbezési ügyét, amelyen a védő hivatkozott a *Magyar Nemzet* 1945 augusztus 1-én megjelent közleményére, melyben Szilágyi Ödön nyilas multjáról irt. Hável Szilágyi bosszújának minősítette az ellene emelt vádakat és törvénytelennek az egész igazolási eljárást. A bíróság tanuként hallgatta ki *Vattay* Antal nyug. altábornagyot, a kabinetiroda volt főnökét és *Zimmer* Ferencet, a Magyar Távirati Iroda volt főszerkesztőjét, aki elmondotta, hogy Hável a németek által irányított propaganda ellensúlyozására *suttogó propagandát* szervezett meg, amit annakidején Horthynak be is jelentett. Elmondotta az október 15-i Horthy-féle fegyverszünetre vonatkozó proklamáció előzményeit. Hável nem vett részt a nyilas puccsban, csak adminisztrációs vezetője volt a rádiónak. A népbíróság Hável *kényszermunkára* ítélte.

Hargittai Kálmán veszprémi fogházfelügyelőt azonnali hatállyal felmentette állásától az igazságügyi minisztérium börtönügyi osztályának vizsgálóbizottsága. Megállapították, hogy a veszprémi fogházban a jobboldali politikai foglyokat és a jómódúakat különleges elbánásban részesítette.

Összetört szívvel és mély fájdalommal tudatjuk, hogy a legjobban szeretett férj, a legjobb apa és testvér

Bálint Jenő

gépészmérnök

51 éves korában f. hó 3-án váratlanul elhunyt.

Temetése az óbudai izr. temetőben (külső Bécsi-út) f. hó 5-én d. u. 2 órakor lesz.

A gyászoló család.

Gazdasági hírek

Értékpapirforgalom

A bankközi forgalomban igen lanyha volt az érdeklődés kedden. Kötés alig fordult elő, csupán tájékoztató árak alakultak ki. 1914. főv. kölcs. 10—11, 1927. főv. kölcs. 300—310, Népszöv. fontkölcs. 65, áru, Népszöv. dollárkölcs. 160 áru, Speyer 230.

A Gazdasági Főtanács a csütörtöki ünnep miatt pénteken tartja ülését.

Az osztrák valuta további javulását jelentik a nemzetközi piacok. Zürichben 100 schillingért már 8.10—8.60 sv. frankot fizettek. Az osztrák bankjegyforgalom 88 millióval 3916 millióra csökkent.

Az államosítás Jugoszláviában újabb lépéssel haladt előre. A nemzetgyűlés új törvényt fogadott el, amely 3100 magánvállalkozás államosításáról intézkedik. Az államosításra kerülő vállalatok között van 10 bányavállalat, 65 erőmű, 200 nyomda, 180 borpincészet, 350 kórház, szanatórium, az összes gyógyfürdők és szállodák, 100 mozi és az összes hajók 50 tonna tartalmon felül.

A Nemzeti Bank heti kimutatása

A Magyar Nemzeti Bank április 30-i kimutatása szerint a bankjegyforgalom az április 23-i forgalommal szemben 95.6 millió forinttal 1995 millió forintra emelkedett. Az állami zsírószámlák egyenlege 94.9 millió forinttal 176.5 millió forintra csökkent, az egyéb számlák egyenlege ezzel szemben 55 millió forinttal 214.3 millió forintra növekedett. A zsíróvételések együttes összege tehát 39.9 millió forinttal 390.8 millió forintra esett. Az érckészlet 8.6 millió forinttal 463.1 millió forintra emelkedett. A váltópénzkészlet 3.2 millió forinttal 19.5 millió forintra csökkent. A leszámított váltók összege 11.1 millió forinttal 1680.7 millió forintra növekedett. Az «Egyéb követelések» összege 1.7 millió forinttal 304 millió forintra, az „Egyéb tartozások" összege pedig 40.8 millió forinttal 267.5 millió forintra apadt.

Féláru utazás és egyéb kedvezmények a Budapesti Nemzetközi Vásár látogatóinak

A június 11—21 napjain megtartandó **Budapesti Nemzetközi Vásár** kiállitóinak számában és méreteiben másfélszer akkora lesz, mint amekkora a háború előtti legnagyobb Nemzetközi Vásár volt. A vásár rendezőségének sikerült a vidéki látogatók részére mindama kedvezményeket megszerezni és biztositani, amelyeket a háború előtti vásárlátogatók élveztek. Féláru utazás vasútakon és hajókon, kedvezményes jegyek a MAFIRT és a Sarló mozikban, valamint a színházakban, féláru hajókirándulási lehetőség a felső Dunára és kedvezményes jegy budapesti sétahajózásokra. E rengeteg kedvezmény igénybevételére **Vásárigazolvány** jogosit. A Vásárigazolványok már elkészültek és azokat most küldik szét szerte az országba. Néhány nap mulva ezer városban és községben, valamint az IBUSZ menetjegyiroda vidéki fiókjainál bárki szerezhet magának ilyen Vásárigazolványt. Féláron június 5-től lehet Pestre utazni. —

Rendőrségi hírek

Háborús rémhírterjesztés miatt az államvédelmi osztály népfügyészségi kirendeltsége internálta *Bolczert* Antalné született *Jenczki* Rozáliát, aki a Vörös Hadsereg-útja 37. számu házban lakik. — *Weber* Károly fodrászsegéd lakásán Hitler- és Mussolini-képeket tartott, ezenkivül demokráciaellenes kijelentéseket tett. Rendőri felügyelet alá helyezték. — *Kozma* Irén, a Magyar-utcai Casino mixernője, egy éjszakai mulatás után a Ludovika előtt összeszólalkozott egy rendőrrel, majd meg akarta veszlegetni. A rendőr tiltakozására demokráciaellenes kijelentések kiséretében megtámadta a rendőrt. Most internálták.

Húscsempészést leplezett le a rendőrség. Kedden hajnalban a Déli-pályaudvarra befutó balatoni gyorsvonatról egy fiatalember hatalmas csomaggal szállt le, majd a csomagot a kerítésen át kiadta egy asszonynak, aki taxiba ült és elhajtatott. Egyik vámőr felírta a taxi rendszámát, ennek alapján az R-csoport megállapította, hogy a csomagot a Raktár-utca 8 számu házba vitték, özv. *Hornyák* Jánosnénak. A csomagban nagymennyiségű borjuhús volt. Hornyáknét előállították a rendőrségre, a csempészt keresik.

Felgyujtotta lakását ittas állapotban *Remecz* János sofőr felesége. Az asszony egyedül tartózkodott Pestszenterzsébet, Virág Benedek-utca 12. számu házban lévő lakásán, amikor a lakás függönyét és az ágyneműt felgyujtotta. A szomszédok oltották el a tüzet. A gyujtogató asszony ellen eljárás indult.

Beszakadt az úttest a Pannonia-utca és Katona József-utca sarkán mintegy két négyzetméternyi területen. Az úttestnek ezt a részét lezárták, a mérnöki hivatal megtette a szükséges intézkedéseket.

Dunába ugrott a Margithid pesti hídfője közelében *Juhász* István 32 éves szállítómunkás. A hídépítésnél szolgálatot teljesítő *Nagy* Viktor hajós csónakjával kimentette.

Bokszeres támadás érte hétfőn este *Decker* Rezső 52 éves műszaki főelosztót, aki látogatóba ment a Ferenc-körút 6. számu házban különváltan élő feleségénél lévő kislányához. A lakásban felesége látogatói, *Bernwaller* Károly és *Somogyi* László rátámadtak és bokszerrel leütötték. A támadók ellen megindult az eljárás.

Az államvédelmi osztály népügyészségi kirendeltsége felkéri mindazokat, akik közvetlenül ismerik *Varju* Lajos csendőrnyomozó törzsőrmesternek a nagyváradi gettóban elkövetett rémtetteit és jelen voltak kinvallatásainál, jelentkezzenek a kirendeltség Markó-utca 27. földszint 12. számu helyiségében.

A Budapesti Ügyvédi Kamara intézőbizottsága felhívja a szavazó joggal biró ügyvédek figyelmét arra, hogy a kamarai választói közgyűlés május 6-án, — csütörtökön — reggel 9 órától d. u. 7-ig lesz. *A szavazás kötelező* és a szavazást elmulasztók ellen a birságoláson kivül fegyelmi eljárás is indul.

Versenytárgyalási hirdetmény

A rendőrség Központi Anyagszertára 3541/1948. szám alatt 1948. évi május hó 18-ra 11 órára nyilvános versenytárgyalást hirdet a következő bútorok elkészítésére.

1000	drb kétajtós szekrény
150	„ iróasztal
750	„ kisszekrény
300	„ asztal
1000	„ szék stb.

A verseny tárgyalására vonatkozó hirdetményt, műszaki leirást, rajzot stb. a rendőrség Központi Anyagszertára (XIV. Hermina-út 81. szám) hivatalos helyiségében lehet megtekinteni, illetve átvenni. A bútorokhoz szükséges bútorlapot a megrendelő hivatal adja.

Dr Madarász Miklós r. rdsz.
A Központi Anyagszertár parancsnoka

Színházi hírek

Bubus

Madgyaszay Színház

A darab tulajdonképpen: *Feleki* Kamill. Ő az oka a felújításnak, ő az értelme a vigjátéknak, amely egyébként brilliáns munka a maga nemében. Csak játszani kell tudni! Éppen ezért, ha *Feleki* Kamill mókázó kedve, ötletes humora és bőven ömlő komikusi vénája nem állana a színház rendelkezésére, a vigjátékot elő sem lehetett volna adni. Igy azonban háromórás vidámságot jelent a *Bubus*, amelynek alapgondolata az a régi *Vaszary*-tétel; ha nőről és férfiről van szó, e relációban okvetlenül mindegyik bűnös, még a 14 éves kislány is, aki ezúttal annál bűnösebb, mert *Hertelendy* Hanna játssza. A kacagástól és vidámságtól forró nézőtér szinte kihül, amikor betétszámot énekel. Lehet, hogy törekvő színésznő, de 14 éves kislánynak kis színpadon mégis csak túlzásnak hat. Ha már túlzásról beszélünk, *Vag* Ilust megrójuk azért, hogy túlsokat ficánkol, handabandázik. A komikum nemcsak a külsőségekben nyilatkozik meg, hanem belülről kell jönnie. Jó színésznő pedig, s egy kis rendezői dresszura nem ártott volna. Nagyon szép és kellemes *Bárczy* Kató, *Földesi* Éva, az ismét nagyon mulatságos *Mátray* György mellett, mint kiugró színészi siker viselőjét, ide irjuk *Murányi* Lili nevét, *Szécsény* Mihály verseire *Losonczy* Dezső irt fülbemászó dalokat.

S. Z.

Biró vonósnégyes Ungár Imrével **ma Z. 8.** (Koncert) —

Földigénybevételek Kőbányán

A Fővárosi Földhivatal ismét több budapesti ingatlan igénybevétele ügyében hozott végsőfokú döntést. Kőbányán házhely céljára igénybevették Sorg Antal Apáffy-utca 26., Cserkesz-utca 40., Kerecseny-utca 2., Gergely-utca 56. sz. telkeit, *Mollináry Krumpholz* Lajos Márga-utca 3. és 5. sz. alatti kertjeit, a *Magnezitipar Nyugdijpénztárának* Kada-utcában lévő ingatlanát, *Frenreisz* István és *Leszlár* Antalné óhegyi telkeit, a *Magyar Általános Hitelbank* kőbányai telkeinek egy részét, *Wikulik* Jánosné óhegyi telkének egyrészét azzal, hogy üzemi célokra és a téglagyártáshoz szükséges telkeket meghagyják. Igénybevették *Woldinger* G. Jánosné Szlávy-utcai, *Flam* Róbert Harmat-utcai, *Krizsa* Sándor óhegyi, *Rossy* Vilmos óhegyi, *Goszleth* Lajos Óhegy-utca 24., a *Royal Ipari és Kereskedelmi rt.* óhegyi, *Kolba* László Száraz-utcai és Kada-utcai, *Szabó* Károly óhegyi ingatlanait.

A fenti ingatlanokat házhelyjuttatás céljaira vették igénybe és eddig tulajdonosaik azok után a valóságos becsértéken alapuló teljes kártalanitást igényelhetik. Földhözjuttatás céljára vette igénybe a Fővárosi Földhivatal a *Magnezitipar*, a *Magyar Kerámiai Gyár* számos óhegyi, a *Schuller József rt.* Vaspálya-utcai, Szlávay-utcai, Sárosi-utcai és Pór-utcai területeit, a *Magyar Radiátorgyár* Gyömrői-úti, Vasgyár-utcai földjeit, az *Olaj és Műanyag Vegyipar* Vasgyár-utcai, a *Kőbányai Agyag és Téglaipar* Gergely-utcai és Gyömrői-úti, a *Salgótarjáni Kőszénbánya* Újhegyi-úti, a *Kőszénbánya s Tég agyár Társulat Pesten* Gránátos-utcai, Maglódi-úti, Venyige-utcai területeinek egy részét.

Szemlécske

A kultuszminiszter mondotta Gyomán: «Krisztus szegényként jött erre a világra és a templomból kikergette a pénzváltókat és kufárokat.» — Ehhez csak annyit fűzhetünk hozzá: nemcsak szegényként jött, szegényként távozott is.

Amerikai levél: „A háborús hisztéria példátlan nálunk"

A haladószellemü fiatalokat összefogó Amerikai Demokratikus Ifjúsági Szövetség levelet küldött a Magyar Ifjúság Népi Szövetségének. 1948 fontos esztendő az Egyesült Államok ifjúsága számára — irják a levélben. Most dől el, sikerül-e a Wall-Street imperialistáinak újabb háborúba sodorni a világot, vagy az amerikai nép megfordítja ezt az aggasztó folyamatot Henry *Wallace* harmadik pártjának erősítésére. *A háborús hisztéria példátlan nálunk és ennek első áldozata az amerikai ifjúság.* Ha a Truman-tervezet intézkedéseit elfogadják, az ifjúság militarizálódik, a USA-ban rendőrállam alakul ki. A kormányzat programtervezetére a fiatalok tömegtüntetésekkel válaszolnak.

Városházi hírek

A fővárosi kertészet a centenárium jegyében megkezdte az emlékligetek és emlékfák ültetését a főváros különböző helyein. Nagyobb emlékliget létesül a Köztársaság-téren, a Városligetben, a Népligetben a lengyel légionisták emlékműve körül, a Szabadság-téren, a Bimbó-úti honvéd síremlék környékén. A tavasri kertészeti munkákkal a budapesti parkok területe 200.000 négyzetméterrel gyarapszik.

Bérbeadták a budapesti dunai rakodópartokat az igénylők részére. A Duna bal partján még 12 kilométer, a jobb parton még 14 kilométer hosszuságu partszakasz átadására kerül sor a közeli napokban.

Szaporodik a budapesti hidak forgalma. A főkapitányság hónapról hónapra forgalomszámlálást végez és a legujabb adatok szerint egy nap alatt reggel 7 órától este 9 óráig a Margithidon 12.855 gyalogos és 6883 jármü, a Kossuth-hidon 26.218 gyalogos és 7431 jármü, a Szabadsághidon 16.700 gyalogos és 10.813 jármü, a Petőfi-hidon 326 gyalogos és 1371 jármü haladt át.

úgy — megcsinálja, rendezői utasítás szerint. A groteszk nemben a Vígszínháznak kitünő epizodistái vannak: Gárdonyi, Makláry, Mály.

*

A Magyar Színház legutóbbi bemutatója, Barde és Yvain *Csókról-csókra* című operettje, nyilt megvallása az évad művészi csődjének. A közönség nem igen nézett a színház felé, erre a színház tett egy radikális lépést a közönség s annak is legalantibb rétege felé: szezon derekán átvedlett zenés és «mutatványos» helyiséggé. A drámai színésznő most indián-jelmezben félvad táncot jár; a drámai hős jazzzenekar mellett melankólikus angol dalt parlandózik; a bonviván operetttenoristai önérzettel feszit legújabb szabású tavaszi öltözékében, a színlapon sem mulasztván el nyugtázni, hogy azt Schwarcz Jakab és Fiai készítették; szünetek alatt a foyer-ban a Papagáj-kabaré muzsikusai memorizálják a m. t. közönséggel az előző felvonásban hallott «sláger»-eket, miknek szövegét utóbb a hirdetővászonra is rávetitik, szíves éneklés céljából, — és igy tovább . . . S mindehhez meghivatnak a lapok drámai kritikusai, hiszen elvégre is a Magyar Színházban vagyunk, hol jobb időkben Shakespearet, Ibsent, Herczeg Ferencet játszottak, jazz-kíséret és Schwarcz Jakabék reklámja nélkül.

Legyünk igazságosak. Ismerjük el, hogy az előadás eleven és mulatságos, a zene ötletes és fülberagadó, Titkos Ilona csupa temperamentum és színészi eredetiség, Csortos a magáéból kölcsönöz lelket egy merőben üres figurának. Ez az elismerés ép eléggé súlyos vád e hanyatló színház ellen, hol jeles, értékes tehetségek kallódnak és őrlődnek a spekuláció karmaiban.

Legyünk igazságosak. Irjuk meg azt is, hogy efféle súlytalan színpadi termékeket Heltai Jenő káprázató routinenal tud lefordítani és ötletekkel megspékelni, de irjuk meg végre egyszer azt is, hogy róla sem kell okvetlenül minden alkalommal gondolkodás nélkül leírni a stereotíp jelzőket: franciásan szellemes, hamisitatlan párizsi, stb. Most sem ad épen valami elviselhetetlenül szellemes dalszöveget pl. a nemes, választékos játékmodorú Berky Lili ajkára.

Mert ez a hölgy csak egy tehén,
De ezt titokban tartom én . . .

vagy:

Mert ez az úr egy vén szamár,
Megért a páviánra már . . . (?!)

Igaz, hogy ez utóbbi idézetnek magyarul egy szemernyi értelme sincs, de ez a negatívum talán csak nem teszi franciává, párizsivá? Heltai aligha effélékért kapta meg a francia becsületrend piros szalagját. *Rédey Tivadar.*

Művészeti szemle.

Csoportkiállítások.

Az elmult hetekben az Ernst-Múzeum két csoportkiállítása foglalkoztatta leginkább a művészetszerető közönséget. Egy nagyobb gyüjtemény keretében előbb *Aba-Novák* Vilmos, *Patkó* Károly, *Feiks* Jenő, *Kelemen* Emil és *Ziffer* Sándor új munkáit mutatta be a Múzeum.

Aba-Novák Vilmos és Patkó Károly művészete igen közeli rokonságban áll. Mindaketten azon az ösvényen járnak, amelyre minálunk Szőnyi István lépett először és tett nagyon figyelemreméltó lépéseket. Körülötte egy kis összetartozó csoport alakult ki, amelynek minden tagja észrevehetően arra törekszik, hogy a fényproblémák kifejezése mellett erősen hangsúlyozza a súlyos, szinte fogható formákat. Valamennyien örömüket lelik a csillogó színekben, de ennél is sokkal jobban érdekli őket a plasztikai hatás.

Aba-Novák Vilmos egyik legérdekesebb tagja ennek a csoportnak. Útja már meglehetősen különvált a többiekétől, ő a legegyénibb és legmerészebb. Izzó színeket áraszt vásznaira, amelyek szinte felforró erővel, égő felületeken lökik ki a formát. Ezen a kiállításon nagyon sok érdekes munkával találkoztunk, csak az a kár, hogy máris a modorosság veszélye fenyegeti és sokszor túlzásokba téved. Ezt a festői felfogást fejleszteni szinte bajos, itt inkább csak a mérséklés, a lehiggadás hozhatna komolyabb értékeket. Különösen két képe keltett feltünést: a «Favágók» és a «Favágók hajnala». Mindakettőn a különös, rejtelmes világitás, a szinte izgalmas egyszerűség hatott vonzólag. Vízfestményein a csillogó színek, finomabban ömlöttek el.

Patkó Károly rokonhatású festészete lágyabb, szelidebbre hangolt. Ő is a formát hangsúlyozza és nagy gondot fordít a komponálásra. Azonban ezeken a vásznakon is fenyegetőleg jelent-

Napkelet 1927. apr.

kezik a modorosság. A művész több munkáját egyszerre látva, okvetlenül szemünkbe tűnik ez a hiba, amely az ilyenféle programmszerű kifejezési módtól előbb-utóbb elveszi a nézők kedvét. Patkó rajzaiban is a tömörségre való feltünő törekvés az uralkodó vonás, de itt is egyhangúbb most, mint máskor.

Feiks Jenő a tompa színeket, az apró alakokkal megjelenített mozgalmasságot kedveli. Legfrissebben hatnak lóverseny jelenetei. «Jégpálya» című kis munkája is a mozgás nagyon ügyes ábrázolását véste emlékezetünkbe. Arcképeit a könnyed beszédesség jellemzi.

Ziffer Sándor szintén a csillogó dús színeket szereti, de az ő képein már sokkal kevésbbé fontos a plasztikai elem. Laza, nagyobb foltokban fest, a formák kissé szétomlanak képein.

Kelemen Emil elmélyedő grafikus. Tanulmányfejei sok jellemző erőt sűrítenek össze.

Az ezt követő csoportkiállítás négy festőnő munkásságát mutatta be. Mindannyian komolyan számottevő művészek, eredményeiket bátran odalehet állítani az első sorban emlegetett férfi-festők java termése mellé. Mindegyiküknek megvan a maga egyéni útja, megvan bennük az a jótulajdonság is, hogy nem a férfiakat utánozgatva igyekeznek erőt mutatni, hanem a nőlélek másfajta látását aknázzák ki. A korán elhalt *Korb* Erzsébet munkásságának igazi értéke szinte csak így bontakozik ki előttünk, e nagyobb méretű gyüjtemény keretében. Igazi művészlélek virágzott ebben az érdekes asszonyfestőben, áldott tehetség volt, minden munkájából lélek sugárzik. Nagyon sokat veszített benne a magyar művészet. Ha csak rajzai maradtak volna lázas munkásságából, még akkor is meg kellene éreznünk, hogy egy küldetéses festőkézből hullott ki a művészszerszám. A «Boltívek Páduában» és több más olaszországi tanulmánya maradandó értékű. Festményein is a vonalvezetés, a komponálás biztossága a legmegkapóbb. Színei kissé tompák, ezek még érlelődésre vártak a palettáján. De ezért bőségesen kárpótol bennünket végtelenül finom, gyöngéd vonalmuzsikájával. Alakjait megkapóan helyezi el a térben. A festői értékeket lelkes, nőies bensőség fűti át minden egyes alkotásán. Az «Apostol», az «Igéret földje», az «Áhítat» s a «Kinyilatkoztatás» poétikus szépségei meg fogják őrizni nagyrahivatott művészlelkének emlékezetét.

Feszly Masa Korb Erzsébettel ellentétben inkább a színekben leli igazi gyönyörűségét. Az ő nőiessége a színekkel való lelkes játékban jelentkezik. Látszik, hogy szinte mohón árasztja el vásznait az ékes, aranyos, meleg sárgákkal, a tompán is izző kékkel és különös kedvét leli a fekete szín skálájának megmutatásában. A színek harmóniájával muzsikál, mindig nemes mérsékletet tartva. Formalátása nem oly biztos, mint a Korb Erzsébeté, el-elrajzolja modelljeit, arcképein meg szereti a természetesnél jóval nagyobb beállításokat. Pedig ez ritkán hat szerencsésen. Herczeg Ferenc két bensőséges, beszédes arcképe s egy igen friss női portréja azt igazolják, hogy nagy lépéseket tehet még e téren előre. Néhány tájképében meleg magyar melódia csendül meg.

Székely-Kovács Olga már külföldön is komoly sikereket ért el. Egyformán erős mint rajzoló és mint kolorista. Bátran, frissen viszi a vászonra alakjait, elárasztja őket színnel és fénnyel, mindig biztos a dolgában. Legkiforrottabb munkái: női aktjai. A gondosan megfigyelt formákon a hús és vér minél teljesebb illuzióját akarja ábrázolni meleg színeivel. A «Néger nő» című képén oldotta meg legtökéletesebben ezt a célját. Néhány gyerekportréján a hamvas emberi test gyöngéd báját érzékíti meg pompásan.

Legkevésbbé nőies a *Szemere* Lenke palettája. Tehetséges rajzoló és festő ő is, mint három társa. Karakterlátása figyelmet keltő. De túlságosan hajlik a groteszk felé. Csaknem minden egyes modellje beteges jelenség. Részegeket, lustákat, elgyötört embereket fest meg majdnem minden képén s e sok torzalakkal végül is valami leküzdhetetlen ellenzést vált ki a szemlélőből.

Mariay Ödön.

Zenei szemle.

Beethoven.

Nagy lelke száz évvel ezelőtt március 26-án délután háromnegyed hat órakor szállt el. Idomtalan bécsi ház sötétes, bolthajtásos szobájából.

Egy ismeretlen muzsikus keze fogta le a legnagyobb muzsikus szemét. Azt a szemet, amely talán a legtöbbet látott meg a földi dolgokból, amely testvére volt Shakespeare és Michelangelo szemének.

Kelemen Emil

Ma 1933. 11. 1.

Kelemen Emil gyüjteményes kiállitása

Évekig tartó külföldi tanulmányut és a fejlődés különböző állomásainak a megjárása után érkezett el *Kelemen* Emil festőművész kollektiv kiállitásához. Két termet betöltő képanyagában akvarellek és temperák mellett főleg olajképek szerepelnek és noha mind a három művészi területen alkalmazkodik az anyag követelményeihez, minden munkájából azonos szemlélet, az egyéniségnek ugyanaz a jellegzetessége szólal meg. Őszinteség és egyéniség: hangsulytalanul is hangsulyos tényezők *Kelemen* Emil művészetében. A különböző évek alkotásai nem simulnak teljes harmóniába, szinte évenként felismerhető nála kisebb-nagyobb stilusváltozás, de a változások mindig szerves összefüggésben vannak és nem zavart, hanem tisztulást jeleznek. Az ellentétekre épitett éles folthatást egyre jobban halkitja a művész és a látással szemben egyre nagyobb szerepet juttat alkotásaiban az élménynek. A dekorativ törekvések helyett bensőségesebb, azt mondhatnók, liraibb jelleget kapnak a képek és az impresszionisztikus külső látása helyett az expresszív belső látás lép előtérbe. *Kelemen* Emil azonban igy is kolorista marad, mindent szinekben lát, szinte szinben érez és ha a környező világ bármilyen jelentéktelennek látszó területe ihleti munkára, célja és eredménye is a festőiség. Temperáin — kevesebb küzdelme lévén az anyag meghóditásával — egy lépéssel már előbbre tart, de olajképeinél is azon az uton halad, hogy beváltsa tehetsége igéretét és érvényesitse azt az igazságot: minél kevesebbel minél többet kifejezni. A kiállitás pénteken nyilik meg és december 13-ig marad nyitva a „*Képzőművészeti Kiállitások*“ Mária Valéria-utcai helyiségeiben. *(m. v.)*

áradék 4 százalékos C. C. 15 és fél, Osztrák arany-
onajáradék 0.30, Magyar államkölcsön 4 és fél
zázalékos 1913-as 5 és egynyolcad, u. a. 1914-es
.65, Magyar aranyjáradék 4 százalékos 5.20, Ma-
gyar állan kölcsön 4 százalékos 1910-es 5.05, Ma-
gyar koronajáradék egynegyed, Budapesti kölcsön
914-es 36, Reichsbahn 107 és egynyolcad, Berl.
Handelsgesellschaft 86, Commerz- und Privatbank
6 és fél, Deutsche Bank und Disconto 55, Dresd-
er Bank 58 és fél, Reichsbank 169 és fél, A. E. G.
1 és háromnegyed, Bemberg 43 és fél, I. G. Far-
en 126 és fél, Gesfürel 87, Harpener 85 és fél,
Chein. Stahl 85 és fél, Siemens 140 és három-
yed, Glanzstoff 53 és egynegyed, Ver. Stahlwerke

Kelemen Emil

— **Kelemen Emil kiállítása.** *Kelemen* Emil, a kiváló tehetségű, modern festőművész új képeiből rendezett kiállítást *Rózsa* Miklós a *Tamás-Galériában*. Kelemen — mióta utoljára láttuk — nagy utat tett meg: kifejezőereje megnőtt, meggazdagodott és biztosabb lett, robbanó temperamentuma még közvetlenebbül, szinte viharosan nyilatkozik meg, anélkül, hogy a nagyvonalúbb és szigorúbb zártságú formákba kötve bármit is vesztene belső hevéből. Nyugtalan, önmagával birkózó, igazságkereső művész Kelemen, akinek expresszionizmusa érezhetőleg Van Gogh és Cézanne kései művészetétől kap termékenyítő impulzust, ami azonban egyáltalán nem hátráltatja formanyelvének eredetiségre törekvő, egyéni kialakulását. Figurálisainak merész túlzásai a groteszk kedvelésére vallanak s a képépítés ritmikus tagoltságát valami szókimondó nyíltsággal és határozottsággal, olykor majdnem nyersen hangsúlyozzák. (*Lajtosok*, *Ritmus*, *Lejtőn*, *Ütem*, stb.) Tájképeiről sem hiányzik ugyan a szerkezeti ritmus kiemelése, de a harsány, rajzos keménység itt már temperáltabb, festőibb lágyságba hangolódik s nem egyszer megkapó részletfinomságokkal gazdagodik. Szép példája ennek a *Falu*, a *Pirkadáskor*, a *Téli táj*, a *Határban*, a *Kálvária*, a *Töltés* és a *Délibáb*. A gyűjtemény kiemelkedő darabja néhány leegyszerűsítetten tömör, jellegzetes arckép, így elsősorban a *Szakállas fej* és *Vidor Marcel* portréja. Az érdekes, nívós kiállítás szombaton este nyílt meg. —i.

Kelemen Emil

YAR
LAP 933. XII. i.

— **Kelemen Emil képei.** A *Fränkel Szalón* Mária Valéria uccai helyiségeiben egy új piktor mutatkozik be: *Kelemen* Emil. Új a festői mondanivalóinak közlési lázában és formai izgalmában is. Első impresszióra nehéz megállapítani, hogy hová tartozik, de azt máris érezni lehet piktúráján, hogy szenvedélyesen kerüli a járt utakat és hogy a töprengés belső vibrációjával keresi önmagát. Mindenesetre nagyon érdekes festő, értékes művész-temperamentum, aki a természettel szemben ép úgy, mint a szeme elé kerülő emberekkel a saját szín- és vonalkommentárjait igyekszik leszögezni. Érdekli a nagy mozgás, a levegő játékai, az anyag minden változata és ha vásznain, főleg az olajképein néha több a festék a festőiségnél, temperáin annál intenzívebben érezteti, hogy ez a gyengéje csak technikai elfogultság, amelyet csak gyors felszabadulás és egy igazi festőművész kibontakozása követhet. Néhány képe, egy-két portréja és népies csoportképe máris muzeális értéket jelentenek. *(—lle)*

M. H. 1933. XII. 1.

II.

Kelemen Emil festményei

A Tamás-Galéria ennek az érdekes kiállításnak színhelye. Kelemen Emil nem tartozik sokat szereplő festőink közé. A félreutakat kedveli s nem a multhoz vonzódik, hanem afelé keres igazodást, amit jövőnek, már mint a festőművészet jövőjének sejt. Régebbi kiállításai töredékesen mutatták törekvéseit és képességeit és tehetségéről nem adtak kielégitő fogalmat. Ez a kiállitása érett müvész munkásságát mutatja és érdekes egyéniséget takar ki.

Müvészetének vannak tulajdonságai, amelyekkel nem könnyö megbékélni. Szivesen torzitja ábrázolásain az emberi formákat, de a tájiakat is s a torzitás nem mindig a jellemzés erejének megfokozását célozza, hanem sokszor mintha önmagáért való volna: torzitás a torzitásért (La déformation pour la déformation, mondanák a franciák). Szinkomponáló módjában is sok az önkényesség. De ahol tulságba nem viszi az előbbit és az utóbbit is, ott a festői hatás megfokozására tudja felhasználni őket. Jó példa az előbbire Rózsa Miklós arcképe, amelyen a torzitás sok minden részletet eltuloz, de egészbenvéve azt a célt szolgálja, hogy az arc és alak karakterét hangsulyozza. Egy női feje is kifejező, markáns jellemzésü arckép. Nem tetszetős ábrázolás, de hát Kelemen müvészetétől semmi sem távolabbvaló, mint a tetszetősségre törekvés.

Ritornello cimü képe igen jellemző arranézve, hogy mit akar Kelemen és arra is, hogy mire képes. A kép tárgya zsufolt és kavargó fantazmagória, amelyben nehéz eligazodnia az értelemnek. De nem ugy a szemnek. A szem megállapitja ugyan rajta a félrerajzolásokat és a formákkal való önkényességet, de azonnal megragadja a képnek izléses szinhatása. Érdekes festői előadással: a festék sürü felrakásával — valósággal plasztikus foltokkal — csalja vásznára ezt a szinhatást Kelemen.

Szin dolgában különösen pasztelljei finomak. A motivum formai része rajtok kevésbbé torzul el, viszont mellékessé is válik, annyira csak a szinességükért valók ezek a képek. Finom tónussá mosódnak össze rajtok a szinek és derengésükön álomszerüen tetszik át az, ami természeti forma volna: maga a táj, hegyestől, fástól, emberestől, állatostul.

Egyik legmegragadóbb képe a „Sejtelmek" cimü. Szakállas fejből fehérre nyilt szemek merednek felfelé. A vörhenyesen barna zilált fej fehér háttérbe ágyazódik megkapó módon.

(e. a.)

Ujsag 1943. okt. 31 (?)

Balkán békéjét megtartsa. Célja Bulgária érdekeinek biztosítása és a bolgár nép egyesítésének megszilárditása, amely a Nagy-Németbirodalom és szövetségesei erőteljes támogatásával és sok áldozat árán jött létre. *A belpolitikai konszolidáció érdekében a kormánynak mindent meg kell tennie*

Göbbels: A néme szemben érzék szel

Berlin, október 29. *(NST) Göbbels* dr. birodalmi miniszter legujabb cikkében azt irja, hogy *a Szovjet-Unió egyelőre még töretlen katonai ereje az egyetlen tényező a szárazföldi háboruban, amelyet a német vezérkarnak komolyan kell vennie.* Abban a pillanatban, amidőn a moszkvai értekezletet a tervezett időn tul meg kell hosszabbitani, a birodalmi propagandaminiszter emlékeztet arra, hogy *a német hadvezetőség figyelmét elsősorban a keleti arcvonalra irányitja,* mert a miniszter szerint „onnan fenyeget a háboru veszélye".

A miniszter a helyzet áttekintésében megállapitja, hogy „Európa nyugati, északi, déli és délkeleti részében a katonai pozicíók a második világháboru ötödik évében *kezünkben vannak,* holott az első világháboruban éppen ezek alkották az ellenséges hadviselés alapját". Kelet-Ázsiában Japán elsőrendü katonai hatalma nem az ellenség oldalán áll, mint az első világháboruban, hanem a mi oldalunkon. Ezzel huszszorosan vagy harmincszorosan egyenliti ki az első világháboruban szerepelt kisebb szövetségesek mostani hiányát.

Novemberi áttekintésében *Göbbels* miniszter nem csupán katonai, hanem *belpolitikai tényezőket is felsorol,* hogy rámutasson a mostani és az 1918. évi helyzet különbségére. „*Háborus ellenzék nálunk*

Németországb a román munkas

Bukarest, október 29. *(Magyar Távirati Iroda.)* Október 26-án és 27-én két csoportban elutaztak Bukarestből a román munkaszolgálat vezető jelöltjei, akik *a német birodalmi munkaszolgálat meghivása alapján öt hónapig tartó kiképző tanfolyamra mennek Németországba.*

Az elsötétités ujabb

Bécs, október 29. *(Magyar Távirati Iroda.)* A bécsi lapok jelentése szerint péntektől kezdve az utcai világitás *esti nyolc órakor kialszik Bécsben.* A lakosságot felhivják, hogy a lakásokat a legnagyobb gondossággal sötétitse el.

Kelemen Emil
Monostori Moller Pál

Tovább

Kis Ujság 1948.
dec. 17

Nagy T.

A Fészek-Klub művészcsoportja

„Karácsonyi Nagy kiállítását" látják a klub helyiségeiben ~~Berend~~ Ilona kitűnő rendezésében. Érdemes reprezentatív műveiket mutatják be: a 80 éves *Scheiber* Hugó, továbbá *Schalk* László, ~~*Bolmányi* Ferenc, *Forgách-Hann* Erzsi, *Bényi* László, *Gál* István, *Frank* Frigyes, *A. Weil* Erzsi, *Schönberger* Armand, *Diener-Dénes* Rudolf, *Monostori* M. Pál, *Kelemen* Emil, *Szentiványi* Lajos, *Tóth* B. László, *Vörös* Géza munkái s végül az absztrakt — festőként nem — sokatigérő, de körülhatárolt tárgykörű s figurális képeiben annál többet adó *M. Zemplény* Magda.

Nagy Tibor

A m.kir. vall. és közokt.
alatt a keb. számv. VII. c
solata.

Utasitom,

Országos Bizottsága titk
Rákos-utca 10. Müemlékek
lius hó 16-18 napjain Bu
történt hivatalos utazása
és napidijairól kiállitot
utiszámlája kiegyenlitése
P 70 f.t.-a 127.689 számu

Kelemen Emil festő

I.

Esti Magyarország

1943. nov. 4.

(Kér kiállítás.)

Ugyancsak most nyílt meg *Kelemen* Emil festőművész újabb képeinek kiállítása is. a *Tamás Galériában.*

Kelemen, mióta utolszor találkoztunk vele, nagy utat tett meg — önmaga felé. Elmélyült, lehiggadt, tömörebb és kiegyensúlyozottabb lett, anélkül, hogy előadásának belső hevéből, színeinek szenvedélyes, fojtott izzásából és formaképzésének leegyszerüsítő erejéből bármit veszített volna. A régebbi tarkaság eltünt képeiről s helyét tiszta festőiségbe oldott, sötét ragyogású tónus-egység foglalja el. Realizmusa valami viziós átlényegülésben fokozódik fel és kap lírai telitettséget. *(Végzet, Önkívület, Önarckép.)* Gondosan válogatott, egységes kollekciójának legkiemelkedőbb értékei: az *Interieur, Ámosék, Ritornelle, Fürdő bivalyok, Jegenyesor, Határban, Férfiarckép* című olajfestmény és néhány hasonló erős kvalitásokról tanuskodó pasztell.

— r —

II.

58.

Klie Zoltán

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534

Lap: Népszava

Megjelent: 1948 OKT. 17.

93

Száz magyar

kiállítása a Fővárosi Ké

A mai magyar művészet hatalmas seregszemléjét jelenti a *Fővárosi Képtár* most rendezett »*Száz magyar művész*« című kiállítása. Már régen találkoztunk ilyen hatalmas arányú tárlattal. A Károlyi-palota termeiben nem kevesebb, mint *247 festmény és rajz, valamint 61 szobor tárul a közönség elé.*

A szűkreszabott kritikai keret nem engedi meg, hogy részletesen foglalkozzunk a kiállítással, hiszen ha csak a legkiemelkedőbb műveket méltatnánk, akkor is hasábokra lenne szükségünk. Az egyes művészek megfelelő értékelését csupán azok egyéni kiállításai alkalmából végezhetjük el.

Most mindössze arra szorítkozunk, hogy megemlítsük: az egész tárlaton *végigvonul az egészséges realizmus szelleme.* Olyar festőink is megtalálták a realizmus felé vezető utat, akik azelőtt másfelé meneteltek. Ez — mint dr *Fehér Zsuzsa* katalógusbevezetője helyesen hangsúlyozza — *az ideológiai problémák tisztázódásának következménye.* A magyar művészek jelentős része felismerte igazi feladatait és »vállalja a harcot mindazokkal szemben, akik az egyértelmű művészet-elméleti állásfoglalást s a műveltségnek a történelmi és társadalmi helyzetbe épülő szerves összefüggéseit tagadják«.

Érdekes, h
művész
tuális« téma
Szépszámban
kiállításon o
amelyek mun
munkafolyamato
nek meg. Ebből a
igen szerencsésnek bizonyult
a »Száz magyar művész« se-
regszemléjének összeválogatása. Nem származott volna azonban semmi baj abból, ha nem száz, hanem száztíz vagy százhúsz festő és szobrász alkotásai kerülnek elénk. *Nem tartjuk ugyanis helyesnek és indokoltnak — sem elvi, sem művészek mellőzését, mint Klie Zoltán, Hincz Gyula, Scheiber Hugó, Schönberger Armand, Kelemen Emil, Farkasházy Miklós és Donner Gertrud.* (Klie Zoltán, aki nemrég tért vissza a Szovjetunióból, ma már túl van absztrakt-periódusán. Scheiber Hugó öreg napjaira megindult az expresszív realizmus felé. Kelemen Emil sok képet készített a hídépítőkről. Farkasházy Miklós rendkívül dekoratív képsorozatot festett a szabad Május Elsejékről. Donner Gertrud mesteri plakettet formált a Margithíd rohammunkásairól.)

Nagy eseményei a kiállításnak *Pór Bertalan* bikaképei. *Ez a nagy művész, aki annyiszor lepte meg a közönséget, most megint komoly művészi meglepetést hozott.*

(Sós)

mozzanatai nem voltak ugyan e munkálkodásnak, de a siker annyiban meg volt, hogy erősen tartott a társulati alapszabályokban kitűzött kettős czél felé, mert egyes tagjainak működésével egyrészt hozzájárult a Délvidék természeti viszonyainak felkutatásához, másrészt többet népszerűsített a természettudományok újabb kérdései közül. E tekintetben egyrészt a Delibláti Homokpusztának Wágner János által megejtett felkutatására és a múzeum gyarapodására, másrészt azokra a megtartott előadásokra utalhatunk, miknek részletes ismertetése alább következik.

Ama tényezők közt, mik a Társulat életét irányították, elsősorban a választmányt kell

fennforgó fontos okok alapján teljesíten fogja.

A *természetrajzi* múzeum, mely a Társula egyik legrégibb intézménye, az anyagi eszkö zökhöz mérten az elmúlt évben is terjeszke dett. A gyarapodás újabb állattani praepa rátumokból áll, mik 10 tételben 15 darabo számlálnak, továbbá 2 növénytani tárgybó Elsősorban említést érdemel egy éjjeli gé biologcsoportja, mely eredeti és való «darab természet»-et tár elénk. A múzeu őre ily czélok követésében csak a legszűkeb mederben mozoghat, mert a rendelkez sére álló szánalmasan szűk két tere nagyobb tárgyak befogadására nem képe E meglevő bajhoz az év vége felé újab

és meg is szabja, hogy milyennek kell lenni ennek a pártnak. Elesen vitázva Bernsteinnek, a revizioniz mus apostolának az 1899. évi han noveri kongresszuson elhangzot beszédével, Lenin megállapítja:

»Erős szocialista párt nem lehet elmélet nélkül, amely minden szo cialistát egyesít, a szocialisták valamennyien ebből az elméletből merítik meggyőződésüket, ezt az elméletet alkalmazzák harci mód szereikben és tevékenységükben. Ha alaptalan támadásokkal szem ben megvédjük ezt az elméletet, melyet legmélyebb átgondolásunk

Előljáróban az Orszországi Szociáldemokrata Munkáspárt megalakításának korszakától az 1917. évi diadalmas forradalomig terjedő idők szerepét szeretnénk bemutatni.

A tanulmányok gyüjteménye Lenin 1895. évi programtervezetével kezdődik, majd a program tervezetéhez fűzött magyarázattal folytatódik. Ez utóbbit Lenin 1896 nyarán a börtönben írta, de befejezni nem tudta.

A pártprogram magyarázata magán viseli annak a küzdelemnek jeleit, amelyet a szocialista mun-

SZÓRAKOZÁS

színház mozi rádió művészet

Wallace Beery nem búsul filmje betiltásán, hanem vacsorát rendez budapesti barátai tiszteletére

Ma estére tervezték Wallace Beery Desperado című filmjének jótékonycélú bemutatóját. Azt akarták, hogy most csupán egyszer kerüljön vászonra a film a *Budapesten tartózkodó sztár jelenlétében* és majd néhány hónap mulva, a műsorkötés alapján, a nagyközönségnek is bemutatják. Az éjszakára tervezett *díszpremier elmarad,* miután *a filmet a cenzura nem engedélyezte.* Indokolás: *túlságosan sok a gyilkosság, rablás és jogsértés a filmben.*

Amikor Wallace *Beeryvel* közölték a betiltás hírét, a művész *mosolyogva mondotta:*

— Minden amerikai filmnek számolnia kell azzal, hogy *valamelyik európai országban nem engedélyezik.* Ezt az eshetőséget, hogy úgymondjam, *»belekalkulálják« a film költségvetésébe a gyártók.* Remélem, hogy a legközelebbi filmemmel, melyben egyébként *nincsenek ilyen bűnhalmazok,* nagyobb szerencsém lesz Budapesten.

Egyébként *Beery kitünően érzi magát Budapesten.* A rádió francia leadása is foglalkozott a művész itteni tartózkodásával, kiemelve annak idegenforgalmi jelentőségét. *Beery* egyáltalán nem búsul a betiltás miatt és miután szabadsága rövidesen lejár, *ma este budapesti barátai tiszteletére búcsúvacsorát rendez az egyik dunaparti étteremben.*

Maria Hussa bemutatkozása a Trubadurban. Érdekes vendégszereplés színhelye lesz ma este a *Városi Színház.* A Trubadurban fellép Maria *Hussa,* nagytehetségű fiatal énekesnő, aki legutóbb Bécsben aratott szép sikereket. Ma délelőtt arról tárgyaltak, hogy az énekesnő március végén még egy operában szerepeljen Budapesten.

»HATODIK EMELET« – a nagy siker
PESTI SZÍNHÁZ

17.000 statiszta éhezik Hollywoodban

NewYork, március 18. *Hollywoodban,* a filmvilág fővárosában ezer és ezer ember él abból, hogy *statisztál a filmen. »Grand Central Casting«*-nek nevezik azt a hatalmas lajstromot, amely pontosan felsorolja kor, nem és karakter szerint azt a hatalmas tábort, amely Hollywoodban statisztálásból akarja magát fentartani. Ezenkívül mindegyik studiónak van külön statisztalistája az illetők polgáriruhás és jelmezes fényképével.

A huszezer nyilvántartott statiszta közül a mostani leépitett helyzetben háromezer jut keresethez, viszont 17.000 formálisan éhezik. Nemzetiségre nézve ennek a tömegnek *legnagyobb része amerikai,* de több mint ezer orosz, ugyanennyi osztrák és német és *kétszáz magyar is akad között.*

Hogyan tud elhelyezkedni egy statiszta Hollywoodban? Elsősorban be kell iratkoznia a statiszták egyesületébe, de az utóbbi időben itt *szünetel a tagfelvétel,* mert hiszen a társaság *kilencven százaléka nem kap alkalmazást.* Azok, akik nem tagjai az egyesületnek, csak a véletlenben bízhatnak. A nagyobb vállalatok először kiválasztják a lajstromokból a fontosabb statisztákat, akik napi 8—10 dollár fizetést kapnak, majd hirdetményt függesztenek ki a studiók kapujába a következő szöveggel: *»Keresünk holnap reggel hat órára ötven-hatvan statisztát, vegyesen férfit és nőt, 5 dolláros napidijjal.«*

Amikor ilyen felhívás megjelenik, egyszerre *megrohanják a studiót a munkanélküliek.* Már előző este sorbahelyezkednek, mert aki előbb jött, annak több esélye van arra, hogy alkalmazzák.

Régebben az a legenda tartotta a lelket ezekben az emberekben, hogy *a statisztából is lehet valamikor színész, sőt sztár is.* Az ismertebb nevek közül *Bancroft, Virginia Bruce, George Raft* és mások emelkedtek fel innen a csillagok sorába. Az utóbbi esztendőkben azonban *nem fordult elő ilyen csoda.* A statisztasorból legfeljebb a nők avanzsáltak: *táncos görlök lettek, ami igen tisztességes megélhetést biztosít.*

A hollywoodi hatóságoknak és a filmgyáraknak nagy gondot okoz a *20.000 főnyi statiszta elhelyezése.* Ebben az ügyben a nagyobb vállalatok vezetőinek bevonásával ankétot tartottak és *itt kerültek nyilvánosságra ezek a szomorú számok.* A statiszták egyesületének megbizottja előadta, hogy a *tizenhétezer nyomorgó statiszta legnagyobb része a szó szoros értelmében éhezik.* Arra nem gondolnak, hogy más pályára menjenek, mert ég mindig reménykednek az általános fellendülésben, és abban, hogy *a filmgyárak megszüntetik a takarékosságot.*

A különböző államok konzulátusait is foglalkoztatja a statisztakérdés. Mintegy négyezer nyilvántartott külföldi statiszta sokszor olyan szomorú helyzetbe jut, hogy márcsak külügyi képviseletétől remél segítséget. Ebben a tekintetben a franciák vannak a legjobban megszervezve, mert a konzulátus ha pénzt nem is ad, de *a saját költségén hazaszállíttatja azt a francia statisztát, aki semmiképpen sem tud elhelyezkedni.*

Az értekezleten megjelent filmmágnások hangoztatták, hogy *az általános gazdasági viszonyok miatt a gyártási összeget mindenütt leszorították.* Így azután, ahol eddig háromszáz statisztát alkalmaztak, be kell érnie a rendezőnek 250-nel, esetleg 200-zal. Tekintettel azonban a statiszták szomorú helyzetére, *igyekezni fognak nagyobb személyzettel dolgozni.* A statiszták képviselői közül többen élesen felszólaltak a százezerdolláros sztárgázsik ellen és azt javasolták, hogy *a nagycsillagok fizetését kell egy kicsit redukálni.* Az egyik filmvezér erre csendesen megjegyezte:

— *Már megtörtént!*

A hollywoodi hatóságok elhatározták, hogy állandóan napirenden tartják *a huszezer statiszta ügyét.*

Kelemen Emil kiállítása

Kelemen Emil a művészeknek abból a fajtájából való, akik nem borulnak le a természet szépsége előtt. Az illuziók helyett az igazságot keresi. Nem a külső esetleges harmóniákat akarja lerögzíteni, hanem a lélek szaggatott ütemét követi esetcje. Talán éppen a mai izgalmas világtörténelmi események hangulatában érthető meg leginkább *Kelemen* Emil művészete. Ő maga is forrongó és ez a temperamentumos egyenetlenség, a lázas szubjektív igazságkeresés, meg nem alkuvás jellemző rá legerősebben. Képei telve vannak izgalmas torzításokkal. Szenved, vonaglik, morajlik ezeken a képeken minden, Van Gogh deformált szenvedő burgonyái jutnak eszünkbe előttük.

De megmutatja *Kelemen* Emil ebben a 40 képből álló kiállításában, hogy milyen értékes művészi teljesítményekre képes akkor is, ha lefékezi önmagát. Arcképeiben és különösen *Szakállas fej*-ében rendkívül egyszerű és nobilis hangon szólal meg. Nem tudjuk, mit kívánjunk, haladjon-e tovább ezen a letompított finom, halkszavú mezsgyén, vagy hallgasson-e ara a nyugtalanító belső parancsra, mely az igazság keresésére hajtja.

Kelemen Emil kiállítása szombat délután nyílik meg a *Tamás Galériában.*

(ár. d. m.)

»HATODIK EMELET« – a nagy siker
PESTI SZÍNHÁZ

ÚJ ATTRAKCIÓ
A DUNACORSOBAN
VERA TROLLE előadóművésznő
ADLER-FEJÉR duó

Színházak műsora

OPERA: Péntek: Rigoletto (Pataky felléptével, C. bérle. 21. sz.; ½8). Szombat: A vajda tornya (D. bérlet 21. szám; ½8). — **NEMZETI:** Péntek: Harang és kalapács (½8). Szombat: Zivatar (½8). — **NEMZETI-KAMARA:** Péntek és szombat: Kék róka (8). — **VIG:** Péntek (E. bérlet), szombat: Bors István (8). — **MAGYAR:** Péntek (V. bérlet): Volpone (8). Szombat: Volpone (8). — **BELVÁROSI:** Péntek és szombat: Duó (8). — **MŰVÉSZ:** Péntek és szombat: Vacsora a Ritzben (8). — **PESTI:** Péntek és szombat: Hatodik emelet (8). — **ANDRÁSSY:** Péntek és szombat: Nincs előadás. — **VÁROSI:** Péntek: Trubadur (8). Szombat: Júlia (8). — **TERÉZKÖRUTI:** Péntek és szombat: Lulu (9). — **PÓDIUM:** Péntek és szombat: Márciusi műsor (9). — **KOMÉDIA:** Péntek és szombat: Ha minden kötél szakad (½9). — **ERZSÉBETVÁROSI:** Péntek és szombat: Két lány az uccán (6, 9). — **JÓZSEFVÁROSI:** Péntek és szombat: Csodahajó (6, 9). — **KISFALUDY:** Péntek és szombat: Huszárfogás (6, ¾9).

Mozik műsora

Rövidítések: H = Híradók. **Sz** = Szombat. **V Ü** = Vasárnap és ünnep. **M** = Matiné.

ADMIRAL (1—537—07 Margit körút 5. sz.): **A vörös Pimpernel visszatér** (Orczy bárónő regénye). Orosz lakodalom (Doni kozákkórus). Négylábú tingli-tangli. H (½4 ½6 ½8 ½10. V Ü ½2 ½4 ½6 ½8 ½10. V d. e. ½10 és ½12-kor: Esős délután. — **ALKOTÁS** (1—553—74 Alkotás u. 11): **Két fogoly** (Bajor Gizi, Jávor). Négylábú tingli-tangli. Zeneautomata. H (½4 ½6 ½8 ½10). V Ü ½2 ½4 ½6 ½8 ½10. V d. e. 11-kor matiné: Péter (Gaál Franciska). És nagy színes film. — **ANDRÁSSY** (1—241—27. Csengery u. 39., Andrássy út sarok): **Tünemény** (Sonja Henie). Sporthiénák (J. Wayne) (½5 7 ½10). Sz ¾4 ¾6 ¾8 ¾10. V Ü ¾2 ¾4 ¾6 ¾8 10. — **ASTRA** (15—44—22. Ugocsa u. 10. Böszörményi útnál): **A préda** (Jean Boitel). Afrika két arca. H (¾4 ¾6 ¾8 ¾10). V Ü ½2 ¼4 ¼6 ¾8 ¼10. V d. e. 11-kor: Koldus és királyfi. — **ATRIUM** (1—540—24, 1—530 34. Margit körút 55): **Magdát kicsapják** (Turay Ida, Tolnay Klári). H (½6 ½8 ½10). Sz V Ü ½4 ½6 ½8 ½10. — **BELVÁROSI** (3—845—63. Irányi u. 21): **Szerelem... bosszú... halál** (Vera Korene). Szépség — egészség. Megzavart hangverseny. H (Jobbterem ½5 7 ½10; balterem 8). V Ü jobbterem ½3 5 ¼8 ½10; balterem ½4 6 ½9. V d. e. ½11 és 12-kor matiné: Szent és rajongója. — **BODOGRAF** (14—95—10. József körút 63): **Szerelem... bosszú... halál** (Vera Korene). Ördög éjszakája (½4 ½6 ½8 ½10). V Ü ½2 ½4 ½6 ½8 ½10). — **BUDAI APOLLÓ** (1—515—00. Csalogány u. 46): **Szeretlek** (Eggerth Márta, Kiepura). H (½5 ¾7 9). V Ü 1 3 ¼6 ½8 ¾10. — **CAPITOL** (1—343—37. Baross tér 32): **Maga lesz a férjem** (Jávor Pál, Ágai Irén). Popeye és a 40 rabló (színes rajzfilm). H. (½4 ½6 ½8 ¾10). Vas. és ünnepnap: ½2 ½4 ½6 ½8 ¾10. — **CASINO** (3—831—02. Eskü tér 6): **Magdát kicsapják** (Turay, Tolna). H (½6 ½8 ½10). Sz V Ü ½4 ½6 ½8 ½10. — **CITY** (1—111—40. Vilmos császár út 36): **Nők a tükör előtt** (Joan Bennett). H (¼6 ½8 ½10). Sz V Ü ¼4 ¾6 ½8 ½10. — **CORSO** (18—28—18. Váci u. 9): **Tarantella** (J. MacDonald). H (½6 ¾8 10). Sz V Ü ½4 ½6 ¾8 10. — **CORVIN** (1—395—84, 1—389—88. József körút és Üllői út sarok): **Az én lányom nem olyan** (Kabos, Turay) és a kísérő műsor. H (½4 ½6 ½8 ½10). V Ü ½2 ½4 ½6 ½8 ½10. V d. e. ½11-kor matiné: Dsungel királynője (D. Lamour) — **DAMJANICH** (1—348—03. Damjanich u. 1): **Szerelem... bosszú... halál** (Vera Korene) és a kísérő műsor. H (Folyt. előad. ½4 ½6 ½8 ½10). V Ü 2 4 6 8 10. — **DÉCSI** (1—213—43, 1—259—52. Teréz körút 28): **Harapós férj** (Dayka, Rajnai). H (6 8 10). Sz V Ü 4 6 8 10. — **ELIT** (1—161—51. Lipót körút 16): **Az én lányom nem olyan** (Tolnay, Turay). H (4 6 8 10). V Ü 2 4 6 8 10. — **FÓRUM** (1—897—07, 1—895—43, 188—528. Kossuth Lajos u. 18): Második hétre prolongálva! **Tovaris** (Cl. Colbert). H. (¼6 ½8 ¾10). Sz V Ü ½4 ½6 ¾8 10. — **GLÓRIA** (1—448—00. Thököly út 56): **Szeretlek** (Eggerth Márta, Kiepura). Napfényes Stettin (kultúr). H (½5 ¾7 9). Sz ½4 ½6 ½8 ½10. V Ü ½2 ½4 ½6 ½8 ½10. — **HOLLYWOOD** (14—24—55. Bethlen tér 3): **Orgonavirágzás** (J. MacDonald). H (Mindennap 2 ½5 7 ½10). V d. e. ½11-kor matiné: Sequoia és Stan és Pan vígjáték. — **JÓZSEFVÁROSI** (1—346—44. Kálvária tér 7): **Szeretlek** (Eggerth, Kiepura). Kézügyesség (sportfilm) (¼5 ¾7 ¼10). Sz 4 6 8 10. V Ü ¾2 ¾4 ¾6 ¾8 ¾10. V d. e. ¼11-kor S. M. C. matiné: A mi kislányunk (Shirley Temple). — **KAMARA** (1—440—27. Dohány u. és Nyár u. sarok): **Nők a tükör előtt** (Ritmus 1938; Warner Baxter). H (¾6 ¾8 ¾10). Sz V Ü ¾4 ¾6 ¾8 ¾10. — **KULTÚR** (3—861—93. Kinizsi u. 16): **Két fogoly** (Bajor, Jávor) és a kísérő műsor (½5 7 ¼10). V Ü ¾2 ¾4 ¾6 ¾8 ¾10. — **LLOYD** (111—994. Hollán u. 7/a. Szent István körútnál): **100 férfi, 1 kislány** (D. Durbin). H (2 4 6 8 10). V Ü d. e. 11; d. u. 2 4 6 8 10. — **METRÓ** (1—122—30. Teréz körút 60): **Tarantella** (J. MacDonald). H (½5 7 ½10). Sz V Ü 2 ½5 7 ½10. V d. e. 11-kor: Harcias hölgyek (Jean Harlow). — **NYUGAT** (1—271—62. Teréz körút 41): **A csillagos lobogóért** (R. Taylor). Vidám vésztörvényszék. H (½5 7 ½10). Sz 4 6 8 10. V Ü 2 4 6 8 10. — **ODEON** (1—302—63. Rottenbiller u. 37/b): **Szeretlek** (Eggerth, Kiepura). Orosz lakodalom (Doni kozákkórus). H (Folyt. előad. ½5 7 ½10). V Ü ½2 ½4 ½6 ½8 ½10. V d. e. ½11-kor matiné: A kis kapitány (Shirley Temple). — **OLYMPIA** (1—429—47. Erzsébet körút 26): **Szeretlek** (Eggerth, Kiepura). H (Mindennap d. e. 11; d. u. 2 4 6 8 10. — **OMNIA** (1—301—25. József körút és Kölcsey u. sarok): **Tarzan bosszúja** Eleanor Holm). Kieg.: Buster Keaton, a vitaminkirály. Kiku az Északi sarkon. H (5 ¼8 ½10). Sz V Ü 4 6 8 10. — **OTTHON** (14—64—47. Beniczky u. 3. és Baross u. 87. sarok): **Asszonyok egymás ellen** (Vera Korene). Princ, az okos kutya (az idomítás csodája) (4 ½7 9). Sz ½4 ½6 ½8 ½10. V Ü ½2 ½4 ½6 ½8 ½10. — **PALACE** (1—365—23. Erzsébet körút 8): **Egy leány elindul** (Szörényi Éva, Mezei Mária). H (4 6 8 10). Sz V Ü 2 4 6 8 10. — **PÁTRIA** (1—456—73. Népszínház u. 13): **A csillagos lobogóért** (Barbara Stanwyck). Indián paradicsom (színes) (D. e. 11; d. u. 2 ½5 7 ½10). V Ü d. e. 10 12; d. u. 2 4 6 8 10. — **PHÖNIX** (14—44—54. Rákóczi út 68): **A vörös Pimpernel visszatér** (M. Scott). Withe von Varieté (zene). Cincognak az egerek. Négy lábú tingli-tangli (színesek) (Mindennap d. e. 11; d. u. 1 3 5 ¼8 ½10. — **RADIUS** (1—220—98. 1—292—50. Nagymező u. 22—24): **Inkognitó** (Le Roi; Gaby Morlay). H (¾6 ¾8 ¾10). Sz V Ü ¾4 ¾6 ¾8 ¾10. — **REX** (1—394—16. István út 39): **Szeretlek** (Eggerth, Kiepura). H (½5 ¾7 9). Sz ½4 ½6 ½8 ½10. V Ü ½2 ½4 ½6 ½8 ½10. — **RIALTÓ** (1—394—97. Rákóczi út 70): **Titkos küldetésben** (A csillagos lobogóért; Robert Taylor). H. (D. e. ½11; d. u. ½1 ¾3 5 ¼8 ½10). V Ü d. e. 10 12; d. u. 2 4 6 8 10. — **ROYAL APOLLÓ** (1—419—02, 1—429—46. Erzsébet körút 45): **Magdát kicsapják** (Turay, Páger). H (6 8 10). Sz V Ü 4 6 8 10. — **SAVOY** (1—460—40. Kálvin tér sarok, Üllői út 2): Második hétre prolongálva! **100 férfi, 1 kislány** (D. Durbin). Jótét helyébe jót várj. Premier híradók (½4 ½6 ½8 ½10). V Ü ½2 ½4 ½6 ½8 ½10. V d. e. 10 és ½12-kor matiné. — **SIMPLON** (2—689—98, 2—689—99. Horthy Miklós út 62): **Az én lányom nem olyan** (Turay, Kabos) (½4 ½6 ½8 ½10). V Ü ½2 ½4 ½6 ½8 ½10. — **STUDIÓ** (140—840. Akácfa u. 4): Prolongálva! **100 férfi, 1 kislány** (D. Durbin). H (Mindennap d. e. 11; d. u. 2 4 6 8 10). — **TIVOLI** (1—230—49. Nagymező u. 8): **Szeretlek** (Eggerth, Kiepura). A Drina vize (kultúr). H (Folyt. előad. 4 ¾7 ½10). Sz ¾4 ¾6 ¾8 ¾10 V Ü ¾2 ¾4 ¾6 ¾8 ¾10. V d. e. 11-kor matiné: Koldus és királyfi (Errol Flynn). — **TURÁN** (128—461. Nagymező u. és Mozsár u. sarok): **A préda** (J. Boitel). Chaplin, a rend őre. H (¾4 ¾6 ¾8 ¾10). V Ü ¾2 ¾4 ¾6 ¾8 ¾10. V d. e. 11-kor matiné: Szívek szimfóniája. — **URÁNIA** (1—460—46. Rákóczi út 21): **Bovarynő** (Pola Negri). H (5 ¼8 ½10). Sz V Ü ¾3 5 ¼8 ½10. — **VESTA** (1—326—39. Erzsébet körút 39): **Szerelem... bosszú... halál** (Vera Korene). Tabu (zenés). Tavaszi hangok (színes kultúr). Telefonrevű (artista) ¾4 ½7 ¼10). V Ü 2 4 6 8 10.

MAGYARORSZÁG

Jó és rossz időkben

⊕ A hazai németség hűségnyilatkozatát tolmácsolta ma *Pintér* László képviselő a Házban. Szebb, méltóbb és ünnepélyesebb szavakban nem is lehetett volna kifejezni a hazai németség történelmi együttérzését a magyar nemzettel. Mindenki érezhette és érezte is, hogy itt nemcsak egy ember beszélt. Pintér László rámutatott arra, hogy a hazai németséget már 1848-ban sem faji szempontok vezették, a nemzethűség vezette a svábokat, akik a magyar szabadságért és függetlenségért fegyvert fogtak. »A hazai németség ma is őseinek álláspontján áll«, hirdette a szónok, aki kifejtette, hogy az a körülmény, hogy Magyarország a Német Birodalommal közvetlen szomszédságba került, a magyarsághoz való viszonyán egyáltalában nem változtat. A magyarországi német kisebbségnek nincs külön német politikája — a német barátság pedig az egész magyarság politikája. Nyugati határainkon új szomszéd: de a régi barát és régi bajtárs áll. Az a tény, hogy a hatalmas Német Birodalom közvetlen szomszédunk lett, eggyel több ok arra, mondta Pintér László, hogy idehaza a hazai németség a német hűség és becsület képviselője legyen: ha hű marad is fajtájához, ugyanezzel a hűséggel ragaszkodjék hazájához is. A hazai németség érzésvilágának nagyszerű kifejezése ez a beszéd, történelmi összefüggéseiben épúgy, mint a jelen helyzethez való állásfoglalásában. Évszázadok hosszú során át élt itt együtt a hazai németség a magyarsággal, elvegyülve benne: magyar érzésben és amellett megőrízve kultúrális és faji önállóságát, amelyben soha semmiféle magyar politika, se jó, se rossz viszonyok közt nemhogy nem támadta, de nem is érintette. Pintér László beszédét a Ház minden oldalán megtapsolták és a Ház osztatlan tetszésében az egész magyarság osztatlan tetszése fejeződött ki.

ÚJ FORRÁSOK

o A magyar föld ajándékai megszaporodtak. Azelőtt csak a fekete rög, a humus ontotta kincseit, melyekből a magyar nemzet kenyere készült. Most megnyilnak a föld mély rétegei is és váratlan ajándékokkal lepik meg az országot. Nemrég olajat adott a rejtelmes nagy ajándékozó, most pedig forró és tiszta artézivízzel kedveskedik. Soha jobbkor nem jöhettek volna ezek az új földalatti kincsek. Hiszen ezekből is kenyér lesz, az olajkutak és a gyógyforrások kiegészítik a szántóföldek szerepét és megnövelik a kenyerünk karéját. Nem lehet elég energiát fordítani ezeknek a csodálatos forrásoknak kiaknázására. Tovább kell kutatni és dolgozni ezen a földön, mely nem hagyja el azokat, akik rajta élnek és benne hisznek. Különösen szükséges ez ma, amikor hatalmas gazdasági program megvalósítása előtt állunk. Ezekben a nehéz európai időkben arra kell törekednünk, hogy lehetőleg a sajátunkból éljünk, hogy lehetőleg magunk termeljük azt, amire szükségünk van. Gazdaságilag erős Magyarországra van szükség, mely önállóan megállja a helyét a világban. Ezek a váratlan új források, melyek a mélyből előtörnek: Magyarország életerejének, jólétének és sikereinek friss forrásai

19. számú probléma

o Egész Amerika lázasan figyeli a Hawai szigetekről érkező híreket. Itt kezdődött a világ legnagyobb flottagyakorlata. Szakértők jelentése szerint az amerikai flottának meg kell védenie Oahu szigetet. Gyönyörű, dallamos név, olyan, mint valami sóhajtás. Százhetvenöt páncélos szörnyeteg veszi körül ezt a sóhajtást, hogy megoldja a védelem feladatát, amit a parancsnokság röviden így nevez: »19. számú probléma«. Nem tudjuk, mi volt a többi tizennyolc probléma, de úgy látszik, azokat már közmegelégedésre elintézték. Most itt van a tizenkilencedik: úgy látszik, ezen áll, vagy bukik valami, ami az Egyesült Államok számára nagyon fontos. Reméljük, megoldják majd ezt is. Utána következik a huszas számú probléma, majd a huszonegyes és így tovább. A világ tele van különböző számozott és számozatlan problémákkal, melyeket egyelőre még nem tudott megoldani. »Oahu« — sóhajtja keservesen a világ és kínlódva töri a fejét a problémákon. Páncélosokkal, vagy páncélosok nélkül próbáljuk őket megoldani — ki hogyan tudja. Egyesek megoldódnak — de a sóhajtás marad. Vannak népek, melyek már a 119-es számú problémánál tartanak és még mindig sóhajtanak.

CSÖNDES BUDA

Irta: Hunyady Sándor

Ismerőseim és doktoraim sokat kínoztak, hogy költözzem át Budára. Pesten nagy a lárma, elpusztítja az idegeimet, sok a füst, tönkreteszi a torkomat. Buda valóságos áldás, az ő balzsamos csöndjével és portalan, friss levegőjével.

Végre átköltöztem.

Nos, ami az üde levegőt illeti, az lehet, hogy igaz lesz, amikor majd éjjel is nyitva lehetnek az ablakaim. De egyelőre nem tudok semmit. Most még csak a »kis klimát« élvezem, amennyi egy zárt szobában elfér. Hanem csöndről aztán szó sincsen Budán.

Pest, az csöndes! Akár az Oktogon, akár a Vilmos császár út, hogy a hetedik kerület, meg a Józsefváros és Ferencváros álmos, kis uccáiról ne is beszéljünk. Egész Pest olyan elvirágzott, bánatos, ijedt, rezignált, mint egy vén pincér, aki már menni is alig tud. Öreg vigéc lett innen Budáról nézve a nemrég még fiatal Pest, aki megáll a kávéházi asztaloknál, ránéz bánatosan az ujságolvasó vendégre, kínálja portékáját, kést, cipőfűzőt, töltőtollat és szappant, majd közelebb hajolva súgja, »pikáns képpel is szolgálhatok«. Ilyen bűnt, elszegényedést és kedvetlenséget lehell és jóformán egész Pest mint ez a szegény kucséber.

Buda más. Buda ambiciózus, fölfelé törő városrész. Bizonyára vannak halk részei, amelyek olyan gyengék, mint a tavaszi rügy. Ezeken a helyeken még csöndes Buda, a kertekbe és hegyekbe való átolvadás területén.

De ott, ahol már város lett belőle, életöröme és sikere megtölti sűrű zajokkal. Mikor látott Pest éjszakája éneklő részeget? Buda teli van ilyesmivel. Bizonyos uccái valóságos dalárdák. Nappal pedig szögez, kalapácsol, súrol egész Buda. Mindenütt csinálnak valamit. Új portált, neoncsövet szerelnek föl, ablakot mosnak, költöznek, rádióznak. Az élet pezseg és harsog. Végül itt van az a bizonyos, sokat emlegetett »kitűnő villamos- és autobuszösszeköttetés«. Hát ez csakugyan kitűnő, sűrű, hibátlan. Én tanuskodhatom róla legelsősorban. Pontosan ablakom alatt van a 7-es autobusz végállomása. De ez még semmi. Becsukott ablak és lebocsátott redőny mögött alszom a lárma miatt. Oropax van a fülemben. Olyan kis viaszdugó, amelyet valaha az argonauták találtak ki a Szirének ellen, hogy most a nagyváros zajától védjék vele magukat az ideges alvók.

De hiába minden! Hiábavaló a becsukott ablak és hiábavaló a viasz füldugó. Kora reggel néha olyan vehemens zúgásra riadok föl, hogy beleharapok a nyelvembe. A besötétített szoba fala reszket, mint egy bomba detonációja után. Pedig szó sincsen váratlan repülőtámadásról. Mindössze a Bimbó útra nyílik ablakom. Itt kezd meredek lenni a Rózsadomb oldala. Erre halad el a 11-es autobusz. Itt kapcsolja át a sofőr a kék gép-leviatán motorját második sebességre.

Kelemen Emil

A Blum-kormány sorsa jövő héten a szenátusban dől el

Párizs. március 18.

A képviselőház tegnapi ülésén némileg tisztázódott a belpolitikai helyzet s kiderült, hogy *a nemzeti egység terve még nem érett meg a megvalósításra.* A népfront és a mérsékelt pártok között *kiéleződött az ellentét. Blum* a nemzeti egységet a népfront körül akarja létrehozni, az ellenzék azonban úgy véli, hogy az összefogást csak teljesen új program alapján, a népfronton *kívül* lehet megvalósítani.

Blum kormánya a képviselőházi többség megszerzése után *egyelőre helyén marad, de a szenátusban olyan fagyosan fogadták a kormányt, hogy valószínűnek tartják: jövő héten, amikor a Blum-kormány a szenátusban veti fel a bizalmi kérdést,* **kisebbségben fog maradni.**

Bizonyos aggodalmat keltett a közvéleményben Blumnak tegnapi kijelentése: »Fontolják meg jól a dolgot, — mondotta Blum a kisebbség felé fordulva a kamarában — ha önök nem hallgatják meg felhívásomat, *akkor az ország népétől fogom kérni azt az erőtöbbletet, amelyet önök nem akarnak nekem megadni. Nem fogunk habozni és semmitől sem fogunk visszariadni.*«

A jobboldali sajtó attól tart, hogy Blum *burkoltan a képviselőház feloszlatásával, esetleg új választások kiírásával fenyegetőzött.* A sajtó általában reméli, hogy a nemzeti egység előbb-utóbb megvalósul annak ellenére, hogy az egység kilátásai tegnap gyengültek.

BOBÁR KATÓ
nemzetközi női zenekara, **Csöpi énekel**
a BETHLENUCCAI
KORZÓ KÁVÉHÁZBAN

Új házaspárok figyelmébe

Nincs boldog házasélet egy jó RADIO nélkül. Kérjen árajánlatot a Rádiócentrumnál Erzsébet-körút 5. T. 141-697

CSILLÁROK üzletáthelyezés miatt mélyen leszállított áron. LUX CSILLÁRSZALON Nádor utca 19. Arany János u. sarok

Móga-csipke örök érték, Móga-csipke fogalom! IV., Deák Ferenc u. 17

B. Steiner Gizi női divatszalón új cím: V., Légrády Károly utca 44/b I/1 új telefon: 292-531

Orosz L. Irén fűzőszalónja kész fűzők és melltartók A-VE-KA kötelékében Erzsébet körút 18. I. emelet 5. (Az Est-házban)

Menyasszonyi kelengyék ról, ízlésesen olcsón MÖSSMER CÉGNÉL Váci utca 1. Alapítva 1852. T.: 388-132. Árajánlattal készségesen szolgál

Nászutasoknak elképzelhetetlen utazásokat összeállít Az Est Utazási és Menetjegyirodája VII. ker., Erzsébet körút 18—20. sz.

— **Házasság.** *Padl* Jób hírlapíró vasárnap házasságot kötött Zomborban *Gombos* Blanka asszonnyal. (Minden külön értesítés helyett.)

Kassai Babi, dr. *Hajdú* László e hónap 17-én házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

Léderer Annuska és *Diamant* Gyula a mai napon Mezőkövesden házasságot kötnek.

Eckstein Lilliyke (Debrecen) és *Márkus* László sörnagykereskedő (Szeghalom) március 20-án Debrecenben házasságot kötnek.

Springer Margit és *Krausz* József a mai napon házasságot kötnek. (Minden külön értesítés helyett.)

Tusák Manca (Újhartyán) és dr. *Salgó* Sándor (Zsámbok) e hónap 24-én tartják esküvőjüket. (Minden külön értesítés helyett.)

Káldor Judit és *Szomor* Sándor a mai napon házasságot kötnek.

Goldmann Katóka (Kál) és *Deutsch* Zoltán (Celldömölk) jegyesek.

Deutsch Jakabné leányát, *Vilmát*, Szombathelyről eljegyezte *Grosz* Sándor, Hajdúnánás. (Minden külön értesítés helyett.)

Herczog Piroska (Rákospalota) és *Waldmann* Sándor (Budapest) jegyesek.

Löwy Valéria (Mór—Budapest) és *Jónás* Sándor (Eger—Budapest) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Bleier Anikó (Cegléd), *Steiner* Zoltán (Lengyeltóti) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Klein Erzsébet (Újpest), *Gross* Dezső (Újpest) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Kárpáti István pénzügyi főtanácsos leányát, *Anitát* eljegyezte *Vadkerty* Loránd m. kir. légügyi ellenőr.

Present Zita (Gyöngyös), *Löwin* József (Sárvár) jegyesek.

— **Légvédelmi gyakorlat Szekszárdon.** *Szekszárdról* jelentik: Budapest után Szekszárd az első város Magyarországon, ahol nappal végeztek légoltalmi gyakorlatot. Szombaton a pécsi negyedik sportrepülőosztály gépei hajtották végre a jelképes támadást, amelynek az volt a célja, hogy elsősorban az erőműtelepeket bénítsa meg, riadalmat okozzon a lakosság körében és megnehezítse a mentés munkáját. 11 órakor jelent meg kétezer méter magasságban a kilenc ellenséges repülőgépet jelző egy darab sportrepülő, mire megtörtént a riadó. A forgalom azonnal megállt, az uccák elnéptelenedtek és a mentőcsapatok elfoglalták helyüket. A közönség védett helyről nézte végig a gyakorlatokat, amelyek a szakértők véleménye szerint, *kifogástalanul sikerültek*. A légoltalmi szervezet meglepetésszerűen előidézett események után is azonnal szakszerűen tudott intézkedni. *Háromféle légitámadást mutattak be.* A légi veszély elmúlása után néhány percre ismét helyrezökkent a régi élet. Különösen a mesterségesen előidézett rombolásoknak volt sok szemlélője.

— **Felhívás.** Lapunk mult vasárnapi számához a Török A. és Társa Bankház (Budapest, IV., Szervita tér 3.) színes kartonlapon felhívást mellékelt. Ajánljuk, hogy a rendelést a melléklethez fűzött megrendelési lapon a Török Bankháznak mielőbb beküldeni szíveskedjék, mert Török sorsjegyei az elért nyereményeredmények folytán nagyon keresettek és több izben előfordult, hogy a Török Bankház közvetlen a húzások megkezdése előtt jelentkező vevőket nem tudta kiszolgálni. Az eredeti sorsjegyek postautalványon, levélben, vagy levelezőlapon is rendelhetők. Árak: Egész 28, fél 14, negyed 7 pengő.

— **A Tenyészállatvásáron** megtudhat mindent, amit a gondos gazdának a *jégbiztosításról* tudnia kell.

Csillárt Meteor csillárgyár üzleteiben vásároljon! Központ: Podmaniczky utca 27.

Kelleti Kényelem

Epeda RUGÓS MATRACON TÍZ ÉVI ÍRÁSOS JÓTÁLLÁS

— **Kelemen Emil kiállítása.** *Kelemen* Emil, a kiváló tehetségű, modern festőművész új képeiből rendezett kiállítást *Rózsa* Miklós a *Tamás-Galériában*. Kelemen — mióta utolszor láttuk — nagy utat tett meg: kifejezőereje megnőtt, meggazdagodott és biztosabb lett, robbanó temperamentuma még közvetlenebbül, szinte viharosan nyilatkozik meg, anélkül, hogy a nagyvonalúbb és szigorúbb zártságú formákba kötve bármit is vesztene belső hevéből. Nyugtalan, önmagával birkózó, igazságkereső művész Kelemen, akinek expresszionizmusa érezhetőleg Van Gogh és Cézanne kései művészetétől kap termékenyítő impulzust, ami azonban egyáltalán nem hátráltatja formanyelvének eredetiségre törekvő, egyéni kialakulását. Figurálisainak merész túlzásai a groteszk kedvelésére vallanak s a képépítés ritmikus tagoltságát valami szókimondó nyiltsággal és határozottsággal, olykor majdnem nyersen hangsúlyozzák. (*Lajtosok, Ritmus, Lejtőn, Ütem*, stb.) Tájképeiről sem hiányzik ugyan a szerkezeti ritmus kiemelése, de a harsány, rajzos keménység itt már temperáltabb, festőibb lágyságba hangolódik s nem egyszer meglepő részletfinomságokkal gazdagodik. Szép példája ennek a *Falu a Pirkadáskor*, a *Téli tái*, a *Határban*, a *Kálvária a Töltés* és a *Délibáb*. A gyüjtemény kiemelkedő darabja néhány leegyszerűsítetten tömör, jellegzetes arcképe, így elsősorban a *Szobállás fai* és *Vidor Marcel* portréja. Az érdekes, nívós kiállítás szombaton este nyilt meg. —i.

— **Kinevezés.** A központi vámigazgatóság vezetője *Gollei* Antal, *Bándi* Vendel Pál, *Vasdényey* Kornél, *Vissnyi* István, *Pető* Antal és *Miskolczy* Sándor budapesti pénzügyi díjnokokat a budapesti fővámhivatalhoz vámgyakornokká kinevezte.

— **A Szigeti—Dallos magyar tenniszpár a döntőbe jutott Bordigherában,** miután a francia Lesner—Maneff párt 7:5, 6:3-ra verte. Ellenfele az olasz Taroni—Vido. Az egyesben a magyarok kiestek.

— **Huszonhatan pályáznak a főváros két tanácsnoki állására.** A fővárosnál üresedésben levő két tanácsnoki állásra huszonhat pályázó jelentkezett. A pályázók névsora a következő: *Michál* Jenő, *Hanthy-Haidekker* János, *Farkas* Lajos, *Antalfy* Géza, *Winnhart* Ágoston, *Unger* Ferenc, *Vigyázó* Géza, *Keresztes* Miklós, *Benedek* Szabolcs, *Gallner* Ferenc, *Pertik* Béla, *Czebe* Jenő, *Bártl* Tivadar, *Szvoboda* Károly, *Garancsy* László, *Beliczay* Imre, *Boros* Pál, vitéz *Vécsey* Kálmán, *Homolyai* Rezső, *Szentmiklósi* József, vitéz *Horváth* Béla, *Della Donna* Mihály, vitéz *Horváth* László, *Havlin* Károly, *Szebeny* József főjegyzők és *Arany* István nyugalmazott főjegyző. A törvényhatósági bizottság az előjelek szerint *Beliczay* Imre és *Boros* Pál főjegyzőket választja meg tanácsnokokká.

— **Három vándorköszörüs összeszurkált egy gazdát az erdőben.** *Székesfehérvárról* jelentik: *Lázár* Dániel mányi gazda kocsin a Vértes hegység erdei útján tartott hazafelé, amikor az erdőből *három vándorköszörüs* állt eléje, akik késekkel támadták meg. *Lázár* Dániel vasrúddal védekezett, de már több szúrt sebből vérzett, amikor az úton egy másik kocsi közeledett, erre a támadók *az erdőségbe menekültek*. A csendőrök az utonállók egyikét, *Strausz* Kálmán stájerországi vándorköszörős személyében elfogták, aki *beismerte* tettét és megnevezte társait is. Elmondotta, hogy a gazdánál a fogadóban, ahol megszállt, *400 pengőt* láttak, ezt a pénzt akarták minden körülmények között megszerezni. *Letartóztatták*, társai kézrekerítésére a szükséges intézkedéseket megtették.

— **Az angol független munkáspárt éles tiltakozása a moszkvai tömeggyilkosság ellen.** *Londonból* jelentik: A független munkáspárt, Anglia legszélső baloldali pártja, amely a kommunizmus és a szocializmus közti együttműködésért küzd, Sztalin szovjetdiktátorhoz intézett éleshangú levélben tiltakozik a moszkvai politikai bünperek ellen, amelyeket *a legelemibb emberi jogok felháborító kigúnyolásának és a társadalmi tisztesség ellen elkövetett vadállatias gonosztettnek minősít*. A levelet, amely *Maxton* és *McGovern* képviselők s Fenner *Brockway* volt képviselő, a párt főtitkára, írtak alá, Moszkvába való továbbítás végett *Maisky* londoni szovjetnagykövetnek küldtek meg, aki a levelet azzal a megjegyzéssel küldte vissza, hogy »nem hajlandó azt jelen alakjában és tartalmával Sztalinhoz juttatni«. A párt erre a levelet légiostán közvetlenül Moszkvába küldte.

— **Olasz színtársulat Budapesten.** A *Compagnia del Teatro Venezia* színtársulat április hónap folyamán Budapestre érkezik. A társulat *Goldoninak* három vígjátékát adja elő.

AZ EST—IBUSz húsvéti különvonata Jugoszláviába

1938 ÁPRILIS 14—28. M. N. B. 957. sz. eng.

Érvényes útlevél hiányában az utazáshoz »IGAZOLÓJEGY« is elegendő.

Jelentkezési határidő április 10.

MENETDIJAK:	II. o.	III. o.
Budapest—Szabadka és vissza	28.— P	24.— P
Budapest—U vidék és vissza	36.— P	29.— P
Budapest—Versec és vissza	—	33.— P
Budapest—Belgrád és vissza	42.— P	33.— P

Fenti menetdíjakban a jugoszláv vízum díja is bennfoglaltatik.

Jelentkezéseket elfogad: AZ EST UTAZÁSI ÉS MENETJEGYIRODÁJA, Budapest, VII., Erzsébet körút 18—20. IBUSz, MÁV. HIV. MENETJEGYIRODA, V., Vigadó tér 2.

Mezőgazdasági szakkönyvek az itt közölt új árakon kaphatók!

	Régi ár	Új ár
Andrássovich Géza: Kecsketenyésztés	2.—	1.20
Angyal Dezső kertészeti munkái 4 kötetben	30.—	20.—
Balás—Winkler: Baromfibetegségek	3.—	2.40
Barsch Ottó: Traktorok és motorekék üzemzavarainak elhárítása	2.—	1.—
Bászel Elek: Konyhakerti növények szántóföldi termelése	2.—	1.—
Bászel Elek: Korai burgonya termelése	2.—	1.—
Bíró Géza: A szőlőgazdálkodásról és hegyközségekről szóló 1929. évi XVII. tc	1.50	1.—
Bittera Miklós: Növénytermesztéstan, I. Általános növénytermesztéstan	8.—	6.—
II. Különleges növénytermesztéstan	8.—	6.—
A két kötet egyszerre rendelve		10.—
Cselkó István: A takarmányozás alapvonalai	2.—	1.40
— Takarmányozástan	4.—	2.50
Doletsko Ferenc: A takarékos építkezés	2.—	1.—
Böhrmann Henrik: Az igásló tenyésztése	2.—	1.20
— Lótenyésztés		
I. Külemtan és fajtaisme	4.—	3.—
II. A tenyésztés elmélete és gyakorlata	4.—	3.—
Ejury Lajos: Természettani és gazdasági vegytani alapismeretek	3.—	2.—
Fabricius Endre: A magyar gazdatiszt	6.—	3.—
Farkas Ferenc: Tapasztalataim és gondolataim a szimmentáli marha tenyésztéséről	6.—	4.—
Fodor Ferenc dr.: Magyarország mezőgazdasági földrajza	3.—	2.—
Földes János: Az erdő, annak mivelése, hasznai, védelme és rendezése	2.—	1.—
Füredy Lajos: A len és kender termesztése és kidolgozása	2.—	1.—
Gárdonyiné—Kovácsné: A gazdasszony dolga. Gazdaságtan és háztartástan	4.—	2.—
Gróf—Révy: Gazdasági növénytan	4.—	3.—
— Növénykórtan	4.—	3.—
Groffits Gábor: Gazdasági építészet	8.—	5.—
— Gazdasági építészet dióhéjban	3.—	2.40
Gyárfás József: A zöldtrágya alkalmazása	3.—	2.—
— Sikeres gazdálkodás szárazságban	6.—	4.—
Hell Lajos: Az élelmiszer, állati- és terményértékesítés kézikönyve	4.—	2.—
Hutyra Ferenc: Törvényszéki állatorvostan	6.—	4.—
— Tudnivalók az állatforgalmi szavatosságról	2.—	1.—
Jablonowski—Kadocsa: A patkányveszedelem s az ellene való védekezés	1.00	1.—
Kadocsa Gyula: Gazdasági állattan. A hasznos és kártevő állatok ismertetése	4.—	2.—
Kerpely Kálmán: A jó dohánykertész	2.—	1.—
Kodolányi Antal: A mezőgazdasági munkák és teendők hónapról-hónapra	3.—	2.—
Koerfer—Sierban: Praktische Milchwirtschaft	2.40	1.20
Kovács Imre: A gyapjú minősítése	3.—	2.—
Kreybig Lajos: Gyakorlati mezőgazdaság és növényélettan	3.—	1.50
Kukuljevic József: Állategészségtan és járványtan	4.—	2.—
Landgraf—Hankó: Tógazdasági tanácsadó	2.—	1.—
Lukács Aladár: Első segélynyujtás az állatok megbetegedéseinél	2.—	1.—
A magyar búzatermelés irányelvei. Az Országos Magyar Mezőgazdasági Kamara 1931. év január 8. és február 20. között tartott búzanapjain elhangzott előadások és hozzászólások	8.—	4.—
Magyar Gyula: Az árnyékos kert pázsitpótló növényei	1.20	1.—
— A rózsa szaporítási módjai, fajtatenyésztés	2.—	1.20
Matlaszkovszky Tádé: Kisgazdaságok berendezése	2.—	1.—
— Kisgazdaságok számvitele	2.—	1.—
Mezőgazdasági útmutató I.: Növénytermelési kérdések	2.—	1.—
Mezőgazdasági útmutató II.: Állattenyésztési kérdések, gazdaságok vezetése	2.—	1.—
Rodiczky Jenő: A kecske tenyésztése és haszonvétele	2.—	1.—
Schrecker János: Az istállótrágya kezelése	2.—	1.—
Sporzon Pál: A kisgazda mezőgazdasági gépei. I. Talajművelő-, vető- és növényápológépek, kaszálógépek	2.—	1.—
Sporzon Pál: A kisgazda mezőgazdasági gépei. II. Aratógépek, cséplőgépek, gabonatisztítógépek	2.—	1.—
Szilárd Gyula: Általános és különleges növénytermesztés	4.—	3.—
Szilassy—Grabner: Szálastakarmánynövények termesztése	6.—	3.—
Takács Gyula: Vetőburgonyatermelés	3.—	2.—
Thaisz Lajos: A magyar talaj gyepesítése	3.—	2.—
Treitz Péter: Gazdasági ásványtan és talajismeret	4.—	2.—
Végh Kálmán: Bolgárkertészet	2.—	1.—
Wellmann Oszkár: Általános állattenyésztéstan	6.—	4.—
Westsik Vilmos: Az alföldi futóhomoktalajok okszerű mezőgazdasága	4.—	3.—

Kapható AZ EST könyvkereskedésében, Erzsébet körút 18-20

NAPI HÍREK

JÓ REGGELT!

Szombaton pompás vikendet igért a Meteorológiai Intézet. A politikai jóslatok szerint is kedvezőbb szelek várhatók.

Lassabban fognak haladni a párizsi autók, mert rengeteg gázolás történt gyorshajtás miatt. Ezután csak akkor szabad negyvenkilométeres sebességgel haladni, ha a rendőr nem veszi észre.

Beszélgetés a kávéházban: »Olvasta? Elhalasztják Megyeren a kettős fogadások bevezetését.« »Ezt még ki lehet bírni, elvégre ha az ember nagyon igyekszik, egyes fogadáson is elveszítheti a pénzét.«

A nap aktuális kérdése: »Vajjon a litván állam legalább jegyzőkönyvekkel fel van fegyverkezve?«

A nap hőse: Greta Garbo, aki hol férjhezmegy, hol pártában marad. Miután ma kijelentette, hogy nem megy férjhez, elkészülhetünk arra, hogy holnap meginvitál bennünket az esküvőjére.

Nagy megnyugvást keltett az országban Darányi nyilatkozata a nagy munkaprogramról. Ez is azt bizonyítja, hogy nálunk sokkal inkább hisznek a valódi és jó híreknek, mint az álhíreknek.

Beszélgetés a villamos perrónján: »Olvasta? Megalakult a spanyol olimpiai bizottság.« »Nagyon helyes, mert ha Japán a háború miatt nem rendezhet olimpiászt, akkor a nyugodt Spanyolországban megtarthatják.«

Mindenben első a Pesti Napló

— **Gróf Csáky István és báró Bakach-Bessenyey György kitüntetése.** A kormányzó kiválóan értékes és eredményes szolgálataik elismeréséül dr. körösszeghi és adorjáni gróf *Csáky* István és szentgyörgyvölgyi és galántai báró *Bakach-Bessenyey* György első osztályú követségi tanácsosi címmel és jelleggel felruházott másodosztályú követségi tanácsosoknak a magyar érdemrend középkeresztjét a csillaggal adományozta. Gróf *Csáky* István és báró *Bakach-Bessenyey* György személyében a magyar külügyi szolgálatnak valóban két igen érdemes és kitűnő főtisztviselőjét érte méltán megérdemelt kitüntetés. Gróf *Csáky* István *Kánya* Kálmán külügyminiszter egyik legbizalmasabb munkatársa s vele együtt *Bakach-Bessenyey* György, számos alkalommal hívta fel magára a figyelmet nehéz nemzetközi problémák megoldásakor. A magyar diplomácia európai rangjának is egyik legfőbb biztosítéka a két kitüntetett magyar diplomata értékes és felelősségteljes munkássága.

— **Vass József lelkiüdvéért** szombaton délelőtt dr. *Klemm* Kálmán szemináriumi prefektus szentmisét mutatott be az egyetemi templomban. A mise után *Hindy* Zoltán az ujságírórend nevében koszorút helyezett Vass József sírjára.

— **Kormányzói elismerés.** A kormányzó megengedte, hogy *Kahle* Frigyes nyugalmazott miniszteri tanácsosnak a magyar királyi állami pénzverő volt igazgatójának nyugalombavonulása alkalmából több mint három és fél évtizeden át teljesített érdemes és buzgó szolgálatáért *elismerését tudtul adják.*

— **A finn hadsereg főparancsnoka Berlinbe utazott.** *Helsinkiből* jelentik: *Östermann* tábornok, a finn hadsereg főparancsnoka, a német hadvezetőség meghívására szombaton hajóra szállt, hogy Berlinbe utazzék. Östermann tábornok április 4-ig marad Berlinben, ahol a német hadsereg szervezetét fogja tanulmányozni.

— **Kautsky Hollandiában.** *Párizsból* jelentik: A Havas-iroda prágai jelentése szerint Karl *Kautsky*, aki először Bécsből Prágába ment, a cseh fővárosból repülőgépen *Hollandiába utazott.* A holland kormány Kautskynak *megadta a menedékjogot.*

Hozza el anyagát
készítek méret szerint
inget, blúzt, pizsamát
„ICA" fehérneműkészítő Erzsébet körút 29. Royal színház mellett

— **Darányi Kálmán miniszterelnök** szombaton este *Kánya* Kálmán külügyminisztert fogadta, hosszabb megbeszélést folytatott vele.

— **Ebéd Londonban Masirevich távozó magyar követ tiszteletére.** A magyarbarát tevékenységéről ismert Lady *Boynton* és férje, Sir *Griffit Boynton* a londoni Claridge Hotelben ebédet adott a londoni állomásáról távozó *Masirevich* Szilárd m. kir. követ és neje tiszteletére. A megjelentek közt voltak: gróf *Raczynski* és neje, lengyel követ, *Paraviczini* svájci követ és neje, *Gainsborough* grófné, *Listowel* grófné, Lady *Snowden*, Lady *Chatfield*, *Demvile* admirális és neje, Sir William *Goode*, *Póka-Pivny* Béla, Sir Thomas *Moore* és Lady *Moore*, Sir *Cecil*, *Harcourt-Smith* és Lady *Harcourt-Smith*, a braziliai követ, Lettország követe és még sokan mások.

— **Hollandia elismerte a keletafrikai olasz hódítást.** *Rómából* jelentik: Hubricht, az új római holland követ ma délelőtt átadta megbízólevelét III. Vittorio Emanuelnak. Az új holland követ megbízólevele Olaszország királyához és Abesszinia császárához szólt, ami Hollandia részéről a keletfarikai olasz hódítás elismerését jelenti.

— **Rendelet a szegénysorsú tüdőbetegekről.** A belügyminiszter körrendeletet adott ki valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének a szegénysorsú gümőkóros betegek ingyenes ápolása tárgyában. A körrendelet hangsúlyozza, hogy szegénysorsú gümőkóros betegek intézeti gyógykezelésével és a megelőző tevékenység során felkutatott fertőző gümőkórosak intézeti elkülönítésével összefüggő kérdések tökéletesebb megoldása céljából szükséges, hogy az ilyen betegek intézeti elhelyezése egységes alapon, központi irányítás mellett történjék. Ez okból az ily célra rendelkezésre álló hitelek terhére ápolható szegénysorsú gümőkóros betegek kórházi, szanatóriumi és tüdőbetegotthoni elhelyezésével az Országos Közegészségügyi Intézet igazgatóját bízza meg a belügyminiszter. Az ingyenes ápolás iránti kérelmet közvetlenül az Országos Közegészségügyi Intézet igazgatójához (Budapest, IX., Gyáli út 4. sz.) kell benyujtani.

— **Svájc fenntartja »sérthetetlen semlegességét«.** *Bernből* jelentik: A Svájci Távirati Iroda úgy értesül, hogy a szövetségi tanács a jövő héten a képviselőház elé nyilatkozatot terjeszt, amelyben megerősíti azt az akaratát, hogy folytatja *Svájc sérthetetlen semlegességének helyreállítására irányuló* erőfeszítéseit és felhívást intéz valamennyi parthoz ennek az akciónak a támogatása érdekében.

— **Agyvérzést kapott egy gimnáziumi igazgató a kávéházban.** Szombat este a Newyork-kávéházban hirtelen összeesett *Szabó* Ferenc 56 éves gimnáziumi igazgató. A mentők megállapították, hogy *agyvérzés érte.* A Park-szanatóriumba szállították. Állapota *életveszélyes.*

— **Hétfőn újra megnyílik a budaörsi repülőtér.** Hétfőn újra megnyílik a budaörsi új repülőtér. A talajt csatornázásokkal kiszárították s most már semmi akadálya nincs annak, hogy a repülőteret használatba vegyék. Hétfőn reggel 6 órától kezdve a külföldi gépek a mátyásföldi repülőtér helyett újból a Budaörs melletti repülőtérre szállnak le s egyidejüleg a 27-es autobuszok a Sasadi út helyett ismét a repülőtérre fognak közlekedni.

— **A jeruzsálemi nagymufti beperelte az angol Rothschild bárót.** *Beirutból* jelentik: A jeruzsálemi nagymufti, aki Beirut közelében él számkivetésben, egy londoni ügyvédnek megbízást adott, hogy indítson becsületsértési pert az angol *Rothschild* báró ellen. Rothschild báró, aki tagja a londoni alsóháznak, a parlament március 8-i ülésén a nagymufti személyét sértő kijelentéseket tett. A nagymufti a per folyamán a palesztinai kérdésben elfoglalt arab álláspontot is megvilágítani szándékszik.

— **Kedvezőtlen hatást kelt Rómában a svájci hadgyakorlat.** *Rómából* jelentik: A svájci hadsereg március 21-e és 26-a között az olasz határ közelében hadgyakorlatokat tart, ami *olasz körökben kedvezőtlen benyomást kelt*, mert Olaszország mindig hangoztatta, hogy tiszteletben tartja Svájc semlegességét.

— **Az idén is nyaraltatja a főváros a többgyermekes városi kistisztviselőket.** A mult évben a többgyermekes fővárosi tisztviselők az ország különböző vidékein nyaralhattak családjukkal együtt a főváros költségén. A főváros fizette az utazási költséget, a nyaralóhelyen a lakbért és készpénzsegélyt is nyujtott. A nyaralás négy hétig tart minden család részére. A főváros az idén még több családot fog részesiteni a nyaraltatásban, mint tavaly, július 1-től szeptemberig.

— **Ujpest további tíz évre bérli a népszigetet.** Ujpest város 1927-ben tízéves szerződést kötött a kincstárral az ujpesti népsziget bérletére. A bérleti szerződés az elmult év utolsó napján járt le. A földmüvelésügyi minisztérium most további tíz évre bérbeadta a szigetet Ujpest városának évi 600 pengő bérösszegért, azzal a kötelezettséggel, hogy a város a szigetet karban tartsa.

= **Az új, megjavított** m. kir. osztálysorsjáték játéktervét mindenkinek ingyen küldjük. Köztudomású, hogy a nyerési esélyek páratlanok, nincs a világon sorsjáték-tervezet, melyik kedvezőbb volna. A pénzügyminisztérium gyakorolja a felügyeletet és ellenőrzést. Ez az oka, hogy a közönség bizalommal van az osztálysorsjáték iránt. Saját érdekében vegyen ön is osztálysorsjegyet, mert akkor alapos a reménye, hogy gyorsan meggazdagodhat. Válasszon a mai lapunkhoz mellékelt Kiss-féle kartonon található szerencseszámaink közül és rendelje meg a levágandó »Rendelőlapon«. Fizetni van ideje legkésőbb az április 9-i húzás előtt. Kiss Károly és Társa bank rt., Budapest, IV., Kossuth Lajos ucca 6. Telefón: 185—242. Négy üzletfelünk nyerte február 28-án a 300.000 pengős főnyereményt, *f. hó 10-én pedig a szenzációs 400.000 pengő jutalmat.*

A VILÁGHÍRŰ
B.M.W.
AUTOMOBILOK
LEGÚJABB MODELLJEI
AUTOMOBILKIÁLLÍTÁS
MAJLÁTH

AZ IDŐ *(Továbbra is derült, rendellenesen meleg.)* Amíg a lényegesebb időfordulásnak biztató előjelei a naponkénti időjárási térképeken feltűnnek, eltelik legalább két nap és így vasárnap és hétfőn is olyan szép időre van még kilátásunk, aminő az utóbbi napjainkkal járt. A vasárnapihoz hasonlónál különbet kirándulóink nem is kaphatnak, mert virradattól alkonyatig lesz napsütésben részük, amit még élénkebb szél sem zavar meg és a déli 20 fokos hőmérsékletek még nagyobb túrák esetén sem hatnak fárasztóan.

Amíg ugyanis az óceán melegebb tájairól jövő levegő viharos erővel nyomul a Brit szigeteken át a szárazföldre és Skandináviában, Finnországban és a Balti államokban esőzéseket, addig Oroszországban találkozva a sarkvidéki —20——30 fokos hideg levegővel, havazást idéz elő. Ezzel szemben Közép- és Dél-Európában tovább tart a magasból alászálló és a felhők keletkezését akadályozó légáramlás, így a Szudetáktól és a Tátrától délre, egészen Afrika partvidékéig derült idő uralkodik.

Ezt a magasból alászálló levegőt odafenn, mint azt Budapesten pilotballonmegfigyeléssel szombat délelőtt megállapították, a sztratoszférában, tehát 10—18.000 méter magasságig terjedő rétegben észak felől jövő levegő pótolja. A derült idő a szombatra virradó éjjelen hazánkban még erős lehüléssel járt s a hőmérséklet néhány helyen a fagypontra, a talaj mentén pedig mindenütt alászállott. Kenderesen és Debrecenben —4, Túrkevén —5 fokot mértek. Napkelte után azonban az idő gyorsan felmelegedett és délelőtt 11 órakor az országban már mindenütt 16—18, sőt még a Kékesen is 10 fokot észleltek.

Ilyen körülmények között természetesen a magas hegyek északi oldalán megmaradt hórétegek téli sportcélokra már alkalmatlanok. Napközben a hőmérséklet Budapesten 22, az ország többi részén 19—21, a Dobogókőn 14, a Kékesen 13 fokra emelkedett, este pedig Budapesten 15, egyebütt 13—14 fokot mértek. A nappali hőmérséklet tehát általában 10—12 fokkal magasabb az átlagnál. Az ország felett este nem volt egy tenyérnyi felhő sem és majdnem teljesen szélcsend uralkodott. Általában az időjárási helyzet estig sem változott és így továbbra is megkapjuk a szép időt.

Dr. Massány Ernő m. kir. főmeteorológus

*

Március 21-én, hétfőn a Nap kél 5 óra 48 perckor, lenyugszik 17 óra 58 perckor; a Hold kél 23 óra 53 perckor, lenyugszik 8 óra 9 perckor.

Március 22-én, kedden a Nap kél 5 óra 46 perckor, lenyugszik 17 óra 59 perckor; a Hold kél éjfélkor, lenyugszik 9 óra 39 perckor. (A tavasz kezdete hétfő reggel 8 órakor van.)

Várható időjárás a következő 24 órára: Gyenge déli légáramlás. Túlnyomóan derült idő. A hőmérséklet még kissé emelkedik.

— **Lemondott az osztrák Tudományos Akadémia elnöke.** *Bécsből* jelentik: Oswald *Redlich* egyetemi tanár, az osztrák Tudományos Akadémia hosszú éveken át volt érdemes elnöke, akár már régebben elhatározta, hogy magas korára való tekintettel leköszön elnöki tisztségéről, *most megvalósította szándékát és visszalépett.* Az Akadémia Ferdinand *Hochstetter* tanár ideiglenes alelnököt bízta meg az Akadémia elnöki teendőinek átmeneti ellátásával. Az Akadémia üdvözlő táviratot küldött *Hitler* vezér és kancellárnak.

Kauthner magüzlete Bajcsy tér 16

Kelemen Emil

Az Est. 1938. márc. 20

— **Kelemen Emil képei.** Tájképek, emberek, állatok gazdag együttesét látjuk a *Tamás Galéria* új kiállításán. *Kelemen* Emil festette őket, ez a nagyon tehetséges művész, aki nem másolja a természet külső tüneteit, mint a naturalisták, de nem is téved elvont síkra. A dolgok lényegére törekszik kevés szóval, illetve kevés vonallal és színnel. Minden képében van valami nyers, friss határozottság. Olyanok, mintha valaki szigorú erős hangon mondana ítéletet a világról. De azért a derű sem idegen tőle, amit primitív bájú csikó-képe is bizonyít. Értékes, egyéni művészet az övé: csupa őszinteség, kiegyensúlyozottság és bátorság. Örülünk, hogy hosszú szünet után újból találkozunk vele és megállapíthatjuk gazdag fejlődését. *(—t)*

Hitler vezér
nagyérd
besz
az Ansc

Kitűnő sport

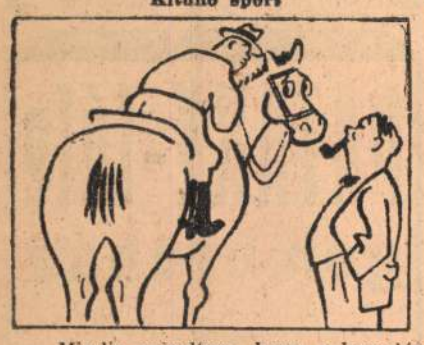

— Mindig mondtam, hogy a lovaglás egyike a legegészségesebb sportoknak. Rád is milyen jó hatással van... Kora reggel van és te már a nyeregben vagy! — Bizony és még hozzá már harmadszor! Politiken

Nehéz helyzet

— Borzasztó helyzetben vagyok! Elvesztettem a zsebkendőmet.

— Ugyan, ne okoskodj, azon könnyü segiteni, bemégy a boltba és veszel egy másikat.

— De értsd meg, erre egy csomót kötöttem és most nem tudom mire akartam magam emlékeztetni. Münchner

Egyéni szempont

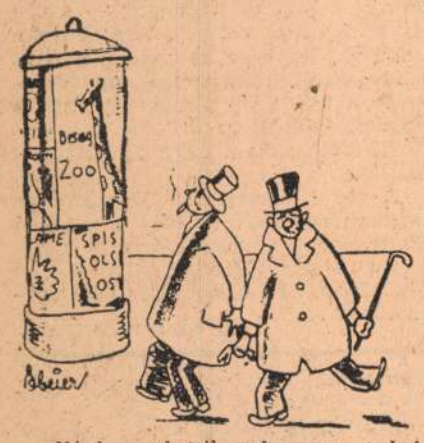

— Nézd, ennek milyen hosszu a nyaka! Milyen sokáig élvezheti ez a pálinkát, mig lejut a gyomráig! Hus og Hjem

Villamoson

Az 20 filléres kisszakaszon vidékén ül egy hölgy egy katonatiszt mellett. Mellette levő másik helyre leül egy terebélyes kofanéni. A hölgy odább huzódik a tiszt mellé.

— Ja, nagyságám, — szólal meg a kofa — egy kisszakaszért nem kaphat mindegyik oldalára katonatisztet.

Kedvező alkalom

— Te, a Vörös Tóni megtudta, hogy éppen itt dolgozunk. Azt telefonálja, hogy ha várunk még egy kicsit, bejön és befizeti azt a 30.000 pengőt is, amivel tartozik a banknak. Life

Pontos adminisztráció

— Halló, öregem, elhoztuk a legujabb élelmiszerjegyeit. Megszerezte már azóta a bejelentőlapját?
Aftonbladet

Meglepetés

A reggeli tojás. Hamburger

Napi hirek

— **Napirend.** November 4. Csütörtök. Róm. kat.: Bor. Károly. Protestáns: Károly. Gör. kat.: Hermesz. — Budapesten a Nap kel 6 ó. 32, nyugszik 16 ó. 23-kor; a Hold kel 12 ó. 40, nyugszik 22 óra 09 perckor.

Elsötétités este 8 órától 4 óráig

A csirke

Remeczné szegény asszony, ott lakik valahol a Filatori-gátnál, a világ végén, a legsötétebb Óbudán. Olyan kis falusias háza van, egyszoba-konyha, fáskamra.

A Remeczné udvarán ott tipeg, csipog, ugrál, repdes egy kis csirke. Este beviszi a fáskamrába. Van ott egy öreg háromlábu szék, régi kosarak, divatlapok, törött edények: minden van, csak fa nincsen. Remeczné vágyálmaiban finom bükkfával képzeli el a fáskamrát, tetőig telerakva.

Most itt lakik ez a csirke. Megvette könnyelmüen. Gondolta, lesz belőle leves, főtthus szósszal vagy sült, amit akar, még a csontja is aranyat ér az ilyen jófajta kis csirkének, ha belefőzi a zöldséglevesbe, annak is milyen más lesz az íze. De az igazság, hogy mindez csak elmélet, a gyakorlat az, hogy még nem evett a csirkéből egy falatot sem, ellenben eteti és tartja már hosszu idő óta, mint egy malacot, pedig ennek semmi értelme sincs, meg kellene ölni. Hát miért nem öli meg? — kérdezik az emberek és Remeczné igy felel:

— Sajnálom a kis nyomorultat, olyan kedves. Megkötöttem egy spárgával a keritéshez, hogy meg ne szökjön. Egyszer magára rántotta a széket a boldogtalan. Meg is dagadt szegény, ugyhogy bekentem a fájós lábát zsirral. Szegényke egészen meggyógyult. Aztán kezdett megismerni, megszokni, tán meg is szeretett. Olyan okos, most már tudja, hogy meddig engedi a zsinórja. Aztán levettem a spárgát róla, de olyan esze van, hogy csak odáig megy el most is, ameddig a spárgája engedte. Hát az nem kedves-e, hogy tudja már, hogy este beviszem a fáskamrába s ráteszem egy rúdra. Már tudja, hogy milyen időtájt megyek, ül a földön és azt mondja a lelkem pityeregve: pru-pru-pru s leül, hogy felvegyem... Hogy én ezt a csirkét levágjam? Soha az életben! Pedig ugy vágyom egy kis csirkepaprikásra... **M. L.**

— **A honvédelmi költségvetés tárgyalása.** A képviselőház egyesitett bizottságai szerdán folytatták a költségvetés tárgyalását. *A honvédelmi tárca* költségvetése került sorra. Csütörtökön a *közellátásügyi költségvetést* tárgyalja a bizottság.

— **Uj államtitkár.** A Kormányzó dr. *Lutilszky Jenő* államtitkári cimmel és jelleggel felruházott igazságügyminisztériumi miniszteri osztályfőnököt államti'kárrá nevezte ki.

— **Dungyerszky Bogdán végrendelete.** Dungyerszky Bogdán, a napokban elhunyt országgyülési képviselő, egész vagyonát, 130 lánc földet, kastélyát, házát és összes ingóságát az ujvidéki szerb Maticára (Közéleti egyesületre) hagyta, hogy abból gazdasági iskolát létesitsen.

— **Belgium legnagyobb nyomdáját tűzvész pusztitotta el.** Belgium legnagyobb könyvnyomdáját, a brüggei Clee de Brouwer kiadóvállalat épületét, hatalmas tűzvész teljesen elpusztitotta. A legnevesebb bel- és külföldi tudósok több nemzedékének munkáiból álló értékes tudományos kézirattárakon kivül nagyértékü gépek, hatalmas könyvraktárak és papirkészletek estek a lángok áldozatául.

— **Valótlan hirt terjesztett egy ügyvéd.** Dr. Csöngös Antal budapesti gyakorló ügyvéd ellen valótlan hir terjesztésének vétsége cimén emelt vádat az ügyészség. Az ügyvéd ugyanis, a vád szerint, Kenyeres Lajosne lakberendező üzletében a valóságnak meg nem felelő és a köznyugalom felzaklatására alkalmas kijelentéseket tett. Az ügyvéd a büntetőtörvényszék Kristóf-tanácsa előtt kijelentette, hogy a följelentés alaptalan, bosszuból tették ellene. A biroság dr. Csöngös Antalt nemjogerősen 2000 pengő pénzbüntetésre itélte.

— **Kelemen Emil festményei a Tamás Galériában.** Kelemen Emil, akit különböző kiállításon bemutatott képeiről mint kellemesen könnyed művészi világnézetü festőt ismerünk, a Tamás Galériában rendezett önálló kiállitásán váratlanul, mint mély lelki és festői problémákkal viaskodo művész lép elénk. Nekünk, sajnos, az előbbi Kelemen volt a megközelithetőbb, tehát rokonszenvesebb. Ennek azonban nem mi vagyunk az okai — Kelemen Emil, aki Chagalltól egész Farkas Istvánig és post-impresszionizmustól, az expresszionizmuson át, a szürrealizmusig minden, ma már csak erős válogatással elfogadható művészt és irányt „kikisérletez" festményein, mint vegyész a lombikban, nem tud ránk meggyőző őszinteséggel hatni. Festészete nem tudja elhitetni a mély mondanivalókat, sem puszta festőiségével nem tudja bennünk a külső vagy belső, de mindenesetre művészi igazság hatását kelteni. Hogy Kelemen, e reméljük nem végleges tévedései ellenére is, tehetséges festő, azt néhány erőteljes és érthető (tehát őszinte) férfiarcképe igazolja. (f. j.)

— **Felrobbant a talált töltőceruza.** Hegedüs János Káty községi pásztor a legelőn egy csavariront talált. Amikor fölemelte, felrobbant a kezében és két ujját leszakitotta, valamint arcát is összeégette.

— **Hajózási hir.** A MFTR közli, hogy a rendkivül alacsony vizállás miatt a budapest—komárom—révkörtvélyesi járatot és a Budapest—Esztergom közötti u. n. kofajáratot beszüntette. Szigetujfalu állomást hasonló okból nem érintik a hajók.

— **A világ legmodernebb kórháza most nyilt meg Németországban.** Egy rajnavidéki német városban most nyilt meg az a balesetkórház, amely kétségtelenül a világ legkorszerübben berendezett kórházának mondható. Mindaz, amit a gyógyászati technika megvalósitott, megtalálható ebben a kórházban, amelybe azonban csak balesetek áldozatait veszik fel ápolásra. Mozgásterápia, gyógytorna, vízgyógyintézet és a legkülönbözőbb Röntgen-készülékek végzik itt a gyógyitás munkáját. A műtőtermek hőmérséklete a mindenkori szükséglet szerint külön hőmérsékletszabályozó készülékekkel változtatható. A műtétet végző orvos mikrofónon adja utasitásait a segédkező nővéreknek, ugyanekkor leletet diktálhat a beteg állapotáról a mellékszobában tartózkodó ápolónőnek. Könnyebb műtétek esetében fejhallgatót csatolnak a beteg fülére, amely az illető izlése szerinti zenét közvetit, hogy figyelmét a műtétről elvonja. Hatalmas fényjelző- és világitóberendezések gondoskodnak róla, hogy minden pillanatnyi pontossággal és a legtökéletesebb módon biztositsa az életmentés munkáját. Hetenként egyszer tudományos előadásokat tartanak fiatal sebészek számára a kórház tantermében. Ugyanitt tanfolyamokat tartanak ápolónők és orvosi asszisztensnők számára. Időnként különféle szakorvosok előtt a legujabb gyógymódokat ismertetik. Németországnak ebben a kórházában megvalósul az emberiségnek az az álma, hogy a szenvedő emberekért mindent megtegyen az orvostudomány, ami csak módjában áll.

— **Fegyház- és börtönbüntetés egy nagyszabásu okirathamisitási és megvesztegetési bünperben.** A büntetőtörvényszék *Szücs Gábor László*-tanácsa több napon keresztül tárgyalta dr. *Bertényi László* rendőrsegédfogalmazó és társai bünperét. A tárgyalás anyagára az elnök közlési tilalmat rendelt el, az itéletre és annak indokolására azonban ez a tilalom már nem vonatkozott. A biróság dr. *Bertényit* többrendbeli okirathamisitás és megvesztegetés büntettéért *háromévi fegyházra* itélte, *Ernyei Ernőt*, a Magyar Vegyipari Gépgyár igazgatóját, *Skopinyecz Bertalan* üvegkereskedőt és *Reinchardt Viktor* magántisztviselőt, utóbbi az egyik vádpontban közvetitő szerepet játszott, hét-hét hónapi börtönnel sujtotta a biróság megvesztegetés büntettéért, mig *Heuts Alfrédet*, az Odol vállalat igazgatóját, vétségért *egyhónapi fogházra* itélte. Az indokolás szerint dr. Bertényi az értelmiségi kormánybiztosság által a X. kerületi rendőrkapitányságnál feljelentett több vállalat bünügyi aktáját magához vette, majd felhivta az érdekelteket és közölte velük, hogy pénzbeli ellenszolgáltatás fejében hajlandó az ügyeket „elfektetni". Az Odol-művektől ilyen cimen 2000, Ernyei Ernőtől 2000, Skopinyecztől pedig 600 pengőt kapott. Az itélet nem jogerős.

— **Bajtársi találkozó.** A volt m. kir. 38. (erdélyi) honvédhadosztály tisztjei és hasonló állásuak november 6-án ½12 órakor megkoszoruzzák a hadosztályhoz tartozó csapatoknak a Hadimuzeumban felállitott emléktábláit. Gyülekezés ¼11 órakor a Hadimuzeum kapuja előtt.

Háborus konyha

Péntek. Ebéd: Tejfeles szárazbableves, roston sült hal, átsütött tepsiburgonya, saláta. — **Vacsora:** Felefele galuska, gyümölcs.

Roston sült hal. Az apró halakat vagy kipanirozzuk vagy ahogy van, megtisztitva, kizsirozott tepsiben vagy sütőroston ropogósra sütjük. Jól át kell sütni, hogy a szálkája annyira ropogós legyen, hogy azt is meg lehessen enni.

Átsütött tepsiburgonya. A héjában főtt, meghámozott és negyedekbe vágott vagy felszeletelt burgonyát jól kizsirozott tepsiben átsütjük és köménymaggal megszórjuk.

Fele-fele galuska. ½ kg. burgonyát meghámozunk, sósvizben puhára főzzük, összetörjük és 20 dg. liszttel tüzön addig keverjük, amig sima tésztát nem kapunk. Forró vizbe mártott kanállal galuskát szaggatunk, tüzálló, kizsirozott tálba szedjük és paprikás, hagymás zsirral leöntve táljuk. Lehet turóval, tejfellel vagy juhturóval is készíteni.

Tanács: A galuska főzővizét ne öntsük el, hanem használjuk fel a leves, főzelék felengedéséhez. Hüvösebb időben már néhány napig is eláll, anélkül, hogy megsavanyodna.

A vásárcsarnokok és nyilt piacok kicsinybeni árai

Marhahus 510, borjuhus 540, juhhus 460. Sertéskaraj 630—690, tarja, comb, lapocka 510—550, oldalas 380, szalonna; zsirnak való bőrrel 470, bőr nélkül 490, háj 530, zsir 560. Élő tyuk 560, csirke 680, pulyka 630 fillér, gyöngytyuk 640. Tisztitott tyuk 680—728, csirke 800—856, pulyka 750—803. Tojás: 580, repedt 540. Élő ponty 640—660, jegelt 610—630. Teljes tej kilit. 70, tejföl 280, teavaj 970, pasztőrözött 1010, tehénturó 160, 190, 280. Kenyér 60. Lencse 130—160, borsó, sárga, feles 124—138, zöld 118—128, bab fehér 112. Burgonya 35, vöröshagyma 37—43, fokhagyma 92—113, fejeskáp. 37—41, kel 40—43, savanyukáp. 104, kalarábé 58—100, sóska 260—338, paraj 280—390, karfiol 165—288, tök, sütő 65—104, főző 91—156, zöldbab 325—650, zöldpaprika 62—68, paradicsom 104—208, sárgarépa 31—34. Alma 198—624, közönséges 132—336, körte 275—660, közönséges 154—300, szilva 195—312, szőlő 276—625, gesztenye 165—384, birsalma 195—338.

Vizállás

A Duna Regensburgnál árad, lejebb apad, igen alacsony vizállásu. Bécs 133 cm. 8%, holnap 132 cm. 8%; Budapest 117 cm. 9%, holnap 115 cm. 9%. — A Tisza igen alacsony vizállással végig apad. — A Balaton Siófoknál 51 cm. 49%. — A Velencei-tó Agárdnál 74 centiméter 37%.

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

— **Négy siheder rabló a rögtönitélőbiróság előtt.** A pestvidéki törvényszék rögtönitélő tanácsa vitéz dr. *Somody János* táblabiró elnöklésével vonta felelősségre *Mézes Zoltán* 18 éves rézművessegédet, *Loraszkó Ferenc* 19 éves gyári munkást, *Frankó István* 18 éves napszámost és egy fiatalkorut, akik az ügyészség vádja szerint, Kispesten a légoltalmi elsötétités ideje alatt leütötték *Wokurka György* müötvöst, majd elvették tőle karóráját és 1400 pengőt tartalmazó pénztárcáját. Mézes, akinek „Pepita" a csufneve, igy adta elő a történteket.

— Wokurka, akivel együtt iddogáltunk egy valériatelepi „fekete" pálinkamérésben, nagyon gavallérosan viselkedett. Négy liter pálinkát hozatott és minden üvegért külön egy-egy százpengőssel fizetett. Az utolsó villamossal mentünk Kispestre, akkor határoztuk el, hogy kiraboljuk őt. Fiatalkoru társunk eszelte ki a rablást, ő ugyanis 800 pengőt lopott szüleitől és nem mert hazamenni. *Mivel a pénzt együtt költöttük el, elhatároztuk, hogy Wokurka ur pénzéből téritjük vissza a 800 pengőt.*

A vádlottak megerősitették ezt a vallomást, majd elmondották, hogy Mézes sujtott öklével Wokurka arcába, ugy hogy az a földre zuhant. A fiatalkoru aztán többször belerugott, majd Loraszkó és Frankó, akinek „Csiriz" az álneve, ütlegelték. Egy Marika nevü nő is volt azonban a társaságban, az sikoltozni kezdett, mire a rablók Wokurka pénztárcáját földre dobva, menekülni próbáltak. Csak a fiatalkoru vitte magával a müötvös karóráját.

— *Véletlenül történt az egész,* — vallotta a fiatalkoru. — *Amikor ugyanis Wokurka ur a földre zuhant, én elkaptam a kezét és igy maradt a kezemben az órája . . .*

A rögtönitélőbiróság *Mézest 12 évi fegyházra, Loraszkót és Frankót egyenként 10 évi fegyházra, a fiatalkorut pedig 8 évi fogházra itélte.*

— **Az oltóhomoknak mindig száraznak kell lennie.** Felhivják a lakók és a házfelügyelők figyelmét arra, hogy az oltóhomok mindig száraz legyen. A zacskóban vagy edényben tárolt oltóhomok a magábaszivott nedvesség miatt idővel olyan göröngyös, csomós lesz, hogy a gyujtóbomba vagy gyujtólepény beszedésére nem lehet használni. Ezért időnként meg kell vizsgálni és ha nem volna szemcsésen folyékony, megfelelő eszközzel össze kell törni a göröngyöket és a csomókat.

— **Csipkefüggönyök a tyukólban és a nyulketrecben.** Egy budapesti ügyvéd kárpitosmunkát végeztetett a lakásán és másnap észrevette, hogy egyik szobájából eltünt egy nyakkendő és egy kézidinamós villanylámpa. Mivel közben más nem járt a lakásán, panaszt tett a kárpitos cégnél, amelynek alkalmazottja előző napon a lakásán dolgozott. Itt azonban azt a felvilágositást kapta, hogy a munkás régi, megbizható alkalmazott, aki tizenhárom éve áll a cég szolgálatában. Az ügyvéd ebbe nem nyugodott bele és a rendőrséghez fordult. Szabó Ödön detektivfelügyelő csoportjának tagjai nyomozást kezdtek és vallatóra fogták Zvada Józsefet, a gyanuba vett kárpitossegédet. A munkás felháborodva tiltakozott a gyanusitás ellen. Kijelentette, hogy heti 100 pengőt keres és nem szorul rá arra, hogy tolvajlásokat kövessen el. A detektivek kimentek Zvada pestszentlőrinci lakására, de a lakásban sem a nyakkendőt, sem a villanylámpát nem találták meg. Maga a detektivfelügyelő körülnézett az udvarban is. Miközben a házinyulakat nézegette, kinyitotta az egyik ól ajtaját. A nyilásban papircsomagot talált. Kibontotta és legnagyobb meglepetésére, a papirburkolatból értékes csipkefüggöny került elő. A detektivek erre átkutatták az ólakat, ketreceket, a pincét és a padlást is. Több csipkefüggöny, butorszövet, nagyszámu nyakkendő, kalapanyag, takaró és egyéb holmi került elő a rejtekhelyekről. A munkás ekkor halálsapadtan bevallotta, hogy évek óta mindenütt, ahol dolgozott, ellopott valamit és igy gyült össze a rengeteg holmi a pestszentlőrinci ház padlásán és pincéjében, valamint a nyul- és tyukólakban. Előállitották a rendőrségre. Itt azt hajtogatta, hogy nem is tudja, miért követte el a tolvajlásokat. Azóta, hogy egyik munkahelyén elemelt egy nyakkendőt, nem tudott többé ellentállni a lopás vágyának. Semmit sem értékesitett és mindenkinek visszaadja eltünt holmiját. A rendőrség letartóztatta. Dr Szrubián Dezső detektivfőnök Szabó Ödön felügyelő detektivjeit — akik legutóbb több hasonló sikeres nyomozást végeztek — detektivfőnöki dicséretben részesitette.

— **Udvarias „szállásesináló" a pesti éjszakában.** Siska Sámuel felvidéki tanitó a késő esti órákban érkezett Budapestre a kassai vonattal. Kezében bőröndjével, tanácstalanul állt meg a Keleti-pályaudvar előtt, mert nem volt szállása. Ekkor egy jólöltözött fiatalember szólitotta meg és barátságosan érdeklődött, hogy van-e már lakása? Felajánlotta, hogy segit neki szobát keresni. A közeli szállókban azonban már nem volt kiadó szoba és az idegen azt ajánlotta a tanitónak, hogy elkalauzolja egy házba, ahol adnak ki átutazóknak szobát. Elvezette egy Rottenbiller-utcai ház elé és becsengetett a kapun. Mikor a házfelügyelő kaput nyitott, a tanitó érdeklődött, hogy juthat-e szálláshoz? A házfelügyelő bosszankodva mondotta, hogy a ház nem szálloda és ott egyáltalán nem adnak ki szobákat. A tanitó ekkor a kisérőjére hivatkozva, hátra fordult, de nagy meglepetésére a fiatal ember eltünt a sötétben. Megdöbbenve vette észre, hogy — a bőröndje is eltünt, amit letett a kapu elé, mielőtt becsöngetett. A bőröndben értékes ruhanemü volt. A rendőrség keresi az ujfajta fogással müködő bőröndtolvajt.

— **Prima minőségü, elsőosztályu** holland jácint- és tulipánhagymák Monori Mag, Rákóczi-ut 7. kaphatók.

A magyar filmgyártás ünnepi alkotása, **Móricz Zsigmond** gyönyörü filmváltozata:

KEREK FERKÓ

JÁVOR, CSORTOS
LEHOTAY, EGRY MÁRIA, MIHÁLYI

MA! Palatinus—Aurora-film RADIUS
Jövő héten Uránia is

— **A magyar válogatott csapat összeállitása,** a szerdai próbajáték után, amely 2:1 arányban végződött dr. Sárosi és Egresi, ill. Szusza góljaival, a következő: Tóth—Mészáros, Kispéter—Sárosi III., Szabó, Nagy II.—Egresi, dr. Sárosi, Sárvári, Zsengellér, Tóth III.

— **Közel negyvenezer állatfajta él Németországban.** W. Brandt tanár, a berlini zoologiai muzeum vezetője, behatóvizsgálat alá vette azt a kérdést, hogy hány állatfajta van a német birodalomban. Megállapitotta, hogy Németországban 39.300 különböző állatfajta van. Ez a szám azonban az öt év előtti német birodalom területére vonatkozik, viszont magában foglalja a német felségjog alá tartozó tengert is. Az élőlényeknek ebben a hatalmas birodalmában legnagyobb számban a rovarok vannak képviselve, amennyiben 27.900 rovarfajta van, vagyis a rovarok Németország élőlényeinek 73 százalékát teszik ki. A német birodalomban legkevésbbé gyakoriak a puhányok, csigák és kagylók fajtái, amelyeknek csupán ötszáz különböző képviselője van, ami az állati lényeknek egy százaléka. Érdekes az egybevetés az állatfajták világállományával. Egy 1929-ből származó tudományos becslés szerint a világon 1,414.000 állatfajta él. A tropikus országoknak természetesen a leggazdagabb az állatállományuk, mert ezek a földek jóval termékenyebbek.

— **A nemzetiségekkel való megértést hirdették egy Országzászlóavatáson.** Ószivac bácsmegyei község Országzászlót avatott. Az ünnepségen tömegesen felvonult a környékbeli szerb és németajku közönség. Az EONB nevében dr. Farkas Endre tanácstag avatóbeszédében a nemzetiségekkel való megértést hirdette. A németség nevében Eng Fülöp református lelkész, a szerbség nevében Szivalyosárovits György görögkeleti lelkész a magyar hazához való hüséget hangoztatta.

— **Halálozás.** Dr. dabasi *Halász Györgyné* szül. krajovai és topolyai báró *Kray Annuntiata* 25 éves korában Budapesten meghalt. November 4-én d. e. 11 órakor szentelik be a farkasréti temető halottasházában és november 5-én d. u. 3 órakor ujabb beszentelés után *Csányon* (Heves megye) helyezik örök nyugalomra.

Szabó Lajos, a Duna—Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara h. igazgatója, 64 éves korában meghalt. Kecskeméten temették el nagy részvéttel.

Ügetőeredmények

I. 1. Domoszlói m.: **Erényes** (1¼) Marschall). 2. Fütykös (8) Mann, 3. Cukros (3) Galla. Fm.: Örvös, Csalafinta II., Kis Csala, Kunság. 10:20, 16, 57, 26. Bef.: 374, 55. — II. 1. Gyarmati m.: Bereck (2) Wiltshire, 2. Silico (1) Hévizi, 3. Bravou (4) Vári. Fm.: Sarj, Pallos II., Monika, Nimród, Hernád II., Első Foote, Baba, Szép Ilonka, Garáb II., Pacific, Huberta, Zsolna, Siker, Majoranna, Kyra. 10:31, 15, 17, 29. Bef.: 78, 160. — III. 1. Fácánkerti ménes: **Arad** (2½) Marschall, 2. Kalota (1¼) Raymer, 3. Sylvia (4) Vecseklői. Fm.: Jobbágy, Pali, Ékes, Hirmondo, Gladiátor, Bogáncs, Heidi, Hirnök, Görgény, Cimbora, Zsupán T., Bimbó, Ljoljica. 10:37, 19, 14, 33, bef.: 108, 258. — IV. 1. Hollán ist.: **Csatár** (3) Raymer, 2. Dancsi (6) Marek, 3. Félénk (4) Reimer. Fm.: Leopárd, Hunyad, Aprod of Pam., Zivatar D., Bob, Négus II., Pasa, Szabolcs, Muki, Móric S., Magnézium. 10:37, 16, 21, 14, bef. 195, 84. — V. 1. Bócsai m.: **Fekete Barát** (8:10) Hévizy, 2. Urpéter (10) Vári, 3. Ali (2) Maszár F. F. m. Cirill F., Előkelő, Tibor, Ferike W., Kegalla. Fm.: Örvös, levéz, Farsang, Dajma J. F., Echo fia, G. H. Robinson, Tanoda. 10:16, 13, 26, 65, bef. 93, 180. — VI. 1. Sivó E.: Ördög (1½) Benkő. 2. Okos (1½) Wiltshire, 3. Csudabogár M. (10) Katona. F. m. Gavallér, Aranyos, Arany, Urfi, Delfin, Harcos. 10:29, 14, 12 14, befutó 40, 109. — VII. 1. Jászói ist.: Éltes (4) Székely, 2. Bakancsos MIR (3) Raymer, 3. Formás (3) Zwillinger. Fm.: Árkász, Pam, Belyár, Mesés, Amulett, Little Winny, Álom, Meridian II., Cserkész T., Jutka, Jupiter, Esetleg, Brassó, Vilma, Extra, Babatündér, Sirius, Zala, Bella. Tot.: 10:55, 27, 18, 19, befutó: 225, 150. — VIII. 1. Sivó E.: Ösvény (5) Isenkő, 2. Huba (3) Hauser, 3. Várva várt (4) Zwillinger. F. m. Dömötör, Edit D. Pam. Barnalány, Hypolit, Gárda Kürtös, Angyalka, Aranyvirág, Hamis Cs., Duna, Harsona, Igéret, Fuss, S. Pista, Thekius, Elimár D.

Keresünk néhány
öröklakást
Ajánlatokat „Ügynök nélkül" jeligére **Tenzer hirdetőbe,** Szervita-tér 8. szám. 7591

Búvóhelyek

Irta Márkus László

A nápolyi Posilipo gyomrában búvóhelyet rendezett be a magisztrátus. A hegy teli van mindenféle üregekkel, odukkal, tekervényes barlangfolyosókkal, ezeket most szépen szabályosra faragták, kicsinosították, felszerelték a technika legpazarabb vivmányaival, épitettek bele külön villanytelepet, vizvezetéket, csatornát és van ott alkalmas gépezet is, amely mindig ugyanazt a levegőt keveri ki a barlangban, mint amilyen odakünn a szabadban tapasztalható. Vagyis bonyolult mesterkedéssel sikerült elérni, hogy a barlang olyan lett, mintha nem lenne barlang. Ne mondjuk, hogy ezt lényegesen egyszerübb módszerekkel elérhették volna, ha a lakásokat nem a hegyen belül, hanem rajta kivül telepitik, mert a külső levegőbe ezidőszerint szoktak olyan alkotórészek keveredni, amik a lakások lakhatóságát károsan befolyásolnák. A levegő tehát mégsem lesz mindig azonos belül a külsővel, s éppen azért van a barlang, hogy ez a különbség létesüljön.

Az emberben bizonyos impulzusok olyan képeket emelnek ki a tudat küszöbéig, amik mintegy az emberi nem közös emlékezetébe vannak elsüllyesztve. A barlang, mint célszerü menedék nem uj kitalálás, valamikor egész sorozat ősapánk, sok nemzedék használta az ilyesféle helyiségeket állandó tanyául. Bizonyára nekem is voltak őseim közöttük, mert a közrendi embernek is volt feltétlenül apja, anyja, s a legelőkelőbb gróf származását is tovább lehet nyomozni az első ősön túl, hiszen az se rózsabokorban jött a világra. A szükségképen való apák és anyák szakadatlan láncolata elvezet a közös előidőkbe, midőn őseink a kardfogu tigrissel és persze egymással harcoltak és még régebbre, egészen addig, amikor — a tudomány felfogása szerint — a kezdetben volt plazmacsepp elkezdett mocorogni és mint az elképzelhető minden állati élőlények, grófok, bárók, és népi elemek, liberálisok és mélymagyarok egyetlen közös öregapja kilépett a növényi rend mozdulatlanságából. Borongó multunk egyik közbenső állapota lehetett az a kor, melyet apáink barlangokban töltöttek el, s miért ne volna elképzelhető, hogy éppen a mai diplomaták ükei tanyáztak ott a nápolyi Posilipo összkomfortos hézagaiban. Felidézem őket, az ősöket, köztük azt az egyet, akinek génjei talán egy Napoleon származási vonalában örökitették magukat máig, és látom őt, ahogy kidugja a fejét, — csipős hajnal szürkül a Vesuvio felől —, és a szabad levegőre bukkan ott, ahol később a gyönyörü óvóhely bejárata fog keletkezni. Dideregve mászik ki a felszinre, óvatosan kémleli a csimbókos bozótot, aztán nyujtózik egyet és lángra kezdi a tüzet fujni, mely a barlang szája előtt hamvában parázslott. Nevezetes nap virradata ez. Tanácskozás készül másik két vadászterület hordáival, amolyan háromhatalmi értekezlet, amelyre a másik kettő elküldi követeit, az idevalósi nemzetségek tanyájára. Az öregur, fentemlitett ükapánk, körmönfont diplomata, ő kezdeményezte ezt az összeröffenést, melynek tárgya nagyszabásu rablóvállalkozás a gazdag hegyi hordák ellen. Azok bőviben vannak különféle kivánatos javaknak, bozótjuk hemzseg a jóizü vadfajtáktól, kezükügyében van a finom fazekas anyag, övék a dús erdők fája, gölöncsérjeik a legszebb mivü fazekakat égetik, aztán asszonyaik is derék, kövér személyek, jó dolgosak, értenek mindenféle írek és javasszerek keveréséhez, megbabonázzák a hálókat, hogy a vad csak ugy magától fogódik meg bennük, el tudják kergetni a betegségeket, a hazajáró halottakat, megrontják az ellenséget, a megszállottakra ráolvasnak, tudják a jó szellemek kedvét és a rosszak verésétől a gyerekeket megoltalmazzák. Az öreget valósággal megrázta a méreg, mikor arra gondolt, hogy azoknak mennyi jutott, ők pedig itt kolduskodnak a kopasz, köves, homokos parton, ahonnan a halakat is elzavarja a folyóba zuhogó meleg források kénköves párolgása. Azoknak van, nekik nincs. Próbáltak egyezkedni velük, de azok ugy kitartják magukat, rusnya gonosz fajzat, itt az ideje, hogy leszámoljanak velük. A szomszéd hordák is igy vannak vele és most idevárják a követeket, hogy megegyezzenek a támadás dolgában. Az öreg mindent jól előkészitett, már arra is megvan a terve, hogy milyen fortéllyal fogja elütni a cimborák kezéről a zsákmány javát. A barlang dugig van fegyverrel, bunkó, kőbalta, éleshegyü dárda, mind a technika legmodernebb alkotásai és egyik zugot kinézte arra, hogy majd odahordják a maguk sebesültjeit és a zsákmányolt tudós asszonyok boszorkányos szereikkel helyreigazitják, ami kiment a helyéből.

Az öreg nagyot nyögött, mert valami ördög belébujt a térdébe és ott furkál, ha partmentén jön a szél, kegyetlenül. Erre is jó lesz a rabasszonyok tudománya. Tegnap megtanácskozta a dolgot a horda varázslóival, akik a bozót törvényeit ismerik, s ezek a szakértők se mondanak mást, mint hogy aki birja, marja, ez a törvény, és akinek mi kell, az neki jogos érdeke, azt hát elveheti onnan, ahol találja. Amazoknak bőven van mindenük, hát azokat kell kifosztani, — a törvénytudók is ezt határozták és amire ők törvényt csinálnak, abban igazság van és az lesz a jog. Tiszta volt az öreg lelkiösmerete és nyugodt, nyársra vont egy tegnapról maradt zsiros gerincdarabot és forgatni kezdte a parázs fölött értelmesen Csak most vette észre, hogy közben melléje kuporodott az egyik unokája, cingár, égőszemü, nagyhomloku kamasz. Nem túlságosan szerette az öreg ezt az ivadékát másképpen járt az esze annak, bolond kérdésekkel zaklatta egyre, amikre nem tudott felelni, bár világosan érezte, hogy neki van igaza, nem a fiunak. Most is micsoda idegen zagyvaságot beszél, azt kérdi, hogy mire való ez a nagy készület és aztán mikor az öreg visszadörmögött neki valamit, megint azzal folytatta, hogy igazságos dolog-e vajjon elvenni a másét, vagy tán mégis kerülne arra mód, hogy békés egyezséggel osztozkodjanak a föld javain. Az öreg erre már nem is felelt, s a fiu inkább már magának mondta tovább, mint aki révült álmokat lát és a jövendőt látja, mely csak az ő szemének mutatkozik az átlátszó ég fényességében. Arról beszélt a fiu, hogy lesz ám ez másképpen is, majd sokszor sok idő mulva, — akkor még csak háromig tudtak számolni és ezen túl volt a sok — mikor a folyó olyan mélyre vágódik, hogy az a kis mészkupac is magas dombként marad, völgye felett, majd szelidek és jók lesznek az emberek, szeretni fogják egymást és igazságos osztályt tesznek egy földre szállt istenség igazsága szerint és majd csodálatos barlangokban puha ágyat vetnek, hogy csöndesen elaludhassanak azok, akiket eltöltött a boldog fáradtság s áhitják a szép emberi halált. Akkor már nem az ember kezétől halnak meg az emberek, — igy mesélt a fiu elrévülten, aztán egyre távolabbról zsongott a hangja és már nem is hallatszott, mert ablakom alatt elbődült egy automobil és éber képzelgéseimből felriadva a kezemben maradt ujságon akadt meg a szemem. Lám, a barlang megint időszerü lett. De ugy látszik, üköm unokája nem erről az aktualitásról beszélt: a sokszor sok idő még nem telt be egészen, még el kell mulni nagyon sokszor soknak, hogy beteljék. A technika vivmányai szépen megszaporodtak, de a barlang ma is csak arra kell, hogy az embert oltalmazza az emberek ellen. A barlang ma is csak barlang, s az ember azóta sem lett észrevehetően emberebb.

Dármol a legelterjedtebb és legrégibb csokoládés hashajtó. 35 éve milliók használják mert teljesen megbizható, ártalmatlan.

Háromszobás lakás összkomforttal, melegvizzel havi 16 pengő — Villeurbanneban

Villeurbanne ott terül el Lyon szomszédságában, a szeliden folydogáló Rhône mellett. Gyárkémények sürübb-ritkásabb erdeje boritja el a környéket, hiszen Franciaország egyik legnagyobb ipari területén vagyunk. Furcsa, mediterrán kevertség uralkodik itt: Croix Rousse középkori levegőt lehellő csipkeverőiből átmenet nélkül pottyanunk bele a zugó gyárvárosok modernségébe.

Ilyen gyárváros Villeurbanne is. Munkások és francia kispolgárok lakják — igen, a francia kispolgár fogalma különleges, történelmi fogalom, azért kell külön hangsulyozni... Utoljára 1933-ban láttam Villeurbannet, akkor kicsit idegesitő, köhögtető hatással volt reám, a gyermekre, akit kézenfogva vittek a gyárak éles füttykoncertjének közepette a göröngyös utcákon. Proletárváros volt Villeurbanne. Nem annyira a lakóira vonatkozott ez a megállapitás, mint inkább a jellegére és külsejére. Szegényes külvárosi képe volt primitiv berendezéssel, saros-poros utcákkal, csikorgó villamosokkal. Alacsony, sárgás bérkaszárnyák kopott, szomoru sorai áresztották a szegényszagot, — ámbár olyan nagy szegénység nem is volt. Hygiene számüzetett ezekből a házakból, fénytelen és levegőtlen lakásokban laktak a városka polgárai. A komoran magasbaszökkenő gyárkémények ontották a füstöt, a korom nehéz, szürkésfekete fátyolt vont a város fölé, még a napfény is valami különös bágyadtsárga szint kapott tőle. Akkor még ilyen volt Villeurbanne, mint a többi gyárváros, a harmadik Köztársaság dicsőségének delelőjén.

A kis gyárváros felviralása

Ma pedig, itt Lyon tőszomszédságában, a Rhône mellett második New Yorkot lát viszont az idegen, aki amaritka emberek fajtájából való, kik ezerkilenczáznegyvenhárom forrongó októberében valami módon eljuthattak Compiègne Franciaországába. Villeurbanne eltünt — helyén Európa legmodernebb városa áll, szinte hihetetlenül, város, mely ahelyett, hogy összeomlana — amint ez napjainkban oly általános — épül és fejlődik.

Monsieur *Chabert*, a polgármester, kedvesen, finoman meséli a kisváros ujjászületésének történetét. Derüs arcu, őszhaju úr, franciásan élénk és finom, tele szeretettel városa iránt. Előttünk áll a francia polgár, aki annyi forradalomban vivta ki előkelő helyét, több mint másfélszázadon át irányitotta a három Köztársaságot és aki 1940 juniusa után olyan kábultan és kissé tanácstalanul nézett szerte Galliában... De monsieur Chabert nem tanácstalan! Ő már ujra *francia* és látja népe uj felemelkedésének utját, — s ezt az utat már mutatja is Villeurbanne példájával.

1939-ben határozta el a villeurbannei községtanács, hogy a városkából egy kis New Yorkot csinál. Nagy lelkesedéssel fogadta a tervet a város polgársága is. Erősen megalapozott, nagy tőkéjü társaság alakult, mely mint épitőszövetkezet kezdte meg munkáját, — a franciáknál egészen szokatlan, óriási energiával. Négy év alatt megszületett az uj város és ami a legcsodálatosabb, az anyaghiány és közismert háborus nehézségek ellenére folytatódik most is a nagyarányu épitkezés.

Igazi „központi" fütés

A vén, egy-kétemeletes rozzant bérházak tiz-huszemeletes felhőkarcolókká változtak, melyek káprázatóan sorakoznak a nagystilü, széles sugárutak mentén. Száz-százötven lakás van ilyen amerikai stilusu házban. A legfelső három-négy emeletet terraszszerüen képezték ki s igy az ott lakók mindegyikének pompás kis függőkertje van. Egyetlen pontja sincs ezeknek a felhőkarcolóknak, ahová ne nyomulna be a napfény és a levegő. Valóban, bámulatosan newyorki képet mutat az egykori kisváros, melynek már 85.000 lakosa van s ez a szám egyre szaporodik.

De Villeurbanne legnagyobb szenzációja a központi fütés. Télen városi fütőcentrálé gondoskodik a város valamennyi házának fütéséről és melegvizéről. Ezzel egyedül áll a kontinensen. A fütőközpont kapacitása óránként 60 millió kalória. Ugyanigy egyetlen hatalmas energiaközpont látja el üzemenergiával a város összes gyárait is. A füst- és koromfátyol eltünt Villeurbanne egéről.

Persze, felvetődik a kérdés: menynyibe kerülhet egy ilyen lakás? Nohát, a lakbérek külön meglepetést jelentenek. Villeurbanneból számüzve van a spekuláció és nyerészkedés. Minden ház a városé; a lakbéreket úgy állapitották meg, hogy azok kizárólag a törlesztéses és fenntartási költségek fedezésére szolgáljanak. Igy természetesen Villeurbanneban hallatlanul olcsó a lakás, nemcsak budapesti, hanem francia viszonylatban is. Havi 180 frankba kerül egy háromszobás lakás, melegvizzel, központi fütéssel és — természetesen — villanyvilágitással —, persze mindezek benne vannak az emlitett összegben. Ez kb. 16 pengőnek felel meg! Mintha mese volna . . .

De még egyáltalán nincs készen Villeurbanne. Sürün állnak az utakon a széditően magas állványok, mindenfelé uj és uj felhőkarcolók épülnek. Olyan vadonatuj, festék- és mészszaguan friss minden ebben a városban . . . Az egyik kerület majdnem teljesen el van zárva. Két uj, nagy boulevard épül most, egymást keresztezik. Néhány hete kezdték el a Rhône partján Franciaország legmodernebb, legnagyobb szabásu strandfürdőjének épitését. Szépen haladnak a földalatti vasut munkálatai is, amint mondják, mire vége a háborunak, éppen megnyithatják . . . Két hatalmas nyilvános kert tervén most dolgoznak a városházán.

Kétségtelenül a városiasodás legérdekesebb tünetével állunk szemben!

Mindez azonban mit sem változtatott Villeurbanne lakosságán. Az megmaradt kisvárosinak és jellegzetesen franciának. Bizony, szivesebben tölti szabad idejét a *citoyen* az utcasarki bistro-kban, mint az Avenue du Conseil egyik felhőkarcolójának tizenhetedikemeleti függőkertjében!... Sehol ilyen öntudatos polgárságot nem látni, mint Villeurbanneban. Mindent közösen tesznek, egyesitett munkával. Elhatározták például, hogy a sulyos közellátási helyzet enyhitésére főzelékfeldolgozóüzemet létesitenek. Egy éve indult meg zürichi minta szerint az üzem; ma már a város legjelentősebb közélelmezési intézménye. Egy kiló feldolgozott főzelékféle összesen 3.60 frankba kerül. Ez pedig pontosan az egész munka önköltségi ára! Villeurbanne arról is nevezetes, hogy talán egyetlen városa Franciaországnak, ahol nincs zugpiac...

A világháboru ötödik évében tehát a Rhône partján város épül! Franciaország éhezik és nyomorog — s egy francia város európai New Yorkká változik, legyőzve az anyaghiányt és az inséget. Mintha jelkép lenne Villeurbanne! Jelképe a mindenen áttörő diadalmas életnek. Jelképe egy katasztrófába zuhant nagy nép feltámadásának.

A vonat elhagyta a káprázatosan modern pályaudvart. Már a valtókon csattogva rohanunk Vichy felé.

Au revoir, Villeurbanne...

...Nem, Franciaország nem veszett el!...

Ifj. Sándor András.

PATAKY-féle gömbfaház

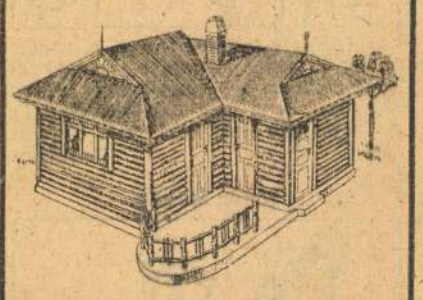

1—2 és több szobás komfortos, Erdélyben készült, télen is lakható. Az ország bármely részén felépithető.

Iroda: **Budapest, V., Juhász Andor-utca 28.** Telefon: **120-393, 426-596.**

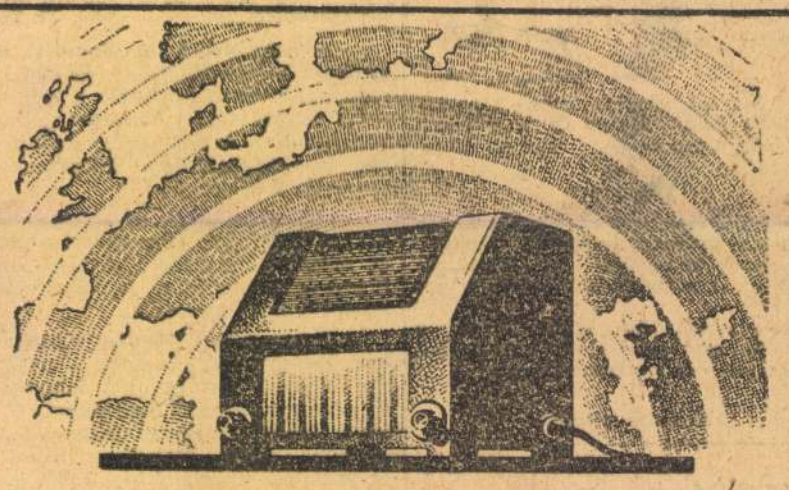

A megértés kulcsa.

Egyetlen ország, egyetlen nép sem tud a környező világból a multba menekülni! Az irgalmatlan jelenben élünk, amely mindennap felveti előttünk a kérdést, hogy merrefelé vezet a sors ujja? Európát fenyegető veszedelmek környékezik. Hatalmas és állandóan váltakozó feszültségek teszik félelmetessé a keleten zajló óriáscsatákat. Mindig ujra és ujra tisztáznunk kell önmagunkban minden idők legnagyobb küzdelmének célkitűzését, amely eldönti a népek életének és halálának s az ősi európai kultura megmaradásának létkérdéseit.

Az események megértésének kulcsához nyúl az olyan ember, aki rádiókészülékének gombját forgatja. A történelem áramát közvetiti a német rádió!

Nem mindig egyszerü és kényelmes a német birodalmi rádió mondanivalója!

Nemcsak halhatatlan zeneszerzők klasszikus müveit, vagy elandalitó bécsi valcert és Schubert-dalokat sugároz a német rádió, — habár a német nép a müvészet, a vidámság és a nevetés életörömeit a létharc éveiben sem felejtette el.

Uj világ hirdetője a német rádió s hallgatóinak értelméhez fordul: a gondolkodás és a képzelőerő szellemi értékeit szólitja munkába, annak az uj európai közösségnek megteremtése érdekében, amelyért Európa legjobb népei vért és életet áldoznak.

Aki meg akarja ismerni a szabad népek európai együttélésének és a boldogabb jövendő kiformálásának alapelveit, az hallgassa meg Németország hangját a német rádió adásaiban:

A Német Birodalmi Rádió „Donau állomása" (Donau Sender) minden nap magyarul ad **hireket** a 325,4 (922 kHz) hullámhosszon

7.15— 7.30-ig
11.00—11.10-ig
16.50—17.00-ig
23.15—23.30-ig
1.00— 1.10-ig

(DXO 49,92 m.: 6010 kHz rövidhullámhosszon is)

20.15—21.00 bő szórakoztató és tanitóműsor, sok zenével:

Vasárnapon: kivánsághangverseny.
Hétfőn: hirmagyarázónk beszél.
Kedden: tudományos előadás.
Szerdán: politikai megjegyzések.
Csütörtökön: a „Donau állomás" a birodalomban élő magyar munkásokhoz szól.
Pénteken: berlini posta.
Szombaton: fényszóró.

Ezenkivül minden adásban hirek, aktuális megjegyzések és helyzetjelentés.

Özv. dr. Szász Józsefné szül. **Sonnenfeld Matild** ugy a maga mint fiai **István** és **László**, menye **Szász Istvánné Vértes Zsuzsi**, valamint az egész rokonság nevében fájdalmas szivvel jelenti, hogy szeretett férje, a legjobb apa, testvér és rokon

Dr. Szász József

orvos

a Signum Laudis és a Vöröskereszt II. oszt. diszjelvényével, a hadiékitménnyel kitüntetett ny. körorvos f. hó 2-án, rövid szenvedés után, életének 78-ik évében elhunyt. Temetése f. hó 4-én, csütörtökön déli 12 órakor lesz a farkasréti temetőben

Kelemen Emil

143 Zazar, vizf. 80.—

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1927

123 Öreg bélyár, tollrajz 40.—
Jándy Dávid

Nemzeti Szalon
Tavaszi Szalon
1927

KELEMEN EMIL

95	Nyár	tempera	Eladó
96	Táj	tempera	Eladó
97	Ziffer Sándor	olajfestmény	Eladó

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1934

~~Beck ö. Fülöp, nobrász IV. 153~~

KELEMEN EMIL

67a	Táj	tempera	Eladó
67b	Vázlat	tempera	Eladó
67c	Tél	olajf.	Eladó
67d	Ülő alak	olajf.	Eladó
67e	Vietriben	vizf.	Eladó

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1933

1933 dupl

VIII-IK

TAVASZI SZALON

1933. MÁRCIUS HÓ

KELEMEN EMIL
104/a a zazar partja vízf. olaj
104/b Tájkép "

Nemzeti Szalon
1937. nov.-dec.
Kut

IGAZGATÓ:

MÁRJÁS VIKTOR

A KIÁLLITÁST RENDEZTE:

MÁRJÁS VIKTOR

Kelemen Emil

71 Tájkép tempera 150.–

Nemzeti Szalon 1936
Kat Febr.-márc

efangenhaus in Böhm.-Leipa

gebäude.

ock.

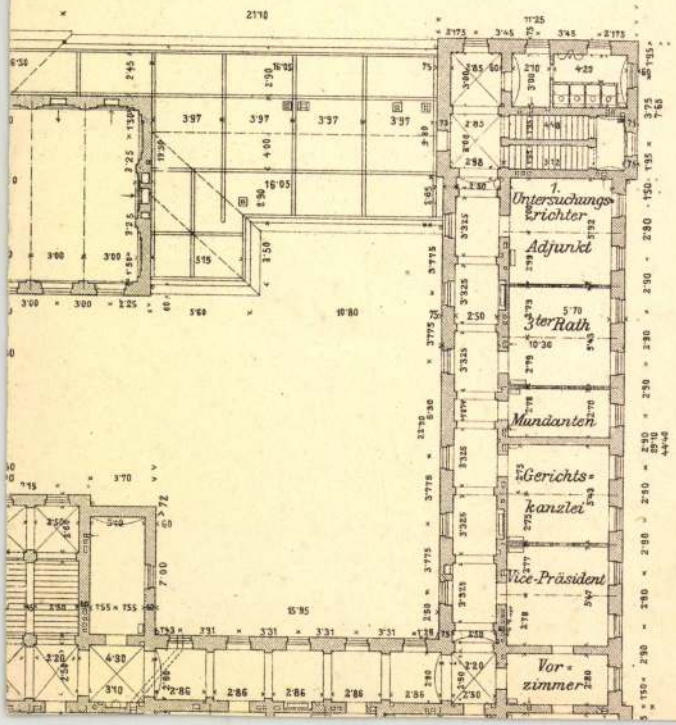

Kelemen Emil

Szinyei Társaság fiatal művészeinek kiállításán a Nemzeti Szalonban szerepelt.

Nebenan ein Männerbildnis von Emil *Kelemen*, mit derber Wucht gemalt, um die ihn ein Corinth beneiden könnte. Zwei Frauengestalten wie aus grauem Stein in Blau gekleidet zeigen den Maler Tibor *Duray* auf der Suche nach äußerster Objektivität. Nicht um die Welt etwas von Gefühlsausdruck.

Pester Lloyd 934.1.

Kelemen Emil

Jestö

koll. kiäll. Fränkelnet.

1933 nov.–dec.

Lärd a Katalogust

környvtársamban

le Italiana
"
lvadanaio
/ Reiter/
Fabrikmadchen
Sturmkolonne
Scheinwerfer

Journée de Cologne

Kelemen Emil

festő

C.

Szépmüvészet

1943. 247. C

Kelemen Emil

festő

Emlitve: Ámos Imre és neje Anna Margit festők kettős arckeje.

Kállai Ernő: Műteremsarok. Anna Margit.
Jövendő. 1946. márc. 21.

< Kelemen Emil >

fesztő

rvód

Forum - 1934. 37. l.

(< > kiállítása)

Fränkelnél

Bpesten

Kelemen Emil

Festő Műszarnok

1933. nemz. képzm. kiáll.

304

Kelemen Emil

festő

koll. kiáll. Tamás Galéria

irod

Ujság. 1943. okt. 30.

(e.a.: K. E festmé-nyei)

ost alólról nézve tünteti föl úgy, hogy a
Budáig s Pest a Só-utczától körülbelöl
thatár mintegy összefut. Minda két vá-
össze, melyeknek tetején a lakosok segitségért
ét gőzhajó s négy csolnak segélyével vég-
at, s a hatalmas folyam árja geren-
ket, ablakot s egyéb tárgyakat sodor ma-
k közt. Felirata a kép alatt:
Unglück, welches den 16. März 1838,
uloser Jammer in beyden Städten."
és: „Die Greuel der Verwüstung der
ung"... kezdettel és „Erschlagene und
meist unter Schutt und Trümer
n die Summa von 3000 annehmen"

éve 9.2 : 28.5 cm.

102/93 № 19.

Kelemen Emil

koll. kiáll. Tamás Galéria

cród

Újság. 1938. márc. 19

(e.a.: K. E. festmé-nyei)

Eszék:

A „Drava Fivme" innens
melyet kőfalak védelmeznek, me
Del Fivme Drava" tulsó partja
fesa del ponte"-val (4), melyne
„Ponto longo passi 8565 e
letei közül a mecsetek félhol
ghi"-n (3) inneni téren egy
szekér látható. A hidon a „
ponte"-ban (5) egy-egy örsz
palude" (6) három helyütt
gran Palude" (7) terül el. A
két lebegő angyal a város czim
szalagon:

„Vero Disegno Del Famoso P
Dedicato Al Molt' Ill:re Sig:re,

salól magyarázat olvasható: „
„7. la gran Palude" befejezéssel.

Rézkarc, méretei a von

Ltfa T. 4153.

Kelemen Emil

Koll. kiáll. Fränkel-

Irod

Ujság. 1933. nov. 30

(e. a. K. E. fest-
menyei.)

Belgrád:

E lap a látkép feletti k
und Vestung Grüchisch Weisse
ben einer Compendiosen Re
mando Ichro Churfürstlich
der Saü, belagerung und
sirt 1688." Balra a „die Sa
hez az „auf eine halbe stu
romba dölt épületei körül a
keresztény csapatok ágyuzzák, me
Balról lovasok köielednek e
tőlök ágyút vontatnak. A csa
ton adja ki utasításait. A h
latt 25 sor elbeszélés olvasha
den 28 julij glücklich bey der A
der lini wie auch auß" befes

Rézkarc, meretei a

Sm. Ltha T. 4187.

Kelemen Emil

Hegyibe, olajf.
Favágó vízf.
Juliska vízf.

Nemzeti Szalon

1929. máj.
Tavaszi Szalon

52

so Bigordi).
ben 1494 január 11-én.

fordulta ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ ül szent
aja rövid, bajusza és szakálla ~~nem~~ leberetvált.
tja alól bal lába kissé kilátszik. A
ondatszalagon „IN PRINCIPIO ERAT VERB"
sapkodó szárnyakkal. A háttér tengeri
Az égbolt felhős.

1895: VII. 4-én 7000 lirán. (3171 frt.)
31-én (246/95) 6342
az 54347/95 min. számot.
, Zala Gy., Schickedanz A. és Lotz K.

ben nyitott könyv és mondatszalag,
pedig ludtoll van.

Kleinen Ernst

l.

Ernst Murr, 13 J. Kiel

250 M.

1177. Domenico Be

Sz. Siena közelében 1486-ban.

Madonna a gyermek

Egész alak, áll, kissé b
Jézus van, kit jobb kezével
fogja. Jobb lábával kőlapra lé
palástját jobb vállára vetette é
gyermekének ingét, derékon

Viaszkos szobor, magassá
sz. 1177. — Vétetett 1895 júl
lirán, vagyis 990 K-án. — Elszá
(246–895). — Az elszámolásra
1895 november 28-iki 61301 sz
számolást jóváhagyta az 1900 no
és az 1901 augusztus 26-iki
Jegyzet. L. az 1896-iki laj
— Preisliste № 181.

III 3

Pl

Vét 1895

Kelemen Emil

festő

l.

Nemzeti Szalon

1928.

Tavaszi Szalon

Hadsereg.

E lapon egy [illegible] Sc
Fähnrich, egy Jnfanterist, eg
Fregatten Lieutenant és egy M
1840-ből ábrázolva. Felirata

középütt: DIE K.
jobbra: No. 35.

a kép alatt: Kriegs Marine.
alól balra: F. l'Allemand.
jobbra: Gedr. bei J. Höf
legalól középütt: Wien bei J.

Szines kny., mér.
F. l'Allemand: Di
zweyer Jahrhunderte, J. Berma

Kelemen Emil

festő

II. Vajda u. 5.

MKSz 1947

Kelemen Emil

Szabad Művészet

1952. 6. n. 297. l.

Hoffmann Edith

Barabás Miklós.
Művészeti Pantheon.
Budapest, 1923. Pantheon irod. intézet rt.
8-r., 41, 2 l., 17 tábla, fűzve.

H. 3. p. e.

—.50

Kelemen Emil

l.

Tamás Galéria

96.12

*180-928 180-681

Dunántuli Selyemszövőgyár Részvénytársaság
Sopron, Kőszegi-út 8.5-50
Központ: Budapest, IV. Deák Ferenc-tér 3.
Eladás: 383-530
Könyvelés: 184-655

Galambos selyem és szövet, Bp. IV. Ferenciek-tere 4. 386-305, 183-630

Kispesti selyemszövőgyár Schiel Testvérek r.-t. Városi irodája: Budapest. V. Deák Ferenc-u. 10. *181-845
Gyár: Kispest, Szapáry-u. 7/9. 147-057, 146-869

Loránt és Beck, nagy és kiskereskedő. Budapest, IV. Petőfi Sándor-u. 16. 188-701

Soproni Selyemipar R. T. Központ: Budapest. V. Sas-u. 27. 118-033

Szénásy Gyula női és férfi divatkelmék, selymek, bársonyok és fehéráruk, Budapest **IV. Kristóf-tér 4.** (Szervita tér sarok.) 182-702, 182-274, 182-679

Szénásy, Hoffmann és társa r.-t. selyem és szövet különlegességek. Budapest, V. Bécsi-u. 6. 183-062. 383-584

Szűcs és Márkus selyem, gyapjuszövet, csipkevolán és bársonykülönlegességek áruháza. Bp IV. Petőfi Sándor u. 18. 188-031 188-032

kefegyár, Balassagyarmat, Csesztvei-u. 9/11. 45

Budapest

Wassermann Mihályné, Robertó seprűműhely kefe, ecset, meszelő nagykereskedő. Bp. IX. Renolder-u. 20. 130-384

Debrecen

Fazekas József seprű és kefegyáros, Debrecen, Iskola-u. 1. 17-05

Győr

Nyugatmagyarországi házilipar cikkek és cirokseprő üzeme. Győr, Ágyugyártelep. 14-10

Orosháza

Kovács József ifj., cirokseprők és seprőnyelek gyártása, eladása, Orosháza 3-49

Pécs

Ágoston Gyula seprűkészítő és kereskedő, Pécs, Felsőhavi Boldogasszony-út 11. 33-36

Sárvár

Schwarz Lajos cirokszalma export és cirok seprőgyár, Sárvár 27

Szeged

DANNER LÁSZLÓ, cirokseprő nagykereskedő, Szeged, Teleki-u. 1. 49-98

Szolnok

Tiszavidéki mezőgazdák termelő és ért. szöv. cirokseprő- és hántolóüzem, Szolnok, Tomory-u. 35. 1-80

~~Andrássy Kurta János~~

~~377 l.~~

sovább

Kelemen Emil

377

wod

Szegi Pál: Kiállítások naplója

Válasz. 1948. VIII. évf.

4. sz. 377. l

CSONKA-

MAGYARORSZÁG

KÖZIGAZGATÁSI

HELYSÉGNÉVTÁRA

Levélcím:

Budapest 2. Póstafiók 50

Felhívás a HELYSÉGN
kiadásának m

Azon örvendetes változás, melynek k

MAGYAR FELVIDÉKN

és községe tér viss

továbbá, hogy az utóbbi években az eddigi C

62 új község alakult, 29
való egyesülés fo
344 községnek pedig a ne

az ország vármegyei, járási, községi (körjegy
a járásbíróságok, adóhivatalok, csendőrörsök
utolsó pósták és távirdák, a legközelebbi vasú

7500 további vál

szükségessé vált, hogy a hivatalos adatok alapján sze

HELYSÉGNÉVTÁR Ú

Kelemen Emil

l.

Kallai 1948

110. n.

117, 118. n

A zalaegerszegi k

Pk.11.187/1939/7

V é g z é

Lehm József kérelmetőnel

rásbiróság felhivja Dr.Szentiv
ket,hogy esetleges szakértői k
következmények terhével terjess
Pusztai József szakértő
most már 8 nap alatt terjessze
A fenti határidő eltelt
értők költségei tárgyában hat
Zalaegerszeg,1939 évi m
Dr.Szabó Tivadar sk.kir.

Kelemen Emil

Koll. kiäll. az Ernstben
1929. sept. Rajzok.

1027. Engerth Edle.
Sz. Pless-ben 1818 május 13-

Saját arczképe.

Derékig látható, ki
karba téve tartja. Elválas
szemöldöke, bajusza és kö
csokorra kötött fek
tázott kelméből és kettős
szük. Jelzése oldalt jobb
1844.

Vászon, méretei 68.
Vétetett 1906. szep
(1825-906)

Sz. 153

Kelemen Emil

festő

Műcs. kiáll, 1933 tól
Pipics 115 l.

gyarország, Sáros m.). 1715.

ziskanerkirche. 1715.

n-kastély kerti homlokzata.

lós, 1668—73.

les einst. Bethlen-Kastells.

ethlen, 1668—75.

mplom belseje. XV. sz.

ichael-Kirche. XV. Jh.

gyház belseje. XV. sz.

h-Domes. XV. Jh.

templommal.

Hintergrunde

le mit der Kirche.

ár. XV. Jsz.

Rittersaal. XV. Jah.

esegyházról. XII. sz. vége.

ár)Karlsburg). Ende XII. Jh.

Kelemen Emil

Utca, olajf.

X. Tavaszi Salon

1935.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

Budapest, 1935.augusztus 19.

Kedves Barátom !

Engedd meg,hogy egy kedves és kiváló fiatal földimnek fölvétele ügyében Hozzád forduljak, s legmelegebben kérjem Fürész István kiváló fiatal embernek a pécsi egyetem Orvosi Karára való felvételét. Nagyon lekötelezneél,ha ezt a kiváló fiatalembert felvennéd, nekem tennél vele személyes szivességet és barátságot. Pártfogoltam minden tekintetben érdemes támogatásra.

Kelemen Emil

Jessö

l.

Ki-Kicsoda?

403. l.

NYOMTATVÁNY

Budapest

úrnak

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI
ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
és
A MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

tisztelettel meghívja

L. VAN PUYVELDE

a belga művészeti múzeumok igazgatójának,
liègei egyetemi tanárnak

folyó hó 28-án (csütörtökön) délután $^{1}/_{2}6$ órakor
a Magyar Tudományos Akadémia előadótermében

Rubens et l'influence italienne

címmel tartandó előadására.

(Vetített képekkel)

GEREVICH TIBOR
az Orsz. Magy. Régészeti és
Művészettört. Társulat elnöke

FABINYI TIHAMÉR
a Magyar-Olasz Társaság
elnöke

Kelemen Emil

Tamás Galéria

Uj romantika -

1944. febr - márc.

Határörök, olaff.

nem azonos

Kellermann,

Emillel.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Kelemen Emil

Tamás Galéria
Ünnepélyes kiáll.
1942. febr.

Károly, VII-ik, római császár arczk.

III. 113.

g ez: INVICTISSIMO. POTENTISSIMO.
AC. DOMINO. DOMINO. CAROLO. VI.
GUSTO. MULTORUM. REGNORUM. EUROPAE.
E. MONARCHAE. MAXIMO. PIO. FELICI.
. AUSTRIACAM. humullime consecrat
que Servus designator.

ér. a rl. 50.5 : 59.2 cm.

91-51 B.

Térkép.

E lapon balra a VI. Kár
allegorikus ábrázolatot szeml
körülvett és czimerekkel ékes

TABULA GEOGRA
EUROPAE AUST
GENERA
sive
REGIONUM TERRA
OMNIUM ac SING
AUGUSTISSIMAE
AUSTRIACAE
HEREDITARIAR
exacta Delineatio
designata et edi
a
Joh: Christophoro Homa
NORIBERGAE
Cum Privilegio Sac. Caes M

Kelemen Emil

festő

vred

Rónsa M Sz. 241. l.

Kelemen Emil

rsd
2

Kádár Erzsébet: Kelemen Emil és Rózs János képei.
Magyar Csillag
1943. II. 631, 632. l.

kép. *Matteo di Giovanni: Szent Jeromos.*

(Niccolo di Foligno, egy nagyobb oltár felső része.) — Berenson 392. l. (Niccolo di Foligno.) Lepold—Lippay 55. l.

VOLONE, PAMFILO (milánói festő, 1590 körül — 1651)

ekedő férj

ekedő feleség

on, olaj, egyenkint 32 × 22 cm.
ve lenn jobbra, ill. balra: Pamfili fecit.
Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 850. l. — Maszlaghy II., 243—244. szám.

~~Feiks Jenő~~

Kelemen Emil

Paskó Károly

Ziffer Sándor

Szvákó
2

Hl Ervin: Uj cso-
portkiállítás az
Ernst-Muzeumban.
Budapesti Hirlap

1927. febr. 20.

~~Aba Novak Vilmos~~

~~Feiks Jenő~~

Kelemen Emil

Patkó Károly

Ziffer Sándor

U. 3912

Ujsag 1927. febr. 20.
(e. a.: Öt festő az Ernst-Muzeumban.)

Koroknyai Otto

Saját ar

Csaknem derékig
művész ábrázolva.
Rövid haja, szemöld
szürke. Ingének ga
nye kissé kivágott.

Koroknyai
f. 8

= 856. = 89

×

Vászon, méretei 74:
Vetetett a Szpmův.
tal, Lorman a P
1669).

Sz. N. 313/99.

Kelemen Emil

Ernst Múr. kiállításai

CXXXI. 1932

2.50

KÁLÓ JÁNOS
papír, könyv és írószerkereskedése
NAGYKÁTA

r.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Kelemen Emil

rajza

repr.

Irodalmi Freude

1949. III. évf. 4. sz.

18. l.

kegyeskedjenek.

aradtam a tit: Bizottságnak

Kesz Szolgája

BECK SÁMUEL
KOMÁNYA ÉS KOFÁRAGÓ ÜZLET
ERDŐBÉNYE.

Beck Sámuel

tovább

Kelemen Emil

Kmetty János

Marosán László

Medgyessy Ferenc

Mihaltz Pál

Mikus Sándor

Molnár C. Pál

Monostori-Moller Pál

Perlrott Csaba V.

Poharnok Zoltán

Sassy Attila

l. Alkotás Művészház

XXXI. kiáll.

1946. febr. - márc

jogi szempontból oly követel
hagyó intézkedése folytán /:
hijján:/ a törvényes örökös
helyzet csak akkor áll fönn
zás kelte után következett
iratában kifejezetten megmo
het következtetni.- és kell

Szivesk
ződést szerezni arról, hogy
fia egyedüli örökös és igy

Bud

Kelemen Emil

~~Desi~~

~~Diener Dénes Rudolf~~

~~Duray Tibor~~

~~Egry József~~

~~Elekfy Jenő~~

~~Fenyő György~~

Ferenczy Noémi

~~Förstner Dénes, Jaddi~~

~~Frank Frigyes~~

~~Gadányi Jenő~~

~~Hatvany Ferenc~~

Hincz Gyula

Kelemen Emil

l. Tamás Galéria

128 sz. Önarcképek

1942. febr.

Kovács

K

P/P9

Gerhardt Alajos:

Mellig, hétnyolczad b
szeme, szemöldöke, kis bajus
látható, fekete kabátja a
vetetten viseli. A jobb kar
hard Alajos".

Olajfestés, vászonra, s

Vétetett 1893 évi április hó 2

Ára 65 frt. (72/93.) 22/

A 1896. II. 19-én kelt
eiredeves kiállításnak engedre
zett visna (54/97).

Elszámoltatott 1894. VI.
én a 3135 szvsz. leirat (12

Kelemen Emil

Tájképpel szerepelt a szèntendrei festők kiáll.-án a Nemzeti Szalónban.

M.H.930.III.2.

MDK

Kelemen Emil, festöm.

is részt vett a csoport kiállitáson
müveivel.

Ernst-Muz. CV. csop.kiállitása.
Magyar Müvészet.1929. 6.sz. 364.l.

Kelemen Emil

MDK

Toronydaru, tus

Műcsarnok 1952 Tavaszi Tárlat

Kelemen Emil

Szerepet a Nemzeti balon-
ban a K. U. T. Kiállí-
tásán

Kiemelik Tájrép-ét

M. 936 II/23

Kelemen Emil

Szerepel az Ernst Múzeum csoportfiáltítósán

Nemzeti Lipág 1927 II. 20

MDK

Kelemen Emil

Olasz város, vf.

Alkotás Művészház XIX. kiáll.

M.D.K.

Kelemen Emil

"Pihenő leány" c. müvének repr.-ját hozza a lap a müvész kollektiv kiállitásáról.

Szinházi Élet. Bp. 1933. dec. 3-9. XXIII. évf. 50. sz. 6o. lap.

.

Kelemen Emil.

A Tamás Galéria kiállitásain szereplő müvész.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Kelemen Emil, festőm.

modern törekvésre való, kvalitásos munkáival szerepel a N. Szal. tav. tárlatán.

? 932. VI. 19.

Kelemen Emil, festőm.

emlékére mellé.
Tavaszi párlat a Nemz. Szal.-ban.

—io.
M.D. 932. VII. 19.

Kelemen Emil, festőm.
friss, tehetséges piktor.
Tavassi tárlat a N. Szal.-ban.

(m.v.) N. U. 932. VI. 19.

Kelemen Emil, festőm.

emlékést érdemel Tavaszi tárlat (évadzáró) a N. Szal.-ban.

P. H. 932. VI. 19.
(f. j.)

MDK

Kelemen Emil

Birkák, gouache

Nagybányaimfestők. Nemz.Gal. 1962.jun.

MDK

Kelemen Emil

Nagybányai festők. Nemz.Gal. 1962. jun.

MDK

Kelemen Emil

Rim, of.

Szoc.Dem.párt képzőművészeinek társ. és meghiv. művészek kiáll. Ernst Muz. 1945. okt.

Kalevan Emil

Akvarelleje szerepel a Műterem helyi-
ségeiben rendezett csoportki állításon.

Nemzeti Ujság 1935. III. 17.

MDK

Kelemen Emil

Botorkalas, olajf.

I.Művészeti Kiáll.Kat.1946.Jul.-7.-Jul.28.-ig
12.lap

MDK

Kelemen Emil

"Éltető", olajfestm.

Magyar Művészhetek Reprezentativ Képzőm.
Kiáll.1947.Jan.Ernst Múzeum.Kat. 8.l.

Kelemen Emil.

Kiállitotta müveit az Ernst muzeom 1948-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Kelemen Emil.

1938-ban a Tamás Galériában kiállitottak müveit.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Kelemen Emil.

A Tamás Galéria kiállitotta müveit 1943-ban.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

szövarch 20.-200.lap

Kelemen Emil.

Az Ernst muzeom kiállitást rendezett müveiből 1929-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

MDK

Kelemen Emil

Táj, of.

KUT 1937. ápr. N.Szal.

-lye :----------

Kelemen Emil, MDK

a Tamás Galériában arat ta sikereit.

Tamás Henrik képzőművészének jubileuma./10 év/.
Magyarság. 1938.okt.9. 20.l. 100. kiáll.

Kelemen Emil, Festöm. MDK

"Csendélet"8ét látjuk.

/k.i./: Jubilál a Tamás Galéria./10 év.100.kiáll./

Pesti Napló.1938. okt.9. 18.1.

MDK

Kelemen Emil, grafikus

Nem igen lehet mit mondani még, grafikái vázlatosak, bizonytalanok.

Komor András: Kiállítások.
Ernst Múzeum Kiállítása. -Pandora. 2.sz. 122-123.l.
1927.

Kelemen Emil festő M.N.K.

Nála lakott egyideig a Római parton Mészáros László szobrász.

14. 1.

Kelemen Emil
festő

M.D.K.

U.S.A.-ból városát végigjárta
már Kelemen Emil kiállítása

—: Hírek
Művészet, 1963. július – 44 lap

MDK

Kelemen Emil, festöm.

Rim. Olf.

v. Ernst Muz.- A Szocdem.Párt Képzöm.-nek Társasága és meghivott müvészek kiáll.-a. 1945.okt.13-28. Kat.

MDK

Kelemen Emil

Szüret, olaj.
Kirakat, olaj.
Szőttes, olaj.

Rippl-Rónai Társaság kiáll.Nemzeti Szalon
Művészeti Egyesület 1948.dec.12.-dec.26.
Kat.

MDK

Kelemen Emil

Radnai Panni és Kelemen Emil közös alkotása.
Szüretelés Badacsonyban az 1800-as években.
Mozaik. 1.90x3.70 m

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás.Mücsarnok.
1955.Kat.48.1.

MDK

Kelemen Emil graf.

Lyka K: Müvészeti krónika. MM. 1929. 429-433 l.

Kelemen Emil MDK

Bedumon, olf.
Magam, vizf.
Török koppány, olf.
Hajmásik olf.

Nemzeti Szalon 1928. ápr.
Tavaszi Szalon

MDK

Kelemen Emil

"Éltető", olajfestm.

Magyar művészhetek reprezentativ képzőművészeti kiállitása v.Ernst Múzeum.

Katalógus 1947 jan.4-26-ig. 8.o.

M.D.K.

Kelemen Emil festő

Egy sorozat akvarellt mutat be az Ernst-múzeumban rendezett 1929 évi őszi tárlaton.

Cikk: Csoportkiállitás az Ernst-múzeumban (r.)

Pesti Napló 1929.szept.15. 12.o.

MDK

Kelemen Emil,

egyelöre csupán rajzait mutatta be. Minden jó reménységgel tele vannak.

Elek Artur: PatkóKároly, Aba Novák Vilmos és társaik. Képzöm.Figyelö rovat. Nyugat.1927. márc.1.
Ernst Muz.kiáll.-a. 443-444.l.

MDK

Kelemen Emil,

a többi munka között kiválnak művei.

Ybl Ervin: Kép- és szoborkiállitások.
B.H. 1934 nov. 25. 2o.l.

MDK

Kelemen Emil, festö

Táj.

Bp. Mücs.-OMKT Nemz. Képzömüv. kiáll. /Rend. M. Kir. Vall.- és Közokt. Min./. 1933 ápr. 19.-máj. 25. Kép. tm. 27. l.

MOK

Keleman Emil, festő

Toronydarn Tusrajz.

Mücs. - Tav. tárl. a Mücs. - ban. Hősök tere
1952 máj. 10 - jun. 4. Jegyz. 11. l.

MDR

Kelemen Emil, festő.

Olasz város, v. f.

Alk. Mův. Lár. - XIX. Kiáll. - 1943 okt. - Magy.
Mesterek. - Jegyz.

MDK

Kelemen Emil, festő.

Olasz táj vízf.

Alk. - Anův. Lár - XVI. Kiáll - - 1943 aug. - Magy. Mesterek.
Jegyz.

MDK

Kelemen Emil, festő

30. Versenyfutás (nincs rajz)

46. Tópart, of

12. Fekete földek aquarell

Mův. és Keresk. Int. (v. Ernst Anz.) – Nemz. Sportbiz. és a M. Képzőm. Szabadszerv. kiáll. – 1945 VIII. 11–26. – Kat.

MDK

Kelemen Emil

illusztrációk az alábbi műben:

Tersánszky J.Jenő: A félbolond. Bp. 1947.

MDK

Kelemen Emil, festő.

Ucca. of.

Nemz. Szal.-Mův. E.-Szinyei Társ. X. tav. kiáll. -1935 V. 8-19.
Kat.

MDK

Kelemen Emil

Csüggedők, of.

Legenda, of.

Magy. Képzőműv. ujabb irányai. K.Szal. 1948. jan. 16 l.

MDK

Kelemen Emil

Gyümölcs, of.

Magy. Képzőmüv. ujabb irányai. M.Szal. 1948, jan. 15 l.

Kelemen Emil
festőművész

Csoportkiállitás - Ernst-Muzeumban - akvarell-kollekciótmmutat be. Szereti a tarkaságot, sok szint összemosva vagy egyszerü foltokban. Tájképeinél érdekesebbek figurális fejei, cigánytipusok és a mester két önarcképe.

Pesti Hirlap
1929.IX.15.

Kelemen

festőművész

Színyei Társaság tavaszi kiállitása - Nemzeti Szalónban - képével szerepel.

E s t .
1933.III.19.

Kelemen Emil

festőművész

Szinyei Társaság kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Magyarország
1935.III.19.

M.D.K.

Kelemen Emil

A Rippl Rónai Társaság által a Fészek Klub szalonjában rendezett kiállitáson szerepel müveivel, amelyekről B.I.: "Két érdekes kiállitás" cimmel ir.

Szinház, Bp. 1947. ápr. 2-8. III. évf. 14. sz.

Kelemen Emil

Hevesel a KUT jubiláris kiállításán
a Nemzeti Kalonban

Nyság 1937 XI. 20.

M.D.K.

Kelemen Emil

Szerepel müvével az Ernst Muzeum kiállitásán, amelyet "Képzőművészek a hadifoglyokért" cimmel rendeztek a "Siess Adj Segits" akció keretében.

Szinház, Bp. 1947. jan. 8-14. III. évf. 2. sz.

Kalamen Emil

Szinyei M. Társaság Tavaszi Szalonján szerepelt.

NU.934.IV.4.

Kelemen Emil

Szinyei Társaság fiatal jainak kiállításain a Nemzeti Szalonban szerepelt.

PN. 934. IV. 1.

Magyar királyi államvasutak. Ügyirat-

Utalványszám ...../B I..... **ügyosztály.**

Fizetési u

---

a magyar királyi államvasutak főpénztára á

Pengő

azaz

A ..... *Pengő* ..... *fillérről kiállítandó* .....

Budapesten, 193.....

Utalványozza «.....**» főosztály:**

Kelemen Emil

Szinyei fiatalok tavaszi kiállításán a Nemzeti Szalonban szerepelt.

Mo. 934. IV. 1.

P. M. 930. III. 30

MDK

Kelemen Emil
Határőrök, olaj

Rippl-Rónai Társ. I. kiáll. Ernst Muz. 1946.
márc. 8 1.

MDK

Kèlemen Emil

Templomhegy, paszt.

Rippl-Rónai Társ. I. kiáll. Ernst Muz. 1946. márc. 6 l.

MDK

Kelemen Emil
Varjak, kréta

Rippl-Rónai Társ. I. kiáll. Ernst Muz. 1946. márc. 6 l.

MDK

Kelemen Emil
Akt, olaj

Rippl-Rónai Társ. I. kiáll. Ernst Muz. 1946. márc.
7 l.

MDK

Kelemen Emil
Rim, olaj

Szoc.dem.párt képzőművészeinek társ. Ernst Muz. kiáll.
1945. okt. 7 l.

Helemen Emil

Gyékény hordás, t.

Műterem II. csoportkiállítás. 1933.

Kelemen Emil

Fürösztés

Uj magyar aquarellek, Tamás Gal. CXI. kiáll.

Kelemen Emil

Olasz táj, vizf.

[illegible] XVI. kiállításon. 1943.

[illegible] 3 l.

Kelemen Emil

Tavasz, temp.

KUT kiáll. N.Szal. 1941. nov.

Kelemen Emil

Istálló, temp.paszt.
Szakállas fej, temp.paszt.

KUT kiáll. N.Szal. 194o. nov.

Kelemen Emil
Keleti Artur, olaj

KUT kiáll. N.Szal. 1942. nov.

Kelemen Emil

Kohómunkások, olaj

Főv. Képtár XXXV. kiáll. 1948. ápr. 12 1.

Kelemen Emil

Tájkép, temp.

KUT kiáll. N.Szal. 1936. febr. 3 l.

MDK

Kelemen Emil

Határőrök, festm.

Uj romantika. Tamás-Galéria CLIV. kiáll. 1944. febr. 5 l.

MDK

Kelemen Emil

Vietri sul Mare, vizf.

Emit-dij. N.Szal. 194 . ápr.

MDK

Kelemen Emil festő

Benczur-u.19.sz.lakóház lépcsőház-mozaikja repr.

Lakástervezésünk néhány kérdése Magyar Épitőmüvészet 1954.4-6.sz. 121.l.

Kelemen Emil
Táj, olaj

KUT kiáll. N.Szal. 1937. ápr.

Kelemen Emil

Képeslap

Ernst-Muzeum CXXXI. /jubiláris/ kiállitása.
1932. május, 22 l.

MDK

Kelemen Emil

Fej, rajz

Berek, rajz

Beteg, rajz

Ernst-Muzeum kiáll.CV.Csopertkiáll.Ernst.1929 szept.

12.1.

MDK

Kelemen Emil

Cigányok, rajz

Elől megy, rajz

Maros, rajz

Ernst-Muzeum kiáll.CV.Csoportkiáll.Ernst.1929 szept. 12.1.

MDK

Kelemen Emil

Tél, rajz

Önarckép, rajz

Tenger, rajz

Ernst-Muzeum kiáll.CV.Csoportkiáll.Ernst.1929 szept. 12.1.

MDK

Kelemen Emil

Marha, rajz

Fázom, rajz

Házak, rajz

Ernst-Muzeum kiáll.CV.Csoportkiáll.Ernst.1929 szept. 12.1.

MDK

Kelemen Emil, festö

Testamentum. Olf.

Föv.Kpt.-MKSzSz.-II.Szabad Hmsz.Kiáll. 1947, márc.16.-
ápr.6. Kat. 13.

Kelemen Emil és Radu a Panni

közösmunkája

Badacsonyi szüretelés az 1800-as évek elején. c. mű, a VI. M. Képzőm. Kiállításon

(Reprodukció a 33. l-on)

Nejsmüvelés, 1956. 1.sz 33. l.

Kelemen Emil

MDK

Tájkép, tempera

Nemzeti Szalon 1936. febr-márc.8.
KUT kiállitás

MDK

Kelemen Emil, festö

Ta vasz. Tempera.

Nemzeti Szalon. Kut. 1941 nov.-dec. Kat.

MDK

Kelemen Emil

Tamás Galéria 128.sz. Önarcképek.1942. febr.

Kelemen Emil, festő MDK

Tavaszi Szalon kiáll.
Pesti Napló 1935. máj. 9.

MDK

Kelemen Emil

Sós: Száz magyar művész kiáll. A Főv.Képtárban.
Népszava, 1948. okt. 17.

MDK

Kelemen Emil

Szabad Művészet, 1947. 12.sz. 247. l.

MDK

Kelemen Emil

részt vett a Kortárs első kiállitásán.

Kassák L.: Az első müv.kongresszus köszöntése.
Kortárs, 1947. 5.sz. 132.l.

MDK

Kelemen Emil

:narckép, of.

Képzőművészetünk a felszab. óta, Szfv Képtára 30. kiáll. 1947. okt. 9. l.

Rónay Mária

Kelemen Emil: Kislányok /of./

SZABAD MŰVÉSZET

1948. ápr. 4. sz. 150. l.

/Székely Z.: Kiállitások./

MDK

Kelemen Emil

Szentendrei Festők Társ. I.kiáll. N.Szal. 1930.

KELEMEN EMIL

Nagybánya művészete (katalógus)
Magyar Nemzeti Galéria, 1996

504-505
Szöveg : 257,

M.D.K.

Kelemen Emil, festő

a szentendrén dolgozó művészek (Haulisch jelöltje)

nevét ~~a művésztelep tagjai~~ között

emliti:

Haulisch Lenke: A szentendrei művésztelep fogalmának tisztázásához

Művészettörténeti Értesitő, 1965, XIV. évf. 3. sz.

227. old.

Kelemen Emil

MDK

Táj

Műcsarnok 1933 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Kelemen Emil

Tét

Kelemen Emil

Kilkit

MO. 1942. II. 5.

. . . . . .

. . . . . .

ok: . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

müveivel: . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

on: . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

MDK

Kelemen Emil

Öreg, rajz

Táj, rajz

Pince, rajz

Ernst-Muzeum kiáll.CV.Csoportkiáll.Ernst.1929 szept.
12.1.

KELEMEN Emil

154-155./212

Oltványi 1991

i.m.

37. Uo. p.259; 47.5 ábra

38. Wiederonders, Gerlin
Friedrich Schinkels.
Karl Friedrich Schin
lógus. Berlin, 1982.
Karl Friedrich Schin
képaláirás. E könyve
gyelmemet.

39. Ld. a 29. jegyzetber

40. A Monarchia neogótil
kunstwerk-templomai
történeti festészet

KELEMEN Emil festő

Vall. Los Angeles, 1961

Irodalmi Újság, 1961 augusztus 15. 12.

KELEMEN Emil festő

Irodalmi Ujság, 1964.április 1. 8.

MDK

Kelemen Emil

Női arckép. / Aba-Novák Vilmosné/
o.,v. 68.5x52 cm. Mgt.Bpest.

Önarckép
o.,v. 59.5x67.7 cm. MNG Ltsz.: F.K. 8248

Magyar Nemzeti Galéria.Nagybanyai Festők.
Budapest 1962. Kat. 34.l.

Kaleman Emil

festő

1957-től New Yorkban él

Kishonthy Zsolt – Muráditi Jenő: Nagy Oszkár. Nagybánya Könyvek 2. Miskolc, 1993, 24, 25.

MDK

Kelemen Emil festő

Lósorozás, k.

Vetők, k.

Kufstein, k.

K.E. kiáll. Ernst Muz. 1948. márc.

MDK

Kelemen Emil festő

Madárfej, v.

Akácos, k.

Rab, k.

K.E. kiáll. Ernst Muz. 1948. márc.

MDK

Kelemen Emil festő

Héthid, k.

Tücsök, k.

Rögtönzés, of.

K.E. kiáll. Ernst Múz. 1948. márc.

MDK

Kelemen Emil festő

Páris 194o. of.

Ámos Imrék, of.

Szerencse fel, of.

K.E. kiáll. Ernst Muz. 1948. márc.

MDK

Kelemen Emil festő

Feszületnél, of.

Halódó, of.

Pusztitás, k.

K.E. kiáll. Ernst Muz. 1943. márc.

MDK

Kelemen Emil festő

Öröm, of.

Toloncba, of.

Szabadság, of.

K.E. kiáll. Ernst Muz. 1948. márc.

MDK.

Kolonen Emil festő

A végzet angyala, of.

Önarc ecsettel, of.

Ritornello, of.

K.E. kiáll. Ernst Mus. 1948. márc.

MDK

Kolomen Emil festő

Dilemma, of.

Csüggedők, of.

Rózsa Miklós, of.

K.É. Kiáll. Ernst Múz. 1948. márc.

MDK

Kelemen Emil

Női arckép, o.

Önarckép, o.

Tájkép, o.

Nagybányai festők. Nemz.Gal. 1962. jun.

MDK

Kelemen Emil

Szent Endre.

Az Ernst-Múzeum Kiáll.CVI. A Munkácsy-céh
II.Reprezentatív Kiáll.Bpest.1929.Okt.hó
Kat. 10.1.

MDK

Kelemen Emil festő

Gyermekévek, of.

Merengő, of.

Gellért Lajos, of.

K.E. kiáll. Ernst Muz. 1948. márc.

MDK

Kelemen Emil festő

Bányászgyerek, of.

Monyas, of.

Anya gyermekével, of.

K.E. kiáll. Ernst Muz. 1948. márc.

MDK

Kelemen Emil festő

Ikrek, of.

Ember, "

Derü, "

K.E. kiáll. Ernst Muz. 1948. márc.

MDK

Kelemen Emil festő

dr.Szeles Pálné, of.

Gladiola, of.

$L_o$vasok, of.

K.L. festő kiáll. Ernst Múz. 1948.márc.

MDK

Kelemen Emil festő

Festő a tarlón, of.

Szekér, of.

Határőrök, of.

K.E. kiáll. Ernst Aus. 1948.márc.

MDK

Kelemen Emil festő

Legenda, of.

Francia nő, of.

Zöld ablak, of.

K.E. festő kiáll. Ernst Muz. 1948.márc.

MDK

Kolemen Emil festő

Papagáj, of.

Szinpad, of.

Kötéltáncos, of.

K.b. kiáll. Ernst Mus. 1948. márc.

MDK

Kelemen Emil festő

Templomkapu, v.

Gőzben, v.

Szobában, v.

K.E. kiáll. Ernst Mus. 1948. márc.

MDK

Kelemen Emil festő

Magda, of.

Müteremsarok, of.

Fej, of.

K.E. festő kiáll. Ernst Muz. 1948.márc.

MDK

Kelemen Emil festő

Röpdösés, v.

Győztesek, v.

Üzletben, v.

K.B. kiáll. Ernst Muz. 1948. márc.

MDK

Kelemen Emil festő

Karosszékben, k.

Halászat, v.

Virágok, v.

K.E. kiáll. Ernst Muz. 1948. márc.

MDK

Kelemen Emil festő

Táj, k.

Figura, k.

Lepke, k.

K.E. kiáll. Ernst Muz. 1948. márc.

MDK

Kelemen Emil festő

Nyulak, of.

Modell, "

K.E. kiáll. Ernst Muz. 1948. márc.

MDK

Kelemen Emil festő

Aranykor, of.

Kovácsok, of.

Papucsvirág, of.

K.E. festő kiáll. Ernst Múz. 1948.márc.

Kelemen Emil

Szerepelt az I. nemzeti tárlaton.

Ak 1933. IV. 20.

Kelemen Emil Radnai Panni MDK

Szüretelés Badacsonyban az 1800-as években, mozaik

Műcsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

M.D.K.

Kelemen Emil, festő

Mészáros baráti köréhez tartozott, de Mészárosné még nehéz is csak azt írta Bécsből, (1935, apr. 25-én) hogy jól megvannak a Collegium Hungaricumban, és férje rövidesen Párizsba fog utazni - ő pedig vissza Budapestre. Akkor már elhatározott dolog volt, hogy Mészáros majus folyamán Moszkvába utazik.

S. Konta: Laszlo Meszaros v Szovjetszkom Szojuze, /Mészáros László a Szovjet-Unióban/,

Acta Historiae Artium, Bp.1963. Tom.IX. fasc.3-4. 346, old

A TAMÁS-GALÉRIA CXLIX. KIÁLLITÁSA

V., AKADÉMIA UCCA 8

TÁVB. 125-423

Van szerencsénk tisztelettel meghívni

KELEMEN EMIL

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLITÁSÁRA

amely október hó 30-án szombaton délután 5 órakor nyílik meg. Nyitva november hó 10-ig naponta délelőtt 10-től 2-ig, délután 4-től 6-ig, vasárnap 10-től 2-ig.

Ez a meghívó a megnyitás napján érvényes

Kelemen Emil
festő

B U D A P E S T

XIV. Lágymányosi-ut 16. félem.

Nagymélt.
Méltóságos
Nagyságos

Dr. Szentiványi Gyula

úrhölgy
úr
b. családjának

MDK

Kelemen Emil

Tájkép
o.,v. Mgt.Bpest.

Magyar Nemzeti Galéria.Nagybanyai Festők.
Budapest 1962. Kat. 34.1.

MEGHÍVÓ

KELEMEN EMIL

a v. ERNST-MUZEUM-ban VI., Nagymező-utca 8.

GYŰJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSÁRA

Rendezte *KÁLLAI ERNŐ*

A kiállítást megnyitja március 13-án, szombaton 1/2 1 órakor

MIHÁLYFI ERNŐ dr.

Nyitva március 29-ig, hétköznap 12—4 óráig, szombat és ünnepnap 10—2 óráig

Megtekintés díjtalan

GELLÉRT LAJOS

verseket mond március 15-én 1 órakor

POGÁNY Ö. GÁBOR dr.
március hó 21-én 12 órakor

RABINOVSZKY MÁRIUSZ dr.
március hó 29-én 12 órakor

tárlatvezetést tart

ERNST-MUZEUM
MŰ- ÉS RÉGISÉGKERESKEDELMI VÁLLALAT
VI. NAGYMEZŐ-U. 8. 421—968

NYOMTATVÁNY

Dr Szentiványi Gyula

hölgy
úr
b. családjának

BUDAPEST

Fáy mányosi u. 16.

4162.48. — Független-nyomda, Budapest.

Kelemen
festőművész

Csoportkiállitás - Ernst Muzeumban - akvarelljei fő-
leg a szinek meleg összgahngjával hatnak.

Nemzeti Ujság
1929.IX.15

MDK

Kelemen ÁEmil festő

3 fej, v.

Gesztenyefa, v.

Tehenek, v.

kiáll.
K.E. Ernst Muz. 1948. márc.

M.D.K.

Kelemen Emil

A művész ötvenezer pengős dijat kapott a "Művészek ujjáépitési kölcsöne" cimén a művészek részére megállapitott dijazási keretből.

„50.000.- P.-ős dijat kapott ötven képzőművész" c.
Szinház, Bp. 1945. szept. 12.-18. I. évf. 5. sz. 22. lap

MDK

Zolcmen Emil festő

Humusz, v.

Ékszerdoboz, v.

Majoltság, v.

K.B. kiáll. Ernst Mus. 1948. márc.

MDK

Kelemen Emil festő

Tél, v.

Szakáll, v.

Gauguinnel, v.

K.E. kiáll. Ernst Mus. 1948. márc.

MDK

Kelemen Emil festő

Fürésztelep, v.

Kanca, v.

Kilátás, v.

K.E. kiáll. Ernst Múz. 1948. márc.

Kelemen Emil festő

Istállóban, k.

Párkányon, k.

Varjak, k.

K.E. kiáll. Ernst Muz. 1948. márc.

Kelemen Emil festőművész

A Wolfrum Galériában a művész 20 művéből álló kiállitása a napokban nyilt meg. Az 1895-ben Bpesten született művész Bécsben és Münchenben folytatta tanulmányait.

Die Presse, 1958. IV. 27.

M.D.K.

Kelemen Emil

Az Ernst-muzeumban rendezett gyüjteményes kiállitást. A müvész akvarelljeit, olajképeit, portréit dicséri és külön kiemeli Gellért Lajos és Keleti Artur portréit,- Berend Ilona: "Márciusi kiállitások" c. kritikájában.

Szinház, Bp. 1948. márc. 16-22. IV. évf 12. sz.

MDK

Kelemen Emil festő

Takaritás, v.

Fekete földek, v.

Fürdőzők, v.

kiáll.
K.E. Ernst Muz. 1948. márc.

MDK

Kelemen Emil festő

Heverve, k.

Pálmasor, v.

Hálóteregetők, v.

kiáll.
K.E. Ernst Muz. 1948. márc.

MDK

Kelemen Emil festő

Gyümölcsös, v.

Köröspart, "

Napraforgók, "

kiáll.
K.E. Ernst Múz. 1942. márc.

MDA

Kelemen Emil festő

Teverem, v.

Barnuka, v.

Muskátli, k.

kiáll.
K.n. Ernst múz. 1948. márc.

MDK

Kelemen Emil festő

Nagybányai táj, of.

Csontváry emléke etére, of.

Óváros, of.

K.E. kiáll. Ernst Muz. 1948.márc.

MDK

Kelemen Emil festő

Gyerek, of.

Gyapjufosztók, of.

Kislányok, of.

K.E. kiáll. Ernst Muz. 1948.márc.

MDK

Kelemen Emil festő

Dombos táj, of.

Csikó, of.

Önarc, of.

K.E. kiáll. Ernst Múz. 1948.márc.

MDK

Kolomen Emil festő

Bányavidék, of.

Bánk, of.

Festő a tarlón, of.

K.E. kiáll. Ernst Múz. 1948.márc.

MDK

Kelemen Emil festő

Alakulóban, of.

Őszi rózsa, of.

Kötélugrók, of.

K.E. festő kiáll. Ernst Muz. 1948.márc.

MDK

Kelemen Emil, festö

Kényszerhelyzet.höségben.
Pisztrángok.
Gyávaság.
Félsziget a kikötöben.
Tin.
Csasztár. Olf.

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat.1932.junius. Kat.

Kelemen Emil

Szerepelt a Nemzeti Szalon tavasi tárlatán.

NL 1933. IV. 16.

Kelemen Emil

Elismerő oklevelet kapott az Uj holon alt hállításán.

P. H. 934. XII. 11.

Kelemen Emil

Egy képe nekrajzel a KUT-
kiállításán a Szalonban

Magyarság 1937 IV. 3

Kelemen Emil

Grafikai művekkel nekrológ az Ernst Museum csoportkiállításán

Magazin 1927 II. 20

Kelemen Emil

Elismerő oklevéllel tüntették ki.

M.U.934.XII.15.

Kelemen Emil

Pályázott a Ferenc József festészeti dijra.

N.U.934.VI.2.

Kelemen Emil

Szerepelt a Nemzeti Szalon tavaszi tárlatán.

PH. 1933. IV. 16.

Kelemen Emil

Uj Holonbau (Kossuth Lajos-12)
aktiválitása van rent.

P. H. 934. XII. 11.
B. H. 934. XI. 25.

Kelemen Emil

— **(Kelemen Emil kiállítása.)** A Mária Valéria uccai Fränkel-szalón ma megnyiló kiállításán új festő mutatkozik be közönségünknek: *Kelemen* Emil, aki először lép nagyobb kollekcióval a nyilvánosság elé. Kelemen kétségkívül nem érdektelen művész, de stílusa olyan törekvéseket mutat, amelyek a modern magyar festészet ízlésétől és mértékeitől meglehetősen távolesők. Főként Chagall és a német expresszionizmus volt reá befolyással, azonban hatásuk még nem váltak művészetének szerves elemeivé: Kelemen Emil igen sokszor bizonytalan még az idegenből vett forma és a kifejezés kiegyensúlyozásában. Kollekciója szingazdag és néhol jóízlésű akvarelljei a legszimpatikusabbak — feltétlenül megnyerőbbek, mint a harsogó és egyenetlen olaj és tempera-kompozíciók. *(—r.)*

Mo. 1933. XII. 2.

Kelemen Emil grafikus

harapal az Ernst Museum csoportriáltitásán

Esti Kuriz, 1927 II. 20

Kelemen Emil grafikus

Karcokkal, kráta és tollrajzokkal
nevezet az Ernst Museum
csoportkiállításán

Pesti Napló
~~Esti Kurir~~, 1927. II. 20.

Kelemen Emil
festőművész

Csoportkiállitás - Ernst-Muzeumban - képeivel szerepe
Tulságosan változatos, tétovázó. Néhol szétesö - Marhák
Csabdi - , néhol meglepően egységes - Favágó, Vándorok

Magyarság
1929.IX.15.

Kelemen Emil
festőművész

Csoportkiállitás - Ernst-Muzeumban - rajzokkal, akvarellekkel szerepel, mint jó akvarellista.

Esti Kurir
1929.IX.18.

Kelemen Emil
festőművész

Csoportkiállitás - Ernst-Muzeumban - akvarellekkel szerepel. Vizfestményein még érezhető a kezdő művész bizonytalansága.

Magyarország
1929. IX. 15.

Kelemen Emil
festőművész

Csoportkiállitás - Ernst Muzeumban - szines rajzai tehetségesek.

Az Est
1929.IX.15.

M.D.K.

Kelemen Emil

A Nemzeti Sazlonban rendezett tárlatról ir Berend Ilona: "Kiállitások az uj eszetendőben" cimmel és kiemeli a müvésznek az ott szereplő müveit.

"Szinház, Szeme Füle" c. rovat
Szinház, Bp. 1948. jan. 13-19. IV. évf.
3. sz.

M.D.K.

Kelemen Emil

Három nagy müvésztelep tagjai rendeztek kiállitást, amelyről Berend Ilona számol be "A Kortárs kiállitása" cimmel. Közöttük szerepel a müvész is, akinek müveit a kritika kiemeli.

"Szinház Szeme Füle" c. rovat
Szinház, Bp. 1947. nov. 25.-dec. 1. III. évf. 48. sz.

MDK

Kelemen Emil

Táj

Munkácsy céh 5.kiáll. Ernst Muz. 138.kiáll.
1933. márc. 1o 1.

Kelemen Emil

Tájkép, paszt.

Műterem. 3. csop. kiáll. 1935. márc.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kelemen Ferenc

HAJDU-BIHARMEGYEI
NÉPUJSÁG

1900 DEC 18.

1621

Kiállítás fafaragásokból

Érdekes kiállítást nyitnak meg vasárnap, december 18-án a püspökladányi járási művelődési otthonban. A járási tanács v. b. művelődésügyi osztálya és a művelődési ház közösen rendezi Kelemen Ferenc hollókői fafaragó népművész kiállítását. A tárlatot, amelyen a népművész legérdekesebb munkáit láthatja a közönség, délelőtt 11 órakor nyitják meg.

Vizsgaelőkészítő

neszerzők vonalába. Természetesen a népzene inspiráló hatása belőle is éppúgy hiányzik, mint a többi német zeneszerzőből. Fakturájában alaposan felkészült mesternek látszik, aki sokszor Hindemith stílusának közelségébe került. Dvorák hangulatos Rondója után

KELEMEN Éva Magyar Hírlap, 1986. okt. 31.

Budapesti Művészeti Hetek, 1986

Fotó: Szigeti Tamás

A Metalimpex székházában nyílt meg és november 15-ig látható *Makoné Kelemen Éva* festményeinek kiállítása. Az autodidakta művész témái elsősorban mai nőalakok: életük, örömeik, fájdalmaik, álmaik. A néha sejtelmes, álomszerű képek arról is vallanak, hogy kik a művészi elődei a művésznőnek.

Ma este fél 8-kor a Zeneakadémia kistermében lesz *Keller András* hegedűestje. Műsorában Bach g-moll szólószonátáját, d-moll partitáját és C-dúr szólószonátáját adja elő.

A Pesti Vigadó hangversenytermében ugyancsak fél 8-kor kezdődik a *MÁV Szimfonikusok* estje. Weber, Mozart és Schumann műveit *Breitner Tamás* vezényli, közreműködik *Kiss András*.

A Mátyás templomban is fél 8-kor kezdődik *Trajtler Gábor* orgonahangversenye.

érvényes képlete: felszabadulás, vagy pusztulás! Ez a valóság." A szép kiállítású, hasonmás kiadáshoz most *Tóth Pál Péter* írt bevezetőt, ismertetve Veres írásának korabeli visszhangját. *Darvas József* útjelzőnek tekintette, *Bálint György* pedig nagy jelentőségű irodalmi eseménynek. Kisebb fenntartásokkal fogadta *Haraszti Sándor*, *Braun Róbert*, jóval nagyobbakkal *Molnár Erik*. *Márai Sándor* viszont arról írt, hogy nem szégyenli bevallani, igazán ebből a könyvből ismerte meg a magyar parasztot. *Takács József* Veres Péter marxista látásmódjának jelentőségét hangsúlyozta.

Szülőföldem Magyarország címmel irodalmi szövegeket válogatott egy kötetbe *Erik Edit*; a politikai könyvkiadó gondozásában hatvanegy élő író s a közelmúltban elhunyt *Illés Endre* s *Ladányi Mihály* sorai vallanak a szülőföld igézetéről. Így — többek között — *Ágh István* iszkázi, *Benjámin László*

gek nyelve s teljes lesz a személyes, polgári és politikai egyenlőség!" A márciusi ifjúság azonban később mindinkább háttérbe szorult, s amilyen mértékben a középnemesi tendenciák kerekedtek fölül, oly mértékben vesztette el a magyar forradalom sajátos kelet-európai jelentőségét, elszigetelődvén mind a paraszti világtól, mind pedig a szláv és román környezettől. *Bem* tábornok viszont úgyszólván az utolsó percekig következetes demokrata magatartásával, katonai és politikai intézkedéseivel az erdélyi románságot mozgósítani tudta; seregében román ezredek szerveződtek. Bem közvetítésével indultak meg *Balcescu* és *Kossuth*, majd Kossuth megbízottjai és *Avran Iancu* közt a tárgyalások. A székelyek Bem apója adta vissza Erdélyben a magyar forradalom egyetemes kelet-európai jelentőségét.

Valójában nem a könyvkiadás, hanem a folyóirat-publikációk körébe tartozik, de min-

Kelemen Éva, gyermekrajzoló MDK

Édesapja bányász.
Szép képpel szerepel az I. ker.-i
gyermekrajzkiállításon.

Turi András: A Vár — gyermek-
rajzokban elbeszélve 4

ESTI HIRLAP, bu. 1964. febr. 1.

Kelemen Emil

1921/22

Ferkèpzomfoiskèvk

99.l.

Kelemen Endre

Budapest VIII.ker. Pártház. Építész Kelemen Endre, statikus Reitter Ferenc, belsőépitész B. Szerdahelyi Laura.- képes ismertetés.

Magy.Ép.ip.1971. 1.sz. 34-35.l.

Kelemen Dénes, festő

Új Művr. 2003. 9. p. 4.

SZERZŐDÉSBEN RÖGZÍTETT F
JÓVÁHAGYOTT OM-TÁ
szigorú számadási nyom

Kedvezményezett: ..... címe: .... Adóazonosító száma: ..... Pénzintézet: ..... Pénzforgalmi jelzőszáma:	
Teljesítés időpontja: év hó nap	Bizonylat kelte: év

A .....számú szerződés
javaslatában rögzített .....számú fela

Költségnemek	**OM-támogatás (Ft)**	Saját r
Működési költségek		
Személyi juttatások és járulékai		
dologi költségek		

MD K

Kelemen Emil, festö

Csendélet, olajf.

Az Alkotás Müvészház XXXII.kiállitásának katalogusa.
"A Müvész Két Arca". 1947.III.9-25.

MDK

Kelemen Emil

Lelátás, vf.

Vihar, vf.

Szentendrei festők 1. kiáll. N.Szal. 1930.márc. 11 l.

MDK

Kelemen Emli

Vándorok, rajz

Muskátli, rajz

Akt, rajz

Ernst-Muzeum kiáll.CV.Csoportkiáll.Ernst.1929 szept. 12.1.

MDK

Kelemen Emil

Mozdulat, rajz

Anya, rajz

Felsőbánya, rajz

Ernst-Muzeum kiáll.CV.Csoportkiáll.Ernst.1929 szept. 12.1.

MDK

Kelemen Emil

Cica, rajz

Cigánylány, rajz

Gyüjtés, rajz

Ernst-Muzeum kiáll.CV.Csoportkiáll.Ernst.1929 szept.
12.1.

MDK

Kelemen Emil

Czumpf Imre, rajz

Cigány, rajz

Zazar, rajz

Ernst-Muzeum kiáll.CV.Csoportkiáll.Ernst.1929 szept. 12.1.

MDK

Kelemen ///// Emil

Favágó, rajz

Csabdi, rajz

Nagybánya, rajz

Ernst-Muzeum kiáll.CV.Csoportkiáll.Ernst.1929 szept. 12.1.

MDK

Kelemen Emil

Táj

Nemz. Képzőműv. kiáll. Műcs. 1933. ápr.
Képzőműv. 1.
27

MDK

Kelemen Emil

Minori, paszt.

Müterem. 3. csop.kiáll. 1935. márc.

MDK

Kelemen Emil

Hegyibe, olaj

Favágó, vizf.

Juliska, "

Tavaszi Szalon katalógus, 1929. máj. 12 l.

MDK

Kelemen Emil

Merengés, of.

Akt kiáll. Uj Szal. 1934. nov. 4 l.

MDK

Kelemen Emil

Bútorkálás, olaj

Magyar Képzőművészetért. 1. kiáll.
Ernst Múz. 1946. jul. 12 l.

MDK

Kelemen Emil
Zazar, vizf.

N. Szal. 374. kiáll. 1927. márc.
14 l.

MDK

Kelemen Emil
Táj

Ernst Mus. 138. kiáll. Munkácsy Céh V. kiáll.
1933. márc. 10 l.

MDK

Kelemen Emil
Szüret, olaj
Kirakat, olaj
Szőttes, olaj

1948.
Rippl-Rónai Társ. kiáll. N.Szal. ~~1949~~. dec.
8 1.

MDK

Kelemen Emil

Vietri sul Mare, vf.

Magy. müvészek olasztárgyu képei. Enit-díj, N.Szal. 1943.

7 l.

KELEMEN Emil festő

Bényi L. emlékéi

Bényi 1991 18.

1957-ben New Yorkba ment, a 60-as évek végén
kiállítása volt Bécsben a Secessiobra, - de néhány órával
előtte meghalt

MDK

Kelemen Emil

Keleti Artur, olajf.

Nemzeti Szalon. Kut.1942.nov.

Kelemen Emil, festő

Nouvelle Revue de Hongrie

1944. XXXVII. a. LXX. f. 59. l.

François Gachot: Három könyv a magyar festészetről.

Kalemen Emil festő

Magyar Művészet, 1927

176.o.
kiállítások.

Kelemen Emil festő.

Magyar Nemzet.
1945. VI. 14. I. 36.
(: Bezámolé :)

Kolemen Emil festő.

Magyar Nemzet.
1946. VII. 7.; II. évf. 148.
(: Bezémolé :)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kelemen fejére

NÓGRÁD
1967 JAN 22

— Kiállítást rendez a nyáron Kelemen Ferenc hollókői fafaragó mester munkáiból a balassagyarmati Palóc Múzeumban. Kelemen Ferenc alkotásait legutóbb a Hajdú megyei Püspökladányban mutatták be.

KELEMEN EMIL

Gyermekportréja szerepel a Műcsarnokban, a magyar származású művészek Kiállításán.

(Cb.e.) Magyar művészek a Nagyvilágból.

Országos Világ, 1970. szept. 30.

MDK

Kolomon Emil festő

Keleti Artur, of.

Jegenyék, of.

Csendélet-tojás, of.

K.E. kiáll. Ernst Múz. 1948. márc.

Kelemen Emil festő

magyar kármazásu művész, 166 W
72nel St., New York City 23

International Directory of Arts,
Berlin I. 1965/66 8 közlése alapján

2.

Kelemen, Emil

Kül- és belföldi kiállitásai: Budapest, Bécs, (Manchester,) München, Paris, Rome, Stockholm, Zurich, Baltimore, Boston Garden City, Los Angeles, Montclair (N.J.), New York City, Reading (Pa.), Springfield (Mass.) Detroit (Ill.). Munkacsy Diplomát kapott. ~~[illegible]~~ Kiállitott művei: Southampton East

International Directory of Arts. 8th Ed. 1965/1966. I. /Ed.: H. Rauschenbusch/, Berlin, é. n. Deutsche Zentraldruckerei AG. 1004 l., ill. 698. l.

Kelemen Emil

Született 1896-ban. Neves portréfestő. (Tersónszky J., Rózsa M. itb.) 1956: letelepedett Bécsben. Tárlatai: Budapest, Bécs (1958), New York (1959).

Fehete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l 149 l.

Kelemen Emil

Radnai Pannival közösen tervezte a Kőbölkút utcai iskola sgraffitóját, és a badacsonyi bormúzeum mozaikját.

Szij Rezső: Radnai Pannivál. „Művészet" folyóirat, Budapest, 1968. márc. 3. k.

33 l.

1.

Kelemen, Emil

Festő.

166 W. 72nd St., New York City 23.

Budapesten nőtlett 1895-ben. A bécsi, budapesti, müncheni és római akadémiákon tanult. Festő és mozaikművén.

International Directory of Arts. 8th Ed. 1965/1966. I. /Ed.: H. Rauschenbusch/, Berlin, é. n. Deutsche Zentraldruckerei AG. 1004 l., ill. 698. l.

Kelemen Emil

szül.: 1895, Bp. Festő, grafikus.
Bp-en lakott, 1927-48 között rsz. kiállítása volt.
1957 óta él New Yorkban. Figurális.

Kiállított művei:

Társaság	1926	o.v.	73 × 60 cm
Gyerek	1929	"	70 × 47 cm (repr.)

Külföldön
XX. századi magyar származású művészek kiállítása.
Bp. Műcsarnok, 1970. Kiáll. kat. Bev.: Dr. Bogdán József
33. l.

Kelemen Emil

festő, grafikus

Nyoranta Nagybányára látogatott, ahol kereste Ziffer Sándor társaságát

Borghida István: Ziffer Sándor, a pedagógus
Korunk, Kolozsvár XIX. 1960. XI. 1363.

Kelemen Emil

Grafikus

New-York-ban Zibrer Gyula
temetésén vészt pett.

Kelemen Emil: Zibrer Gyula
Művészet, 1970. március - 10 lap.

Kelemen Emil

Bemutatott mű:

82. sz. „Gyümölcsös", akvarell.

Nemzeti Parasztpárt kiállítása, Budapest, 1945. VI.

Kelemen Emil és Ross János kiállítása

1943. – Bp. – Tanács galéria

Magyar Csillag, 1943. III. évf.

22. sz. 631. l. – Kádár Erzsébet:

Kelemen Emil és Ross János képei.

Kelemen Emil és Rozs János kiállítása.

1943. Bp. Tamás Galéria.

Magyar Csillag, 1943 XII/5.

III. évf. 22. sz. 631. o.
Kadár Erzsébet: Kelemen Emil és Rozs János képei (Tamás galéria)

MDK

Kelemen Emil

Favágó

Vándorok

Dékány A.: Az Ernst-muzeum őszi csoportkiállitása. Magyarság 1929. szept. 15.

MDK

Kelemen Emil

Marhák

Csabdi

Dékány A.: Az Ernst-muzeum őszi csoportkiállitása.
Magyarság 1929. szept. 15.

MDK

Kelemen Émil

"Gyümölcsös" aquarell
"Rózsa Miklós arcképe" olajfestmény

A Nemzeti Parasztpárt Kiáll.Bpest.1945.
Jun.24 - Jul.8. Kat.

MDK

Kelemen Emil

Olasz város, vf.

Alkotás Művészház XIX. kiáll.

!BÉKESSÉG!

Kelemen Emil

MEGHÍVÓ

KELEMEN EMIL

a v. ERNST-MUZEUM-ban VI., Nagymező-utca 8.

GYŰJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSÁRA

Rendezte *KÁLLAI ERNŐ*

A kiállítást megnyitja március 13-án, szombaton 1/2 1 órakor
MIHÁLYFI ERNŐ dr.

Nyitva március 29-ig, hétköznap 12—4 óráig, szombat és ünnepnap 10—2 óráig

Megtekintés díjtalan

GELLÉRT LAJOS
verseket mond március 15-én 1 órakor

POGÁNY Ö. GÁBOR dr.
március hó 21-én 12 órakor

RABINOVSZKY MÁRIUSZ dr.
március hó 29-én 12 órakor

tárlatvezetést tart

ERNST-MUZEUM
MŰ- ÉS RÉGISÉGKERESKEDELMI VÁLLALAT
VI. NAGYMEZŐ-U. 8. 421—968

NYOMTATVÁNY

Supka Géza dr

hölgy
úr
b. családjának

BUDAPEST IV.

Múzeum krt 23.

4162.48. — Független-nyomda, Budapest.

(Képes riport a 4. oldalon)

1021

Eseményekben gazdag Múzeumi Hónap kezdődik Nógrádban

Népszerű hagyományos eseménnyé vált immár, hogy minden év őszén megrendezzük a Múzeumi Hónapot, melynek célja a múzeumok hatókörének bővítése, a látogatók számának növelése, újabb baráti körök létrehívása, a múzeumi népművelés eszközeinek finomítása, bővítése, az össznépművelléssel való kapcsolatának erősítése. Az országos rendezvénysorozatban évről évre méltó helyet foglal el a Nógrád megyei program is.

A Múzeumi Hónap megyei eseményei az idén kiállításokat, ismeretterjesztő rendezvényeket, ankétokat és kirándulást fognak egybe. A program tulajdonképpen már tegnap, pénteken délután elkezdődött, mert a hónap keretébe illeszkedik be Radics István festőművésznek a salgótarjáni Képcsarnok helyiségében megnyílt és október 7-ig tartó kiállítása. Ugyancsak a Múzeumi Hónap rendezvényének számít Pataki József festőművésznek szeptember 25-én, vasárnap, a Salgótarjáni József Attila Művelődési Ház kiállító termében, Farkas András festőművésznek pedig október 16-án a Balassagyarmati Palóc Múzeumban nyíló tárlata.

Helytörténeti és munkásmozgalmi vonatkozású gyűjteményt láthatunk október 10-től 30-ig a József Attila Művelődési Ház klubhelyiségében, bányászati eszközökből lesz október 3-tól 15-ig érdekes kiállítás a Salgótarjáni Bányász Művelődési Otthonban. Munkásmozgalom és nemzeti felkelés Közép-Szlovákiában címmel vándorkiállítás bemutató helye lesz a hónap keretében Somoskőújfalu, Lucfalva és Nagybátony, míg a megye műemlékeiről Ersekvadkerten, Dejtáron, Hugyagon és Mátranovákon szerepel képes vándoranyag.

Igen érdekesnek ígérkezik október 21-én Salgótarjánban a TIT Művészeti Fórumának Népművészeti estje. Ezen dr. Zólyomi József, megyei múzeumigazgató tart ismertetőt a témakörben, s közreműködik Kelemen Ferenc fafaragó és Kukucska Antal dudás. A Vasutas Szakszervezet rendezésében 100 éves a Budapest—Salgótarján vasút címmel a salgótarjáni vasutas klubban október 28-án rendeznek bemutatót, a salgótarjáni Bányamúzeumot és bányász-lakóházat október 22-én Liptay Jenő mutatja be az érdeklődőknek, a salgótarjáni szénmedence bányász-településeinek történetéről Tóth Béla, a bányászat történetéről pedig Gerley Andor tart előadást a hónap keretében. Október 2-án és 30-án a Múzeumbarátok, helytörténetírók, honismereti szakkörvezetők találkoznak Salgótarjánban. Összejöveteleiken megvitatják a falukrónika-írás időszerű problémáit és megismerkednek az Országos Néprajzi Múzeum Nógrád megyei anyagával. Nagyszabású találkozójára kerül sor október 11-én Balassagyarmaton a megye függetlenített népművelőinek is. Ők a múzeumi népművelés feladatairól tanácskoznak. Érdeklődésre számíthat október 7-én a Hazafias Népfront balassagyarmati klubjában az a Madách-est, amely a drámaköltő alsósztregovai és cseszt-vei munkásságát ismerteti. A hónap során irodalmi körsétára is sor kerül a megyében. Résztvevői Salgótarján—Kisterenye, Pásztó, Hollókő, Szécsény, Balassagyarmat, Mohora, Csesztve, Horpács útvonalon megtekintik a megye legérdekesebb irodalmi nevezetességeit.

Washington[illegible]
rint a Johnson-vezette Demokrata Pártnak a novemberben esedékes kongresszusi választásokon jelentős mandátum veszteségekkel kell számolnia.

A Reuter rámutat: a De
rata Párt Johnson-féle
Kennedy-féle szekcióra o
Az utóbbi tábort Robert
nedy vezeti, a New Y
szenátor céltudatosan tör az 1972-es elnökjelöltségre,

és diáklány csütörtökön megszállta a Rio de Janeiró-i egyetem orvosi fakultásának helyiségeit, i[illegible]ványt osztottak, [illegible]
maga kísérte az egyetemi hallgatókat az orvosi kar épületéig.

Két jelentés Vietnamról

SAIGON (MTI)

Phuc Vinh-nél, Saigontól 60 kilométerre északra egy amerikai utász akna-rakás közben felrobbantott egy aknát. Miközben társai segítségére siettek, újabb három akna robbant. Hét katona meghalt, tizennégy megsebesült.

Csütörtökön délután a saigoni kikötő közelében találat érte az egyik amerikai aknaszedő hajót. A lövedék a kormányos-fülkében robbant.

HANOI

A VNA jelentése szerint szeptember 20-tól 22-ig ülésezett Hanoiban a Vietnami Hazafias Front Központi Bizottsága.

Ton Duc Thang, a Vietnami Hazafias Front Központi Bizottsága Elnökségének elnöke beszámolójában elmondotta, hogy a dél-vietnami felszabadító erők a múlt évben jelentős győzelmeket arattak.

Vietnam népe a teljes győzelem érdekében nem retten vissza a megpróbáltatásoktól.

Az IBUSZ ma este nagyszabású

Palóc-bált

rendez a Karancs Szálló összes termeiben.
Fellép a Kazári Népi Együttes. Népi zene, Tánczene.
Fellép Nagy Gabriella táncdalénekesnő.
Belépés csak meghívóval és belépővel.
Meghívó és belépő asztalfoglalással igényelhető az IBUSZ-ban.

Belépő és asztalfoglalás bőséges vacsorával és itallal 100 Ft. Vacsora és italfogyasztás nélkül 20 Ft.

Kelemen Ferenc

1021

1970.VI.24. 13.40 N.

Eredmények, feladatok az élelmiszeriparban.

- Dr.Lénárt Lajos irása után hallgassák meg hallagatóink Kulcsár Katalin riportját.

- A dombok között megbuvó Hollókő községet sokan ismerik a várról, kis templomáról és régi népviseletéről. Aki odavetődik rendszerint benyit Kelemen Ferenchez is, akinek házán szinte már mint cégtábla, falikép hirdeti, hogy itt fafaragó müvész lakik. Én ugy érzem, hogy itt maga a táj, a táj története szüntelenül ujabb és ujabb témákat kinál.

- Az egész minden faragásom és minden ötletem az valóban ebből a kisközségből származik. Megfordultam most többfelé, néprajzi vándorgyüléseken, az országjáráson voltam, nagyon kevés helyen találok ilyen gyönyörüszép együttest. Ittvan völgy, erdő, sziklás terület. Olyan mintha egy koszoru közepén volna a hollókői vár és nekem ez tetszik a legjobban. Témáim azok mind a régi multidőkből tevődnek össze. Már csak azért is, hogy itt születtem Hollókőn. Mikor én a gyerekkoromat éltem ett, az egész régi szokásokat láttam, a régi szer számokat, a régi diszitéseket és abból meritek minden ihletet.

- Olyan jeleneteket örökit meg, ami szorosan hozzátartozik a falu életéhez, szövő, fonó asszonyokat, vadászjelentet.

- Megfigyelés alapján születik minden kép és nagyon szeretem azt a képet, készi eni, amely életet ad a fának, azért is készitek olyan dolgot, ahol egy kanász kint legeltet vagy a juhász kint van a bárányokkal, vagy pedig az élő fát madarakkal, mókussal. Elég sok helyen rajta van a máku népviseletben a menyecske, a lány,a körteszüret, a dióverés.

- Azt tartják a tehetség, a készség örökődik.

Velemen Ferenc

1021

1970.VI.24. 13.40 N.

Eredmények, feladatok az élelmiszeriparban.

- Dr.Lénárt Lajos irása után hallgassák meg hallagatóink Kulcsár Katalin riportját.

- A dombok között megbuvó Hollókő községet sokan ismerik a várról, kis templomáról és régi népviseletéről. Aki odavetődik rendszerint benyit Velemen Ferenchez is, akinek házán szinte már mint cégtábla, fáliképhirdeti, hogy itt fafaragó művész lakik. Én ugy érzem, hogy itt maga a téj, a téj története szüntelenül ujabb és ujabb témákat kinál.

- Az egész minden faragásom és minden ötletem az valóban abból a kisközségből szérmazik. Megfordultam most többfelé, néprajzi vándorgyülésekben, az országjáráson voltam, nagyon kevés helyen találok ilyen gyönyörüszép együttest. Ittvan völgy, erdő, sziklás terület. Olyan mintha egy koszoru közepén volna a hollókői vár és nekem ez tetszik a legjobban. Témáim azok mind a régi multidőkből tevődnek össze. Már csak azért is, hogy itt születtem Hollókén. Amikor én a gyerekkoromat éltem ett, az egész régi szokásokat láttam, a régi szer számokat, a régi diszitéseket és abból meritek minden ihletet.

- Olyan jeleneteket örökitt meg, ami szorosan hozzátartozik a falu életéhez, szövő, fonó asszonyokat, vadászjelentet.

- Megfigyelés alapján születik minden kép és nagyon szeretem azt a képet, készíteni, amely életet ad a fának, azért is készitek olyan dolgot, ahol egy kanász kint legeltet vagy a juhász kint van a bárányokkal, vagy pedig az élő fét mudarakkal, mókussal. Elég sok helyen rajta van a ~~mikk~~ népviseletben a menyecske, a lány, a körtaszürst, a dióverés.

- Azt tartják a tehetség, a készség örökődik.

- Van ilyen dolog, mert a dédnagyapám és a nagyapám szintén ezermesterszerü emberek voltak. Herczegh K$_{g}$roly, a dédnagyapám 1909 és 1906-ban, amikor a községünk leégett a tetőzetet ujjáépitette, cseréptetősek lettek és az utcai és udvari homlokzaton lévő diszléceket, diszdeszkákat mind ő készitette. Aztán a nagyapám pedig, mint kisgyerek ott settenkedtem mindig körülötte és igen sokat tanultam tőle, akaratom ellenére rám ragadt az a tehetség, amit ő képviselt. Széket, lócát, padot készitett magának.

- A maga gyerekkora egészen másképp alakulhatott, mint egykori társaié.

- Az én gyerekkorom hasonló volt, mint amit most végzek. Sárból gyurtam a dolgokat, csikókat, fokosokat, mindenfélét, ugy, hogy egész más volt a játékköröm is mint a többi gyerekeknek. Mindig valamit alkottam.

- Azt hiszem, hogy most a felnőtt kora is másképp formálódik mint általában a hollókőieké.

- A termelőszövetkezetben kocsialkatrészeket készitek, szerettem mindig a famunkát és amikor befejezem a termelőszövetkezetben, idehaza este 11-12 óráig éjszaka,sokszor azt veszem észre, hogy a Himnuszt játssza a rádió és akkor takarodóra kell térni, mert másnap munkába kell menni, és okvetlen pihenni kell.

- És az is jó azért, hogy itthon segitség is kerül, a munkájához.

- Hát az is sokat számit, mert a feleségem, a kislányom mig idehaza volt ők be tudtak segiteni a munkámba, főleg amikor együtt készitettük, akkor mindig tudtam irányitani, hogy no

- Van ilyen dolog, mert a dédnagyapám és a nagyapám szintén ezermesterszerű emberek voltak. Herczegh Károly, a dédnagyapám 1909 és 1906-ban, amikor a községünk leégett a tetőzetet ujjáépitette, cseréptetősek lettek és az utcai és udvari homlokzaton lévő diszlécéket, diszdeszkákat mind ő készitette. Aztán a nagyapám pedig, mint kisgyerek ott settenkedtem mindig körülötte és igen sokat tanultam tőle, akaratom ellenére rám ragadt az a tehetség, amit ő képviselt. Széket, lócét, padot készitett magának.

- A maga gyerekkora egészen másképp alakulhatott, mint egykori társaié.

- Az én gyerekkorom hasonló volt, mint amit most végzek. Sérből gyurtam a dolgokat, csikókat, fokosokat, mindenfélét, ugy, hogy egész más volt a játékkörom is mint a többi gyerekeknek. Mindig valamit alkottam.

- Azt hiszem, hogy most a felnőtt kora is másképp formálódik mint általában a hollókőieké.

- A termelőszövetkezetben kocsialkatrészeket készitek, szerettem mindig a famunkát és amikor befejezem a termelőszövetkezetben, idehaza este 11-12 óráig éjszaka, sokszor azt veszem észre, hogy a Himmuszt játossza a rádió és akkor takarodóra kell térni, mert másnap munkába kell menni, és okvetlen pihenni kell.

- És az is jó azért, hogy itthon segitség is kerül, a munkájához.

- Hát az is sokat számit, mert a feleségem, a kislányom mig idehaza volt ők be tudtak segiteni a munkámba, főleg amikor együtt készitettük, akkor mindig tudtam irányitani, hogy no

most ezt igy faragjátok, ezt igy kell lereszelni ezt a munkdarabot fareszelővel és akkor nagyon szépen be tudtak segiteni. Ugy, hogy előbbre haladt a munkám. Mert sajnos olyan terveim vannak, hogy ahhoz három élet kelèene, hogy azt végre tudnám hajtani.

- Hát erről szertnék mo t hallani egy kicsit a tervekről.

- Szeretném bemutatni a munkámat, egy gyönyörüszép folyosó lesz amely megörökiti Hollókő népi-hagyományait. Száz darab betétből fog állni ez a folyosó, amiben a szántás-vetés, a kenderfeldolgozás, a népi játékok, a lakodalmas dolgok és több népi hagypmány,amit csak fába tudok faragni, minden meglesz.

- Valóságos muzeum lesz akkor ez a ház és olyan hagyományokat, olyan népi játékokat mutat be, amelyek ma már nem is élnek.

- Néprajzgyüjtéssel is foglalkozom. Leirom a régi dolgokat, megkérdezem, hogy hogyan volt egy-egy népi játék, egy egy népi szókás. Ezek már mind papiron fekszenek nálam.

- A faluban érdeklődnek a munkája iránt?

- Mint ahogy szokták mondani, hogy a saját hazájában senki nem lesz próféta, meg-megcsodálják a munkámat, de még olyan nagy értéket nem tulajdonitanak neki. Sokan örülnek annak, amikor megjelennek nálam esetleg külföldiek vagy Budapestről, vagy az ország más nagyobb városaiból, vannak, akik erre büszék, hogy ilyesmi létezik Hollókőn. Viszont vannak akik ezt ugy fogadják, hogy talán még támogatást is tudnának adni, és elmarad ez a támogatás.

- Hogy lehetne könnyebbé tenni a munkáját?

- Ha egy komolyabb kereseti lehetőség volna és kevesebbet kellene azon a területen dolgozni,már nem azért, hogy nem szeretek dolgozni, csak az értéket nézve én nagyobb értéknek nézem

most ezt igy faragjátok, ezt igy kell lereszelni ezt a munkdarabot fareszelővel és akkor nagyon szépen be tudtak segiteni. Ugy, hogy előbbre haladt a munkám. Mert sajnos olyan terveim vannak, hogy ahhoz három élet kellene, hogy azt végre tudnám hajtani.

- Hát erről szertnék most hallani egy kicsit a tervekről.

- Szeretném bemutatni a munkámat, egy gyönyörüszép folyosó lesz amely megörökiti Hollókő népi-hagyományait. Száz darab betétből fog állni ez a folyosó, amiben a szántás-vetés, a kenderfeldolgozás, a népi játékok, a lakodalmas dolgok és több népi hagyomány, amit csak fába tudok faragni, minden meglesz.

- Valóságos muzeum lesz akkor ez a ház és olyan hagyományokat, olyan népi játékokat mutat be, amelyek ma már nem is élnek.

- Néprajzgyüjtéssel is foglalkozom. Leirom a régi dolgokat, megkérdezem, hogy hogyan volt egy-egy népi játék, egy egy népi szokás. Ezek már mind papiron fekszenek nálam.

- A falnban érdeklődnek a munkája iránt?

- Mint ahogy szokták mondani, hogy a saját hazájában senki nem lesz próféta, meg-megcsodálják a munkámat, de még olyan nagy értéket nem tulajdonitanak neki. Sokan örülnek annak, amikor megjelennek nálam esetleg külföldiek vagy Budapestről, vagy az ország más nagyobb váresaiból, vannak, akik erre büszék, hogy ilyesmi létezik Hollókén. Viszont vannak akik ezt ugy fogadják, hogy talán még támogatást is tudnának adni, és elmarad ez a támogatás.

- Hogy lehetne könnyebbé tenni a munkáját?

- Ha egy komolyabb kereseti lehetőség volna és kevesebbet kellene azon a területen dolgozni, már nem azért, hogy nem szeretek dolgozni, csak az értéket nézve én nagyobb értéknek nézem

ezt a munkát, mint esetleg azt, amit minden tizedik ember el tud végezni. Egy szárnyjavitást, vagy egy saraglya megcsinálást

- Munka közben a tsz-ben gondol-e arra, hogy mit farag meg az este, ha már ideje is van rá.

- Hgt sokszor nemnagyon van idő erre, főleg fürészgépen dolgozok, amikor olyan munkát végez az ember nagyon figyelmesnek kell lenni. Vigyázni kell, mert az ujjaimra nagy szükség van még. A terveimet nem tudom megvalósitani, hogyha olyan hiba származna véletlenül. Hát aztán van olyan munka, miből tud az ember meriteni. Előfordult az, hogy egy olyan jó elképzelésem volt, akkor gyorsan vettem egy papirlapot és lerajzoltam ott helyben. Az a legnagyobb öröm számomra, amikor kezembe vehetem a faragószerszámot, bármilyen ideges vagy olyan állapotban fogok hozzá, de ha hozzáfogtam olyan mintha egy injekciót kaptam volna és azonnal lecsillapodik az ember, megnyugszik.

- Miért hisz ennyire a faragásban és egyáltalán miért tartja müvészetnek?

- Miért tartom müvészetnek? Hát azért tartom müvészetnek mert egy élettelen valamiből az ember olyat alkot, ami valóban majdnem megszólalásig szép és hü ugy, hogy ezt nem tudja mindenki megoldani és egy olyan rátermettség kell, hogy az ember addig faragja a fát, hogyha egy alakot farag, amig az nem mosolyog. Vagy addig amig az nem sir, avagy addig formálja, amig az nem repül az a madár.

- Kedves hallgatóink: Kulcsár Katalin riportját hallották.

ezt a munkát, mint esetleg azt, amit minden tizedik ember el tud végezni. Egy szárnyjavitást, vagy egy saraglya megcsinálást

- Munka közben a tsz-ben gondol-e arra, hogy mit farag meg az este, ha mér ideje is van rá.

- Egt sokszor nemnagyon van idő erre, főleg fürészgépen dolgozok, amikor olyan munkát végez az ember nagyon figyelmesnek kell lenni. Vigyázni kell, mert az ujjaimra nagy szükség van még. A terveimet nem tudom megvalósitani, hogyha olyan hiba származna véletlenül. Hát aztán van olyan munka, miből tud az ember meriteni. Előfordult az, hogy egy olyan jó elképzelésem volt, akhor gyorsan vettem egy papirlapot és lerajzoltam ott holyben. Az a legnagyobb öröm számomra, amikor kezembe vehetem a faragószerszémot, bármilyen ideges vagy olyan állapotban fogok hozzá, de ha hozzáfogtam olyan mintha egy injekciót kaptam volna és azonnal lecsiklapodik az ember, megnyugszik.

- Miért hisz ennyire a faragásban és egyáltalán miért tartja művészetnek?

- Miért tartom művészetnek? Hát azért tartom művészetnek mert egy élettelen valamiből az ember olyat alkot, ami valóban majdnem megszólalásig szép és hü ugy, hogy ezt nem tudja mindenki megoldani és egy olyan rétermettség kell, hogy az ember addig faragja a fát, hogyha egy alakot farag, amig az nem mozolyog. Vagy addig amig az nem sir, avagy addig formálja, amig az nem repül az a madár.

- Kedves hallgatóink: Kulcsár Katalin riportját hallottók.

Kelemen Emil

Kelemen Emil

A Tamás-galériában negyven festményével áll szemben *Kelemen* Emil a konzervativ müvészi felfogással. Nem az előadás expressziv, néhol impressziv, tehát nem is egységes modora az, ami ellentétet támaszt, hanem a kiméletlen őszinteség. Valamit csunyának, müvészi nézőpontból torzultnak lát, lefesti, talál egy fejet, amely gonoszságot, elvetemültséget sugároz, lefesti. A gyönyörködtetés, a müvészi szép tehát ezekben az esetekben nem célja, ellenben egyéniségének gátat és akadályt nem ismerő kiélésére keres alkalmat müvészetében. Elvitathatlanul kifejező. Egy tájlátomása a közeledő vasuttal szinben, formában, két szakállas tanulmányfeje karakterben igen jeles munkák, erőt sugároznak, s ha még ezeknél sem tudunk föltétlenül lelkesedni, csak azért nem, mert ezekben a képekben sem találunk egységes müvészi szellemet. Ha forrongásában meghiggad, nem kétséges, hogy nagy értékké válik.

Esti Kurir

1938 marcius

LX. ÉVFOLYAM, 63. (19.496) SZÁM. ÁRA 8

Előfizetés a Képes Vasárnappal és a Képes Pesti Hirlappal együtt egy hóra 4.— pengő, negyedévre 10 pengő 80 fillér. Egyes példányszám ára 8 fillér, vasárnap 12 fillér, (a mellékletek nélkül)

PESTI H

Hitler vezér

Kelemen Emil

— **Kelemen Emil festményei a Tamás Galériában.** Érdekes és erőteljes festői egyéniség jelentkezik a *Tamás Galériában*, olyan művész, akit lehet elfogadni vagy elutasítani, de akire okvetlenül fel kell figyelnünk. *Kelemen Emilt* talán ugy lehetne legtalálóbban jellemezni, mint a valóságon tul élő valóság festőjét. Minden képe a való életben és természetben gyökerezik, de ki is lép belőle és felfokozza a látott vagy érzett élményt. Ez az eltúlzott valóság persze nem mindig, sőt csak igen ritkán szép, de majdnem mindig őszinte. Kelemen Emil képeiben, kivéve az *Anyaság* ciműt, amelynek sem festői értékeiben, sem őszinteségében nem hiszünk. Annál igazabb kifejezései a művész lelkében átalakult és felfokozódott természetélménynek a *Határban*, *Vonat* és elsősorban *Szakállas fej* című festmények, amelyeknek festői értékei is erősek. Jó tájkép a *Töltés* című, kissé ultra-Van Gogh a *Pirkadáskor* szín- és mozgásritmusa, amelyre nincs szükség, hogy Kelemen Emilben megérezzük a „dinamikus" festőt. Mindenesetre komoly és jellegzetes hangot szólaltat meg a mai magyar festészet kórusában. *(f. j.)*

Pesti Hirlap

1938 márc. 22.

Vegyti ztítást és kelmefestést,
Kilós ruhák mosását,
Fehérnemű és
függönyök tisztítását
mindenkor elsőrendűen és a
legolcsóbb árak mellett végezzük.
Naponta kétszer autószállítás.

DUNA

GŐZMOSÓ, KELMEFESTŐ- ÉS VEGYTISZTÍTÓGYÁR

Gyűjtőfiókja:

I., BUDAFOKI-UT 12.

Üzemi telefon: 135-052

Breiner E. Horn Edeas. 17

Kelemen Ferenc

III. évf. épitéstr. hallg.
1944–45 ben

Vasuti állomási
terve

Repr.
Technika
1946. 248. f.

23. l.

...a kötelezni hogy
s költségeimet 8 nap
terhe mellett fizesse
benhagyatott. – Kemény
s.k. kir. gbiró. –

Jelen másolat hi-
telésül

Csinallaník
kereslő

...ett sommás keresetről és a feleknek a szóbeli tárgyaláson
...neiről és nyilatkozatairól. (1893: XVIII. t.-cz. 14. §.)

Kelemen Ferenc fotográfó négyművész

Kiállítása nyílik a debreceni

Déry Múzeumban

Négyművelés 1967 II. n. 43 old.

Kelemen Ferenc Hollokö 1.

45 éves faragó, nem mester, tehetségét nem méltatták érre a rangra, jollehet neve messze földön ismeretes. A tehetség anyai ágról szállt rá, már a dédapja is faragott. Gyerekkora óta hajlamos a faragásra, már 15 évesen kanalakat mosósulykokat készített. Nyolc általánost végzett, majd két évig mozigépésznek tanult.

Bojár Iván: Két arckép Nógrádból.

Magyar Hírlap 1972/104 11. old.

Kelemen Ferenc 2

Utána 11 évig asztaloskodott, s csak három-
éve él meg a faragásból, a Budapesttou-
rist emléktárgyakat rendelt, a Bayer cég
egyik mérnökének Kölnbe négy széket és
asztalt készített. most egy francia rendelésen
dolgozik.

Bojár Iván: Két arckép Nográdból.

Magyar Hírlap 1972/104 11. old.

Relemen Ferenc

Paparagása.

Magyar Hirlap 1972/104 11. old.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
MAGYAR HÍRLAP
Kelemen Ferenc faragó
1021 1972 APR 15

Két arckép Nógrádból

Hollókő hegyi falu. Házainak szerkezetét, kiugró tornácos homlokzatát, magas tetőit az időjárás, a rendelkezésre álló nyersanyag és a szállítási lehetőségek kényszere szabta meg. A falu mozgalmas összképe, szerkezeti rendje: variációk sora az alaptípusra. És ez az alapvető házforma életérzést és tudatformát is jelent. Mert bár az ember emeli a házat — valaki, valaha —, de ettől kezdve a ház generációkon át újjászüli az embert, nemcsak az apák, de a falak szabta életmód génjeit is tovább örökítve a fiúkban.

A zsindelytetős templom mellett, hagyományos formájú házban lakik *Kelemen Ferenc* 45 éves faragó. Nem mester, tehetségét még nem méltatták erre a rangra, jóllehet neve messze földön ismert.

— Mikor, miért választotta ezt a foglalkozást? — kérdeztem tőle.

— Idevalósi vagyok. Már apai nagyapám is szeretett eszközöket, mángorlókat, négylábú egyszerű székeket faragni. De úgy hiszem, hogy a tehetség az anyai ágról szállott rám: dédapám, Herczeg

Kelemen Ferenc fafaragása

Károly — 1906-ban, amikor leégett a község — egymaga faragta a díszes tornácdeszkákat és az utcai homlokzatok cirádáit. Az ő fia pedig kocsialkatrészeket faragott. Már gyerekkoromban hajlamom volt a fafaragásra, 15 évesen azután kanalakat és mosósúlykokat készítettem.

— Szóval mindig is faragott?

— Nem. Nyolc általánost végeztem, majd utána még két esztendőt jártam, s mozigépésznek tanultam. Utána 11 évig asztaloskodtam, s csak három éve élek meg a faragásból. Előtte évek teltek el úgy, hogy a havi 800 forintot sem kerestem meg, attól fogva, hogy dr. Morvay Péter — aki a Néprajzi Múzeumban dolgozik — 1962-ben föl nem ébresztette bennem a vágyat, rábeszélve arra, hogy faragó legyek.

— Mit szeret faragni, honnét veszi az ötleteket?

— A motívumok itt vannak a homlokzatokon, a guzsalyok szárain. Legjobban azonban a palócpadok áttört támlája tetszett meg, azokat tanulmányoztam. S újítottam: ezeket az áttört jeleneteket önálló, képszerű formában dolgoztam fel.

— S ez végül kelendő portéka lett?

— Egyre többen járnak a községünkben. Vásároltak egy-egyet, s nekem hiányoztak a munkáim, ezért raktárra kezdtem termelni. Aztán jöttek a megrendelések. A Budapesttourist emléktárgyakat rendelt, s a Bayer-cég egyik mérnökének négy széket meg asztalt készítettem Kölnbe, most pedig egy francia megrendelésen dolgozom.

— A pesti népművészeti boltokban nem találkoztam a munkáival.

— Pedig kértem a budapestiektől megrendelést, de azt mondták, ott a szécsényi HISZÖV, dolgozzak azoknak. Megpróbáltam, de abbahagytam, mert láttam, hogy a Váci utcában hat dollárt kértek azért, amiért én 73 forintot kaptam, s amiben 17 óra munkám feküdt. Később ugyan 110 forintra emelték az összeget, de a szécsényiek már nem akartak üzletet kötni. Budapestről most várok nagyobb megrendelést. De hát egyébként is változott a világ, évente 8—10 ezer turista fordul meg a faluban, külföldiek és hazaiak, s azok is vásárolnak.

— Mit tervez, vannak-e messzebbre tekintő álmai?

— Megfaragom a tornácomat. Oda alul, azokba a mezőkbe 60 áttört képet akarok faragni, ilyeneket, mint eddig csináltam. Már látom magam előtt, előre örülök, hogy párját ritkítja majd. Meg aztán ott áll ez a szép régi ház, ami most csak pajta. Szeretném, ha helyi múzeumot tudnánk szervezni belőle, olyat, melyben helyet kapnának a régi mnkák, meg Hollókő népviselete, s odaajándékoznék egy sereget a magam dolgaiból is.

— A község helyettes elnöke vagyok, s én vagyok a népfront titkára. Így hát a múzeum ügye bennem bizonyára jó pártfogóra talál, s remélem, megnyerem hozzá a többiek szavazatát is.

nyón válogatták a szenet, szekérre rakták és ezt adták el, ebből éltek.) Gyerekkoromban még az egész hegyet rendes zenész cigányok lakták. Nem vágyom én el innen, és Pestre sem megyek fel, ha meglesz a kiállításom a Nemzeti Galériában. A Mihály Ida rendezi, és úgy mondja, már a katalógust nyomják.

Most a saját frásából idéz: „Úgy éltem, mint aki nem is létezik, mert gondolataimban az elmerengő szórakozásnak elégedettebben választottam az erdőket, a hegyeket, a zúgó fákat és a néma sziklákat, mint az embereket."

Árad a panasz, de azért büszkén csillan a szeme, amikor megemlíti, hogy képeinek Svájcban sikerük volt.

— Ki sem mozdult Tarjánból?

— Ki én. Nyolc évig itthon se voltam, hat év katonasággal telt, a többi fogsággal. Ha húznék egy vonalat a Baltikumtól a Feketetengerig, aztán föl a Száván és megint föl északnak, hát elmondhatom, hogy mindezt bejártam.

— Volt-e múzeumban, ismer-e más festőket?

— Hogy ismerek-e? A Boticellit, meg Leonardót, meg Veronese-t, meg mind az olaszokat, és a magyarokat, Paált, Munkácsyt, meg Ripplt, Czóbelt és mindenkit, meg az impresszionistákat és a többieket.

— Hát Chagallt látott-e?

— Hoztak nekem egy könyvet, mutatták, hogy én is ilyen vagyok, de ez nem igaz, én a magam dolgát festem, nem is a világot körülöttem, hanem az álmaimat, a látomásaimat.

— Barátja-e a könyveknek?

— Ó, kérem, olvastam én rengeteget. Mind az összes Jókait meg Mikszáthot, meg Adyt, meg József Attilát és a költőket, meg Móriczot, és ami van és külföldieket is: Strindberget, Wedekindet, Ibsent, és nagyon szeretem Thomas Mannt. De hát ki győz visszaemlékezni mindenre, hiszen mindég olvastam, mindent olvastam, faltam egyiket a másik után.

— Hány iskolája volt?

— Két elemim.

Bojár Iván

Salgótarjánban, a Cigány-hegy merő szeszélyes rögtönzés, a nyomor commedia dell' arte-jának fintora. S a deszkákból rótt vásári színhely elé az új kor egy új színház hatalmas betondíszletének falait húzta fel, a város új centrumának toronyházait.

Amikor a zegzugos udvarokon át felkaptatunk a tévétől híressé tett *Balázs János* viskójához, bezárt ajtó, sötét ablakszem fogad. „Otthon van, otthon kell lennie" — kiabálnak a gyerekek, és dörömbölnek az ablakon. Nagy nehezen megnyílik az ajtó, és a festő álmosan mered ránk, azután egy cifrát káromkodik. Az első pillanatban még rossznéven vesszük, de később igazat kell adnunk neki.

— Mert nincsen nyugtom azóta, hogy az az istenverte adás volt, csak jönnek-mennek, meg mindent feltúrnak, s már elment a kedvem a munkától, egy ecsetvonást nem húztam azóta, s úgy meggyűlöltem a képeket, hogy legszívesebben széthasítanám valamennyit.

Azután lassan sikerül mégis szóra bírni, elhagyja mogorva kedve, amikor rájön, hogy nem a képeitől akarjuk megfosztani.

— Hatvanhét éves vagyok, de csak 63 éves korom óta festek. Írni azt igen, azt szerettem. Nem, én nem születtem itt, hanem Alsókubinban, és nem ismertem az apámat sem, aki 38 éves korában meghalt. Az ősrokonság idevaló, s az anyám ide jött vissza. Négyen voltunk testvérek, ma ketten vagyunk, a nővérem, meg én. De a rokonaim küszöbét soha át nem léptem, ha jöttek, hát jöttek, akkor örültem nekik. De a telep csak mindég bolondot kiáltott rám.

A putri belsejében sűrűsödik a homály. Ablaka egyébként is vagy tíz tenyérnyi. Nem lehet több, mint 8—9 négyzetméter: benne az ágy, szekrény, ládafia, állvány, rajta festékek, ecsetek.

— Vásznam, meg festékem van elég, küldik az ország minden részéből, s felajánlják a segítségüket. Csak nyugalmam nincs. Ni, azt a tangóharmonikát is küldte valaki.

Salgótarján — Cigány-hegy
Balázs János rajza

— Zenél-e?

— Tudtam muzsikálni, harmincon fölül kedvtelésből tettem, mert törött hegedűket javítottam. A férfiak zenészek voltak a családban, de én csak egy haldázó tróger. (A haldázók a meddőhá-

Egyre inkább világossá válik, hogy a vizek szennyeződése és védelme ma már nem lehet egy ország belügye.

A vízgazdálkodás érdekeit mozdítja elő a szennyvízbírságról szóló 40/1969. sz. Kormányrendelet, melynek alapján befolyó összegből az OVH elnöke *támogathatja az üzemi viztisztító berendezések és a közműkoordináció keretében megvalósuló szennyvízcsatornák, valamint a közös ipari szennyviztisztítók létrehozását.* A szennyvízbírságot a harmadik évben kétszeres, a negyedik évben háromszoros, az ötödik és az azt követő években ötszörös összegben kell kiszabni, mert a víz alapanyaga a mezőgazdaságnak, alap- és segédanyaga fejlődő iparunknak, és elengedhetetlen része a lakosság életszükségleteinek.

A jövő megoldása a szennyvizek *nagy területen megvalósuló összegyűjtése és központi tisztítása lesz*, mert az üzemnagyság növekedésével csökken a fajlagos beruházási költség, kevesebb a szükséges munkáslétszám, egyenletesebb az üzemeltetés, és a nagyüzem teszi lehetővé a műszaki fejlesztést és a korszerűsítést.

A szennyvíztisztítás *technológiájában* egyébként alapvető változás a közeljövőben nem várható. A vizet optimálisan fogjuk felhasználni, és a természetes ásványvizek a keresett exportcikkek közé fognak tartozni. Egyre szigorúbbak lesznek a tisztasági előírások, és a vízminőséget nemzetközileg fogják ellenőrizni.

Történik: Amerikában

Antonin *Artaud*, a francia színjátszás érdekes alakja egy esszéjében megjósolta: a modern nyugati színház a maga remekműimádatával, az írott szöveg tiszteletével és — szerinte — „szűkös, bátortalan érzelmi fokozataival" együtt — elbukik. A jövő színházának útját így határozza meg:

„Legyen a színház az élet mása — nem egyetlen életé, nem az olyan egyéni életé, amelyben *jellemek* győznek, hanem az olyan felszabadult életé, amely minden emberi egyéniséget eltöröl."

Ellentmondásos helyzet, hogy a színház *egyéniséget eltörlő*, szélsőséges változatát abban az Amerikában (New Yorkban) hozták létre, amely történelme folyamán annyira hangsúlyozta az egyén jogait, hogy *Thoreau* elméletében (a múlt század közepén) megfogalmazta a tételt: az állampolgárnak, mint önálló egyéniségnek joga van az ellenkezésre. Sőt, ha az állam olyasmit kíván tőle, amit „civil" lelkiismeretével nem tud összeegyeztetni, a lázadásra is.

Az amerikai esztéta, Susan *Sontag* és a romániai magyar gyermekírónő, *Tamás* Mária (a világhírű rajzfilmművész, *Gopo* állandó munkatársa) — könyveit olvasva sok mindent megérthetünk ebből a különös, csak látszólag érthetetlen ellentmondásból.

A két — közel egykorú — asszony természetesen különböző társadalmi-irodalmi helyzetből közelít ahhoz a (Tamás Mária könyvcímében is jelentkező) kérdéshez, hogy *„Milyen Amerika?"* Az erdélyi újságírónő utazóként, sőt, rokoni vendégként élt — majd egy esztendeig a Csendes-óceán túlsó partjának zavarbaejtően sok színű kontinensén. Mindvégig megőrizte európai összehasonlítási normáit. Az amerikai kritikusasszony New Yorkban lakik. Honosai között sokkal kevésbé tűnhetnek szemébe a tipikusan amerikai vonások. Közös azonban bennük a nosztalgia, a vágyakozás Európa, pontosabban az európai humanizmus szelleme iránt.

Megnyilvánul ez abban, hogy Susan Sontag nagyszerű tanulmányai (középpontjukban a filmmel) *elsősorban* európai jelenségekről szólnak. Viszonyítási alapjukat az itt kialakult emberi és művészi jelenségek szolgáltatják. A Modern Könyvtárban megjelent *A pusztulás képei*ben még a legszokatlanabbul csengő nevek is nyugat-európaiak. Heinrich von *Kleist*, a klasszikus német drámaíró, Samuel *Richardson*, az angol polgári regény úttörője, vagy Karl *Huysmans*, a francia esztétizmus képviselőjének művei közt Sontag sokkal inkább otthon van, mint — mondjuk Hemingwaynél, aki viszont Tamás Mária amerikai útjának képei közt tűnik fel minduntalan, de érdekes módon úgy, mint a „jobbik Amerika", a Martin Luther *King*ek, a Robert *Kennedy*k, a barátságos taxisofőrök és az emberi arcukat nem szégyellő, az emberiség sorsán tépelődő törvényszéki orvosok rokonszenves országa.

Sontag asszony valószínűleg nem venné észre azt, amire Tamás olyan érzékenyen figyel: az amerikai szabadverseny és pénzközpontúság egyéniségölő mechanizmusát. Nem venné észre — mert együtt nőtt vele — a gigantikus méretek, a mesterien szabályozott közigazgatás, közlekedés, oktatás és közellátás egyenlősítő hatását, amely azonban sohasem azonos a természetes emberi egyenlőséggel, azaz, amit például a néger polgárjogiak követelnek. Sontag asszony sohasem gondolkodna azon, hogy az őrült tempóban élő és terjeszkedő Los Angeles neve egykor *Pueblo de nuostro senora la reine de los Angeles de Porciuncula* volt, az Angyalok Királynőjének csak ráérős türelemmel végigmondható nevű városa. S bár Sontag asszony — érthetően — valósággal menekül amerikai otthonából (évenként Párizsba költözik), életébe nem otthon, hanem Vietnamban szólt bele a politika. Tamás Mária viszont Amerikában, Martin Luther Kingtől tanulja azt a félmondatot, amely talán a legjobban jellemzi, mi elől menekül amerikai írótársa filmművészeti tanulmányaiban, és mi előtt nem tudja behunyni a szemét a kelet-európai neveltetésű utazó.

Atlantában, az Ebenezer baptista templomban jósolta meg dr. Martin Luther King, hogy meg fogják gyilkolni. „Engem azonban nem az élet *tartama*, hanem *tartalma* érdekel" — tette hozzá jóslatához. És *ez* az, amit a versenyszellemben, látványosságban, gigantomániában élő *átlag*amerikai már nem tud fölfogni.

Van Susan Sontag könyvének egy briliáns tanulmánya a *happening*ről. Arról szól, hogyan jött létre, és milyen az az egyéniséget feloldó színházi forma, amelyet New Yorkban, amerikai festők, mindenekelőtt Allan *Kaprow* és Claes *Oldenburg* hoztak létre. (Az elsőt 1959-ben, a New York-i Reuben galéria megnyitásakor mutatta be Kaprow.) A happening a radikális mellérendelés művészete, mondja a tanulmányíró. Igaza van: ebben a műfajban nincs különbség lényeg és jelenség között.

Tamás Mária nem ír tanulmányt a happeningről, de Texasban maga rögtönöz egyet, egy ötvenperces film szinopszisát. „A kellemes megjelenésű gengszter lebilincselő ügyességgel ugrik lóra (ha úgy tetszik, egy lopott fehér Mustang autón), menekül a tett színhelyéről, rá se hederítve, hogy vérfoltos kezén rajta a bilincs, nyomában pedig az ügyefogyott nyomozó. És íme, a happy end, a boldog vég. Mindenki lő! Beleértve a hős hűtlen szerelmesét. *Everybody* shoot! *Mindenkit* lelőnek! — Beleértve a nézőt."

A néző azonban ember. Ha lelövik, meglehetős nehézségébe kerül folytatni a happeninget. *Ezért* nem szereti az olyan *életet*, ahol minden radikálisan egymásmellé rendelődött, ahol mindennek — emberségének is — azonos (értéktelen) az értéke. És talán ez az, ami összeköti az Európából Amerikába kiránduló, és az Amerikából Európába szökdöső írónők érzéseit. Ha más-más módon is, de mindketten őriznek valamit a kultúra értékrendjéből. Nem nyugszanak bele a jelenkori amerikai „történetbe". Mert a happeningitisztől szenvedő Artaud jóslatával szemben, mindketten elismerik a remekműveket.

Iszlai Zoltán

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PRAVDA, BRATISLAVA

1972 JUL 1

Kelemen Ferenc
1021

Ľudová architektúra a kroje — scéna takmer každodenná. Naľavo — to je pošta.

Stretnutie s architektúrou a s umením

V najkrajšej dedine Maďarska

Od nášho budapeštianskeho redaktora

Poetické meno má najkrajšia dedina v Maďarsku. Volajú ju Hollókö — Havraní Kameň. Privlastok „najkrajšia" jej prisúdili domáci milovníci ľudovej architektúry, ktorí tvrdia, že Hollókö je žijúci skanzen, a treba ho opatrovať ako oko v hlave.

Blížil som sa teda do Hollókö s predstavami, že uvidím rázovitú dedinku, nad ktorou sa na kopci vypínajú zrúcaniny stredovekého hradu. Obraz, ktorý sa naskytol pri odbočení z hlavnej cesty, ma znovu primäl pozrieť na tabuľu označujúcu obec. Nebolo pochýb, bolo to Hollókö. Celý novostou svietiacich murovaných domov už pri vstupe do obce presvedča, že čas sa nezastavil ani tu. Za nevšedným a vyhľadávaným treba ísť ďalej, takmer až ku kostolu s drevenou vežou, kde je pamiatkovo chránené jadro — ulice rázovitých domov s vysokou murovanou pivnicou a vchodom do nej priamo z ulice, takže budia dojem, akoby boli poschodové. Poštový úrad a sporiteľňa funguje práve v takomto dome, samozrejme vynovenom a upravenom, aby mohol slúžiť novému účelu. Viaceré staré domy, ba celé ulice plánujú takto prispôsobiť novým podmienkam pri zachovaní ich rázovitého vzhľadu. V tom je tajomstvo existencie tohto neobyčajného skanzenu.

Neďaleko kostola je nízky domček s nápisom Dedinské múzeum. Treba sa dobre zohnúť, aby človek nenarazil hlavou do veraje dverí. Všetko je tak čerstvo a čisto vymazané hlinou, akoby gazdiná čakala vzácnych hostí. Až vnútrajšok presvedča návštevníka, že sa nachádza v múzeu. Sústredili sem všetko, čo priblíži obraz života tejto dediny v minulosti. Na posteli vo veľkej izbe takmer po povalu navŕšené periny a vankúše, ležnie snehobiele alebo pruhované, ale s obliečkami až smútočne čiernej farby. Odkiaľ sa vzala táto farba, čo ovplyvnilo ľudí, aby sa prikrývali perinami, ktoré doslova splývali s tmou? Odpoveď som dostal až neskôr, keď som sa zoznámil s ľudovým umelcom, rezbárom Ferencom Kelemenom, ktorý sa zaoberá aj skúmaním spôsobu života predchádzajúcich generácií. „Viete, voľakedy bolo biele plátno veľmi riedke," vysvetľoval. „Perie, ktoré sa vložilo do takéhoto vankúša, vyliezlo von a to gazdinky ani vtedy nemali radi. Farba, napríklad pri modrotlači, lebo inú techniku vtedy neveľmi poznali, stužila látku, nedovolila, aby perie unikalo. Farebné obliečky boli teda módou z núdze a čierna farba bola nepochybne menej chúlostivá ako biela. Obec totiž v minulosti trpela nedostatkom vody a pranie nebola taká jednoduchá vec."

Čierna farba sa však zjavuje aj v ľudovom kroji, ktorý už nosia iba ženy, aj to postaršie, a jedine vo sviatočné dni. Čierna zásterka na niekoľkorakých sukniach, vyšívaný živôtik na snehobielej košeli s nazberkanými rukávmi, na hlave čepiec prichytený dozadu uviazanou šatkou, na nej ďalšia čierna šatka uviazaná pod bradou, takto vystrojené chodia ženy v nedeľu do kostola. Mladšia generácia promenáduje v minisukniach, kým nenastane čas nedeľného obeda, ktorý rozvoniava pootvorenými oknami starých i novších domov.

Dom ľudového umelca Ferenca Kelemena upúta starobylosťou a krásne vyrezávanou „jiremnou tabuľou". Majster je v dielni, „kde by on aj inde mohol byť", odpovedá jeho manželka a zamúčenou rukou ukazuje za roh. Dielňa maličká, plná dreva a pri stole pred nízkym oknom sedí Ferenc Kelemen. V rukách niečo, čo sa už podobá džbánu, ale ešte lietajú stružlinky spod ostrého rezbárskeho noža.

Okolo figúrky pastierov, zvieratiek, vyrezávané stoličky, dosť široká paleta tvorby, ale to hlavné a svojské pre Ferenca Kelemena sú vyrezávané nástenné obrazy do priesvitu. Technika pripomína detské vypiľovanie, lenže namiesto preglejky je tu ušľachtilé drevo a nástroj vedie majstrovská ruka a tvorivá fantázia.

Majster je samouk. Už trinásť rokov stŕhá, vyrezáva a štyri roky sa venuje výlučne tejto práci. Aj v predchádzajúcom zamestnaní mal do činenia s drevom, bol stolárom, ale rezbárčina, to je niečo iné. „Moje prvé rezbárske pokusy sa začali už v mladosti," hovorí. „Mal som asi šestnásť rokov, keď som zhotovil držadlo na lyžice, viete také, ako kedysi viselo na stene dedinskej kuchyne. Potom som sa pokúšal aj o iné veci, ale až v zrelom veku ma pochytila vášeň, ktorá ma drží doteraz. Nemal som to ľahké bez učiteľa, odkázaný na seba, nemám to ľahké ešte ani dnes, ale stopy mojej práce už vidieť."

Asi tristo výtvorov jeho rúk krášli byty, spoločenské miestnosti, súkromné i muzeálne zbierky doma i v zahraničí. Na stene je celkom nová rezbárska súprava zahraničnej značky. „Tú mi poslali dvaja zákazníci zo západného Nemecka, ktorým som robil stoličky s vyrezávanými operadlami pre reprezentatívny nábytok," poznamenal. V rukách však drží rezbársky nôž, na ktorom nie je nijaká značka. „Ten som si urobil sám a je už akosi zrastený s mojou rukou," dodáva akoby na ospravedlnenie. To je ako staré, dobré vypísané pero, myslím si, tiež by som ho ľahko nevymenil.

Aké má plány? „Poďte, ukážem vám," oživne. Vyjdeme z dielne do dvora. Ukáže na podstienku, ktorá je pre domy v Hollókö typická. „Do tohto »rámu«, ktorý tvoria drevené podpery, vložím vyrezávané obrazy zo života našej obce. Bude ich celkom šesťdesiat," hovorí. Ohromene počúvam. Pred chvíľou mi spomínal, že zhotovenie jedného malého obrazu s priesvitom mu trvá približne osem—desať hodín. Tieto však budú nepomerne väčšie. Šesťdesiat kusov, to je práca na dlhé roky.

Hollókö je vyhľadávané turistami a milovníkmi ľudového umenia. Pritažlivosť tejto rázovitej dediny zvýši aj práca, ktorú tam v tichu svojej dielne neúnavne vykonáva Ferenc Kelemen. Nie do kameňa, do dreva spodobuje jej zvyky, jej život. Pre radosť a spomienku na Hollókö.

PAVOL ČIPKA

Rezbár Fer

VYHLIADKY PRED VSTUPOM DO EHS

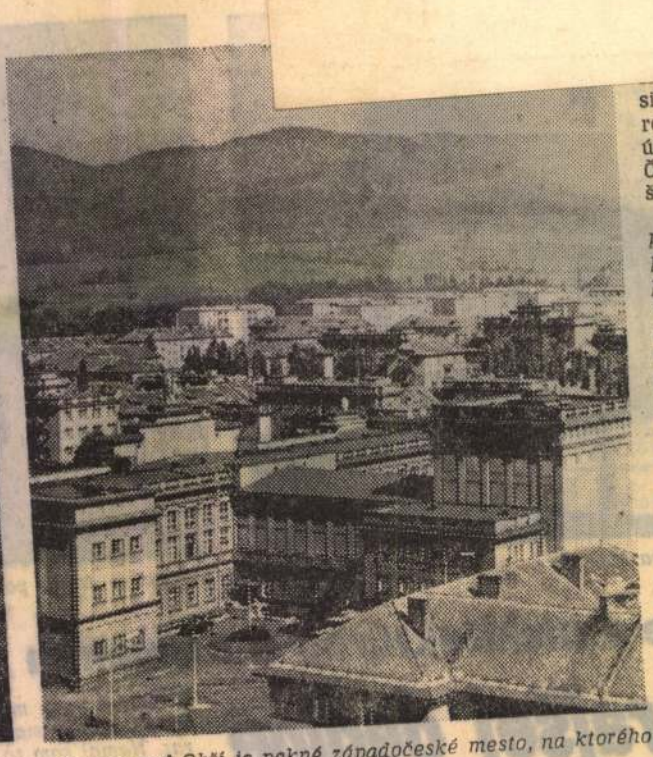

jú cesty. Na MsNV súdruh

Ostrov nad Ohří je pekné západočeské mesto, na ktorého vzhľad občania veľmi dbajú.

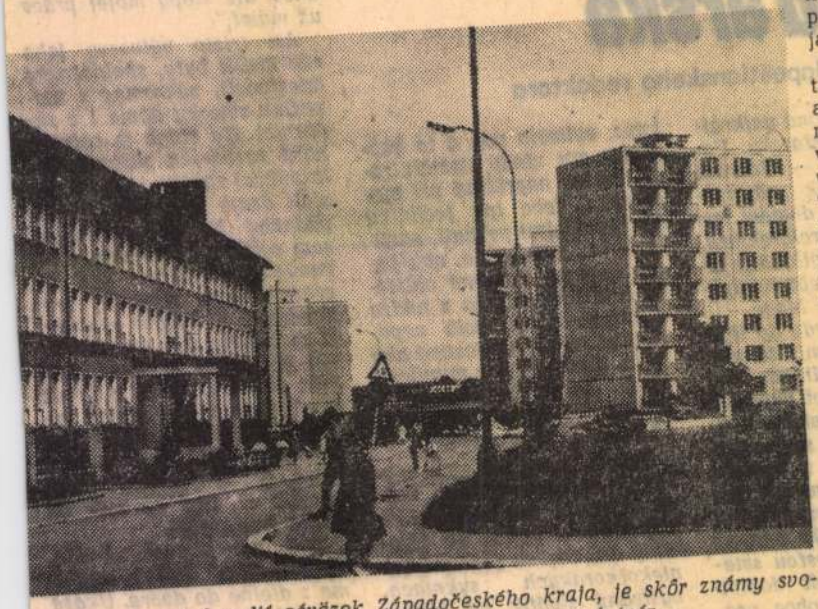

eb, kde sa začal rodiť záväzok Západočeského kraja, je skôr známy svo- ni historickými pamiatkami, ale má aj svoju modernú tvár.

ZRODENIE ZÁVÄZKU

čšia akcia... Teda, aby sme si ro- meli: akcia takého významu, ktorá sa dala prirovnať k 50. výročiu any alebo XIV. zjazdu KSČ. Navyše taže národných výborov aspoň u nás, do takého sedemdesiateho roku, li skôr súťažou funkcionárov, a keď už rozvinuli, boli zamerané predo- etkým len na akciu Z...“

Dosť vzácna úprimnosť. Hovoriť tak vorene ako súdruh Milsimr si spra- ila môžu dovoliť len tam, kde si už problémom vedia poradiť a sú, ako hovorí, nad ním.

Práve tak úprimne sa Plzenčania iznávajú, že k záväzku ich inšpiro- l okres Znojmo, kde ako prví v ČSSR li súťaži národných výborov pätroč- perspektívu a navyše zamerali ju aby pozdvihli celý okres na vyš- úroveň. Plzenčania išli do Znoj- ovypytovali sa na všetko — a odkryli aj slabé miesto tamoj- že: že sa len málo sústreďuje ickovýchovnú stránku činnos- lných výborov. A to je dosť é, pretože mnohé národné vý- távajú politickovýchovnej prá- veľa dlžné.

r: *„Ale nemyslite si, že cesta bola presne taká dlhá, koľ- kilometrov. Niektorým na- sa na juh Moravy veľ- načo, vraj, chodiť až i môžeme súťaž vy- robiť Znojmu slá- by nebolo lepšie... som ich, patriotov, eli sa deliť o slá- sa mohli vyhrie- KNV kategoric- achádzať vynáj- sa pôjde a pre- všetko dobré.“*

ESKUMNÍK

triezvi ľudia. i dá pripraviť o nezmapova-

tou všetci uznávali jej prednosti, chvá- lili dobrú myšlienku, ale iniciatívu prenechali Chebu. Keď ho vraj stále dávajú za príklad, tak nech sa opäť osvedčí... Takto to, pravda, nepove- dali, ale predsa vieme čítať aj medzi riadkami... Mudrcili. Vyčkávali, ako sa to v okrese Cheb skončí... Myslím, že ani Chebčania netušili, do čoho idú.“

Cheb pripravoval súťaž obcí a okresný záväzok sedem mesiacov. Najskôr si ONV urobil obraz o každej obci, potom si zistil ich požiadavky a porovnal ich s volebnými programami, so zdrojmi okresu a s tým, čo môžu dostať zo štátnych fondov. Potom, po obsiahlej vysvetľovacej a presviedčacej práci začal zostavovať záväzok.

Milsimr: *„Bola to fuška, to musím potvrdiť. Iniciatíva niektorých obcí išla tak ďaleko, že dali na papier nielen to, čo bolo reálne a v hraniciach možností, ale aj svoje sny. A nepove- dali by ste, ako ťažko sa niektorí funkcionári lúčia práve s týmito snami. Bolo by ľahké ich za to kritizovať, obviniť z lokálpatriotizmu. Ale prečo? Väčšinou stačilo rozumné slovo a vy- svetlenie, že nejde o to, dostať zo štátnych fondov čo najviac, ale o mo- bilizáciu miestnych prostriedkov.“*

V Chebe sa zapojili do spracovania záväzku nielen národné výbory, zložky Národného frontu, ale aj závody. Sľú- bili, že dajú brigády, požičajú stroje, predajú alebo darujú niektorý mate- riál a združili finančné prostriedky.

Cheb splnil svoje poslanie a po nie- koľkých mesiacoch sa celému kraju predstavil so záväzkom. Ostatným okresom ho dali za príklad. Okresy sa rozhodli nasledovať Cheb a do termí- nu, na ktorom sa dohodli, spracovať vlastné záväzky a rozvinúť súťaž na ich splnenie.

Milsimr: *„Všetky naše okresy splniť slovo, to je fakt, ale mám vážne pode- zrenie, že zo začiatku aspoň niektoré z nich nebrali výzvu celkom vážne. Rátali asi, že z toho, čo je a čo sa*

sily národných vý- rodného frontu, záv úlohy, ktoré majú Čechách urobiť rad ším a bohatším.

Milsimr: *„Aj tá potrebuje propagá predstavte si, bude pätročnice. Budem »prižívovať«. A ako to niekedy vidíme isté heslo opakuje sprotiví. Pripravili koľko pútavých propagovať nálep predávaných v na me filmy o priebe najlepších brigádni zujeme, že ich bude*

STAROSTI S

Západočesi si min na prvej časti svoj novaná politickov taže a jej spracovan seda federálnej vlád

Prečo také uznani ry sú politickou org teda úlohy aj vo vý ale v minulých roč ných súťaží národn práve táto časť ich č javovala.

Chcú to napraviť, a tá a okresy sa budú aj podľa toho, ako mienkach dokážu zab voj socialistickej d vom rade funkciu sc tu, zdokonaľovanie či výborov, organizácií tu a ako budú upev riadok. Budú spoluu pre upevnenie autor nu a pre jeho plnen hĺbenia ideovopolitic pri definitívnej pora oportunizmu, budú chovné pôsobenie šk rejnosti, skoordinujú výchovnej činnosti obnovia činnosť agi

Politickovýchovnú mohli v okresoch a vať stranícke orgány

Milsimr: *„Zo všetk de vyhodnocovať výs ve v politickovýchov sme už pripravili k vy, že súťažná komis dám, asi nebude vždy livá. Nie zo zlého ú ky politickej práce, no merať na metre viem, stupeň uvedo v pomere k práci a to je pravdou, ale splniť plán, ako ho tom také hodnotenie a podobne.*

A ako vždy, keď počuli sme návrhy, nenie prvej časti zá Odmietli sme to. Súť de do okresov, pomô orgány a Národný hodnotení budeme n poradíme.“

DVE MILIARD

Ekonomickú strán padných Čiech môžer významu, charakteri: kými faktmi.

Do roku 1975 uro akcií, na ktoré vyna liónov brigádnických jú s finančnými nák dy korún dielo v h liárd korún!

Milsimr: *„Ako vidí veľké sumy peňazí. dieť« na fondoch Každý okres dostal čiatku slušnú sumu. starostlivo vyúčtova vomoc pre národné me, majú jej naozaj skôr v jej správnom*

ODKAZ NA S

Slovo má súdruh oficiálne:

„O iniciatíve, kt v západných Čechác vorili s uznaním i v sme, že náš záväzok ke páru. Oceňujú na chce pomôcť pri ko všetkého, čo súvisí životom a s rozvo okresov kraja.

Nezapieram, sme hrdí.

Kelemen Ferenc, Jafaragó

Hollókön beszélgetett vele a riporter.

Szabad nombat — Palócföld — : Jafaragó 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974 aug. 2.

Kelemen Ferenc

1021

1973. XI. 24. 19.3o D.

Tv. Hiradó.

- Hollókő romjai a többi nográdi várhoz képest, viszonylag épségben állnak a -. A felhőkbe meredező vár nevéhez sok legenda fűződik. Az egyik szerint a várnak ura szép asszony ura volt, Ennek boszorkány dajkája az ördög fiókákkal, a hollókkal szövetkezett, és ezek szétordták a vár köveit, innen a név, Hollókő. A vár lábánál huzodó fal, szinte egyedülálló népi müemlék egysége hazánknak. A falu egyik nevezetes embere Kelemen Ferenc, aki most fába faragja a kis cserháti község világhirü népviseletét, és ágainak jellegzetességeit. A Megyei Tanács megvásárolta és az Országos Müemlék Felügyelőség helyreállitja a falu több, mint 5o házát. Restaurálják a lakóházakat, és épületeket alakitanak át, turista szállóvá, étteremmé, orvosi rendelővé. Hollókő hegyneken szaladó kanyargó utcáin a - épitkezés élő muzeuma látható. A hangulatos palóc falu emlékeinek megmentésea hazai és a külföldi idegenforgalomba való bekapcsolása közérdek. Ezt segiti többek között a néprajzi ritkaságok megmentése, és helyreállitása.

1501

Kelemen Ferenc

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 DEC 2

Népszava

Kelemen Ferenc, hollókői fafaragó népművész.

FÁBA FARAGOTT 1021 VILÁG

Hogy a teremtő fantáziát ne érintené meg ennek a völgybe rekesztett, kicsiny palóc falunak virágzó szépsége, derűs színpompája, kontyos házainak merész hivalkodása? Szinte lehetetlen!

Aki itt él, s repkedni kíván, hát szárnyakat kap, csak hagyják repülni.

A fafaragó tornácos háza szemközt áll a parányi fatemplommal. Az ötszáz éves fatemplom, amelyen a szem fennakad, a gondolat magasába kap, s a kőváros szülötte álmélkodik.

A fafaragó leeresztett karral, feszesen áll munkaasztala mellett

— *Örömmel fogadom a vendégeket. Az*

nem elfecsérelt idő.

A körüljáró szem tétován botladozik a faragott asztal kemény simaságán, lapjának gyönyörű vésetein. Végigsimítod tenyereddel és elakadsz rajta, mint üvegen a lélegzet, a dombormű nem enged tovább.

— *Tizenhárom évet vártam. Végtelen időt. Magamra hagyatva.*

Még indulat nélkül lökődnek fel a szavak, hivalkodás nélkül. S mégis érződik rejtett feszültsége, fojtott nyugtalansága, s a közlés alig visszatartott vágya.

— *Munkát kértem mindenütt. Fel Pestre! Nem értették. Pedig csak ezzel akartam foglalkozni. Semmi mással!*

Kint az álmosodó utcán a távolból hallatszik a községbe érkező autóbusz motorjának monoton duruzsolása. Az ablakon átszűrődő gyér fény ráhull a fából munkált apró miniatűrökre. Kanál és sótartó.

— *Soha senkit sem láttam faragni. Igaz, a szomszédban lakott egy ember, őt figyeltem, ahogy szekercéjével dolgozott.*

Lassan, óvatosan csúszol rá a kemény, roppant egyenes hátú székre. Átszellemülten ülsz, mintha királyok asztalánál vagy ünnepi asztalnál foglalnál helyet. A faragómester arca lassan enged merevségéből.

— *Végeztem volna én is iskolát, de... Bányász volt az apám,*

pénz nem akadt a háznál.

Ülsz a széken és nézed a másik széket az asztal mellett, csakhogy lásd, milyenen is ülsz és vágyakozhass utána.

A forgácsreszelék finom illata körüllebeg a műhelyben. A fiú, aki idehozott, még mindig az ajtó mellett áll moccanás nélkül. Még zárkózottabb, még olvashatatlanabb arc, mint apjáé.

— *Jártam a balassagyarmati múzeumban, s láttam a kenderfeldolgozó eszközöket. Magam is megcsináltam a szerszámokat, persze szebben, fel-*

sőbb szinten. Egy pályázatra. Később a kecskeméti tanács el is akart innét vinni.

Gyöngéden faragott poharak, ujj alá simuló domborulatok. Egy nyaklánc.

A fiú, Tibor, kamaszgyerek, homloka szigorú. Talán egyszer ő is faragni kezd majd.

— *A televíziósok filmjében, „A barangolás a kék utakon"-ban vettek észre először.*

Hangján érződik a keserűség.

— *A községben sokak előtt nevetség tárgyaként szerepeltem. Ha rájuk néztem, a szemük, csúfondáros mosolyuk üldözött.*

Szériafaragások, amelyekkel pénzt keres, hogy élien.

— *Egyszer kiszámítottam, mennyit vesztettem évek során, hiszen abbahagytam a szakmám. Ha csak pénzt akartam volna [illegible],*

régen feladtam volna.

Talán most első ízben mozdul meg az arc, a száj, a szem, fordul szolid, de keserű grimaszba. Csalódások és elszántságok tükröződnek e mozdulatban.

— *Egyszer eljött hozzám Somogyi József is. Azt mondta: „Ha száraz kenyérhéjat eszik is, de faragjon!"*

Faragott. Fába véste a helyi népszokást, a kiszejárást és 1971-ben Gyarmaton ki is állította. A világ végre észrevette *Kelemen Ferenc* hollókői fafaragó népművészt. Jöttek a megrendelések. Egy emberi sors, egy művészi pálya mennyi véletlenből, keserűségből, kínlódásokból áll össze.

— *Fába faragni egy világot... Fába faragni a szeretetet.* A falura rászakad a délután nyugtalanító homálya. Már kifele ballagunk a hosszú, palóc udvarról.

— *Még nem a saját ötleteimet csinálom. Ma még székeket és asztalokat... Még egy évet szántam erre, de aztán... Hollókő napjait akarom megfaragni, figurális szobrokban.*

A kapu előtt csomóban gágognak a libák. Ott, ahol az idegenek, a jövevények, gyakran franciák, németek szoktak álldogálni. Mert, aki egyszer itt járt, hiszen Hollókő idegenforgalmi látványosság, továbbadja a hírt: *„Él ott a templomocskánál egy fafaragó."*

Ablakában ott fekszik a német szótár. Naponta tanul néhány szót. Azt ragadja fel, ha külföldi vendég érkezik.

Megmutatja a tornácot, faragott képeit. Búcsúzóul megnézem jól az arcát, hogy bevéssem vonásait. Ám ma már hiába próbálom képét felidézni, csak ökölbe záruló, nyugtalan kezét látom magam előtt.

Szémann Béla

CSALÁD

ORVOSSZEMMEL

Könnyelmű betegek

Idősebb férfit szállítottak be a mentők nemrégiben az egyik budapesti ideggyógyintézetbe. Járókelők találtak rá az utcán, zavartan viselkedett, térben és időben tájékozatlan volt, nevét, lakcímét sem tudta megmondani. Kórházba szállítása után hamarosan eszméletét is elvesztette.

Az ismeretlen eredetű eszméletlenségnél az orvos olyan rejtéllyel kerül szembe, amelyet a lehető leggyorsabban kell megfejtenie. Hajszolt munkát jelent ez, mert az élet sokszor másodperceken múlik. Ilyenkor rendszerint sok-sok vizsgálatot végeznek.

Az említett esetben mégsem kellett sokáig várni. A vizelet és a vér lelete egyértelműen bizonyította, hogy a beteg a cukorbajos eszméletlenség, szaknyelven a „diabéteszes kóma" állapotába került. Megfelelő kezelésre rövidesen visszanyerte eszméletét, néhány óra múlva már mint „normális ember" ült szemben az orvossal.

Ekkor derült ki: évek óta kezelik cukorbetegségét, néhány hete azonban önkényesen elhagyta az inzulin szedését. S arra a kérdésre, hogy miért? — ezt válaszolta: „Nem ér az semmit. Én már annyi inzulint szedtem, hogy Dunát lehet rekeszteni vele, mégis változatlanul cukorbajos vagyok."

Anekdotának hangzó történet ez, noha igaz. Szé'sőséges példája annak, amikor a beteg félreérti a gyógykezelés jelentőségét, s a gyógyszertől olyat vár, amit az nem tud nyújtani.

A cukorbeteg ugyanis általában tisztában van azzal, hogy az inzulin egy olyan anyagot pótol, amely a szervezetéből hiányzik, s ha a gyógyszert rendszeresen szedi, egészséges emberként élhet, de nélküle beteg.

Ennek azonban az ellenkezője is elmondható. Ki tudja, hogy hányan szednek antibiotikumot orvosi előírás nélkül olyan hűléses betegségekre, amelyeket vírus okoz, holott a vírusokra a penicillin, a chlorocid, a tetrán hatástalan. S hány beteg várja a nyugtatók szedésétől, hogy nem csupán idegfeszültségét, hanem annak forrását, például a családi konfliktust is enyhíteni fogják! De alighanem azok sincsenek kevesen, akik a valóban hatásos gyógyszert egy-két nap után eldobják, arra hivatkozva, hogy hatástalan' Holott számos gyógyszertől csak hosszabb szedés után várható eredmény.

Évezredeken keresztül a beteg ember elsősorban az orvostól várta gyógyulását, aki tekintélyét bizonyára az őskori varázslóktól örökölte, hiszen ők voltak az első „orvosok", az első gyógynövények felfedezői. Manapság azonban a gyógyszeripar fejlődése révén, olyan „varázshatalmú" gyógyszerek birtokába jutottunk, amelyekről a múlt század embere még csak nem is álmodhatott. Ezzel egy időben viszont mintha csökkenni kezdett volna az orvos tekintélye.

A súlyos beteg ugyan most is segítséget vár orvosától, a kevésbé súlyos azonban inkább csak közvetítőnek tekinti, akinek segítségével a „divatos" gyógyszert megszerezheti.

Az természetesen csak helyeselhető, hogy az orvost korábban körülvevő mítosz szertefoszlott, s a maga területén képzett, de nem mindentudó és mindenható szakembernek tartjuk. Az azonban aligha helyeselhető, hogy a mítosz áttevődött a tablettákra és injekciókra. Hogy sokan tőlük várják minden baj megoldását: gyógyítsák a betegséget, adjanak erőt, frisseséget, oszlassák el a bánatot, szüntessék meg a gondot, az álmatlanságot.

Igaz, a gyógyszerek bizonyos körülmények közt valóban sokat „tudnak", de nem mindent, és nem bármikor. Hanem csak az orvos alapos mérlegelése alapján, csak megfelelően kiválasztva, s csak az előírt adagolásban. A modern gyógyszerek ugyanis éppen abban különböznek a régi idők varázsszereitől, hogy pontosan tudjuk: mire hogyan és miért hatnak.

A beteg ember ősidők óta várja azt a csodagyógyszert, amely úgy fújja el betegségét, mintha sohasem létezett volna. Ezt a kívánságot napjainkban leginkább a baktériumellenes szerek elégítik ki: anélkül győzik le a kórokozót — nem számítva a túlérzékenység ritka eseteit —, hogy a szervezetben kárt okoznának. De jogosan elvárt hatásukat ezek is csak akkor érik el, ha az előírt adagolásban szedjük őket. Ellenkező esetben [illegible] hogy a szervezetben élősködő

Kelemen Ferenc fafarogó nép-
művész (Hollokő) a Népfront helyi tit-
kaia. Tamill mestersége asztalos.

(fotó.

Némethi György: Ez a falu műemlék.

Ország-Világ 1967/8 19 old.

1021 Kelemen Ferenc, fafaragó

FÁBÓL – SZÉPET

Mostanában a „városi népek" körében nagyon kelendőek a fából faragott dísztárgyak és használati eszközök. A régi holmik lassan mind új gazdára találnak: a legértékesebbek elfoglalják előkelő helyüket a múzeumok vitrinjeiben, más darabok egy-egy lakást díszítenek. Divat? Az is. De nem kell sokat töprengeni rajta, hogy a mai ember számára miért jelent „kapaszkodót" egy szúette rokkakerék vagy egy öreg faragott kanál – s egy mai fafaragó gazdagon díszített vagy naivan egyszerű munkája. A fa ősi és nagyon vonzó anyag. Sokféle árnyalatával, az életet idéző erezetével mindig is nélkülözhetetlen anyaga volt mestereknek és művészeknek egyaránt. Napjainkban – ki tudja, immár hányadik? – reneszánszát éli.

Kelemen Ferenc hollókői fafaragó tudna mesélni erről. Nem egyszer előfordult már, hogy egy félig kész tárgyat elragadtak tőle, „nem is kell befejezni, ebben így van valami ősi...!" – felkiáltással. Néhány éve már nehezebben győzi a munkát. Sok a megrendelés, sok a kívánság, több az átutazó, a turista, a házába látogató idegen. S hát faragni nem lehet gyorsított tempóban...

Valamikor asztalosmester volt. A sikerért, a népszerűségért alaposan meg kellett küzdenie. Amikor faragásra és néprajzi gyűjtőmunkára adta a fejét, éveken át nagyon szűkösen élt. Egyik híres

szobrászművészünk baráti jótanácsként azt mondta Kelemen Ferencnek: „Ne add fel; ne térj le a magadnak kijelölt útról". Így is tett. Sikerült. Ismertté vált, sokan becsülik, keresik a munkáit. A küzdelem azonban nem ért véget. Nemcsak az anyaggal kell küzdenie, hanem azért is, hogy a határidők szorításában el ne veszítse munkája csendjét, tartalmát és hamvasságát; hogy „le ne térjen a magának kijelölt útról".

(némethi)

Fotó: Ács Irén

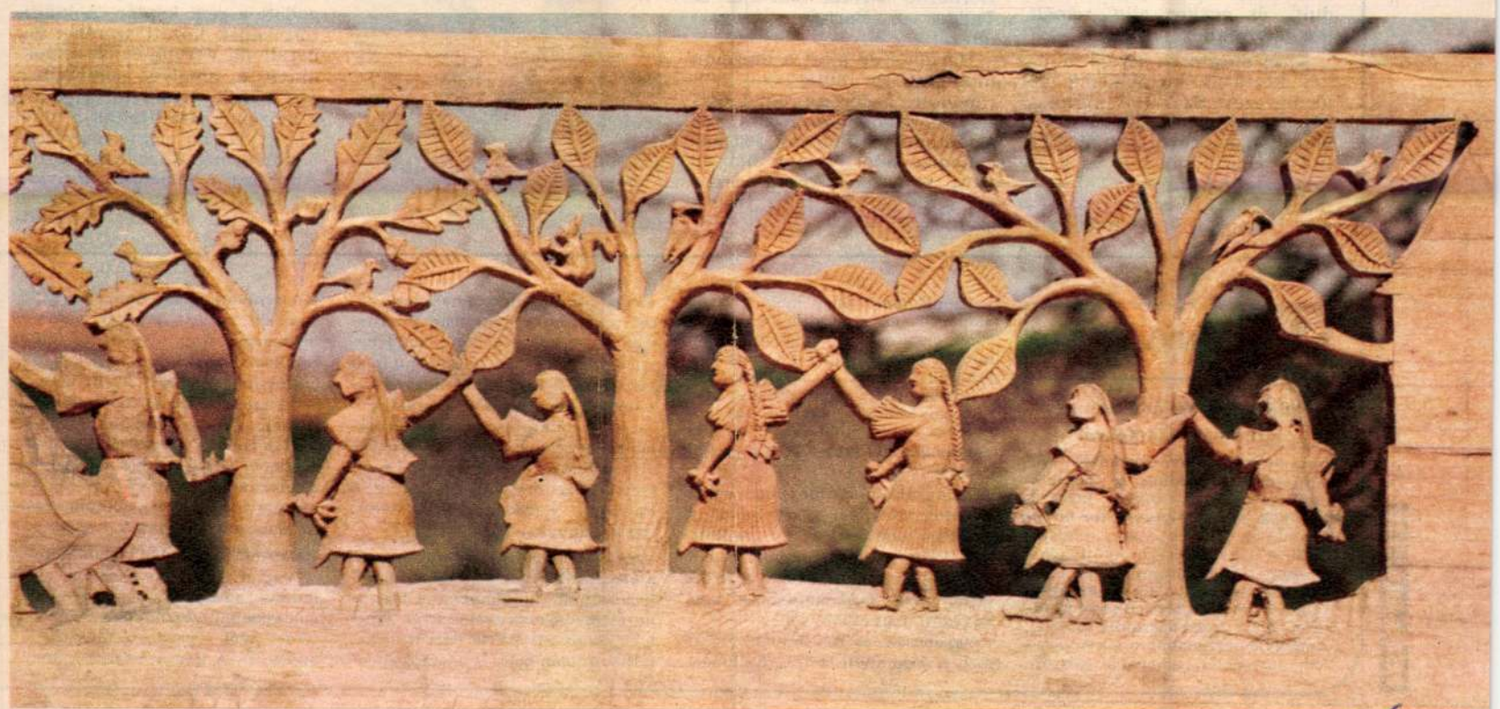

A Moszkvai Zongora-trió

[illegible] egy angol újságíró. Valóban, az idei [illegible] harmadszor megrendezésre került Interfórummal mindenki nyert. A tizenhárom országból érkezett fiatal művészek, a huszonegy országból magyar földre látogató impresszáriók, koncertrendezők, szakemberek, újságírók és a magyar közönség is. A sikeres rendezvény nyolc napja alatt néhány egészen kiemelkedő képességű fiatal muzsikussal ismerkedhettünk meg. A moszkvai Zongora-trió játéka a legnagyobb koncertélmények közé sorolható, Schiff András személyében a magyar zongoraiskola újabb ragyogó képviselőjével találkozhatott a közönség, és figyelemre méltó a cseh Panocha-vonósnégyes. A felsoroltakon kívül is számos ígéretes tehetség lépett dobogóra, mind a hangszeresek, mind az énekesek csoportjában.

KIÁLLÍTÁS

A Szépművészeti Múzeum 30 éve

Nem mindennapos élményt jelent a Szépművészeti Múzeumban megrendezett kiállítás, amelyen a három évtized alatt restaurált, vásárolt vagy ajándékozás útján szerzett műkincsek legszebb darabjai láthatók.

Még azok számára is meglepetéssel szolgál ez a nagyszabású tárlat, akik ismerték, figyelemmel kísérték a Szépművészeti Múzeum eredményes tevékenységét, amely 1945-ben az épületek helyreállításával, műkincsek hazahozatalával, restaurálásával indult, és egykor alig remélt eredményekhez jutott el.

A restaurátorok kiváló munkái közül is kiemelkedik az úgynevezett Szakállas múmiakoporsónak és Exekias Amphorájának bravúros helyreállítása. Ugyancsak fotó és írott tájékoztató körítésével állították ki Palma Vecchio pompásan restaurált női képmását,

Sebastiano Ricci: Alvó Vénusz és szatír

Greco: Férfi-tanulmányfej

Liberale da Verona: Mária gyermekével és egy angyallal

Bernardo Strozzi Máriáját és Taddeo di Bartolo szárnyasoltárát.

Harminc év alatt a múzeum mintegy 8000 műtárggyal gyarapodott; a görög—római osztály hozzávetőleg 2600-al, az egyiptomi gyűjtemény 560-nal. Jellemző adat: míg a háború előtt 14 vázával rendelkezett az antik osztály, most 1000 a számuk.

Hétszáz festménnyel gazdagodott a régi képtár. A kiállított képek között szerepel Liberale da Verona egyik remekműve is, amelyet nemrégiben egy magánszemélytől vásárolt a múzeum. Kiállították a többi között Greco négy nagyszerű festményét, Zurbaran Szent Andrását, Chardin Pulykacsendéletét, Antonio Guardi egyik ritka remekét. A hatal-

KÖNYVESPOLC

Politikai dokumentum- és tanulmánykötetekről

Az utóbbi időben örvendetes módon megszaporodtak a politikai könyvpiacon az olyan kötetek, amelyek szerzői egy-egy kor dokumentumait gyűjtik össze, rendszerezik, — nagy segítséget nyújtva különösen a munkásmozgalom története iránt érdeklődőknek. Ezek sorában kiemeljük a Párttörténeti Intézet által közrebocsátott kötetet, A magyar forradalmi munkámozgalom történetét, amely a Kossuth Kiadónál most jelent meg. A kötet alapos és jól áttekinthetően tagolt összefoglalója a magyarországi munkásmozgalomnak a XIX. század második felétől az MSZMP VIII. kongresszusáig. Igen érdekes, tanulságos könyv, amelynek negyedik kiadása a bizonyítéka az iránta megnyilvánuló széles körű érdeklődésnek.

A magyar munkásmozgalom egyik jelentős szakaszát tárgyalja az a dokumentumkötet, amely „A KMP első kongresszusa" címmel jelent meg a Kossuth Kiadónál. A kötet tartalmazza a kongresszus iratanyagát, jegyzőkönyveit.

Ugyancsak a Kossuthnál jelent meg A Kommunista Internacionálé válogatott dokumentumai című kötet, amely a Kommunista Internacionálé alapításáról szól, majd beszámol — korabeli dokumentumok alapján — a Komintern negyedszázados munkásságáról, taktikájáról és stratégiájáról — egészen feloszlatásáig. Valóban izgalmas, érdekes olvasmány ez a vaskos kötet, amelyet a Párttörténeti Intézet és a Politikai Főiskola munkatársai szerkesztettek.

Különös érdeklődésre tarthat számot Lengyel József dokumentumokon alapuló tanulmánya a breszt-litovszki béketárgyalásokról, amelyek során a Bolsevik Párt Központi Bizottságán belül is jelentős ellentétek mutatkoztak Lenin, Trockij és Buharin között. A kötet, amely a béketárgyalások sokat vitatott problémakörét veszi bonckés alá, a Kossuth Kiadónál jelent meg.

Ugyanez a kiadó bocsátotta ki Balogh Sándor tanulmánykötetét, Parlamenti és pártharcok Magyarországon 1945—1947 címmel. A kötet a felszabadulást követő évek politikai harcairól ad sok dokumentumra alapozott áttekintést.

Hasonlóan aktuális tartalmú kötet A Varsói Szerződés húsz éve című munka, amely a szocialista országok védelmi szerződésének történetéről szól, gazdag illusztrációs anyaggal. A könyv írója s a doku-

Kelemen Ferenc

festőművész

„Autodidakta vagyok. 1990-93 között jártam a zebegényi Szőnyi István Szabadiskola plein-air osztályába, ahol Aknay Jánostól tanultam. 1996 óta tagja vagyok a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének.

Az első önálló kiállításom 1992-ben volt Mosonmagyaróvárona Városi Könyvtárban. Legutóbb 1998-ban Szentendrén a Vajda Pincében mutattam be festményeimet.

Minden embert ábrázoló munkámban, ami most kerül ki a kezem alól, a küzdelmet szeretném megfesteni. Magam is a bankszakmában dolgoztam évekig, s ott nap mint nap láttam, hogy küzdelem a tisztviselők tárgyalása, az emberek pénzkuporgatása, de küzdelem a brókerek integetése és a futballisták egymásba kapaszkodása is. A belső és külső konfliktust keresem, azt akarom megmutatni. Maga a festés is harc, küzdelem az anyaggal. Saját magam készítem festékeimet. Munkáimat több rétegben lazúrozva, sok hónapos festéssel készítem."

(Kelemen Ferenc)

Az Akadémia Galéria
meghívja Önt, családját és barátait

Kelemen Ferenc
festőművész
kiállításának megnyitására,

1999. november 4-én
17 órakor az
Akadémia Galériába
(Győr, Liszt Ferenc u. 10.
MTA RKK Nyugat-magyarországi
Tudományos Intézete).

A kiállítást megnyitja:
Tóth Katica

Megtekinthető:
1999. november 26-ig,
munkanapokon 9-17 óráig.

Kiállítás-szervező:
Tóthné Hermann Judit
Tel.: (96) 516-572

Kelemen Ferenc

A Vajda Lajos Stúdió Kulturális Egyesület
Tisztelettel meghívja Önt
KELEMEN FERENC
kiállításának megnyitójára
1998. május 24-én (vasárnap) de. 11 órára
a VLS Pincemúhelyébe
(Szentendre, Péter-Pál u. 6.)
A kiállítást megnyitja
Beke Zsófia
művészettörténész

A kiállítás megtekinthető:
1998. május 24-től június 10-ig
hétfő kivételével 10-től 18 óráig.

A VLS Kulturális Egyesület támogatói: Magyar Országgyűlés,
Művelődési és Közoktatási Minisztérium, Szentendre Város Önkormányzata

Kelemen Ferenc, fafaragó müvén

megemlíme

Szendi Márin: Vászonhász, faragókuzus 8

Népszabadság. Bp. 1981. júl. 7.

Palóc fafaragó

Hollókőn él és dolgozik immár negyven esztendeje Kelemen Ferenc népi fafaragó. Ismert és szép motívumai a palócföld hagyományairól mesélnek. A művész elsősorban a kemény fákkal dolgozik, ahogy ő mondja: „a dió, a körte és a többi gyümölcsfa színes, jobban formálható, inkább engedelmeskedik a kéznek". Persze, nem elég a jó alapanyag, ehhez a munkához nyugalom, csend és egy jó adag tehetség is kell. Kelemen Ferencnek mindez megvan.

Danis Barna felvételei

KELEMEN FERENC

Népújság 1981. ápr. 26

resszusi oklevelét, amelyet a vállalat klubjában megtartott ünnepségen *Háry Béla*, a Győr-Sopron megyei Pártbisztere, *dr. Schultheisz Emil*, illetve *dr. Gassoub al-Rifai* írta alá az okmányokat.

A munkatervbe vett, folyavonatkozású jogszabályokról, statisztikai adatokról, a gyógyítást szolgáló intézmények típusterveiről, építéséről.

közötti jelentős különbségről. *3 millió köbméterre nőtt a háztartási szemét mennyisége*, és 1970-ben is még alig 2 millió köbméternyi szemét került a kukákba, kétharmadannyi, mint ma.

A rengeteg hulladék eltüntetése a környezetvédelem egyik fő kérdése — *állapították meg a Magyarhoni Földtani Társulat hétfői ülésén.* — Világszerte több megoldással is próbálkoznak. Az egyik legkorszerűbb eljárás a *pirolízis:* a szemét lassan izzítva bomlik el, miközben városi gáz és fűtőolaj nyerhető belőle. Hasonlóan újszerű a *komposztálás*, azaz — megfelelő kezelés után — a hulladékkal való trágyázás. Ezek a technológiák azonban *ma még túlságosan költségesek.* Az előbbivel csak az USA-ban és Japánban, az utóbbival Hollandiában vé-

---

Brigádok a kisiparban

A KIOSZ országos vezetősége — a kisipar történetében első alkalommal — másfél évvel ezelőtt „legalizálta" a munkabrigádok létét. Tevékenységük hasznossága mellett foglalt állást, s pályázatot hirdetett a *Kiváló Kisipari Munkabrigád* cím elnyerésére. Az első átadási ünnepséget hétfőn tartották.

A munka természetéből adódóan elsősorban az építőiparban és a gépjárműjavításban dolgozó kisiparosok törekednek együttműködésre.

Miért, honnan a közös munka igénye?

Az elmúlt évek visszaesései után, az ösztönző intézkedések hatására a kisiparosok létszáma ugrásszerűen megnövekedett nálunk. Öt év alatt 17 ezren léptek soraikba, és számuk ma már meghaladja a 103 ezret. Mind többen jöttek rá: ha szövetkeznek, jobban biztosítható munkájuk folyamatossága, szervezettsége, hatékonysága. A közösen végzett munkáért — egymás munkájáért — együttesen vállalják a felelősséget is. A *megrendelőnek pedig előny, hogy egyetlen iparossal kerül kapcsolatba,* aki szervezi és biztosítja a ház felépítéséhez, javításához, vagy éppen a gépkocsi rendbehozatalához szükséges együttműködést a különböző szakmák képviselői között.

Ezekben az élet szülte gazdasági társulásokban nem elvont, hanem nagyon is *gyakorlati kérdés a minőség* és a határidő. Mint ahogy számukra egzisztenciális, s nem kötelező feladat a szakmai továbbképzés.

Napjainkban, amikor a gazdaság minden területén, így a kisiparban is, új szervezeti formák vannak kialakulóban, születőben, ezek egyikeként üdvözölhetjük az élet, a gazdasági szükségszerűség által létrehozott, és mind eredményesebben működő kisipari munkabrigádokat. **V. Zs.**

KELEMEN Gábor

~~M. Hemel~~
Ú. Mo
1992. nov. 14.

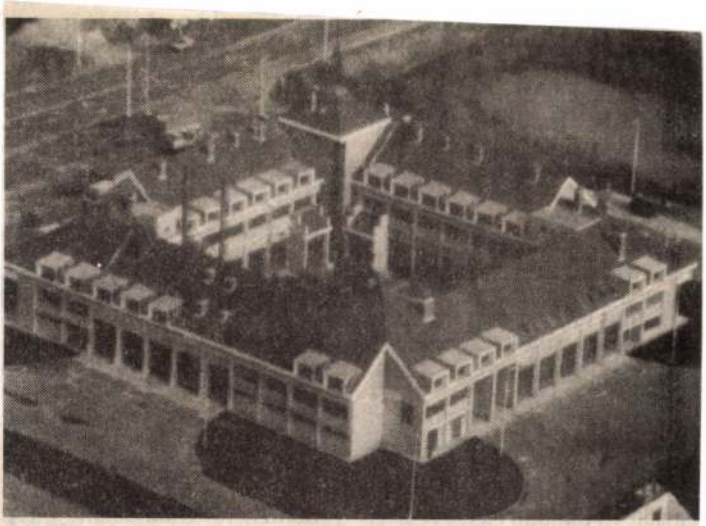

Tűzoltólaktanya. Megfelelő munkakörülményeket teremtett a székesfehérvári tűzoltóknak a BM Tűzoltóság Országos Parancsnoksága. A szervezet, valamint a régió és a város vezetőinek jelenlétében tegnap ünnepélyesen felavatták a Kelemen Gábor tervezte, csaknem 5 ezer négyzetméter alapterületű, korszerű laktanyát, amely a körgyűrű mellett emelt épületben kapott helyet

Orosz Endre felvétele

740. ENTZ Géza: Székesfehérvár és Sopron építészeti megjelenése a 15. században. = Történelmi Szemle, 27, 1984, 3. 390-403., ill.

741. SZŐKE Mátyás: Adatok a középkori Visegrád történetéhez és helyrajzához. = Dunakanyar, 20, 1984, 3. 9-14., ill.

Szobrászat

742. Aus der BLÜTEZEIT niederländischer Plastik der Spätgotik, Berlin, Staatlichen Museen zu Berlin, Skulpturensammlung, 1984. Katalog von Edith Fründt, Éva Szmódis-Eszláry. rostock : Ostsee-Druck., 1984 32 p., ill.

743. CIDLINSKÁ, Libusa: Krídlový oltár v Jazernici. = Monumentorum tutela, 11 (1984) 104-123., ill.

744. ENGEL, Pál - LŐEI, Pál - VARGA, Lívia: Grabplatten von ungarischen Magnaten aus der Zeitalter der Anjou-Könige und Sigismunds von Luxemburg. = Acta Historiae Artium, 30, 1984, 1-2. 33-63., ill.

745. FELGENHAUER-SCHMIEDT, Sabine: Eine mittelalterliche Tonfigur aus Jois. In: Urgeschichte-Römerzeit-Mittelalter, 1. Grsg. von Hanns Schmied. Eisenstadt : Burgenlandisches Landesmuseum, 1984 166-174., ill.

746. Forschungsfragen zur Steinskulptur der Arpadenzeit in Ungarn : Akten der Pannonia-Konferenze, III. 1978. Grsg. von Jenő Fitz. Székesfehérvár : István Király Múzeum, 1979 rec. FUCHS, Friedrich = Ungarn Jahrbuch, 12 1982/1983 (1984) 267-268.

747. G.P.: Szent István koporsója. = Reformátusok Lapja, 1984, szeptember 30. 7. ill.

KELEMEN Gábor épitész

KÁLLAI Géza: Tüzoltó-parancsnokság Fehérvárott. =
ÉS 1993. aug. 6. 13.

FÁY MIKLÓS: **Zene**

Nigel az aknamezőn

Nigel Kennedyé a világ egyik legszebb hegedűje. Egy szobrászati remek, gyöngéd hajlatokkal, erőtől feszülő egyenesekkel, feszültséggel, és azt oldó harmóniával, semmivel sem alábbvaló Michelangelo Dávidjánál. Nigel Kennedy ezt a műalkotást az Aston Villa zászlójába csavarja, úgy viszi városról városra. Szereti a focit, szereti a feltűnést. Megjelenése, mint Johnny Rottené fénykorában, zsíros arc, különböző hosszúságú és szerteszét álló hajtincsek, a fogát pedig csak havonta mossa. Láttam róla egy filmet, egy kocsmában ordított a tévét nézve, goal, goal!, és amikor észrevette, hogy őt veszi a kamera, egy korty sört vett a szájába, öblögetett vele, és visszaköpte a korsóba. Osztályon felül gusztustalan, puha, habos toccsanás.

Tisztességtelen, amit Kennedy csinál? Persze. Olyan kitartóan háborgatja a közvéleményt, hogy ma ő a legnépszerűbb hegedűs Angliába. Az Elgar-hegedűversenyről — ami igazán nem világsláger — készített lemezét százezres példányszámban adták el. Kacsint ő jobbra és balra, de főleg az ifjúságra, és azt mondja, ha igazán nagy zenét hall, mint Bach és a Led Zeppelin...

Tisztességtelen? Talán mégse. Mert egy pillanatig sem kételkedem benne, hogy komolyan gondolja. Ugyanazon a koncerten játszik Jimi Hendrixet és Bartókot. Ötezer fős közönség sikoltozik az Első vonósnégyesért. Nem is rossz dolog. Őszinte fiú, és ezt a lemeztársaság kihasználja. Nem akart múltba révedő, horpadt mellű megszállott lenni, és hivatalosan lett fiatal és szemtelen. El akarta kerülni az egyik csapdát, és belesétált a másikba. Aknamezőn járkálnak a híres muzsikusok. Az EMI pedig szinte minden lemezére az ő fényképét teszi és a vásárló annyira meglepődik, hogy ez a hörcsögszemű rocksztár Brahmsot játszik, hogy megveszi a lemezt.

Az első benyomás persze attól is függ, hogy ki mire számított. Kennedy el tudja játszani a művet, ami önmagában is teljesítmény. Mindvégig feszült, figyelmet érdemlő marad, és ez már ritkaság. A másik oldalról nézve viszont meg sem tudja közelíteni Heifetzet, de — hogy az igényeket mindjárt a megfelelő szintre helyezzük — ugyan ki tud erről a második tételről annyit, amennyit Jascha Heifetz? Kiben van annyi, a legszebb értelemben vett férfiúság, alázat, szemérem, tisztaság, határozottság, szigor és biztonság, mint benne volt? Oboaszólóval kezdődik a tétel, erre mondta a századforduló nagy virtuóza, Sarasate, amikor visszautasította a mű eljátszását, hogy majd bolond lesz hegedűvel a kezében hallgatni, hogy az egyetlen valamirevaló dallamot az oboista fújja el. Kennedy lemezén a hangmérnök háttérbe szorította a hangszert, hogy csak távolról, mint valami természeti jelenség, szóljon. Brahms az írta, hogy Pörtschachban, ahol a művet írta, úgy röpködnek a levegőben a dallamok, hogy az embernek félre kell kapni előlük a fejét. Nigel Kennedy viszont egyenesen belerohan a dallamba. A variáns, ami az ő hangszeréből jön elő, nem a legszebb, hiszen szálkás, kemény, éles, néhol csikorgó — de ez is Brahms. Ez a goromba, erőszakosságra hajlamos, szűkszavú fráter ugyanaz, aki más felvételeken megejtően éteri, védtelen, kiszolgáltatott. Igaz, nem a legszebb vonását ragadja meg az angol, de nem önkényes, és nem is butaság, amit a műről mondani tud. Tetszik vagy nem tetszik, a Brahms-versenymű előadásainak történetében egy fejezet az övé, Nigel Kennedyé.

KÁLLAI GÉZA: **Építészet**

Tűzoltó-parancsnokság Fehérvárott

Ahol az a *feheruuaru rea meneh hodu utu*, amit ma nyolcas főútnak nevezünk, eléri a várost, tömör funkcionalista felfogásban új tűzoltó-parancsnokság épült. Mondjuk meg rögtön: *jól!*

Kelemen Gábor építész a feladatot az *üzemszervezési* szempontok figyelembevételével oldotta meg, aminek a lényege az, hogy a riasztástól számított másfél percen belül — felkészülten — úton legyen a kivezényelt kötelék. Erre a — mondjuk így — tengelyre szervezte az egész építményt úgy, hogy az egyéb funkciókat (oktatási, szociális, hivatali) sem kezelte másodlagosan. A szertár minden irányból akadálytalanul elérhető, kapuit sűrített levegő nyitja, a kipufogógázokat elszívó semlegesíti, s a filmekből ismert csúszódarus aknák ajtajait riasztáskor az az elektronika tárja ki, amely az egész épület gépészeti berendezéseit vezérli — és jegyzeteli.

Az ötezer-száz négyzetméter alapterületű objektum megépítésére hat országos szakvállalat adott annak idején ajánlatot. A pályázat nyertese a Hídépítő Vállalat lett, és nem hisszük, hogy nyereséggel zárta a számlát. A hetvenkétezer forint/m² bekerülési ár nem tűnik soknak, már csak a rendkívül bonyolult és költséges épületgépészeti feladatokra figyelemmel is. Még egyszer megemlítve az épület igényes kivitelezését, el kell mondanunk aggályainkat.

Kiáltó ellentétben van az üzemben gyártott lakatosszerkezetek, így az említett kapuk és az ablakok jövő századi minősége a helyszíni lakatosszerkezetek kivitelével. Elmérések, pontatlanságok, hőhidak, megoldatlan illesztések keserítik a szemlélőt. Ugyanez jellemző az egész bádogosmunkára; lesznek olyan hózugok, amiket tolólétráról kell majd jégmentesíteni. Még szerencse, hogy az itt *kéznél* van. Ugyanígy megoldatlannak látjuk az amúgy szép lábazati kőburkolat találkozását az acélszerkezetekkel, és példátlan hibának tartjuk a lábazatnak kőszegély helyett bádoggal történt lefedését. Szívesebben látnánk a tetőtérben elhelyezett irodák és a kétszemélyes (igen, kettő!) hálószobák ablakait befoglaló merev és súlyos vasbeton szerkezet helyett faanyagot, és sajnáljuk, hogy az ugyanitt elhelyezett tornaterem belső terét vasbeton pillérek osztják meg. Más tartószerkezeti megoldás akár kézilabdapályát is eredményezhetett volna.

Hibának tartjuk azt is, hogy némely mosdóhelyiségnek a légtere nem zárt, mert nem tudjuk, miért, de fölötte a födém rövidebbnek épült. Nem lehet kifogásunk az épület külső színezésével szemben, hiszen a tűz színét ezen az épületen meg kell jeleníteni. Azt azonban nem hisszük, hogy ennek az épületbelsőben is így kell lennie; a vörös szín túltengése miatt sok helyütt bikaviadal kulisszái között érzi magát az ember.

Csak sajnálni lehet, hogy nem épült meg a külön épületnek tervezett javítóbázis, csakúgy, mint a gyakorlópálya, és az egész környezet rendezése elmaradt. A nagy térburkolatok, a helikopter leszállópályája zsombékok közül emelkednek ki. Előbb-utóbb gondoskodni kell a szomszédos, nagyobb esőkben iszapáradattal fenyegetett régi temető védelméről is.

Ha József Attila kis Balázsa, akit a költő pályaválasztási tanácsokkal látott el, ha álmában bejárja ezt az épületet — minden kifogásunk dacára —, bizonnyal vonzalmat érez a tűzoltók hivatása iránt.

Csak ne érdeklődjön a fizetésük felől.

SCHILLER RÓBERT: **Televízió**

A muzsika szelleme

Valószínű, hogy egy jól megtermett, gazdagon aranyozott barokk angyalt láthatott az a francia, aki bebizonyította, hogy angyalok nem léteznek. A szárnyakat mozgató izmok, mondta, a madarak szegycsontján tapadnak. Ahhoz, hogy egy hatvan-nyolcvankilós testet a levegőbe lehessen emelni, hatalmas izomzat kell, az pedig valami teljesen torzan előtüremkedő szegycsontot követelne meg. Abban mindenki megegyezik, hogy az angyaloknak szárnyuk van és repülni tudnak, torz szegycsontjukról azonban említés sem tétetett soha. Következésképpen angyalok nincsenek.

Nem tudom, honnan ismerte a nevét-elfelejtettem francia az angyalok fajsúlyát és anatómiáját. A szellemvilág fajsúlya és anatómiája azonban, akár mint cáfolat, akár mint bizonyíték (olyan mindegy!), velünk maradt azóta is. Legutóbb Liszt Ferenc sokat emlegetett szemölcsei jelentek meg a képernyőn: a színész nem a régen élt zeneszerzőt alakította, akit közülünk senki se látott, hanem a zeneszerző mostanában megjelent szellemét, akit egy angol háziasszony látott. Hogy mennyire hiteles a dolog, bizonyítja a szemölcs.

És bizonyítja a zene. Fellegi Ádám műsorában (Nulladik típusú találkozások a zenében) egy angol háziasszonyról hallottunk, akit az elmúlt évszázadok zenei lángelméi látogatnak, Liszt például, és mondják tollba, diktálják klaviatúrába síron túli szerzeményeiket. A szellemjelenetet megjelenítő színpadi jelenetben, a zongorázni is alig tudó kisegítő szakácsasszony és Liszt kísértetének párbeszéde során egy új, a túlvilágról keltezett Liszt-zongoraművet hallgathattunk meg. (Vigyázat: nem ez a Transzcendes etűd!)

Fellegi nem sajnálta az elemző fáradságot. Előadó-művészi kvalitásait és stílusismeretét latba vetve vette komolyan a spiritiszta muzsikálást. Eljátszotta, nagyon szépen, a Szerelmi álmokat, összehasonlította motívumait a sírból keltezett zene egyes fordulataival, majd segítségül hívta a zeneszerző Selmeczi Györgyöt, aki kérésére Liszt stílusában improvizált egy zongoraművet — szemölcs nélkül, de nagyon meggyőzően. Ezek nagyszerű percek voltak. Két nagyon művelt muzsikus, kiváló humorú emberek, játszadoztak előttünk és a kedvünkért, megmutatták, hogy mi az, ami egy zeneszerző stílusából megtanulható és utánozható, és persze azt is, hogy mi az, ami megismételhetetlen, mert a lángészé. Ettől aztán elcsodálkozhattunk azon, hogy Liszt milyen keveset fejlődött a halála után. Bizony nem volt képes többre, mint hogy régi gondolattöredékeit ismételgesse. Fantáziátlan, ötlettelen ember lett szegényből, nem használta fel nagyon jól a sírban töltött évszázadot.

Remélem, hogy sem Fellegi, sem Selmeczi nem hisz a kísértetekben. Nem azért, mert kísértetek nincsenek (én személy szerint úgy gondolom, nincsenek, de hát soha nem lehet tudni), hanem azért, mert nekik nincs szükségük kísértetjárásra.

Az nagyon egyszerű volna, ha a szellemet szemölcshöz és dúlt frizurához lehetne kötni. Ha Liszt szelleme (meg Mozarté, meg Monteverdié: az angol hölgy nappalijában hír szerint nagy a forgalom, de csak rég elporladt zeneszerzők keresik föl a vendégszerető házat) fel tudná ölteni, amikor szükséges, az egykori testet, és folytatni tudná ott, ahol a halál botrányos közbeszólása miatt abba kellett hagynia.

De hát azt még egy kevésbé csiszolt spiritiszta is tudja, hogy szellemet csak médium tehet tapasztalhatóvá. Olyan, mint a zenében félanalfabéta háziasszony? No nem, róla nincsen mit gondolnunk. (Pontosabban: van, de minek azt ide írni.) Azt azonban mindannyian tapasztaljuk, hogy szükségünk van olyan emberekre, akik kapcsolatot teremtenek az elmúlt szellemek világa és a ma élők között. Ezek a médiumok fáradságos, évtizedekig tartó beavatási szertartások árán jutnak mágikus tudásukhoz. Nekünk két kiváló médiumhoz volt szerencsénk. Az ő jóvoltukból tapasztalhattuk meg ebben a műsorban a zene szellemét.

Épp csak kár, hogy ehhez sírból feljáró kísértet, bugyuta spiritiszta mese, olcsó hamisítás és lapos színpadi akció is szükségesnek látszott.

Ez nem volt nagyon új a nap alatt. Annál újabb volt az, amit egy héttel később kínált Felleginek egy másik műsora (Új a Nap alatt). Itt Fellegi és Antal Imre nagyon új arcokat és nagyon új teljesítményeket mutatott be nekünk. Mennyi tehetséges fiatal ember. És mennyi terület. Az új egymásra találó komoly és szórakoztató zene, a játékcsónaktól toronyóráig mindenhez értő ipari formatervezés, a kerámiaszobrokat megelevenítő koreográfia — megy ám ez kísértethistória nélkül is!

A sorozatot egyetlen nyilvánvaló veszély fenyegetheti. Tehetséges és szerepelni hajlandó fiatal ember lesz mindig elegendő. De lesz fölös számban dilettáns is, akinek egyebe sincsen, mint a művészi elhivatottság csalhatatlan érzése, és ez minden poklokon át a kamera elé kényszerítheti. (Kényszer a szerkesztővel szemben, pokol a nézőnek.) Erősen remélem, hogy Fellegi intellektuális szigora és kemény ízlése el tudja hárítani ezt a veszélyt és (akárcsak eddig) jobban fog bennünket szeretni, mint az alkalmatlankodó alkalmatlanokat.

MARKÓJA CSILLA:

Képzőművészet

A forma genetikája

(folytatás)

„Minden, amit látunk, szétszóródik, szökik...", a Cézanne-kezdés, már a történet közepét mondva, a múltkori értelemben József Attila, vagy egy másik név, ráolvasandó erre a konstellációra, „...mit értsz igazság alatt / nincs igazság, még ez sem az...", a mai értelemben viszont Tandori, „(...) Bármit megmagyarázhatsz, így se mérsz el / addig, míg úgysem érsz el az egésszel, (...)". *Idővel helyben* vagyunk itt, Tandorinál, *addig, míg* elmér az ember (az igében gyorsan helyhatározó-tulajdonságú kétely, az időmeghatározásban viszont az ige kétséges, hogy történést vagy cselekvést jelentő-e, bonyolult bár, de minden tárgyunk itt *egyben)*, a ráolvasást — már időben? — megtesszük a másik névvel: „Elme-elmerész-elmerészkedhetünk (...)"

Cézanne, mikor szökéstől tart, azon a határvidéken tartózkodik, ahol az evidencia relativizálásba ér (s ahogy azt a múltkor tapasztaltuk, cselekvést és történést, *csinálást és sarjadást* itt a legnehezebb szétválasztani), s ahonnét a térproblémák időproblémákként láthatók be. Márpedig ez a belátás korántsem oly természetes a képzőművészetek részéről (másrészt az irodalom vagy a zene, a par excellence időművészetek felől nem nehéz a teret *viszontlátni)*, nyilván nem véletlenül próbál meg Francastel épp itt különbséget tenni: szerinte a képzőművészet minden válfaja a tér művészete, s a „képzőművészetek nincsenek kapcsolatban sem az idővel, sem a mozgással, de ezekben a vonatkozásokban más jelekkel kerülnek érintkezésbe, tér nélkül viszont felfoghatatlanok, és minden művészet — még a zene vagy az irodalom is —, amely valamiképpen behatol a térbe, képzőművészeti jelleget ölt".

De hisz épp századunkban, jöhetnénk rögtön a kinetikus szobrokkal és a futuristákkal, de ebből vissza is *következik* valami, a forma geneziséhez. Leonardo a „szemlélődés újonnan feltalált módszeréről" beszél a premorf állapotok kapcsán. A mindenféle foltokkal tarkított falak és különféle keveredésű kövek, mint tájak és csatajelenetek potenciális hordozói, arról árulkodnak, hogy a formátlanság genetikusan tartalmazza a formát. A tárgy előtti érzékeléstartomány, ahol minden lehetséges, ahol semmi meg nem szilárdult, el nem dőlt még, ahogy Werner Hofmann írja, nagyon emlékeztet a gyermek születése utáni topologikus térérzékelésére, amelyben tárgyviszonyok helyett állapotviszonyok uralkodnak, ahogy Francastel írja. Márpedig ahol az állapotviszonyok dominálnak, ott a mozgás és az idő erősebben van jelen, mint a tér, amelynek már valamiféle tárgyi rögzítettség az előfeltétele. Ezek után tehát nem meglepő, ahogy Virilio írja a magáét, szintén a gyermekpszichológiára hivatkozva, de Francastellel szöges ellenkezésben, miszerint a forma keresése nem más, mint az idő keresésének technikája.

A *formátlanság formájáról*, a *nagy absztrakcióról* nem nehéz belátni az *idő*-szerűséget, de éppen ezért neveztetnek Kandinszkij-művek zenei opuszoknak. Ami a futuristák mozgásábrázoló törekvéseit illeti, nem véletlenül vezetnek Marey kronofotográfiájával együtt a filmhez. Mi van azonban a *formaszigor* területén megmaradó geometrikus-ornamentális primitív művészettel, és az allegorikus-emblematikus kifejezési móddal, mint par excellence képzőművészeti megnyilvánulásokkal? Hogy állunk, vagy mire megyünk itt az idővel?

Gerber Pál egy sorozatán mandalára is emlékeztető geometrikus motívumok és *idilli* tájképek váltogatják egymást; mesés házikók, fenyőcskékkel, vízimalmokkal, az egyik tájban tündér változás, a fenyőcske *épp* tövében megszakadva rádőlni látszik a házikóra. A „saját osztatú mendelezés" itt a nyugati-romantikus úgynevezett heroikus tájat és a buddhista-lámaista mandalát fogja genetikusan „összekülönböztetni", Kandinszkij szavaival élve az *erjedő katasztrófa* és a *kozmikus építkezés* művészetelméleti vitáját egy sormintába sűrítve. (Lásd ismét akár Tandorinál, a csinálást és sarjadást, a cselekvést és történést, mint forgandót, a versbeszédben: „Szakadj ki..." egyfelől, másfelől „visszazár a szárnya...". Mendelezésnek sem semmi itt észbevenni a cselekvésben *történetesen* fönnforgó gravitációt, nehézkedést, és a történésben megszabott cselekvő potenciált.)

Az allegóriában és az ornamentális művészetben nemcsak a dekorativitásra való erős hajlam a közös, hanem ennek függvényében a mellérendelő szerkezetek iránti vonzalom is, ami épp az ismétlések révén megadja a mágikus-topologikus idővonatkozásaikat is. Az allegóriához bizonyos értelemben közel álló karikatúra (lásd ismét az expresszionizmussal való összefüggéseket) egyik legjellemzőbb tulajdonsága a nagy és a kicsi, a magasztos és alacsonyrendű összebékítése, továbbá, ahogy a Hoffmanstahl írja, az eleven ornamentálisként való alkalmazása. Gerber Pál művén, mely a „Sziszifuszból Homo Faber" címet viseli, egymás után kötött gyufásskatulyákra applikált cigaretták hivatottak a *nagy paranoia* emblémájából megképezni a *kis paranoia* emblémáját; a cselekvés-történés forgalmába bezárt embert felváltja a tárgyak tehetősége-tehetetlensége, a heroikus mítosz helyébe, mint *gyerekjáték*, a barkácsolás kerül. (S Tandorival szólva megint: „hogy mintha volna olyas lehetőség, / mely készséggel kihagyja eszelősét, / hagyja képzelt dolgával bíbelődjék")

Nem hagyja ki itt eszelősét sem a tér, sem az idő, egy másik rajzon régi ábécéskönyvekből ismert mintaszerű fiúcskák imádkoznak egy kanapén térdelve, előttük a földön lavór vízben papírhajócska („kis kalapács / kis fűrész / kis fúró" egy helyütt József Attilánál, „vajon arányos-e hozzám most minden, ami van"), a papírhajó éppen egy végtelenségig kitartott pillanatig süllyed, Kubler csillaghasonlatával egészíthetjük ki tehát Cézanne panorámáját: „A műalkotás nem más, mint egy mostanra már elcsitult mozgás grafikonja, de ezt a grafikont, akárcsak egy égitestet, a mozgással egy időben keletkezett fénysugár adja tudtunkra."

(A névvel külön nem jelzett idézetek forrása Marno János A Viharbogár című tárcája, ÉS, 1993. július 23.; a szóban forgó Tandori Dezső-vers „Szakadj ki" címen a Holmi júniusi számában jelent meg.)

KOPPÁNY MÁRTON:

KETTŐSPONT

Hillel és Sammáj: Performance

(Babilóniai Talmud, i. sz. 6—7. század)

A performance „...számos akcióművészeti jelenség közös elnevezése. Közös bennük a művész személyes részvétele, maga az időben zajló folyamat, az akció. A közönség nem vagy kevéssé vesz részt a performance-ban, mivel itt elsődleges a folyamat megtervezettsége." (Hegyi Loránd: *Új szenzibilitás*)

Szereplők: Hillel és Sammáj (a kora talmudikus kor két törvényértelmezési iskolájának alapítói), valamint az Idegen.

(A tudatosan megkomponált jelenetsor a tanulás (talmud=szóbeli tan) folyamatát szemlélteti. Tanulni annyit jelent, mint úton lenni — valamerre. Egy adott gondolatrendszeren belül mozgunk. Ennyit a színhelyről, a szereplők ruházatáról és viselkedéséről.)

„Történt egy alkalommal, hogy egy nem zsidó vallású ember kereste fel Sammájt, és azt mondta neki: — Betérek, ha megtanítod nekem a Tórát (Mózes könyvét), míg fél lábon állok.

Sammáj nagyot taszított rajta.

Ezután Hillelt kereste fel, és ugyanazt kérte tőle, mint korábban Sammájtól, és Hillel megtérítette őt.

Ezt mondta neki Hillel: — Ne tedd másnak, amit nem kívánsz magadnak — ez a Tóra, a többi csak magyarázat. Menj és tanulj."

(David Kraemer alapján; *The Mind of the Talmud*, Oxford University Press, 1990.)

Emberünk idegen létére meglepően tájékozott. Tudja, hogy két nagy iskola van, és hogy ezek között választani lehet. Máskülönben nem próbálkozott volna Sammáj után Hillellel.

Sammáj vagy Hillel — harmadik lehetőség nincs (itt és most, a talmud ezen a helyén). Sammáj, ha eltaszítja magától, Hillelhez löki az idegent. „Sammáj nagyot taszított rajta." Mintha azt akarta volna mondani: — Én nem mondhatok semmit, úgysem értenéd. Most be kell érned ezzel az elutasítással. Menj Hillelhez. — És (legyünk merészek?) talán még ezt is hozzátette (azaz tette volna, ha megszólal): — Azután, ha tetszik, gyere majd vissza.

Az idegen ért a szóból (azaz Sammáj hallgatásából), és Hillelhez siet. Most következik a legfontosabb, és leggyakrabban idézett jelenet, melyben Hillel megtéríti fél lábon álló hallgatóját. „Ne tedd másnak, amit nem kívánsz magadnak." Gyakran ez a mondat az idézet vége. Némi joggal, hiszen ekkor „Hillel megtérítette őt".

A jelenet azonban folytatódik, talán azért, mert az eredmény félreérthető. Egy effajta — lehetséges — félreértést sosem lehet teljesen eloszlatni, mert ahhoz már eleve ott kellene lennünk, ahová el akarunk jutni, és oda kellene akarnunk eljutni, ahová el kell jutnunk.

Egy modern példa a probléma ábrázolására: a fluxusművész George Brecht villanásnyi — de gondosan megkomponált — performance-a, azaz „eseménye".

Gyakorlat

„Határozd meg egy tárgy vagy egy esemény centrumát.

Határozd meg a centrumot még pontosabban.

Ismételd addig az eljárást, amíg további pontosításra már nincs lehetőség." (Adrian Henri: *Total Art;* Thames and Hudson, 1974.)

A hasonlóság természetesen sokkal inkább formai, mint tartalmi jellegű. A Hillel—Sammáj performerpáros (pontosabban: a Babilóniai Talmud összeállítója) valószínűleg többet vélt tudhatónak a mozgás irányáról, mint a hatvanas évekbeli „események" szervezője. (Azért fogalmazok ilyen óvatosan, mert nem tudom, hogy Brecht mennyit vélt tudhatónak. Mindenesetre máshová tette a hangsúlyokat.)

„A többi csak magyarázat" — folytatja Hillel. Tehát? Szóra sem érdemes? Ellenkezőleg. „Menj és tanulj." Csak most kezdődik a munka. (A talmudi szöveg itt véget ér. A jelenetsor meghosszabbítása kísérlet a „további pontosításra", azaz „magyarázat", értelmezés.) „Menj!" Hová? Kizárásos alapon: vissza Sammájhoz!

Miért küldte el Hillel az idegent? Miért nem ő maga tanította tovább? Azért, mert a hilleli egymondatos tanítás más fajsúlyú, mint a többi tudnivaló, és erre fel kellett hívni valahogy a figyelmet. De érthető volt-e a mondat az idegen számára — aki most már nem is idegen? Igen, mert „Hillel megtérítette őt". Nem, mert különben nem küldték volna vissza Sammájhoz, tanulni. Igen, ha vissza is ment hozzá. Igen, ha Sammáj befogadta. Igen és nem, mert csak azért fogadta be, hogy végre hozzálássanak a tanuláshoz.

Kelemen György MTK

ácsmester

-a nyirbátori konvent számadáskönyvében többször szerepel.
1730 apr 23-án 25 napi különböző munkáért kap 6 frt.
1730 szept 17.én ácsmunkáért 8/20 7.20 frt.

221.o.

BARANYAI BÉLÁNÉ: A nyirbátori minorita-templom berendezése.
Müv.Ért. 1960. IX.évf. 3. sz. 196-229.o.

KELEMEN György paszományos mester. Eger város lobogójának selyemrojtját készíti 1723-ban.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Kelemen György

ács, minorita laikus testvér

Kelemen Didáknak Károlyi Sándorhoz irt levele szerint /1730/ "Kelemen György frater lignarius" és "Murarius Zakharia" és "Michael Csillag" a kolostor épületen dolgoznak.

219.o.

BARANYAI BÉLÁNÉ: A Nyirbátori minorita-templom berendezése.
Müv. Ért. 1960.IX.évf.3. sz. 196-229.

Kelemen György MDK

ácsmester

a nyirbátori konvent számadáskönyve szerint

1738 aug 11-án a a filagorián és a Kálvárián
végzett munkáiért kap 7,40 frt-ot.

221.o.

BARANYAI BÉLÁNÉ: A nyirbátori minorita-templom berendezése. Müv.Ért.1960.IX.évf.3.sz.196-229.

MDK

Kelemen Gyuláné

textilmunkával résztvett az alábbi kiállításon

Karácsonyi vásár akadályokkal. Magyar Iparművészet 1937. 247.l.

Kelemen György

zobrán

1929

Élmisk 1930. 84. l.

Kolozsvári Kaszinó régiséggyüjteménye IV. 175.

Kelemen Géza
szobrász
65 éves
(szerviszírbaj)

+ 1944. X. 21.
X. ker ujköztemető

Halottifőkönyv
294

SAJTÓFIGYELŐ
NAGYAR HIRLAPTÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 DEC 16

TURBINA

Kelemen Ildikó

/1021

Szereti Ön a m

Válas

a pe

és

Dr. Orosz Márta

Sok olyan munkaterület van a Láng Gépgyárban, amelyekkel ritkán foglalkozunk az újság hasábjain. Ezeken a területeken dolgozó emberek

MTI SAJTÓFIGYELŐ
HIVATALOS HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 DEC 16
TURBINA

Kelemen Ildikó

1021

Kelemen Ildikó grafikái

égeztük ezt a munkát, majd mikor egyedül maradtam, gy újítást nyújtottam be és zzel annyival vált könyebbé, ogy ma már egyedül is el udom látni.

— Általában, ha azt kérdezzük átrányos-e valamilyen szempont-ól a munkája, többnyire csak a zetésre gondolnak az emberek. lost nem csak az ilyen jellegű átrányra gondolunk, hiszen adód-at egyes munkaterületnek más egatívuma is. Vannak-e ilyenek, s mennyiben befolyásolják ezek a unkaszeretetét?

O. M.: Az orvosok nagy többége nemcsak azért húzódozik z üzemorvosi munkától, mert tt fix fizetés van, és az összkereseti lehetőség is alacsonyabb, hanem mert az általános kialakult vélemény, ogy a szakmai továbbfejlődésre nincs lehetősége annak, ki üzemorvosi munkára kerül. Pedig ez csak rajtunk múlik. Ezért veszünk részt endszeresen továbbképzésen. Sokat jelent az is, hogy ársadalmi funkcióim mind zakmai jellegűek, és ez lehetőséget nyújt arra, hogy egyrészt rendszeresen informálódjak más területek helyzetéről, másrészt megismertessem más erületen dolgozó orvos kollégáimat az üzemorvosi rendelők helyzetével.

F. S.: Én anyagi hátrányról gyáltalán nem beszélhetek, iszen az órabérünk igen jó.

pártalapszer
szonnyolc é
Gépgyárban
rom évtized
történt. Az
ének itteni
ta:

— Amikor
hazajöttem
ban —, azóta dolgozom itt. Az ötvenes évek elején pártcsoportbizalmiként kezdtem, majd rövid idő után beválasztottak az alapszervezet vezetőségébe.

— Már akkor is ezen a területen dolgozott?

— Igen, de akkor még nem alkottunk külön alapszervezetet, hanem a tmk egyik része a szerszámgyáregységhez tartozott, a másik része a gépgyári alapszervezethez.

— Mikor lett egységes alapszervezet a tmk?

— 1954-ben önálló alapszervezetté alakultunk, amelyben először oktatási felelős, majd agit.-prop.-titkár, utána szervező titkár lettem. 1957-ben megbíztak az alapszervezet titkári teendőinek ellátásával, később a választásokon a közösség is megválasztott.

— Tizenhét éve alapszervezeti párttitkár. Milyen tapasztalatokat szerzett ez idő alatt, milyen szembetűnő változásokat észlelt munkavégzése során?

— A titkári feladat ellátása akkor más volt. Abban az idő-

a titkárt. Azt hiszem, ez a módszer a jobb, a korszerűbb.

— A tizenhét év alatt milyen változás történt az alapszervezetben: hányan mentek el a régiek közül, s akik maradtak, jelenleg milyen területeken dolgoznak?

— Sokan mentek el, de nemcsak más vállalatokhoz, hanem gyáron belül is áthelyezték jó néhány régi kollégámat. Többségük fontos beosztásban dolgozik. Ma már mi alkotjuk a törzsgárdát, hiszen itt voltunk valamennyien ipari tanulók.

— Az egyes alapszervezetben sok a fiatal. Köztudott, hogy szívesen foglalkozik az ifjabb generációval.

— Valóban szeretem a fiatalokat. Akiket mi felvettünk a pártba — jelenleg 10 KISZ-korú párttagunk van —, megfelelő alappal jöttek a KISZ-ből, és jó úton haladnak. Tetteikkel, állásfoglalásukkal naponta bizonyítják ifjúkommunista mivoltukat. Természetesen a fiataloktól nem követelhetünk annyit, mint az idősebb, tapasztalt pártmunkásoktól. Nevelni kell őket

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 AUG 14
TURBINA

Kelemen Ildikó
1021

A kenyér ünnepe

Kelemen Ildikó grafikája

Fo
a p
terjesztése

A POLITIKAI IRODALOMNAK, a párt kiadványainak terjesztése pártmegbízatás, tehát fontos politikai tevékenység. Azzal, hogy a terjesztő eljuttatja ezeket az irodalmakat a dolgozókhoz, egyúttal szélesíti látókörüket, hozzásegíti őket a hatékonyabb agitációs és propaganda munkához. Hiszen ezek ismeretében nemcsak napi események felől tájékozódnak, hanem mélyebben megismerik a hazai, s különösen a nemzetközi élet sokszor bonyolult összefüggéseit.

Mégis pártalapszervezeti titkárok, vezetőségi tagok gyakran panaszkodnak amiatt, hogy nem találnak olyan párttagot, aki az alapszervezetben vállalná a politikai irodalom terjesztését. Egyesek szinte lealázónak tekintik ezt a munkát, mások azt mondogatják, hogy nem ügynökök. Ám ha ez igaz, akkor vajon mi lenne az üzemi könyvterjesztőkkel, akik azért sok helyen megelégedéssel tesznek eleget ennek a sem lealázónak, sem ügynöki tevékenységnek nem nevezhető fontos megbízatásnak.

Vagy talán csak a pártkiadványok, a Kossuth Kiadó anyagainak terjesztése lealázó, jelent ügynöki tevékenységet? Ha nem is éppen ilyen meggondolásból, de mindenesetre terjesztési nehézségek okozzák a gondokat a Láng Gépgyár némely alapszervezetében. Nem véletlen, hogy amikor a gyári párt-végrehajtóbizottság még az év elején foglalkozott a politikai irodalom felhasználásának tapasztalataival, nem találta túlságosan kedvezőnek a helyzetet.

A VB MEGÁLLAPÍTOTTA, hogy a pártkiadványok közül a [illegible] bízatásnak tekintették volna a kiadványok propagálását, terjesztését. Általában a politikai és történelmi tárgyú regények, lexikonok, útleírások voltak népszerűek.

A Láng Gépgyár terjesztője azt is elmondta, hogy elég sok könyv „elkel" a pártirodán is. A pártirodába ugyanis sokan járnak, nemegyszer várakozniuk kell, s ezalatt az emberek már csak unalmukban is körülnézhek, s az ottani könyvszekrényt nem nehéz felfedezni. Ilyenkor aztán szólnak az alapszervezeti terjesztőnek, hogy a felfedezett kiadványt szeretnék megrendelni. Ha a terjesztő érez magában felelősséget, akkor az illető hamarosan megkapja a kiválasztott irodalmat. Ha viszont nem, akkor kénytelen megvásárolni valamelyik könyvesboltban, ha ugyan el nem megy tőle a kedve. Sajnos ilyen terjesztők is vannak, akik vagy lustaságból, nem viszik magukkal a könyvet, vagy azért mert — szerintük — sok adminisztrációval jár. Csak az érthetetlen, hogy ha valaki már elvállal egy feladatot — és nyilván tudta, hogy mit is vállalt, — akkor miért nem érzi kötelességének annak elvégzését.

A POLITIKAI IRODALOMRA SZÜKSÉGE VAN párttagnak és pártonkívülinek, fiatalnak és idősebbnek, politikai vitakörök vezetőinek és hallgatóinak egyaránt. Ezekhez az emberekhez, tehát mindenképpen el is kell juttatni azt. Meg kell tehát becsülni a terjesztők munkáját, de a terjesztőknek is meg kell becsülniük azt a fontos megbízást, amit elvállaltak, amivel meg-

1975 MAR 24

Kelemen Ildikó

1021

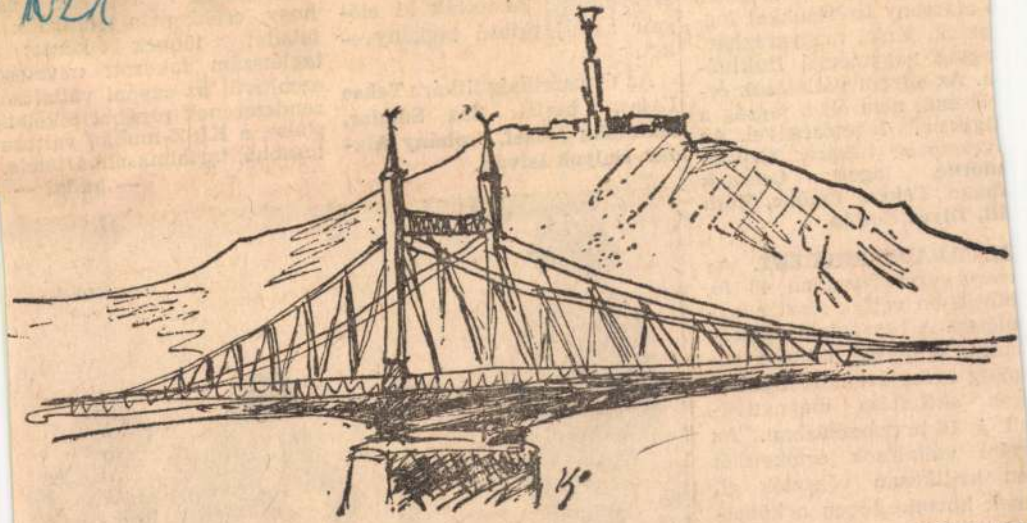

Kelemen Ildikó rajza

ban az alapszervezethez
ozó gazdasági területeken
alacsony fizetésekkel fog-
oztak. Ezzel magyarázható
agság nagymérvű fluktuá-
a. Az egyéni vállalások ér-
elésénél nem élt a tagság a
üggesztés lehetőségével. Az
vezetőség titkára: **Czuczu**
ndorné, tagok: **Csernák**
ábáné, Fekete Emőke, Tóth
lit, Illyés Zoltán.

II. ALAPSZERVEZET. Az
apszervezet létszáma 48 fő,
ből 39-en vettek részt a tag-
ülésen. A beszámoló tükröz-
mind a tagság, mind a ve-
tőség egész évi munkáját. A
gok aktivitása megnyilvá-
ult a 16 hozzászólásban. Az
gyéni vállalások értékelését
en kritikusan végezték el,
nek következtében a követ-
ező mozgalmi évre Vajtkó
ndrás, Rácz István és Nagy
ndor nem kap tagkönyvet.
új vezetőség titkára **Ritlon**

nő felmenté
szervezetnél
ször az új
ket.

Az új vez
Lajos, ta
Sztrecska J
dár, Sulyok

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPKIADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

TURBINA

Kelen ? festő

A pécsi Corpus Domini kápolnában álló Szathmáry féle oltár rajzát készíté el Hampel József kéréssel. 1890-ben mint „boldogült" emlittetik. E rajz jelenleg a műemlékek orsz. bizottságának rajzkészletében őriztetik.

Arch. Ért. 1890. 252 l.

Kelen Imre

Utcarészlet, szinezett rézkarc

A XIX-XX. század magyar grafikája 1924. junius
Orsz.Magy.Szépmův. Muzeum katalogusa 11 lap

KELEN Imre/ ②

Az első világháború befejezése után külföldön Derső Alajossal dolgozott együtt. Nemzetközi kongresszusokon készült rajzaikból közös gyűjteményes kiállítást rendezték 1934-ben, melyet Genf, London és Stockholm közönségének mutattak be.

/Gábor Imréné-Rudas Klára/:Ujságrajzok.1919. Forradalmi szatira az egykoru ujságok rajzaiban. Bev.:Máté György.Bp. 1959.

/8

MDK

Kelen Imre és Dezső Alajos

A népszövetségi konferencia sajtóbanketjének menükártyája, repr.

Pérely.

M.D.K.

Kelen Imre

Önarcképe a "Kis notesz" c. rovatban.

Szinházi Élet. Bp. 1928. nov. 18-24. XVIII. évf. 47. sz. 46. lap

MDK

Kelen Imre

Kelen Imre karikaturája Márton Ferencről.
Repr.
Kelen Imre: A pék előtt.(1918) Repr.

Pérely, 110.l.

MDK

Kelen Imre rajzoló

A magyar rajzművészet fénykora. Pérely 42 l.

KELEN IMRE /

Rajzok

1.) Nem bírok élni háború nélkül! (12.)
Ápulis, 1919. dec. 18. 5.l.

2.) Kofa (16.)
Ápulis, 1919. jan. 22. 5.l.

3.) Lefoglaltát a safet... (65.)
Érdekes Újság, 1919. ápr. 17. 34.l.

/Gábor Imréné-Rudas Klára /: Ujságrajzok. 1919. Forradalmi szatira az egykoru ujságkok rajzaiban. Bev.:Máté György.Bp.1959.

Kelemen Zoltán

Iparrajzkiállítás - Országos magyar iparművészeti múzeumban - a kiállításon növendékei szerepelnek.-

Esti Kurír
1929.VI.11.

M.D.K.

Kelen

"Rajzoló, a legnagyobb párizsi lapok munkatársa."- közli a lap alanti cim alatt:

"Világhirességek, akikről kiderült, hogy magyarok." c.
Szinházi Élet. Bp. 1926. dec. 20-27.
XVI. évf. 51. sz. 16-17. lap.

.

"Majzolő, a legmagyobb pártzai lapok muka-
társa." - Közli a lap olvasói cím alatt:

"Világkiesésének, anikről kiderült, hogy ma-
gyarok. c.
Uránnyal élet. Up. 1926. dec. 26-27.
Évf. 31. sz. 16-17. lap.

M.D.K.

Kelen

Karikaturák.
Kövér Gyula, Czencz János, Márton Ferenc, Fái Béla, Csorba Géza, Paulini Béla müvészekről.

Szinházi Élet. Bp. 1919. május 18-24. VIII. évf. 20. sz. 34. lap.

M.D.K.

Kelen

Rajz Zádor István festőművészről.

Szinházi Élet. Bp. 1919. május 18-24. VIII. évf. 20. sz. 29. lap.

M.D.K.

Kelen

Karikaturáját bemutatja a lap Hegedüs Gyula [redacted] szinmüvészről a "Princ" c. darab főszerepében.

Szinház és Divat. Bp. 1918. márc. 31. III. évf. 13. sz. 25. lap

M.D.K.

Kelen

Várnai Janka, Somlár Zsiga karikaturáit hozza a lap.

Boross Géza, Bársony István, Békeffy László és Kökény Ilona szinmüvészekről készitett rajzokat.
Repr.-ók

Szinház és Divat, Bp. 1918. ápr. 7. III. évf. 14. sz. 33, 35. lap

M.D.K.

Kelen

Karikaturái az Apolló Kabaré tagjairól: Harasz-
ti Mici, Szenes Ernő, Németh Juliska, Faragó
Sári, Gózon Gyula, Vidor Ferike, Erdélyi Patat,
Boross, Herczeg Jenő müvészekről.
/A 12 karikatura közül három olvashatatlan
sign.-val szerepel./
Repr.-ók

Szinház és Divat, Bp. 1918. ápr. 28. III. évf.
17. sz. 30-33. lap

M.D.K.

Kelen

Hatvany Lili, Simonyi Mária, Mészáros Giza, Korthy Myra, Petheő Attila, Harmos Ilona és Bárdos Artur müvészekről készitett karikaturáit bemutatja a lap.

Szinház és Divat, Bp. 1918.ápr. 21.III. évf. 16. sz. 18-23. lap

M.D.K.

Kelen

Karikaturái a Nemzeti /Royal/ Orfeum tagjairól: Perényi József, Kelen Imre, Virágh Jenő, Dr. Erdélyi Géza müészekről. /Két rajz sign.-ja olvashatatlan./

Felhő Rózsi, Papp Jancsi. Türk Berta, Szécsy, Bartos Olga, Sándor Stefi, Kerényi Gabi és végül Kelen, a ajzoló önkarikaturája.

Szinház és Divat, Bp. 1918. május 19. III.évf. 2o.sz. 67, 7o-71, 72-73, 75, 79, 8o,81, lap

M.D.K.

Kelen

Ilosvay Rózsi szinmüvészről készitett karikaturáját hozza a lap.

Szinház és Divat, Bp. ápr. 7. III. évf. 14. sz. 30. lap

M.D.K.

Kelen

Kétk karikaturája: Mihály Istvánról a "Julcsiett" szerzőjéről és Pánczél Lajosról, a Mozi Élet szerkesztőjéről.
Repr.-ók

Szinház és Divat, Bp. 1919. nov. 9. IV.évf. 39. sz. 12. lap

M.D.K.

Kelen

Wertheimer Elemér a "Kristálypalota" igazgatójáról készitett ~~portréját~~ karikaturáját bemutatja a lap.

Szinház és Divat, Bp. 1919. okt. 4. IV. évf. 34. sz. 24. lap

M.D.K.

Kelen

Gergely és Hubert Sándor karmesterről a Muská
li Kabaré müvészeiről készitett rajzokat.
Repr.

Szinház, Bp. 1919. juni. 22. IV. évf.25. sz.
25. lap

M.D.K.

Kelen

Kovács An dor, Boriss Bianca, Somogyi Vilmos, Várady Erzsi, Kuthy László, Kósa Manci, Kádas Mariska, Faragó Jenő, Vajda Piroska, Filo Ida, Párkányi János, Vera Aran ka, Forrai Aladár, Vidor Ilonka, Fábián Mihály, Aradi Aranka, Pallos Tivadar müvészekről, a Fasor-Kabaré tagjairól készitett karikaturákat.
Repr.-ók.

Szinház, Bp. 1919.juni. 15. IV. évf. 24. sz. 24-28, lap

M.D.K.

Kelen

"Olty", "Kalandozások a Hétben" c. rovat egyik tréfás kis közleményének illusztrálására készitett karikaturát.

Környei Paula, Baán Annie, Magas, Darvas, Szárto Margit, Kálmán Erzsi, a Madách Szinház müvészeiről készitett karikaturákat.
Hat repr.

Két karikaturája Szentiványi és Molna József müvészekről.

Szinház, Bp. 1919.juni.15.IV.évf.24.sz.19,2o, 21, 22. lap

M.D.K.

Kelen

Két karikaturája: Gaál Béla és Gellért Lajos művészekről, a Madách Szinház tagjairól.

Karikaturája Upor Józsefről, a Fasor-Kabaré vezetőjéről.

Balassa Emil karikaturája " " "
művészeti vezetője.

Repr.-ók.

Szinház ~~éxxKixxt~~, Bp. 1919. juni. 15. IV. évf. 24. sz. 7, 11, 15. lap

M.D.K.

Kelen

Cim nélküli rajzát hozza a lap.

Szinház és Divat, Bp. 1918. nov. 24. III. évf.
46. sz. 32. lap

M.D.K.

Kelen

Három rajzát hozza a lap cim nélkül.

Szinház és Divat, Bp. 1918. nov. 1o. III.évf
44. sz. 4. lap

MDK

Kelen (London)

A távol kelet politikusai a népszövetségi kerek-asztalnal. Szines karikaturak. Repr.
(A Mult és Jövo művészeti szalonjanak "ezer karikatura" c. kiállitásaból.)

Mult és Jövő, 1931. 400.lap

MDK

Kelen és Dezső, London

Briand és a 3 orosz angyal

Mult és Jövő. 1931, 408-410. l. ...ezer karikatura kiállitása. 409

M.D.K.

Kelen Imre

Karikaturák: Tihanyi Lajos, Józsa Károly, Honti Nándor, Basch István, Teplenszky, Bródy Illés, Zádor István, Páczay, Faragó Géza, Lányi Zsigmon müvészekről.

- - -

Hét rajz "Kelen Imre rajzai a Szalon tavaszi tárlatáról" cimmel.

Szinházi Élet. Bp. 1919.május 11-17. VIII. évf. 19. sz. 28-29. és 33. lap.

MDK

Kelen Imre

Magy. ujságrajzolóművészek kiáll. N.Szal.-ban

Budapesti Hirlap, 1931. dec. 2o.

MDK

Kelen Imre

Külvárosi jelenet, rézk.

Magy. müvészek rézk.kiáll. katalógus. Aurora.
1922.

MDK

Kelen Imre

A nagymama, kézzel szin. rézk.

Magy. művészek rézk. kiáll. Aurora.katalógus. 1922.

MDK

Szépm. Muz. graf. oszt. 87. kiáll. 1954.

Kelen Imre
Öregasszony kutyával, rézk.
Öregasszony gyerekkel, "
Külváros, kézzel szinezve,"
Gyerekszoba, rézk.

Magy. művészek rézk. kiáll. katalógus. Aurórs. 1922.

Kelemen Imre rajzolómüvész

"Egyik kávéháztól a másikig a világ körül" cimmel a müvész életéről, munkájáról számol be a cikk.
A világ minden kávéházát bejárja. "Két ceruza és egy rajzolómappa a vagyona. Mindig annyi pénzt keres, hogy egyik város kávéházából eljusson egy másik város kávéházába." Igy járta végig Ausztriát, Svájcot, Olaszországot, Franciaországot és Spanyolországon keresztül az afrikai Tuniszba. Egész Afrikát bebarangolta.
Délibáb, Bp. 1928. aug. 25. II. évf. 34. sz. 22. lap.

Kelemen Imre

Kairóban az egyik nagy arab lap szerződtette rajzolónak, ez volt az egyetlen hely, ahol hónapokig megmaradt, de azután ujra elfogta a vándorlási láz és tovább ment. Jaffán, Jeruzsálemen, **Konstantinápolyon**, Szófián, Belgrádon át másfél éven át bandukolt hazafelé a szüleihez.
Most a Balaton környékét járja, de egy-két hét mulva ujra elindul, Ázsiát kivánja végigjárni.
Délibáb, Bp. 1928. aug. 25. II. évf.
34. sz. 22. lap.

M.D.K.

Kelemen Imre

"Magyar karikaturista Jeruzsálemből küldött be... héber és angol ujságot, amelyek rajzolói sikeréről szólnak."- irja a lap a müvész fényképének kisérősoraiként a "Magyarok Világhiradója" c. rovatban.

Szinházi Elet. Bp. 1930. okt. 19-25. XX. évf. 43. sz. 51. lap

Kelemen Ilona

rajztanár

1932/33-tanévben Ohlevelet
ugyan. Értekezése:

Gulácsy Lajos 4.o fürve

Ferkèpzomfoiskèvk 58.l.

Kóbalta, coiszolt VII. 244

Kelen Imre

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KISALFÖLD
Győr

1969 AUG 23

1021

Vasárnapi ajánlatunk

Lapunk augusztus 2-i számában közöltük Pernesz Gyulának, a Kisfaludy Károly Könyvtár igazgatójának cikkét Kelen Imre világhírű győri származású művész 32 eredeti rajzának felfedezéséről. Holnapi számunkban

Egy könyvtári dokumentum visszhangja

című cikkünkben a Tanácsköztársaság győri személyiségéről újabb érdekes adatokat tárunk olvasóink elé. Kelen Imre egyik osztálytársa érdekes epizódokat mond el az Amerikában élő művészről, tudósról.

Mindig aktuális, de most, az iskolaév előtt különösen ajánljuk olvasóink figyelmébe

A selypítés, a gyermeki beszédhibák

című cikkünket, amely igen fontos pedagógiai kérdésre nyitja rá a szülők szemét.

Megyénk lakosai közül is naponta sokan megfordulnak Budapesten. Munkájuk, ügyes-bajos dolgaik végzése közben gyakran adódik egy-két óra, amit városnézésre, múzeumlátogatásra, nemzeti múltunk értékeinek megismerésére, megtekintésére áldozhatnak.

Utazás Budapest múzeumai körül

című összeállításunkban arról kap áttekintést az olvasó, hogy fővárosunk múzeumait mikor, milyen céllal alapították, s milyen értékeket tárnak a látogatók elé.

C nyerte

ıpát

STC

Taresay, Prónay. Edző: Zombori István.

Spartszerű, színvonalas „bemutatót" rendezett a két soproni csapat. Végig a SMAFC vezetett, szépen, ötletesen játszott, közben a textiles fiatalok is észrevették magukat néhány szép alakítással.

Kosárdobók: Tvordy 19, Balogh és Varga 14—14, Orbay, Zárai és Kisteleki 8—8, Kovács 6, Trokán 3, Koloszár és Takács 2—2, illetve Palack 13, Laczi 11, Szlávik 8, Gábor 4, Lázár 3, Varga, Dallos, Tarcsay és Prónay 2—2.

A 3—4. helyért

ALGÉRIA VÁLOGATOTT—SOPRONI TEXTILES CLUB 48:42 (27:19)

Az STC összeállítása: Varga, **Lázár — Palack — Gábor, Szlávik.** Csere: Dallos, Laczi.

A textilesek igen elfogódottan kezdtek és ezt az algériaiak az első percekben kihasználták, alaposan „elhúztak". Fordulás után erősen feljött az STC, de már csak megszorítani tudta ellenfelét. **A nemzetközi rutint nélkülöző fiatal soproni együttes jól állta meg a helyét, valamennyi tagja dicséretet érdemel!**

Az STC kosárdobói: Gábor és Palack 18—18, Szlávik 4, Varga 2.

Döntő

SOPRONI MAFC—OROSZLÁNYI BÁNYÁSZ 84:81 (39:42)

Vezette: Szécsi, dr. Nádal.

A döntőre a SMAFC tartalékosan — **Orbay nélkül** — a következő összeállításban állt ki: **Varga S., Zárai — Balogh — Tvordy, Kisteleki.** Csere: **Bakk, Koloszár, Kovács, Trokán, Káldy.** Hatalmas iramban indult a találkozó, a bányászok jobban adogattak, biztosabban dobtak és fej fej melletti harc után az első félidő végéig hárompontos vezetést szereztek. **Félidő: 39:42.**

Fordulás után változatlan ha

Keler

Karrikatúrák rajz.

Múlt és Jövő

1931. 400. l.

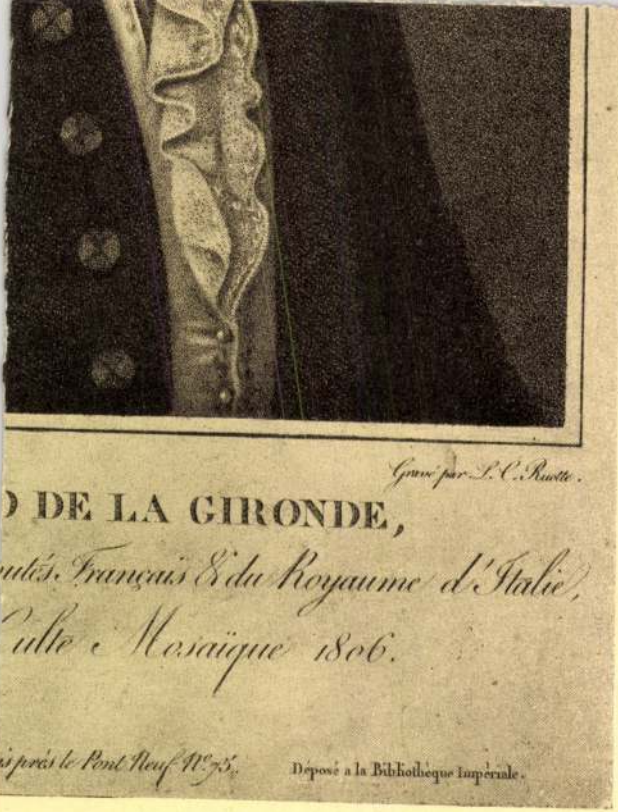

on által összehívott „zsidó parlament" elnöke
Friedmann Ignác gyüjteményéből)

MDK

Kelen Imre
Betörők, rézk.

Magy. müvészek rézk. kiáll. katal. Aurora, 1922.

MDK

Kelen Imre

Külvárosi vásár, kézzel szin. rézk.

Nagy. művészek rézk. kiáll. katal. Aurora, 1922.

Kelen

Tamás István cikke Mistinguette francia táncosnőről.
A szöveg illusztrálására a művész készitett karikaturát Mistinguette-ről.

Repr.

Délibáb, Bp. 1933. márc. 4. VII. évf. 1o. sz. 18. lap.

Kelen

Szenes Ernőről és Haraszti Miciről készült karikaturáit hozza a lap.
Repr.-ók.

Szinház és Divat, Bp. 1921. márc. 17.
VI. évf. 11. sz. 14, 19. lap

IVAN PAVLOVICS BORKIN ÖNARCKÉPE

Irta

GALLAS NÁNDOR.

1920-ban volt. Moszkva egyik zugteamérésében egy asztalnál ült s azon gondolkozhatott, hogyan fizesse ki nagyszámu teáit. Nem volt máshol hely, oda ültem asztalához. Tetszett, hogy nem fogadta köszönésemet s mégis pár perc mulva arra kért, nem-e fizetném ki számláját? Kifizettem.

Kezdtem érdeklődni ki ő? micsoda?

Látom tudni akarja, ki vagyok — szólt — hát elmondom Önnek.

Tudom furcsának fogja találni és én nem tehetek róla, de én sok ember vagyok. Magam is furcsának találom, de ez már igy van. Én látom és hallom őket magamban, hogy veszekednek, hogy kacagnak, filozofálnak, ölik egymást, meghalnak s mi több, ujabbakat szülnek. Az én testem már 32 éve a rabszolgájuk s azt teszi, amit ők akarnak. Befogom mutatni őket sorban, remélem, ha megismeri őket, egynémelyiket meg is fogja szeretni.

Az első a számember. Diákkoromban naponta tömtem-tömtem a fejébe a számokat. Telhetetlen volt. Órákig tartotta szegény két kezem a könyvet és irta füzetbe a számokat s ő mohón nyelte azokat; meg is hizott tőle, hiszen egyest kapott. Azóta ez az ember bennem, csupa csont, agyalágyult. Már csak az egyszeregyet tudja. Én már csak arra használhatom, hogy némelykor megmondja, mikor születtem. A dátumokat sohasem tudja, ha társaságban vagyok s számolásról van szó, ő hallgat, mélyèn, nehogy elárulja, hogy ő már hülye.

Az ő társaságában volt bennem, akkor még kicsi kis fiucska a rajzgyerek, különben ikertestvérek voltak a szoborgyerekkel. Nagyon ambiciózus két fiucska; éjjelnappal rajzoltak és mintáztak volna. A számembert gyülölték, mint ördög a jótettet, de kicsik lévén, nem igen szólhattak. Sokszor néztem őket, amint nagy, okos, de gyülölettel teli szemekkel nézték a számbácsit, akit, amikor megfordult, öklükkel meg is fenyegettek. Most már nagyobbak valamivel. Szegények nagyon lassan fejlődhetnek, mert a pénzbacilus angolkórossá teszi őket; de ha életembe is kerül, felnevelem őket, hisz a legkedvesebbek az összes embereim között.

Érdekes ember bennem a becsület Úr. Ezt az urat apám küldte mindég hozzám kiskoromban. Ez a becsület Úr sokszor nem érezte jól magát bennem és nehányszor elszökött, mire apám nádpálcával, korbáccsal kergette vissza belém. Sokat szenvedett szegény, de aztán annyira megszeretett, hogy nem távozott tőlem egy percre sem, bár volt olyan idő, hogy szerettem voina kidobni, megfojtani, mert miatta majdnem éhen haltam, miatta mulasztottam el életem legszebb perceit s ki tudja, mennyit kell még miatta szenvednem, de oly görcsösen kapaszkodik belém, oly mélyen markol a húsomba, hogy vele együtt kell majd meghalnom. Néha szóba állok vele. Multkor megkérdeztem tőle, miért szegény az apám? mert becsületes — felelte — és mert szive van; mert akinek szive van, annak nincs pénze s akinek pénze van, annak nincs szive.

Hát te ki vagy? kérdém tőle.

Mi az emberekben a társadalmi előitéletektől való félelem vagyunk. Hát léteztek ti valóban? Ha, ha! mi becsületes urak oly ügyesen vagyunk becsület nélküliek, hogy mindenki becsületesnek tart, de ha levegőnket, a hazugságot elvennék tőlünk, nyomban meghalnánk. A pénz és az uniformis legszebb köntösünk. Ez a két dolog mindenkit becsületessé tesz.

Volt bennem egy ember, katonabácsinak hivtam; 3 éves lehettem, amikor megismerkedtem vele, nagy és hatalmas volt.

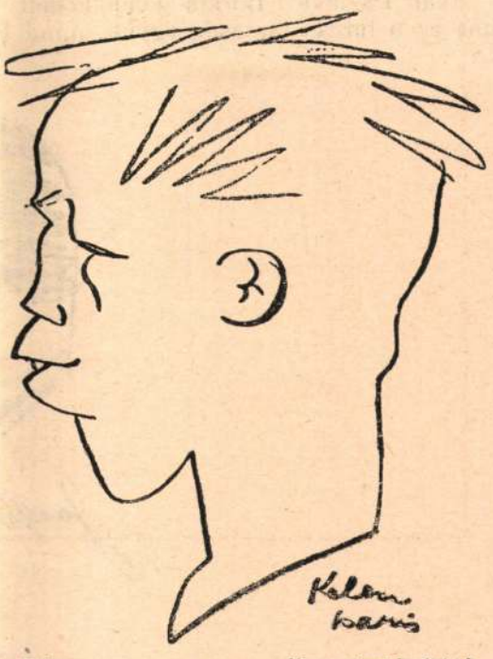

Kelen *Herse, német bvxbajnok*

Periszkop 1925. I. 4.

Akkor azt mesélte nekem, hogy ő kozák lesz, mert szép, fényes gombjai és gyönyörü zsinórzata van, patront hord övében és mi több, lovon jár. Irigy szemekkel néztem rá, elhatároztam, hogy én is az leszek, de ekkor eltünt és sokáig nem láttam . . . . . 21 éves koromban láttam egyszer az utcán, akkor már féltem tőle, ki akartam kerülni, de már késő volt. Nagyon megörült, elmesélte, hogy kitört a háboru, elővett egy palackot és megitatott „lelkesedés"-el. Nagyon hamar berugtunk tőle, ugy, hogy mindketten orditottuk: éljen a háboru! ki is mentem vele a frontra, pár nap mulva kijózanodtam, de már késő volt, kezdtük gyülölni egymást. Ő elesett, puskatus zúzta szét koponyáját. Eltemettem, de olyan temetőbe, melynek kapuján nincs felirva, hogy „feltámadunk". Nyugodjék békében.

Ártatlanságember. Már kis korában szivbaja volt, de ki tudta huzni 18 éves koráig. Aztán meghalt. Ketten voltunk a temetésén.

A szomoru ember. Teste ugy néz ki, mint a savanyu ugorka, lábai amputáltak, ezért is nem tud elmenni, feje kicsi, mintha agya nem is volna, de orra annál hosszabb, lelóg a földig. Ezt az embert gyermekkoromban nem vettem komolyan, hiszen ritkán találkoztam vele. Csak mikor elmentem a szülői háztól, elém toppant, megrázta a vállamat és azt kivánta, vegyek neki egy szemüveget, mert rosszul lát, hát vettem neki . . . egy rózsaszinüt, de alig vette föl, lecsuszott az orráról; az élet arra ment, rátaposott, ugy, hogy ezer darabra ment szét. Azóta csak fekete szemüveget hord a macskaéletü.

A soviniszta ember. Akárcsak apám, gyermekkoromban fejembe nyomott egy kalapot és máig sem tudom miért hordom, ugy csempészték belém tanitóim ezt az embert. Egyszerre beteg lett. Az orvos egy-két kanál külföldet ajánlott. Ez nem használt, de mikor eszemmel találkozott 19 éves korombán, meghalt. Krisztus megáldott a temetésén.

A diszkrét ember. Csak füle van, szája egyáltalán nincs. Többet nem szabad elmondanom róla, mert neveltje vagyok és ő a legszigorubb ember, kit valaha ösmertem. Irigylem, mert szeretik a nők.

Van bennem egy ember, nem tudom, hogy nevezzem. Ideálisan szép. Nem régen vitatkozott a többivel, én hallgatóztam . . . . Én csak kétféle embert ösmerek — mondá — jót és rosszat, legyen bármilyen vallásu, nemzetiségü. Kiskoromban csak a jókat szerettem, mint minden gyermek, később a rosszakat is kezdtem szeretni, mert beláttam, hogy a körülmények teszik rosszá őket. Istenem, ha ezeket is jókká tudnám tenni. A többi ember ezért bolondnak nevezte, de ő csak mosolygott és azt felelte: mégis az ilyen bolondok viszik előbbre a világot.

Iván Pavlovics Borkin gondolkodott még nehány percig, aztán ismét megszólalt. Ime ez a furcsa társaság együtt, mind Én vagyok: Iván Pavlovics Borkin.

Kelen *Dempsey*

KELEN IMRE

4313 fnyv I.

MEGHÍVÓ

A KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETE
ÉS A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

KELEN IMRE–
DERSO (DEZSŐ ALAJOS)

(USA)

POLITIKAI KARIKATÚRÁK 1919–1951.
C. KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1976. SZEPTEMBER 10-ÉN, PÉNTEKEN DÉLUTÁN 16 ÓRÁRA

KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETÉNEK KIÁLLÍTÓTERME
BUDAPEST, V., DOROTTYA UTCA 8.

Kelen

Pánczél Lajos: "Izgalmas verekedés a Kmetty utcában" c. közlrményhet tréfás rajzot készitett a müvész.
Repr.

Szinház és Divat, Bp. 192o. május 29.
V. évf. 22. sz. 21. lap

Kelen Imre grafikusművész

Kelen Imre és Derso (Dersö Alajos) grafikusművészek kiállítása szept. 26.-ig, a KKI kiállítótermében.

A képzőművészeti világhét központi rendezvényei a Műcsarnok rendezésében.

Pesti Műsv. 1946. szept. 29.

Kelen Imre

"Magyar rajzolók harca külföldön" cimmel a lap arról ir, hogy Dezső Alajos és Kelen Imre művészek szerződést kötöttek francia, német, svéd, svájci és osztrák lapokkal. Legujabban a fenti lapok a szerződés ellenére nem közli a két művész rajzait, mert egy Berlinben élő magyar rajzoló kliséket készitett a két művész rajzairól és ezeket adta el olcsóbban a fent nevezett lapoknak. A két művész bünvádi eljárást inditott a berlini rajzoló ellen.

A HÉT, Bp. 1926. dec. 25.
II. évf. 23. sz. 29. lap.

Kelen Imre

"Párisi levél" c. riporthoz Párisból küldött
illusztrációt a müvész.
Repr.

A HÉT, Bp. 1926. nov. 12.
II. évf. 17. sz. 15. lap.

Kelen Imre [és Derso], karikaturista

— KELEN IMRE-DERSO (Dezső Alajos) kiállítása pénteken délután a KKT Dorottya utcai bemutatótermében megnyílt. A tárlaton 1919 és 1951 között készült politikai karikatúrákat tekinthet meg a közönség.

— Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1976. szept. 11.

Kelen Imre 1

A Kulturális Kapcsolatok Intézetének Dorottya utcai kiállítótermében *Kelen Imre* és *Derso (Dezső Alajos)* csaknem százhúsz világhírű rajzát tárja — most először — a magyar közönség elé.

Magyar Hirlap 1976/218/4

Megkértük ezért a tárlatmegnyitóra hazaérkezett Kelen Imrét, beszéljen sok évtizedes, eseményekben bővelkedő pályafutásáról.

— Győrben születtem. Már tízéves koromban portrékat rajzolgattam. Az emberi arc mindig érdekelt. 1917-től a Színház és Divat, valamint az Est-lapok

Magyar Hirlap 1976/218/4

Wagner: Politikai karikaturák

Kelen Imre 3

számára dolgoztam. Anyám ragaszkodott hozzá, hogy mestersége is legyen a művészpályán kívül, ezért a háború alatt rajz tanárképzőt is végeztem.

— 1919-ben, még a kommün alatt, Győrben rajzoltam Kun Béla portréját és valamennyi kommunista vezetőét, s ezekből kiállítást is rendeztem. A Tanácsköztársaság bukása után három évig Münchenben egy sportlap számára rajzoltam. Aztán egy svájci sportlap kihozatott, és ott városról városra járva, a futballistákat rajzoltam.

Magyar Hirlap 1976/218/4

Kelen Imre 4

Rajzolni kezdtem a politikusokat Dersóval. A rajzokat aztán albumban adtuk ki, és nagy sikere lett. Ekkor jöttem rá, hogy a diplomaták sem nehezebb modellek, mint a sportolók.

A kezdeti sikeren felbuzdulva, albumokat adtunk ki, amelyeknek csípős kísérőszövegét is mi írtuk...

Magyar Hirlap 1976/218/4

Kelen Imre 5

— *Milyen volt ez a kettős, sajátos „munkamegosztás"?*

— Derso jól megnézett egy embert, aztán készített róla 50—60 vázlatot, amíg véglegesen eltalálta karakterét. Ő mindig fejből rajzolt, emlékezetében élt minden politikus. De csak az arcra koncentrált. Én viszont jól tudtam rajzolni természet után, a színekhez is jobban értettem, ezért a figurákat vagy a hátteret én készítettem. Volt egy rekordom Párizsban: egyetlen délután 130 rajzot vetettem papírra egy kardvívóbajnokságon... Én Dersóval nagyon jól kijöttem.

— *Jelenleg mivel foglalkozik?*

Magyar Hirlap 1976/218/4

Kelen Imre 6

— Feleségemmel harmincöt évig New Yorkban éltünk, ahol ő az ENSZ vezető beosztású munkatársa volt. Tavaly Bécsben telepedtünk le. Én rendszeresen rajzolok egy indiai hetilapba. Mindketten ma is aktív békepártiak vagyunk — zárja egy hosszú, termékeny életút rövid ismertetését Kelen Imre, akinek vesékbe hatoló tekintete fiatalos érdeklődéssel fürkészi most is az emberi arc titkait.

Wagner István

Magyar Hirlap 1976/218/4

Wagner:Politikai karikautárk

Kelen Imre

A locarnói konferencia menükártyája a nyolc külügyminiszter arcképével és névaláírásával (1925)

Magyar Hirlap 1976/21

Kelen Imre, karikaturista

TÁRLATOK

Műcsarnok: Varga Imre Kossuth-díjas szobrászművész kiállítása; Percz János kiállítása; Herczeg Klára szobrászművész kiállítása; Mai bolgár képzőművészeti kiállítás. — **Fényes Adolf Terem:** [redacted] fotóművész kiállítása. — **Kulturális Kapcsolatok Intézetének Kiállító Terme:** Kelen Imre — Derso (Dezső Alajos, USA) kiállítása. — **Helikon Galéria:** Szervánszky Jenő festőművész kiállítása. — **Józsefvárosi Galéria:** Nagy László kiállítása. — Fővárosi Mű[illegible]

— : A hét végi kulturális programok 9.

Népszabadság, Bp. 1976. szept. 18.

Kelen Imre

"Három amerikai magyar fényképész karrierje" cimmel Balázs Emil ir a fotomüvészeken kivül a kint élő hires rajzolómüvészekről.
Major Henrik, Kelen Imre, Dezső Alajos és Vértes Marcell. Ez a négy rajzolómüvész minden nagy amerikai lapban szerepel müveivel, s az amerikai sajtó igen nagyra értékeli munkájukat.
Fotomüvészek: Munkácsy Márton, Pál Sándor és Muky Munkácsy, Márton fivére.

A HÉT, Bp. 1938. febr. 8. 48. évf. 3-4.sz. 7. lap.

Helen Imre

Helen Imre - Derso (Dersö Alajos)
USA kiállítása a Kulturális Kap-
csolatok Intézetének Kiállítóter-
mében megnyílt.

------:Kiállitási naptár.

Művészet, 1976.szeptember - 48.oldal.

Kelen Imre

Karikaturája Mistinguette-ről. Sásdi Sándor: "Párizs, december hó" c. interjujának illusztrációjaként mutatja be a lap a világhirü énekes-táncosnő képét. Repr.

Délibáb, Bp. 1937. dec. 18. XI. évf. 51. sz. 16-17. lap.

Kelen Imre

Barna Jenő: "Aki személyesen ismeri a francia köztársasági elnököt, Mussolinit, Edent, Lavalt, sőt még Hailé Szelassziét is" - cimmel beszámol két művész: Dezső Alajos és Kelen Imre közös és különálló munkájáról. A lap a cikk keretében bemutatja: Fandin, Boncour, Aloisi báró Rüsdi Aras, Beck, Baldwin, Eden, Madariaga nevü közéleti személyiségek karikaturáit, Dezső Alajos munkáit, valamint a müvész arcképét. Tizenhat évvel ezelőtt volt itthon a müvész, aki akkor Budapesten élt és dolgozott. Délibáb, Bp. 1936. juni 2o. X. évf. 26. sz. 1o-11. lap.

Kelen Imre

A müvész már a világháboru előtt is Párisban élt és 192o-ban meghivta a párisi Matin s akkor ujra Párisba költözött. A Matin megbizásából Dezső Alajos a genfi Konferenciát látogatta s innen küldte be a lapnak, akkor már világszerte ismert karikaturáit. Később bekapcsolódott ebbe a munkába Kelen Imre s ezután már közösen dolgozva küldték a genfi karikaturákat szines tudósitásaikkal együtt. A világ legnagyobb lapjainak és folyóiratainak dolgoztak együtt. Délibáb, Bp. 1936. juni. 2o. X. évf. 26. sz. 10-11. lap.

Kelen Imre

Anglia és Amerika napilapjai és folyóiratai rendszeresen hozták a két művész rajzait és cikkeit, ugyanis a rajzokon kivül ujságirói tevékenységet is folytattak. Dezső Alajos a "Szellemi Együttmüködés Budapesti Konferenciájára" érkezett haza.
Repr.-ók.

Délibáb, Bp. 1936. juni. 2o. X. évf. 26. sz. lo-ll. lap.

Kelen Imre

"Az óriás Flandin Londonban" c. rajzot Kelen Imre készitette. Ezt a rajzot és a művészről készült arcképet bemutatja a lap. Négy évi távollét után most haza látogatott Genfből, ahol Dezső Alajossal dolgoznak együtt és készitik "társasrajzaikat", ami ugy történik, hogy bárhol tartózkodik az egyik müvész, állandó összeköttetéseik folytán rajzötleteiket megküldik egymásnak vázlatokban. "Kelen és Dezső társascég" cimmel Kelen Imre most könyvet ir, melyben életrajzaikat dolgozza fel humoros formában. Délibáb, Bp. 1936. szept. 12. X. évf. 38.sz. 4-5. lap.

Kelen Imre

A könyvet rajzokkal illusztrálják. Mappáik az egész világon közkedveltek. Hires politikusokról készült rajzaik, karikaturáik és m appáik a **muzeumok tulajdonában** vannak.
Kelen Imrével készitett interjut Forray Zoltán grafikusmüvész készitette és ugyancsak ő illusztrálta is a cikket.
Repr.-ók.

Délibáb, Bp. 1936. szept. 12. X. évf. 38. sz. 4-5. lap.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1976 SEP 15

MAGYAR HÍRLAP

Derso & Kelen

859

Politikai karikatúrák

A Kulturális Kapcsolatok Intézetének Dorottya utcai kiállítótermében *Kelen Imre* és *Derso (Dezső Alajos)* csaknem százhúsz világhírű rajzát tárja — most először — a magyar közönség elé.

Ha fellapozzuk a Művészeti lexikont, meglehetősen szükszavú

A locarnói konferencia menükártyája a nyolc külügyminiszter arcképével és névaláírásával (1925)

cikkelyre bukkanunk: „Dezső Alajos, Derso (Baja, 1888. szept. 30.—New York, 1964. dec. 23.) rajzoló. Budapesten, Párizsban és Berlinben tanult. Az I. világháború után külföldön élt, főleg karikatúrarajzolással foglalkozott (Derso álnéven, Kelen Imrével együtt)."

Megkértük ezért a tárlatmegnyitóra hazaérkezett Kelen Imrét, beszéljen sok évtizedes, eseményekben bővelkedő pályafutásáról.

— Győrben születtem. Már tízéves koromban portrékat rajzolgattam. Az emberi arc mindig érdekelt. 1917-től a Színház és Divat, valamint az Est-lapok számára dolgoztam. Anyám ragaszkodott hozzá, hogy mesterségem is legyen a művészpályán kívül, ezért a háború alatt rajztanárképzőt is végeztem.

— 1919-ben, még a kommün alatt, Győrben rajzoltam Kun Béla portréját és valamennyi kommunista vezetőét, s ezekből kiállítást is rendeztem. A Tanácsköztársaság bukása után három évig Münchenben egy sportlap számára rajzoltam. Aztán egy svájci sportlap kihozatott, és ott városról városra járva, a futballistákat rajzoltam.

Rajzolni kezdtem a politikusokat Dersóval. A rajzokat aztán albumban adtuk ki, és nagy sikere lett. Ekkor jöttem rá, hogy a diplomaták sem nehezebb modellek, mint a sportolók.

A kezdeti sikeren felbuzdulva, albumokat adtunk ki, amelyeknek csípős kísérőszövegét is mi írtuk...

— *Milyen volt ez a kettős, sajátos „munkamegosztás"?*

— Derso jól megnézett egy embert, aztán készített róla 50—60 vázlatot, amíg véglegesen eltalálta karakterét. Ő mindig fejből rajzolt, emlékezetében élt minden politikus. De csak az arcra koncentrált. Én viszont jól tudtam rajzolni természet után, a színekhez is jobban értettem, ezért a figurákat vagy a hátteret én készítettem. Volt egy rekordom Párizsban: egyetlen délután 130 rajzot vetettem papírra egy kardvívóbajnokságon... Én Dersóval nagyon jól kijöttem.

— *Jelenleg mivel foglalkozik?*

— Feleségemmel harmincöt évig New Yorkban éltünk, ahol ő az ENSZ vezető beosztású munkatársa volt. Tavaly Bécsben telepedtünk le. Én rendszeresen rajzolok egy indiai hetilapba. Mindketten ma is aktív békepártiak vagyunk — zárja egy hosszú, termékeny életút rövid ismertetését Kelen Imre, akinek vesékbe hatoló tekintete fiatalos érdeklődéssel fürkészi most is az emberi arc titkait.

Wagner István

könyveket
Oktatási Minisztérium rendel
neg a Tankönyvkiadónál. A
gyes szakminisztériumok fe
gyelete alá tartozó szakközépi
olák és szakmunkásképző int
etek szakismereti tematikáj
viszont maguk a tárcák határo
ák meg, ők végzik a kézirat
előkészítését is, és tankönyve
kiadásában részt vesz a Közga
dasági és Jogi, a Medicina, a M
zőgazdasági, a Műszaki és a Ta
könyvkiadó.

Ám ezek közül csak kettő, a Tankönyv- és a Mezőgazdasági Kiadó rendelkezik pedagógiai felkészültségű belső szerkesztőséggel, a többi kiadó tehát megbízásos, külső munkatársakat alkalmaz, s ezzel óhatatlanul tovább *decentralizálja a szerkesztést.* Ha meggondoljuk, hogy ilyen körülmények között csaknem 900-féle szakközépiskolai tankönyv készül, nem csodálkozhatunk azon, hogy már a kézira-

Számolni kell a népesedéspolitikai intézkedések nyomán a következő években az általános iskolás korosztályok gyarapodnak, a *tankönyvek példányszáma tehát szükségszerűen emelkedik.*

A cél csak az lehet, hogy kijussunk a labirintusból, hogy a növekvő feladatok ellenére is elhárítsuk végre a tankönyvellátás útjában álló akadályokat.

MÉSZÁROS TAMÁS

Budapesti napok Moszkvában

(Folytatás az 1. oldalról)

járul az általános béke megszilárdításához, az újabb világháború kirobbantásának megakadályozásához. A szocialista országok pártjai tekintetbe veszik, hogy a külpolitikai feladatok végrehajtása fokozódó éberséget igényel." Beszédét a magyar—szovjet barátság éltetésével fejezte be.

Az ünnepi találkozón felszólalt Katona Imre, a budapesti pártbizottság első titkára is.

— Fővárosaink politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális kapcsolatainak, testvéri együttműködésének számunkra kiemelkedő, történelmi jelentősége van. Harcokban edzett, őszinte barátság ez. Kezdetén ott álltak azok az internacionalisták, akiket a nagy október emelt forradalmárrá, hogy azután életüket, vérüket nem kímélve küzdjenek proletár testvéreik oldalán, a szovjethatalom győzelméért. Büszkék vagyunk rá, hogy a szocialista forradalom hőseinek panteonja, a moszkvai Kreml falának emléktáblája sok magyar nevet is őriz. Történelmi tény, hogy a szovjet példából erőt és tanulságot merítve, Budapesten győzött a világon másodikként a szocialista forradalom.

Katona Imre a két főváros sokoldalú kapcsolatának jellemzése után így folytatta beszédét:

— Bízunk Helsinki szellemében, valljuk, hogy a különböző társadalmi berendezkedésű országok békés egymás mellett élése elérhető és megvalósítható. Erőinket és lehetőségeinket mozgósítva munkálkodunk a KGST komplex programjának végrehajtásán, a szocialista integráció fejlődésén. Büszkék vagyunk, hogy részesei lehetünk olyan nagy létesítmények megteremtésének, mint az orenburgi távvezeték, a 750 kilovoltos elektromos távvezeték, az uszty-ilimszki cellulóz- és papíripari kombinát. Örülünk, hogy világszerte több százezer Zsiguli kocsi fut, amelybe Budapesten készült alkatrészeket is szerelnek.

Az ünnepi találkozó szovjet és magyar művészek közös műsorával zárult. Fellépett többek között a világhírű Mojszejev-együttes és a Tátrai-vonósnégyes.

Az Oktyabr filmszínházban ünnepélyesen megnyílt a magyar filmhét, ahol hosszan tartó ünneplésben részesítették *Ranódy László* Árvácska című alkotását.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1976 OKT. 7
LUDAS MATYI

Kelen Imre

1021

KELEN IMRE—DERSO KIÁLLÍTÁSÁBÓL

A nyolcvan évvel ezelőtt született kitűnő politikai karikaturista, Kelen Imre és — immár tizenkét éve halott — barátja és társszerzője, Derso (Dezső Alajos) gúnyrajzaiból rendeztek kiállítást a Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállítótermében.

Az ENSZ megalakulásakor született ez a Kelen–Derso karikatúra, a címe: Fa nő Lake Successben. Trygve Lie, a világszervezet első főtitkára öntözi a fát.

Az ENSZ jelenlegi főtitkárát, Kurt Waldheimet ábrázolja ez a karikatúra, amelyet, társszerzője halála után, 1975-ben már egyedül készített Kelen Imre.

MIKOR ESETT LE
A SZÍVÜKRŐL?

Balázs:

közölték, hogy nem kaptam juta-
Libanonba.

– Az elmúlt héten. Most a vesémben van.

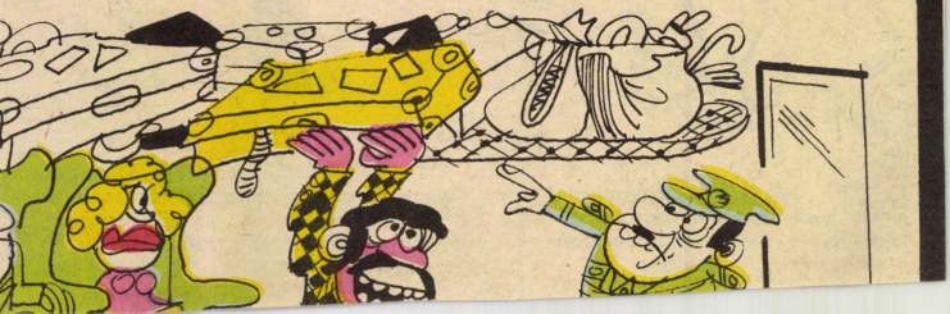

Nagyságos Asszonyom

Immár harmadik hónapja, hogy új rovatunk megjelent, köszönet a sok levélért.

Újra kérem kedves előfizetőinket, bizalommal jöjjenek hozzánk, bármilyen problémájuk van.

Elkeseredett. Budapest. Régi rossz viccek jutnak önkéntelenül az eszembe. Anyós! Fogadja őszinte részvétemet. Mit tegyen? Vegye humorosan a dolgot. Ne engedjen beleszólni az életébe, ne engedje elhidegülni a férjét. Az biztos, hogy a férj mamája nehezebb eset az asszony anyjánál. Szekírozza Önt, gáncsolja háztartását, mindenbe beleszól. Férje sem irígylendő, hisz két malomkő között őrlődik.

Hagyja beszélni a kedves anyóst. Két füle van: egyiken be, másikon ki. Próbálja «megfőzni». Kérjen tőle tanácsot, megtartani nem kötelező. Legyen diplomata. Jobbat ajánlok: saját mamáját vigye a harcba segédcsapatnak. Eressze össze a két anyóst. Vagy leszerelik egymást, vagy úgy összeveszsznek, hogy az Ön anyósa megharagszik és Ön felé sem néz. Az Ön mamája minden körülmények között dícsérje agyon a vőt. Az ellenanyós anya lesz és ez a téma úgy fogja érdekelni, hogy Önt is más színben fogja látni.

Dolgozni akarok! Jómódú úriasszony, de unatkozik, dolgozni szeretne. Szép, szép ez a buzgalom, de gondoljon arra, hogy esetleg elveszi a kenyeret az elől, aki pénzért dolgozik. Azt ne tegye! Ha mindenáron dolgozni akar: tanuljon. Így nem csinál tisztességtelen konkurrenciát a mai munkanélküli világban és gyarapodik is. Ingyen ne dolgozzék, mert mint mondom, evvel árt a küzdőknek. Törődjék sokat a háztartásával, vagy segítsen (ha tud) férjének a munkában. Tanulni, tanulni!

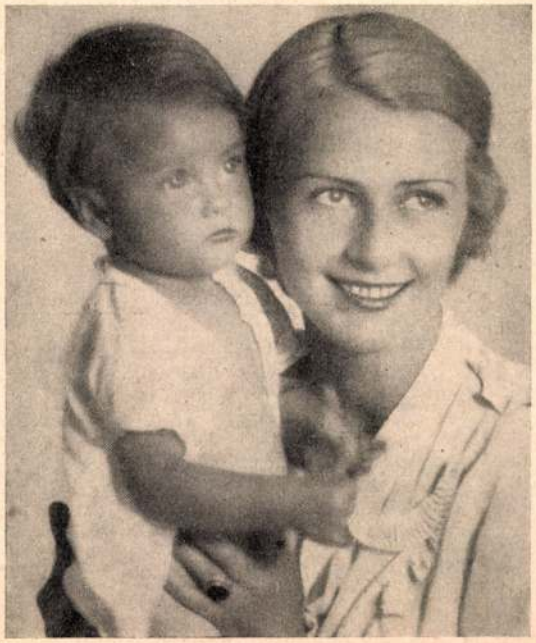

«Bridzs». Társadalmi szokás, mely elfajult. Ez ellen nem lehet harcolni. Ne adjon pénzt a feleségének, ez talán lelohasztja játékszenvedélyét. Megértem, hogy bántja Önt, hogy a felesége még késő éjjel is kártyázik, de szenvedély ellen a veszekedés nem orvosság. A felesége megszokta, hogy Ön jómódban tartja el, sok fölös energiáját tombolja ki a kártyában. Ne vegyen neki új ruhát, adjon kevesebb kosztpénzt. Mondja azt, hogy rosszul megy Önnek. A gond, a baj talán elvonja őnagyságát a kártyától.

Sárika. Esztergom. Ne váljon el! Megértem és sajnálom Önt és mégis mondom: gondolja meg a dolgot.

Férje elhanyagolja, Ön szerelmes belé, de ő inkább kártyázik, idegen hölgyekkel szeret együtt lenni. Szereti, tehát nem akarja elveszteni. Így mégis az Öné. Mert ha valakit szeretünk, a morzsák is sokat jelentenek. Ne veszekedjék, ne vágjon mártír-arcokat, hanem igyekezzék újra meghódítani az urát. Legyen szép, kedves. Tegye meg azt az áldozatot, hogy bár útálja: leül Ön is kártyázni, vele megy olyan társaságba, amely Önt nem érdekli. Férfit meghódítani könnyű dolog, megtartani nehéz volt mindig, de visszahódítani lehetséges. Komédiázzék, legyen új, friss, más, mint eddig. Ezek a régi trükkök ma is jók, mert a férfi olyan egyforma a szerelemben . . . Néha bosszantsa, apró, megszokott házi dolgokban érezze a férfi, hogy Ön kevesebbet törődik vele. Adjon alkalmat, hogy a férje gondolkozzék Önön és ne higyje azt: a feleségem szeret, értem él, bármit is teszek, lenyeli. Nem! Éreztesse, hogy a szerelme csökken. Az bántani fogja. Ne váljon, elrontja az életét.

Cselédkérdés. Bejáró takarítónő a legalkalmasabb, ahol nincs gyerek és a házaspár dolgozik. Hozassa az ebédet. Olcsóbb és kényelmesebb. Dolgozó asszony nem pazarolhatja erejét cselédmizériákra. Takarítónő havi bére 15—25 pengő, koszt nélkül.

Magányos lány. Nincs társasága, egyedül él. Csinos és fiatal, szeretné, ha udvarlói lennének. Mit tegyen? Talán barátkozzék össze hivatali kollégáival, kolléganőivel, kapcsolódjék be ezek körébe. Ha ehhez nincs kedve, járjon tánciskolába, vagy iratkozzék be valamely nyelvkurzusra.

Gy. R.

alapul, felnőhet százezerre is, vagy még többre talán. És tudok egyikről többet, a másikról kevesebbet. Egyiket láttam már sírni is, láttam már összetörni, — na, ezt jobban ismerem — a másikról tudom, hogy például — és ez nekem barátom — tudom róla, hogy rendes, pontos ember, jó férj, jó családapa, takarékos, kereső ember és szereti a puncstortát. Igen, a fülem hallatára mondta nemrégen, hogy náluk vacsoráztam, csillogó szemekkel mondta: öregem, élek-halok a puncstortáért! Hát, szóval ő az, aki él-hal a puncstortáért. Hogy azonkívül mi lakik benne? — azt én nem tudom. Ő se tudhat rólam sokkal többet, s ha kérdeznek tőle felőlem, körülbelül ezt mondhatja: ő így ismer! — nagyon derék, rendes ember, igazán olyan jó pofa, annyit lehet rajta röhögni, sokszor egész este játszik a kisfiammal — ez az ő képe rólam, ennyi az egész. Nem sírhatjuk el egymás könnyeit és nem nevethetjük el egymás nevetését — csak látjuk. Minden belül van, az álmainkban, hét lakat alatt, és mire az útnak a végére elérkezünk, minden valószínűség szerint egyedül leszünk ismét . . .

Kelen Imre rajza

A NAGY TURISTA:

Az ördög vigye el, megint elromlott!
Most mászhatok három emeletet!

Tükör 1935. márc

KELEN IMRE festő és grafikus. Szül. 1896 dec. 22.-én. Nyolc középiskola elvégzése után a hadtérre ment, háromhónapos tanulmányi szabadságát a képzőművészeti Főiskolán töltötte, 1919-ben Münchenbe ment, ahol a Jugend, Müggendorfer Blätter és Lustige Blätter c. lapokba dolgozott. Bejárta Németországot és Svájcot. Sárisban él. Albumokat adott ki rajzreprodukciókkal a lausannei konferenciáról, a népszövetségről, a párizsi békéről és a párizsi olimpiászról.

Kelen Imre

Kelen Imre

(a leszerelési konferenciáról karikatúrái (A genfi nagy napokból címmel)

Pesti Napló 1933. jun. 4.

U. 3604

Figyelem!

A m. kir. Postatakarékpénztár 1933. évi november hó 1-től a 25.000-es postatakarékpénztári chequeszámlára befizetéseket nem fogad el, miért is kérjük, hogy befizetéseit saját érdekében is a régi, 6781-es Kelemen D. és Társa postatakarékpénztári befizetési lapon eszközölje.

Teljes tisztelettel

KELEMEN D. ÉS TÁRSA

Kelen Imre

írod
Takács, L. Der Ungar
in der Welt. Wien 1933.

Az Est 1933. dec. 2

(A magyarember a
világban)

Kelen Imre

irod

Kelen és Dezső karikatúrákat rajzol a genfi leszerelési Konferenciáról. Pesti Napló Képes melléklete. 1932 márc. 13. Számos képpel.

U. 3198.

- Fényképeken bemutatva, hogyan rajzolják le a konferencia kitűnőségeit és minden képen reprodukálva a karikatúra is.

ÉRKA
IV., MOLNÁR UCCA 2.
TELEFON: 83-5-07 ÉS 85-2-88.

Válaszában kérjük
a 71. számra
feltétlenül hivatkozni.

Nagyságos

dr. Szentiványi Gyula urnő
ur

titkár

Budapest.

(12 sor.)

Kelen Imre, Jerlő, született 1896 dec. 22.-én Győrött. A Képzőművészeti Főiskolán tanult rövid ideig, majd Münchenben lett a Jugend, Lustige Blätter és a Mäggendorfer Blätter rajzolója. Közben tanúl. Rézkarcolással is foglalkozik. Egy érdekes műlapja bekerült a Szépmüv. Múz.-ba. Párisban él

Kelen Imre

U. 4039

Ásatás, lesenczeistvándii VI. 176.

Kelen Imre

U. 4224.

Velenckei serpentin VIII-46.

IX. OLIMPIÁSZ

AZ EST AMSZTERDAMI SPORTSZERKESZTŐSÉGÉNEK TUDÓSITÁSAI

Két finis az olimpiászon

Az első hiteles felvételek az amszterdami versenyekről

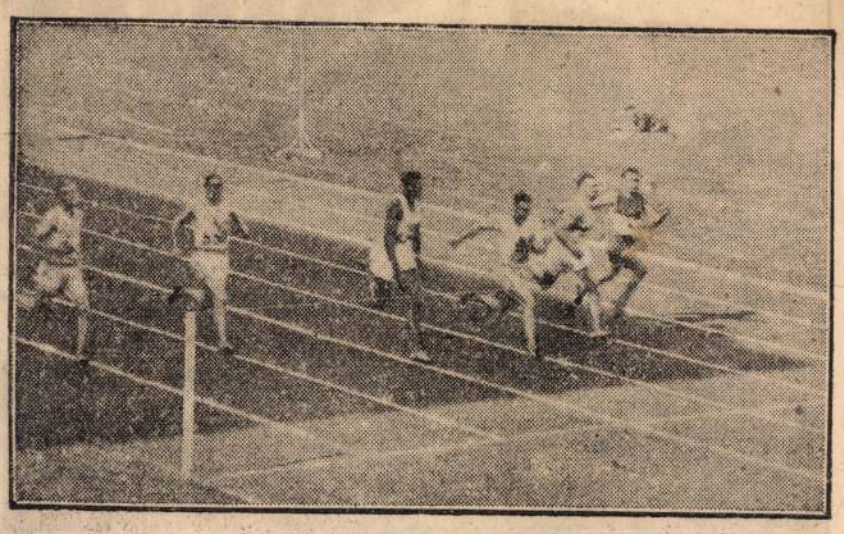

A kanadai Williams (jobbról a harmadik) győz a 100 méteres síkfutás döntőjében. Tőle jobbra: London, a második, balról: Lammers, a harmadik

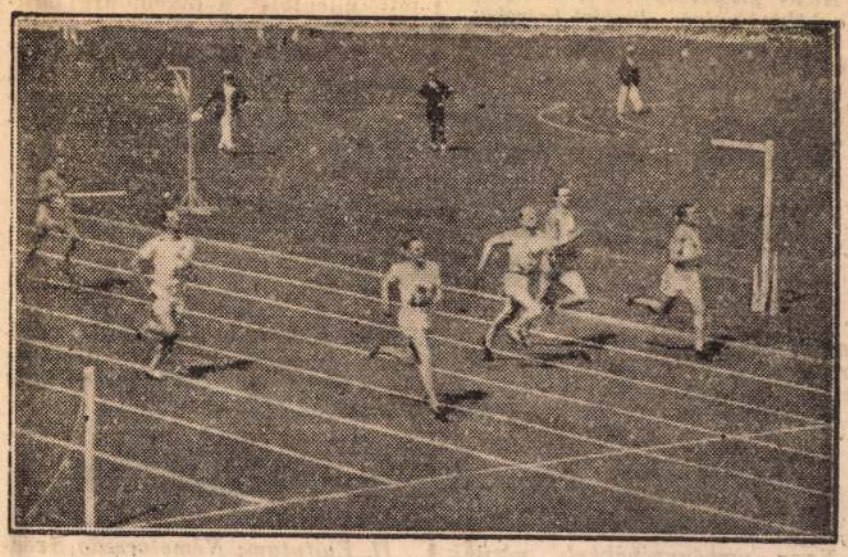

A 100 méteres gátfutás döntőjében Lord Burghley győz

Szepes megmentette a magyar atlétika becsületét

Megvert négy világrekordert

Sikerek a vívásban, evezésben és birkózásban

Amszterdam, augusztus 3
(Az Est olimpiai szerkesztőségének telefonjelentése)

Gyászos napja volt tegnap az USA-nak: egyetlen világbajnokságot sem sikerült megnyernie, amire az első nap óta nem volt példa. Sőt: *egyetlen második hellyel kellett megelégedniök a tegnapi napon az amerikai atlétáknak.* Annál jobban szerepeltek a *finnek,* akik tegnap *több pontot szereztek, mint az eddigi versenynapokon összesen és 54 pontjukkal visszavették a második helyet Angliától.* Felnyomult *Svédország* is, amely eddig a hatodik helyen feküdt. A legutolsó helyek egyikéről tört fel *a hetedik helyre Japán, amelynek ugyancsak jó napja volt tegnap.*

Az atlétikai ponttáblázat a következő

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	pontszám
	helyezés						
1. USA	5	6	7	4	5	2	138
2. Finnország	2	2	2	1	2	3	50
3. Anglia	2	2	—	—	2	2	38
4. Svédország	1	2	1	1	1	—	33
5. Kanada	2	—	—	2	1	—	28
6. Németország	—	—	3	3	2	2	27
7. Japán	1	—	—	1	—	2	15
8. Dél-Afrika	1	—	—	—	2	—	14
9. Franciaország	—	1	1	—	—	1	11
10. Irország	1	—	—	—	—	—	10
11. Norvégia	—	—	1	1	—	—	7
12. Magyarország	—	1	—	—	—	—	6
13. Haiti	—	1	—	—	—	—	6
14. Olaszország	—	—	—	1	—	1	4
15. Fülöpszigetek	—	—	—	1	—	—	3
16. Hollandia	—	—	—	—	—	1	1
17. Svájc	—	—	—	—	—	1	1

A női atlétikában Németország vezet:

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	pontszám
	helyezés						
1. Németország	1	—	—	2	1½	½	20
2. USA	1	1	—	—	—	1	17
3. Kanada	—	1	1	1	1½	½	17
4. Lengyelország	1	—	—	—	—	—	10
5. Svédország	—	—	2	—	—	—	8
6. Japán	—	1	—	—	—	—	6
7. Ausztria	—	—	—	—	—	1	1

Végre *Magyarország is bevonult erre a táblázatra.* Annyi kudarc után végre

Szepes megmutatta a többieknek, hogyen kell versenyezni.

A fiatal gerelyvető bajnok *élete legnagyobb eredményét érte el harmadik dobásával* és ennek révén nem kevesebb, mint négy olyan atlétát hagyott maga mögött, akik már *világrekorderek voltak.* A végső eredmény ugyanis a következő: 1. *Lundquist* Svédország 6660 cm. 2. Szepes Magyarország 6526 cm. *Sunde* Norvégia 6397 cm. 4. *Liettu* Finnország 6386 cm. 5. *Schlokat* Németország 6341 cm. 6. *Penttilé* Finnország 6320 cm. A vert mezőnyben maradt *Lindström, Bartlett, Lay, Weightman-Smith, Degland.*

A nap másik magyar sikere a 400 m. síkfutás következett be.

Az előfutamból — mint a *Magyarország* már tegnap délután jelentette — *kicsett Magdics, Gerő II. és Szalay,* de

Barsi kényelmes sétával és 80 méter előnnyel nyerte előfutamát.

A középdöntőben már nehezebb dolga volt és

itt második lett a 48.6 mp.-t futó Büchner mögött 49 mp. idővel.

Mögötte végzett: *Leight-Wood* Anglia és *Paulen* Hollandia.

A 400-as két elődöntő futamában,

amelyet *ma délután 2 órakor tartanak,* a következők indulnak: *Philips, Barbutti* USA. *Storz, Büchner* Németország, *Ball, Wilson* Kanada. *Krotof, Féger* Franciaország, *Rinkel* Anglia, *Barsi* Magyarország.

A kiesettek között szerepel az amerikai *Snyder,* aki nemrég világrekordot futott, a francia *Jackson,* a német *Schmidt* is. Kedvező sorsolás esetén *Barsi bekerülhet a döntőbe.* Az első helyre *Barbutti, Büchner* és *Rinkel* a favorit.

Döntésig jutott

a hármasugrás.

1. *Oda* Japán 1521. 2. *Casey* USE 1517 cm. 3. *Tuulos* Finnország 1511 cm. 4. *Nambu* Japán 1501 cm. 5. *Tulikoura* Finnország 1470 cm. 6. *Jaervinnen* Finnország 1600 cm. A magyarok közül *Fekete 1407 cm.-et ugrott és vestvidéki kerületi rekordot állított fel.* Rekordjával is *csak a tizedik helyen végzett.*

Az 1500 m. síkfutás

is *világrekorer verséggel végződött.* A végeredmény a következő: 1. *Larva* Finnország 3 p. 53.2 mp. 2. *Ladoumeque* Franciaország 3 p. 54 mp. 3. *Eino Borg* Finnország 3 p. 57 mp. 4. *Wichmann* Németország 3 p. 58.4 mp. 5. *Ellis* Anglia 3 p. 58.8 mp. 6. *Martin* Svájc 3 p. 59 mp.

Befejeztek tegnap *egy női versenyt is.*

a 800-as női síkfutást,

amelyben: 1. *Radtke* Németország 2 p. 16.8 mp. *Világrekord.* 2. *Hitomi* Japán 2 p. 18.2 mp. 3. *Gentzel* Svédország 2 p. 19.2 mp. 4. *Thompson* Kanada. 5. *Rosenfeld* Kanada. 6. *Mac Donald USA.* A verseny befejezése után

a résztvevők halomra ájultak.

Magyar sikert hozott tegnap a törvivás és az evezés versenye is.

Rozgonyi a tizedik helyen végzett a döntőben, amely izgalmas hármas holtverseny után a következőképpen dőlt el: 1. *Gaudin* Franciaország 2. *Casmir* Németország. 3. *Puliti* Olaszország. 5. *Bru* Belgium. 6. *Cattiau* Franciaország. 7. *Pignotti* Olaszország. 8. *Gazzera* Németország. 9. *Ducret* Franciaország. 10. *Rozgonyi.* 11. *Lewis* USA. 12 *Uaala* Svédország.

A női tőrvívásban Dany Baba pontot szerzett.

A végső eredmény ugyanis a következő volt: 1. *Mayer* Németország. 2. *Freeman* Anglia. 3. *Oelker*

Mayer kisasszony (Németország), a hölgy-tőrvívás olimpiai bajnoka

Németország. 4. *Sondheim* Németország. 5. *Daniel* Anglia. 6. és 7. *Dany* Baba és *Adams* Belgium holtversenyben. 8. *Boer* Hollandia.

Az evezésben — mint *Az Est* tegnap elsőnek jelentette —

Szendey biztosan nyerte első előversenyét.

Délután a Pannónia négyese aratott világra szóló sikert,

5 hosszal verte az angol négyest,

amely a világbajnokság favoritja volt.

A birkózók is sorompóba álltak tegnap délután.

Zombory pontozással győzött *Zervinis* Görögország ellen. Ma a norvég *Martinzennel* mérkőzik. A pehelysúlyban *Kárpáthy* tussal győzött *Kamel* Egyiptom ellen. Ma *Saimi* ellen birkózik. *Keresztes* három perc alatt két vállra fektette ellenfelét, a luxemburgi *Millert*. Legközelebbi ellenfele a norvég *Pedersen* lesz. *A többi magyar csak ma kerül sorra. Papp* a cseh *Hálával*, *Szalay* a lett *Pettersonnal* és *Badó* az egyiptomi *Soubhival* fog birkózni.

Ma megkezdődik a dekatlon verseny,

amelyben *Farkas* Mátyás indul a magyar színekben. Az idei eredményeket tekintve *Farkas Mátyás a 12-ik helyen fekszik a világ legjobb all-round atlétáinak sorában*, de ismerjük nagy küzdőképességét és ezért *jobb eredményt is várhatunk tőle.*

Holnap indulnak a staféták

Nagy reménységekkel nézünk Barsi szereplése elé a 400 méteres síkfutásban.

Holnap startol már 4×100 méteres staféták is.

A részletes program:

4×100 m. staféta:

Világrekord: 40.8 mp Németország.
Magyar rekord: 42.1 mp Budapest.

Eddigi bajnokok:

Stockholm, 1912: 1. Anglia 42.4 mp. — Magyarország a középfutamból kiesett.

Antwerpen, 1920: 1. USA 42.2 mp.

Párizs, 1924: 1. USA 41 mp. 2. Anglia 41.2 mp. 2 Hollandia 41.9 mp. 4. *Magyarország* 41.9 mp.

Az előfutamok beosztása a következő:

I. előfutam: Anglia, Hollandia, Kanada, Spanyolország, Finnország, Olaszország.

II. előfutam: Németország, Franciaország, Délafrika, Chile, Svájc, Belgium.

III. előfutam: Magyarország, USA, Japán, Argentina, Görögország.

Az első két helyezett jut be a döntőbe.

Magyarországnak a japán staféától kell tartania.

A döntőbe valószínűleg a következők kerülnek össze: Anglia, Kanada, Németország, Délafrika, USA, Magyarország.

Sor kerül holnap a 4×400 méteres staféára is.

4×400 m. staféta:

Világrekord: 3.16 mp USA.
Magyar rekord: 3 p 24.6 mp KAOE.

Eddigi bajnokok:

Stockholm, 1912: 1. USA 3 p 16.6 mp. — *Magyarország* az előfutamból kiesett.

Antwerpen, 1920: 1. Anglia 3 p 22.2 mp.

Párizs, 1924: 1. USA 3 p 16 mp.

Az előfutamok beosztása a következő:

I. Előfutam: Magyarország, USA, Kanada, Lengyelország, Belgium. Finnország. — Magyarország helyzete reménytelen.

II. Előfutam: Németország, Svédország, Hollandia, Olaszország, Görögország, Csehszlovákia.

III. Előfutam: Anglia, Franciaország, Svájc, Mexikó, India.

Holnap megkezdődnek az úszóversenyek is.

Az első nap programjáról

a Magyarország—Argentina vízipólómérkőzés

emelkedik ki.

Vízipóló:

Eddigi bajnokok:

London, 1908: 1. Anglia, 2. Belgium, 3. Hollandia, 4. Svédország.

Stockholm, 1912: 1. Anglia, 2. Svédország, 3. Belgium. — *Magyarország kikapott Ausztriától és Belgiumtól és kiesett.*

Párizs, 1924: 1. Franciaország, 2. Belgium, 3. USA, 4. Svédország, 5. *Magyarország*, 6. Csehország.

Az első nap mérkőzései: *Magyarország—Argentina, Csehország—Anglia, Spanyolország—Franciaország.*

A magyar csapat: Barta — Iványi, Homonnai II. — Keserű II. — Halasi, Vértesi. Keserű I.

Argentina csapata: Ustamente — Morean, Uranga — Zorilla — Rovere, Pistoletti, Vasquez. A mérkőzést a hollandi *Minnes* vezeti.

Holnap lesz még az

1500 m gyorsúszás:

Világrekord: 19 p 07.2 mp. Arne Borg.
Magyar rekord: 22 p 05 mp Halasi.

Eddigi bajnokok:

St. Louis, 1904: 1. Rausch (Németország) 27 p 18.2 mp. 2. *Kiss* (Magyarország) (1 mérföld).

Athén, 1906: 1. Taylor (Anglia) 28 p 28 mp.

London, 1908: 1. Taylor (Anglia) 22 p 48.4 mp.

Stockholm, 1912: 1. Hodgson (Kanada) 22 p.

Antwerpen, 1920: 1. Ross (USA) 22 p 23.3 mp.

Párizs, 1924: 1. Charlton (Ausztrália) 20 p 06.6 mp.

Edgar Wallace újabb regényei
A vörös kör | A zöld ijász
Ára: 4 pengő. Ára: 6 pengő.
Kaphatók »Az Est« könyvkereskedéseiben, VII. ker., Erzsébet körút 18—20 és V. ker., Vilmos császár út 14

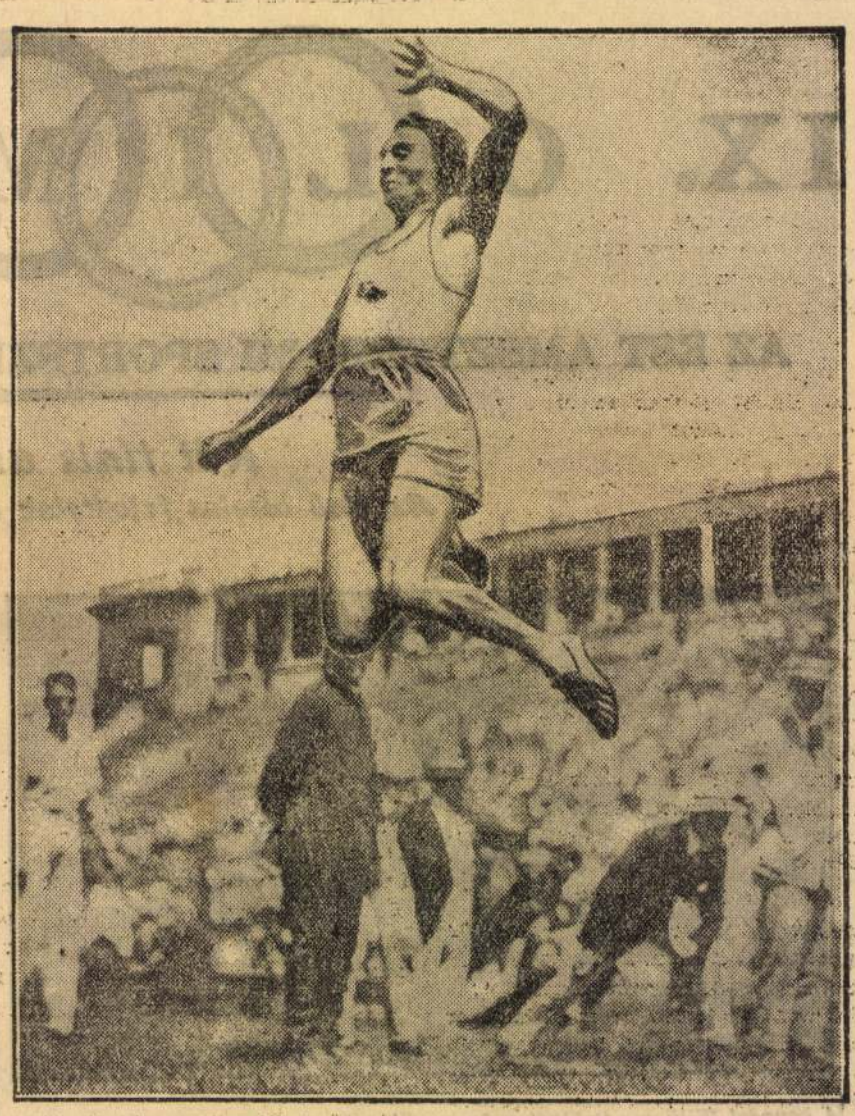

Hamm, a távolugrás világ bajnoka győztes ugrása közben

Szepes kontra Kelen

Amszterdam, augusztus 1

Ma kinn voltam *Kelennel* a Jekersireeti iskolában, a magyar atlétáknál. A *hangulat vegyes*, pedig a fiúk megtettek minden tőlük telhetőt. Csodákat várni nem lehetett. Gerő, Raggambi legjobban futott, belekerült az elődöntőbe, s megmutatta, hogy a világ legjobb futói közé való. *Darányi* nyolcadik a súlydobók világlétráján, s Barsi a nyolcszázas középfutamában könnyen harmadik lehetett volna, ha nem engedi magát a második kör közepén bezárni.

— Még volt bennem sok! . . . Nem futottam ki magam teljesen... Nagy tanulság volt, — *fogok én még jönni!*

Szepes — rajzolta Kelen

— mondta teljes joggal verseny után. A magyar fiúk becsülettel küzdöttek! Nem az egyénekben, hanem a *rendszerben van nálunk a baj*, de erről most itt ne essék szó.

Járjuk a magyar tábort és *Kelen rajzol.*

Szepes kerül a ceruzájára. Két pere és kész a rajz. Rajta Szepes virágszerű autogramja.

De alig hogy befejezi Kelen, *felpattan ültéből Szepes és előkapja rajzfüzetét.*

— Most jövök én, szól mosolyogva Kelenre, és már akasztják a hóhért. Két perc... *Beállítva Kelen rekordja* s a lerajzolt rajzoló ráírja a rajzra a maga aforizmáját.

Kelen — rajzolta Szepes

Kár, hogy nincs Amszterdamban rajzolók olimpiásza... Azt bizonyosan magyar nyerné. P. A.

Szent István Heti Országos
Mezőgazdasági Kiállítás
Budapesten augusztus hó 18-tól 27-ig
Kiállítási iroda: Wesselényi u. 2. Tel.: J. 434—42

EGY MŰKINCS HALÁLÁRA

Irta: BÁLINT GYÖRGY

Megilletődéssel olvastam a napokban, hogy meghalt Francesco Spadaro, a capri színes aggastyán. Pár hónappal ezelőtt még láttam állomáshelyén, a miniatür tér miniatür kávéházában. Öt pillantottuk meg elsőnek Capri nevezetességei közül, a híres Faraglioni-sziklákat csak másnap láttuk. Villanylámpa fényében ült Spadaro — szemben, a túlsó parton a kivilágított Vezuv látszott. Spadaro piros baszksapkát, piros selyemövet, kék öltönyt és csodálatos fehér szakállt viselt. Hosszúszárú csibukjából lassan eregette a füstöt, míg tisztelőivel beszélgetett. A trafikokban minden nap tucatszámra adták el a fényképeit, a műkereskedések kirakataiban olajarcképei virítottak a vastagon csurgatott naplementék és a lila uccák között. Szerény díjazásért magam is lefényképezhettem volna a kedves és tarka aggot, aki mint a benfentesek elárulták, a világ legtöbbet fényképezett és festett embere. Kétségtelen, hogy sokkal több kép készült róla, mint Greta Garbóról: igaz, hogy háromszor annyi idős is volt, 81 éves. Mint halász kezdte pályafutását és csak akkor jött változás az életében, mikor megőszült. Vannak ilyen késői kiugrások, jóval túl »az élet útjának felén«. Spadaro hatvan éves korában kezdte fénykorát élni, úgy mint nagy honfitársa, Pirandello. A világ egy napon csodálattal vette tudomásul, hogy egy ismeretlen öreg szerző megírta a század egyik legszellemesebb drámáját, a »Hat szerep keres egy szerzőt«. Ugyanígy vette tudomásul azt is, Spadaro halász tündöklően fehér szakálla mellett nem lehet közönyösen elmenni. Spadaróból műkincs lett és ő megadta magát sorsának.

Most már sajnálom, hogy nem beszéltem vele. A tisztelet és a bizalmatlanság vegyes érzése tartott vissza. Amint a kávéház terraszán pipázott férfinadrágos dán nők és jambó-sapkás angol férfiak között, volt benne valami fenséges és egyben valami »link« is, mint általában sok délvidéki jelenségben. Az ünnepélyesnek és a bohócszerűnek ez a sajátos latin vegyülete mindig elragadtatással töltött el. Az utóbbi időben egyre ritkábban találkozom vele és akkor is félek, hogy már nem valódi. Ezért nem mertem megszólítani Spadarót, e kedvesen nyegle pátriárkát. Féltem, hogy úgy járok vele, mint egyes monumentális épületekkel, melyeknek nagyszerű reneszansz-homlokzata mögé kiábrándító neobarokk belsőrészt építettek minden ízlés nélkül. Féltem, hogy ha Spadaro, a műkincs megszólal, mondanivalója nem lesz sem fenséges, sem link, hanem színtelen és szabályos, a napilapok és plakátok modorában. Elszomorító lett volna e lapos, rideg szöveg a pompázó szakáll mögött.

Igy csak a távolból szemléltem őt és most már bánom óvatosságomat. Lehet, hogy nem is csalódtam volna benne. Csalódást csak azzal okozott, hogy meghalt. Ezt nem vártam volna tőle, mint ahogy a Faraglioni-szirtektől sem várná az ember, hogy egy napon elsüllyednek a tengerben. Spadaróval — attól félek — eltűnt a régi délvidéki életforma utolsó emléke is. A stílus már régen megváltozott ezen a tájon: keményebb lett, poroszos, motorbicikli-hangú. Vad kaktuszok és buja oleanderek között pedánsan festett intelmek szólnak a capri falakról: *»Hinni, engedelmeskedni, harcolni!« »Mögöttünk a mult, de előttünk a jövő!« »Erősnek kell lennünk, nagyon erősnek.« »Csak egyenesen előre!«* A nép, mely verejtékesen tengeti életét a sziklák között, némán nézi e feliratokat. Mások, kik szerencsésebben élnek maguk is hangosan és gyakran mondják a szöveget és ügyelnek, hogy profiljuk ilyenkor márványszerűen hasson az idegenekre. Spadarónak aligha lesz már utóda. Nem ő képviseli többé a követendő stílust, hanem a hannoveri forgalmi rendőr. Az új szerep nehéz, azt hiszem, nem is tudják tökéletesen, de nagyon igyekeznek. Csak az öregek között vannak még, akiknek sehogy sem megy a tanulás és ezért fel is adják. A nyugalmazott ezredes például, akivel ugyanakkor s ugyanott találkoztam. Plátót és Voltairet olvasgatta; ha zene szólt a közelben, kedvtelve dudolt hozzá kíséretet; a lapokat szelíd fejcsóválással nézte át és egyszer egy hosszú haditudósítás végére érve tünődve jegyezte meg: »Az élet tulajdonképpen szép is lehetne.«

A halvaszületett konferencia

Irta és rajzolta: *Kelen Imre*

Brüsszel, november.

A kína-japán konfliktus közel *háromezer-éves*. 1931-ben »újult« ki utóljára, mire a Népszövetség hamar összeült konferenciázni. *Ezt a konferenciát Kína megnyerte, Japán elvesztette.* Eredményekep: Japán kilépett a Népszövetségből, de bennmaradt Mandzsúriában.

Azóta a kína-japán háború minduntalan folyik. Roosevelt elnök és a Népszövetség kezdeményezésére összeült Brüsszelben a kilenchatalmi értekezlet. *Ezt a konferenciát is Kína fogja megnyerni.* Japán *csak* az északi tartományokat fogja elfoglalni.

Norman Davis, Amerika rendkívüli követe

Wellington Koo, kínai nagykövet

É »viadal« úgy tűnik fel nekem, mintha két ember olykép sakkozna egymással, hogy az egyik a *sakktáblán játszana* és a másik, partnere *billiárdozna ellene.*

A legújabb háború oka

A japánok már eleve kijelentették igen szellemesen: »a brüsszeli konferencia *felesleges*, hiszen *amint a kínai hadsereg pocsékká lesz verve, a béke önmagától (!) helyreáll*«.

Ezt a kijelentést az »illetékes hely« tette és akármilyen humorosan is hangzik, *ez a legújabb konfliktus kulcsa.*

Mióta a japánok 1931—32-ben elfoglalták Mandzsúriát, azóta Kína eszeveszetten fegyverkezik. Sikerült is egy hadsereget talpra állítani, mely hadsereg már-már veszélyeztette a japánok helyzetét az elfoglalt tartományokban. Ahhoz tehát, hogy a japánok »nyugodtan ülhessenek« Mandzsúriában, *ezt* a hadsereget szét kellett verni, addig, míg nem volt késő. (Közben *persze* kisebb-nagyobb *területi előnyöket* sem fognak megvetni, de ezt kizárólag a »béke érdekében«.)

A béke ezüstrókája

A brüsszeli konferencia lesz az egyetlen, mely száz percentig be fogja váltani a hozzá fűzött reményeket, tudniillik: *senki sem várt tőle semmit.* Az egész *»bajt«* Roosevelt elnök csinálta beszédével, mellyel utilaput kötött az ezüsthajú Norman Davis lába alá. És ha már az »öreg úr« fárasztotta magát Washingtontól Brüsszelig, kénytelen-kelletlen (bár hosszú orral) Eden és Delbos is eljöttek a konferenciára. (El is szöktek csakhamar.)

És hogy ez a konferencia még mindig tart, annak oka, hogy Norman Davis, a »béke ezüstrókája« amit egyszer megfogott, azt nem ereszti el egykönnyen. Az öreg úr lassú mozgású, orgonahangú, szomorúszemű, de a bokszolástól betört orra és terebélyes koponyája mutatja, hogy »kemény legény«. Amerika »utazó nagykövetének« puszta jelenléte persze idecsalogatta Litvinovot és Kína egész európai diplomatatestületét. És ahol sok a miniszter, ott valamit mindig kifundálnak a színfalak mögött. Hogy mit? Pont *ezt* nem fogjuk megtudni!

A 36 éves Spaak Henrik-Pál, a konferencia elnöke

Ő a világ első miniszterelnöke, aki már *a jelen században született.* Kedves mamája tagja a szenátusnak és alkalomadtán *megbuktathatja a fiát.* Mindenesetre felelősségre vonhatja a nemzet füle hallatára, ha Henrik-Pál rossz politikát csinál. **Spaak úr szocialista, tehát nagy fekete mű**vészkalapot visel. De ez a kalap nem azonos Vandervelde kalapjával. Henrik-Pál kalapja »szalonfähig«, jobban vasalt, akár a politikája. Bár szívében szocialista, gyakorlatban belga nemzeti politikát csinál.

Spaak Henrik-Pál, a 36 éves új belga miniszterelnök, a konferencia elnöke

(Kelen Imre rajzai)

Külsejére olyan, mint egy nagy baba. Arcképét egy szappangyár nyugodtan felhasználhatná gyártmányainak hirdetésére.

A konferencia — mely írt egy levelet . . .

19 hatalom képviselőinek egy heti munkája: *egy levél* volt. Együtt írták, tehát soká tartott. Megújították a meghívást, melyet Japán már egyszer visszautasított. Másodszor is vissza fogja utasítani. Ez a levél azonban a konferencia *egész munkája lesz*, mert a válasz vétele után a konferencia elnapolhatja magát.

Azt kell hinni, hogy ezt a levelet azért írták, *hogy negatív választ kaphassanak rá.* November 21-én összeül Genfben a Huszonhármas Bizottság, melynek kenyere a Kína—Japán konfliktus. Tán ők továbbmennek a megkezdett úton és e levéllel Brüsszel csak le akarta szegezni Japán elzárkózó magatartását.

A diplomáciában minden lehetséges!

Addig is, a konferencia kagylót eszik

A brüsszeli polgár igen szereti a hasát. Elsőrendű kocsmák vannak. A város főspecialitása azonban: a kagyló. Az a közönséges feketehéjú tengeri kagyló, melynek unokafivére a Dunában is előfordul és melynek héjában, nyáron, a vadevezős el szokta vágni a lábát.

Ezt a kagylót a brüsszeliek 15-féle módon tudják elkészíteni: becsinálta, kirántva, barna szósszal, sárga szósszal, fehér szósszal, majonézzel, sőt összekeverik éticsigákkal is. Ezt a kagylót egész éjjel lehet kapni. A párizsi vendéglőkben az étlapon rajta áll: teríték ital nélkül iksz frank felár, a brüsszeli vendéglő étlapjain ez áll: kagyló *más étel nélkül:* felár.

Míg Japán válasza megérkezik, a konferencia kagylóval szórakozik.

Hadijelentés Kínából

Közben jönnek a jelentések Kínából: Pu-Tungnál a japánok vesztettek 3 embert, a kínaiak 600-at. Szu-Cséu-nál a japánok vesztettek 12 embert, a kínaiak 1000-et. Jang-Ce-Fu-nál a japánok vesztettek 20 embert, a kínaiak 5000-et.

— Ha ez így megy tovább, — jegyezte meg egy amerikai ujságíró — *nem marad* **japán!**

LÁSZLÓ hölgyfodrász szalónja
IV., Bécsi utca 8. félemelet alatt van.
Telefon: 1-822-11
A Hölgyközönség szíves pártfogását kéri.
Olcsó árak. — Higiénikus kiszolgálás.

Kelen Imre

Neon-fényben pislákoló anyai glória

Egy pesti házasság a birósági akták tükrében

(Saját tudósítónktól.) A fiatal cégvezető magába fojtott indulattal hallgatta idegesen siránkozó felesége türelmetlen kifakadásait:

— *Ezt az életet nem bírom tovább! Eleget dolgoztam, gyötrődtem és nélkülöztem, amíg irodába jártam, most emberi életet akarok élni. Az írógép kattogása mellett gazdagságról és jólétről álmodoztam, nem pedig háztartási gondokról, meg gyermeknevelésről.* Féléve sem vagyok a feleséged...

— Kérlek, ne panaszkodj, — vetette közbe a férfi — kényelmes lakásod, nyugodt életed van, mindennel ellátlak, amire csak szükséged lehet. *Ami pedig a gyermekre vonatkozó célzásodat illeti, nagyon kérlek, békélj meg a gondolattal, hogy anya leszel. Gyermek nélkül nincs értelme a házasságnak és meglátod, milyen boldog ltszel, ha az apróság igazi tartalmat add majd az életednek.*

— Ugyan kérlek, — pattant fel indulatosan az asszony — unom a szentimentalizmusodat, a gyermek utáni vágyódásodat. *Én még fiatal vagyok és élni akarok. Azt hittem, ha asszony leszek, társaságba, premierekre, tárlatokra fogok járni, fogadónapunk lesz, estélyeket adunk és én leszek a társaság központja. De neked az ilyesmi iránt nincsen érzéked. Szürke tisztviselőember vagy, aki sohasem fogja megérteni, hogy a munka és kötelességteljesítésen kívül egyéb is van a világon, amiért érdemes élni.*

R. Miklós, a fiatal férj, egyik nagy bank tisztviselője volt, akinek főnökei és kollegái szép és gyors karriert jósoltak. Ez a jóslat hamarosan valóra vált, mert a tehetséges, szorgalmas és rendkívül ambíciózus fiatal tisztviselőt *cégvezetővé nevezték ki. A cégvezetői kinevezés megpecsételte sorsát.* R. Miklós egész életében emberkerülő, csak a munkájának és hivatásának élő ember volt, akit a női nem egyes képviselői is csak annyiban érdekeltek, hogy elég gyorsan és megbízhatóan kezelik-e az írógépet. *A kinevezés napján külön szobát és külön gépírókisasszonyt kapott. G. Emma, egy szegény szabómester leánya,* kitűnő eredménnyel végezte a kereskedelmi iskolát és az igazgató ajánlatára vették fel a bankba. A csinos, jómegjelenésű, vidám fiatal leány hamarosan meghódította a bank fiatalságát, csak R. Miklós nem vett róla tudomást. Több mint négy éve dolgoztak már egy bankban, de jóformán két szót sem váltottak egymással. Most, hogy az új cégvezető mellé osztották be, *Emma elhatározta, hogy ezt a szótlan, mogorva gépembert megszelídíti. Megszelídítette, de meg is szédítette és néhány hónappal később boldogan hagyta ott a bankot, mint R. Miklós cégvezető felesége.*

Veszélyben a boldogság

A boldogság azonban nem tartott sokáig. A vígkedélyű, temperamentumos fiatal asszony, aki *a lányságát szegénységben s nehéz házi és irodai munkában töltötte, vidámabb élet és könnyedébb gondolkodású, kedélyesebb élettárs után vágyódott. Napról-napra ingerlékenyebbé vált és mind sűrűbben tett szemrehányást urának, a kis Péter miatt, aki még meg sem született, de akit máris gondtalannak induló élete tönkretevőjének tekintett.*

— *Nem ilyennek képzeltem a házasságot* — mondta férjének — és ha igazán azt akarod, hogy boldog legyek, másként kell az életünket berendezned. Nem kívánhatod tőlem, hogy az egész napi unalmas házimunka után estéimet is itthon töltsem. *Más fiatalasszonyok színházba, kávéházba, bridzsszalónokba, mulatóhelyekre járnak, de te nem vagy hajlandó a feleséged szórakoztatásáról gondoskodni. Ne haragudj,* — mondta emelt hangon — *de legalább addig akarok élni, amíg a gyerek végleg tönkre nem teszi az életemet.*

— Emma, — felelte gyengéden, de határozottan a férfi — úgy látom ezen a ponton sohasem fogjuk egymást megérteni. Én is egészen más képet alkottam magamnak a boldog házasságról, de távolról sem olyat, mint te. *Sohasem gondoltam arra, hogy egy feleség ne gyerek, hanem szórakozás és mulatság után vágyódjék.*

Névnapi meglepetés

Az asszony sírva fakadt.

— *Tudod jól, hogy lánykoromban nem lehetett részem semmiféle szórakozásban. Ne vedd rossznéven, ha most pótolni akarom mindazt, amit az életben eddig elmulasztottam.*

Emma kitartó és szenvedélyes ostroma végül győzött a férfi akaratán. A bábból kikelt pillangó mohóságával vetette magát mindarra, amit a pesti élet szórakozás terén nyujthat. Férje semmiben sem korlátozta, gondolta, *hadd tombolja ki magát a szegény szabómester lánya, aki azt hitte, hogy a jómódú házasság nem súlyos kötelességekből, hanem szórakozásokból és mulatságokból áll. Majd a gyerek mindent rendbehoz!* És R. Miklós türelmetlenül várta a kis Pétert, akire az a nehéz feladat várt, hogy az élet útvesztőjében eltévedt tapasztalatlan, fiatal anyjának megmutassa a helyes utat.

— Remélem, nem felejtetted el, a jövő héten van a névnapom — fogadta Emma egyik héten a bankból hazatérő urát. — *Igazán meglephetnél egy róka-keppel, nincs mit felvennem az igazgatód feleségének az estélyére.*

R. Miklós komoly hangon válaszolta:

— *Nem feledkeztem meg, drágám és olyan meglepetést tartogatok a számodra, amellyel remélem, nagy örömet szerzek neked.*

Néhány nappal később Emma szívszorongva várta ura névnapi ajándékát. Az ebédnél Miklós néhány szál virággal kedveskedett az asszonynak és sejtelmesen hallgatott, amikor Emma az ajándék iránt érdeklődött.

Csengettek. A szobalány hatalmas dobozt tett az ebédlőasztalra. Emma az izgalomtól kipirultan vette le a doboz tetejét, de a következő pillanatban elsápadt a haragtól.

— *Babakelengye! Megőrültél!* — kiáltotta indulatosan.

— Édes fiam, — csendesítette az ura — neked most már nem keppre, hanem ilyen apró holmikra van szükséged. Szeretném, ha örülnél nékik. *Arról pedig ne is álmodj,* — folytatta határozott hangon — *hogy tovább élheted ezt a lehetetlen és leendő anyához méltatlan életet. Ha magadra nem vagy tekintettel, tekintettel kell lenned a gyermekünkre!*

Mi lesz veled, Péterke?

Emma megtörten végigsírta az éjszakát.

Néhány hónappal később R. Miklós boldogságtól ragyogó arccal állított be a fehér szanatóriumi szobába. Egy dobozt tett az ágy melletti asztalra.

— *Rókakepp!* — kiáltott fel kitörő örömmel az asszony, Ó, de gyönyörű! Micsoda boldogság lesz belesimulni az első tánc után! Ugy-e megengeded, — folytatta mosolyogva — hogy egy-két hétre Olaszországba utazzam? *Hidd el, édesem, ki kell pihennem ennek a szörnyű állapotnak kínjait és fáradalmait.*

R. Miklós megdöbbenve nézett az asszonyra.

— *És mi lesz a gyerekkel? Itt tudnád hagyni?*

— *Miért ne?* — felelte Emma a világ legtermészetesebb hangján. — *Majd gondoskodik róla a nörsz. Ne félj, jó kezekben lesz a gyereked.*

A cégvezető búcsú nélkül, szomorúan lehajtott fejjel lépett ki a szanatóriumi szobából.

Teltek-múltak az évek és a kis Péter iskolás gyerekké cseperedett. A házastársak közt egyre gyakoriabbá váltak az összezördülések. A férfi rajongásig szerette a szépen fejlődő, okos, értelmes kisfiút és igen elkeserítette, hogy *a felesége ahelyett, hogy a gyerekkel foglalkozott volna, minden idejét bridzsszalónokban, barátnői társaságában töltötte.* R. Miklós gyakran heves szemrehányásokkal illette az asszonyt és egyszer-másszor olyan kijelentésekre ragadtatta magát, amelyek miatt az asszony mélyen megsértődött és válással fenyegtőzött. Emma egy este igen későn érkezett haza a bridzspartiról. R. Miklós nem tudta magát türtőztetni és haragjában durván támadt az asszonyra:

— *Így nem úriasszonyok és anyák, hanem egészen másfajta fehérnépek szokták viselkedni!*

— Ez a szörnyű, női becsületemet súlyosan sértő, durva támadás annyira felháborított, — írta az asszony a tartásdíj iránti keresetében — hogy azonnal összecsomagoltam és szüleim lakására költöztem. *Férjem állandóan olyan durva magatartást tanusított velem szemben, hogy vele az életközösség elviselhetetlenné vált.* Tekintettel arra, hogy férjem magatartásával a házastársi kötelességet szándékosan és súlyosan megsértette, kérem őt házasságunk jogerős felbontásáig *havi 200 pengő ideiglenes tartásdíj megfizetésére kötelezni.*

Megbélyegző ítélet

A keresettel szemben R. Miklós ügyvédje, *dr. timafalvi Nagy László útján azzal védekezett, hogy felesége az életközösséget jogos ok nélkül szakította meg. Elismerte, hogy az asszonnyal szemben erélyes, sőt durva kifejezést használt, ezt azonban az asszony viselkedése miatti felháborodásában és elkeseredett lelkiállapotában tette.* A kereset elutasítását kérte.

Az asszony keresetét az alsóbíróságok, majd jogerősen a kúria is *elutasította.* A kúria ítéletének indokolása szerint R. Miklós több alkalommal is figyelmeztette feleségét viselkedésének következményeire és azokra a komoly veszélyekre, amelyek a családi élet melegét nélkülöző gyermek erkölcsi fejlődését fenyegetik. A férjnek a házasság tartama alatt tanusított gyengéd és tapintatos magatartása nem vezetett eredményre és ez a körülmény a férj kifakadását menthetővé teszi. *Bár R. Miklós a feleségével szemben használt kifejezésben a megengedhető határokat túllépte, ezt a cselekményét elkeseredett lelkiállapotára való tekintettel nem lehet súlyos házastársi kötelességsértésnek tekinteni.*

— *A gyermek, az a legerősebb kapocs,* — folytatja az ítélet indokolása — *amely a szülőket összefűzi és különösen viszály esetén egymáshoz közelebb hozza. A közös gyermek szeretete, a gyermek utáni vágy a család szeretetét és az anya iránti őszinte jó érzést bizonyítja. Az a kíméletlen viselkedés, amelyet az asszony kezdettől fogva férjével, majd gyermekével szemben is tanusított, hites feleséghez és édesanyához nem méltó, sőt minden nőies érzést nélkülöz. Éppen ezért az elkeseredés és indulat hatása alatt meggondolatlanul tett kijelentés nem minősíthető szándékos súlyos házastársi kötelességsértésnek.*

Hibák, nézeteltérések kisebb-nagyobb mértékben minden házasságban előfordulnak, azonban a házastársak az emberi gyarlóságban rejlő hibákat és fogyatékosságokat kölcsönösen eltűrni és megbocsátani tartoznak.

Szente László

SAKK

Sakkfeladvány

Goldner Jenő, Budapest
(Eredeti)

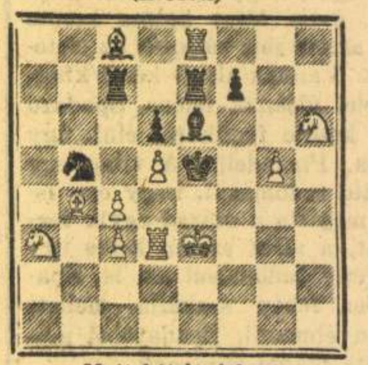

Matt két lépésben

Megfejtőink közül ketten értékes könyvjutalomban részesülnek.

Beküldési határidő: csütörtök.

Legutóbbi feladványunk megfejtése: *Vh5×f7.*

A könyvjutalmakat nyerték:

Porzsolt József, Budapest.

Johann Kálmán, Nyírbátor.

Mieses játszmáiból

J. Mieses nagymester hetvenkétéves korában autószerencsétlenség következtében Rigában, ahol éppen tartózkodott, elhúnyt. Mieses, Tarrasch után, a békebeli Németországnak legzseniálisabb reprezentánsa volt, akinek stílusát a szépség és elegancia jellemezte. Támadójátékos volt elsősorban, a csillogó kombinációk mestere. Magyarországon többízben tartózkodott és a magyar mesterekhez mély barátság fűzte.

PÁRIZS, 1900

Bécsi megnyitás

Világos: *Mieses* Sötét: *Janovsky*

1. e4, e5. 2. Hc3, Hf6. 3. Fc4, Fc5. 4. d3, d6. 5. f4, Hc6. 6. f5, Ha5. 7. Vf3, c6. 8. g4, h6. 9. h4, b5. 10. Fb3, H×b3. 11. a×b3, h5. 12. g×h5!, H×h5. 13. Hge2, Vb6. 14. Hg3, Hf6. 15. Fg5, Fb7. 16. h5!, Hh7. 17. Fd2, 0—0—0. 18. h6, g6. 19. 0—0—0, Bhg8. 20. f×g6, f×g6. 21. Bdf1. Kb8. 22. Vf7, Bh8. 23. V×g6, Bdg8. 24. Vg7!!, Fc8 (24.... B×g7. 25. h×g7, Bg8. 26. B×h7 után nyer). 25. Hf5, F×f5. 26. B×f5, Fb4. 27. Kb1, F×c3. 28. b×c3, Hf8. 29. Bhf1, Hg6. 30. Vd7, Bgd8. 31. Vc6, Hf4. 32. F×f4, e×f4. 33. B5×f4, Vc5. 34. Bf7, Vg5. 35. Bf8!!, Vc5. 36. Ve7 sötét feladja. Szépségdíjat nyert játszma.

*

BÉCS, 1903

Királycsel

Világos: *Csigorin* Sötét: *Mieses*

1. e4, e5. 2. f4, e×f4. 3. Hf3. Hf6. 4. e5, Hh5. 5. Hc3, d5. 6. d4, g5. 7. Fd3, Hc6. 8. 0—0, g4. 9. Fb5, g×f3. 10. V×f3, Vh4. 11. H×d5, Kd8. 12. Vc3, Fd7. 13. F×f4, Bhg8!. 14. g3, Fh6!!. 15. e6, H×f4. 16. B×f4, Vg5. 17. e×f7, Bgf8. 18. Fc4, Vg7. 19. Bfe4, V×f7. 20. Hf4, Vg7. 21. He6†, F×e6. 22. F×e6, Vf6. 23. Ve1, a5. 24. Ve2, Ba6. 25. Fc4, H×d4. 26. Vg2, Bd6. 27. Bf1, Vg7. 28. Be1, Kc8. 29. c3, Hc6. 30. Ve4, Bf6. 31. Fe6†, Kb8. 32. Ff5, Fd2. 33. Be2, He7. 34. Fh3, Fg5. 35. Be1, Hc6. 36. Fg2, Vf7. 37. h4, Fh6. 38. b4, a×b4. 39. c×b4, Vg6. 40. Vd5. Bd6. 41. Vb5, V×g3. 42. Kh1, V×h4†. 42. Kg1, Fe3† világos feladja, mert 44. B×e3, Vf2†. 45. Kh2, Bh6†. 46. Bh3, B×h3. 47. K×h3, V×e1. 48. F×e6, Ve6† és nyer.

Sakkhíreink a 36-ik oldalon.

Darálóköveket
RUS és más rendszerű darálókhoz raktárból szállít
Hámozógép
smirglikőpenyeket legjobban és legolcsóbban készít és javít
VARGA OTTÓ LAJOS
cs szolóárugyár
Budapest VI Fövény ucca 89. Telefon 914—93

Kelen (Klein) Imre

festő és grafikus, szül. 1896 decz. 22-én Győrött. A Jugend, Meggendorfer Blätter és Lustige Blätter munkatársa. A világháborúban mint tart. hadnagy vett részt, a hadiékítményes katonai érdemrend III. osztályával tüntették ki. Győri lakos és odavaló illetőségű.

Névmagyarosítási kérvényének mellékletéből.

KELEN IMRE:

Hogyan lettem rajzoló?

Öten voltunk testvérek és igen rosszak voltunk.

Egyik-másik mindég nyöszörgött, hogy: »Mama, unatkozom«; ilyenkor szegény anyám kezünkbe nyomott egy darab papirost meg egy ceruzát és azt mondta: »Ne, itt van, firkálj.« Elhallgattunk és firkáltunk.

Miután a családban én voltam a legrosszabb, ma 33 éves vagyok és még mindig firkálok.

Hatéves koromban eljött hozzánk egy bizonyos Schächter bácsi, aki tanító volt a győri zsidó iskolában, meglátta a rajzaimat és azt mondta az anyámnak: »Das Kind hat Talent.« Ettől kezdve hozott nekem lerajzolnivaló mintákat, amiket a Stollwerk csokoládégyár jó gyermekeknek ingyen osztogatott. Ma is élénken emlékszem egy tehénre, egy kutyafejre s egy zsákhordó emberre. Igy lettem később politikai rajzoló.

Mikor a háború kitört, én is hadrakeltem. Többé-kevésbé életben maradtam.

Nem mertem rajzoló lenni s különböző rajzolópályákkal kísérleteztem vagy három hónapig (mint építészmérnök, rajztanár), aztán egy nagyot káromkodtam, földhöz vágtam az indexemet és megesküdtem, hogy olyan pályára nem lépek, ahol egyenes vonalakat kell húzni.

Fölkerestem Kóber Leót, a »Szamár« szerkesztőjét és megmutattam egy tucat rajzot. Volt közte szépen satírozott és egy-kettő olyan őszintén, ahogy a tollamból kiszaladt. Kóber visszaadta a satírozottat és azt tartotta meg, amelyet legkönnyebben firkantottam, ezekért pénzt adott. Sietve távoztam, mielőtt meggondolja s az uccán egy nagyot röhögtem ezen a Kóberen, akit jól becsaptam, mert ingyen is odaadtam volna a rajzokat, hogy a győriek nyomtatásban lássák.

Két héttel később nagy patáliát csaptam a szerkesztőségben, hogy ebben az országban nem maradok, ahol a munkát nem fizetik meg rendesen. El is mentem Münchenbe.

A »Jugend« szerkesztőségében csak a szolgáig jutottam. Ottfogta a rajzaimat és egy hét mulva azzal adta vissza, hogy: »Nekünk nem megfelelőek.« Ekkor egy szerencsés ötletem támadt: ejnye, hátha én nem tudok eleget rajzolni?! Be is iratkoztam egy privát akadémiára s addig gürcöltem, míg valami rám nem ragadt.

Közben a német márka leromlott, többezer billió márka jövedelmem nem ért egy vasat se, Lauzanneban kitört a konferencia s én hat keménytojással és egy rúd jägerwurschttal a tarsolyomban, amit Lindauban, a német határon vásároltam, belesodródtam a világpolitikába. Itt találkoztam Dezső Alajossal, akivel egy féltucat politikai albumot és számtalan műlapot adtam ki.

Sokszor kérdik, hogy dolgozik két rajzoló ugyanazon a rajzon. Egyszerű a válasz: Dezső húzza a vékony vonalakat, én a vastagokat.

Hajam: barna. Fogaim: épek. Felsőbb osztályba felléphetek.

A Pesti Futár havonta kétszer, 1-én és 15-én

1930. márc. 15.
(XXIII. 6.)

— Azaz, hogy pontos legyek, — igazítja helyre magát — nyolc évvel ezelőtt három napig hiányoztam, mert a szemfogamat kihúzták és majd megbolondultam a fájdalomtól.

Stern bácsi szerint, aki egyszer a Caffe Erzsébetvárost (régi nevén: Lázár-kávéház) megszokta, az nem tud innen kimaradni. Két régi vendégről mesélnek, akik elutaztak Pestről. Az egyik Amerikába ment, harminc év után hazajött, beült kaláberezni, mintha semmi sem történt volna. A másik Monorra távozott, az a feleségének minden héten füllent valamit, csakhogy bejöhessen a régi Lázár-kávéházba.

Millet Ottó tizenegy éve tulajdonos, azelőtt főpincér volt. Amikor még számolt, Lázár-kávéház címen futott a cég.

— Itt minden a legolcsóbb, Pesten, — meséli — feketekávé negyven fillér. De jó feketét kell adni, mert az idősebb zsidók értik a feketekávét. Vacsoramenű egy pengő hatvan fillér. De nálam mindig ketten esznek egy menűt. Nemcsak házaspár. Hanem például két barát. Nálam két hű barát gyakran eszik egy menűt.

A kávéházban csak klabriászt és dardlit játszanak. A tulajdonos tart ugyan römikártyát, de még soha nem volt rá szükség.

Éjszaka zene szól. Eddig, három hónapon keresztül, gróf Hallerné hangversenyzett zenekarával.

— A grófné hegedűsné volt, nagyon szépen játszott. A mi kávéházunkban nincs idegenforgalom. Csak a törzsvendégek járnak. A grófné kedvéért éjszaka előkelő idegenek is eljöttek.

A tulajdonos sóhajt:

— Kár, hogy elszerződött a grófné Kecskemétre. Nagyon jól találta magát nálunk.

Már távozóban voltam, amikor incidens zavarta meg a kis kávéház békéjét. Egy őszszakállú bácsi, akinek termetén kaftán feszült, nekirontott barátjának, aki szintén szakállas volt és rettenetes pofont kent le ott előttem. A verekedőket azonnal szétválasztották.

Kiderült, hogy aki a pofont adta, Reich bácsi, hetvenötéves, perselyes ember, aki »cedóke« jelszóval szokta megcsörgetni perselyét. Viszont, aki kapta, csak egyszerű házaló, aki most is ott szorongatta kezében áruját, két pár sárgacipőt. Az affér oka: Reich bácsi a házalónak öt évvel ezelőtt nyolcszázezer koronát adott kölcsön és a pénzét nem tudja visszakapni.

— Nagyszerű — szólt a főpincér — ki tud ma visszaadni nyolcszázezer koronát?

Viszont a tulajdonos így vélekedett:

— Mióta rosszak a viszonyok, a zsidók is verekedősek lettek.

XXVI. évfolyam Budapest, 1936 aug. 30—szept. 5-ig 36. szám

SZÍNHÁZI ÉLET

SZÍNHÁZI, FILM, IRODALMI ÉS MŰVÉSZETI SZAKLAP
SZERKESZTI: INCZE SÁNDOR

LÁZÁR MÁRIA
Hunyady Sándor »Három sárkány« című darabjából készülő film női főszerepét játssza
(Foto Harmonia)

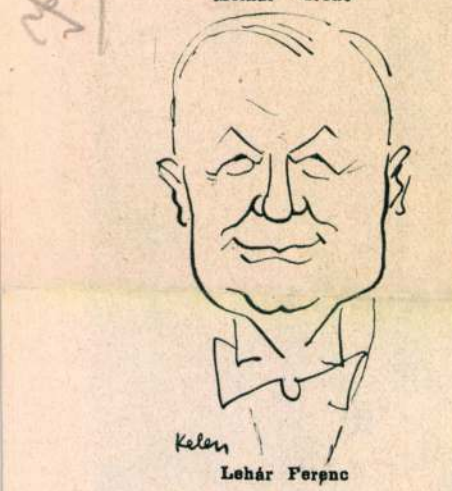

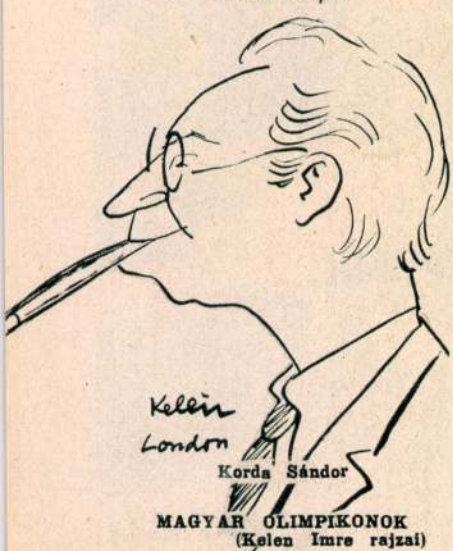

MAGYAR OLIMPIKONOK
(Kelen Imre rajzai)

Szellemi olimpiász

Írta: KARINTHY FRIGYES

Nem a ténylegesen »bevett«, inkább megtűrt és (valljuk be) kevéssé népszerű szellemi sportokról van szó, amit az izmok és idegek atlétái udvariasságból rendeznek minden négy évben, a tényleges olimpiászokkal párhuzamosan s amelyeken sakkozásból és sportelméletből kitüntetheti magát, akinek ez a becsvágya. És nem is a szellem elnyomatásáról, amiről némi joggal dohogtak most néhány hétig a lapok tárcaírói, költői és publicistái, mikor minden hasábot elfoglalt előlük a diadalmas sporttudósító. Szívesen adjuk meg a császárnak, ami a császáré, olyan döntő pillanatokban, amilyenekből a forró napok álltak, — de most, hogy az atléta is pihen megérdemelt babérain, istennek is megadjuk, ami az istené s főként a mi istenünknek: képzeletbirodalom fejedelmének, kinek papjait egyidőre hallgatni kényszerítette a valóság. És büszkén az eredményre, amit testvérbirodalmunk, az élet produkált, nekünk magyaroknak, világviszonylatban is, még a büszkeségnél is önérzetesebben bólintunk rá helyeslést, mint aki azt mondja: nagyon természetes.

Nagyon természetes, hogy az elsők közé kerültünk, nem is lehetett másképpen. Az elsők közé, a harmadik helyen, de mindent felgondolva, tulajdonképpen elsőnek. Mert eltekintve a statisztikai adatoktól, hogy nyolcmilliós ország harcolt az első helyezésű hetvenmilliós és második helyezésű száznegyvenmilliós ország ellen, — nem mi rendeltük meg a sportágakat, készen kaptuk őket, hogy helytálljunk bennük s ezen a ponton minden olimpiarendező nemzetnek, jól tudjuk, maga felé hajlik a keze — így kellett küzdenünk, tipikusan német sportágakban, mint ahogy Svédországban fjordúszás és hógolyózás, Spanyolországban bikaöklözés, Angliában golfozás, Portugáliában nyilván dudálás a versenyek versenye és Tokióban négy év mulva valószínűen rizskása-gázolás lesz a legfőbb pont.

Ezek a nehézségek együttjárnak a testi sport természetével s a nemzetekre és népekre tagolt fizikai világgal. De tessék elgondolni, abban a széles és határtalan birodalomban, mely a »művész hazája« s melynek éppoly kevéssé

Világbajnokok — páholyban

Budapest nemcsak lelkesedni tud, de ünnepelni is. A magyar olimpiai győztesek valóságos diadalmenetben vonultak be Budapestre, de ezzel a spontán aktussal nem lobbant ki a pestiekből az ünneplési kedv. A vendéglátó szerepét a főváros közönségétől a pesti színészek és mozik vették át. *Sebestyén* Mihály, a budai színház kitűnő direktora, régi sportoló és sportdrukker családból származik, az övé volt az ötlet, hogy a magyar sportdicsőség olimpiai bajnokait a színházban és a színpadról kell köszönteni.

Kedden délelőtt történt a bajnoki bevonulás és szerdán este már a *Budai Színkör* feldíszített páholysora várt a teljes számban megérkezett olimpiai győztesekre. A színpadról *Rózsahegyi* Kálmán mondott rájuk meghatott hangú köszöntőt, majd az első felvonás után gazdag büffét terítettek nekik.

Ettől kezdve így alakult ki a bajnokok színházi menetrendje:

A Néma levente autogramc kér Csák Ibolyától (László fotó

húzhatók meg a határai, mint magának a Földgolyónak, mi volna ezek után az eredménye egy megrendezett olimpiásznak, ha a kritikusok és esztétikusok végre elkészültek volna azzal a közönségesen és mindenütt elfogadható mértékrendszerrel, amelyen évszázadok óta piszmognak, hogy a szellemi értékeket éppen úgy »pontozással«, stopperóra ketyegése mellett lehessen lemérni, a minimális erőkülönbségeket is feltüntetve, mintahogy most a szárazföldi és vízi sportpályákon a másodpercek törtrészeit mérik, mikor arról van szó, ki a legjobb úszó, vagy futó, vagy magasugró?

Az előzményekből nem kétséges, hogy Magyarország ezen a versenyen *ténylegesen* is befutna arra az első helyre, ahová a fizikai versenyen csak átszámításokkal futott be.

Csak már megvolna a nemzetközi mértékrendszer a képzelet birodalmában, amit nem lehet sovinizmussal, reklámmal, propagandával helyettesíteni!

Lehet-e kétség, hogy e mértékelésben *számok* igazolnák és bizonyítanák, amit a hozzáértő úgyis sejt már, szerte a világon, hogy *Bartók* és *Kodály* a legtöbbet, mert a *legeredetibbet* adta a kor muzsikájának? Hogy *Dohnányinál* és *Szigetinél* senki nem ismeri jobban a hangszerek lelkét, ezt a mindenütt egyformán bonyolult s mégis mindenütt oly egyszerűen bűvölő lelket? És a könnyű, fülbemászó muzsika mesterei: *Lehár, Kálmán, Ábrahám, Brodszky?!*

Hogy Hogarth, Daumier, Gavarni, Ghillany csodavilága óta, ami ceruzájukon át a kor tükrévé tette a papirost, nem volt olyan grafikusa a világnak, mint Major, Dezső, Kelen, Vértes, a világhírű rajzolók?

Hogy Herczeg, Molnár, Zilahy, Fodor, úgylátszik, csakugyan legjobb ismerői a modern színpadnak, mert övelük igazolja önmagát a modern közönség, mikor rajtuk keresztül ezt a színpadot megteremtette magának?

Hogy Németh Mária, Alpár Gitta, Gyenge Anna, Pataky Kálmán nem hiába a legdrágábban fizetett énekesei a világoperának, — Gaál Franci, Zilahy Irén, Eggerth Márta, Darvas Lili, Lukács Pál pedig a világfilmtekercsnek?

Vagy lehet-e kétség, hogy a filmrendezők és producerek világversenyében Korda Sándor vinné el a pálmát?

A bajnokok már megvannak, — csak a hiteles olimpiai mérték hiányzik.

Major Henrik

Vértes Marcel

Dezső Alajos

MAGYAR OLIMPIKONOK
(Kelen Imre rajzai)

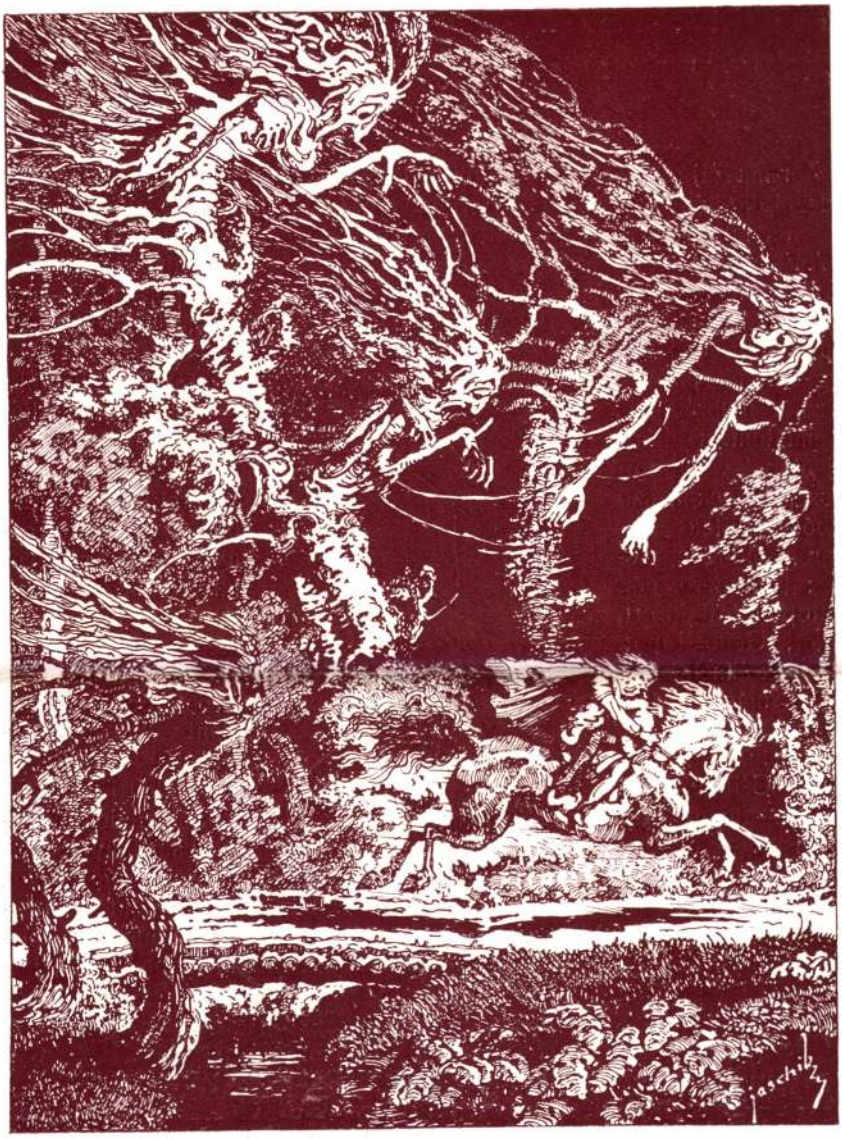

Jaschik Álmos: Erlkönig. (Bodrogh Pál: Idegen Költők.)

15 (Élet-nyomda)

G. G.

Irta Paulini Béla.

Már muszáj egyszer alaposan felfedezni őket: *Gedőt*, meg *Gáspárt*. A tiszta Gedő, a — maszat.

A Fészek kiállítási termét festmények foglalták le. Gedő Lipót a lépcsőházban aggatta ki jósereg rajzát: nemrégiben. Szemlátomást olyan rajzokat válogatott össze, melyek a szívéből kerültek papírosra. Boldog lépcsőház: egy merő maszatot állított ki ott, akkor, Gedő Lipót.

Kelen Imre karikaturája Márton Ferencről.

Egyik álmélkodásból a másikba kell esni: jó, hogy ilyen szigorúan csoportosított. Csipke, meg csipke — finomság és finomság — ceruzamaszatból. A rajzos költő Gedő Lipót? Nagyon szeret szemétdombokkal sáfárkodni: azokon el is fér egy kis maszat. A vaskerítést gyűlöli, ritkán alkalmazza, igaza van. Gyerekek, piszkosak, rongyosak, de persze vénasszonyok, vénemberek is, talpig rongyban, fülig piszokban — helyes, legalább nem mondhatják, hogy a gyerek mért különb? — s e családokhoz illő családiházak, de rongyos fák, rongyos virágok is a házak mellé, valamint rongyos lovak, rongyos kutyák és gondolom, rongyos legyek is, meg rongyos ég, egész fenn és rongyos tócsák egész alant — az igazi tócsáknál rongyosabbak, tehát kedvesebbek — Gedő ábrázolásában elbűvölő minden rongyosság: ceruzapor-csipke. Csodálatos, miként tudja ily pontossággal helyére tenni a maszatot, ily túláradó finomsággal, játt-

Kelen Imre: A pék előtt. (1918)

XXVI. évfolyam Budapest, 1936 aug. 30—szept. 5-ig 36. szám

SZÍNHÁZI ÉLET

SZÍNHÁZI, FILM, IRODALMI ÉS MŰVÉSZETI SZAKLAP
SZERKESZTI: INCZE SÁNDOR

LÁZÁR MÁRIA
Hunyady Sándor »Három sárkány« című darabjából készülő film női főszerepét játssza (Foto Harmonia)

Színházi Élet 1936. 36. sz.

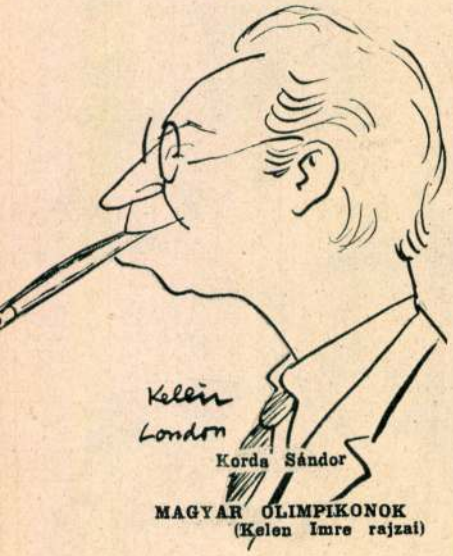

MAGYAR OLIMPIKONOK
(Kelen Imre rajzai)

Szellemi olimpiász

Írta: KARINTHY FRIGYES

Nem a ténylegesen »bevett«, inkább megtűrt és (valljuk be) kevéssé népszerű szellemi sportokról van szó, amit az izmok és idegek atlétái udvariasságból rendeznek minden négy évben, a tényleges olimpiászokkal párhuzamosan s amelyeken sakkozásból és sportelméletből kitüntetheti magát, akinek ez a becsvágya. És nem is a szellem elnyomatásáról, amiről némi joggal dohogtak most néhány hétig a lapok tárcaírói, költői és publicistái, mikor minden hasábot elfoglalt előlük a diadalmas sporttudósító. Szívesen adjuk meg a császárnak, ami a császáré, olyan döntő pillanatokban, amilyenekből a forró napok álltak, — de most, hogy az atléta is pihen megérdemelt babérain, istennek is megadjuk, ami az istené s főként a mi istenünknek: képzeletbirodalom fejedelmének, kinek papjait egyidőre hallgatni kényszerítette a valóság. És büszkén az eredményre, amit testvérbirodalmunk, az élet produkált, nekünk magyaroknak, világviszonylatban is, még a büszkeségnél is önérzetesebben bólintunk rá helyeslést, mint aki azt mondja: nagyon természetes.

Nagyon természetes, hogy az elsők közé kerültünk, nem is lehetett másképpen. Az elsők közé, a harmadik helyen, de mindent felgondolva, tulajdonképpen elsőnek. Mert eltekintve a statisztikai adatoktól, hogy nyolcmilliós ország harcolt az első helyezésű hetvenmilliós és második helyezésű százhetvenmilliós ország ellen, — nem mi rendeltük meg a sportágakat, készen kaptuk őket, hogy helytálljunk bennük s ezen a ponton minden olimpiarendező nemzetnek, jól tudjuk, maga felé hajlik a keze — így kellett küzdenünk, tipikusan német sportágakban, mint ahogy Svédországban fjordúszás és hógolyózás, Spanyolországban bikaöklözés, Angliában golfozás, Portugáliában nyilván dudálás a versenyek versenye és Tokióban négy év mulva valószínűen rizskása-gázolás lesz a legfőbb pont.

Ezek a nehézségek együttjárnak a testi sport természetével s a nemzetekre és népekre tagolt fizikai világgal. De tessék elgondolni, abban a széles és határtalan birodalomban, mely a »művész hazája« s melynek éppoly kevéssé

húzhatók meg a határai, mint magának a Földgolyónak, mi volna ezek után az eredménye egy megrendezett olimpiásznak, ha a kritikusok és esztétikusok végre elkészültek volna azzal a közönségesen és mindenütt elfogadható mértékrendszerrel, amelyen évszázadok óta piszmognak, hogy a szellemi értékeket éppen úgy »pontozással«, stopperóra ketyegése mellett lehessen lemérni, a minimális erőkülönbségeket is feltüntetve, mintahogy most a szárazföldi és vízi sportpályákon a másodpercek törtrészeit mérik, mikor arról van szó, ki a legjobb úszó, vagy futó, vagy magasugró?

Az előzményekből nem kétséges, hogy Magyarország ezen a versenyen *ténylegesen* is befutna arra az első helyre, ahová a fizikai versenyen csak átszámításokkal futott be.

Csak már megvolna a nemzetközi mértékrendszer a képzelet birodalmában, amit nem lehet sovinizmussal, reklámmal, propagandával helyettesíteni!

Lehet-e kétség, hogy e mértékelésben *számok* igazolnák és bizonyítanák, amit a hozzáértő úgyis sejt már, szerte a világon, hogy *Bartók* és *Kodály* a legtöbbet, mert a *legeredetibbet* adta a kor muzsikájának? Hogy *Dohnányinál* és *Szigetinél* senki nem ismeri jobban a hangszerek lelkét, ezt a mindenütt egyformán bonyolult s mégis mindenütt oly egyszerűen bűvölő lelket? És a könnyű, fülbemászó muzsika mesterei: *Lehár*, *Kálmán*, *Ábrahám*, *Brodszky*?!

Hogy Hogarth, Daumier, Gavarni, Ghillany csodavilága óta, ami ceruzájukon át a kor tükrévé tette a papirost, nem volt olyan grafikusa a világnak, mint Major, Dezső, Kelen, Vértes, a világhírű rajzolók?

Hogy Herczeg, Molnár, Zilahy, Fodor, úgylátszik, csakugyan legjobb ismerői a modern színpadnak, mert övelük igazolja önmagát a modern közönség, mikor rajtuk keresztül ezt a színpadot megteremtette magának?

Hogy Németh Mária, Alpár Gitta, Gyenge Anna, Pataky Kálmán nem hiába a legdrágábban fizetett énekesei a világoperának, — Gaál Franci, Zilahy Irén, Eggerth Márta, Darvas Lili, Lukács Pál pedig a világfilmtekercsnek?

Vagy lehet-e kétség, hogy a filmrendezők és producerek világversenyében Korda Sándor vinné el a pálmát?

A bajnokok már megvannak, — csak a hiteles olimpiai mérték hiányzik.

Major Henrik

Vértes Marcel

Dezső Alajos

MAGYAR OLIMPIKONOK
(Kelen Imre rajzai)

Világbajnokok — páholyban

Budapest nemcsak lelkesedni tud, de ünnepelni is. A magyar olimpiai győztesek valóságos diadalmenetben vonultak be Budapestre, de ezzel a spontán aktussal nem lobbant ki a pestiekből az ünneplési kedv. A vendéglátó szerepét a főváros közönségétől a pesti színészek és mozik vették át. *Sebestyén* Mihály, a budai színház kitűnő direktora, régi sportoló és sportdrukker családból származik, az övé volt az ötlet, hogy a magyar sportdicsőség olimpiai bajnokait a színházban és a színpadról kell köszönteni.

Kedden délelőtt történt a bajnoki bevonulás és szerdán este már a *Budai Színkör* feldíszített páholysora várt a teljes számban megérkezett olimpiai győztesekre. A színpadról *Rózsahegyi* Kálmán mondott rájuk meghatott hangú köszöntőt, majd az első felvonás után gazdag büffét terítettek nekik.

Ettől kezdve így alakult ki a bajnokok színházi menetrendje:

A Néma levente autogramot kér Csák Ibolyától (László fotók)

Egyszer volt, hol nem volt...

. . . volt egyszer egy ember, aki csak akkora volt, mint az ujjam, ugy hivták, hogy Parányi Péter . . .

— De miért volt olyan kicsi?!

— Hát istenem, mert kicsire nőtt! — nyugtatja meg a hatéves kis kiváncsi, szőke pubit *Erzsi néni*, a „mesélő néni" és tovább

folytatja a mesét a rossz magaviseletü Parányi Péterről, akinek ugyan kicsi volt a termete, de annál nagyobb volt a sütni valója és aki olyan erős volt, hogy hárman sem birtak vele . . .

A sok csöppség, aki a mesét hallgatja, mind négy-hatéves gyerek, akik lelkesen figyelik a mesélő nénit; közben kérdeznek valamit, sokat, nagyon sokat, ami csöppnyi fejükbe nem fér be, aztán nevetnek, mert Parányi Péter valami jóizü turpisságon töri a fejét, de el is szomorodnak, mihelyt bajba jut.

— Mi lesz most? Mi lesz most? — találgatják és mindegyik meg szeretné menteni valahogyan a hőst, de szerencsére itt a jó „mesélő nén:" és az megszabaditja hamarosan.

— Látjátok, gyermekek — mondja a mese végeztével a mesélő néni, hiába adott valakinek az isten jó tulajdonságokat, az csak akkor ér valamit, ha jóra fordítják.

A mesélő néni leszáll a pódiumról s az első padsorok közé megy. Két oldalt ülnek a gyermekek, balról a leányok, jobbról a fiuk. Szépen rendesen, tisztán vannak fölöltözve, a leányok hajában masni. A „mesélő néni" szünetet rendel el. Mehet mindenki az udvarra egy negyed óráig játszani. Dehogy is mennek. Egyszerübe körülfogják a „mesélő nénit", kérdezik, faggatják, mi lett aztán Parányi Péterből. Sehogy sem akarnak beletörődni, hogy vége van már a mesének.

Csakhogy a mesélő néni majdnem egy óráig mesélt, jól tudja, hogy szükségük van a gyerekeknek most már friss levegőre is. Hamisan, mondja: „gyerekek, mindjárt jön a rajzoló bácsi, aki lerajzol titeket, de csak azokat, akik most szépen kimennek játszani". Sietnek erre a gyerekek nyakra-főre játszani.

Megérkezik a rajzoló bácsi. Gyorsan lerajzol a táblára egy kis fekete leánykát. A gyerekek ujjonganak: „Marika! Marika!"

Megismerik a második pad szélén ülő Mariskát, akit lopva rajzolt le az ördöngős rajzoló bácsi.

— Most engemet! most engemet! — kiabálják a gyerekek és csak akkor csitulnak el, mikor a rajzoló bácsi megigéri, hogy mindenki sorra kerül, ha nem is most, mert arra nincs idő, de valamelyik következő mesedélutánon.

A rajzoló bácsi aztán szerfölött mulatságos mesét mesél el a rókáról, meg a bagolyról és közben rajzol is hozzá.

Nagyszerüen mulatnak a gyerekek. Megkacagják a szegény rókát, aki kocsikázni ment kifordult a kocsiból, elment a bagoly doktorhoz és az akkora kötéseket tett rá, mint egy ház, legalább a rajzoló akkora kötéseket rajzolt.

A mese végeztével megköszönik a gyerekek a mesét, külön-külön a mesélő néninek és a rajzoló bácsinak, de nem mozdulnak helyükről addig, amig föl nem állnak a tanitónénik, akikkel

megtagadná Fekete szerkesztőt, akit különben *Sugár* Károly személyesit igen rokonszenvesen. Végül Eisele bácsi, a „jószivü" uzsorás, aki zsebében tartja az egész társaságot. A magyar kapitalizmus jelképe a dicső férfi, a multaknak sötét árnya, amit tizenkét év előtti látószögből bámulatos élességgel vetit elénk Mikes őszinte, mindent meglátó reflektora. *Hajdu* József hálás szerepet kapott benne, kabinetalakitást produkál. *Csathó* Kálmán rendezte a darabot és volt szive olyan beállitást adni, hogy Mikes ne bánja meg a tizenkét esztendős néma várakozást.

A „Nem lesz bankett" őszinte és megérdemelt nagy sikert aratott és Mikes Lajos most már bizonyára sietni fog meg nem irt darabjait is megirni, hogy legközelebb már valóban lehessen a tiszteletére bankett!

ÉLELMEZÉSI PROBLÉMA. *Gyárfás* Dezső Budapest legnagyobb étvágyu színészei között is külön osztályt képvisel. Természetes tehát, hogy az élelmezés kérdése nagy gondot okoz neki és — mint kollégái jórésze — ő is a vidéki vendégszereplés kecsegtető módszerét választotta, „vendégszereplés" alatt természetesen csak a piacok látogatását értvén. Az első vidéki kirándulás után azonban Gyárfás kijelentette, hogy lemond az élelmezés ezen módszeréről.

— Hogy mondhatsz ilyet, Gyafikám — méltatlankodott *Ferenczy* Károly. — Hiszen 25 kiló élelmiszert lehet behozni, az pedig nagy dolog manapság.

— Mi az nekem 25 kiló — idegeskedett Gyárfás. — Azt — *én utközben eszem meg.*

••••

HÁLÁS SZEREP. Tizenhatéves leányka állitott be az Operaházba és *Rózsa* S. Lajost kereste. A portás elkalauzolta a fiatal leányzót, aki látható felindultsággal lépett a jeles baritonista elé. Rövid vallatás után aztán kiderült, hogy a leányka autogrammot kért Rózsától, egyben megkérte, hogy az autogramm alá leghálásabb szerepét is feljegyezze. Rózsa gondoskodott egy kis ideig, aztán a „Tosca" Scarpia szerepe mellett döntött.

— Hans Sachs az ön legszebb szerepe — jegyezte meg a kisleány. — Miért irta fel mégis a Scarpiát?

— Ja, kicsikém, mosolygott a baritonista — ez ma a leghálásabb szerepem, mert a második felvonásban fényesen *megvacsorázom.*

A mi rejtvényeink

A rejtvény egy neme a misztikumnak, mely az agynak játékos kedvében nyilatkozik meg. Vonzó benne az, ami minden talányszerüség iránt érdeklődést kelt az emberben. De ezenfelül őstulajdonsága az emberi természetnek! hogy szeretjük nyomon követni — nyomozni, — a mások agyának tekervényes utját s diadalmas elégtételünk, ha hoppon vehetjük a kis hamist, aki szóknak vagy vonalaknak fejtetőre állításával évődik velünk. A mi szerkesztőségünk mindig azon igyekezett, hogy olvasóit olyan rejtvényekkel szórakoztassa, melyeknek megfejtése — ahogy mondani szokás — „kiirizeti a fáradságot", egy sikerült ötlet élvezetével, egy derüs kacajjal jutalmazván meg a megfejtő fáradságát. (S ha a megfejtőnek szerencséje van, még dijaink valamelyikét is elnyerheti.) Szivesen valljuk be: rejtvény-rovatunk kedveltségét annak is köszönhetjük, hogy olvasóink sürün keresnek fel minket egy-egy talpraesett rejtvény-ötlettel, kész rejtvénnyel, nemcsak olvasó-társaiknak, de nekünk is élvezetet szerezve. Ezért köszönet illeti őket s ez a nyilvános köszönet egyuttal invitáció óhajt lenni arra, hogy olvasóink közül azok is, akik eddig kevesebb ügyet vetettek lapunk e kedves rovatára, osztályos társaink legyenek ötlet- és élvezettermő igyekezetünkben.

NAGY ADORJÁN
Nemzeti Szinház: Nem lesz bankett
(*Kelen rajza.*)

házigazgatók szerint. Nem lehessen tudni, nem ismer-e éppen az uralmon lévő gróf Sass maszkjában a magáéra? Ezért kellett Mikesnek angyali türelemmel várni addig, amig elérkeznek azok a boldog idők, amikor Magyarországon nincsenek miniszterelnökök és kegyelmes urak.

A „Nem lesz bankett" az egykori Magyarország politikai és társadalmi életének megdöbbentően igazságos képét adja egy négyfelvonásos vigjáték keretében. Az arisztokrata, a lekracholt gentry, a bukott gentry-lány, az ujságiró és az uzsorás a darab szereplői, egy nagyszerüen összeválogatott kvintett, mellyel Mikes a legpompásabb kamaramuzsikát játssza el. Igaz, hogy a Nemzeti Szinházban kitünő hangszerek is állnak rendelkezésére. *Cs. Aczél* Ilona a drámai szoprán és nagyskáláju művészettel játssza el a sokféle szinárnyalatból összetett szerepet. Mindegyik felvonásban más, mindegyikben uj alakot mutat, aki mégis ugyanaz. Asszonyi őstipus, aki éppen a változataiban adja asszonyi voltát és akkor győz, amikor kacag. *Nagy* Adorján a férj, a nagyravágyó politikus, aki a karriérje kedvéért képes mindent feláldozni, még a feleségét is, akit — mint kiderül — csak azért vett el, hogy később feláldozhassa, de aki mégsem elég nagystilü ahhoz, hogy végig is tudja vinni aljas kis játékait. A végén koppan az orra és — nem lesz bankett! A fiatal, értelmes szinésznek ez az első nagyobb szerepe a Nemzeti Szinházban. Gratulálnunk kell hozzá — a szinháznak. Most mutatta meg igazi formáját és bebizonyitotta, hogy nagy nyereség. A miniszterelnök szerepében *Gál* Gyula excellál. Nem hiába excellenciás ur. Hanem a maszkjáról, Mikes beállitásából ráismerhettek a nézők az egykori kormányelnökre, a későbbi bankkormányzóra, aki késő aggságáig nagy nőbarát hirében állt és nem is nagyon igyekezett ténykedéseivel ezt a hirt megcáfolni. Mikes egyik legjobb portréja a darabban ez a miniszterelnök, aki nemcsak személy, de tipus is és elrettentő példája annak, milyen kezekben volt egykor Magyarország sorsa.

Szerepel egy ujságiró is a darabban. Önmagát tagadná meg Mikes, aki világéletében ujságiró volt (jelenleg Az Est szerkesztőségének tagja), ha nem szerepeltetne egy kollégát a darabjában. Ez képviseli az észt, a kedélyes resonneurt a darabban, aki nemcsak a politikában, de a szerelemben is legyüri a minisztert. A szavaiban, gondolkodásában egy igazi becsületes magyar ujságiró és aligha csalódunk, mikor azt állitjuk, hogy Mikes ezt a figurát önmagáról mintázta. Legalább is nem hisszük, hogy Mikes szerkesztő csak egy szavában is

SUGÁR KÁROLY
Nemzeti Szinház: Nem lesz bankett
(Kelen rajza)

HAJDU JÓZSEF
Nemzeti Szinház: Nem lesz bankett
(Kelen rajza)

Nem lesz bankett

A NEMZETI SZINHÁZ UJDONSÁGA

Valóban nem lesz bankett! Pedig premiérek után az ujdonsült és ünnepelt szerző tiszteletére bevett szokás bankettezni és alig volna még olyan szerző, aki annyira megérdemelné a tósztokkal és koszorukkal füszerezett ünnepi lakomát, mint *Mikes* Lajos, a Nemzeti Szinház uj darabjának kedves és rokonszenves szerzője, akinek tizenkét hosszu esztendeig kellett várnia, amig az első premiér édes izgalmait megérhette. És most „nem lesz bankett." Az uj idők szelleméhez nem is illenék lakomával ünnepelni az uj szerzőt, nem is szólva arról, hogy az ország nehéz helyzetében valóságos hazaárulás is volna mindenféle lakomázás. A régimódi heje-hujás ünneplés helyett szebben, igazabban, megkapóbban ünnepelte Mikes Lajost a Nemzeti Szinház proletár közönsége, mely minden felvonás után zajos lelkesedéssel szólitotta függöny elé a szerzőt és darabja szereplőit.

Különös lehetett az érzése a jó Mikes Lajosnak, amikor a függöny előtt megjelenhetett. Számtalan darabnak volt már a premiérjén melyeken az ő szavait, az ő mondatait mondták el a szinészek, mégsem ő volt a szerző. Csak egyszerüen és szerényen a fordító szürke köntösében huzódott meg és neve csak egy másik név után következett. Igaz, hogy mint fordító is ideális. Mikes Lajos a leglelkiismeretesebb valamennyi „műfordító" között és inkább megtanult svédül, semhogy — mint sokan mások teszik, németből legyen kénytelen forditani Strindberget. Most azonban nemcsak a saját szavait és mondatait mondják el a Nemzeti Szinház szinpadáról, hanem a saját gondolatait is. Mikes Lajos nem fordító, hanem szerző ezuttal, még pedig igen érdekes és rokonszenves szerző. Sajátságosan egyéni hangja van a darabjának. Erős szarkazmussal jellemzi a régi Magyarország politikai életét és kedvesen csörgő bohócsapkát tesz fel néha, hogy vidám kacagást váltva ki, derültség közben mutasson rá sebekre, kelevényekre, melyeket időközben már szerencsésen leoperáltak minden időkre az ország testéről.

A bemutató után könnyü már megérteni, miért kellett Mikesnek tizenkét évig apostoli türelemmel várni erre a bemutatóra, miért kellett áldozatul esnie egy keserves irodalmi vesszőfutásnak gyáva szinházigazgatók között, akik még akkor sem merték előadni a darabot mikor annak életből másolt hőse már nem is volt hatalmon, már nem is élt. Az egykori magyar miniszterelnökök, kevés kivétellel, ugylátszik, mind egy huron pendültek — a szin-

Cs. ACZÉL ILONA
Nemzeti Szinház — Nem lesz bankett
(*Kelen rajza*)

GÁL GYULA
Nemzeti Szinház — Nem lesz bankett
(*Kelen rajza*)

Kelen Imre

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 APR 17.

MAGYAR NEMZET

1021

Kelen Imre — Emery Kelen — a Londonban élő híres rajzolóművész évtizedeken át készített portrékat vezető politikusokról. Most Peace in Their Time címmel könyvet ír élményeiről, s azokról, »Akik 1914—1945-ben be- és kivezettek bennünket a háborúból«. Irását DERSO-nak, a nemrég elhunyt Dezső Alajosnak, grafikustársának ajánlja, de nem feledkezett meg többi magyar művészbarátjáról sem. Megemlíti például Herman Lipót egyik történetét abból az időből, amikor Herman az első világháborúban hadnagyként szolgált. Anthony Howard, a New York Herald Tribune-ban Kelen könyvét korunk jelentős dokumentumának nevezi.

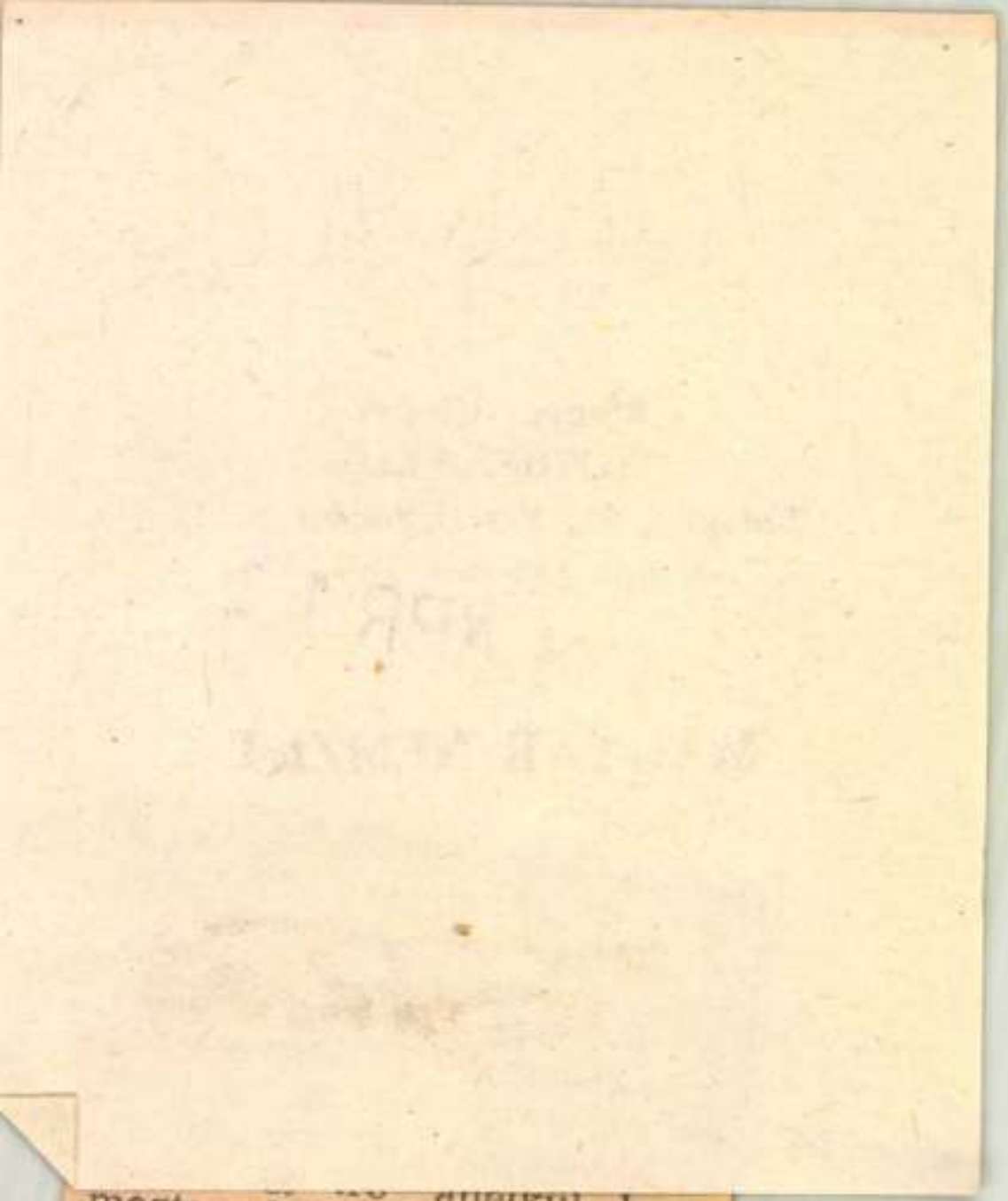

megtagadná vagy cserben-
hagyná környező társadalmát.
S amikor a halálraszántat a
környező világgal már csak a
fizikai fájdalom kapcsolta ösz-
sze, még mindig talált vala-
mennyiünkre érvényes szava-
kat... Halála esztendejében
József Attila verset írt, időt-
len, de nem a kortársak rová-
sára időtlen verset, ma is ér-
vényes itt és ott, a határok

Kelen Imre

vajzoli

irod

Literatura

1929.162.l.

~~György Aranka: Evangelikus templomunivészet~~
~~Budapesten. Bp. 1935. 8-r. 80 l, 8 képmell.~~

KELEN *Imre*, festő és grafikus, • Györsziget 1896 dec. 22. Budapesten mint karikatúrarajzoló tűnt fel, azután munkatársa lett a müncheni Jugendnek, a Meggendorfer Blätternek és a Lustige Blätternek. Evekig Párizsban élt s a Matin és a berlini Ullstein-ház szerződéses rajzolója volt. A nemzetközi sport, politikai, művészi és társadalmi események Európa-szerte ismert krónikása, akinek rajzait a kontinens legnagyobb lapjai állandóan közlik. Politikával és sporttal foglalkozó, litografált albumokat adott ki Dezső Lajossal együtt, nevezetesebbek a Népszövetségről, a párizsi Tőzsdéről és az

Olimpiádról készült sorozatai

E-Gy. I. 5381

bbra ~~nezve~~ fordult, maga alá szedett lábakkal diván-
tartja, mintha beszélne; balját pedig, mely-
ámaszt~~ja~~ otta. Turbánját lófarkak díszítik, baju-
sét derekán öv szorítja, ~~#~~ új nélküli palástja
helyezve két-két kör látható. Felirata a kép

im
der Türken
1639."
8."
i a vonalkeretnek 15.4 : 10 és a réslapnak 19.7 : 12

9194.

140/95 N° 97.

Kelen Imre
grafikus
szül. 1896.
Revai XX. 459. l.

Kelen Imre

vagrolt

Ivad

Kassovitz Félix: Párisi

sorkesztők előtt. ~~Bu~~ Vasár-

napi Ujság (A Budapesti

Hirlap képes mellékl.) 1935

nov. 10.

A cikket lásd Kassovitznál!

—.

UJ IDŐK

Szépirodalmi, művészeti és társadalmi képes hetilap.
Szerkeszti HERCZEG FERENC.

Előfizetési ára negyedévre 4 korona.
Kiadóhivatal Budapest, Andrássy-ut 10.

Korvin Testvérek, Budapest.

Ezt a lapot itt kérjük kiszakitani s a rovatokat kitöltve az „Orsz. Magy. Képzőm. Társulathoz" Budapesten, Műcsarnok (Városliget) beküldeni, vagy a műcsarnok pénztáránál erre a célra felállitott szekrénybe dobni.

TAGBELÉPÉSI NYILATKOZAT

Alulirott az Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat rendes tagjai sorába lépek s a társulati alapszabályok értelmében kötelezem magam az 1904. évtől számitott legalább három éven át, évenkint 20 koronát, Budapesten a Társulat pénztárába befizetni. Kikötöm magamnak viszont mindazokat az előnyöket és jogokat, amelyek ugyanazon alapszabályok szerint a Társulat rendes tagjait megilletik.

Hely és kelet.....

Utca.....

Foglalkozás .....

Névaláirás.....

Ember és világ.

Néma mozi, szivdobogással.

Két izben láttam magam, a mozi vásznán. Huszonkilencéves voltam, amikor először levettek. Egy szobába lépek, szivarra gyujtok, — akkor még szivaroztam — s beszélgetek barátaimmal. Néhány nap mulva lepörgették előttem a képet. Emlékszem, akkor napokig enyhe csömört éreztem. Rágondolni se mertem. Az, aki ott mozgott, merőben idegen volt. Ugy nem vállaltam a vele való közösséget, mint némely közeli rokonunkkal, akit nem szivelünk. Egész másnak képzeltem magam. Ahogy a képen jártam-keltem, ahogy mosolyogtam, ahogy füstöltem, az mind sértette izlésemet. Addig még sohase láttam testi mivoltomat a tér három kiterjedésében, csak tükörben, fényképeken. Megdöbbentem, hogy mennyire nem ismerjük magunkat s az jutott eszembe, hogy elnézőbbnek kellene lennünk ellenségeinkhez, akik sehogyse birnak el bennünket.

Másodszor nyolc esztendővel ezelőtt moziztak le. A tekercset nekem adták s én bedobtam iróasztalfiókomba, a sok papir, lom közé. Évek során néhányszor kezembe ötlött, de következetesen félrelöktem. Nem akartam szembenézni vele. Ma előkerestem, elvittem egy műterembe, lepörgettem.

Bevallom, bizonyos lámpaláz fogott el, mig a fényszalag-kereket bekapcsolták a vetitőgépbe s a villamosság berregtetni kezdte. Nyolc esztendő nem kis idő egy ember életében. Olvastam, hogy ezalatt teljesen kicserélődnek sejtjeink, egy parány se marad belőlük, legföljebb emlékeink tömege, a lelki folytonosság, mely összeköti multunkat jelenünkkel, ugy, hogy mi pusztán ennek alapján tarthatjuk a kapcsolatot régi magunkkal, mint az uj igazgatóság, mely egy vállalatot szöröstül-bőröstül átvesz a volt tulajdonostól s a kereskedelmi törvények szerint állja érte a jogi felelősséget.

Vajjon milyen is leszek itten, helyesebben milyen voltam akkor? Nem tulontul fiatal-e a maihoz viszonyitva az a mindörökre eltünt, soha vissza nem térő ember, aki az idő egy szintén mindörökre eltünt, soha vissza nem térő szakaszán sétál majd elém, nyolc esztendővel idősebb mása, féltékeny és mégis jóindulatu birája elé? Vajjon a kor nem kalapálta-e azóta fölismerhetetlenné koponyámat, nem véste-e tele homlokomat és arcomat átkozott, kibetüzhetetlen ékirásával, annyira, hogy az összehasonlitástól megriadok s a szembesités nagyon is fájdalmassá válik?

Ilyen kétségek közt hánykódtam, de akkor a falra vetitett fény-négyszögön már inogni kezdtek az első képek, természetesen némán, zene nélkül. A zenét hozzá a szivem valamivel gyorsult dobogása szolgáltatta. Először is néhány lombot pillantottam meg, kertünk két fáját, egy juhart, meg egy öreg barackfát. Az öreg barackfát azóta rég megütötte a guta, ki is vágattuk, egy télen gallyaival melegitettünk teát, törzsénél fütöztünk, de itt még elevenen hajladozik a szélben, ágai mintegy terveket szőnek, végtelen jövőt remélnek. Házunk, melyben ma is lakunk, akkor épült ujjá. Állványok meredeznek. Kőművesládákban mész és homok van. Hirtelen megjelenek a lebontott, régi tornác romjai között, nyári, fehér ruhámban, szájamban cigaretta, leülök az irógép mellé, verem a billentyüket. Nem, ez a kép nem idegen. Leszámitva azt a furcsaságot, hogy tulontul sokat mozgok s lábaimat bohókás szaporasággal kapkodom, mint az alkalmi moziszinészek, hozzászokom a távlat sajátosságához s ehhez az emberhez is, fölismerem benne törvényes és hiteles magamat. Egyáltalán nem fiatalosabb nálam. Közben hajam egyetlen szála se őszült meg és hullott ki. Akkor még tizenkétéves fiam egy réten szalad, fölkapaszkodik egy csemetefára, mely most összeroskadna alatta, én pedig az Ördögorom egy sziklájára futok s jókora köveket hajigálok a völgybe. Ma is tudnék enynyire futni. Izmaim nem lazultak meg. Ugy rémlik, hogy semmise változott.

Mégis, amint gombolyodik ez a nyolvan méteres fényszalag, néhány perc, — vagy néhány méter — után, szivembe nyilal valami, egy benyomás, vagy inkább a benyomások összessége, hogy ez az ember más. Sohase éreztem ilyesmit eddig, amikor régi fényképeimet szemléltem. Talán a homlokán van valami, melyet egy régi nyár verőfénye aranyoz, fönn a homlokán, a kócos fürt körül egy sugár, mely azóta végkép kilobbant, vagy mozgásában van több hit, dac és hányavetiség, mint ma, vagy talán a tekintetében van olyan keménység, kiváncsiság és bizakodás, melyet többé nem lelek magamban. Néha olyasmit művel, jelentéktelen apróságokat, melyeket ma már semmi esetre se tennék. Nyilván arra gondol állandóan, hogy mi vár reá. Szánalmas tudatlanságában kacérkodik a jövővel. Szeme gyakran a fölvevőgép lencséje felé fordul és igy most az én szemembe néz, nyolc esztendővel idősebb szemem eleven lencséjébe, kotnyeles kandisággal tudakolva tőlem, hogy cserélnék-e vele. Nem, nem cserélnék. Jobb ezen a messzebb állomáson, ahol most időzöm, már csak azért is, mert közelebb esik a végállomáshoz. Irigykedem rá? Inkább sajnálom szegényt és lenézem. Figyelem őt, én, aki ezt a vakmerő kirándulást teszem, visszafelé az időben. Negyvenkétéves férfi, tapasztalatoktól, csalódásoktól tetézve. Egyszerre azonban egy mozdulatától, egy tekintetétől, vagy mitől egészen elérzékenyülök s csöndesen, szinte atyaian szólok magam elé:

— Gyerek.

Kosztolányi Dezső.

Franciaország reménysége.

Megfigyelések Pierre Laval miniszterelnökről.

Irta és rajzolta: Kelen Imre.

Párizs, julius.

— Uram, a diplomaták és a népszövetségi ujságirók évente 60.000 pár frankfurti virslit fogyasztanak nálam és megisznak hozzá 1800 hektó sört.

Ezeket a „szigoruan bizalmas" adatokat nagy titokban tudtam meg Neiger urtól, a genfi „Bavaria"-söröző tulajdonosától. A „Bavaria" egyuttal a Népszövetség pletyka-csarnoka, ahol egy-egy izgalmas szócsata után államférfiak és ujságirók, békés sörözgetés közben, kicserélik észrevételeiket.

Neiger ur és kedves életepárja társaságában ültem az egyik asztalnál. Előttünk, mint valami büntetőbiróság előtt, felsorakozott a három feketébe öltözött, fehérkötényes kiszolgálólány. Bibliai neveik vannak: Léa, Angélika és Berta; életükben már annyi nevezetes pár virslit és korsó sört szolgáltak fel, hogy ha másért nem, ezért bizonyosan bekerülnek a történelembe — legalább is a hátsó lépcsőn.

Unszolásomra fölelevenitették pár emléküket:

— Ennél az asztalnál volt *Briand* ur törzshelye. Kizárólag müncheni világost ivott, négy-öt korsóval esténként. Itt meg *Stresemann* ur ült, aki csak a pilseninek hódolt. Emitt meg rendszerint *Laval* ur foglal helyet.

— És mit részesit előnyben Laval ur?

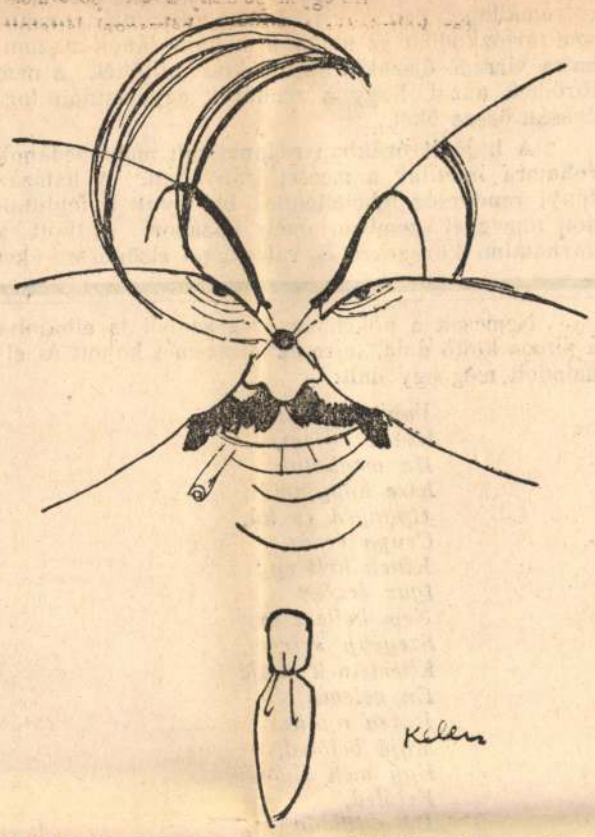

Laval arcán a jellegzetes, egy pontból kiinduló vonalak szivós energiára utalnak. Még makrancos hajfürtje is a „központ" felé hull le.

Erre már maga Neigerné asszonyság felelt:

— *A ringlólekvárt*, uram, amit magam csinálok. Laval ur gyakran mondogatja, hogy hozzáfoghatót az egész világon nem lehet találni, pedig ő igazán sokat utazik... Amint belép hozzánk, nyájasan köszön, megkérdi, hogy vagyunk, letelepszik a helyére, először egy jó tál *rakottkáposztát* rendel, végül pedig ringlólekvárral fejezi be étkezését.

Laval fehér nyakkendője és homlokába hulló, makrancos hajfürtje már világszerte ösmeretesek. A történészeknek, akik a jövőben e kitünő államférfi kedvteléseit igyekeznek majd kikutatni, ezennel rendelkezésére bocsátom a *rakottkáposztát* és a *ringlólekvárt* is. Egyuttal meg bátorkodom jegyezni, hogy bármilyen ügyes politikusnak tartom is a francia miniszterelnököt, gasztronómiai téren egyáltalán nem értek vele egyet.

Arc-tanulmány.

Ha Laval arcát figyeljük, a forma szempontjából két döntő tényezőt fedezünk fel. Az egyik a határozott rajzu, *férfias* elem, a másikat pedig, lágyabb körvonalaival, *nőiesnek* nevezhetjük.

A határozott rajzu elem jelenti nála a kitartást, a munkabirást, az ösztönös erőt, a lágyabb rajzu formák pedig az érzékenységet s azt a képességét, hogy azonnal beilleszkedik bármilyen helyzetbe.

Fejformája, arcának rövid és tömör csontjai, orrcimpáinak éles vonala s főleg az a *centrális beosztás*, mely szerint szemének, szemöldeinek és szájkörüli ráncainak iránya egy pontban, az orr közepe táján találkozik, ez a furcsa hálózat, mely az egész arcot szinte összefogja, ugyancsak rendkivüli szivósságra vall. Ugyanezt az érzést kelti makrancos haja s egész tömzsi alakja.

Sokkal lágyabb rajzu az orr, meg a hátrafelé legömbölyitett, kicsiny áll és mindenekelőtt *nőies* az alsó állkapocs és nyak közötti átmenet. Egyébként ezen a ponton szokott jelentkezni az ugynevezett „családalapitó ösztön"; e vonal gömbölyüségéből a nőknél például arra lehet következtetni, hogy jó anyák és szeretik gyermekeiket.

Rajzolói tapasztalataim szerint e pozitiv és negativ, férfias és nőies elemek ilyetén szerencsés elosztása majd minden tehetséges embernél feltalálható. A rendkivüli szellemi munkát végző egyéneknek ugyanannyi kiviteli erővel, mint nőies ösztönnel kell rendelkezniök. Az ösztön megérez, az erő realizál. Önmagában nem elégséges sem az egyik, sem a másik.

Sokszor hallottam Lavalt Genfben, amikor egy-egy nagy nemzetközi konfliktus szerencsés lezárása alkalmával rövidke beszédben pontot tett a vita végére. Nos, ezek a kis beszédek megannyi apró müremekek voltak. Bennük is megnyilatkozott a francia miniszterelnök egyéniségének két alapvető vonása: egyrészt a határozott politikai állásfoglalás és céltudatosság, másrészt nőies ösztöne, mely mindenkor a tapintat kellő szavait adja a szájába.

A fehér nyakkendő.

E jelenség megmagyarázása sok ujságirót foglalkoztatott.

— Azért viselem, mert könnyen mosható — mondta egyszer Laval — és igy tovább tart.

Ismervén az auvergneiek garasoskodását, ez a megoldás valószinünek látszik.

Mások szerint csak azért viseli épp az ilyen nyakkendőket, mert a fehér szin „jól megy" sötétbarna arcbőréhez s egyuttal egy kis „egyéni izt" ad neki.

Ez a magyarázat is fennállhatna, csak azt nem értem, miért jelentse valakinél éppen a fehér nyakkendő az „egyéni izt"?

Ugy vélem, a tényleges okok messzebbre nyulnak vissza.

Laval egyszerü származásu. Elődei falusiak, akad közöttük földmüves is. A földmüves-ember számára pedig, aki egész héten munkaruhában, szeszinü ingben turja a rögöt, a „fehér" jelenti a vasárnapot, az istentiszteletet, a tisztaságot, sőt az eleganciát is. A fehér, meg a fekete. A parasztemberben kifejlődött a fehér szin babonás, mondhatni ősi tisztelete.

Ez az ősi tisztelet mozoghatott Lavalban, amikor az állandó fehér nyakkendőt találta ki a maga használatára. *Fallières* volt köztársasági elnök folyton-folyvást pettyes Lavallièret hordott. E pettyeket franciául „petits pois"-nak, *zöldborsónak* hivják. És Fallières ősei, bár szőlősgazdák voltak, mivelhették a zöldborsót is...

A politikai párok.

Évek óta létezik egy Laval—Flandin kombináció, amelyből soha egyik sem hagyja ki a másikat.

Holott a két ember egymásnak merő ellentéte. Laval köpcös és fekete, Flandin hórihorgas és szőke. Laval kinai szeme és szemöldökének iránya felfelé mutat, Flandin két szemének vonala felülről lefelé ejlik. Laval ajkai vastagok és előreállók, Flandin vékony szája beesett. Mig Laval magatartása s izlése kimondottan kispolgári, addig Flandiné főuri és fölényes. Ezt a két embert arra szánhatta a természet, hogy ne nagyon rokonszenvezzék egymással. Valójában talán éppen *ellentétjeik* miatt ismerik el egymás jótulajdonságait. Flandin bizonyára becsüli Laval földhözragadt, józan eszét, kerek szókimondását, amely korántsem mentes holmi paraszti ravaszdiságtól, Laval viszont elismeri Flandin fondorlatos észjárását, sima modorát, könnyed stilusát.

E hosszu életre visszanyuló összmüködés láttán, hogy ugy mondjam, valami „sex-appeal" jelenlétéről mernék beszélni. Mert a politikusok között is nagy szerepet játszik *az egyéni „sex-appeal"*; az utóbbi évtizedben több hires „párost" láttunk és tagjaik mindig kiáltó ellentétjei voltak egymásnak, mint például *MacDonald—Herriot* és *Briand—Stresemann* esetében.

*

Laval politikai karrierjét *a szélső baloldalon* kezdte. Erre vonatkozólag hadd idézzem a párizsi kommünárdból francia nagykövetté lett *Barrère* egyik mondását:

„Annak, aki fiatalkorában nem volt forradalmár, nincsen szive. Annak, aki a negyvenen tul forradalmár marad, *nincsen esze.*"

Az egyiptomi angol hatóságok készülnek az olasz-abesszin háborura.

Kairó, jul. 20. Az egyptomi angol katonai hatóságok lázasan készülődnek az olasz—abesszin háborura. Az elmult héten nem kevesebb, mint egymillió homokzsákot szállitottak el az egyiptomi angol katonai raktárakból Addisz-Abebába, hogy gondoskodjanak az ottani angol követség és az angol állampolgárok házainak védelméről. A homokzsákokra azért van szükség, hogy az épületeket biztositsák az esetleges olasz légitámadásokkal szemben. Addisz-Abebából érkező hirek szerint a többi külföldi hatalom is megtette az előkészületeket diplomáciai képviselete védelmére. Beavatott körökben egyébként nem hiszik, hogy Addisz-Abeba már a hadjárat első napjaiban olasz légi támadások tüzébe kerülne, mert egyrészt a császár rögtön a háboru kitörése után máshová teszi át székhelyét, másrészt pedig Addisz-Abeba földrajzi fekvése sem olyan, hogy gyors légitámadásokkal lehetne számolni.

A japán kormány nem nézheti közömbösen az olasz-abesszin háboru kitörését.

Tokió, jul. 20. (Inf.) Hirota japán külügyminiszter szombaton megismételte *Auriti* tokiói olasz nagykövet előtt azt a kijelentését, hogy Japánnak nagy gazdasági érdekei vannak Abesszíniában, *a japán kormány tehát nem nézheti közömbösen az olasz-abesszin háboru esetleges kitörését.* Az olasz nagykövet maga kérte a kihallgatást a külügyminisztertől, hogy kormánya nevében tiltakozását jelentse be az olasz érdekeket sértő abessziniai japán dömping ellen. *A nagykövet rámutatott arra, hogy a japánok egész Abesszíniát elárasztják árucikkeikkel és tisztességtelen versenyt támasztanak más államok kereskedelmének.* Hirota külügyminiszter azt válaszolta a tiltakozásra, hogy az olcsó árut mindenütt szivesen vásárolják, ha tehát a japán árucikkeket olcsóbban tudják piacra hozni Abesszíniában és Keletafrika többi részében, ugy ennek természetes okai vannak, amelyek ellen nem lehet diplomáciai uton tiltakozni. A japán külügyminiszter mingyárt kihasználta az alkalmat, hogy közölje az olasz nagykövettel, milyen nagy gazdasági érdekeit füződnek Japánnak Abesszíniához és mennyire őrködni fog a japán kormány ezek fölött az érdekek fölött. A japán-abesszin kereskedelmi kapcsolatok, a tokiói lapok szerint, egyébként napról-napra jobban kimélyülnek s Abesszinia az európai államok vonakodása folytán most elsősorban Japánból akarja beszerezni hadianyagszükségletét. *Az osakai kereskedelmi kamara szombaton táviratot kapott az abesszin kormánytól, amely nagymennyiségü kard szállitására adott megbizást.*

A jugoszláv igazságügyminiszter Rómába utazik a jugoszláv konkordátum aláirása céljából.

Belgrád, jul. 20. Auer jugoszláv igazságügyminiszter vasárnap reggel utazik a Vatikán-városba, a jugoszláv konkordátum aláirása végett. A konkordátumot a Vatikán részéről Paceli bibores irja alá.

Egy holland óriásrepülőgép lezuhant Svájcban.

A két vezető, a szerelő és tizenegy utas életét vesztette.

Misox (Svájc), jul. 20. Misox és San Bernardino községek között szombaton déltájban borzalmas repülőgépszerencsétlenség történt: *lezuhant a KRAAI-jelzésü holland óriás repülőgép, amely Milánó és Amsterdam között bonyolitotta le a forgalmat.* A repülőgépszerencsétlenség eddig a legnagyobb azok közül, amelyek Svájcban történtek. A szerencsétlenségről a következő részleteket jelentik:

A Holland Királyi Légiforgalmi Társaság Douglas-rendszerü utasszállitógépe déltájban a Misox község közelében lévő fenyőerdő fölött, mintegy ezer méter magasságban haladt. A szerencsétlenség okát még mindig nem tudták megallapitani. *Azt hiszik, hogy a gép a fa szállitására szolgáló drótkötélpálya egyik sodronyának ment neki,* de ezt a hirt eddig még nem erösitették meg. Más hirek szerint *a gépen rövidzárlat keletkezett és motorjai leálltak.*

Amikor a gép elhaladt Misox község felett, *szirénával vészjeleket adott le és többizben megkisérelte a leszállást, de a hely erre nem volt alkalmas. Az óriási gépmadár ezután pillanatok alatt lezuhant.* A szerencsétlenség szinhelyétől mintegy 50 méterre megtalálták az egyik légcsavart, amely az egyik fába furódott.

Legujabb jelentések szerint a szerencsétlenség halálos áldozatainak száma tizennégy; *ezek között van tizenegy utas, a két vezető és a szerelő.*

Az áldozatok legnagyobb része holland, de van köztük angol és német is. A közeli Pian San Giacomo fürdőhely lakói látták, hogy az óriás repülőgép hirtelen megbillen, megszólalt a gép szirénája, majd a következő pillanatban *robbanásszerü dörej hallatszott* és a repülőgép eltünt szemük elől. Azt hitték, hogy *villámcsapás érte a repülőgépet* és a pilóta kényszerleszállást akar végrehajtani.

Más táviratok szerint a szerencsétlenség a Mesolcina völgyében történt, amely a Szentbernáthegytől a Lago Maggiore sikságáig visz. Bellinzonától harminc kilométerre északra, Mesocco fürdőhely közelében délután félegy órakor föltünt a kétmotoros óriási holland repülőgép, amely Milanóból jövet a szentbernáthegyi hágón keresztül utban volt Amsterdam felé. A Bernáthegy fölött *viharos volt az időjárás* s a repülőgép pilótája ugylátszik nem merte megkiséreini a hágó átrepülését, mert a Mesocco és San Bernardino között fekvő Pian San Giacomo fürdőhely fölött hirtelen irányt változtatott, megfordult és déli irányban repült visszafelé. A gép közvetlenül a Saghetto d'Oss-tó fölött járt, amikor hirtelen megszólalt a gép szirénája. Két angol és egy német állampolgártól eltekintve, valamennyi áldozat holland. A mentési munkálatokat a szentbernáthegyi Vöröskereszt-örház emberei látták el. A holttesteket az örház terraszán ravatalozták fel. A halottak legnagyobb részének személyazonosságát a náluk talált iratok alapján már megállapitották. A katasztrófa okának kivizsgálására technikai bizottság időzik a helyszinen.

Mint *késő éjszaka* jelentik, a repülőgép *két fenyőfa közé zuhant le* és teljesen romokban hever. Közelében a föld valósággal piros a vértől. A légcsavar több fa ágait lemetszette és a fákat kettészelte.

Az utasok nagy része a holland gyarmatokról jött és Genovában a hajóról szálltak repülőgépre.

A szerencsétlenség helyét még mindig csendőrök őrzik. A holttesteket szombaton este Misoxba szállitották.

Lahorében vallásháboru fenyeget.

Sortüz a fanatizált tömegre. — Öt halott.

Bombay, jul. 20. (Inf.) Lahorében még mindig *áll a harc a lebontásra itélt mohamedán mecset körül.* A város mohamedán lakossága semmitől sem riad vissza, hogy megvédelmezze a mecsetet és megakadályozza, hogy a buddhisták birtokukba vegyék és lebontsák, noha ezt a birtokbavételt jogerös birói itélet mondotta ki. Annak ellenére, hogy a városban ostromállapot van s este kilenc óra után senki sem tartózkodhat az utcán, a mohamedánok a szombatra virradó éjszakát az utcákon töltötték s nem törödtek azzal, hogy a rendörök egymásután fogdossák össze öket.

A hajnali órákban a fanatizált mohamedánok rohamra indultak a mecset irányában. A hatszáz fönyi rendörség tehetetlennek bizonyult a feldühödött tömeggel szemben, amely közáport zuditott a karhatalmi közegekre és valósággal elsöpörte öket utjából. A helyröséget is mozgósitani kellett *s a kirendelt katonaság parancsnoka nem látott más kiutat, mint a sortüzet. Az első tüznek három halottja és husz sulyos sebesültje volt,* a fanatizált tömeget azonban ez sem riasztotta vissza és az örjöngő mohamedánok még a gépfegyvereknek is nekirohantak.

Hogy elkerüljék a további véráldozatot, a hatóságok *végül a tüzoltókat vonultatták fel, akik azután hatalmas vizsugarakkal meghátrálásra kényszeritették a tömeget.* Ugyanakkor azonban, amikor a föutvonalon megállott a mohamedánok elönyomulása, a mellékutcákon ujabb mohamedán csapatok kezdtek gyülekezni és ezek is megpróbáltak előre hatolni a mecset irányában. A város fölött keringő katonai repülőgépek megfigyelő tisztjei azonnal jelentést tettek minden mozgolódásról és a délutáni órákban sikerült is bekeriteni az egyes csoportokat és őrizetbe venni a leghangosabb agitátorokat. *A lahorei börtönben most már több mint ezerkétszáz mohamedán fogoly ül.*

Kalkutta, jul. 20. (NTI.) Lahorében ma folytatódtak a zavargások a mohamedánok és a hinduk között. *Attól tartanak, hogy általános vallásháboru tör ki.* Ma mintegy 14.000 fönyi mohamedán tömeg vallásos körmenetet rendezett. A rendörség szét akarta oszlatni a tömeget, de a muzulmánok nem engedelmeskedtek. A rendörök erre fegyverüket használták, a tömegből pedig köveket dobáltak a rendörökre. *Öt tüntető meghalt és igen sok megsebesült. A rendörség 550 embert letartóztatott.* A város valamenyi kapuját bezárták. A helyzet igen komoly.

A francia hatóságok kiméletlenül üldözik a kommunisták hadseregellenes izgatásait.

Párizs, jul. 20. (Inf.) Laval miniszterelnök moszkvai utja és *Sztalinnal* folytatott tanácskozásai óta *a francia hatóságok feltünő erellyel üldözik a francia kommunisták antimilitarista akcióját.* A legujabb joggyakorlat értelmében olyan francia kommunistákat, akik naturalizálás utján jutottak a francia állámpolgársághoz, antimilitarista propaganda esetén meg lehet fosztani állampolgárságuktól. Az utóbbi napokban már érvényesitették is ezt a joggyakorlatot és kitaszitották a francia állam kötelékéből Kaplum Vera asszonyt, egy Polin nevü francia munkás orosz származásu feleségét, mert kommunista röpiratokat osztogatott, amelyeken a fegyveres szolgálat megtagadására izgatott. Egyik beszédében a kommunista agitátornö felszólitotta a munkásokat, hogy szabotálják háboru esetén a mozgósitást és siessenek az orosz vöröshadsereg segitségére.

tott a hentesné. — Hösszerelmes. Sohasem beszéltem vele, de majd meghaltam érte. És egy hentes felesége lettem.

— Én egy költőbe voltam szerelmes, — szólalt meg az asztalosné. — Az apám suszter volt és ő varrta a költö cipöit. Minden versét könyv nélkül tudtam és öt kilót fogytam egyszerre, amikor megházasodott. Csak bánatomba lettem az asztalos felesége.

— Ez mind semmi! — intett az öreg szabó. — Én huszesztendeig voltam szerelmes egy táncosnöbe. Minden vágyam az volt, hogy magam is balettáncos legyek és vele táncolhassak.

— A sánta lábával? — kacagtak a nök.

— Csak a lábam volt sánta, — sóhajtott az öreg szabó. — A vágyaimnak szárnyai voltak.

A kis pupos tanár a fejét csóválgatta.

— Lássa, lássa! Ezért mondom, hogy minden szivnek megvan a maga álma. Én üres óráimban költö is vagyok és ha megengedik a hölgyek, elmondom egy-két dalomat.

És már mondta is:

Álom az élet,
egy bus dal,
de lehetne
vidám dal.
Ha azt szeretnénk,
aki szeret,
ha azt szeretnénk,
akit lehet.
Ha elfogadnánk
azt a szivet,
mely egyedül
értünk eped.
Ha nem járnánk
a csillagokban,
a földön élnénk,
kis kunyhóban.
Ha azt szeretnénk,
aki szeret,
ha azt szeretnénk,
akit lehet.

Nemcsak a nöket, az öreg szabót is elbájolta a pupos költö dala, mire ez vérszemet kapott és elmondott még egy dalt:

Van egy szivem,
Kinek adjam,
Ha meghalok
Kire hagyjam?
Gyöngéd és hü,
Csupa érzés,
Kinek kell egy
Igaz érzés?
Nem kellesz te
Szegény szivem.
Eltemetnek majd
Én velem,
Rózsa nyilik
Majd belőled,
Egy méh álmodik
Felőled,
De a földön
Nem kell hüség,
Nincsen reá
Semmi szükség,
Semmi szükség.

A nök szemében könny csillogott és némán bámultak a kis puposra, aki egyszerre megnött a szemükben. És mert Leibniz filozófiája szerint: az ész és a dolgok között elrendezett összhang áll fen. — mind a három asszony melegen meghivta, hogy látogassa meg szerény házukat. Mind a három háznál leány volt és a leányok és az anyák érezték, hogy egy költö már a paprikáscsirke-vacsora előtt is hajlandó nyilatkozni, mig a gyakorlati pályákon müködök vacsora után is hallgatnak.

Az öreg szabó is megszólalt:

— Mindig is romantikus voltam. Öreg koromra is az maradtam. Flótán játszom és harmonikázok. Óbudán lakom, Felleg-utca 10., látogasson meg egyszer, fiatal barátom.

Kérdés, hogy ez a meghivás is teljesen és salaktalanul a költönek szólott?

A modern Karácsony

Irta: Aldous Huxley

A név még a régi, de a fogalom majdnem fölismerhetetlenül különbözik attól, amit Charles Dickens értett »Karácsony« alatt. Dingley Dellben például nem volt karácsonyfa és Sam Weller öt shillingjén kívül senki sem kapott ajándékot. Mr. Pickwick s barátai számára a karácsony hazai vidámsággal és nyers, házi adomákkal megszakított bőséges evészetet és még bőségesebb ivászatot jelentett.

Aldous Huxley

Ma, három nemzedékkel később, a Prince Consort-importálta német örökzöldet juttatja eszünkbe e szó; számtalan ajándékot, melyeket oly terhes vásárolni s oly kínos elfogadni; éttermet, tánchelyiséget, színházat, varietét: mindazt a kitűnően megszervezett hivatásos szórakozást, amellyel a szórakozóipart vezető, ravasz üzletemberek látnak el bennünket. A modern karácsony alkalmával csak a név emlékeztet a pickwicki ünnepségre.

A karácsonyfa puszta véletlen volt. Ha Viktória királynő történetesen francia férfihoz megy feleségül, valószínűleg *étrenne*-ket adnának egymásnak s számtalan rokonunk közül a legtávoliabbakat s a legellenszenvesebbeket keresnők föl. (Franciaországban *számtalanok* a rokonok.) De a királynő a »Tannenbaum« országából választott férjet. Ezért van az, hogy karácsony napján a fenyőfa zöld ágaira aggatjuk az ajándékokat.

Ismétlem, a karácsonyfa csak véletlen volt, a determináció birodalmán kívül lévő dolog, személyes kényszerképzet terméke. De a többi karácsonyi szokás megváltozása Dickens óta nagy, személytelen folyamat következménye. Dickens életében, de még inkább és még gyorsaban halála után az ipari termelés hatalmasan és állandóan nőtt. A termelés azonban nem fejlődhetik, ha a fogyasztás nem nő, vele arányban. Szükségessé vált tehát, hogy a fogyasztást élénkítsék s hogy a hazai közönséget elárasszák a fogyasztást sürgető okokkal, helyesebben oktalanságokkal. Ezért fejlődött ki annyira a reklám s ezért vált lehetségessé, hogy a mindennapos emberi ösztönöket és érzéseket fokozatosan, majd idővel mind önkényesebben iparilag jövedelmező csatornákba kanalizálják.

Az a termelő, akinek sikerül valamely általános emberi szükséget vagy vágyat ilymódon csatornáznia, a maga és utódai számára kimeríthetetlen aranybányát nyitott. Így aztán a művészet és az ipar időtlen idők óta a rablás és a halálfélelem gazdag talaján virágzott.

Az esküvő majdnem olyan jövedelmező lett a kereskedelem számára, mint a temetés s néhány évvel ezelőtt egy amerikai lángelme fölfedezte azt, hogy a gyermeki szeretetet is föl lehet használni a fogyasztás növelésére. Az Egyesült Államok virág- és cukorkakereskedőinek minden okuk megvan arra, hogy az Anyák Napjá-nak feltalálóját áldják.

Az izgalom szeretete épolyan mélyen gyökerezik az emberi természetben, mint az anyai szeretet. A változás, az ujdonság, a monotón mindennaptól való szabadulás vágya legalább olyan erős, mint a szerelmi vágy, vagy a halálfélelem. Az emberek ünnepeket és ünnepélyeket találtak ki, hogy kielégítsék ezeket a vágyakat. Mr. Pickwick karácsonya tipikus régimódi ünnepnap volt — az öröm és izgalom napja, vakító-villogó drágakő a szürke, eseménytelen napok nyakékén. Ha gazdaságilag nem is, de lélektani szempontból teljesítette kötelességét, megfelelt céljának. A pickwicki fogyasztás keveset tett a fogyasztás élénkítése érdekében. Csak néhány vincellérnek, szeszfőzőnek és baromfitenyésztőnek hajtott anyagi hasznot. Ez persze olyan állapot volt, amit egy folyton terjeszkedő iparosodás nem tűrhetett. A karácsonyt tehát szépen csatornázták. Az emberek mély, ünnepi ösztönét igába fogták és az ipar malmaiban kis kerékké változtatták. Manapság a karácsony fontos gazdasági esemény. A kereskedők nagy összegeket költenek a hatásos ajándékok hirdetésére és az ujságok táplálják azt a hitet, hogy a modern keresztény csak ipari cikkek ajándékozásával tudja kifejezni kölcsönös jóakaratát.

Az utolsó harminc év tanuja volt a vendéglős- és színházi szakma nagyiparrá való fejlődésének. A nagyipari válllakozások pedig pénzt költenek a hirdetésre. Azt akarják elhitetni, hogy csak az érezheti jól magát, aki karácsonykor elfogadja a szórakozási ipar által ajánlott termékeket. A házi karácsony ingyenes volt s az ingyenesség olyasvalami, amit egy iparosodott világ nem tűrhet meg.

A WINDSORI HERCEG A CSUKLYÁSOKNÁL

Irta: KELEN IMRE

Párizs, december.

Az angol-amerikai sajtó évi nagy vacsorája lezajlott. Ezidén volt a harmincegyedik.

Megint megjelent »tout Paris«. *Langeron* rendőrfőnök, *Cot* légügyi miniszter, *Zay* közoktatásügyi miniszter, *de Tessan* külügyi államtitkár, *Paul Boncour*, *Bastid*, az angol és az amerikai nagykövet és sokan mások. Az este *fővendége azonban a windsori herceg volt*. Negyvenkét varieté-szám zajlott le hollywoodi gyorsaságban az estély folyamán. Meztelen táncosnők, éneklő négerek, boszorkányos zsonglőrök »adták egymás kezébe a kilincset«. Tizenhárom legjobbfajta pezsgőt szolgáltak fel a vacsorához, melynek étrendjével nem fárasztom a nyájas olvasót. (Volt benne pulyka, libamáj, sőt paradicsomleves is.)

Hajnalig folyt a dínom-dánom. A menülapot ezidén is Dezső és jómagam rajzoltuk. A rendezőség kezünkbe nyomta a hosszú listáját mindazoknak a személyiségeknek, kiknek portréját látni óhajtották a menükártya címlapján. Voltak vagy ötvenen.

— Lehetetlen, — mondta Dezső — ötven portré?! Meg kell bolondulni! *Csuklyát a fejükre!*

És elítélte a vendégeket: *csuklyásoknak*. Így, lustaságunkból kifolyólag — az ezidei angol-amerikai sajtóbankett *Csuklyásvacsora lett* és ez nagyban hozzájárult sikeréhez.

E vacsorák tradiciójához tartozik, hogy az ujságírók megengednek maguknak néhány *kevésbé diplomatikus tréfát* magas vendégeik rovására.

A vacsora folyamán bejött két feketecsuklyás és sorba vette a vendégeket:

— Ki az a nevető úr a főasztalnál? — kérdezte az egyik.

— Az Sir Eric Phipps, angol nagykövet — válaszolta a társa.

— És miért nevet folyton?

— Mert azelőtt Berlinben volt nagykövet és valahányszor arra gondol, amit ott látott, mindig nevetnie kell.

— Hát az a fiatalember kicsoda?

— Az Osusky csehszlovák miniszter.

— Cschszlovák? Mi az?

— Csehszlovák, az egy olyan középeurópai, aki Washingtonban járt iskolába.

— És az a kopasz úr?

— *Bullitt* amerikai nagykövet, aki azelőtt Moszkvában volt.

— És miért jött el onnan?

— Rájött, hogy a *kommunizmus nem fizetődik ki.*

És így tovább.

Aztán kiragasztották az új sajtótörvénytervezetet, mely szigorúan bünteti a *hamis hírek terjesztését*. De mindenesetre — helyet hagy a *hivatalos kommünikék* számára. (Itt a miniszteri sajtófőnökök bújtak az asztal alá.) E vacsorák

A vacsora étlapja

szigorúan férfivacsorák és így a windsori hercegné kénytelen volt beleegyezni, hogy a herceg egyedül jöjjön az estélyre.

Jól szemügyre vettem a herceget. Egyszer már találkoztam vele, mikor 1931-ben mint trónörökös megnyitota a Burma-konferenciát. Akkor ideges és merev volt és folyton a ceremóniamesterre figyelt.

De ezen a vacsorán pompásan érezte magát. Kedves volt és feszélyezetlen. Mosolya őszinte és lekötelező. Egy igazi úgynevezett: »rokonszenves fiatalember«, aki szemmelláthatólag boldog, hogy megszabadult az uralkodás terhétől. François de Tessan és Wilson amerikai konzul között úgy ült, akár egy kisfiú. Mikor a zsonglőr dobálta a labdákat, akkor le nem vette róla a szemét, feszengett a széken, izgett-mozgott és csodálattal követte minden mozdulatát. Néha tapsikált és hátrafordult lelkendezve de Tessan felé:

— Hát nem nagyszerű ez?

Úgy félkettő körül felállott, hogy elhagyja a termet. Automatikusan felállott az egész terem és minden vezényszó nélkül elkezdték énekelni a dalt a »valódi jó cimboráról!«

»He is a jolly good fellow.«

E nóta hangjainál hagyta el a termet, a volt angol király, VII. Edward unokája, Viktória királynő dédunokája, az ujságírók jó cimborája.

Reggel hét óra körül lehetett, mikor az utolsó »csuklyást« kisöpörték a teremből.

PIHENŐK

Szőnyi István rajza a Pesti Napló számára

„Minden fúráshoz türelem kell, különben nem sikerül"

Részletes riport a városligeti ötnegyedkilométeres lyukról, mely elnyelt 1 koronát, 1 marót, 13.000 munkaórát, 300.000 pengőt, de vizet — azt nem ad

Ezzel szemben áll az iszaphőmérséklet

(Saját tudósítónktól.) **Fúrások eredményessége** dolgában *a magyar közvélemény igazán nincs elkényeztetve.*

Ki ne emlékeznék például a közmondásossá vált lillafüredi fúrásra, ahol három esztendeig pöfögött a gép, de *egy deci víz sem fakadt a hámori tó partján.* Vagy ki emlékszik viszont arra, hogy az első városligeti ártézikúton Zsigmondy mester annakidején *kerek tíz évig dolgozott.*

És most mégis fokozódó türelmetlenséggel szemléli a közönség, hogy a Széchenyi-fürdő tövében idestova második éve haladnak a föld belseje felé — eredménytelenül.

Biztosat senki sem tud.

Több tény viszont adva van. Igy: *1. Óriási fatorony barnállik a Ligetben. 2. A toronyban 80 lócrós gőzgép dohog. 3. Éjjel-nappal, húsz hónapja. 4. A gőzgép fúrót hajt, mely ötnegyedkilométer mély lyukban forog. 5. A lyukról időnként a legkülönbözőbb hírek keringenek. 6. Vízről egyelőre nincs szó.*

Oroszlánkerecben mégsem lehet artézikút

A városligeti fúrás megindítására a Széchenyi-fürdő vízellátása adta a döntő impulzust. Mind többen szólaltak fel ugyanis az ellen, hogy Budapest fürdővárosnak egyik legszebb fürdőjét *melegített kútvízzel táplálják.* Igy határozták el, hogy a fürdő közelében új ártézikutat fúrnak, mely alkalmas lesz arra, hogy a fürdőt megfelelő gyógyhatású vízzel ellássa.

A terv annál is inkább indokolt és népszerű volt, mert a befektetés *nagyon jövedelmezőnek igérkezett.* A szakértők számítása szerint ugyanis az új kútnak, ha csak közepes vízbősége lesz, a Széchenyi-fürdő mellett a környező épületeknél is igen fontos szerep jut.

Igy kiszámították többek közt azt, hogy könnyen fűthetik majd vízzel az állatkerti pavillonok egyrészét is. Sőt szóbakerült, hogy a Szépművészeti Múzeum fűtését is az új ártézikút vizével végzik. Kifogástalan számítások szerint *ez évi 60.000 pengő megtakarítást jelent.*

A kút fúrására egyébként 300.000 pengőt irányoztak elő.

A helyzet ebben a vonatkozásban ma is ugyanaz, mint két éve. (Csak a víz hiányzik a tervek megvalósításához.)

A fúrás helyét, éppen annak fontossága miatt, a legnagyobb körültekintéssel jelölték ki. A szakértők, köztük *Pávay-Vajna* Ferenc főgeológus, *Lendl* Aladár műegyetemi tanár, *Vitális* és *Pfeiffer* professzorok, továbbá *Dorner* Gyula és *Becsey* Antal hetekig kutattak és számítgatták, hol lenne legalkalmasabb elkezdeni a fúrást.

A végleges hely kijelölését Pávay-Vajna eszközölte. Több helyen próbaásatásokat végeztetett. Tekintetbe vette ezek eredményét és a földgyűrődéseket. Különös véletlen folytán az az eredmény jött ki számításaiban, hogy *a legalkalmasabb pont a fúrás megkezdésére — az állatkerti oroszlánketrec egyik szélén van.*

Ez természetesen nem jöhetett figyelembe. El kellett tekinteni az utána következő legalkalmasabb helytől is, amely viszont — *a Műszínkör nézőterére esett.* Igy jutottak el a harmadik megoldáshoz, ahol azután meg is kezdődött a fúrás.

Tavasz van és sok a szuperlativusz

Maga a fúrás, 1936 májusában nagyon kedvező körülmények közt indult.

A főváros a munkát a legkiválóbb két szakcégnek adta vállalatba. A cég legjobb gépét állította be, amely Nagykőrösön és Szolnokon érte el a legszebb sikereket. A fúrás a legkiválóbb szakértők ellenőrzése és helyeslése mellett folyt.

(Vagyis alig lehetett mozogni a sok szuperlatívusztól.)

A munkások két csoportban váltották egymást. A munka egy percig sem szünetelt. *A geológusok* számítása szerint a melegvíz 1000 méternél már kifakad. A *vállalkozók* óvatosságból a fúrás körüli építkezések bejárata fölé mégis ezt írták: »Budapest székesfőváros 1100 méteres artézikútfúrása«.

A szakértők és vállalkozók közül a világhírű *Zsigmondy Vilmos mult századbeli elméletének lett igaza.*

Ő ugyanis annak idején azt a felfogást vallotta, hogy a főváros jobbparti részének dolomitrétege, amelyből Budán a gyógyforrások fakadnak, a Duna medre alatt áthúzódik Pestre. Ez a réteg azonban annál inkább mélyül, minél távolabb esik a Dunától.

Zsigmondy kútja, melyet 200 000 forint költséggel fúrt a millenniumi oszlopnál van és 970 méter mély. A mostani fúrás helye viszont jóval távolabb van a Dunától, mint ez a kút s legtöbben ennek tulajdonítják, hogy *bár meghaladták az 1200 méter mélységet, vizet még mindig nem kaptak.*

Ez volt az *első* kellemetlen meglepetés.

Egy „malőr ante portas"

Röviddel később következett a *második.*

1937 augusztusában a szokásos talajvizsgálat végett 15 méteres csőre erősítve leeresztették az ügynevezett *fúrókoronát.* Ennek az a rendeltetése, hogy néhányméteres hengert vájjon ki a legmélyebb rétegből, amelynek tüzetes megvizsgálával azután megállapítható, hogy voltaképpen hol tartanak?

A munkások pontosan emlékeznek a napra: *11-én a korona beleszorult a lyukba. A 15 méteres csővel együtt.* Valóságos »malőr ante portas« — mondja erről a szakértő. Próbálták felhúzni a koronát, próbálták tágítani, — mindhiába.

Más megoldás nem volt, mint hogy a föld mélyében szétporlasszák a fúrókoronát és a csövet. A porlasztás az úgynevezett maróval történik.

Nagy gonddal láttak a bonyolult feladat megvalósításához. Szinte centiméterenként haladt a marás. A különleges keményre edzett acéleső fokról fokra porladt, ötnegyedkilométer mélységben.

Mindez időben kifejezve hosszú heteket jelent, éjjel-nappali munkával. Kánikulai nap sütött a barna fúrótoronyra annak idején, mikor a korona beszorult s már az utolsó levelek is lehulltak körülötte a parkban, amikor a *cső felét teljesen szétporlasztották.*

A maró azonban már siralmas állapotban volt a többhavi munkától. Ezért úi marót gyártattak félezer pengő költséggel, hogy az végezze el a feladat hátralévő részét.

Az új marót felszerelték, egy teljes napig dolgoztak is vele. Aztán ez a maró — beletört a lyukba.

Adva volt tehát egy beszorult fúrókorona, egy beletört maró és a nagy probléma: mi történjék most?

Kihúzzák az öblítővizet

A szakértők végül úgy döntöttek, hogy a lyukba préselt úgynevezett agyagos öblítővíz egyrészét el kell távolítani. (Ez a 140 atmoszféra nyomású víz biztosítja ugyanis a fúrás ideje alatt azt, hogy a lyuk fala ne dőljön be.)

Több szakértő annak a nézetének adott kifejezést, hogy az öblítővíz alatt talán már ott sistereg az ártézivíz, csak nem tud feltörni az iszonyú erős, felülről jövő nyomás miatt.

Az öblítővizet tehát — egyelőre 300 méterrel — feljebb szivattyúzták.

Ez történt délután 4 órakor. Félötkor a lyuknak ez a legalsó, 300 méteres szakasza *kérlelhetetlenül beomlott.* (Egyetlen előnye ennek az volt, hogy a bennrekedt acéldarabok problémája, mint ilyen, megszűnt.) Viszont az a része omlott be a lyuknak, amit jóval hosszabb ideig fúrtak, mint a többi ezer métert együttvéve.

*

Igy áll a helyzet pillanatnyilag. Illetőleg annyiban módosult, hogy a megmaradt lyuk folytatásaként most tovább fúrnak. Második hete. A számítások szerint *a jövő év elejére érnek olyan mélységbe, mint ahol öt hónappal ezelőtt voltak.* Ha nem jön közbe semmi.

A helyzet nehéz, de nem reményte'en

A különös torony alatt tehát belátható ideig még tovább dolgoznak. Tövében munkások járnak, csövek, hengerek és a napvilágra hozott törmelékföld közt. »*Jószerencsét*« — köszöntik egymást, bányászmódra.

»Minden fúráshoz türelem kell, — mondja a munkálatok legfőbb vezetője a helyszínen — *különben nem sikerül.*«

Szakszemmel nézve egyébként *korántsem olyan reménytelen a helyzet,* mint azt a sétálók gondolják, akik fejcsóválva nézik húsz hónapja a főgő tornyot. A munka ugyanis az öblítővíz-epizód óta újból szépen halad. A gőzgép szénfogyasztása ismét elérte a napi negyven mázsát, ami teljes munkaerőt jelent. A munkások számát nem csökkentették és *a munkateljesítmény jelenleg 13.000 óra körül jár.*

Az előirányzott 300 000 pengő elfogyott ugyan, de a főváros póthitelt szavazott meg.

Tény az, hogy *a kilátások — végre a legkedvezőbbek.* A kétnaponkénti iszaphőmérséklet-mérés eredménye teljesen kielégítő. 75 Celsius fok van odalenn, ami azt jelenti, hogy a jelenlegi réteget *már nem lehet nagyon messze a forrásvíz sem.*

Pontos prognóz's a fúrás eredményéről

A jövő legpontosabb kilátásai:

December végére újból elérik a budai márgaréteget. Január-februárban a dolomithoz érkeznek. Itt már könnyen halad a fúró és akkor már csak napok kérdése, hogy észlelhető legyen a várva-várt jel. Ez pedig az, hogy a lyukba préselt öblítővizet látszólag — *elnyeli a föld.* Ilyenkor ugyanis az öblítővíz behatol az ártézivíz hasadékába, a dolomitrétegben. Más feladat akkor már nincs, mint kicsövezni a lyukat és visszaszivattyúzni az öblítővizet.

Nyomában hatalmas sugárban tör majd fel a 80 fokos ártézivíz. Tizenöt méterre is felszökik a föld felszíne fölött, szökőkútszerűen.

*

A munkások állítólag gyakran álmodnak erről.

Addig is azonban »Jószerencsét« köszöntéssel váltják fel egymást *az ötnegyedkilométeres lyuk másféléves partján.*

Konkoly Kálmán

Kelen Imre

rapidó

kiel. Győr 1895

vod.

Ujv MTsL.

460 l.

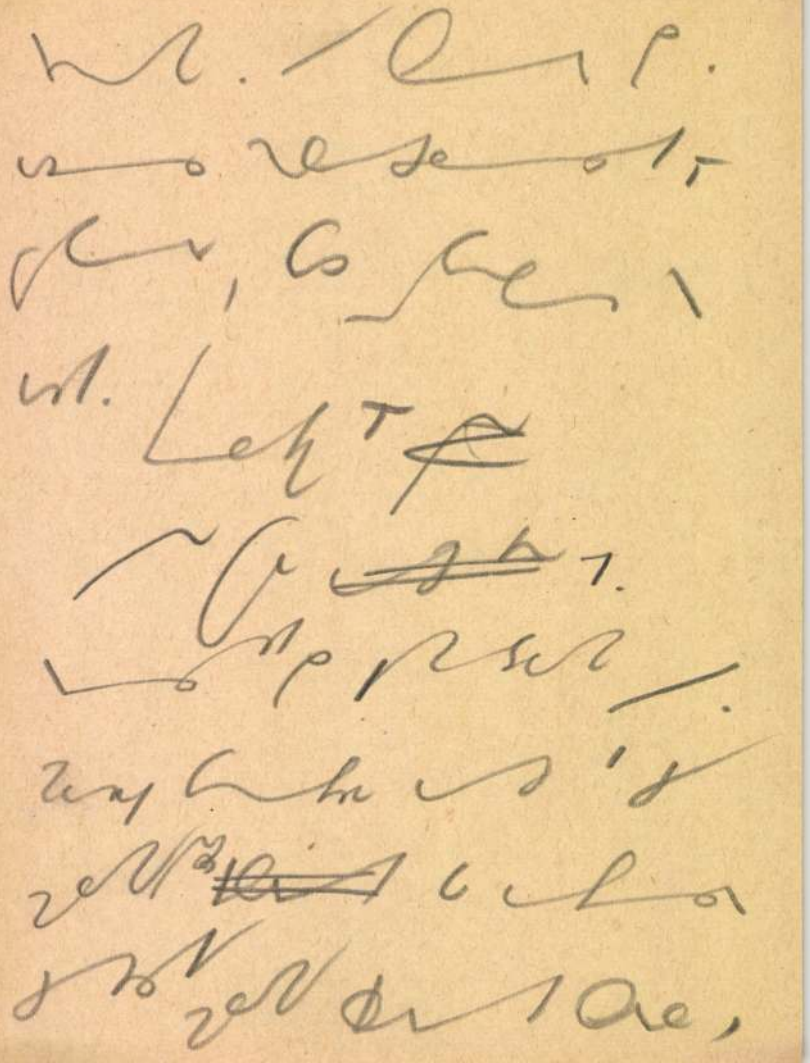

< Kelen Imre >

cikke

U. 3471

< > Ippei Okamoto, a legnagyobb japán karikaturista életvezélyes vacsorája. Pesti Napló 1932. jan. 31. Képekkel.

Fenti Londonban ismerkedett meg a japáni művészel.

	Egységár	Összeg	Összesen
tás zére/	2.-	P 12.-	

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
207/1939.

M. T. I. rt. nyomdája 26474

karmai!"
S szétszéledtek megúnva csengető horkolását,
Sárga testét befedték az erdő árnyai.

S reggel jött egy mamut, kékszarvú, ezeréves,
Szelíden kézenfogta s mivel mindent tudott:
A
Ha

's
K
M

Cs
Cs
M

Cs
Cs
Cs
Cs
M

E
E
Cs
M

G

A magyarok küldöttsége üdvözli a köztársasági korm
termében. Egykorú francia raj

Táncsics Mihály kiszabadítása

[Kelen Imre]
cikke
U. 3559

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
201 1939
1939 márc. 10. n.

[ ] Harminc maharadzsa és a részeg tósztmászter. Pesti Napló. 1930. dec. 14.
Szerző rajzaival.

14129/1939.szám.

III.

Hivatkoz

szám alatt kelt felterjesztés

az alsódörgicsei templomrom

K á l m á n műszaki tanácso

bá a 12179/1938. számu rende

igénybevett 253·55 P-ről szó

gyelembevételével jóváhagyól

Kelen Imre

a. 3556

Pesti Napló. 1930.
dec. 25. (Kelen Imre
vicclapja a pénzről,
anni nincs, Kari-
katurával.)

Mély tisztelettel

müszaki tanácsos.

Kelen Imre

U. 4224

Pusztai Béla = Párt-
közi karikatúra-raj-
zolás a t. Harban.
K., Az Est rajzoló-
művésze lerajzolja
a Hári tagjait.
Az Est. 1926. ápr. 25.
Önkarikaturával és
kis torzképpel.

8. D 1 dr.

III

793 (3651).

810 (44).

202.

1905.

[illegible]

[illegible] ~~István király~~ térdre ~~ereszke~~
[illegible]t koronát meg jogart ~~[illegible]~~
[illegible]t fejét keresztekkel diszitett
[illegible]ú, bajusza és kör szakálla rövid. Szük
[illegible]zoritja és himezett palástján szen-
korlát van.
cm. 217 X 182
[illegible]ki 20578 sz. leirattal 200 K-án.

[illegible] Mária vagy Imre kápolná-
fresco eredeti zartonja.

[illegible]ű oltár előtt ereszkedett

Magarország pátronájának.

331

Kelen Imre grafikus.

Irod. ujs. I. evf. 2. sz. 6.1.

1950. nov. 16.

M.D.K.

Kelen

Major, Vértes és Dezső külföldre költözött művészek neveit említi meg a lap az "Ujságrajzolók Kiállitásá"-val kapcsolatban, mint az ott szereplő művészek elődeit.

Szinház, Bp. 1946. szept. 25. - okt. 1.
II. évf. 37. sz. 16. lap

.D.K.

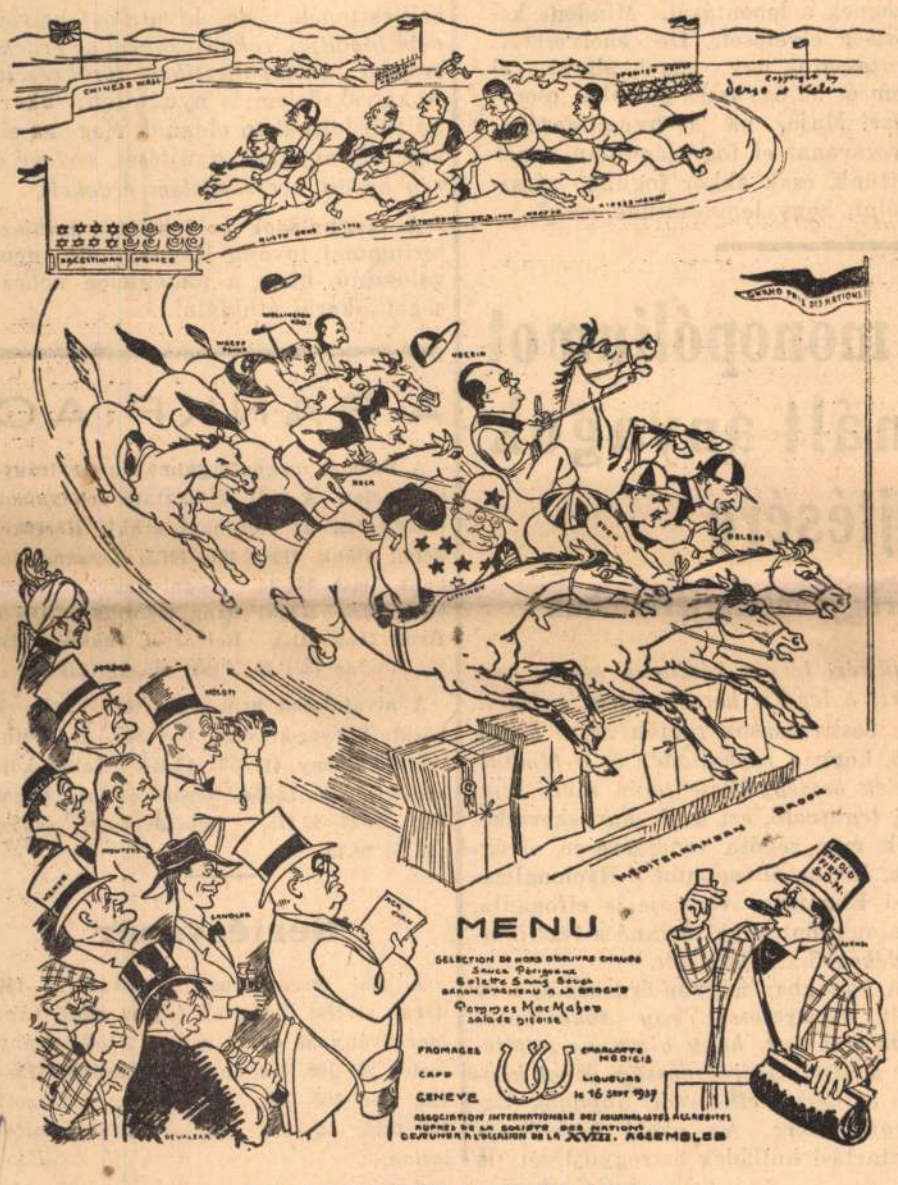

AZ ÚJ GENFI MENÜKÁRTYA

Kelen Imre és Dezső Alajos, a két kitűnő magyar rajzolóművész a genfi Népszövetség mostani sajtóbankettjére újra egy remek menükártyát rajzolt. A menükártya a Népszövetség nagy akadályversenyét mutatja be: a pálya elején a kínai—japán konfliktus akadálya, a kínai fal, az utána következő az abesszin kérdés szúrós torlasza, ezután a spanyol lovasok, a spanyol kérdés drótakadálya. Ezen már átjutottak valahogy a versenyzők. A lovasok egyik csoportja előtt még ott áll a palesztinai kérdés gátja, az elől lovagló csoport már átjutott ezen és nagy iramban veszi az utolsó akadályt, amely a földközitengeri paktum aktacsomóiból áll. A lovasok csoportjának élén Eden, Delbos és Litvinov ugrat, mögöttük ágaskodik Negrin spanyol miniszterelnök lova. A nézők csoportjában elől áll Aga Khan, a Népszövetség elnöke, mögöttte a többi politikus, akiknek sorában látjuk Kánya Kálmán külügyminisztert is. A jobboldalon Avenol, a Népszövetség főtitkára mint bukméker kínálja a tikettet...

Jellemhibák gyógyításával szépítik a nőket Amerikában

London, szeptember 21. *(A Magyarország tudósítójától.)* Az angol fővárosban tartózkodik most Eloise *Moeller, az amerikai anyák szövetségének* egyik vezető tagja. Miss *Moeller* a szövetség megbízásából két *»jellemgyógyító« intézetet* vezet Kaliforniában. Az intézetek, amelyek közül az egyik Los Angelesben, a másik pedig Pasadenában működik, főleg *fiatal nők jellemhibáit és lelki bajait gyógyítják egyszerű tanácsadással.* Eloise *Moeller* az intézetek működéséről szólva, beszámolt arról az érdekes tapasztalatáról, hogy igen gyakori tapasztalata szerint a *jellemgyógyítás után sokszor csúnya, vagy közömbös arcú nők hirtelen megszépülnek.*

— Egyszer egy 18 éves kislány kereste fel az intézetet. Rendkívül rossz hangulatban volt, csaknem *állandó depresszióban szenvedett.* Arca is *kedvetlen, beteges volt.* De feltűnt nekem *szép vörös haja.* Sikerült *büszkévé tennem őt a hajára.* Öt hónappal később alig lehetett ráismerni, *feltűnően csinos, biztos fellépésű, kedves, közvetlen modorú lett.*

— Máskor egy fiatal anya jött hozzám. Két gyermeke volt, de *fejletlen, beteges leánynak látszott.* Arca egyenesen elriasztó volt, minden szellemi fogékonyság kiveszett belőle. Egy év leforgása alatt *szép, vonzó, értelmes és érdeklődő nő lett belőle.* A férje kijelentette, hogy *új feleséggel ajándékoztuk meg.*

Somló István, Zilahy Irén, Kabos Gyula
Urilány szobát keres!
3. hét! Kizárólag **METRO FILMPALOTA**

Greta Garbo—Hamlet

Párizs, szeptember 21. *(A Magyarország külön tudósítójától.)* Ruben *Mamoulian*, a híres filmrendező, aki most Párizsban tartózkodik, ujságíróknak elmondta, hogy *legkozelebbi nagy vállalkozása a Hamlet rendezése lesz* és Greta *Garbo* fogja játszani *Hamletet.* Szerinte nem helyes dolog, ha nő játszik férfiszerepet, de Greta *Garbóval más az eset.* Hamlet jelleme és mélységes tépelődése rendkívül *megfelel Greta Garbo sajátos művészetének,* — jegyezte meg Mamoulian, — *nagy öröm lesz számomra Hamletet vele forgatni. (T.)*

Én talán nem vagyok szolga?

biztatta az angol munkaügyi miniszter a leendő háztartási alkalmazottakat

London, szeptember 21. *(A Magyarország tudósítójától.)* A cselédkérdés a legélénkebben foglalkoztatja az angol közvéleményt és a hatóságokat. Ha a szegény angol leányok továbbra is húzódozni fognak a háztartásbeli alkalmazástól, mint eddig, igen rövid idő mulva *egyáltalán nem lehet háztartási alkalmazotthoz jutni Angliában.*

Ernest *Brown* munkaügyi miniszter komolyan kezébe vette a kérdés megoldását. Legutóbb látogatást tett *Leamingtonben,* ahol egy újonnan felállított intézetben *háztartási munkára képezik ki az inséges vidékekről származó leányokat.*

A miniszter hosszú beszédet intézett a növendékekhez. Arról igyekezett meggyőzni őket, hogy a *»szolgálat«* és a *»szolga«* vagy *»szolgáló«* szavak a nyelv legnagyszerűbb szavai.

Szolgaság és büszkeség

— Én talán nem vagyok szolga? — kérdezte. — Ha minisztertanácsot tartanak, ilyen formulával értesítik a minisztereket: *»Őfelsége szolgái a Downing Street 10. szám alatt tanácskozásra gyülnek összes«.* Gyönyörű szó ez és semmi okát nem látom, hogy maguk, lányok époly büszkék ne legyenek arra, hogy szolgálnak, mint amilyen büszke én vagyok.

Brown miniszter azután érdekes nyilatkozatot tett a cselédkérdésről az ujságírók előtt.

— A probléma egyik fontos oldala, — mondta — az a magatartás, amelyet a *fiatalemberek a háztartási alkalmazásban álló leányokkal szemben* tanusítanak. Mindenütt azt hallom, gyakran maguktól a leányoktól, hogy *a mai fiatalemberek lenézik őket.* Valószínűleg az *ízléstelen cselédviccek és kabarétréfák* eredménye ez. Mindenesetre bizonyos az, hogy jókora időbe és fáradozásba fog telni, amíg legyőzhetjük a leányok vonakodását a háztartási szolgálattól.

Jó háziasszonyok ligája

Miss *Fell,* az intézet igazgatónője helyeselte a miniszter szavait, de hozzátette, hogy a vonakodásnak egyik lényeges oka az is, hogy *a lányok félnek az egyedülléttől,* a magányosan eltöltött estéktől.

A miniszter azután még ezeket mondta a kérdésről:

— Bizonyos, hogy *ehhez a problémához nem nyulna hozzá olyan miniszter, aki kellemesen akarja eltölteni az idejét.* De mégis, olyan probléma ez, amelyet egyetlen munkaügyi miniszter sem hanyagolhat el, ha méltó akar lenni hivatalához. Örömmel hallottam, hogy megalakult a *»jó úrnők ligája«.* De jobban szeretném, ha az egyesület *»jó háziasszonyok ligájának«* nevezné magát. Ebből a kezdetből nagy mozgalom indulhat ki.

Forum
Mark Twain
híres regénye filmen
Ma premier!

Warner Bros.
a
KOLDUS ÉS KIRÁLYFI
Rendezte: William Keighley. Zenéjét szerezte: **Erich Wolfgang Korngold**
Főszereplői:
ERROL FLYNN és a **MAUCH IKREK**
a Balaklava hőse

Eden beszéde után

Tanácsos néha kihajolni az ablakból és megnézni, mi folyik, mi készül körülöttünk. Nem politikai eseményekre gondolunk, hanem gazdaságiakra. Genfben tegnap Eden angol külügyminiszter érintett súlyos gazdasági kérdéseket, amelyekre muszáj felfigyelni. »Az Egyesült Államok — mondotta egyebek közt — olyan politika folytatása mellett döntött, amely a vámfalak ledöntésére irányul.« Még egy mondatot idézünk a beszédéből: »Szükség van a hányad-, a kliringrendszer és a kötött valutarendszer megszüntetésére...« Azt mondják a mi kötött gazdasági vezérférfiaink erre, hogy elvben mi is ezt valljuk, de a gyakorlatban csak a mai rendszer az egyedül üdvözítő. Ha a kiváltságokra és kötöttségekre épített mai helyzet irányító uraitól függne, a monopóliumok és kötöttségek nyomása az emberi élet (az érdekeltek életének) legvégső határáig megmaradna a mi kis gazdasági szigetünkben. Ámde kis gazdasági és politikai területünkön sem vagyunk elszigetelhetők a nyugateurópai gazdasági áramlatoktól, ezért meg kellene állni egy pillanatra az ilyen világgazdasági bejelentések mellett és gondolkodni, hogy nem kellene nekünk is előkészületeket tenni arra az időre, amikor nyugaton ledőlnek a vámfalak és a pénz háborúelőtti szabad forgalma teljességében visszatér. De igenis, kellene előkészületeket tenni, kapcsolatok után nyúlni, elképzelni, hogy ezek a hatalmas importállamok megszüntetik a kontingentálás és a klíring gazdaságiháborús rendszerét. És ha elképzeljük, adva van a tennivaló. Megkezdeni nálunk is ezeknek a lebontását. Minden kötöttség elvetését. De ehelyett?... Mutassatok egy zugot, ahová el nem ér az egykezes politika csontkeze! Majd, ha a nyugateurópai gyorsvonat el fog száguldani mellettünk, csak akkor fogunk ráeszmélni, hogy lemaradtunk róla?

Egy tőkecsoport monopóliumot akar az elhasznált anyagok összegyüjtésére

Érdekes tárgyalások az iparügyi minisztériumban

Néhány héttel ezelőtt értekezletet tartottak az iparügyi minisztériumban és ez alkalommal ismertették a Magyar Racionalizálási Bizottság tervezetét: *az elhasznált anyagok összegyüjtésére.* Az elgondolás az lenne, hogy *a használt vas-, fém-, papír-, csont-, üveg- és textilárukat nagyszabású akció keretében összegyüjtenék és azután újból feldolgoznák.* Összegyüjtenék a többi közt az elhasznált tubusokat, az elhasznált üvegeket stb., sőt *a háztartási hulladékot is bevonnák a gyüjtési akció keretébe.*

Az iparügyi minisztérium értekezletén nem alakult ki egységes felfogás, maga a Racionalizálási Bizottság vezetője is elismeri, hogy *nehéz olyan gyüjtési tervet készíteni, amely nem sérti a legális kereskedelem érdekeit.* Az ócskavasasok rögtön azzal álltak elő, hogy *a vashulladék és a fémhulladék összegyüjtése terén nincs semmi tennivaló,* ezt az ócskavaskereskedők már régóta rendszeresen elvégzik. Ezt az álláspontot a Racionalizálási Bizottság vezetője is elfogadta, viszont fontosnak tartaná a *textilhulladékok összegyüjtését.*

A napokban nagyon érdekes új terv vált ismeretessé: *egy tőkecsoport ajánlatot tett, hogy bizonyos feltételek mellett kizárólagossági jogot kapjon az összes elhasznált anyagok összegyüjtésére.* Az akció keretébe a háztartási hulladék összegyüjtését is beillesztenék, de hivatalos helyen *nem fogadják rokonszenvvel az érdekcsoport monopolisztikus törekvéseit.* A kereskedelem is nyugtalan: akármilyen formában oldanák meg az elhasznált anyagok gyüjtését, *sértené a rég bevált kereskedelem érdekeit.*

A tárgyalások az iparügyi minisztériummal tovább folynak, de nem valószínű, hogy a töméntelen nehézséget sikerül áthidalni.

A BANKPIAC

A bankok magánforgalmában az irányzat tartott. A mai tájékoztató árfolyamok (zárójelben az előzőnapi árak): Kereskedelmi Bank (108) 107—107.5, Leszámítolóbank (44) 43—44, Angol-Magyar Bank (32.5) 32.5, Hazai Bank (28.5) 28.5, Olasz Bank (41.5) 41.5, Belvárosi Takarék (25) 25, Moktár (30) 29, Pesti Hazai (85) 85.

A hivatalosan nem jegyzett kötvények közül: Speyer-kötvény (—) 86.5—87, Rothschild-kötvény (13.450) 13.450, Talbot-kötvény (13.550) 13.550, Népszövetségi angol (97) 97.25—97.875, Népszövetségi svájci (97.25) 98.25.

Sertésvásár

A mai ferencvárosi sertésvásárra 151 darab sertést hajtottak fel, az előző napi maradvány 57 darab volt. *Árak:* silány sertés 96—100, I-a angol sonkasüldő 115—122, II-a 108—112, exportzsír, márkázott 165 fillér kg-ként. *Az irányzat változatlan.*

TŐZSDEI ÁRFOLYAMOK AZ EGÉSZ VILÁGBÓL

Javuló hangulat az értéktőzsdén

Az értéktőzsdén ma a forgalom a külföldi lanyha jelentések dacára *tartottan indult.* A newyorki utótőzsde szilárdsága folytán a bécsi tőzsde is megszilárdult és ennek híre nálunk fedezési vásárlásokra késztette a kontremint. Kiderült, hogy a bankokhoz magánfelek részéről vételi megbízások érkeztek és ez érezhetővé tette a javulást. Általában a legmagasabb árfolyamon zárultak a részvények, mert a piac fordulatot érzett a külföldi tőzsdéken, amit az is igazol, hogy prémia érdeklődés is van már.

A zárlat idején is szilárd papirok közül az Első Budapesti Gőzmalom 0.5, a Borsodi Szén 1.5, a Kohó 0.5, a Nagybátonyi 0.5, a Salgó 0.3, a Ganz 0.7, a Magyar Acél 2.75, a Rima 1.25, a Nasici 0.5, a Magyar Cukor 1.25, a Schwartzer a Lukácsfürdő és a Műtrágya 1—1, a Vasútforgalmi 0.4 pengő nyereséget tüntetett fel. A lanyhán záródó papirok közül a Szentlőrincinél 1, a Kőszénnél 1, a Telefonnál 0.5 pengős veszteség mutatkozott.

A fixpiacon az irányzat jól tartott, a fővárosi kötvények ismét az érdeklődés előterébe kerültek. Az 1914. évi kibocsátású kötvények ¼ pengővel drágultak, az 1927. évi kötvények 0.125 százalékkal javultak. Ma az *utótőzsdén* kedvező a hangulat, félkettőkor a Rima 128, a Kőszén 486, a Bauxit 271, az Urikányi 72, a Ganz 33.20 pengő.

A Magyar Nemzeti Bank dán, norvég és svéd korona árfolyamát 5—5 fillérrel leszállította, a svájci frankét 5 fillérrel, a bollandi forintét 20 fillérrel felemelte. 5 fillérrel drágult a párizsi kifizetés is.

Értéktőzsdei árfolyamok

	Előző zárlat	Előfordult kötések	Zárlat
Nemzeti Bank	185.—	184.5—185.5	184.5
Első M. Bizt.	840.—	840	840.—
Első Bp. malom	25.—	25.3—25.7	25.5
Bauxit	269.—	265—271	269.—
Beocsini	30.—	—	30.—
Borsodi szén	19.5	21.5	21.—
Szentlőrinci	19.8	18.5—19	18.8
Kohó	38.5	39—39.5	39.—
Drasche	—	—	29.—
Aszfalt	18.4	18.8—19	18.75
Kőszén	485.—	483.5—485	485.—
Nagybátonyi	52.—	52.5	52.5
Salgó	52.3	51.7—52.7	52.6
Urikányi	71.5	70.6—72	71.5
Fegyver	102.—	99.5—102.5	102.—
Ganz	32.5	32.3—33.5	33.2
Acél	42.—	44.9	44.75
Győri vagon	43.—	—	43.—
Metallochemia	98.—	—	98.—
Rima	127.—	126—128.5	128.25
Ofa	36.5	—	36.5
Nasici	99.—	100.5	99.5
Duna-Száva	18.5	—	18.5
Nova	21.—	21	21.—
Tröszt	98.5	97.1—97.5	97.5
Államvasút	25.5	—	25.5
Délcukor	70.5	70.5—71.5	70.5
Magyar cukor	180.—	180—182	181.75
Georgia	35.25	35.75	35.5
Schwartzer	10.—	11	11.—
Lukácsfürdő	31.—	32	32.—
Gyapjúmosó	8.6	—	8.5
Győri textil	82.—	—	82.—
Magyar kender	35.—	35	34.9
Pamutipar	62.—	62	62.—
Szegedi kender	52.—	52.1—52.4	52.—
Chinoin	—	—	22.—
Óbudai	25.5	25.5	25.5
Flóra	—	33	33—
Műtrágya	63.—	—	64.—
Brassói	—	62.5—63	63.—
Papír	—	150	150.—
Gumi	117.5	—	117.—
Vasuti forg	35.—	35.4—35.6	35.4
Telefon	17.5	17—17.1	17.—
Államadósság, kötvények, záloglevelek:			
1937. évi ptjegy	100.—	100	100.—
1914. évi főv. 4.5%	327.75	327.5—328.75	328.—
1927. évi főv. 6%	89.75	89.875—90	89.875
Földh. A. f. zl.	—	89—87.5	89.875
Földh. A., B. d. zl.	87.—	87	87.—
Gödöllői hév. els.	21.5	21.5	21.5

A mai zürichi árfolyamok

Zürich, szeptember 21. *(Záróárfolyamok.)* Párizs 14.74, London 21.58, NewYork 435.375, Brüsszel 73.30, Milánó 22.925, Amszterdam 240.35, Berlin 174.70, Bécs (silling) 79.60, Prága 15.21, Varsó 82.30, Belgrád 10.—, Athén 3.95, Bukarest 3.25.

Kis forgalom, javuló irányzat Londonban

London, szeptember 21.

(A Magyarország külön tudósítójától.) Az értékpiacon a helyzet az előző naphoz viszonyítva valamivel kedvezőbb volt, a spekuláció azonban továbbra is tartózkodó magatartást tanusított, úgy hogy a forgalom is szük keretek között mozgott. A nemzetközi kibocsátásokban a nyitás után az árnyereség egyrésze veszendőbe ment. Az *olajrészvények* az átmeneti ingadozások után javulás jeleit mutatták.

Mai árfolyamok (zárójelben az előzőnapi árak): Royal Dutch 12.125, Rio Tinto 17.75, Central Mining 21, Tanganyika 12.5, Anaconda 8.25, Canadian Pacific 9.75.

A nemzetközi devizaforgalomban a francia frankban a tegnapi javulás után az irányzat újból tartott volt. Bonnet családást keltő rádióbeszéde a pénzügyi helyzetről francia valutában újabb kínálatot okozott. Az említett valuta jegyzése Zürichben, Amszterdamban és Londonban lemorzsolódott. Az angol font szintén árveszteséget szenvedett. A dollár árfolyama nem változott. A hollandi forint árnyereségre tett szert. A svájci frank irányzata tartott maradt.

BERLIN: egyenetlen

Zárlat (zárjelben az előző zárlat): Nordd. Lloyd (85) 86, Reichsbank (206.50) 205.25, AEG (126.875) 126.375, Licht und Kraft (152) 153.25, Farben (160.375) 161.375, Gesfürel (153.125) 153.50, Harpener (—) 173.375, Siemens-Halske (212) 212.50.

BÉCS: barátságos

Zárlat (zárjelben az előző zárlat): Wien. Bankverein (—) 275, Államvasút (28.10) 28.25, Alpesi (48.95) 50.10, Felten (—) 166.50, Rima (96.40) 98.20, Salgó (44.10) 45.20, Magyar Kőszén (341) 343, Magyar Cukor (133) 134.50, Semperit (81.85) 81.70.

PRÁGA: Masaryk temetése miatt szünet

GENFI tőzsde. Kőszén (—) 265, Bpesti kölcsön 1914. évi (108) 110.

ROTTERDAM: a búza szilárdabb

Rotterdam, szeptember 21. *(A Magyarország tudósítójának távirata.)* Búza szeptemberre (7.40) 7.425, novemberre (7.525) 7.525, januárra (7.575) 7.625, márciusra (7.60) 7.65 holland forint 100 kiló ként; tengeri szeptemberre (110.50) 110, novemberre (107.75) 107, januárra (106.75) 106.75, márciusra (107.25) 107 holland forint 2000 kg-ként.

LIVERPOOL: tartott

Liverpool, szeptember 21. *(A Magyarország tudósítójának távirata.)* Búza októberre (8 sh 8.375 : 24.26 P) 8 sh 9 : 24.40 P, 8 sh 9.25 : 24.47 P; decemberre (8 sh 8.25 : 24.23 P) 8 sh 8.5 : 24.29 P, 8 sh 9.125 : 24.44 P; márciusra (8 sh 3.25 : 23.07 P) 8 sh 3.75 : 24.20 P, 8 sh 4 : 24.24 P.

A mai hivatalos valuta és devizaárfolyamok.

PÉNZNEMEK:	KÜLFÖLDI KIFIZETÉSEK:
Angol font 16.75—16.95	Amsterd. 186.90—188.50
Belga 56.90—57.50	Athén 3.025—3.055
Cseh kor. 11.55—11.95	Belgrád 7.82—7.88
Dán kor. 74.75—75.55	Berlin 135.70—136.70
Dinár 7.40—7.90	Brüsszel 57.02—57.46
USAdoll. 337.30—341.30	Bukarest 3.41—3.44
Kanadai doll. 336.—341	Koppenhága 74.95—75.55
Francia fr. 11.10—11.80	London 16.78—16.93
Holl. frt 186.50—188.50	Madrid —.—
Lengyel zl. 60—61.40	Milánó 17.66—17.8864
Leu 2.85—3. —	Newyork 338.70—341.30
Leva 3.70—4.00	Oslo 84.35—85.05
Lira 17.40—17.90 (500 és 1000 lirás bankjegyek kivételével)	Párizs 11.22—11.82
	Prága 11.79—11.93
Ném. márka —.—	Szófia 4.11—4.15
Norv. kor. 84.15—85.05	Stockholm 86.55—87.25
Osztr. schl. 80.—80.70	Varsó 64.05—64.55
Svájci fr. 77.75—78.45	Bécs —.—
Svéd kor. 86.35—87.25	Zürich 77.75—78.45
	Bécsi kliringárf. 80.454
	Isztanbul 269—272

Az arany Londonban

Londoni aranyárfolyam: 140/3 sh.

Londoni devizák

London, szeptember 21.

NewYork 4.9575, Montreal 4.9375, Párizs 146.37, Brüsszel 29.445, Zürich 21.58, Amszterdam 8.97⅞, Berlin 12.35¾.

Párizsi devizák

Párizs, szeptember 21.

London 146, NewYork 29.50, Brüsszel 497, Zürich 678.25, Amszterdam 1633, Prága 103.40, Magándiscont 3.75 százalék.

Húsvásár

Árak: csontoznivaló 95, borjú bőrben I. 76, II. 140—168, juh lebőrözött II. 40—[illegible]ús lehúzott 114—120, szalonnás sertészsiger 75—80 fillér.

[illegible] készlet (zárójelben az eladott [illegible]ség): nagy marha 3 (3), borjú 178 [illegible], juh 65 (20), sertéshús lehúzott 172 (72), szalonnás 93 (93). A vásár irányzata lanyha.

Kelen Imre

Történelmi karikatúra kiállítás okt. 26.-ig látható, melyen szerepel rajta.

Esti Hírlap, 1944. okt. 11.

1021

Kelen Imre

1973. IX. 9. 19.00. /ɨ 9./ V.

A Hét

- A következő filmriport, néhány nappal ezelőt t készült, egy kedves vendégünkkel, itt Budapesten. A riporter, Heltai András.

- Kedves mester, a rajz kezd nagyon ismerőssé válni, de azért árulja el a nézők kedvéért, hogy kit rajzol most.

- Ez a barátom, a Nixon.

- VAlóban a barátja ? A rajz mindenesetre, nem

- Hát annyira a barátom, mint ~~xxxxxxxxx~~ minden modell tudja, akiket kivégzek. Igy kell azt érteni.

- Mert a karikatura ~~xxxx~~ Ön szerint, nem humor, hanem a nevetés eszköze, amelyik kivégzés ?

- A karikatura, egy nagyon komoly dolog kérem. A karikatura, az egy embernek a karaktere, egy embernek a természete, ami az arcára rá van irva. És ami a NIxonra rá van irva, azt, azt is megmondom. Mi a fontos. Hát elöszöris nagyon közelről a szeme. Azután kéremszépen, hogyha megnézi a Nixon arcát, akkor a fölső része az ő fejinek , ez a fölső része a fejnek, nagyon keskeny. Látja ? Ő igy néz ki. De aztán amikor igy lejjebb megy, akkor egyszerre a NIxon kiszélesedik. Tulajdonképpen egy két emberből van összerakva. Látja ? A szeme közelü, és fölül keskeny, ez egy másik tipusu ember, mint ami itt van. FÖlül ez az ember, egy inkább, befelé forduló, inkább egy érzékenyebb, alul egy erőszakos ember .

- Kelen Imre a világ legtöbb politikai hirességének, személyes ismerőse egy fél százada. Kit mutatna be, következőként, a budapesti nézőknek ?

- A Franconak, majdnem ugyanaz. Ott is van egy gyöngeség,

1973. IX. 9. 19.00. /2 9./ V.

A Hét

- A következő filmriport, mémány mappal eselőt t készült, egy kedves vendégünkkel, itt budapesten. A riporter, Heltai András.

- Kedves mester, a rajz kezd magyon ismerőssé válni, de azért árulja el a nézők kedvéért, hogy kit rajzol most.

- Ez a barátom, a Nixon.

- Valóban a barátja ? A rajz mindenesetre, nem

- Hát annyira a barátom, mint xxxxxxxxx minden modell tudja, akiket kivégzek. Egy kell azt értend.

- Mert a karikatúra rumkán szerint, nem humor, hanem a nevetés eszköze, amelyik kivégzés ?

- A karikatúra, egy nagyon komoly dolog kérem. A karikatúra, az egy embernek a karaktere, egy embernek a természete, ami az arcára rá van irva. És ami a Nixonra rá van irva, azt, azt is megmondom. Mi a fontos. Hát előszörös nagyon közelről a szeme. Azután körömszépen, hogyha megnézi a Nixon arcát, akkor a fölső része az ő fejinek, ez a fölső része a fejnek, nagyon keskeny. Látja ? Ő így néz ki. De aztán amikor így lejjebb megy, akkor egyszerre a Nixon kiszélesedik. Tulajdonképpen egy két emberhől van összerakva. Látja ? A szeme közelű, és fölül keskony, ez egy másik típusu ember, mint ami itt van. Fölül ez az ember, egy inkább, befelé forduló, inkább egy érzékenyebb, alul egy erőszakos ember.

- Kelen Imre a világ legtöbb politikai hirességének, személyes ismerőse egy fél ezázada. Mit mutatna be, következőként, a budapesti nézőknek ?

- A Franconak, majdnem ugyanaz. Ott is van egy gyöngeség,

erőszak, és gyöngeség. Hát annak a sapkája, tudja, az egy szép darab, dekorációk, na most a Francóban az van kérem, hog y neki nagy az óra, bajsza, van bajsza, és természetes, hogy x van kövérség, aztán el vaj rajzolva a válla. De aztán kövér megint. De a válla el van rajzolva. És a szemöldöke, az fölülről lefele megy, ez , ez a siró embernek a karakterisztikuma, hogy a szemöldök lefele megy. A siró embernek az arcában, ott a szemöldök felölről lefele megy. És a Franconak van ez a nagy spanyol szeme, tudja, ennak nagy szeme van, és itt kidülledt szeme.Na most azt tudja kérem mit jelent az ? Annak is van egy magyarázata ha valakinek kidülled a szeme.

- Igen.

- Az kéremszépen egy feszültséget jelent. Egy kidülledt szemü embernek, egy, egy feszültség van benne. Őbenne van feszültség.

- VOlt is rá oka, az elmult 30 évben.

- Volt rá oka.

- Nem illik emlékeztetni arra, hogy Kelen Imre, ma 77 éves, de,

- Szetnséges jóisten.

- Azonnal visszavonom, de ezt csak nézőink kedvéért hadd emlékeztessek arra, hogy ismét itt járt Budapesten valaki, aki magyar és aki nagyon nagyon régen külföldön él,de amint hallják, és látják, mondhatom azt, hogy magyar maradt.

- Hát mondhatjuk, mert az maradtam.

- A Magyar Nemzetben megjelent interjujában emlékeztetett rá, hogy az első politikai rajzát, 1919ében Kun Béláról csinálta,

és azután, a Tanácsköztársaság bukása után, emigrált.

- Kéremszépen, pontosan megmondom Önnek, hogy ez hogy volt. Én a 19-es kommün alatt itt voltam, Pesten voltam,. Én a kommünnek a második felét, aztán Győrben töltöttem, és kérem és lerajzoltam az összes vezetőit, a KOmmunizmusnak. Győrben van a 32 rajz. És még az én önéletrajzomban meg is irtam, hogy neki adtam a városnak.

- Hadd vegyel elő néhány emlékeztetőt, az Ön hires alubmából, amit a Genfi- testeamentum nak hivnak, hiszen a müncheni kerülővel, Svájcba .került, és GEnfben dolgozott hosszú éveken keresztül,

- 15 évig,

- a Népszövetségnél, és ott jelent meg ez a hires album.

- 8 ilyen albumot csináltam.

- Hát mi sajnos csak egynek találtunk itthony nyomára, de bizonyoms vagyok benne, hogy a többi is megvan a könyvtárakban, az első rajz cime, A paradicsom.

- Mi tulajdonképpen arra gondoltunk, hogy csináljunk , csináljunk egy ilyen paralelt a bibliáról. Tudja. És hát ez a paradicsom. Ahöl a delegátusok békémbe n élnek, kártyáznak, amint látja, és Éva az gépiró, és Ádám diktál neki.

- Ez nem változott.

- Nem változott.

- Kedves mester, a következő rajzon, Litrinovot, Lunacsarszkyt, és Briant látjuk. Mit mondana erről a rajzról ?

- Hát ez kéremszépen, ez a három aggyal, aki megjelent, megjelent Ábrahámnak. TEhát ez a három orosz. Akkor kéremszépen már Litrinov bejött, és akkor ke zdődött, egy ilyen francia-

orosz barátság. Tulajdonképpen a franciák protezsálták az oroszokat, a Népszövetségbe, és Barku, később BArku volt az az ember, aki az oroszokat behozta. Aztán mikor jött az az, ez disegn service, és jöttek ezek a berlini találkozások, akkor ennek vége volt. És akkor a franciák a Chamberlin nel együtt, az volt a terv kérem Münchenben, hogy a Hitler menjen rá Oroszországra. És neki adták Bécsét, neki adták a SZudétákat, és egyszerüen hagyták, hogy menjen közelebb Sztálin nyakához.

- Miben van, Kelen Imre ereje, aki elnézést, hogy ismét mondom, 77 évesen, tele alkotóerővel, fiatalsággal, dinamizmussal, itt ül, és beszélget velünk.

- Hát kéremszépen, én , egy ,erre egy mondattal, egy hires mondással válaszolok erre. Goethe mondta. Németül. Alles menschliches geht mich an. Minden emberi dolgok engem érdekelnek.

- Kedves mester engedjet meg, hogy a magam, és a nézők nevében is őszinte irigységemnek adjak kifejezést, örök ifjuság miatt, és nagyon szépen megköszönöm ezt a beszélgetést. Nagyon kedves, de az örök ifjuságért, nem akarok itt vitakozni a nézőkönönség előtt, de nagyon kedves, és nagyon megtisztelt engemet.

- Nagyon szépen köszönöm.

- Kelen Imre, 1937 -ben járt nálunk utoljára, amikor hölgynézőink, még a világon sem voltak, 36 évvel ezelőtt, most a Kulturális Kapcsolatok Intézetének meghivására van itt, és jövő augusztusban az intézet meg is rendezik, müveinek a kiállitását-.

A Hét mai müsora ezzel végetért.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

DAILY NEWS
1973 SEP 22
Emery Kelen
1021

Master of 30,000 cartoons

Profile of a caricaturist

How can one "read" a person's character from his face and set it down on paper in a few lines? In other words, how does one become a cartoonist?

The man we asked was Emery (Imre) Kelen, an internationally known Hungarian-born caricaturist, who has recently visited Hungary—after an absence of 37 years—at the invitation of the Hungarian Institute for Foreign Cultural Relations.

In the between-wars period, he left Hungary and settled in Switzerland for a period of 15 years. He turned into a noted cartoonist, observing life in the Palais des Nations at Geneva. Noted international statesmen, visiting sessions of the League of Nations, were duly caricatured by him. These men, whose cartoons are still seen on the walls of the Palais des Nations, then kept talking about peace yet failed to prevent the outbreak of the new world war.

In 1938, at the time of the ominous Munich conference, Kelen decided to move from Switzerland to the United States—"a cartoonist must always see when his world collapses". During World War II. Kelen's cartoons did not reach Europe, of course. He worked as permanent staff member of "Ken," a satirical political weekly, but his cartoons pillorying Hitlerism were also published in leading journals, like The New York Times and The New York Herald Tribune.

After 1945, he worked as manager for the UN's television station, and also worked for the Columbia Broadcastings System.

He says he drew about 30,000 cartoons during his life—and, at 77, he keeps on working with unabated energy. He regularly contributes satirical writings, studded with cartoons, to the UN's Secretariat News, the Hindu of India, and Swedish newspapers. Agencies distribute his cartoons to journals in South American countries, Finland and Holland.

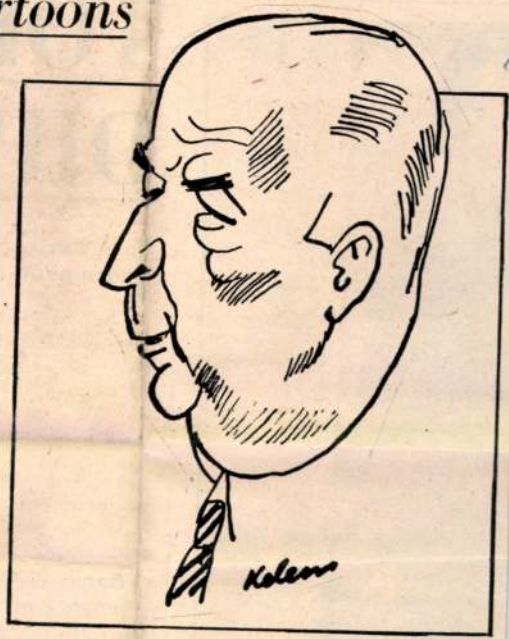

The former US attorney-general Mitchell —as Kelen sees him

Recently, the Watergate affair has aroused his interest, and the cartoons he has drawn about the affair include one on Attorney General Mitchell, who was caused by President Nixon to resign.

This "Master of the Thousand Cartoons" has also written 28 books to date, including an anecdotal autobiography illustrated with cartoons, on which The New York Times book review section wrote at length. His last work, published in 1972, was "Stamps Tell the Story of Space Travel". The book was based on UN documents, and Secretary-General Kurt Waldheim wrote the preface to it.

The cartoons of Emery Kelen—including such as now decorate walls in the United Nations headquarters—will shortly be seen by the Hungarian public at a comprehensive exhibition here.

Teréz Mándy

us Italian actress Sofia
ner son, Carlo Ponti Jr.,

TOI
DIPLOMATIC I

Paris, Sept. 21 (Reuter) — Japan and North Vietn document establishing full diplomatic relations.

The signing ceremony at the North Vietnamese embassy came after two months of negotiations which opened here on July 25. Yoshihiro Nakayama signed for Japan and Vo Dan Sung for VDR. The official announcement of the move will be made from Tokyo and Hanoi.

Hanoi (TASS) — The governments of North Vietnam and Malta, have agreed to extend each other recognition as of September 20, 1973, an official announcement by the foreign ministry here said Friday.

Phnom Penh (AP) — After a lull of several days, the Cambodian command on Friday reported shelling at three locations inside Kompong Cham city.

According to the command government ground forces in Kompong Cham reoccupied a military engineer camp that had been abandoned three weeks earlier.

Pullout

Bangkok (AP) — A US Marine lowered the American flag at Nam Phong Air Base Friday as the la

Back from Bulg

Brezhne
in Tashk

Moscow, Sept. 21 (TA munist Party leader Leoni in Tashkent, the capital o from Sofia after a three-d

During his visit in Sofia, Brezhnev received the Golden Star of a Hero of the People's Republic of Bulgaria and the Georgi Dimitrov Medal.

The news agency BTA, in reporting Brezhnev's departure, said he was seen off at the airport by Bulgarian party leader Todor Zhivkov and other top officials. Thousands of Sofia citizens lined the route and the airport.

BTA called the visit "a new impressive manifestation of Bulgarian-Soviet friendship" which opened still greater areas for all-

Kelen Imre, karikaturista

Megemlítve.

– : Történelmi karikatúrák 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. ápr. 11.

Kelen Imre, grafikus

Tamás István: 5 világrész a Szajna partján c. cikkgyűjteményében merepel interjúja.

Bajomi Lázár Endre: Francia krónika 260-266.

JELENKOR, Pécs, 197[illegible]. március

XVII/3.

Kelen Imre
grafikus

Méltatás

Bauer Jenő: Kamarakiállítás Gáspár Antal
karrikaturáiból.
Művészet, 1971.október - 40.oldal

Kelen Imre Zarilaturista

32 rajza a Tanácsköztársaság gyori vezetőiről a gyori Kisfaludy Múzeumban van.

Pestmegyei Hírlap 1969 augusztus 8
4. old

Kelen Imre

Nagy Lajos: "Tollal és rajzzal az imperialista háboru ellen" cimmel ir az 1918-as Bolond Istók c. lapról, s felsorolja az akkori kiváló rajzolókat,-közöttük a müvészt is,-a lap rajzoló munkatársait.

Irodalmi Ujság, Bp. 1950. nov. 16.
I. évf. 2. sz. 6. lap.

Keleti Imre

37 évi távollét után hazájába látogatott a mester; külföldi tartózkodásának ideje alatt 15 évet Svájcban töltött el, ahol a genfi Palais des Nations-ban dolgozott mint karikaturista.

Mándy Teréz: Profile of a caricaturist. Daily News, Budapest, 1973 szeptember 22.

Kelen Imre

1938-ban elhagyta Svájcot és az amerikai Egyesült Államokba utazott, ahol több lapnál működött így pld. The New York Times, The New York Herald-nál.

- Mándy Teréz: Profile of a caricaturist. Daily News, Budapest 1973. september 22.

Kelen Imre

Ezévben költi be 77-ik évét; foltevése pedig pályafutása során 30 ezer karikaturát készített. Művészete Magyarországon is kiadják egy karikatúra kötetét.

Mándy Teréz: Profile of a caricaturist.
Daily News, Budapest 1973. szeptember 22.

6 l

Kelen Imre

Az 1919 után következett magyar grafikus-diaspórából ő is művészete zenitjére jutott.

Békés István: Egy üstökös nyomai

Ország-Világ 1968/14 23 old

Kelen Imre
grafikus

A kulturális kapcsolatok intézeti-
beer aug. 2-án nyílik Kelen Imre
(USA) grafikusművész tárlata.

— Kiállítási naptár.

Műrészet, 1974. augusztus - 49 lap

Kelen Imre grafikusművész /USA/

A Kulturális Kapcsolatok Intézetének Kiállitó Termeiben rendezett kiállitását augusztus 2.-án nyitják meg,-közli a lap, a kulturális eseményeket ismertető rovatában.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. juli. 27.
XVIII. évf. 30. sz. 8. lap.

Kelen Imre grafikusnövény

az USA-ban él,

jövőre kiállítása lesz Budapesten

Magyar Nemzet 1973 augusztus 25

4. old.

Keler Imre, grafikus

Az Egyesült Államokban élő magyar grafikusművész. Kiállításának előkészítésére Budapestre érkezett.

— i. Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1973 aug. 25.

Kelen Imre, grafikus

Az USA-ban él.
Tárlata a Kult. Kapcs. Intéretében látható.

– : A hét végi kulturális programból 9.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. aug. 3.

Kelen Imre, grafikus
(USA.)

Kiállít a Kult. Kapcs. Intézetében.

– A hét vépi kulturális programjai 9.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. aug. 10.

Kelen Imre
1021 grafikus festő-
művész

Párbeszéd — Kelen Imrével,

aki 50 éve karikatúrával harcol a fasizmus ellen

A magyar művészeti életnek érdekes vendége van: az 1919-ben a Horthy fasizmus elől emigrált *Kelen Imre* grafikus és festőművész, a világhírű karikaturista, a Kulturális Kapcsolatok Intézete meghívására hazalátogatott Budapestre. A művész ma 78 esztendős és bár egy rövid 1936-os hazalátogatásán kívül majd egy fél évszázada külföldön tartózkodik, tökéletesen beszél magyarul és amikor ezt megjegyzem, nevetve így felel:

— *Amint tudja, nekem a legjobb barátom és munkatársam Dezső Alajos volt, akivel haláláig együtt dolgoztam, sokszor együtt is laktunk és e 35 évi közös munkánk alatt naponta órákig baráti veszekedéseket folytattunk. Veszekedni, káromkodni pedig csak magyarul tudok és ezért nem felejtettem el anyanyelvemet.*

A művésszel folytatott beszélgetés alatt egy olyan regényes élet bontakozott ki előttünk, amilyenre csak kevés példa akad. Elmondotta Kelen Imre, hogy 1919-ben, miután a kommün alatt a háború ellen több plakátot rajzolt, kivándorolt Magyarországról. Ezt megelőzően a Horthy terror véres napjait Győrött, szülővárosában vészelte át. Először Münchenbe ment és az ottani festőiskolán folytatta tanulmányait.

— Münchenben egy sportlap karikaturistája lettem és itt találkoztam először a német fasizmus vezéreivel. A lap címe *Fussball* volt és többek között ennél a lapnál dolgozott Hitler későbbi házifotográfusa Herr *Hoffmann*, aki akkor egy-egy rajzért még csak 5 márka honoráriumot kapott. A lap szerkesztősége mellett, ugyanazon a folyosón volt a hírhedt *Völkischer Beobachter* horogkeresztes napilap szerkesztősége és több ízben találkoztunk *Adolf Rosenberggel* a későbbi náci főideológussal. De alkalmam volt látni a folyosón *Hitler Adolfot* is, aki szegről-végről kollegám volt, mert festőnek indult, sajnos, nem maradt az. Mindkét lapot egy nyomdában készítették és ugyanott készült a *Mein Kampf* első kiadása is. A nyomda tulajdonosa Herr *Müller* több ízben panaszkodott, hogy ettől a Hitlertől nem tudja megkapni a nyomdaszámlát, mindig adós marad. Később — sajnos —, Müller úr megkapta a Mein Kampf nyomdaszámláját.

1929-ben mégegyszer alkalmam volt látni a náci vezetőket, akkor mint párizsi rajzoló elutaztam Berlinbe a Reichstag megnyitására és ott láttam azt, hogy a náci képviselők — 209 tagja volt ennek a pártnak — felöltőben mentek be az ülésterembe, ott hirtelen levetették felöltőjüket és előkerült a náci formaruha. *Akkor ugyanis uniformis tilalom volt Németországban.*

Akkor már a náci párt volt Németország második legnagyobb pártja, amit bizonyít az is, hogy *Loebe* elnök mellett a *Reichstag alelnöke Göring volt, aki azonban akkor még nem volt olyan kövér, mint később, marsall korában és mellkasát sem díszítették a kitüntetések légiói.*

Elmondja a művész, hogy a náci áradat elől Németországból minden művész központjába, Párizsba emigrált és ott közeli barátságba került *Chagallal, Picassóval, Tihanyi Lajossal* és a francia művészeti élet többi vezetőivel. Itt ismerkedett meg *Dezső Alajossal*, akivel a hosszú évek alatt több tucatnyi albumot és a genfi *Palais des Nations* falait díszítő freskókat együtt készítették.

De Párizsban sem tudott sokáig megmaradni, mert a náci áradat ide is utána vonult. Ezért még idejekorán Párizsból New Yorkba tette át székhelyét és ott szintén Dezső Alajossal, akit Dersonak neveztek el, együtt rajzolták a Hitler ellenes karikatúrákat. Ezek először a *Ken* című hetilapban jelentek meg, de az amerikai tőkéseknek nem tetszettek a szerintük háborúra uszító rajzok és ezért lemondták hirdetéseiket így a két rajzoló az utcára került, de *Davis Smort* a lap zsidó kiadója, aki érezte, hogy ezek a karikatúrák a fasizmus ellen harcolnak, mégis biztosított nekik munkát és *így Kelen és Derso heti 3 rajzot készített különböző lapoknak és ezek mind a hitleri fasizmust tűzték ki céltáblául.*

— Életemről mit mondjak még? Háromszor változtattam nevet. *Imrének indultam, Németországban Emmerich lettem, majd Amerikában Emery.* Közben a világ minden vezető politikusát lerajzoltam, illetve Derso barátommal lerajzoltuk. Nem volt az európai politikai életnek az utolsó fél évszázadban olyan megnyilvánulása, amelyen nem vettünk volna részt és ezekről tanúskodnak azok az albumok, amelyek ma már egy kissé a történelemhez tartoznak. Részt vettünk a genfi népszövetségi üléseken is, majd amikor az ENSZ megalakult, annak az értekezletein is és ceruzavégre kaptuk az ott megjelent nevesebb politikusokat. *Egész életemben gyűlöltem a fasizmust, az erőszakot és hogy jókor menekültem Párizsból azt bizonyítja, hogy a Párizsban székelő Gestapo kétszer vitte be volt bejárónőmet és faggatták, hová lettem.* Pedig amikor még *Ribbentrop* volt a párizsi német nagykövet, egy ízben egy csomó német újságíró jött Párizsba, akikkel egy vendéglőben találkoztam. Amikor bemutatkoztam a *Westdeutscher Beobachter* főszerkesztőjének, az így szólt:

— *Maga a Kelen? Tudja, hogy Hitler kancellár magát állította példaképül, hogy ilyen karikaturistára lenne neki is szüksége. Természetesen, ha Hitler Gestapója elkapott volna, tudom nem szerkesztőségbe vittek volna, hanem Dachauba vagy máshová, mint a többi zsidót.*

Megkérdezzük a művészt, milyen érzés volt New Yorkban élni és tudni azt, hogy rokonai, jó barátai Magyarországon a német megszállás alatt milyen életveszélybe kerültek és szülővárosából, Győrből 5200 embert vittek a halálba.

A mindig mosolygó Kelen Imre arcáról lehervadt a mosoly és őszintén így felel:

— *Nézze, megvallom őszintén, bár ezt Ön nehezen fogja elhinni, mi ott New Yorkban nem hittünk ezekben a rémségekben.* Volt egy amerikai újságírónő ismerősöm, aki állandóan tájékoztatott, hogy mi történik Németországban, de nem hittem neki, talán nem is akartam. Hogy ez mennyire így volt, 1945. májusában volt a San Franciscó-i konferencia. Mint minden konferencián ezen is ott voltam Dersóval. A konferencia végén a szovjet filmesek levetítették az Auschwitz felszabadításakor készített filmet. *Láttam a szörnyűségeket és most meakulpázva vallom meg, azt hittem, hogy ez kommunista propaganda.* Akkor hittem el, hogy mire képes a nácizmus, amikor a felszabadulás után húgom levelekben megírta az átélt szenvedéseit. Pedig engem nem ért készületlenül a fasizmus, tudtam mi készül, hisz elég politikai rajzot készítettem az évek során, elég ülést hallgattam végig a Népszövetségben, *de az, ami történt, az minden képzeletet felülmúlt.*

Újabb kérdést teszünk fel, mi okozta azt, hogy ennyi évtizedig távol volt Magyarországtól?

— *1938-ban egy Darányi nevezetű miniszterelnök szülővárosomban beszédet mondott és ebben bejelentette az első zsidótörvényt. Ekkor elhatároztam, hogy ide többé nem jövök vissza. Tudom, ez az ország, ahová most a magyar kulturális szervek meghívására eljöttem, már más ország, ezért is fogadtam el e megtisztelő meghívást.* Örülök annak is, hogy jövőre a Kulturális Kapcsolatok Intézete műveimből gyűjteményes kiállítást rendez és könyvem, a *Peace in their Time* amelynek nyers fordítása *A béke az ő idejükben*, a közeljövőben az angol, német, svéd, indiai, finn kiadás után végre magyarul is megjelenik.

Elmondotta még, hogy hazautazását az is gátolta, hogy 1951-től az ENSZ-nél dolgozott, mint az ENSZ televízió művészeti vezetője és így szabadságot alig vett ki.

Utolsó kérdésünk: milyen impressziókat érzett ennyi idő után az óhazában?

— *Első utam Győrbe, a zsidótemetőbe vezetett, ahol felkerestem szüleim sírját. Apám és anyám sírját sűrű borostyán takarta és a kertész, aki a sírokhoz vezetett felemelte a borostyánszőnyeget és elém tárult édesapám neve: Klein Ignác, megkérdezte, hogy leszedje-e a borostyánt a sírokról. Úgy éreztem ez szentségtörés lenne, így szép, ha borostyán fedi örök álmukat.*

Végül hadd mondjak zsidóságomról is néhány mondatot.

— *Nem tartom magamat jó zsidónak, de mégis büszkén emlékezem vissza egykori barmicvómra és soha nem tagadtam zsidóságomat. És talán arra is büszke vagyok, hogy egyetlen leányom az egyetemen a zsidó vallás történetéből készült a doktori disszertációra és az angol nyelven kívül tökéletesen beszéli a hébert is.*

Zsadányi Oszkár

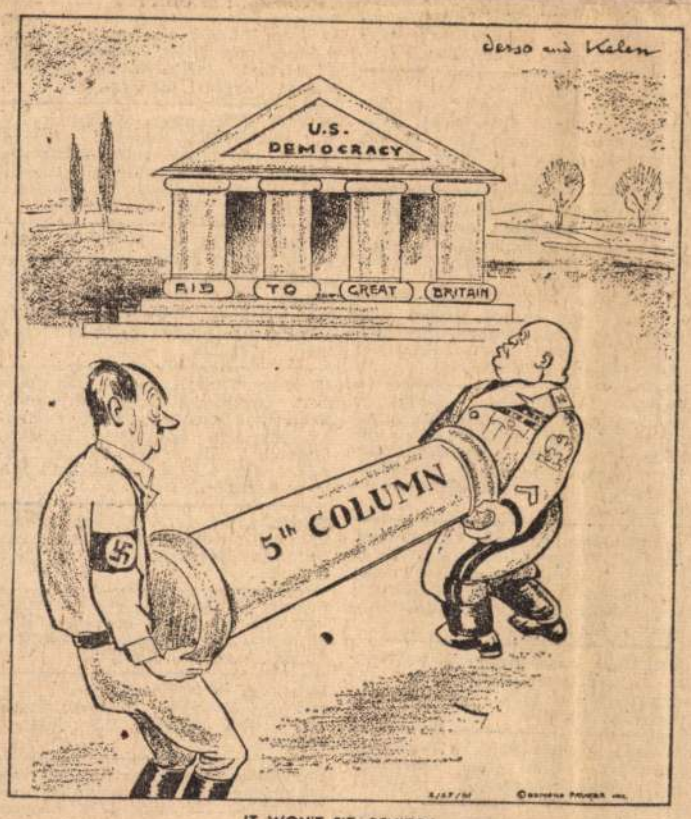

IT WON'T FIT, BENITO!

LAKOSSÁG RÉSZÉRE

központifűtés- és szigetelési munkát végzünk társasházaknak is

Universal Bádogos Szerelő Ktsz

Budapest, VII., Hernád utca 43.
Tel.: 229—603, 223—603, 128—131.

Apróhirdetések

(Közlési díj szavanként 2,— Ft, az első szó duplának számít.) (Üzleti hírdetések díja szavanként 4,— Ft.)

VEGYES

Két nyugdíjas nőtestvér, szobát keres. Magányosnál vagy házaspárnál megegyezéssel, leinformálható. „Földszintes" jeligére kiadóba.

Hittudományi Akadémián tavaly doktorált, civil pályán működő fiatalember lakrészt bérelne, vagy némi készpénzzel lakáslehetőséget keres „Jahve megsegít" jeligére kiadóba.

Belvárosi komfortos, kétszobás, erkélyes, telefonos lakásomat, egyedül lakom. Hatvanas életkorú, házias, egészséges, intelligens hölggyel lakótársi szerződést kötnék. Válaszokat „Alkonyodik" jeligére a kiadóhivatalba kérem.

Hatvanas, intelligens, egyedülálló hölgy társaságát keresi idős, szintén magányos nő. „Jó barátnőt keresek" jeligére a kiadóhivatalba.

Megosztanám lakásomat olyan nőtársammal, ki gyenge látóképességemet pótolja, háztartásomban és közlekedésemben segítene. „Külön szoba 1788" jeligére kiadóba.

Gyakorlott bejárónőt keres fiatal házaspár XIII. kerület 1 szobás lakásába 313—835 du. 5 órától.

Vennék imakönyvet, taleszt vidékről is, levélhívásra. Majorosi, XII., Márvány u. 28.

Szőnyegjavítás, rojtozás, vertcsipkejavítás. Szállítás díjtalan. **Márainé** kézimunkaüzlet. Kispest, Vöröshadsereg útja 170. Telefon: 337—637, délelőtt.

Régi ezüst tárgyait javítja Falk György, Budapest, VII., Majakovszkij u. 13. IV. udvar. Szombaton zárva!

Pulóver, kardigán, ruhakötés, összeállítás, kötött holmik művészi stoppolása. **Reiter** kötőde, V., Kecskeméti u. 1. Tel.: 388—083.

Csillárt, üveg, bronz, facsillárt, állólámpát javítok és vásárolok, romosat is Grünbergerné, VI., Nagymező u. 21. Tel.: 123—881.

Fogsorjavítás megvárható. Vadnai, Wesselényi u. 28. Telefon: 413—935.

Sapkássegédet, sapkavarrónőt állandó munkára felveszünk. Önálló iparosnak részmunkát adnánk. Perczel kalap- és sapkaipáros 9002 Győr, 2 Postafiók: 208.

Diákleánynak szoba kiadó, ideiglenes bejelentővel. Telefon: kettőtizenkettő — háromszázhatvanhét.

HÁZASSÁG

Jó megjelenésű, magas pozicionált diplomás, nőtlen, kocsival, nyaralóval 50 éves, házasságot kötne „Harmónia 9787" jeligére kiadóba.

36/165, barna, teltkarcsú, jó állásban levő, kedélyes, elvált asszony keres 36—45, tartalmas férfit, aki kétéves fiának apukája, neki megértő férje lenne. Telefonszámos leveleket. „Szimpátia 9784" jeligére kiadóba.

Jó megjelenésű 50-es, független férfi, élettársat-házastársat keres, jó megjelenésű, jó kedélyű hölgy személyében. Fényképes levélre válaszolok „Optimizmus 9786" jeligére kiadóba.

Önálló, fiatalos, jólszituált üzletember Pesten tölti szabadságát, szeretné az alkalmat megragadni, hogy megismerkedjen egy jólelkű, csinos, 36—42 éves, intelligens, jó alakú hölggyel házasság céljából. Ha lehet, fényképes választ. „Kettős boldogság" jeligére a kiadóba.

25 éves, jó megjelenésű orvos megismerkedne házasság céljából csinos lánnyal. Fényképes levelekre válaszolok. „Fiorenza" jeligére kiadóba.

24 éves, 173 magas, elvált, érettségizett vagyok. 3 éves fiam, szakmám, lakásom van. Várom önmagára és társára igényes nő levelét házasság céljából. „Az értelemig és tovább" jeligére kiadóba.

ÚJ ÉLET

A Magyar Izraeliták Lapja
Szerkeszti a szerkesztő bizottság

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Budapest, 1075 Sip utca 12.
Telefon 222—829 és 421—335

Felelős szerkesztő és kiadó:
Kecskeméti György
Kiadótulajdonos:
Magyar Izraeliták Országos Képviselete

Előfizetési díjak:
negyedévre 16,50 Ft, félévre 33,— Ft
egész évre 66,— Ft
Külföldre évi 75,— Ft

Postacsekk: 211—848—VIL

Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Indexszám: 25 836

73.2938
Athenaeum Nyomda, Budapest
Rotációs magasnyomás
Soproni Béla vezérigazgató

A zsina

Szeptember 22. Szom
Vájélech. Háftóra: Szai
nap. Elul 26. Szölichaus:
Tisri 1. Raus—Hássónó
Raus—Hássónó II. nap
szakasz. Háázinu. Háft
4. Gödaljóböjt.

Istentis

Szeptember 21. Pén
Szombat kimenetele
tás 5.30. Szeptember
ber 28. Péntek esti g
kimenetele 6.25.

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓHÍGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 SEP 15
ÚJ ÉLET

IMAIDŐK:

	Összes templomok	Rumbach Kazinczy
Szeptember 21. Péntek este	6.00	5.50
Szeptember 26. Szerda		
Raus—Hássónó I. előeste	5.45	5.40
Szeptember 27. Csütörtök		
Raus—Hássónó II. előeste	6.00	6.00
Szeptember 28. Péntek este	5.45	5.35

20/153, fekete, adminisztrációs munkakörben dolgozó lány megismerkedne házasság céljából, korban hozzáillő, komoly gondolkodású fiatalemberrel. „Boldogság 20" jeligére kiadóba.

27 éves, molett, középmagas, elvált tisztviselőnő vagyok. Keresem korrekt, jóérzésű, érettségizett, korban hozzám illő férfi ismeretségét házasság céljából. Lakás van. „Optimista" jeligére a kiadóba.

27 éves, 161 cm magas, fekete, technikus megismerkedne házasság céljából hozzáillő lánnyal. „Őszinteség 9843" jeligére kiadóba.

Házias, jólelkű, intelligens özvegyasszony 70-es magányos férjet keres. „Kellemes igazi otthon" jeligére kiadóba.

55 év körüli intelligens, értelmiségi dolgozó, abszolút korrekt férfival megismerkedne korban hozzáillő, kimondottan jó alakú, csinos, pozicionált állással, lakással bíró özvegyasszony. „Házasság céljából 9596" jeligére a kiadóba.

Bizalmas beosztásban levő, 167 cm magas, 41 éves, barna, káros szenvedélyektől mentes, önhibáján kívül elvált férfi, házasság céljából megismerkedne, teljesen egyedülálló 33—38 éves, független, gyermektelen, szeretetre vágyó özvegy, vagy elvált hölggyel. „Rossz társ nélkül 9779" jeligére, fényképes válaszokat a kiadóba.

26 éves, Csehszlovákiában élő, fiatal leány megismerkedne házasság céljából, korban hozzáillő fiatalemberrel. „Megértjük egymást" jeligére a kiadóba.

38/178, jó megjelenésű férfi hozzáillő nőt keres 28—34 évig, házasság céljából. Öröklakás, gépkocsi van. Fényképes választ „Külföldi nászút" jeligére a kiadóba.

Fiatal, csinos, jólszituált diplomás leány hozzáillő, korrekt, nőtlen harmincas férjet keres, telefonszámos választ „Fortuna 9834" jeligére a kiadóba.

18 éves, szép, csinos, irodai dolgozó leány megismerkedne hozzáillő fiatalemberrel. „Házasság 9833" jeligére a kiadóba.

65 éves, egyedülálló, nyugdíjas értelmiségi, kétszobás összkomfortos lakással keresi 55—60 év közötti egyedülálló teltkarcsú hölgy ismeretségét házasság céljából. „Magas szintű korrektség" jeligére a kiadóba.

Látogatóban vagyok Budapesten. Keresem házias, független, 55 év körüli hölgy ismeretségét házasság céljából. Csak fényképes levélre válaszolok. „Ausztráliai" jeligére a kiadóba.

Belvárosi lakással 25/166, művezető feleségül venne 18—23-ig jóérzésű csinos nőt. „Concordia" jeligére kiadóba.

36 éves, értelmiségi, 178 magas, barna, hozzáillő leány ismeretségét keresi házasság céljából. „Élet" jeligére a kiadóba.

Csinos, jó pozícióban levő, idegen nyelveket is beszélő, 32 éves intelligens lány férjhez menne korrekt, hozzáillő férfihoz. „Igényes 9830" jeligére kiadóba.

56 éves, szép lakással, gyümölcsös nyaralóval, várhatóan 2000 Ft feletti nyugdíjjal rendelkező, még dolgozó banktisztviselőnő özvegyasszony, intelligens, jóérzésű, korban hozzáillő férjet keres. „Kulturált életmód 9597" jeligére a kiadóba.

1910-ben születtem. Szomorúan maradtam egyedül, iparos ember vagyok. Jó erőben, egészségesen. Keresem azt a hölgyet házasság céljából, akinek otthonából hiányzik a segítő kéz, a szív, és a szeretet. Ezt tudnám nyújtani. Levelet „Szép ősz 9826" jeligére a kiadóba kérem.

Szép, csinos, házias, jól kereső, 19 éves húgomnak intelligens férfi ismeretségét keresem házasság céljából. „Vidéki is lehet 9827" jeligére kiadóba.

Megismerkednék humán érdeklődésű nővel, házasság céljából „43 éves" jeligére kiadóba.

38/170, csinos technikusnő lakással, jó körülményekkel hasonlóképp rendezetten élő, független férjet keres. „Újévi üzenet" jeligére kiadóba.

34 éves, 167 magas, közgazdasági technikus, lakással, rendezett anyagiakkal megismerkedne csinos leánnyal házasság céljából. „Jobb élet 9760" jeligére kiadóba.

61 éves, önnyugdíjas, főbérleti lakással rendelkező özvegyasszony vagyok. Keresem annak a nyugdíjas, értelmiségi férfinak ismeretségét házasság céljából, akinek az életéből a szeretet hiányzik. „Rossz egyedül 9593" jeligére kiadóba.

26/166, mérnök megismerkedne házasság céljából kimondottan csinos vidéki vagy budapesti nővel. Sajátkezűleg írott leveleket kérek. „Love story" jeligére a kiadóba.

Keresek 45—50 év körüli, karcsú, szolid, intelligens, mélyérzésű hölgyet házasság céjából, aki szívesen jönne modern pesti otthonomba. Egyedülálló, egészséges, értelmiségi, jólszituált, (havi 5000,—) 60 éves, fiatalos, 163 magas, nemdohányzó, korrekt férfi vagyok. Bizalommal írt fényképes választ „Csak Te hiányzol 9565" jeligére a kiadóba.

Zsidóérzelmű, atlétatermetű, 180 magas, jólelkű, intelligens jól kereső rokonom, hasonló adottságokkal, lakással rendelkező, házias feleségre vágyik 26-ig. „Az életnek értelme van" jeligére kiadóba.

Ötvenhat éves, csinosnak mondható, intelligensebb dolgozó özvegyaszony, főbérleti lakással, megismerkedne hozzáillő férfival házaság céljából. „65-ig" jeligére kiadóba.

44 éves, elvált asszony férjhez menne jobb állású, jó megjelenésű férfihoz. 44—50 évesig. „Vidéki város" jeligére kiadóba.

25 éves, 180 magas, főiskolát végzett fiatalember kéri 24 évesig csinos, intelligens leány kézírásos levelét házasság céljából. Távfűtéses, modern lakás megoldható. „Sors 9546" jeligére kiadóba.

Jólszituált barna, 50 éves fiam keresi 30—40 évesig diplomás, jólelkű, sportot, zenét kedvelő, teltkarcsú hölgy ismeretségét házasság céljából. Részletes választ „Angol nyelvtudás előnyben" jeligére kiadóba.

25 éves, filigrán, csinosnak mondott, tanult, jó állású, anyagiakkal rendelkező lány, férjhez menne, komoly, intelligens férfihoz. Lehetőleg fényképes levelet várok. „Szeretnélek megtalálni" jeligére kiadóba.

Elvált, 33/167 férfi korban hozzáillő nő ismeretségét keresi házasság céljából. „Diszkréció 9539" jeligére kiadóba.

Férjhez adnám VI. éves orvostanhallgató lányomat hozzáillő diplomáshoz. „Találkozás szeptember végén" jeligére a kiadóba.

Lakással, érettségizett, 49/173 kisiparos elvenne negyvenkettőig csinos nőt. „Esküvő 9763" jeligére kiadóba.

Egyedülálló özvegyasszony szeretetet, örömet vinne 70-es férfi elárvult otthonába. „Házastárs 9790" jeligére kiadóba.

BÉLYEGEGYÜJTEMÉNYT
SORÁRUT VÁSÁROL
PADOS BÉLYEGSZAKÜZLET
ADÁS — VÉTEL
VII., NYÁR U. 1. (RÁKÓCZI ÚT 32., SAROK)

Járjon
FEDOSZ
fehérneműben
*
FEDOSZ
a város minden pontján

Kelen Imre

A londoni karikatura világkiállitáson részt vett Dezső Alajos, Kelen Imre és Major Henrik. A kiállitással egy időben kerekasztal konferenciát tartottak, ahol kilen maharadzsa gyült össze. Róluk is készültek karikaturák. Ezekről a karikaturákról mintázta bábjait Kubicsek Rózsi iparmüvész, aki már Párisban is együtt dolgozott a három müvésszel.

Délibáb, Bp. 1936. márc. 21. X. évf. 13. sz. 14-15. lap.

Kelen Imre

A Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállító termében szeptember 1o.-én nyitják meg Kelen Imre és Derso /Dezső Alajos/ kiállitását. A szegedi Móra Ferenc Muzeumban Szabó Zsoltár festőművész szeptember 4.-én, a Studió Galériában Máger Ágnes festőművész szeptember 8.-án a Mednyánszky Teremben Tóth B. László szeptember 9.-én, Sz. Laki Ida festőművész a pécsi Képcsarnokban szeptember 9.-én és Czene Béla festőművész a kaposvári Vaszary Teremben szeptember 9.-én nyitja meg kiállitását. A külturális eseményekkel foglalkozó rovat közleménye.
Élet és Irodalom, Bp. 1976. szept. 4. XX.évf. 36. sz. 8. lap.

Kelen Imre

A Kulturális Kapcsolatok Intézetének Kiállító Termében látható Kelen Imre – Derso (Dezső Alajos, USA) kiállítása.

Tarlatok.

Népszabadság, 1976. szept. 18.

1021

1976. szept. 11. Kossuth 16.oo / / M.

168 óra.

- Kivel érdemes interjút csinálni? A kérdés természetesen rossz, illetve megválaszolhatatlan, mert ez nagyon sokmindentől függ, pl. az apropótól, eseménytől, az ügytől, a körülményektől, egyszóval rengeteg dologtól, kár lenne ezeket most számbavenni. Node, ha valaki olyan embereket ismert, akikről mi csupán a történelemkönyvekből olvashatunk és ha az illető nemcsak beszélt velük hanem le is rajzolta őket és ha ezek a képek ráadásul karikatúrák és ha mindezek tetejébe a karikatúrák készülésének körülményeiről is érdekes történetet hallhatunk?
Kelen Imre politikai karikatúra kiállitása a héten nyilt meg a Kultúrális Kapcsolatok Intézetének kiállitó-termében. A művész 80 esztendős és most első izben állit ki Magyarországon. A rajzokat a már elhúnyt Dezső Alajossal készitették 1919 és 1951 között. Hogy miről, kikről, hogyan és milyen körülmények között ezt mondja el munkatársunknak Király Editnek.

- Ezek a rajzok, karikatúrák, amelyek hires diplomaták, deneráli-sok, sportolók arcvonásait idézik, egyuttal az Ön élettörténe-tét is jelentik, pályáját, amely ha jól készültem egy szamárral kezdődött.

Szamárban

- hm...hm... Kérem, a ~~szamárban~~ én rajzoltam, aztán később Molnár Ferenc, meg Heltai Jenő átvették és elnevezték Áprilisnak.

- Tehát mondjuk akkor el, hogy ez a Szamár merész humoros lap volt 1917/18-ban.

- A Röck Szilárd utcában volt a szerkesztőség és Szenes Béla szerkesztette ha még emlékszik arra az iróra. Én tulajdonképpen ott kezdtem el és folytattam az Áprilisba és akkor a kommuniz-mus alatt itt voltam,

- A Tanácsköztársaság idején,

- Igen, Pesten voltam, aztán elmentem Győrbe, csinéltam egy ki-állitást a győri kommunista vezetőkről. Csináltam kb. 25 rajzot és kb. három évvel ezelőtt megtalálták azokat a könyvtárba.

- Győr a szülőhely.

- Győrbe születtem, Győrbe jártam iskolába reálba és amikor el-kezdtem karikatúrákat rajzolni először sport-rajzokat csináltam futbalistákról, amikor Münchenben laktam és egy svájci sport-

ujság ami még ma is létezik, meghivott engem, hogy jöjjek el Svájcba és ott rajzoljam le az összes futbalistát. Egy napon megérkeztem Lausanne-be, amikor egy vonat jöt Párizsból és hozta Lord Cursont és Pin Carret. Nem értettem és akkor megtudtam, hogy itt van egy konferencia, egy u.n. közép-keleti konferencia. Na most gondoltam magamba éppen olyan könnyü politikai arcokat rajzolni mint futbalistákat és belekavarodtam ebbe. Találkoztam én ott egy magyar karikatúra rajzolóval akit Dezső Alajosnak hivtak. Véletlenül egy hotelban laktunk, szembe az állomással.

- Aztán ebből a találkozásból évtizedekre szóló barátság lett.

- Igen, együtt dolgoztunk egészen 1951-ig. Dezső csak fejből tudott rajzolni. Megfigyelt egy embert, azután csinált 5o skiccet és a végén megtanulta. Én pedig tudtam rajzolni embereket, akik nekem modellt ültek. Ez egy nagy különbség volt.

- Dezső Alajossal csinálták hires albumukat a Népszövetségnek.

- Az első albumot a Lausanne-i konferencián csináltuk 1922-ben. Az három hét alatt elfogyott. Erre azt mondtuk hát ez egy kitünő idea, gyerünk most Genfbe ott van a Népszövetség és attól kezdve mi politikai albumokat csináltunk.

- Kik voltak azok a hires emberek akiket lerajzolt, néhány nevet

- Mindenkit lerajzoltam Mussolini három hete volt kormányon és azt mondta; kérem én nem jöhetek Lausanne-ba konferenciára, mert én onnan ki vagyok tiltva. T.i. Mussolini Svájba emigrált és nem volt pénze és ellopott egy táskát, ezért őt kitiltották.

- Korábban,

- Igen, kitiltották és azt mondta, hogy nem jöhetek ha Lord Curson és Poin Carret akarnak velem beszélni akkor ők jöjjenek hozzám. Rettenetes szaladgálás kezdődött, visszavonni a kitiltást,

- Ez hányban volt?

- // 1922-ben. Gandhit én nagyon jól ismertem, jártam a házába Londonba, a földön ült és volt ott ez a szövőgép és a szoba tele volt festőkkel, akik őt rajzolták, festették.Én mind a két Chamberleint ismertem. Az esernyős Chamberlint és Osten Chamberlaint Ő volt delegátus Locarnoba és amikor aláirták a locarnoi egyezményt én elmentem Londonba, ahol ezt aláirták, ott láttam először Churcillt, Baldwin volt a miniszterelnök, ott mindenki jelen volt akkor, mert ez egy nagy esemény volt, az oroszok később jelentek meg Litvinov volt az első, a lesze-

relési konferencián jelentek meg, aztán beléptek a Népszövetségbe és a fő-delegátus Litvinov volt, De ők résztvettek a Lausanne-i konferencián, a fődelegátus volt Csicserin, emlékszik erre a névre? Én ezeket nagyon jól ismertem, rajzoltam őket és én semleges voltam nem csináltam politikát én embereket rajzoltam. A karikatúráknak az volt a céja, hogy amikor ezek az emberek ahelyett hogy békével foglalkoztak volna csak egymás nyakát vágták el. Én magam a háború ellen voltam és én ma is a háború ellen vagyok, nem szeretem a háborút, én láttam a Monte St Gabriellén a zónát én láttam rettenetes háborúkat, résztvettem benne magam is sajnos, de én békepárti vagyok.

- Itt az előbb már esett szó a karikatúra céljáról, a karikatúra túlzó gúnyos ábrázolás, sőt még Móra Ferenc is azt tartotta, hogy minél gonoszabb annál jobb. Tehát valamiféle gonoszkodás nem kell hozzá?

- Kérem a figurákat, az embereket én nem nagyon karikirozom őket, de azért a karaktert aláhúzom. A rajznak van még egy értelme és az nálam mindig a béke, én a békét szolgálom.

- Hogy lett a karikaturistából az ENSZ tv-társaságának vezetője?

- Behivtak, hogy én legyek egy ilyen politikai tanácsadó és én ezt csináltam 8- 10 hónapig és a végén azt mondták hát most mát te mindent tudsz a televizióba, most veszünk gépeket és Te leszel az igazgató.

- Az ENSZ-nél mint a tv-társaság igazgatója ismerkedett meg néhány magyar ujságiróval is, igy ennek a müsornak a szerkesztőjével is ha jól tudom Ipper Pállal.

- Én az Ippert ismertem, hiszen Ő követte az ENSZ-et, aztán ismertem azt a győri fiút Polgárt

- Polgár Dénest?

- Igen Polgár Dénest, én is odajártam a sajtó osztályra ahol ők is voltak.

- A 80 esztendős Kelen Imrének kitünő memóriája van, minden eseményre, minden szituációra és minden névre emlékszik Vham berlaintől a mi felelős szerkesztőnkig Ippar Pálig. Amit nem egészen értettem valami olyasmit mondott, hogy követted, mármint Te követted New Enteszt,

- Ez egy ilyen kivsit angolos visszafordítás, vagyis az ENSZ-ből is tudósitottam.

- Hogyan, milyen körülmények között ismerkedtetek Ti meg?

- Büszkén vallhatom, hogy Kelen Imre az elődöm volt, már nem a karikatúrában, hanem az ENSZ rádióban. T.I. amikor én 1963-ban kikerültem az Egyesült Államokba, akkor egyidejüleg az ENSZ hez akreditáltak mint magyar rádió tudósitót és az ENSZ rádió magyar nyelvü müsorát is szerkesztettem. Előttem Ő szerkesztette. Ennek röviden az a története, hogy egy 1948/49-es ENSZ közgyülési határozat értelmében minden olyan országnak a nyelvén, amelyik szerepel a Biztonsági Tanács napirendjén, az ENSZ-rádiónak müsort kell sugároznia.

- Tehát igy magyar nyelven is.

- Igen, volt magyar nyelven is. Ezt akkor különböző emigránsok csinálták utoljára Kelen Imre. Amikor aztán a Magyar Népköztársaság és az ENSZ közötti kapcsolatok javultak elsősorban 1963-ban történt ebben jelentős fordulat, akkor U Thant főtitkár fölajánlotta a Magyar Kormánynak, hogy küldjön ki Magyarországról valakit és akkor nem lehet olyan kifogás, hogy emigráns csinálja. Tulajdonképpen igy kerültem ki. Amikor kikerültem Kelen Imrétől vettem át az ENSZ rádió magyar nyelvü müsorának szerkesztését.

- Köszönöm szépen. Ugy gondolom kedves hallgatóink, hogy érdekes volt a kiegészités az elhangzott riporthoz.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720
1976 SEP 25
MAGYAR HÍREK
Kelen Imre
karikaturista
1021

Történelemírás karikatúrákkal

Kelen Imre budapesti kiállítása

A 80 éves Kelen Imre nevét és műveit Genftől New Yorkig jól ismerik. Most budapesti kiállításán találkoztunk.

Magas, szikár férfi, tartása kissé görnyedt, talán saját éveitől, talán a történelem viharos korszakaitól. Tekintete a borzas szemöldök alatt, egyszerre metsző és gyöngéd.

Az életéről mesél, arról, hogy 1919-ben eltávozott Magyarországról, 1938-ban pedig eltávozott Európából. Elviselhetetlen volt számára az erőszak, a butaság, az embertelenség: fizikailag elment előle. De szellemét tovább izgatta, s arra ösztönözte, hogy véleményét a világ elé tárja, mint pompás gúnyrajzokat.

A győri születésű fiatalember első karikatúrái 1917-ben, a Szamár című élclapban jelentek meg, húsz évvel később pedig már ő a Népszövetség „udvari karikaturistája".

— Amikor Magyarországról Svájcba mentem, először egy zürichi sportlapnál dolgoztam. Lausanne-ban véletlenül találkoztam Poincaré-val és rájöttem, hogy semmivel nem nehezebb politikusokat rajzolni, mint sportolókat.

Nehéz, vagy sem — ő mindenesetre százszámra ontotta a politikai gúnyrajzokat, amelyeknek alsó csücskén attól kezdve a Kelen and Derso szignálás olvasható.

Derso (Dezső Alajos) a barát és művész-társ, már nem él. Kelen Imre azt mondja:

— Nem tudom, mikor halt meg, rossz dátumokra nem szoktam emlékezni.

Valóban ő nem emlékszik, hanem emlékeztet. — Versailles 1919, Genovai Konferencia 1922, a Népszövetség Biztonsági Tanácsa 1923—24, Genfi Testamentum 1931 — most megelevenednek a terem falain.

A legtöbbet olvasható dátum: 1938, Népszövetség. A nagy szatirikus, Bernard Shaw jut eszünkbe és talán legkeserűbb alkotása, a Genf 1938. Shaw szabálytalan színművében felvonulnak a későbbi szörnyű történelmi dráma előjátékának szereplői, s ugyanezeket a gyászos figurákat láthatjuk, azonos felfogásban, Kelen and Derso képein. Kelen, pályája folyamán, rengeteg híres és hírhedt nagyemberrel találkozott. Hogy Bernard Shaw-val találkozott-e valaha, nem tudom. De hogy ugyanazt a „Genf 1938"-at vetették papírra — az egyik a szavak, a másik a képek erejével — az bizonyos.

Mindez elmúlt, a képeken ágáló „nagyembereket" már rég megfelelő méretükre zsugorította a történelem — a rajzok láttán mégis megborzong az ember. Pedig milyen mulatságosak!

Például Chamberlain mint „angol szabó" buzgólkodik és ruhát próbál Hitlernek! Vagy Göring kecses pózban a Horst Wessel Lied-et fújja, Hitler pedig finomkodóan lejti a menüettet. És milyen mókás a Genfi Körhinta 1938: a ringlispil állatfiguráin egy-egy politikus nyargal körbe. Igen, roppant mókás, ha az ember nem érezné, hogy ez a szédítő körhinta csaknem pusztulásba rántotta a világot.

A képekről fintorgó panoptikum-tenyészet ma történelem. A rajzok nagyrésze Genfben, az Egyesült Nemzetek Szövetsége palotájának üvegszekrényeiben található, a többit most készül megvenni az ENSZ könyvtára. A híres genfi Bavaria sörcsarnokot sokan csak azért keresik fel, hogy megnézzék Kelen and Derso ott kifüggesztett 150 karikatúráját.

A világ pedig, amelyért Kelen Imre egész életében harcolt a jelenségek mögé hatoló tekintetével és a szelleme szülötteit fáradhatatlanul megelevenítő ujjaival — ez a világ már megvalósult. Ebbe a világba látogatott haza az idős művész, itt öleli magához a kiállításra özönlő régi barátait, ifjú tisztelőit.

Soós Magda

A Kulturális Kapcsolatok kiállítási termében Boldizsár Iván megnyitja a kiállítást. Mellette Kelen Imre LENT: A kiállítás egy részlete: gúnyrajz Hitlerről

Gábor Viktor felvételei

A budai „Lottó" áruház a KIPSZER tervei alapján épült

Egy központi fejlesztés

KÖNN

Ma már tantermeket fog közre ez az acélszerkezet egy veszprémi új lakótelepen. Ezt az épülettípust az Építéstudományi Intézet dolgozta ki

Ezt a présszót is könnyűszerkezetes építési móddal építette a Fémmunkás Vállalat LENT: A Fémmunkás Vállalat egyik könnyűszerkezetes gyártó csarnoka, ahol a hasonló üzemcsarnokok részére az acél idomokat készítik

MTI felvételek

Egyre-másra épülő lakótele
ipari létesítmények, gabonatá
és városaink lépten-nyomon
lyen töménytelen feladat hár
Munkásai, mérnökei, vezetői
ság előtt, s mi tagadás, soksz
ménnyel. Mert bár e fontos i
hatatlan, az is igaz, hogy te
következően gyorsasága, vala
egyelőre elmarad az igényel
gazdasági feladata, hogy meg
nyek és lehetőségek jobb ös
egyik napról a másikra nem
például az építőipar gépesíté
színvonalát illeti, bizony év
hoznunk. Emellett sok gond
pasztalható jelentős munkaer
kell attól tartanunk, hogy c
megoldást gondjainkra. Hisze
építése forradalmasította a h
téve, hogy eddig idehaza s
ütemben épüljenek új otthon
zetes építésmód egyre gyors
hogy a közeljövőben már az
hogy a lakótelepeken késve
kolák, üzletek. Ettől a nálun
technológiától azt is várjuk,
egyéb ipari, mezőgazdasági é
gyorsabban készülnek el. — S
csak gyorsabban, hanem kev
sével.

De mi is az a könnyűszerk
tevékenység, amely a maltero
ad a munkás kezébe, aki külö
műanyag-elemekből állítja
lóan, mint gyermekeink teszi

1970-ben született kormán
zetes építési mód hazai elterj
belül mintegy másfél milli
könnyűszerkezetes épületelem
nálkozott: külföldi licenc vás
szerek hazai kifejlesztése. A
bizottság mindkét utat járha
gatást és kedvezményes hi
részvevő vállalatoknak, és j
vásároltunk három licencet,
már jól beváltak, névszerin
amelyet iroda-, öltöző-, iskola
alkalmaznak majd, az ango
ipari csarnokokat lehet gyo
felépíteni, valamint a szintén
iskolák és kórházak építésé
a licencek természetesen ne
vásárlásuk után az építőipa
zá kell igazítani őket a hazai
az úgynevezett hasonítás ha

Az a számos könnyűszerk
elkészült hazánkban, jobbár
ciója. Különösen két vállala
értékes tapasztalatokat. Egy
amely több évtizedes épületl
tűnően kamatoztathatta az ú
gyományos épülettípusok ré
olyan elemeket, amelyek a k
is felhasználhatók. Budapest
— például az Intercontinenta
találhatók alumínium ablak
Ipari csarnokok könnyűszer
be és nyertek meg pályáz
épületváz gyártó sort szerelte
Köztársaság-beli és francia
mon a Hejőcsabai Cementgy
vekben is találkoztam üzem
sabban készültek el, mintha
volna, és szépek, mutatósa
ma már exportál is, mégpedi
jetunióba, a KGST-országo
cellulózkombinátba például

— Most azon dolgozunk —
vállalat műszaki vezérigazga
elemeket minél többféle kö
alkalmazni tudjuk. Ugyan
építünk ezzel a módszerrel,
szervizeket, üzleteket is.

A másik jelentős hazai k
szert a Könnyűipari Szerel
dolgozta ki.

Wild Tibor, a közgazdasá

— Az első könnyűszerk
gunknak építettük, és azót
először minden új módszert
gyártják az úgynevezett té
ember által is könnyűszerr
hető acélidomokat, amelyek
ható kötőelemekkel csavaro
helyiségek, üzemcsarnokok,
mennyiségben kiállítási csa

a független kisgazdapárt felé, amely akcióját teljes erővel folytatni fogja.

A Kék könyv

A hirlapiró: Mi a véleménye Excellenciádnak a kormány által kiadott *Kék könyvről?*

Eckhardt: A Kék könyv nagy megelégedéssel konstatálja a Gömbös-kormány eddig elért sikereit és érdemdús tevékenységét. Ezzel szemben a képviselőház egyik legutóbbi nyári ülése során *maga Gömbös Gyula is azt mondotta, hogy eddigi tevékenységének eredményével nincs megelégedve.* Én ez egyszer igazat adok Gömbös Gyulának és a vita eldöntését a két érdekelt félre bízom. Az országban kétségtelenül rendkívüli elkeseredést váltana ki, ha a mai helyzetben azt hirdetné a kormány, hogy viszonyaink javítása érdekében mindent megtett. Ez azt jelentené, hogy a helyzeten nem is szándékozik változtatni. A kormány szempontjából is bölcsebb dolog tehát elismerni az eddigi kormányzás eredménytelenségét.

Merre tart a kisgazdapárt?

A hirlapiró: Milyen irányba óhajtja Excellenciád terelni Magyarország jövő politikáját és mit válaszol arra a felvetett kérdésre, hogy *jobbra, vagy balra visz-e a független kisgazdapárt útja?*

Eckhardt: A független kisgazdapárt születésének első percétől kezdve jobbról és balról egyaránt jelentékeny támogatást és csatlakozásokat kapott. *A független kisgazdapárt útja nem visz se jobbra, se balra, hanem egyenesen előre, a magyar nép megerősödésén keresztül, a magyar feltámadás felé.* Ezzel szemben áll a görbe út, amelyet nevezhetünk jobboldalinak, vagy baloldalinak, csak egyformán lefelé visz a lejtőn toronyirányában a pocsolyába. Az egyenes út marad számunkra a jövőben is az egyetlen irány.

Mért beszél Eckhardt oly sokszor Gömbös „bukásá“-ról

A hirlapiró: Mire alapítja Excellenciád azt a kijelentését, hogy a Gömbös-kormány immár megbukott és távozása csak rövid idő kérdése?

Eckhardt: Ezt a megállapítást a magyar közvélemény és közfelfogás ismeretére alapítom, amelynek színvonala magasan fölötte áll annak a síknak, amelyen Gömbös Gyula kormányzati tevékenysége mozog. A közvélemény nem törődik bele a színvonalnak ebbe a leszállításába és igen nagy erővel reagál ezzel szemben. De látom a parlamentben, a felsőházban, sőt magában a többségi pártban is a teljes kiábrándulást, amely immár nemcsak hangulatokban, hanem nyilatkozatokban és a legelső adandó alkalommal tettekben is meg fog nyilvánulni és lehetővé fogja tenni az országnak a visszatérést a politikai műveltségnek arra a színvonalára, amelyről soha senki kedvéért nem volt hajlandó letérni. A nyáron ez az ellenállás már a vármegyékben is többfelé nyilt kifejezésre jutott. De büszkén állapíthatjuk meg azt is, hogy az ország közigazgatása is jelentékeny részben szembefordult az élharcos- és párttitkár-uralommal. Kormányzatnak még sohasem volt keskenyebb alapja, mint a mainak, amely a nemzeti társadalom minden rétegét rendre elidegenítette magától és uralmát ma már kizárólag pillanatnyi hatalmának kíméletlen alkalmazásával és egy semmiesetre sem népi forrásokból táplálkozó, fizetett pártszervezet egyoldalú működtetésével tartja fenn. Drótkötélen mozog ma már a kormányzat, ekvilibrista mutatványokat még bemutathat, de berendezkedni, dolgozni és kormányozni ilyen alapon nem lehet.

És hogyan látja a helyzet megoldását?

A hirlapiró: És mit jelent Excellenciádnak az a kijelentése, hogy pártja a hatalomra tör és hajlandó átvenni a kormányzást?

Eckhardt: Semmi többet, mint azt a természetes és kötelességszerű elhatározást, amely *minden ellenzéki pártot át kell hogy hasson, hogy nemcsak bírálat és ellenőrzés formájában, de az alkotó munka jegyében is képes és kész elveit szolgálni.* E szándék hangsúlyozott bejelentésére pedig azért volt szükség, mert a legutóbbi esztendő tapasztalatai meggyőztek arról, hogy a magunk politikáját másokon keresztül megvalósítani nem tudjuk. E bejelentés tehát precízen azt jelenti, hogy *a hatalomból annyi részt követelünk magunknak, amennyi pártunk erejénél fogva alkotmányosan megillet bennünket. De semmi körülmények között sem jelenti azt a szándékot, hogy bármely más pártot, amelynek az országban komoly jelentősége van, az alkotó munkából kizárni* vagy pláne a magunk pártja számára egyoldalú pártmonopóliumot biztosítani akarnánk.

A hirlapiró: Tehát koncentrációs kormányra gondol itt Excelleneciád?

Eckhardt: A mai parlamenti helyzetben másra nem is gondolhatok. *Mindent meg fogok tenni, hogy az ország nyugodt kormányzását a jelenlegi parlamenttel elősegítsem.* A parlament feloszlatásának szükségességét csak abban az esetben állítanám politikánk homlokterébe, ha meggyőződnék arról, hogy a jelenlegi parlamentben ez a törekvés nem érhető el.

A hirlapiró: Mely pártokra gondol Nagyméltóságod egy *koncentráció esetén?*

Eckhardt Tibor: Erre a kérdésre nem én vagyok illetékes válaszolni. A Gömbös-kormány bukása esetén az államfő feladata lesz mérlegelni az eshetőségeket. A mi feladatunk csak az lehet: őszintén kifejteni a magunk felfogását, megjelölni azokat az elvi kereteket, amelyeken belül a mi részvételünkkel ilyen koncentráció lehetséges. E tényállás mindenkint megnyugtathat, mert mi minden körülmények között a helyesen értelmezett nemzeti egység érdekében fogunk dolgozni.

Sajó Sándor.

RÁDIÓ

A magyar—csehszlovák labdarúgó mérkőzés

Szombat:

Budapest I.: **4.00** »Amig a fonalból őszi divat lesz«. — **5.20** Cigányzene. — **7.05** Jazz. — **7.40** Móricz Zsigmond felolvasása. — **8.10** Kilián Zoltán hangjátéka. — **10.35** Budapesti Hangversenyzenekar.

Budapest II.: **5.25** Mit üzen a rádió. — **6.05** Cigányzene. — **6.45** Jazz. — **7.10** Gazdasági félóra. — **7.45** Keller Ernő zongorázik.

Vasárnap:

Budapest I.: **10.00** Református istentisztelet. — **11.00** Szentmise. — **12.30** Operaházi zenekar. — **1.45** Hanglemezek. — **2.45** Egészségügyi kalendárium. — **3.00** Földmivelésügyi minisztérium rádióelőadása. — **3.50** Szalónzene. — **4.10** Rácz Kálmán előadása. — **5.00** A magyar—csehszlovák válogatott labdarúgómérkőzés második félideje. — **6.00** Szendy Lajos zenei paródiái. — **7.35** Tárogató. — **8.00** Szitnyay Zoltán elbeszélése. — **8.30** Budapesti hangversenyzenekar. — **10.30** Jazz. — **11.15** Cigányzene.

Budapest II.: **12.40** Cigányzene. — **3.00** Dohnányi Ernő zongorázik. — **3.45** Máthé Elek dr. előadása. — **4.15** Szalónzene. — **4.40** Szerb Antal előadása. — **6.35** Szalónzene. — **7.40** Joó Tibor előadása. — **8.05** Hanglemezek.

KELEN ÉS DEZSŐ MENÜKARTYÁJA

a népszövetségi ujságirók genfi díszebédjén. A berajzolt szöveg fordítása a következő:

Salamon példabeszédei

7.14. Enyém a tanács és a siker. Én vagyok a bölcseség, enyém az erő. Általam uralkodnak a hatalmasok és a nagyok, mindazok, akik a földön ítélkeznek. **8.32.** Most pedig fiaim, hallgassatok reám. Hallgassatok, mert kiváló dolgokat fogok mondani. **10.9.** Aki szemét hunyorítja, bosszúságot okoz, akinek bölcs a szíve, az elfogadja intelmeimet. **11.4** A javak semmit sem fognak érni a harag napján. **10.10** Leleplezik azt, akinek útjai tekervényesek. **16.30.** Aki ajkait összeszorítja, rosszat követ el. **11.25.** Aki öntöz, az megöntöztetik. **13.6.** A gúnyolódó keresi a bölcseséget, de nem találja. **14.12.** Vannak utak, melyek egyenesnek látszanak, de a halálba visznek. **15.17.** Többet ér egy tál fű barátsággal, mint egy hizlalt ökör gyülölködéssel. **16.14.** A király haragja a halál hirnöke, de a bölcsek nyelve gyógyít. **21.14.** A titkon adott ajándék elcsitítja a haragot. A kebelbe csúsztatott adomány elcsitítja a legvadabb dühöt is. **9.12.** Ha gúnyolódol, magad vallod kárát.

Boldog az, aki meghallgat engem, aki mindennap kapuimban virraszt, aki házamnak küszöbét őrzi.

*

Az alsó szöveg: A Népszövetségnél akkreditált ujságirók nemzetközi szövetsége. Dezsöné a XVI. közgyülés alkalmából. Menü: dinnye, Celestine de sole mireille. Borjú piccatta vesével és paradicsommal, Pommes Mont d'Or, saláta, sajt, őszibarack. Genf, szeptember 19. Les Bergues — Amphitryon.

Nyilttér

E rovatban közöltekért nem vállal felelősséget sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal.

Ebben a rovatban a hirdetések ára milliméter-soronként hétköznap 70, vasárnap 80 fillér. A legkisebb hirdetés ára 7, illetve 8 pengő.

Étvágytalanságnál, gyomorhurutnál, gasztrikus láznál, bélrekedésnél, emésztési renyheségnél, anyagcserezavaroknál, csalánkiütésnél és bőrviszketésnél a természetes **Ferenc József** keserűvíz rendbehozza a gyomor és a belek működését s megszabadítja a testet a felgyülemlett rothadó anyagoktól. Az orvostudomány számos úttörője megallapította, hogy a **Ferenc József** víz abszolút megbízható hashajtó, s ezért az emésztőszervek megbetegedéseinek kezelésénél állandóan alkalmazható.

Ma nyílik a téli
Bristol Bar
Inez Andrea
párizsi dizőz.
A zongoránál: **Nádas Béla**

Ma nyitja
a **Metropole**
ujjávarázsolt, hangulatos
télikertjét
Minden délután és este
TÁNC
ILNICZKY rádió-jazz
Bányai – **Czauner** énekel.
A sörözőben: **Bura Sándor**
utólérhetetlenül muzsikál

Asztalosok, bútorkereskedők figyelmébe
Megjelentek a legmodernebb
mintakönyvek
Egy-egy füzet .... ára **6.– pengő**
Konyha, előszoba, hall, Kisbútorok, Hálók, Ülőbútorok (rekamier stb.). Ebédlők. Kombinált szekrények. – Ezenkívül színes kivitelben különféle bútormintalapok... 12.— pengőtől 25.— pengőig.
Kapható Az Est könyvesboltjában, Erzsébet körút 18-20

Beszélgetés Eckhardt Tiborral a politikai helyzetről

— *Az Est tudósítójától* —

A parlament nyári szünete előtt néhány héttel Eckhardt Tibor nyilatkozott *Az Est*-ben az ellenzék együttműködésének lehetőségéről. A nyilatkozatra annakidején gróf Bethlen István ugyancsak nyilatkozott *Az Est*-ben, de a hosszú nyári szünet miatt abbamaradt az akció. A képviselőház összeülése előtt újból felvetődött az ellenzék együttműködésének a gondolata. Az elmult hetekben megjelent gróf *Bethlen* István, *Rassay* Károly és gróf *Zichy* János nyilatkozata, amelyekben meglehetősen tisztázták az ellenzék együttműködésének lehetőségét.

Munkatársunk felkereste *Eckhardt* Tibort, a független kisgazdapárt vezérét, hogy a három politikus nyilatkozatára mi a válasza. Kérdést intéztünk Eckhardt Tiborhoz, hogy *hogyan látja most már gróf Bethlen István, Rassay Károly és Zichy János nyilatkozatai után az együttműködés lehetőségét,* tekintettel arra, hogy az eleki választáson már meg is történt tulajdonképpen a kereszténypárttal való együttműködés.

Az ellenzéki pártok együttműködése

Eckhardt Tibor: Kétségtelen, hogy az említett három mértékadó nyilatkozat után most már meg lehet állapítani, milyen pontokon lehetséges az együttműködés a különböző ellenzéki pártok között. Ezért szeretném ezt pontokban felsorolni.

1. Az összes ellenzéki pártok között *egyetértés áll fenn abban a tekintetben, hogy nem támadjuk egymást, hanem a kormány bírálatára koncentráljuk ellenzéki tevékenységünket* és megakadályozni iparkodunk az olyan szándékokat, amelyek az ország alkotmányos szabadságát és törvényeink uralmát fenyegetik.

2. Ebből azonban az elhangzott nyilatkozatok után ma már egy pozitív célkitűzés is következik, mégpedig: *az alkotmány védelme,* helyesebben az alkotmány védelmének szükségessége, vagy még helyesebben: *a nemzeti önkormányzat kiépítése érdekében követendő ellenzéki harc.*

— A kormányzat most, hogy diktatórikus törekvéseinek a megvalósításához nyilvánvalóan nincs elég ereje, tagadja a diktatórikus szándékokat, beharangozott törvényjavaslatai azonban bár részletekben, de mégis egy párt, sőt egy egyén diktatúrájának a kiépítését volnának hivatva előmozdítani. Részletekben óhajtja a Gömbös-kormány letördelni azokat a még meglevő csekély önkormányzati lehetőségeket, amelyek a nemzeti társadalomnak megmaradtak és helyükbe a központi akarat korlátlanságát helyezni. Meg vagyok győződve arról, hogy az egész ellenzék mint egy ember fog szembefordulni ezzel a szándékkal, bármely ponton jelentkezzék is az. *Ezekben a kérdésekben tehát máris fennáll az ellenzéki együttműködés és szolidaritás még akkor is, ha forma szerint ebből a célból egyelőre nem történtek lépések.*

3. Szolidárisak az ellenzéki pártok abban is, hogy *Gömbös Gyula nemzetvezéri előjogait és a nemzeti egységnek pártpolitikai alapon való értelmezését határozottan és végérvényesen elutasítja.* A közvélemény egyhangú helyeslése mellett mutattam már rá ismételten arra, hogy *a nemzetnek régtől fogva megvolt, ma is megvan és a jövőben is meglesz a hivatott vezére és ez: Horthy Miklós, Magyarország kormányzója.* Pártvezérek lehetnek az országban, a nemzetnek azonban más vezére nem lehet, nem is szabad hogy legyen, mert a pártok felett álló, nagy nemzeti összefogásnak az esélyei, lehetőségei ezzel nem erősödnének, hanem csökkennének, sőt lehetetlenné válnának. Ugyanígy nem képzelhető el nemzeti egység egy pártnak nyujtott privilegizált helyzet alapján sem, amikor *az élharcosok több megtiszteltetést és jogot arrogálnak maguknak, mint amennyi törvényeink szerint jár nekik.* Az élharcos privilégiumokkal szemben a magyar törvény a polgári jogegyenlőséget hirdeti és nemzeti egység csak jogegyenlőség alapján képzelhető el. Az az irányzat, amely ilyen elferdült véleményeket megtűr, a törvénytiszteletet ingatja meg. Semmise fenyegeti ma a nemzeti egységet, egyedül *a nemzeti egység pártjának erőszakos és elfogult szervezési módszere,* amelyre egy volt egységespárti képviselő kilépőlevelében éppen e héten nagyon helyesen mutatott rá.

ECKHARDT TIBOR

4. Ezeken az általános szempontokon felül, amelyeket pláne az elhangzott nyilatkozatok után, gondolom, valamennyien, akik az ellenzéken vagyunk, egyformán kötelezőnek ismerünk el magunkra nézve, *fennáll még konkrét kérdésekben a konkrét együttműködés lehetősége, sőt felfogásom szerint szükségessége is. Ideszámítom elsősorban a titkos és becsületes választójogi reformot.* E kérdésnek közmegnyugvásra való megoldása és ezzel a napirendről való levétele elsőrendű nemzetpolitikai feladat és belső nyugalmunk, konszolidációnk elérésének egyedül lehetséges eszköze. A diktatórikus törekvések is örökre megszünnek, ha egy őszintén megnyilatkozó közvélemény független törvényhozást hoz létre a végrehajtó hatalom mellett. A végrehajtó hatalom túltengése és egyoldalú befolyása a törvényhozás összeállítására tette egyedül lehetővé a diktatorikus törekvéseket. Tudom, hogy egy erős kormányzat: nagy nemzeti érdek. Nem is szabad tehát a kormányzatnak a végrehajtó hatalom körében való eredményes tevékenységét gyengíteni, vagy csökkenteni, de el kell határolni a végrehajtó hatalmat. Nem lehet ezt a törvényhozás fölé helyezni és ezenfelül a végrehajtó hatalom törvénytelen tevékenységének bírói szankciókkal is elejét kell venni. A nemzeti közvéleményt híven kifejező törvényhozás erős, központi hatalom, független és páratlan bíróság: ez a három pillére van az alkotmányos életnek és a Gömbös-kormánynak ezen elvek ellenére kifejtett tevékenységét a legnagyobb nemzeti érdekek szempontjából kell meghiusítanunk. *Örömmel állapítom meg, hogy a választójogi reform kérdésében is is megvan az a megértő magatartás az ellenzéki oldalon, amely egy közös választójogi platform megteremtését remélhetőleg lehetővé fogja tenni.*

Makacs székrekedés, vastagbélkatarrus, puffadás, vértorlódás, anyagcserezavarok, sárgaság, aranyeres csomók, csípőfájás eseteiben a természetes **Ferenc József** keserűvíz — reggel és este egy-egy kis pohárral bevéve — rendkívül becses háziszer. Klinikai megfigyelések tanusága szerint a **Ferenc József** víz még az ingerlékeny belű betegeknél is gyorsan, biztosan és mindig enyhén hat, úgy, hogy spasticus obstipationál is alkalmazható.

Az együttműködésben a kormánypártnak is részt kell vennie

— Ez *az együttműködés azonban nem korlátozható csupán az ellenzékre.* Régi felfogásomhoz híven megismétlem, hogy *ebben az egységespártnak is feltétlenül részt kell vennie,* hacsak nem akar az egész nemzeti közvéleménnyel szöges ellentétbe jutni. *Mi nem a nemzeti egységes pártja ellen folytatunk harcot.* Gömbös Gyula indított harcot a parlamentarizmus ellen és mi a nemzeti élet e nagy értékét védelmezzük. Hosszú idő óta állandóan ezen az alapon próbáltam megegyezni a kormánnyal a választójogi reform kérdésében, békés úton. Nem akartam ebben a kérdésben harcot. Minden mértékadó tényezőt pártközi megegyezésre hívtam fel ismét és ismét. A független kisgazdapárt messzemenő koncessziókat is hajlandó volt tenni, csakhogy egy jelentékeny lépést mehessük végre előre. *Nem rajtam és nem a független kisgazdapárton mult, hanem a Gömbös miniszterelnök úr által ünnepélyes formában tett kötelező igéret megszegése az egyetlen oka annak, hogy éles belpolitikai harc indult meg e kérdés körül, amely harc nem szünhet meg, hanem csak fokozódni fog mindaddig, amíg a becsületes megoldást el nem érjük ebben a kérdésben.*

A pártközi béke feltételei

A hírlapíró: Excellenciád tehát a Treuga Dei előfeltételének tekinti-e a választójogi megegyezést és hogyan képzeli ezt elérhetőnek a mai helyzetben?

Eckhardt: A Treuga Dei gondolatát illetékes hely mereven elutasította és így ennek a komoly, hazafias aggodalom által diktált javaslatnak gyakorlati jelentősége ma már nincs. De választójogi megegyezést, vagy bárminő belpolitikai békességet csak olyan körülmények között tudok elképzelni, amelyek lényegesen eltérnek a jelenlegi helyzettől. *Nyugalom a belpolitikában csak abban az esetben lehetséges, ha egyrészt az ellenzék tájékozva van a kormány szándékairól és ezekben a nemzet szempontjából komoly veszélyt nem lát,* másrészt ha evégből olyan tényezőkkel lehet kötelező megbeszéléseket folytatni, akik saját kijelentéseiket mindenkor állják. Gyakran kijelentettem már, hogy a nemzeti egység pártjával ilyen természetű megbeszélések, sőt megállapodások kötését lehetségesnek, sőt kívánatosnak is tartom. Gömbös Gyula azonban maga zárta el önmaga számára a pártközi megegyezések útját azzal, hogy egyrészt *a legalényegesebb kérdésben kötött megállapodást nem tartotta meg,* másrészt a jövőre vonatkozólag is kijelentette, hogy *igéretét flegmatikusan félre fogja tolni, valahányszor ezt a nemzet érdekében levőnek látja.* Köztudomású, hogy Gömbös Gyula saját miniszterelnökségét elsőrendű nemzeti érdeknek tekinti. A politikai felfogásnak ezen a színvonalán találkoznunk azonban nem lehet és nem is szabad. Röviden tehát: *a pártok között megvan a Treuga Dei lehetősége, a Gömbös-kormánnyal szemben azonban nincs.*

A külpolitikai helyzet és a belpolitikai béke

A hírlapíró: A külpolitikai helyzet kiéleződése nem kívánja-e meg a belpolitikai békét mindezek ellenére is?

Eckhardt Tibor: Magam is azon a véleményen vagyok, hogy *a külpolitikai helyzet nehéz és úgy lehet, a közeljövőben még komplikáltabbá válik.* Az elemi észszerűség tehát valóban azt követelné, hogy olyan kormány álljon az ország élén, amely belpolitikai nyugalmat tud biztosítani és az állandó nyugtalanság és izgalom jogok okait kizárja. *Híve vagyok tehát a pártok közötti együttműködésnek a belpolitikában, rendíthetetlen híve vagyok és maradok a nemzetközi együttműködésnek a külpolitikában.* Belpolitikailag elutasítom a pártdiktatúrát, de nem vagyok híve külpolitikai értelemben sem semmiféle egyoldalú szövetségi politikának, pláne, ha az a nemzetközi együttműködéstől eltávolít vagy abból kizár bennünket.

Nemzetnevelés és szervezés

A hírlapíró: Mi az oka a független kisgazdapárt rendkívüli intenzitású aktivitásának az országban és *mi az oka Excellenciád hetenkint megújuló személyes tevékenységének?*

Eckhardt: Meggyőződésem, hogy a *diktatórikus törekvések ellen nem elég a parlamentben harcolni,* hanem felvilágosodott és éppen ezért mérsékelt közvélemény megteremtésére kell törekedni, ha egyrészt a diktatórikus törekvéseket, másrészt a forradalmi reakciókat ki akarjuk zárni. Nemzetnevelés és szervezés a célja ennek a tevékenységnek, amely egy felvilágosodott közvélemény erejével és egységes megnyilatkozásával akarja alátámasztani és szolgálni nemcsak a parlamenti munkát, de az igazi parlamentárizmus megteremtését is Magyarországon. A magyar közélet színvonalának felemelése, Csonka-Magyarország belpolitikai szabadságának megvalósítása: elsőrendű nemzetpolitikai feladat, mert szolgasorsba döntött ország vonzóerőt gyakorolni nem tud, sőt olyan veszedelmes lejtőre juttathatja az országot, amely meglevő birtokállományunkat is pusztulással fenyegeti. Örömmel állapítom meg, hogy e munkánk teljes sikerrel jár. *A közvélemény rokonszenvvel sőt lelkesedéssel fordul*

kopaszodás ellen TARPAN

A Tarpan hajcsepp olyan hajtápszer, amely megerősíti a fejbőrt és koncentráltan tartalmazza a haj növése, táplálása, egészséges megmaradása szempontjából nélkülözhetetlen tápanyagokat.

Férfiak és nők naponta használják. Nem rontja a frizurát, nem bántja az ondulált hajat. Gyermekeknél ajánlatos korpa és hajhullás megelőzésére használni.

Két hónapra elegendő csomagolás ára P 3.60.

HÍREK

— **Faulhaber bíboros Rómába utazik.** *Faulhaber* bíboros müncheni érsek — mint a Középeurópai Katolikus Kurir jelenti — a közel jövőben Rómába utazik, hogy ott *Pacelli* bíboros-államtitkárral a katolikus egyház mai németországi helyzetéről tanácskozzék. Faulhaber visszatérése után a német püspöki kar Berlinben konferenciát tart. Hír szerint ezen a konferencián deputációt jelölnek ki, amely kihallgatást fog kérni *Hitler* kancellártól. A kihallgatás során pedig részletes nyilatkozatot nyujt át Hitlernek, mely a Vatikánnak és a német katolikusságnak álláspontját fogja leszögezni.

Faulhaber

— **Ki adott felvilágosítást Ottó királyfinak a párizsi világkiállítás magyar pavillonjában?** Néhány nappal ezelőtt *Az Est*-ben fotoriport jelent meg *Ottó királyfinak a párizsi világkiállítás magyar pavillonjában történt látogatásáról.* Az egyik képen egy magyarruhás fiatal leánnyal beszélget Ottó királyfi, a képaláírás szerint *magyarruhás »parasztlányt«* szólított meg. Most ezt a képaláírást helyesbítjük, mert a magyarruhás fiatal lány *kismartoni Anker* Lipót tábornok és felesége, *Karg-Bebenburg* Vilma bárónő leánya, aki mint *kormánybiztossági megbízott* a magyar pavillanban négy nyelven ad felvilágosítást a látogatóknak.

— **Bandholz tábornokné levele Magyarországról.** Ismeretes, hogy *Bandholz* amerikai tábornok özvegye a nyáron néhány hetet töltött Magyarországon. *Boros* Jenő amerikai ezredes meghívására jött ide, hogy férje szobrának leleplezési ünnepségén résztvegyen. A tábornokné most a következő levelet intézte Amerikából *Boroshoz:*

— Biztosítom Önt, hogy örök hálával fogok gondolni azokra a szép napokra, amelyeket a gyönyörű Budapesten töltöttem. Szülővárosomba visszatérve csak emlékeimnek fogok élni. Szegény férjem nagyon megszerette Magyarországot és annak fiait. Most már magamnak is alkalmam volt meggyőződni arról, mik voltak azok az okok, amelyek boldogult férjemet arra késztették, hogy teljes szívvel-lélekkel Magyarország igazsága mellett foglaljon állást. *Boldog lehet az az ország, amelynek sorsa olyan biztos kezekben nyugszik, mint Horthy kormányzó úrében.* Magam is boldog vagyok, hogy személyesen is megismerhettem őt. Mondhatom Önnek, *hogyha egyszer Magyarországon jár az ember, akkor tárul csak fel előtte igazán az a szörnyű igazságtalanság, amely ezzel a gyönyörű országgal és nagyszerű népével történik.* Mindent el fogok követni, hogy az Önök ügyének szószólója legyek mindenütt, ahol csak megfordulok: magas tényezők és egyszerű polgárok körében *fel fogom nyitni a szíveket és szemeket*, rámutatok arra, hogy a világnak milyen erkölcsi kötelezettségei, az igazságnak milyen adósságai vannak Magyarországgal szemben.

— **Választójogot kapnak a bolgár nők.** *Szófiából* jelenti *Az Est* külön tudósítója: *Krasznovszky* belügyminiszter kijelentette a sajtó képviselői előtt, hogy a választójogi reform törvénytervezete már elkészült. A javaslat megadja a választói jogot a nőknek és a főiskolai diákoknak. *(T.)*

Penziós ellátás
Svábhegyi Szanatórium nba.
P 16.—

— **Ernszt Sándor gyászmiséje Klebelsbergért.** Gróf Klebelsberg Kunó kultuszminiszter díszpolgára volt Pesthidegkut községnek. Az elhunyt halálának 5. évfordulója alkalmából lelkiüdvéért kedden délelőtt tíz órakor a máriaremetei kegytemplomban Ernszt Sándor pápai prelátus-kanonok *gyászmisét* mondott. Az istentisztelet utáni emlékünnepélyen az emlékbeszédet *Reichardt* András plébános mondta.

Klebelsberg Kunó

ALEKSANDER JAAKSON ÉSZT KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTER néhánynapos tartózkodásra Budapestre érkezett, hogy itt megtekintse Magyarország közoktatásügyi intézményeit és aláírja az észt-magyar kulturális egyezményt. A képen: Jaakson a fogadására megjelent Hóman Bálint kultuszminiszterrel a keleti pályaudvaron

— **Megmérgezte magát Budapesten egy kecskeméti fogorvos.** Ma éjszaka az *Erzsébet körút* 14. számú ház előtt *összeesett egy elegánsan öltözött férfi.* A járókelők siettek segítségére, telefonáltak a mentőkért, akik a *Rókus*-kórházba vitték. Itt megállapították, hogy *veronállal és morfiummal* mérgezte meg magát a férfi, *dr. Kemény Ede 46 éves kecskeméti fogorvos.* Öngyilkossági kísérletet követett el, de kihallgatni még nem lehetett és így *nem tudják, miért jött Budapestre és miért akart meghalni.*

— **Orvosi hír.** Dr. *Blum* Simon sebész-urológus főorvos hazaérkezett. Ujból rendel VII., Erzsébet körút 9. (Newyork-palota.) T. 141—100.

— **Társasutazás Szegedre a Ferencváros—Szeged labdarúgómérkőzésre** *1937 október 17-én.* Indulás Budapest nyugati pályaudvarról 8.25 órakor, érkezés Szegedre 13.20 órakor. Indulás Szegedről 23.20 órakor, érkezés Budapest nyugati pályaudvarra 5.00 órakor. Az oda-vissza útra szóló menetjegy ára 9.70 pengő. Jelentkezés a menetjegyirodákban.

— **Adomány.** *Szabó* Miklós megsegítésére, akinek szomorú sorsáról pár héttel ezelőtt riportot írtunk, dr. *Matuska* Péterné, a stockholmi magyar követ felesége, 13.42, a székesfőváros IX. ügyosztálya 10 pengőt küldött. — *Fleischmann* Oszkár 30 pengőt küldött hozzánk *Bródy* Gábor elhúnyta alkalmából koszorúmegváltás címén a budapesti kereskedők menháza részére.

x **Akinek a vérnyomása magas és szívműködése rendetlen,** úgy érhet el erőlködés nélkül megfelelő könnyű székelést, ha reggel éhgyomorra egy kis pohár természetes »Ferenc József« keserűvizet iszik. Kérdezze meg orvosát.

Hashajtónak
Artin dragée. Biztos. Olcsó!

— **Új nagy duzzasztómű épül a Tiszán.** *Az Est* tudósítója jelenti *Szolnokról:* Az országos öntözésügyi hivatal Szolnokmegyében új hatalmas szivattyútelep építését határozta el. A duzzasztómű a Tiszafüredtől öt kilométerre fekvő *Örvény* község mellett a Tisza balpartján épül és az egész megye öntözését ellátja majd.

Asszonyom

bizonyára Önt is érdekli:

hogy megindult a sütőtökvásár. A nagyvásártelepet teleragasztották plakátokkal, amelyek figyelmeztetik a vásárlókat, hogy csak olyan tököt vásároljanak, amelybe bele van égetve az N. DOBOS jelzés;

hogy most érkezett be az igazi római maróni, amelynek formája és húsa szebb és jobb, mint az eddig vezető nagymarosi gesztenyéé;

hogy tegnap nyitották meg a nagyvásártelep új raktárházát, amelyben a pályázók fele sem kapott helyet, de a raktárhelyiségeket sokan nem foglalták el, mert azok drágák és nedvesek — az ő állításuk szerint;

hogy a jövő héttől kezdődőleg a kerületi csarnokokban már tizenkétféle almaárat jegyeznek, de azért az alma nem lesz olcsóbb.

— **Emberáldozat 1937-ben.** *Londonból jelentik: Az indiai Punjab angol hatóságai újabb emberáldozatról szereztek tudomást. Egy fiút áldoztak az eső istenének, mert már régen nem esett eső az illető faluban. A hatóság a falu huszonöt lakóját és egy papot letartóztatott.*

— **A legszebb** magyar nóták: sz. Farkas Jóska, a Metropole-ban.

— **A morfium áldozata.** *Egerből* jelentik: *Thómájer* Andor gyöngyösi kádármester valamikor vagyonos ember volt. A katonaságnál isiászt kapott és fájdalmait *morfiummal csillapították.* Rászokott a morfiumra s később minden pénzét erre költötte. *Teljesen lezüllött,* feleségétől elvált és hogy morfiumot vásárolhasson, *számos lopást követett el.* A törvényszék *Thómájer* Andort most kilencrendbeli lopás bűntette, egyrendbeli orgazdaság és egyrendbeli csalás miatt *nyolchónapi börtönre* ítélte. Az ítélet *jogerős.*

— **Nyilatkozat.** *»Pehm József pápai prelátus válasza gróf Festetics Sándornak«* cím alatt *Az Est* október 8-iki számában megjelent cikk azt állítja, hogy a mult vasárnap a Tapolcán megtartott gyülésen éles nyilatkozatot tettem *Pehm* József pápai prelátus ellen. A cikknek ez az állítása nem helytálló, mert *Pehm* József prelátus urat nem ismerem, vele soha nem beszéltem és a nevét ez alkalommal hallom először, így tehát a mult vasárnap a Tapolcán elhangzott beszédemben nevét meg sem említhettem. Egyébként a cikknek személyemet sértő tartalma miatt a nyilatkozatot tevő Pehm József pápai prelátus ellen ügyvédem útján a bünvádi eljárást megindítom. Tisztelettel gróf *Festetics* Sándor.

MOST JELENT MEG!
Hangversenykalauz
Irta: Demény Dezső, a Bazilika karnagya.
187 szinfónia, szvit és nyitány teljes tartalmi és zenei magyarázata zenei motivumokkal!
Ne menjen el koncertre a Hangversenykalauz nélkül! Megdupláz zenei élvezetét.
A 424 oldalas, egészvászonkötésü mü ára P 4.20.
LÁNYI VIKTOR
Operakalauz
Második kiadás 131 opera, balett stb. tartalmi ismertetése. Egészvászonkötésben P 4.—.
RÓZSAVÖLGYI-KIADÁS.
Kapható Az Est könyvkereskedésében, Budapest, VII., Erzsébet körút 20. és minden könyvkereskedésben.

— **A diplomácia humora.** *(Derso és Kelen karikatúraalbuma).* A Nemzetek Szövetsége nem tudta megteremteni a nemzetek teljes együttműködését, de *a hatodik világhatalom, a sajtó,* Genfben évente a fehér asztal mellé ülteti a világpolitika legádázabb ellenségeit is. Ezeken a *sajtóbanketteken* barátságos poharazás közben sokszor több történik, mint az ülésteremekben. A nagyképűséget és a komorságot száműzik, a jókedv és az ötlet szabadon csaponghat. Ezeknek a sajtóbanketteknek külön érdekessége, sőt mondhatni művészi eseménye a *menükártya.* Pompás karikaturákban őszinte kritika, enyhe gúny, vidám viccelődés és igen gyakran bátor szókimondás. A mi szívünket csak öröm melegítheti, hogy *a szerzők magyarok: Dezső* Alajos és *Kelemen* Imre, kiváló magyar művészek, a magyar karikatúra nemzetközileg fémjelzett értékei. A *»Derso és Kelen«* céget az egész világon ismerik. Az évek óta összegyült »menükártyák« szellemes rajzait most kiadták Genfben. *Témájuk: az újabb kor diplomáciai történelme. Chamberlain* maga mulat legjobban, amikor látja, hogy »kacsát« nyujt át német kollégájának, *Briand* vidáman koccint *Stresemannal,* amíg a kacsa és a papagáj hangversenyt ad egymásnak és még a pálmafán is telefon csilingel, hogy a nagy eseményt tudtára adja a világnak. A *háború* istenének szobrát egyes politikusok építik, mások pedig a hatalmas alkotás lábát fürészelgetik. *A diplomácia fecskéi* csicseregnek a sürgönypóznákon és az élelmes amerikai ujságíró egy hízott kacsát fog magának. Látjuk *a béke zarándokait.* Az ígéret földjét *Briand* mutatja égő cigarettával. A két kitünő művésszel együtt szomorkodunk a *leszerelési konferencia* kudarcán és ha kell, mi is a homokba dugjuk a fejünket. Ki tudná még a sok ötletet, mókát felsorolni?! A két magyar művész nagyszerű karikaturagyüjteménye helyet talál minden diplomata asztalán. *(p. ö.)*

— **Szilárd lesz a reménye** egy főnyereményre, ha sorsjegyét *Ittner* és *Társánál,* Teréz körút 19. veszi. Sürgönycím: *»Ittnyer«.*

2. kiadás
ROBERT GRAVES
2 világhirü könyve
ÉN CLAUDIUS
és
CLAUDIUS AZ ISTEN
Ára kötetenként 5.40 P
ATHENAEUM

Fischl Frigyes, a kalapácsos gyilkos

családjához érkezett hírek szerint

elesett a spanyol harctéren

— *Az Est tudósítójától* —

Hét esztendővel ezelőtt az egész világot foglalkoztatta az a maga nemében páratlan gyilkosság, amelyet a kecskemét—lajosmizsei személyvonaton az akkor 19 esztendős *Fischl* Frigyes kecskeméti kárpitossegéd követett el:

kalapáccsal agyonverte Steinherz Simon jómódúnak ismert kecskeméti borkereskedőt.

A kalapácsos gyilkost néhány héttel később *Bécsben fogták el* s kiadatás útján került a magyar igazságügyi hatóságok kezére. A fiatalember meglepő vallomást tett. Elmondotta, hogy áldozatának egyenes *kívánságára és felkérésére* követte el szörnyű tettét, miután Steinherz megígérte neki, aki a kommunista eszmék híve, hogy *kijuttatja Szovjetoroszországba.*

Közvetlenül a vasúti fülkében elkövetett kalapácsos gyilkosság előtt Steinherz átadott Fischl Frigyesnek egy aranyórát azzal, hogy azt mutassa fel egy megadott bécsi címen, ahol *az óra ellenében dollárokat kap* és így kijuthat Szovjetoroszországba. A nyomozás során kiderült, hogy *Steinherz* Simon *súlyos anyagi zavarok közé jutott* és azért ölette meg magát a mindenre kapható, vad eszméktől fűtött fiatalemberrel, mert azt remélte, hogy családja ilyenmódon *hozzájuthat a nagyösszegű életbiztosításhoz.*

A kecskeméti törvényszék *Pászthy*-tanácsa tárgyalta annakidején első fokon az egész világ feltűnést keltő fantasztikus bűnügyet, de nem fogadta el Fischl Frigyes védekezését és szándékos emberölés bűntette címén *három évi fegyházra* ítélte. A tábla *Kállay*-tanácsa ugyanebben a bűncselekményben mondta ki bűnösnek, sőt a büntetés mértékét *négyesztendei fegyházra* emelte fel. Végső fokon a kúria mégis beigazoltnak látta, hogy Fischl Frigyes valóban *Steinherz felkérésére* követte el a kalapácsos gyilkosságot és ennek alapján megölt ember kívánságára elkövetett emberölés büntette címén

három évi börtönbüntetést

szabott ki.

Fischl Frigyes ezt a jogerős büntetést a kecskeméti törvényszék börtönében töltötte ki és 1933 nyarán szabadult. Előbb szülővárosában, Kecskeméten, majd Budapesten próbált elhelyezkedni kitanult szakmájában, a kárpitosiparban, de a különben is egzaltált fiatalember, akit mindenütt »kalapácsos gyilkos« néven ismertek, sehogyan sem tudott új életet kezdeni és nem tudta megtalálni felzaklatott lelkének nyugalmát sem. Édesapja, *Fischl* Dávid, aki valamikor Kecskeméten jómódú nyomdatulajdonos volt, de tönkrement, még akkor, amikor fia börtönbüntetését töltötte, *kiköltözött Párizsba*, ahol sikerült magának új egzisztenciát teremtenie, írt fiának, hogy szívesen látja magánál.

Fischl Frigyes végül is

elhatározta, hogy ő is kimegy Párizsba

és ott próbál új életet kezdeni, ahol kevésbé kísérti a mult véres emléke s ahol talán nem ismerik fel benne a kalapácsos gyilkost.

Hosszú évekig semmit sem lehetett hallani a Párizsba költözött Fischl Frigyesről, most azután az a meglepő hír érkezett a francia fővárosból Budapestre, hogy

elesett a spanyol harctéren,

ahol mint önkéntes a spanyol kormánycsapatok oldalán harcolt a Madrid körüli véres csatákban,

Az érdekes hír ellenőrzése céljából érdeklődtünk Fischl Frigyes Budapesten élő közeli rokonainál. *Az Est* munkatársának sikerült is megtalálnia itt Budapesten a kalapácsos gyilkos egyik unokafivérét, *Fischl* Bernát ruhakereskedőt.

— Körülbelül félesztendővel ezelőtt kaptam olyan levelet nagybátyámtól, Fischl Dávidtól, Frici édesapjától, akinek Párizsban igen jólmenő önálló nyomdaüzeme van. Dávid bácsi ebben a levelében elpanaszolta, hogy fia *váratlanul eltűnt Párizsból.* Az apa megtudta, hogy fia beállt abba az önkéntes csapatba, amely főleg franciaországi, szélsőséges baloldali eszmékkel szimpatizáló külföldi emigránsokból állt s amely

csatlakozott a spanyol kormánycsapatokhoz.

Az apa elkeseredetten panaszolta, hogy fia sehogyan sem tudott lelki nyugalmat találni és már korábban is mindig hangoztatta, hogy

életével kell vezekelnie szörnyű tettéért,

amelynek emléke álmaiban is kísérti.

— Mintegy három héttel ezelőtt újabb levelet kaptam Fischl Dávidtól Párizsból. Ekkor azt írta, hogy fiáról hónapok óta semmiféle hírt nem kap, *levelei Spanyolországból teljesen elmaradtak* s maga az apa is annak a feltevésnek adott kifejezést hozzánk írt levelében, hogy fia

valószínűleg elesett

a spanyol polgárháborúban, a Madrid körüli harcokban.

Érdeklődtünk *Fischl* Frigyes egykori védőjénél, dr. *Virág* Gyula ügyvédnél, aki munkatársunknak a következőket mondotta:

— Én is hallottam arról, hogy *Fischl Frigyes állítólag elesett a spanyol harctéren.* Nemrégiben találkoztam egyik testvérével s ő ujságolta nekem ezt a meglepő hírt. Amikor Fischl Frigyes kiszabadult a kecskeméti börtönből, felkeresett engem és arra kért, hogy *segítsem őt kijutni Franciaországba*, mert az itteni francia követség, mint alkalmatlantól, megtagadta tőle a vízumot. Miután sehogyan sem tudott itt Budapesten francia beutazási engedélyhez jutni, *Csehszlovákiába utazott s egy ideig Prágában élt.*

— Később *Pozsonyból* írt nekem levelet. Ebben azt ujságolta, hogy beleszeretett egy leányba, rövidesen feleségül fogja venni és a házasságkötés után *együtt utaznak ki édesapjához Párizsba.* Néhány hónappal később már Párizsból kaptam tőle levelet, ahonnan később is többször írt nekem, körülbelül

félesztendeje elmaradtak levelei,

ami bizonyára annak tulajdonítható, hogy *valóban a spanyol polgárháború áldozata lehet.*

Megtudtuk azt is, hogy Fischl Frigyes pozsonyi szerelme *mégsem végződött házassággal.* Egyik közeli hozzátartozójának írt levelében ugyanis rettenetes kétségbeeséssel panaszolta el, hogy a pozsonyi leány, akit halálosan szeretett,

véletlenül megtudta, hogy ő a kalapácsos gyilkos és ekkor írtózva adta vissza neki a jegygyűrűt.

Ez a súlyos szerelmi csalódás is fokozta Fischl Frigyes lelki válságát, amely végül is a végzetes spanyolországi kalandba sodorta.

Garami Andor

Éhségsztrájk a párizsi terménytőzsdén

Párizs, október 12
(Az Est külön tudósítójától)

A választott bíróság döntését a párizsi terménytőzsde tisztviselői és egyéb alkalmazottai nem ismerték el kötelezőnek s tovább folytatják a bérharcot. Az alkalmazottak szakszervezetének titkára, egy Schmiedt nevű hadirokkant, aki arról nevezetes, hogy harctéri sebesülései miatt arcán és fején már tizennégyszer megoperálták, pénteken éhségsztrájkot kezdett, hogy kierőszakolja társainak a fizetésemelést. Nem hagyja el hivatali helyiségét, a puszta földön alszik, feje alá aktacsomókat tesz, nem fogad el ételt, csak néha iszik vizet. Az ajtó előtt a szakszervezet tagjai felváltva őrködnek, nehogy erőszakkal kórházba vigyék önfeláldozó társukat. *(T)*

Roosevelt teát adott Mussolini fia tiszteletére

Washington, október 12

Roosevelt elnök hétfőn este teát adott *Mussolini* Vittorio tiszteletére. A teán részt vett *Suvich* washingtoni olasz nagykövet is.

A *Petit Parisien* newyorki jelentése szerint hétfőn délelőtt *antifasiszta olaszok és amerikaiak tüntettek a washingtoni nagykövetség előtt, ahol Mussolini Vittorio tartózkodott.*

Ha le akar fogyni, igyék reggel, délben és este egy egy harmad pohár természetes **Ferenc József** keserűvizet, mindig félórával az étkezés előtt! **Kérdezze meg orvosát.**

Világpremier!

MARLENE DIETRICH

ANGYAL

A hűség és hűtlenség felsőbbrendű játéka.

Rendezte: **LUBITSCH ERNŐ.** Irta: **Lengyel Menyhért**

A férfifőszerepekben: **Herbert Marshall, Melwyn Douglas.**

Paramount-film **MA FORUM**

Jegyrendelés: a régi 189-707, 189-543 és az új 188-528 telefonszámon

iÓ CLG

fogápolás jó egészség!

Automenth

megöli a baktériumokat, a szájüreget felfrissíti.

Aluminium szóródobozban, ára ... 90 fillér

Forgalomba hozza: MIHÁLY OTTÓ gyógyárunagykereskedés, Budapest, VI., Podmaniczky ucca 45. szám.

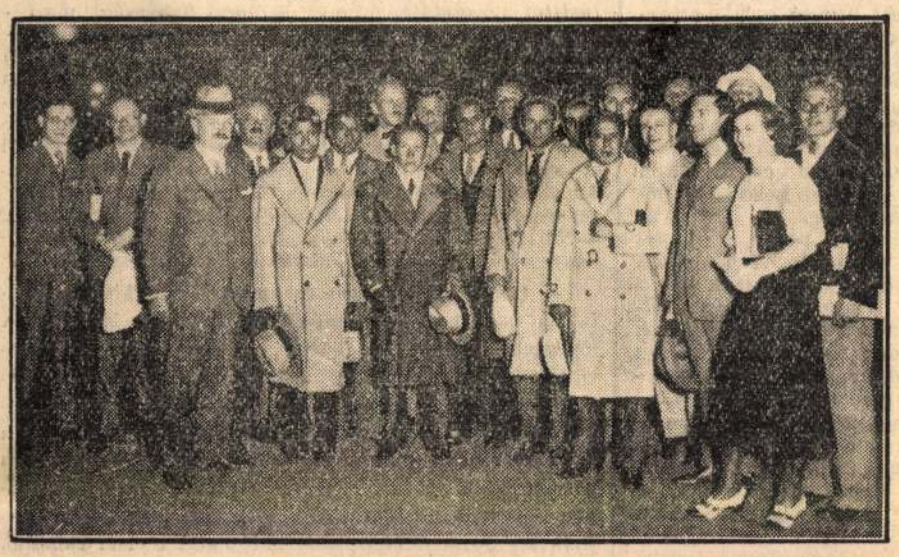

A mexikói tornászcsapat megérkezik a budapesti tornászvilágbajnokságra

— Ma délután temetik Bódy Tivadar volt polgármestert. A Városházán kedd délelőtt megállapították *Bódy* Tivadar temetésének végleges rendjét. A volt polgármester ravatalát szerdán délelőtt a Központi városháza I. számú udvarán állítják fel. Délután 3 órakor nyitják ki a kapukat a nagyközönség számára és *4 órakor kezdődik a gyászszertartás*, amelyet *Ortvay* Rezső apát, lipótvárosi plébános végez nagy papi segédlettel. A gyászbeszédet *Liber* Endre alpolgármester mondja. Eleinte úgy volt, hogy *Sipőcz* polgármester beszél, a polgármester azonban még mindig betegeskedik és *orvosai nem engedték meg, hogy résztvegyen Bódy Tivadar temetésén.* Az önkormányzat részéről *Kozma* Jenő mond gyászbeszédet. A temetésre kivonul a fővárosi tűzoltóság, a javadalmi őrség díszcsapata, valamint a Mentők, a BESzKÁR, a Helyiérdekű és különböző társadalmi egyesületek küldöttsége. A szertartás után a gyászmenet a Városház uccán, a Kossuth Lajos uccán és a Rákóczi úton át vonul ki a kerepesiúti temetőbe, ahol a losonci Bódy-család sírboltjába helyezik a volt polgármestert. Báró *Wlassics* Gyula, a felsőház elnöke Bódy Tivadar elhúnyta alkalmából a felsőház nevében bensőséges részvétét nyilvánította az özvegynek, a temetésen a felsőház is képviseltetni magát. A Budapesti Önkéntes Mentőegyesület gyászülést tartott, amelyen elbúcsúztatták *Bódy* Tivadart, aki mint ügyvezető alelnök vezette az egyesület ügyeit. A Svábhegyi Egyesület is gyászülést tartott. *Glücksthal* Samu méltatta Bódy Tivadar érdemeit. Az egyesület is testületileg vesz részt a temetésen.

— A pesti evangélikus egyházközség közgyűlése. A pesti evangélikus magyar egyházközség kedden délután a Deák téri leánygimnázium dísztermében közgyűlést tartott. *Kemény* Lajos esperes-lelkész imája után *Tomcsányi* Vilmos Pál mondott elnöki megnyitót, majd előterjesztette jelentését az egyházközség mult évi életéről. Megállapítja, hogy az emberekben valami ideges, beteges ingerlékenység van egymás és önmaguk iránt. Azután arról beszélt, hogy nem lehet az egyházaknak addig békességben élni, amíg az állam a reverzálisharcot meg nem szünteti. A fővárosnak köszönetet mondott a támogatásért. Kemény Lajos minden részletre kiterjedő jelentése után nagy érdeklődéssel tárgyalta a közgyűlés az egyházközség anyagi ügyeit.

— Hasszán bej búcsútávirata Gömbös miniszterelnökhöz. A Magyarországon volt török küldöttség nevében *Hasszán* bej, a török nemzetgyűlés alelnöke a határról a következő táviratot küldötte *Gömbös* Gyula miniszterelnöknek: Engedje meg, Kegyelmes Uram, hogy amidőn fájdalommal búcsút mondok e nagyszerű országnak és a bátor magyar nemzetnek, újból kifejezésre juttassam a török parlamenti küldöttség mély háláját; amely maradhatatlanul megőrzi az elragadó fogadtatás emlékét, amelyben Excellenciád részesítette. Különös köszönetet mondok Excellenciádnak, hogy kísérőül Béldy Alajos és Somogyi Endre alezredeseket rendelte mellénk, akiknek páratlan előzékenysége a legutóbbi kirándulásunk alatt valóban mélyen meghatott bennünket.

— Maxim Gorkij fia meghalt. *Moszkvából* jelentik: Maxim *Peskov*, Maxim *Gorkij* fia, hosszas betegeskedés után tüdőgyulladásban *meghalt*. Peskov 36 éves volt.

— Kauciósikkasztás címen letartóztattak egy ügyvédet. A rendőrségen letartóztatták dr. *Molnár* Péter ügyvédet kauciósikkasztás miatt. A hadviselt ügyvéd egy bányavállalkozásban vett részt, amelyen elveszítette vagyonát. Többeknek állást igért, óvadékot vett fel *4000 pengő* összegben, de az állásokat megszerezni nem tudta. Azzal védekezett a rendőrségen: azt hitte, hogy sikerül ügyeit rendezni, amikorra az óvadékot vissza kell fizetni.

= **Újabb csodálatos rekord.** A mai kor emberének szinte vérében van az eredmények versenyszerű hajszolása, az eddig elért teljesítmények fokozása és felülmulása. Ez a rekordra való törekvés sokszor oly téren is megnyilvánul, ahol semmi gyakorlati jelentősége nincsen, — emlékezzünk csak a távtáncoló rekorderekre, vagy a póznánülés világbajnokára — de még ily esetekben is feltűnést és figyelmet érdemeltek ki. Annál figyelemreméltóbb az az új rekord, melyet a Kodak-társaság állított fel a fényképezőkészülék gyártása terén. Az új rekord megtestesítője: a Kodak 616 Junior készülék, mellyel az egyszerű és tökéletes amatőrfényképezés mindenki számára percek alatt elsajátítható. Természetes is, hogy ennek a készüléknek máris sok bámulója van a fotóüzletekben.

Az újpesti nemzetközi sakkverseny

Az újpesti nemzetközi sakkverseny keddi tizenegyedik fordulójának legérdekesebb játszmája *Steiner Lajos—Lilienthal* összecsapása volt. Különösen Lilienthalnak volt fontos, hogy meg tudja-e tartani vezető pozícióját s nem tudja-e őt a világos színekkel játszó Steiner Lajos előmenetelében megállítani. Lilienthal a franciavédelmű játszmában szépen kiállotta a tűzpróbát. Steiner a királyszárnyon támadott, Lilienthal a vezérszárnyon talált ellenjátékot. Steiner időzavarban nem játszott a legpontosabban és a függőben maradt játszmában Lilienthalnak gyalogelőnye és jó nyerési kilátásai vannak. Annyi már majdnem biztos, hogy az első helyre Lilienthalnak és Pircnek van a legtöbb esélye. *Pirc* kedden rendkívül éles játszmában győzött a formáján erősen alul játszó dr. *Tartakover* ellen. Az indiai játszmában mindketten hevesen támadtak és a lebonyolítás után a bástyavégjátékban Pircnek gyalogelőnye maradt s mintaszerűen megnyerte a játszmát. A lengyel *Frydmannak* a tornaszerencse is kedvez, kedden *Steiner Endre* ellen nyert. A játszmában volt egy pillanat, amikor Steiner vezéráldozattal sokkal jobb, majdnem nyerő állást hozhatott ki, ezt elmulasztotta, gyalogost vesztett, ami után a játszma nem volt tartható. Dr. Treybal is az első nyert játszmáját könyvelhette el. *Réthy* ellen nyert, aki Aljechin-védelmet választott, jól is állott, de durva hiba folytán vesztett. *Stahlberg* vezércselben nyert a teljesen deprimáltan játszó *Thomas* ellen. Thomas hosszú ideig jól védekezett, de úgy látszik, idegei már nem bírják a verseny izgalmát.

A *Flohr—dr. Vidmár* ortodox vezércsel döntetlenül végződött. A játszmában semmi érdekes nem volt, a küzdelem pedig teljesen hiányzott. Döntetlenül végződött az *Eliskases—Grünfeld* vezércseljátszma, az osztrákok itt szépen megférték egymással és a *Sterk—Havasi* Colle-szisztémájú vezérgyalogjátszma.

A verseny állása a tizenegyedik forduló után: Pirc 7½, Lilienthal 7 (1), Frydman 7, Flohr 6½, Grünfeld 6, Steiner Lajos 5½ (1), Stahlberg, dr. Vidmár 5½, Réthy, Eliskases 5 (1), Sterk 4½ (1), Havasi, dr. Tartakover, dr. Treybal 4½, Steiner Endre 3½ (1), Thomas 3.

A szerdai tizenkettedik fordulóban a következő párok mérkőznek:

Lilienthal—dr. Vidmár
Réthy—Flohr
Steiner Endre—dr. Treybal
Dr. Tartakover—Frydman
Grünfeld—Pirc
Havasi—Eliskases
Thomas—Sterk
Steiner Lajos—Stahlberg.

*

Nagybányai vitéz *Horthy* Miklós, Magyarország kormányzója, a díszközgyűlés és a nemzetközi mesterek egyetemének táviratilag kifejezett hódolatát köszönettel vette tudomásul.

— Rudnyánszky Ferenc előadása a lovassportról. Rudnyánszky Ferenc csütörtökön, május 17-én délután 6 órakor a közgazdasági egyetem I. számú tantermében (Eszterházy ucca 3.) a *Magyar lótenyésztés, lovassport és lóértékesítés összefüggése* címen előadást tart.

— Bécsbe utazók figyelmébe. *Az Est*-lapok utazási irodája napi 9 és 12 S-es szelvényfüzeteket ad ki, melyek kifogástalan bécsi szállodákban és éttermekben szobára, reggelire, ebédre és vacsorára jogosítanak. A vendég nem köteles a szállóban étkezni és különféle éttermek között válogathat.

— Lemondott a bolgár vezérkari főnök és több magasrangú tiszt. *Szófiából* jelentik: *Bakardzsiev* tábornokon, a vezérkar főnökén kívül *Szolarov* tábornok, Szófia helyőrségi parancsnoka és *Georghiev* tábornok, a szófiai katonai kerület parancsnoka is lemondott.

— Címadományozás. A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére *Frankl* Lajosnak, a Simontornyai Bőrgyár Részvénytársaság igazgatójának közhasznú, érdemes tevékenységének elismeréséül a magyar királyi kormánytanácsosi, továbbá a földmüvelésügyi miniszter előterjesztésére *Rothmeyer* Imre gazdasági tanácsosnak, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület főtitkárának a hazai mezőgazdaság fejlesztése körül szerzett érdemei elismeréséül a magyar királyi gazdasági főtanácsosi címet adományozta.

— Kozlowski az új lengyel miniszterelnök. *Varsóból* jelentik: A köztársasági elnök kedden aláírta a kormány új tagjainak névsorát. Ezek szerint az *új miniszterelnök Kozlowski Leó egyetemi tanár*, aki a lemondott *Jendrzejewicz*-kormányban helyettes pénzügyminiszter volt. Dr. *Floyar Rajchman* Henrik, aki az előző kormányban helyettes kereskedelemügyi miniszter volt, az új kormányban kereskedelemügyi miniszterré lépett elő. *Paci[illegible]owski* György kielcei vajdát népjóléti miniszterré nevezték ki. A többi tárcában nem történt változás.

— Botrányos tüntetés a belga képviselőházban. *Brüsszelből* jelentik: A belga képviselőházban kedden délután a bíróság előtti nyelvhasználat kérdését tárgyalták. A karzatról a belga nemzeti líga több fiatal tagja röpiratokat dobott az ülésterembe és közben állandóan ezt kiáltozták: *»Le az agyalágyultakkal!«* A röpiratok címe a következő: *Válasz a pipogya képviselőknek!* A líga kifejti a röpiratokban, hogy bármit határozzon is a képviselőház az egyenruhaviselés kérdésében, a nagy tisztogatás napján a líga valamennyi tagja egyenruhában jelenik meg és a *»Ça ira...«* című forradalmi dalt fogja énekelni. A rendzavarókat — számszerint nyolcat — *letartóztatták.*

— Tevfik Rüsdi bég Litvinovval tárgyal Bécsben. Tevfik Rüsdi bég török külügyminiszter kedden átutazott Budapesten. Belgrádban elutazása előtt közölte, hogy *Bécsben Litvinovval fog találkozni*, aki a mai nap folyamán szintén Bécsbe érkezett.

— Tűz egy párizsi színházban. *Párizsból* jelentik: Kedd délután az Opera közelében fekvő Daunou-színház színpadán *tűz ütött ki.* A tüzoltók egyórai munka után megfékezték a lángokat. A színpad egyrésze elpusztult és emiatt az előadások néhány hétig szünetelnek.

— Ismerjük meg jobban a gyermekeket! Most tartotta közgyülését a Magyar Gyermektanulmányi Társaság, melynek elnöke, *Weszely* Ödön professzor megnyitójában hangsúlyozta, hogy *a magyar gyermeket s ifjúságot fokozottabban és alaposabban kell megismernünk*, e megismerésen *új és jobb nevelést* kell felépítenünk, mind e gondolatokat pedig propagálni kell, hogy minden magyar nevelő s minden magyar szülő *megismerkedhessék a gyermekről való újabb felfogással.* E törekvésében a Társaság már meg is nyerte pártfogóként *Anna* főhercegasszonyt. Az ő fővédnöksége s a *Weszely* professzor elnöksége alatt álló mozgalomban *Kemenes* Illés főigazgató, gróf *Teleki* Pál, gróf *Károlyi* Viktorné, *Ravasz* és *Raffay* püspök, *Szendy* tanácsnok, *Ranschburg, Tóth* és *Marczell* professzor és *Stuhlmann* Patrik igazgató is résztvesz.

— Lovaspólónyitány a Margitszigeten. Szerdán délután ¼4 órai kezdettel indulnak meg az idei pólómérkőzések a margitszigeti lovaspólópályán a Magyar Póló Club mítingjének keretében.

— Bessenyey Zénó beszámolója Sárospatakon. *Sárospataki* tudósítónk jelenti: Vitéz *Kozma* György zemplénmegyei főispán értekezletre hívta össze a nemzeti egység pártjának sárospataki elnökségét és titkárjait. Az értekezleten elhatározták, hogy dr. *Bessenyey* Zénó képviselőházi alelnök május 27-ikén délelőtt tartja meg *beszámológyülését Bodrogolaszban*, délután pedig *a sárospataki gazdakör nagytermében. Bessenyey* Zénót *Dési* Géza, *Farkas* Elemér és *Fáy* István kíséri le kerületébe s ugyanekkor avatják fel *Bessenyey* Zénó ünnepi beszédével *a vámosújfalusi hősi emlékművet* is.

— Iskolai találkozók. Tavaly még hatan, idén már csak öten vannak azok az öreg diákok, akik *1876-ban* a pesti piarista főgimnáziumban tettek érettségit. Mind az öten közel a nyolcvanhoz: dr. *Lampel* Hugó ny. közigazgatási bírósági tanácselnök, dr. *Kováts* Gyula ny. kúriai bíró, *Mayer* Ignác, a svájci főkonzulátus ny. főtitkára, dr. *Ötvös* József egészségügyi főtanácsos és *Clair* Vilmos, a FMKE ügyvezető főtitkára, akik a városligeti Gundel teraszán *együttes ebédre* gyülnek össze. — *A bencés diákok egy sül tének budapesti osztálya* május 17-én, csütörtökön este 8 órakor tartja meg *havi összejövetelét* a margitszigeti Márkus-féle vendéglőben. — Felkérem volt iskolatársaimat, akik velem 1889-ben a győri szentbenedekrendi főgimnáziumban érettségiztek, hogy az ezévi június hó 5-én megtartandó 45 éves találkozón jelenjenek meg és megjelenésüket velem közöljék. *Grünhut* Rudolf, Győr.

— Eltemették Wimmer Fülöpöt. *Szegedről* jelentik: *Wimmer* Fülöp kereskedelmi tanácsost, a Szegedi Kereskedelmi és Iparkamara elnökét, kedden kísérte Szeged város közönsége utolsó útjára. A gyászszertartást Löw Imánuel végezte, azután Szeged város közönsége nevében dr. *Tóth* Béla főjegyző, a kamarák nevében *Radó* Rezső, a debreceni kamara elnöke, *Budai Goldberger* Leó a GyOSz és a Textilegyesület nevében, dr. *Papp* Róbert a szegedi liberális párt nevében, *Faragó* László igazgató pedig a Kenderfonógyár nevében beszélt. A beszédek elhangzása után a koporsót munkások vitték a Kenderfonógyár épületéig, ahol a gyárnak egyik munkása a munkásság nevében megható búcsúztatót mondott. Itt a koporsót gyászkocsira helyezték és a zsidótemetőbe kísérték. A sírnál az elhúnyt barátai nevében dr. *Grüner* István mondott búcsúszót.

— Bajcsy-Zsilinszky Endre sárospataki zászlóbontása. *Sárospataki* tudósítónk jelenti: A vitéz *Bajcsy-Zsilinszky* Endre vezetése alatt álló *nemzeti radikális párt* május 21-ikén, pünkösd másodnapján tartja Sárospatakon *zászlóbontó nagygyűlését.*

JAVÍTTASSA
szőnyegeit TURÁNINÁL II., Fő ucca 80. Telefón: 51—5—79

NAPI HÍREK

JÓ REGGELT!

Kedden végre megeredt az eső. Statisztikusok szerint többet ér, mintha tokaji bor hullott volna a felhőkből.

A Nemzetközi Vásár közönsége a borravaló ellen szavazott. Hitvallásukat annyira komolyan vették, hogy még abban a vendéglőben sem adtak borravalót, ahol kellett volna.

Beszélgetés a kávéházban: »Olvasta? A tejellenőrnek jogában van gázzal öntözni a milimárikat.« »Meglátja, ennek még folytatása is lesz. A jövőben a gázellenőrök tejjel öntik nyakon ellenfeleiket.«

A nap aktuális kérdése: »Vajjon vonzana közönséget, ha a színigazgató és a rendező nyílt színpadon verekedne?«

A nap hőse: Fehér László vidéki borbély, aki 38 másodperc alatt borotválta meg a kliensét és ezzel világrekordot javított. Kérdés, hogy nem borbélymásodperceket mértek-e?

Megkerült, majd ismét eltünt a főváros tizenöt milliója. Olyan volt az egész, mint egy szép álom. Viszont sok pénzről álmodni, deficitet jelent.

Beszélgetés a villamos perrónján: »Olvasta? 26 millió zsák kávét dobtak Braziliában a tengerbe.« »Azt hiszem, hogy azon a környéken minden hal koffeinmérgezést kapott.«

Mindenben első a Pesti Napló

Geréb Andor mérnök nem bírta el az állástalanságot, San Remóban agyonlőtte magát

(Saját tudósítónktól.) San Remóban agyonlőtte magát *Geréb* Andor 38 éves mérnök, aki Budapesten, az Akadémia ucca 18. számú házban lakott. Geréb öngyilkossága azokban a körökben, ahol ismerték a mérnököt, mély megdöbbenést keltett. A mérnök *Jakubovics* Gyula tőzsdebizományos veje volt, aki néhány évvel ezelőtt még kitűnő anyagi viszonyok között élt. Az utóbbi évek során külföldön dolgozott, hosszú időt töltött *Olaszországban*, ahol nagyobb megbízásokat végzett el. Legutóljára Milánóban volt alkalmazva, innen később elbocsátották. Ettől kezdve Geréb *nem tudott elhelyezkedni*. Néhány héttel ezelőtt újra Milánóba utazott, családjával annyit közölt, hogy elhelyezkedést keres.

Kedden reggel távirat érkezett Geréb budapesti lakására, az egyik san remói szálloda jelentette a tragédiát. Nemsokára levél is érkezett Geréb Andortól: búcsúlevél, amelyben a tragikussorsú mérnök bejelenti öngyilkosságát és elmondja öngyilkosságának okát is. *Nem tudta elviselni Geréb az állástalanságot*, nem tudta elviselni, hogy apósa támogatásából kelljen élnie, ezért lőtte magát agyon.

Geréb Andor özvegye és dr. Jakubovics Gyula tőzsdebizományos San Remóba utazott, hogy intézkedjenek a tragikussorsú mérnök temetéséről.

— **Három francia képviselő Magyarországra készül.** *Párizsból* jelentik: A Havas Irodának a képviselőház folyosóján kapott értesülése szerint Xavier *Vallatt*, Henri *Haye* és *Aulois* francia képviselők a közeli jövőben magánjellegű utazást tesznek Magyarországra. Mind a három képviselő *magyar politikai személyiségekkel szándékozik tárgyalásokat folytatni.*

— **10:6 arányban vezet Aljechin Bogoljubovval szemben.** *Bayreuthból* jelentik: Miként előrelátható volt, *Aljechin* sakkvilágmester röviddel a félbeszakított játszma folytatása után *megnyerte a 16. játszmát.* A mérkőzés állása tehát *10:6 Aljechin javára.* Minthogy a két utolsó nap Aljechint is, Bogoljubovot is rendkívül kimerítették, a mérkőzés vasárnapig szünetel. Pünkösd vasárnapján Kissingenben folytatják a mérkőzést.

— **Gazdasági világ.** *Kármán* Aladár lapja legfrissebb számában az összes gazdasági és pénzügyi kérdésekkel foglalkozik beható cikkekben, különösen külkereskedelmi érdekeink alapos feldolgozásával. Érdekes tanulmányok foglalkoznak a búzakérdéssel, valamint a magyar-cseh gazdasági problémával.

— **Csütörtöktől kezdve nem sütnek félbarna kenyeret a pékek.** Elkeseredett hangú gyűlést tartottak a sütők ipartestületében kedden a pékek. A pékek, mint ismeretes, régóta panaszolják, hogy *ráfizetnek a 28 filléres félbarna kenyérre. Ruzicska* Ede elnöki megnyitójában erről beszélt és bejelentette, hogy a félbarna kenyér ügyének megvizsgálására felkérték az *Árelemző Bizottságot* s a Sütőipartestület vezetősége csütörtökön tárgyal a bizottsággal. Csütörtöktől kezdve a pékek *ne süssenek félbarna kenyeret* — indítványozta *Ruzicska* elnök. A többiről pedig *a bizottság véleménye után fognak dönteni.* A gyűlésen számosan szólaltak fel s végül is elfogadták azt a határozati javaslatot, amely kimondja, hogy *csütörtöktől kezdve nem sütnek félbarna kenyeret, ellenben kettes számú búzalisztből készült fehér kenyeret hoznak forgalomba*, melynek ára nagyban kilogramonként 28, kicsinyben 32 fillér lesz.

— **Csendes üléssel ismét megkezdődik a munka a francia kamarában és szenátusban.** *Párizsból* jelentik: A képviselőház kedden délután ismét megkezdte munkálatait. A megnyitóülés alig ötven percig tartott és nyugodtan telt el. A szenátus szintén kedden tartotta megnyitóülését.

— **Kelen és Dezső kiállítása Stockholmban.** *Stockholmból* jelentik: Szombaton, május 12-én nyílt meg a stockholmi svéd-francia műcsarnokban Kelen és Dezső gyüjteményes kiállítása *Tizenöt év a nemzetközi kongresszusokon* címmel. A megnyitáson nemcsak a svéd főváros műértő közönsége jelent meg, hanem számos neves svéd politikus és diplomata is, így a svéd külügyminisztérium vezetői Henriksson külügyi tanácsossal az élén, akinek karikatúrája különben Kelen és Dezső gyüjteményében is látható volt. A nagyszámú közönség teljesen megtöltötte a termeket; nem egy népszövetségi karikatúra előtt csoportosulás támadt s jóízűen nevettek a két magyar humorista rajzoló szellemesnél szellemesebb rajzain. A stockholmi megnyitáson csak Kelen volt jelen, aki nagy buzgalommal kalauzolta a svéd előkelőségeket az egyik képtől a másikig és három-négy nyelven válaszolgatott a sűrűn jövő kérdezősködésekre. A stockholmi lapok a legnagyobb elismeréssel írtak a kiállításról, amely a maga nemében teljesen egyedülálló, mert — mint írják — a két magyar művész tollal és ecsettel világosabban tudja kifejezni a genfi intrikákat és az egész »leszerelési komédiát«, mint eddig bárki más vaskos könyvekben.

— **Grabovszkynét elfogták és szabadlábra helyezték.** Kedd hajnalban elfogták *Grabovszkynét*, akinek letartóztatását rendelte el a mult héten *Janovics* Tibor bíró és aki, mialatt detektívek kutattak utána, névházasságot kötött egy *Szokody* József nevű tisztviselővel. Sehol nem találták, végül az egyik detektív egy ügynököt figyelt meg, aki összeköttetésben állt Grabovszkynéval. Feltünt, hogy az ügynök sürün telefonál egy uccai fülkéből, a detektív egy kisfiút vett maga mellé és megbízta: figyelje meg, milyen számot tárcsáz az ügynök. Így sikerült megállapítani, hogy egy belvárosi penzióval beszélt, itt lakott Grabovszkyné *Horváth* Károlyné név alatt. A főkapitányságról nyomban az ügyészségre szállították az asszonyt, ahol szabadlábra helyezték, mert közben az ellene tett följelentéseket *visszavonták.*

— **A lett-orosz határon lezuhant egy német szabad léggömb.** *Moszkvából* jelentik: A lett-orosz határ közelében lezuhant a *Bratsch von Ziegfeld* nevü német szabad léggömb, mely vasárnap indult el a németországi Bitterfeldből. A léggömb két utasa, dr. *Schrenck* és *Masuch* Viktor megfigyelő *szörnyethalt.*

— **Mellbelőtte magát egy vendéglős felesége.** Pestszenterzsébeten a Pázmány ucca 25. számú házban forgópisztollyal *mellbelőtte magát Rondik Károly vendéglős 25 éves felesége.* Súlyos állapotban került a Rókus-kórházba.

— **Súlyos motorkerékpárbaleset érte báró Jeszenszky András földbirtokost.** *Szekszárdról* jelentik: Báró *Jeszenszky* András kölesdi földbirtokos kedden délután motorkerékpárján Bonyhádról Szekszárd felé haladt. Sióagárd közelében a motorkerékpár *egy kőnek ütődött* és utasával együtt *belezuhant az útmenti árokba.* A szekszárdi kórházból mentőautót küldtek ki a szerencsétlenség színhelyére, de a gépkocsi motorja útközben elromlott és csak hosszú idő mulva tudtak bérautót keríteni, amely azután a mentőkocsit kivontatta Sióagárdra. A földbirtokost így csak három órával a szerencsétlenség után tudták beszállítani a kórházba, ahol megállapították, hogy bal combcsontja és bal karja eltörött. Állapota *súlyos.*

= **Nélkülözhetetlen a csontfejlődés és csontanyagcsere** zavarainál a közismert *Phosphatine Faliéres* gyermektápszer. Kapható *Zoltán* gyógytárában, Szabadság tér.

= **Küzdelem a fejfájás ellen.** A vitaminok ismerete a táplálkozás és növekedés zavarainak kiküszöbölésére vezetett. A nagy haladás mellett a fejfájás 90 százaléka a rossz emésztésre, bélrenyheségre, székrekedésre vezethető vissza. A klinikák és orvosok újabban a legnagyobb elismeréssel nyilatkoznak az Artin nevű pici dragéekről, amelyekből elegendő este két szemet bevenni, hogy reggelre normális, könnyű ürülése legyen az embernek és ezzel megszabaduljon a kínzó fejfájástól.

= **Vasgyúró** lesz gyermekéből, ha *Boon banánkakaóval* táplálja! Banán és kakaópor vitamindús keveréke. Tápláló élvezeti cikk.

— **Dr. Paul Dayler professzor,** *az Austro—American Institut* igazgatója, mint a Külügyi Társaság meghívott előadója az osztrák-magyar-amerikai kultúrkapcsolatok kimélyítése céljából néhány napja Budapesten tartózkodik. A »Családi Iskolában« tartott előadásában ismertette a mai amerikai iskolák rendszerét és szellemét a professzor. A Népegészségügyi Múzeumban beszámolt közvetlen élményei alapján Amerika gazdasági és szellemi válságáról, a Roosevelt-kormányzat alatt. Az előadást követő fogadáson *Gortvay* György, a Népegészségügyi Múzeum, *Baloghy* Mária tanárnő pedig a Női Szociális Iskola nevében látta vendégül az illusztris előadót, aki a múzeumot is megtekintette.

— **Geffle olajmágnást és egy kislányt kiszabadítottak a gangsterek fogságából.** *Newyorkból* jelentik: A losangelesi rendőrségnek hosszas nyomozás után sikerült elfognia azt az öt gangstert, aki néhány héttel ezelőtt elrabolta William *Geffle* olajmágnást. A detektívek és a gangsterek között revolverharc támadt, mely a detektívek győzelmével végződött. A rablók elfogása után megtalálták az elrablott embert is egy kis házban. Ugyancsak megtalálták Arizona államban a hatéves kis Juno *Rablest*, akit hat héttel ezelőtt raboltak el a gangsterek.

— **Megerősített vonatok közlekednek pünkösdkor.** Az Államvasutak a pünkösdi ünnepek erősebb utasforgalmára való tekintettel a jobban igénybevett gyors- és személyvonatokat május 18-tól 22-ig terjedő időben *megerősíti.* Ezenkívül a budapest—miskolci, budapest—hatvani, szolnoki, balatonfüredi, székesfehérvári, ceglédi stb. vonalon *külön ünnepi és kirándulóvonatokat* indítanak. Ezek menetrendjeit az állomásokon kifüggesztik.

— **Véres verekedés a galaci zsinagógában.** *Bukarestből* jelentik: A galaci zsinagógában a zsidó hitközség évi közgyülését tartotta és a gyülésen élesen bírálták *Silberstein* hitközségi elnök működését. *A hitközség a vitában két részre szakadt és összeverekedett.* A verekedés hevében *a zsinagóga minden ablakát bezúzták* és négyen súlyosan megsebesültek, hogy kórházba kellett őket szállítani. A verekedés közben a zsinagóga egész belső berendezését összetörték.

— **Természetvédelmi osztagokat állít fel az osztrák kormány.** *Bécsből* jelenti tudósítónk: A kormány az erdők pusztításainak megakadályozása céljából természetvédelmi őrségeket állít fel. Az őrségek apró őrjáratokra osztva cirkálnak vasárnapokon és ünnepnapokon azokban az erdőkben, amelyekben nagyobb csoportokban járnak a kirándulók. A garázdálkodókat szigorúan megbüntetik.

— **Kinevezték Bécs új »rendi« városatyáit.** *Bécsből* jelentik: *Schmitz* polgármester ma este hozta nyilvánosságra *a községtanács tagjainak névsorát.* A jelöléseket a hazafiúi fronttal egyetértésben eszközölték és tekintettel voltak a véderőszövetségek és a kulturális szervezetek kívánságaira is. A községtanács tagjai között számos társadalmi, közéleti és közgazdasági kiválóság foglalt helyet. A 64 tag közül *négy asszony*, hat pedig a keresztényszocialista párt tagja. A művészeteket *Holzmeister* professzor, a tudományokat a *II. sebészeti klinika igazgatója*, az Izraelita Hitközséget *dr. Ehrlich Jakab* ismert bécsi ügyvéd, végül a hazafiúi frontot *Kemptner* osztagvezető képviseli.

— **Május 20. és 27-ike közt rendezik a szegedi ipari vásárt.** Szeged városa évről évre jelentős gazdasági és kulturális eseményekkel ad életjelt magáról. Ilyen nagyjelentőségű gazdasági megmozdulás a *Szegedi Ipari Vásár.* Az idén hatodszor nyílnak meg a szegedi vásár kapui, hogy hirdessék Szeged életerejét és demonstrálják Szeged élniakarását. A vásárt május 20. és 27-ike közt rendezik és *Pálfy* József, Szeged polgármestere most felhívással fordult az ország lakosságához, hogy látogassák minél többen a szegedi ipari vásárt.

— **Érettségi találkozó.** A budapesti III. ker. Állami Árpád főgimnázium 1924-ben végzett növendékei pünkösd hétfőjén 11 órakor az intézetben, este 8 órakor a Zöld Hordó (II, Hattyú ucca 14.) vendéglőben 10 éves találkozót tartanak. *Danhauser* László, VI, Bajza u. 27.

BEKÜLDÖTT HIREK. *Szerda. Előadások.* A Társadalomtudományi Társulatban dr. *Neubauer* Gyula: Racionalizmus és népesedés. 6 órakor. Eötvös u. 3. — A Közegészségügyi Egyesületben *Lázár* Lajos, *Möller* Károly és *Zugriczky* József ad elő. 6 órakor. Eszterházy u. 3. — A »Natura« rendezésében dr. *Fülöp* István: Az ember helye az állatvilágban. 8 órakor. Bérkocsis u. 12. — A Good Templar Rendben *Szántó* Menyhért: A mozgalom 25 esztendeje. 7 órakor. Jókai tér 6. — A Notre Dame de Sion sorozatában dr. *Jánossy* József S. J.: A kereszténység lelke. ½7 órakor. Horánszky u. 20. — *Különfélék: A Katolikus Orvosok Egyesületének közgyülése.* 7 órakor. Ferenciek bazára. — *A Népművelési Bizottság megtekinti a városmajori új katolikus plébániatemplomot.* Előadó: dr. *Dombi* József. Gyülekezés este 7-ig a Csaba u. és a Bors u. sarkán. — *A Magyar Kémikusok Egyesületének vitaestélye.* ½7 órakor. Andrássy út 23. — *A Közlekedési Múzeum megnyilt* s október 31-ig, hétfő kivételével, délelőtt 9—1, délután ½3—5-ig van nyitva. Vasárnap csak délelőtt. — *A pesti izr. hitközség új felekezeti elemi iskolát nyit* a következő tanévre, *Visegrádi u. 25.* és *Vörösmarty u. 34.* sz. alatt. Érdeklődni lehet a hitközség oktatási osztályán: Síp u. 12.

III. GÁLAEST az ANGOL PARKBAN holnap, május 17-én, csütörtökön
A világattrakciók sorozatában: **LEHÁR-EST**
VERA SCHWARZ kamaraénekesnő, a wieni Staatsoper világhírű művésznője, **SZEDŐ MIKLÓS** és **PALLAY ANNA** balettegyüttesének felléptével.
A nagyzenekart vezényli Roubal Vilmos. Rendező: Bán Zoltán. Belépődíj 1.— P.

Kelen Imre

~~28 3978~~.

A londoni nagy
regatta c. kari-
katurája repr.

Pesti Napló 1933.
jul. 28. kép

FIGU

ZOK.
UNGEN.

SENKI HARMA

...Tizenötezer, először!..

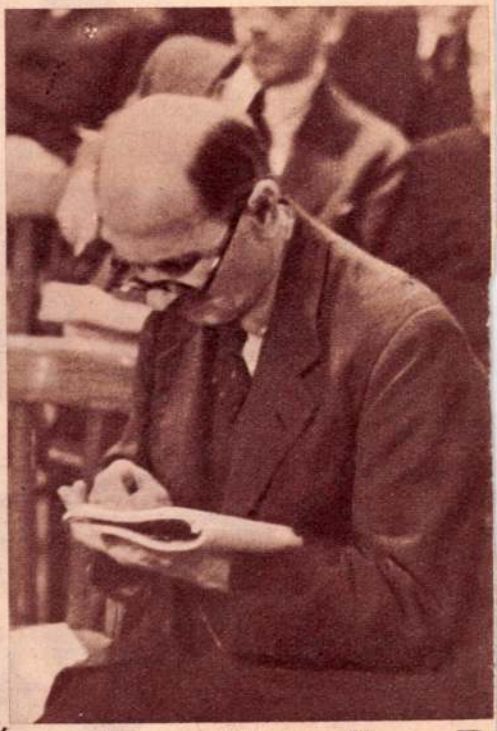

ÁRVER

Kelen Imre

...it (1461—1528) festő műve, — amely II. Ulászló királyt gyermekeivel ábrázolja — így kerül árverésre

Így dolgozik Derso et Kelen

a két kiváló magyar rajzoló. Most egy nagy amerikai lapvállalathoz szerződött a két világszerte ismert karikaturista

Kelen Imre

archéppel

Pesti Napló Egés. mell 1939 febr. 12

A „vándorló asztalka". Dezső Alajos balkezes és így, amikor a rajzon ő dolgozik, Kelen Imre átteszi jobbról balra az asztalt...

Igy „borotválja" a rajzot a két művész: zsilettpengével árnyékolja az egyes részleteket

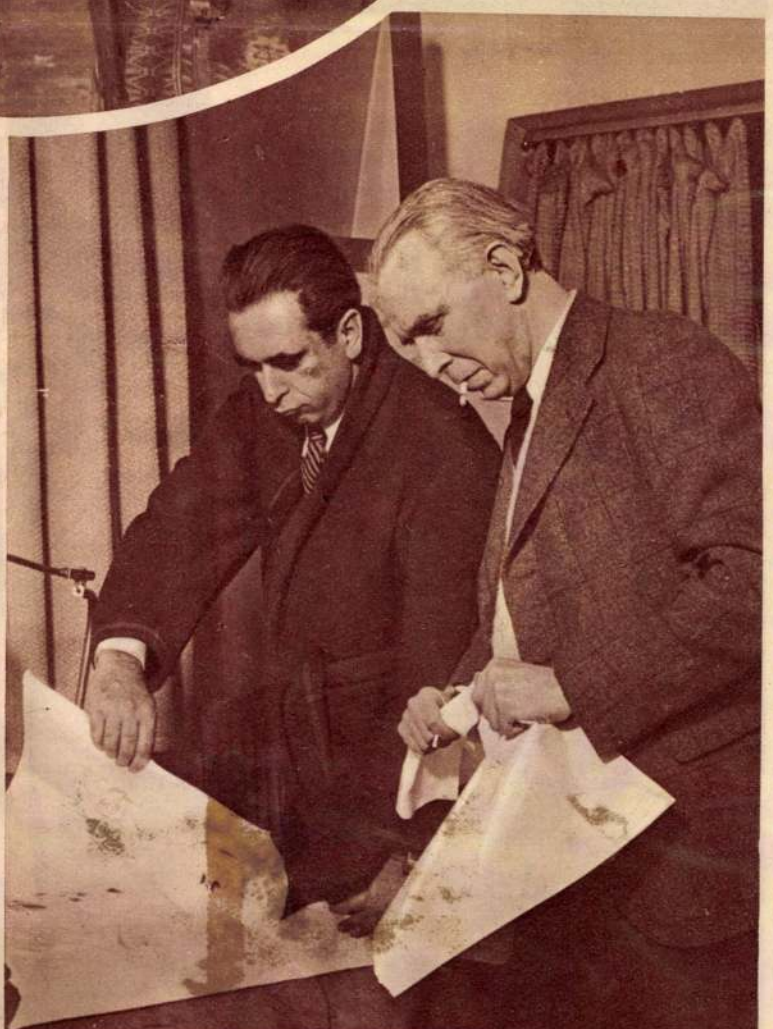

Baj van! A helyzet megváltozott, a rajz nem aktuális, a két művész ezer darabra tépi a kész műremeket...

...os és

...len Imre

2.

...és **Dezső** Alajos, a két világhírű ...nóművész karikatúrája a „The New York ...azine" legújabb számában.

Carrol B. Reece képviselő: Mr. Truman, Ön még sokra viheti!

Repr
Pesti Izé
1947. 13. n.

A magyar rajzolóművészet fénykora

talán akkor volt, amikor 1917-ben és 1918-ban a kiváló rajzolók egész kis csoportja állta körül szegény „Kis Szenes" szerkesztői asztalát. Szenes Béla volt ugyanis a „Szamár" című vicclapnak a szerkesztője, mely később az „Április" címet kapta. A „Szamár" igazi pesti aszfaltból kinőtt uccai lap volt, merész, ötletes és csibészes. A későbbi utód már egy kicsit nagyképűbb, félig-meddig művészeti lap, színes címlappal. Rajzolták a lapot Kóber Leó, Bíró Mihály, Szigethy István, Kelen Imre, Dezső Alajos, Hermann Lipót, Zádor István, Major Henrik, Vértes Marcell, Pólya Tibor, néha Gáspár és e sorok írója. Major, Vértes, Kelen, Dezső és én a „fiatalabb" korosztályt képviseltük és sok kedves féltékenységgel néztük hétről-hétre, hogy melyikünknek van több rajza a lapban. Csak a megjelenéskor értesültünk, t. i. arról, hogy melyik rajz látott napvilágot. Legtöbbünk, ha szükség volt egy kis aprópénzre (most már bevallhatom, az volt a fő jövedelmünk), nekiültünk a munkának és délután hétig el is készült 8—10 drb. rajz, amelyeket a Kis Szenes rendszerint átvett, árukat kiutalta és ellette a közlendők közé. Persze az aktualitások megbeszélése végett minden csütörtökön szerkesztőségi ülés volt, amelyre igen eljárt Molnár Ferenc is. Ő már akrt volt arról, hogy új lapok mellett „bábáskodott". Áhítattal figyeltük

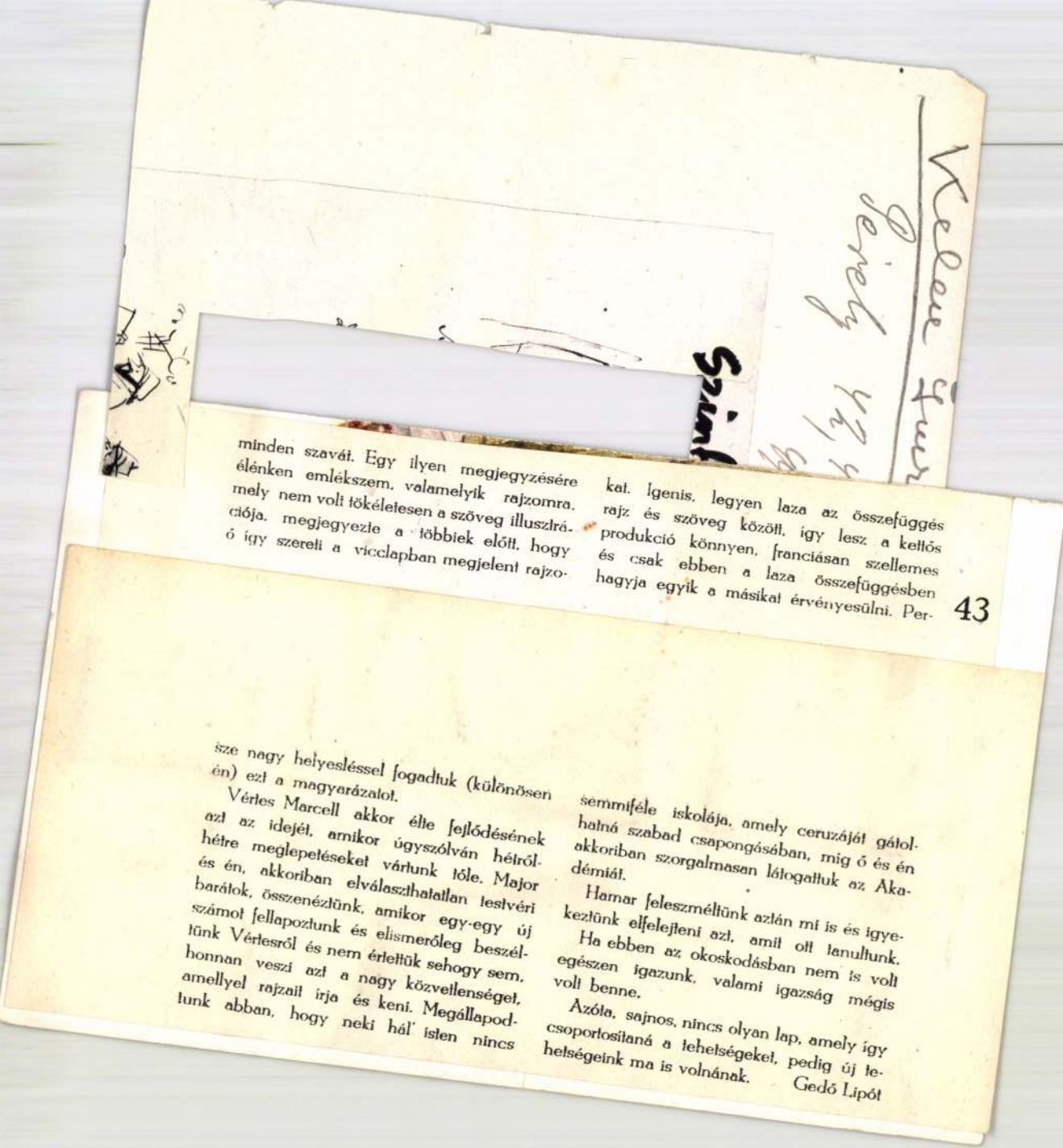

minden szavát. Egy ilyen megjegyzésére élénken emlékszem, valamelyik rajzomra, mely nem volt tökéletesen a szöveg illusztrációja, megjegyezte a többiek előtt, hogy ő így szereli a vicclapban megjelent rajzokat. Igenis, legyen laza az összefüggés rajz és szöveg között, így lesz a kettős produkció könnyen, franciásan szellemes és csak ebben a laza összefüggésben hagyja egyik a másikat érvényesülni. Per-

sze nagy helyesléssel fogadtuk (különösen én) ezt a magyarázatot.

Vértes Marcell akkor élte fejlődésének azt az idejét, amikor úgyszólván hétről-hétre meglepetéseket vártunk tőle. Major és én, akkoriban elválaszthatatlan testvéri barátok, összenéztünk, amikor egy-egy új számot fellapoztunk és elismerőleg beszéltünk Vértesről és nem értettük sehogy sem, honnan veszi azt a nagy közvetlenséget, amellyel rajzait írja és keni. Megállapodtunk abban, hogy neki hál' isten nincs semmiféle iskolája, amely ceruzáját gátolhatná szabad csapongásában, míg ő és én akkoriban szorgalmasan lálogattuk az Akadémiát.

Hamar feleszméltünk azután mi is és igyekeztünk elfelejteni azt, amit ott tanultunk. Ha ebben az okoskodásban nem is volt egészen igazunk, valami igazság mégis volt benne.

Azóta, sajnos, nincs olyan lap, amely így csoportosítaná a tehetségeket, pedig új tehetségeink ma is volnának.

Gedő Lipót

Kelen

M.H.934.V.1

— **Kelen és Dezső stockholmi karikatúrakiállításának nagy sikere.** *Stockholmból* jelentik: Szombaton, május 12-én nyílt meg a stockholmi svéd—francia műcsarnokban *Kelen* és *Dezső* gyűjteményes kiállítása *Tizenöt év a nemzetközi kongresszusokon* címmel. A megnyitáson nemcsak a svéd főváros műértő közönsége jelent meg, hanem számos neves svéd politikus és diplomata is, így a svéd külügyminisztérium vezetői, *Henrikssen* külügyi tanácssossal az élén, akinek karikatúrája különben Kelen és Dezső gyűjteményében is látható volt. A nagyszámú közönség teljesen megtöltötte a termeket; több népszövetségi karikatúra előtt csoportosulás támadt és jóízűen nevettek a két magyar művész szellemesnél szellemesebb rajzain. A stockholmi megnyitáson csak Kelen volt jelen, aki nagy buzgalommal kalauzolta a svéd előkelőségeket az egyik képtől a másikig és három-négy nyelven válaszolgatott a kérdezősködésekre. A stockholmi lapok a legnagyobb elismeréssel írtak a kiállításról, amely a maga nemében teljesen egyedülálló, mert — mint írják — a két magyar művész tollal és ecsettel világosabban tudja kifejezni a genfi intrikákat és az egész „leszerelési komédiát", mint eddig bárki más vaskos könyvekben.

Kelen Imre

Magyarország 1938 febr. 20.

Elkészült az Ujságíróbál művészi meghívója

Február 28-án tartják meg a Vigadóban az idei farsang nagy reprezentatív báljét, az *Ujságíróbált*. A hatalmas rendezőgárda rendkívül sok kedves meglepetéssel várja közönségének felvonulását. Az első meglepetés már elkészült. Most adják postára *az Ujságíróbál meghívóit*, amely külső kiállításában messze kiválik a szokásos báli meghívók tömegéből.

A világhírű magyar karikatúristák, *Dezső* és *Kelen* rajzolták a meghívók címlapját, *Filo*, a kiváló grafikus művésznő vezette a tipográfiai összeállítást. A meghívókból mutatóban közlünk két finom rajzot. A meghívót tartó kutyát *Dezső* és *Kelen*, a lúdtollakból összeállított szimbolikus legyezőt *Filo* rajzolta. Meglepetés lesz a táncrend is, amellyel a Budapesti Napilapok Testülete lepi meg a bál közönségét. Erről a rendezőbizottság még semmit sem árult el. Az azonban bizonyos, hogy az idei táncrend és olyan *kedves, felejthetetlen emléke* lesz az Ujságíróbál minden vendégének.

VIII. TEREM

RNÓCZY ALAJOS: Árnykép.
GENDORF FERDINAND: Női arckép.
GENDORF FERDINAND: Férfiarckép.
GENDORF FERDINAND: Férfiarckép.
RNÓCZY ALAJOS: Árnykép.
KÓ KÁROLY: Konyhában.
KÓ KÁROLY: Olasz táj.
KÓ KÁROLY: Bibliai jelenet.
MIKLÓS: Férfiarckép.
EGH GÁBOR: Fiuarckép.
VEY ÁGOST: Férfiarckép.
FFY L.: Női fej.
KÓCZY ANTAL: Szegény Ferkó.
Z HENRIK: Önarckép.
LER JÁNOS: Tájkép.
LER JÁNOS: Legelő.
LER JÁNOS: Várrom.
LER JÁNOS: Dunajec.
LER JÁNOS: Dunajec.
LER JÁNOS: Szepesi várromok.
KÓ KÁROLY: A Magas Tátra N...

KÖLTÖZÖTT A KÖNYVTÁR

– páratlan értéket találtak

Rajzsorozat a Tanácsköztársaság idejéből

A győri Kisfaludy könyvtár költöztetése közben szinte *felbecsülhetetlen értékű művészi karikatúrasorozat került elő*, amely 32 eredeti rajzban örökíti meg a Tanácsköztársaság győri vezetőit. A rajzokat a művész szignója mellett saját kezű aláírásukkal is ellátták a győri népbiztosok, direktóriumi tagok, pártvezetők. A művészi értékű dokumentum szerzője *Kelen Imre* győrszigeti születésű karikaturista, aki a Tanácsköztársaság idején kifejtett tevékenysége miatt kényszerült külföldre. Előbb Münchenben, majd Párizsban dolgozott, rajzait a kontinens legnagyobb lapjai rendszeresen közölték. Az értékes gyűjteményt előbb szűkebb kiállítás keretében mutatják be Győrött, majd sokszorosított album formájában kiadják. (MTI)

1969 AUG 7.

ESTI HÍRLAP
Budapest

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

sporthír: megkezdik a jégkorongozók és a műkorcsolyázók, valamint a jégtáncosok a felkészülést az idényre. A *Berecz—Sugár* kettős és még nyolc fiatalabb jégtáncos pár Kassára utazott, velük tartott több egyéni műkorcsolyázó is. Bereczék augusztus 11-ig folytatják Kassán a felkészülést, ahonnan a Szovjetunióba, Rosztovba utaznak ahol a szovjet jégtáncos válogatott kerettel együtt folytatják a felkészülést. A másik élvonalbeli jégtáncos pár, a *Mató—*

és a
tak,
most már erőteljesebb ütemben folytassák. Néhány nap múlva követi őket az ifjúsági Európa-bajnokságra és az olimpiai reménységek tornájára készülődő ifjúsági válogatott is, akik ugyancsak Tatán készülnek fel. Az A-válogatottal több fiatal, újonc is utazott, így — a többi között — az FTC-ből *Császár, Miczkievicz, Kertész, Molnár*, a BVSC-ből *Farkas* és *Palla* kapott helyet az új jégkorong-válogatottban. A többi Tatára utazó már ré-

DEZSŐ ALAJOS ÉS KELEN IMRE MUNKAKÖZBEN

Dezső és Kelen freskója a genfi népszövetségi palotában

Több mint háromszáz esztendővel ezelőtt, 1602-ben a savoyardok létrákkal megrohamozták Genf falait. Ennek az egykori eseménynek modern változatát készítette el *Dezső Alajos* és *Kelen Imre*, a két külföldön élő világhírű magyar karikaturista a népszövetségi palota bárja részére. Címe: „A szónoki emelvény megrohamozása" és természetesen aktuális személyiségeket sorakoztat fel. A három méter széles, másfél méter magas képen látható a Sztalinnal kockázó Hitler, Neville Chamberlain talpig vasban, Mussolini, mint a parti csöndes kibice, Herriot jellegzetes pipájával, Lloyd George, Kánya Kálmán és a nemzetközi diplomácia sok nevezetes tagja.

A FESTMÉNY EGYIK RÉSZLETE

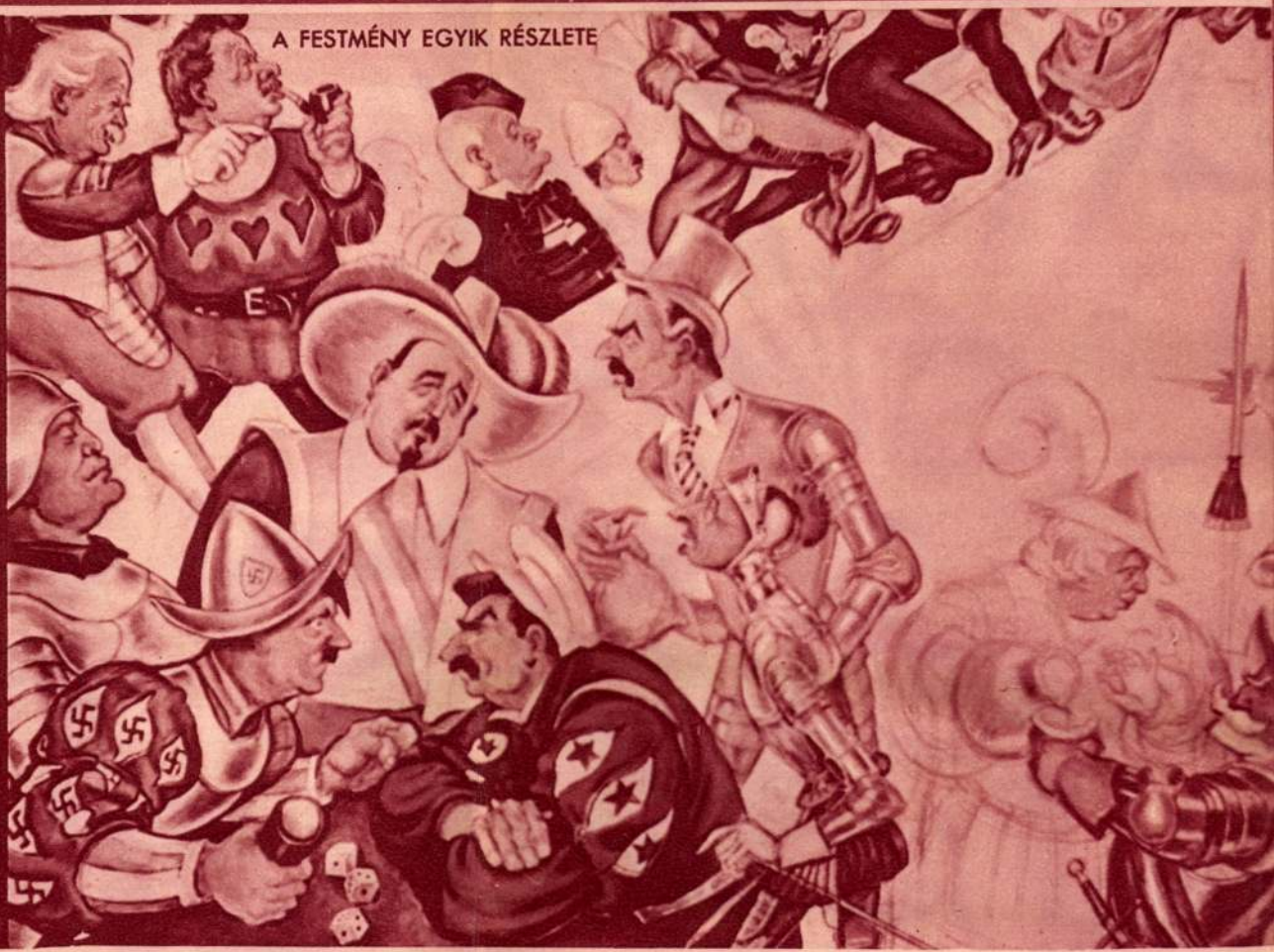

PN ESTI LAPLÓ

KÉPES MELLÉKLET

VASÁRNAP, 1936 NOVEMBER 22

D. és K. munkatársban. Arok és Képpel

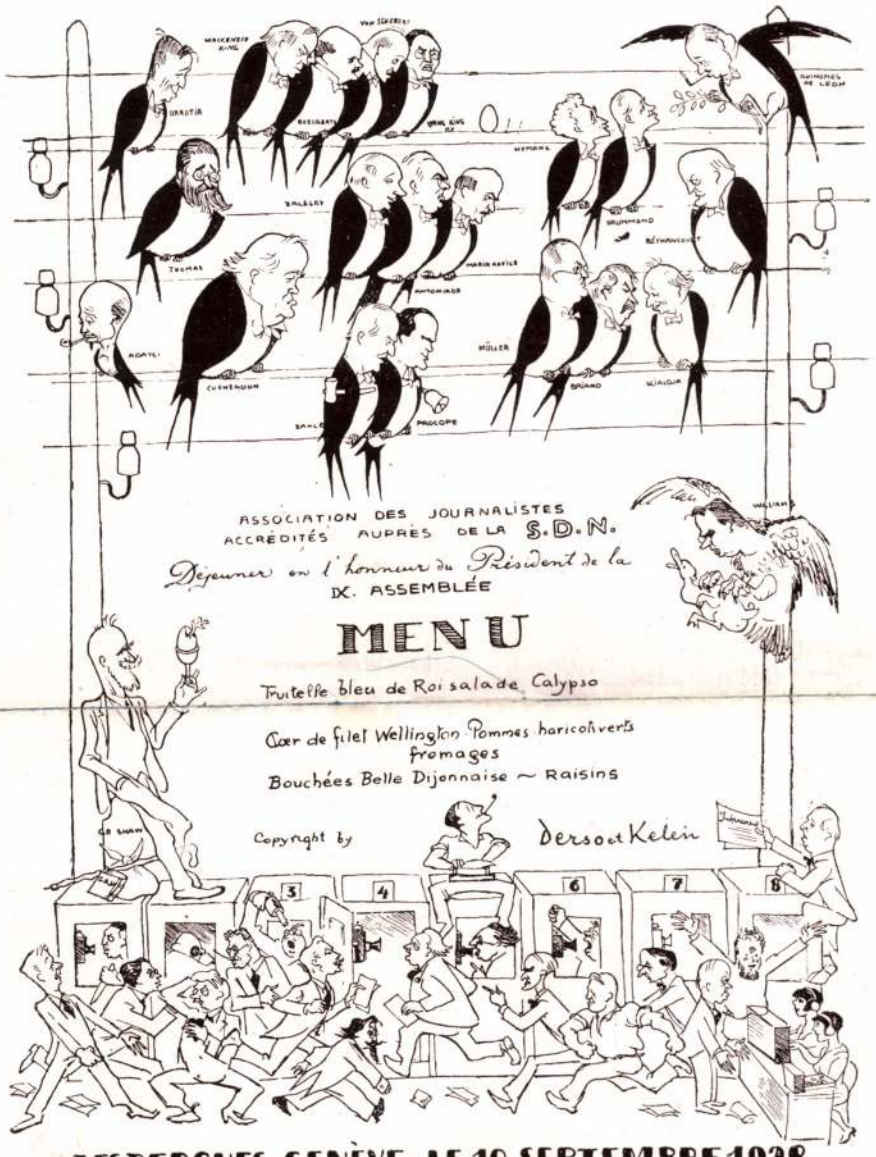

Dezső Alajos és Kelen Imre: A népszövetségi konferencia sajtóbanketjének menükártyája.

Épen ezért olyan régi, mint maga a teremtő, isteni művészet. Mefisztó az Úr karikatúrája. Önálló lény és mégis tőle függ, mert külső, belső vonásai eltorzult, de pontos megfelelői az istenség arculatának.

Önmagában véve halálosan komoly. Csupán eredetijével összevetve válik komikussá. A *kontraszt* révén.

*

Az igazi karikatúra mindig a kiemelkedő *nagyságban* gyökerezik. A tömeg fölé nőtt, ismert és elismert emberben, híres személyiségben, vagy nevezetes eseményben. S mindig úgy hat, mint fricska a presztizs orrára. Ugyan kit érdekel Kovács úr karikatúrája? Legfeljebb Kovács úr családtagjait. Ellenben Napoleon, Wagner, Tolsztoj vagy Mussolini karikatúráját mindenki csendes kárörömmel szemléli. Mélységesen ösztönös emberi megnyilatkozás ez. Durván kifejezve: színvonalleszállítás. Finomabban: az átlagnak rokonságkeresése a kiválósággal. Filozófikusan: szintézisre való törekvés. Végül pedig egyszerűen és magyarul: a szegény unokaöccs tréfás hivatkozása a gazdag nagybácsira. A nyárspolgár elégtétele a zsenin. Hivalkodás azzal, hogy bizonyos tekintetben ő is csak olyan ember, mint én.

Horváth Jenő rajzai.

Mindenesetre: a legdemokratikusabb műfaj. Az alattvaló tiszteletlen fintora az uralkodó előtt. Ne feledjük: forradalmak albuma gúnyképekkel van tele. S ahol elszaporodik a karikatúra, ott nem ok nélkül tartanak a miniszterek—kormányváltozástól. Mondom, hogy az ördög találta ki unatkozván üres óráiban.

HAJDU-BIHARI NAPLÓ
Debrecen

1969 AUG

Kelen Imre

Értékes lelet Győrben

1021

A győri Kisfaludy Könyvtár költöztetése közben egy szinte felbecsülhetetlen értékű művészi karikatúrasorozat került elő, amely 32 eredeti rajzban örökíti meg a Tanácsköztársaság győri vezetőit. A művészi értékű dokumentum szerzője Kelen Imre győrszigeti születésű karikaturista, aki a Tanácsköztársaság idején kifejtett tevékenysége miatt kényszerült külföldre. Előbb Münchenben, majd Párizsban dolgozott, rajzait a kontinens legnagyobb lapjai rendszeresen közölték. (MTI)

iss (Balmazújvárosi
. Orgonás (Gyulata-
(Erdőgazdaság). —
. Tóth (Balmazújvá-
), 2. Novák (Balmaz-
Tsz).

k: 1. Lukács (Debre-
azdaság), 2. Pásztor
llami Gazdaság), 3.
úháti Állami Gazda-
(Balmazújvárosi Le-

mérkőzést j
Venezuela 2:
Augusztus
raguay; Ven
Lourenco
labdarúgó-m
(Lisszabon)
fica ellen. A
„gólgyáros"
ismeretes, jú
ződése, és m
meg klubjáv
London. S

— **Főszerkesztő: Pallás Imre — Szerkesz**
h Endréné — Terjeszti a Magyar Posta
lföldi Nyomda, Debrecen — Felelős veze

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 AUG 8.

Kelen Imre

PESTMEGYEI HÍRLAP
Budapest

ÉRTÉKES LELET

A győri *Kisfaludy* könyvtár költöztetése közben egy szinte felbecsülhetetlen értékű *művészi karikatúrasorozat* került elő, amely 32 eredeti rajzban örökíti meg *a Tanácsköztársaság győri vezetőit*. A művészi értékű dokumentum szerzője *Kelen Imre* győrszigeti születésű karikaturisa, aki a Tanácsköztársaság idején kifejtett tevékenysége miatt kényszerült külföldre. Előbb *Münchenben*, majd *Párizsban* dolgozott, rajzait a kontinens *legnagyobb lapjai* rendszeresen közölték.

HAJÓTÚRA

ben eldőlt, és előreláthatólag még idén megvalósul, hogy a Március 15. téri, eddig bank céljára szolgáló helyiségbe költözzenek át, amelyet körülbelül négyszáz négyzetméteres bútoráruházzá alakítanak.

— *Szezoncikk-e a bútor?*

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRMONDÓ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

Szolnok

Kelen Imre

1969 AUG 6

Rajzok 1919-ből

A Győri Kisfaludy Könyvtár költöztetése közben egy szinte felbecsülhetetlen értékű művészi karikatúrasorozat került elő, amely 32 eredeti rajzban örökíti meg a Tanácsköztársaság győri vezetőit. A művészi értékű dokumentum szerzője Kelen Imre győrszigeti születésű karikatúrista, aki a Tanácsköztársaság idején kifejtett tevékenysége miatt kényszerült külföldre. Előbb Münchenben, majd Párizsban dolgozott, rajzait a kontinens legnagyobb lapjai rendszeresen közölték.

ról volt szó a BBC görög-
nyelvű szolgálatának köze-
ledő 30. évfordulója alkal-
mából.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kelemen István

NÓGRÁD

1966 DEC. 4.

1021

Kiállítás Taron

A pásztói képzőművészeti kör kiállítást rendez Tar községben, a járási művelődési ház kiállítási helyiségében. A tárlaton több anyaggal szerepel Kelemen István, Leszenszky László, Simon Imre, Szabó Áron, Zeke József. A tárlatot ma délelőtt 11 órakor nyitják meg, a megnyitót Molnár Sándor, a pásztói járási tanács vb mondja.

mabb miatszer, pipere-sonag,
bizsu. Férfi ismerősnek, ha
dohányzik, nemesebb anyag-
ból készített dohányzo ciga-
retta, levéltárcakészlet, szép
ajándék. Azoknak pedig, akik
a családon belül, vagy isme-
rősök körében valamilyen hob-
bynak hódolnak —, a legköny-

1021

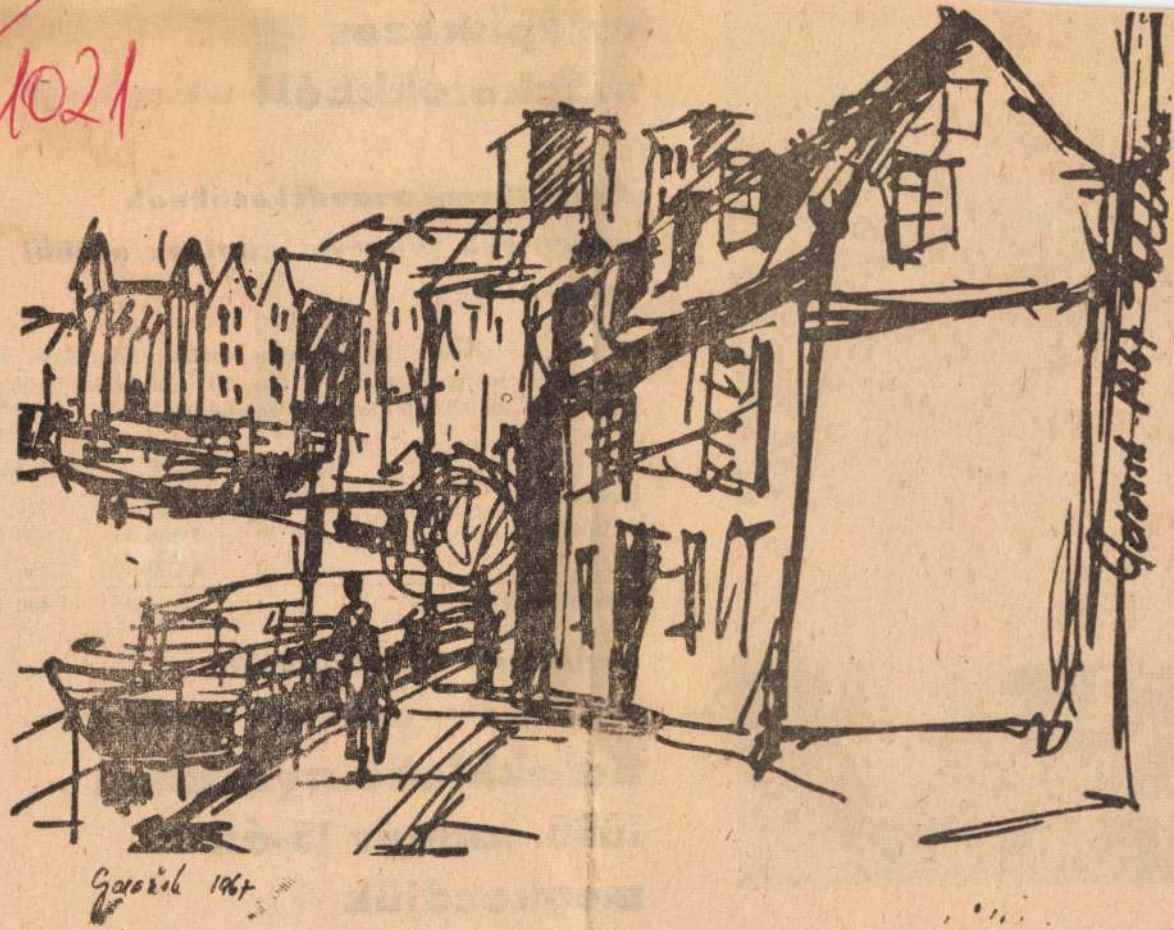

Kelemen István: Gdansk

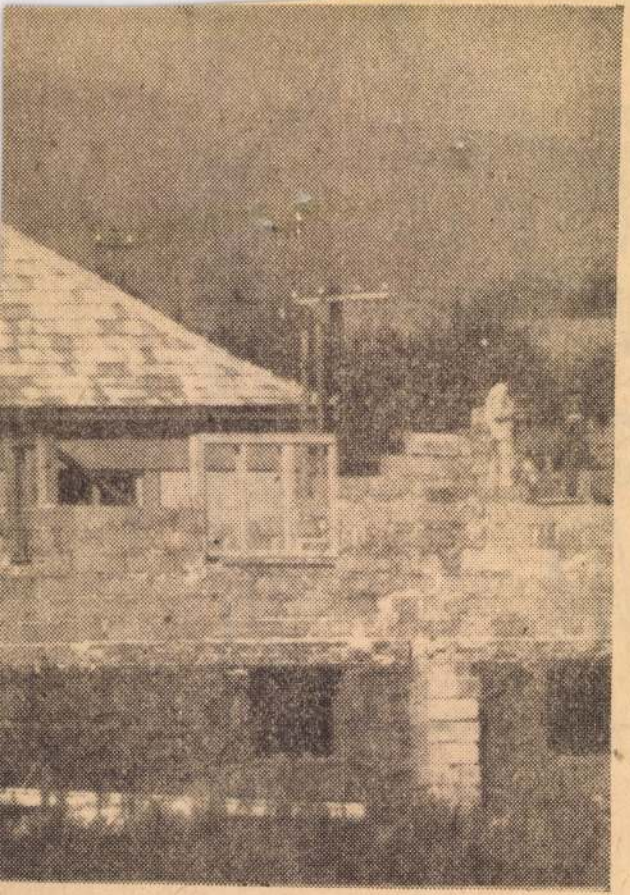

az építkezés salakblokkból!

Az építkezni szándéka

szeretnénk tanácsot a

felsorolással

Költség összehasonlítás általáno
km közúti fuvarral, melyhez 80
ges, ez kb. 20 000 db téglának felel meg.

	Tégla	Blokk	Különbség
Beszerzésnél	14 000 Ft	12 760 Ft	1 240 Ft
Szállításnál	18 000 Ft	9 000 Ft	9 000 Ft
Beépítésnél	7 500 Ft	1 [illegible]50 Ft	5 250 Ft
Falazatnál összesen:			14 490 Ft

megtakarítás jelentkezik,

salakblokkos építkezés esetén

Salakblokk gyártását 1968. január 15-én megkezdjük

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
NÓGRÁD
1967 DEC 3 1

nem István

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Nógrád

Kelemen István

1973 JUN 24

1021

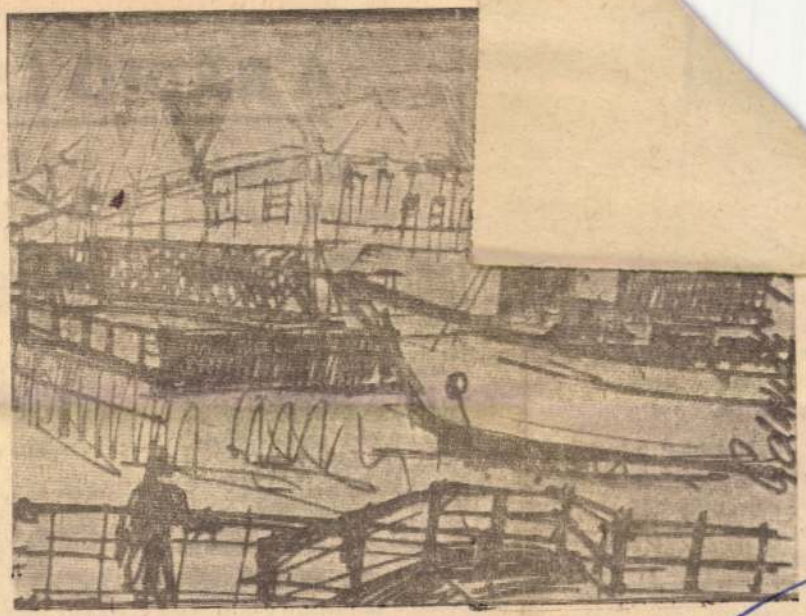

Gdanski kikötő

Kelemen István rajza

Atomerőmű a sarkkörön túl

A Kola-félszigeten fekvő Murmanszk tájmúzeumában egy térképen láthatjuk a vidék gyárait, kombinátjait, bányáit. Mellette a tárlókon ezek termékeit, réz, nikkel, kobalt, vaskoncentrátum, apatit, nefelin. A fényképeken új városokat ismerhetünk meg: Zapoljarnijt, Apatitot, Olenyegorszkot.

A félsziget folyóin, a Nyiván, a Tulomon, a Kumán, a Pazan épült vízi erőművek és a kirovi hőerőmű együttesen több energiát ad, mint amennyit Görögországban, Törökországban és Portugáliában előállítanak. Ezzel az energiával

A RÁDIÓ ÉS A TV M

VASÁRNAP

KOSSUTH RÁDIÓ:

8.05: Öt kontinens hét napja.
8.20: Jó reggelt, vasárnap!
10.03: Keress, kutass!
11.07: Hangversenyzene.
12.10: Édes anyanyelvünk.
12.50: Fekete Gyula írása.
13.00: Operettrészletek.
13.20: Ötven évvel Petőfi előtt.
13.30: Rádiólexikon.
14.00: Művészlemezek.
14.50: Búcsú Moszkvától.
15.08: Hajnal Gábor versei.
15.23: Fél óra sanzon.
15.53: Színházi magazin.
17.05: Nótakedvelőknek.
17.50: Operarészletek.
20.00: Irodalmi folyóirataink.
20.50: Almási Miklós színházi levele.
21.00: Töltsön egy órát kedvenceivel.
22.10: Sporthírek.
22.20: Schubert: C-dúr vonósötös.
23.13: Könnyűzene.

Marci. Magyar film. **Pásztói Mátra:** A siker lovagjai. Színes szovjet film. **Szécsényi Rákóczi:** Tecumseh. Színes NDK film. **Nagybátonyi Petőfi:** Kincskereső kisködmön. Magyar film. **Kisterenyei Petőfi:** A hét mesterlövész. Színes USA western. **Rétság:** Tudósítás az alvilágból. Lengyel film. **Zagyvapálfalva:** Az ellopott csata. Színes NDK kalandfilm.

HÉTFŐ

KOSSUTH RÁDIÓ:

8.15: Anny Schlemm énekel.
8.55: Tizenkét szék. — III.
9.30: A hét zeneműve.
10.05: Te hogy tanulsz? — Riport.
10.20: Zenekari muzsika.
11.39: Mi és a nemzeti múlt.
12.35: Tánczenei koktél.
13.20: Népi zene.
13.50: Válaszolunk hallgatóink-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 JUN 17

Nógrád

Kelemen István
1021

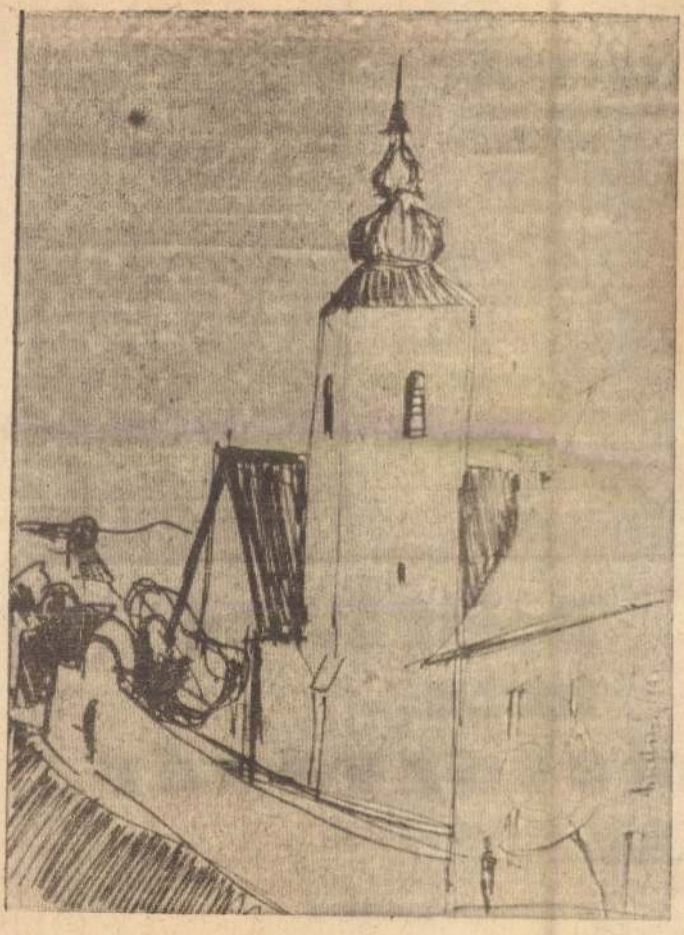

Vörösberény. — Kelemen István tusrajza

SZOMRÁKY SÁNDOR:

Mindegy merre

Már olyan mindegy merre mész
— hideg szél siklik utánad.
A hídon a fekete víz fölött
elhagyott örökre árnyad.

Már mindegy merre kanyarog
az út letaposott gyér füvével.
Varjak kárognak. Nem vagy ott
hol hegedűhurrá váltam éjjel.

Mindegy merre: így állok én
a szélben feszes ösztövéren.
Égboltnyi csönded még enyém.
Tied felsíró szívverésem...

ŰSORA

PETŐFI RADIO:

8.05: Barokk-muzsika.
9.03: Ezeregy délelőtt.
2.03: Dallal, tánccal a világ körül.
2.30: Puccini-áriák.
2.43: Most hogy érzi magát? Riportműsor.
3.03: Kamarazene.
4.00: Kettőtől ötig...
7.00: Ötórai tea.
8.05: Külpolitikai figyelő.
8.23: Közkívánatra! A múmia lába. Novella.
8.45: Vissza a feladónak. Zenés terefere.
9.35: Hangversenyzene.
1.35: Nóták.
2.30: Berg: Lulu-szimfónia. Ism.
3.15: Musicalekből.

BESZTERCEBÁNYA:

8.35: Hírek.
8.40: Pedagógusoknak.
7.10: Tudományos híradó.
18.00: [illegible] nangja.
19.30: Cigánymelódiák.
19.30: Csehszlovákia legnagyobb autószervize.
20.00: Tévéjáték.
21.35: Híradó.
21.55: A X. nemzetközi tévéfesztivál krónikája.
22.25: Sportműsor.

MOZIMŰSOR:

Salgótarjáni November 7.: Szabad lélegzet (16). Magyar film. — **Kohász:** Főltámadott a tenger. (Petőfi és Bem.) Magyar filmfelújítás. — **Balassagyarmati Madách:** Látszólag ok nélkül. (16) Színes francia bűnügyi film. Délután 4 órakor: A dél csillaga. Színes angol—francia kalandfilm. — **Pásztói Mátra:** A boszorkánymester. NSZK bűnügyi film. — **Szécsényi Rákóczi:** Nápolyt látni és... (14) Színes magyar filmvígjáték. — **Nagybátonyi Petőfi:** Bolondos újoncok. Színes, zenés francia filmvígjáték. — **Kisterenyei Petőfi:** Felszállási engedélyt kérek. Szovjet játékfilm. — **Zagyvapálfalva:** Ben Wade és a farmer. Amerikai western.

Egész évben tart a

motorvásár

a salgótarjáni JÁRMŰBOLTBAN.
MINDEN motort

— műszakilag levizsgázva,

— forgalmi engedéllyel és

— rendszámtáblával ellátva

hozunk forgalomba.

Nógrád megyei Iparcikk-kiskereskedelmi Vállalat.

AZ IBUSZ

salgótarjáni irodája

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1973 JUL 20

Nógrád

Kelemen István
1921

Kelemen István: Bánat

Amatőr művés
szerepe a közi

AZ ÖNTEVÉKENY művészeti mozgalom tömegessége megyénkben ma is kétségtelen tény. Noha, együttesek, csoportok más-más minőségekkel jelentkeznek időszakonként, tagadhatatlan a tömeges érdeklődés. Ennek indítékai közismertek: az emberek játék, önkifejezés iránti igénye munkál. a megismerés, a közlés vágya mozgósít. Az öntevékeny művészeti mozgalomban való részvétel feltételei közül számottevő a megnövekedett szabad idő, s a szocialista társadalomban jelentkező ösztönző lehetőség, a kultúra demokratizálódása, a sokoldalúan fejlett ember ideálja.

Nyugodtan megállapítható, hogy a két városunktól eltekintve, megyénkben a közművelődésben folyó művészeti nevelésnek az öntevékeny művészeti mozgalom képezi a gerincét. A műkedvelő mozgalom pedagógiai kisközségben: egy-két kivételtől eltekintve váratlanul nagy közönségérdeklődés kísérte ezt a bemutatósorozatot.

Így nyilvánvaló, hogy szocialista közművelődési politikánk a műkedvelő művészeti tevékenységet nem egyszerűen hobbynak, egyéni kedvtelésnek fogja fel, hanem komolyan számol emberformáló erejével, sajátos társadalmi funkciójával, s mint hasznos tevékenységet intézményes támogatásban részesíti. A támogatás eredményeként, valós érdeklődés, igény eredményeként, ha nem is az ötvenes évek tömegességével, de fejlődik megyénkben az öntevékeny művészeti mozgalom. A fejlődés nem független a közönség átrétegződésétől, a társadalmi változásoktól, sőt, új tendenciái, eredményei épp az érzékeny reagálás következményei. A kis közösségek gyarapodásával népszerűbbé válnak a kamaraformák, szűk térben, kevés néző számára is lehetségessé válik művészeti élmény teremtése. Pincéhez, klubhoz, tanteremhez, munkásszálláshoz igazodnak a pro-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 AUG 5

Nógrád

Kelemen István

1021

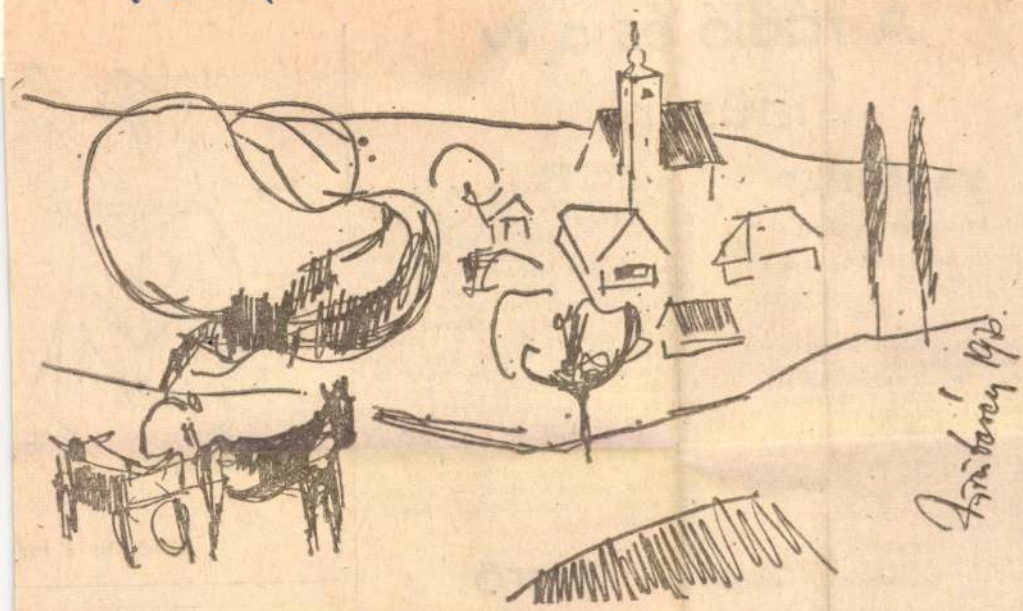

Kelemen István: VÖRÖSBERÉNY

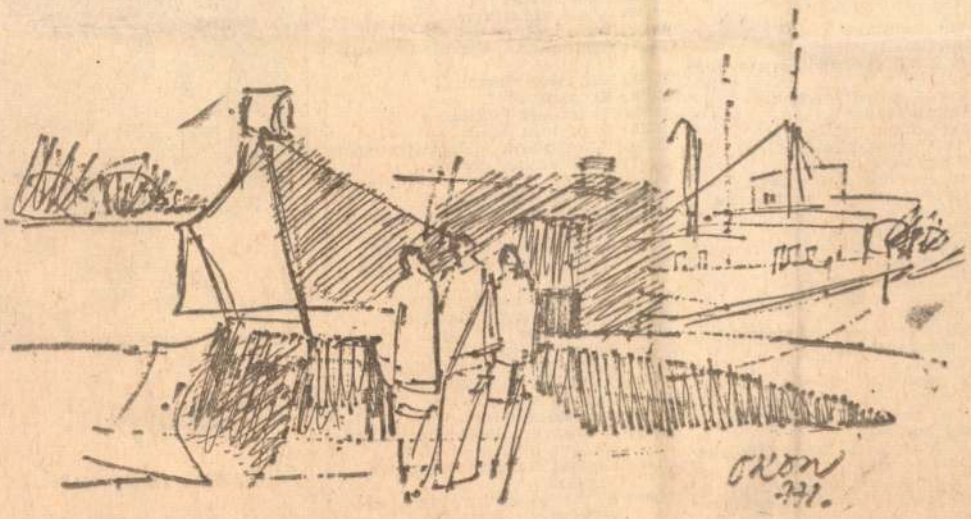

Orosz István: A TISZÁNÁL

A rádió és a tv műsora

VASÁRNAP

KOSSUTH RÁDIÓ:

8.05: Öt kontinens hét napja.
8.20: Népi zene.
8.40: Hányszor mondjam? VI.
10.03: Keress, kutass?
11.00: Operarészlet.
11.12: Ötven évvel Petőfi előtt.
11.22: Beethoven-művek.
12.10: Édes anyanyelvünk.
12.53: Nem azért mondom.
13.08: Operettdalok.
13.30: Rádiólexikon.
14.00: Pillantás a nagyvilágba.
15.08: Mario del Monaco énekel.
15.23: Szituációk — megoldások.
16.08: Napfél és éjfél.
17.05: Nótakedvelőknek.
17.45: Versek.
18.00: Operettrészletek.
19.10: Csiky Gergely: Mukányi.
21.12: Mikrofonközelben — Bobby Solo.
21.43: Tartini: Ördögtrilla szonáta.
22.20: Berlinből jelentjük.
22.45: Ferencsik János vezényel.
0.10: Népi muzsika.

PETŐFI RÁDIÓ:

8.00: Mit hallunk?
8.30: Berlinből jelentjük.
8.55: A MRT gyermekkórusa énekel.
9.06: Zenei anyanyelvünk.
9.16: Operarészletek.
10.00: Schumann: Karnevál.
10.30: Az Unesco napirendjén.
10.40: Vasárnapi koktél.
12.10: Jó ebédhez szól a nóta.
12.54: Hugh Lofting: Dr. Dolittle kalandjai. I.
14.00: Táskarádió.
15.00: Jelenidőben.
15.30: Népdalok.
16.05: Romantikus zene.
16.55: Üzenet az élőknek.
17.45: Polkák.
18.05: Életforma és világnézet.
18.35: Operarészletek.
19.07: Versek.
19.30: A vasárnap sportja.
20.10: Hanglemezgyűjtőknek.
21.10: Mikrofon előtt az irodalmi szerkesztő.
21.20: A budapesti Madrigálkórus felvételeiből.
21.35: Könyvek és századok.
22.00: Lendvay Kamilló: Mauthausen.
22.13: Daljátékrészletek.

TELEVÍZIÓ:

MOZIMŰSOR:

Salgótarjáni November 7.: Az Ezüst-tó kincse. NSZK—jugoszláv film. (Ifjúsági bérlet nem érvényes!) — **Kohász:** A fogoly ítéletre vár. Színes olasz film. — **Balassagyarmati Madách:** Válás amerikai módra. Színes USA filmvígjáték. (Ifjúsági bérlet nem érvényes!) — **Kisterenyei Petőfi:** Farkasvér. Szovjet film. — **Pásztói Mátra:** Mária, a skótok királynője. Színes angol film. — **Szécsényi Rákóczi:** A svéd asszony. Színes szovjet—svéd film. **Nagybátonyi Petőfi:** A hölgy az autóban, szemüveggel és puskával. Színes francia—USA film. (Ifjúsági bérlet nem érvényes!) — **Rétság:** Kincskereső kis ködmön. Magyar film. — **Zagyvapálfalva:** Vakmerőség. Szovjet kalandfilm.

HÉTFŐ

KOSSUTH RÁDIÓ:

8.15: Kedvelt régi melódiák.
9.11: Ábel és Eszter. Gárdonyi Géza kisregénye.
9.26: Rádióbörze.
9.30: A hét zeneműve.
10.05: Berlinből jelentjük.
10.30: Schumann: fisz-moll szonáta.
10.59: Ma este utazunk!
12.20: Ki nyer ma?
12.35: Tánczenei koktél.
13.20: Népi muzsika.
13.50: Válaszolunk hallgatóinknak!
14.05: Édes anyanyelvünk.
14.10: Dalok.
14.30: France Gall énekel.
14.49: Feneketlen feketeségben. Versek.
15.10: A Gyermekrádió műsora.
15.40: Orosz Júlia operettdalokat énekel.
16.00: A világgazdaság hírei.
16.05: Lóránd István dalaiból.
16.15: Liszt: Les Préludes.
16.34: Népdalgyűjtő úton.
17.05: Külpolitikai figyelő.
17.20: A hét rádióhallgatója.
17.40: Van új a nap alatt.
17.55: Sajtókonferencia.
19.40: A Magyar Rádió szórakoztatózenei hete.
20.50: Csókod havával hajamon... Versek.
21.00: A tánczenei bemutató közvetítésének folytatása.

PETŐFI RÁDIÓ:

8.05: Zenekari muzsika.

Mindenki a ma

vásároljon!

Divatos, mosható, teherbíró, könnyű

Kapható: Háztartási, illatszerboltban.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Nógrád

Kelemen István

1977 SEP - 21

1021

Kelemen István: PARKBAN

negyszer olyan terjedelm
mint a többi megszokott cs
vagy szlovák nyomtatvá
Minden egyes könyv 80—
kilogrammot nyom. Pontoz
írással készülnek szépirod
mi könyvek, politikai műv
különféle tudományos ága
tok tankönyvei, különbö
nyelveken. Több mint kétha
maduk „unikátum": csupán
egy példányban készülnek, a
Pichta-féle írógépen. A könyv-
osztályon mintegy 9600 kötet
található; 1900 könyvcím. Szá-
muk évente mintegy hatvan
kötettel bővül. A könyveket
800 vak olvasó forgatja rend-
szeresen.

Legnagyobb az érdeklődés a hangszalagra felvett szépirodalmi művek iránt. A magnószalagon rögzítenek történelmi és földrajzi adatokat, irodalomtörténeti cikkeket, gitáriskolát, vak masszőrök-

működését társadalmi eszközökből támogatják. Az intézet nem csupán a főváros lakóit szolgálja, a könyveket és magnószalagokat az egész országba elküldik.

Az épületben egy szedő- és két nyomdagép is működik, tipikus kopogással és zajjal. Csak a nyomdafesték hiányzik. Itt ugyanis festék nélkül nyomtatják a könyveket. Olvasóik azonban ugyanolyan türelmetlenül, sőt talán még nagyobb sóvárgással várják azokat, mint mi, a látók világában.

Kelemen János

torockói asztalos
festett parant butort
kerritett 1906 Eörnt

Malmagyrépnuv II.

304. l.

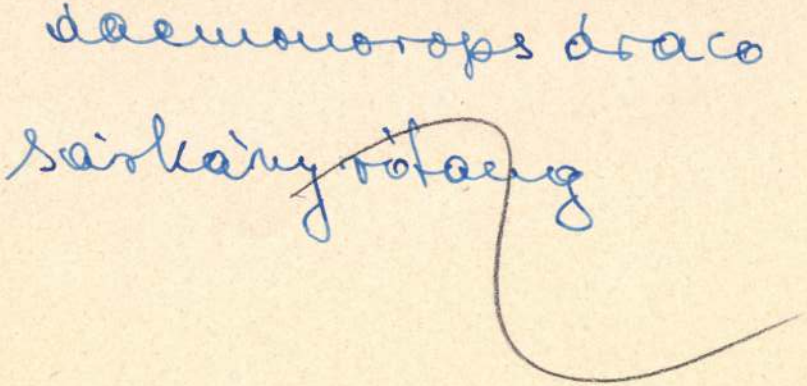

Kelemen Izidor

diszítő festő

Elégséges eredménnyel végbiz. nyert.

Értimisk 1901/2. 25. l.

Rákóczi Ferenc, II. it, fejedelmi címere

VIII 42.

Kelemen Izidor

festő

1897–1901.

Címtár 1930. 84. l.

Kolozsvár IV. 175.

Kelemen Ishán, építész

L. Farkasdy Z.

– közvetségi kérek

Magyar

Építőművészet Bp. 1983

6.

83/3

Kelemen István

Napkelte, akv. 35×50

V. Északmagyarországi területi képző-
művészeti kiállítás, Salgótarján
1969.

Kelemen István

Város gouache 33×50

I. Salgótarjáni Tavaszi Tárlat 1971.

Kelemen István

Napfelte akv. 35×50

V. Északmagyarországi területi
képzőművészeti kiállítás
Salgótarján 1969.

KELEMEN István

Új Mír

1994/1. 59. p.

las Morse Howell (1906), *Jackson Pollock, Willem de Kooning* és *Robert Motherwell* voltak az elsők, akik Howell kézzel előállított, gyakran „hibás" papírját felhasználták, s a vászonnal egyenrangú alapként kezelték. A nyomtatott grafikában azok a művészek hajtottak végre fordulatot a hatvanas években, akik maguk is nyomtatással foglalkoztak: *Garner Tellis, William Weege* és *Alan Shields*. A fő cél immár nem a sorozat lapjainak egyöntetűsége volt, hanem a példányok egyedisége, a merített papírt egyedi minőségéért részesítették előnyben. Douglas Morse Howell a hatvanas évek elején megtanította a papírkészítés mesterségét néhány művésznek, így *Laurence Barkernek* is, aki a michigani Cranbrook nyomdaközpontját vezeti. Barker alapította meg Cranbrookban a papírkészítés első iskoláját, ahol olyan fiatal művészek nőttek fel, akik saját, többségében kísérleti stú-

Kellmen István

Naphelte akvarell 35×50

V. Észak-Magyarországi Területi Képző-
művészeti Kiállítás Salgótarján 1969

MDK.

Kelemen István

Kiállitási kritika

Nógrád 1967 febr.5.p.7.

Kelemen István
/Salgótarján/

1965-ben a rajzpedagógusok veszprémi müvésztelepén töltött 3 hetet, itt a városról tájképeket készitett /repr/

Cserhát József: Háromheti termés: 300kép
Rajztanitás 1965. V. 24-25.l.

Kelemen István, karikaturista

Az 1984. évi montreáli nemzetközi karikatura kiállítás katalógusában négy magyar művész neve szerepel: Balázs-Piri Balázs, Kelemen István, Keztyűs Ferenc és Zengő-Sztankovits Mihály 1-1 karikatúráját is közli a katalógus.

Kopré József: Műterem-látogatáson.
Tégladipar, 1984. 11. 6-old.

"elemen István M.D.K.

Nógrád megyei

Müvei a kiállitáson

Orsz. Pedagógus Képzőművészeti Kiállitás

Nógrád 1965. febr . 17. -

Kelemen István építész

SIMÁNYI József: Miskolc gyógyuló sebei : beszélgetés Kelemen István főépítésszel. = Magyar Hírlap, 24.évf. 214.sz. 1991. szept. 12. 5.p. ill.

Miskolc,
Urbanisztika

ezen egy ellen nem lehet kifogást tenni: „Minden két vagy több tagú ige *tat*, *tet* képzőt vesz fel“; az itt következő pedig: „kétséget nem szenved, hogy mindazon igék, melyek szabály szerint *at*, *et*-tel képezik miveltetőjöket, cselekvőkké tesznek, midőn *tat*, *tet* képzőt vesznek fel“, épen nem állja ki a kisérletet, jóllehet oly eldöntő hangon van kiejtve, mintha igazságát még csak kétségbe sem lehetne vonni.

Azt ugyanis tagadni nem lehet, hogy e következő igék *fog*, *ver*, *űz*, *főz*, *fúr* stb. *at*, *et* képzővel miveltetők, p. o. *fogat*, *veret*, *főzet*, *furat* stb.; de azt már nem áll, hogy *tat*, *tet* képzővel cselekvők volnának, p. o. *vertet*, *űztet*, *fogtat* stb.; a felhozott szabály pedig ezt tanítja. Szóval: az érintett szabályokból ezen képzőknek sem kezelésével sem természetével tisztába jöni nem igen lehet, mit egy részt az igék nem egészen helyes magyarázatának is tulajdonítunk. Itt tehát előbb elmondjuk észrevételinket az igékről, s akkor majd visszatérhetünk a szó alatti képzőkre.

A **186—187.** lapon az igéknek öt neme adatik elő, t. i. *cselekvő*, mely háromféle, t. i. *átható*, *benható* és *miveltető*

Kelemen István festő

Szerepel a nógrád megyei Studó
kiállításán

Pataki László: A megyei kéj. műv.
Studió

Nógrád 1969 I. 5

Kelemen István

Gdanski akvarelekkel és rajzokkal szerepel a Nógrád megyei Képzőművének Studiója Galassa-gyarmati kiállításán (elmlítve)

Nógrád 1968 I. 6.

KELEN Imre / 1896 – ①

festő és grafikus, Győr szigeten született. Budapesten mint karikatúra-rajzoló tűnt fel. Évekig München és Párizs volt tevékenységének színtere. Nevét európaszerte ismertéz a nemzetközi politikai és sportesemények alakjaival foglalkozó karikatúrái alapján.

Gábor Imréné-Rudas Klára/:Ujságrajzok.1919. Forradalmi szatira
: egykoru ujságok rajzaiban. Bev.:Máté György.Bp. 1959.

/7

M.D .K.

Kelen Imre grafikus

a Népszövetség eseményeinek rajzolója

H amarskjöld cimmel uj könyvet adott ki Amerikában

Napló
Magyar Nemzet 1966. junius 2. 4.l.

Kelen Imre grafikus

a Népszövetség eseményeinek rajzolója

H amarskjöld cimmel uj könyvet adott ki Amerikában

Napló

2. 4.1.

Kelen Imre

festőművész

Ujságrajzoló Művészek Kiállitása a Nemzeti Szalonban - képével vesz részt. Hires maharadzsa album eredeti lap jait állitotta ki.

Magyarország 1931.XII.20.

Kelen Imre

1918-19-ben karikatúrákat rajzolt

Jenő Bauer: Karikaturisten der Revolution

Budapester Rundschau 1969 VII. 18

Kelen Imre

festőművész

Ujságrajzolók kiállitása a Nemzeti Szalonban - képével vesz részt Müvészi, finom humorral és fölényes biztonsággal megoldott karikaturákat állitott ki.

Magyarság 1931. VII. 20.

Kelin Imre

Istőmüvész

Londonban az All Peoples' Association helyiségében kiállítás – torzképeivel szerepelt.

Ujság

1934 X. 23

Kelen Imre
testőrnüvész

Londonban az All Peoples' Association helyiségé-
ben Vezső Zajonal együttesen rendezett kiállítá-
son tarzképeivel szerepel. —

Pesti Hirlap
1934 X 23

Kelen Imre

"Szomaházy alsózik" cimmel hozza a lap a müvész tréfás rajzát.
Repr.

Szinház és Divat, Bp. 192o. dec. 25.
V. évf. 46. sz. lo. lap

Kelen Imre, karikaturista

Győrszigeti születésű karikaturista. A Tanácsköztársaság bukása után külföldre kényszerült: Münchenben, majd Párisban dolgozott, a kontinens legnagyobb lapjai közölték rajzait. Most a győri Kisfaludy könyvtárban előkerült 32 lapja. Ezek a felbecsülhetetlen értékű rajzok a győri vezetőket ábrázolják.

— : — páratlan értékeket találtak 8.

ESTI HIRLAP B.. 1969. aug. 7.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

MDK

Kelen

mulatságos alkotásaival az „Uj Szalon" első kiállításán szerepelt

Ezer karikatura:
P. N. 931. XI. 15

Kelen

Iparművészeti Múzeum nyomdatechnikai és könyvművészeti kiállításán neve szerepelt.

PH. 932. II. 20.

Kelen Imre

Párisban él és a nyugateurópai társasági- és politikai élet korifeusait karikirozza. Tökéletes kozmopolita.

A bécsi nemzetközi karikaturakiállítás.

M. 932. V. 8.

Kelen Imre.

Bálé-fogadtatás Stresemannál a Népszövetségi Liga berlini kongresszusa alkalmából.

Rajz. (Képes.)

Pesti Napló, 1927. június 12. 42. old.

Kelen

grafikus

Magyar Ujságrajzolók Egyesületének karácsonyi kiállitása a Nemzeti Szalonban - grafikáival szerepel.

Pesti Napló 1931.XII.20.

Kelen

grafikus

Magyar Ujságrajzoló Művészek Kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

8 órai Ujság 1931.XII.20.

Kelen Imre, karikaturista

Európai hírű sportkarikaturista.
1934-ben Európa-szerte kiállításokon mutatták be Dessö Aladárral Dessö néven készített közös karikatúráikat.
Kelen Imre a hosszú évektől kezdve dolgozott külföldön.

—: Rajzos Krónikások 6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1968 21.

Kelen Imre

Graphus

M.D.K

Meltatas.

Galambos Ferenc: Roxy

Művészet, 1968. julius – 14 lap.

Kelen Imre

grafikus

Magyar Ujságrajzoló Művészek Kiállitása - Nemzeti Szalonban.Képével szerepel.
Nagyméretű szines rajza az indiai kerek-asztal konferenciáról,a rengeteg hivatalos személy szellemesen torzitott,kitünő fejeivel.Külön lapok mutatják be az exotikus maharadzsákat és khánokat.

Pesti Hirlap 1931.XII.20.

Kelen Imre

festőművész

Ujságrajzoló Művészek Kiállitása a Nemzeti Szalonban képével szerepel.
Szellemes karikaturáin a Népszövetség korifeusai láthatók pongyolában.

Nemzeti Ujság 1931.XII.20.

Helen Imre

Született Győrött 1896 december 22-én.
Grafikusművész, illusztrátor, karikaturista. Tanulmányai: Képzőművészeti Főiskola Budapesten és Münchenben. Németországban nyílt karikaturista.

Fekete Márton: Prominent Hungarians
Home and Abroad, München, 1966. 334 l.
150 l.

Kelen Imre

Az Egyesült Nemzetek Rikuldetteiről ké-
szült népszerű portré albumot adott ki.
1938: Vetelepedett az U.S.A.-ban. A „Fortune
Magazine" munkatársa. Aesopus meseit
illusztrálta.

Fehete Márton: Prominent Hungarians
Home and Abroad, München, 1966. 334 p
150 p.

Kelen Imre

Könyve: Yuszuf a struce. (1943) New-Yorkban tartozkodik.

Fekete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966.

334 l 150 l.

Kelen Imre

grafikus

Kelen-Derso művészként szerepelt, ami együttműködött Kelen Imre lelkes pályatársával.

Bauer Jenő: Magyar származású művészek külföldön.
Művészet, 1971. február - 36. lap

KELEN IMRE, grafikus

1969-ben A Győri Múzeumban kiállitása az 1919-ben készitett karikaturáiból a győri direktórium tagjairól /közös rendezésben a Megyei Könyvtárral/ .399.old

DÁVID LAJOS: Jelentés a Győr-Sopron Megyei Múzeumi Szervezet 1969.évi müködéséről 391.old

ARRABONA, 12.Xantus János Múzeum, Győr, 1970.A Győri Mú zeum Évkönyve.

Tovább Kelen Imre

U. 4039.

Magyarország

1925. okt. 22 (Dezső Alajos és Kelen Imre nemzetközi sikerei.)

t. 2769.54 P.

% = 6

i = 58

k = x.

1384.77
2769.54

~~6000~~
~~300~~
150

M.D.K.

Kelen Imre

"Mesedélutánokat rendez a Közoktatásügyi Népbiztosság" cimmel ir /t.i./: "Kis Kalendárium" c. rovatában azokról a müvészekről, akik a helyszinen tréfás rajzokkal illusztrálják a meséket.
Közöttük szerepel a müvész.

Szinház, Bp. 1919. ápr. 17. IV. évf. 17. sz. 13-16. lap

.

M.D.K.

Kelen

Karikaturái: Donáth Aranka és Radó Sándor szinmüvészekről az Apolló Kabaré tagjairól.
" D. Huszár Irén és Békeffy László szinmüvészekről az Andrássy-uti Szinház tagjairól.

Szinház, Bp. 1919. juni. 8. IV. évf. 28. sz. 23., 27. lap

. . . .

M.D.K.

Kelen

Karikaturái:Czobor Ernő, Gózon Gyula, Iványi Dezső, K. Gömöry Vilma, Gonda István, M. Berki Kató művészekről.

Szinház, Bp. 1919. május 25. IV. évf. 21. sz. 26-27. lap

M.D.K.

Kelen

Karikaturája Boross Géza szinmüvészről
" Kökény Ilona "

" Ilosvay Rózsi és Losonczy Dezső szinmüvészekről.

" és rajz Urmössy Anikóról
" " " Berky Lili szinmüvésznőről.

Szinház, Bp. 1919. május 25. IV. évf. 21. sz. 2o., 22., 24., 25. lap

---

M.D.K.

Kelen

Karikatura sorozata a Fasor Kabaré tagjairól:
Filó Ida, Párkányi János, Vera Aranka.
Forrai Aladár, Vidor Ilonka, Fábián Mihály,
Aradi Aranka, Pallós Tivadar.

Szinház, Bp. 1919. juni. 15. IV. évf. 24. sz.
27., 28. lap

M.D.K.

Kelen

Két karikaturája: Gaál Béla és Gellért Lajos művészekről

Karikaturája Upor Józsefről a Fasor Kabaré vezetőjéről

" Balassa Emilről " "
művészeti vezetőjéről.

" Olty-ról "Kalandozások a hétben" c.beszámoló illusztrálására.

Szinház, Bp. 1919. juni. 15. IV. évf. 24. sz. 7.,11., 15., 19. lapokon

---

M.D.K.

Kelen

Karikaturái: "Gergely, Muskátli Kabaré" és "Huber Sándor, karmester" címekkel.

Szinház, Bp. 1919. juni. 22. IV. évf. 25. sz
25. lap

M.D.K.

Kelen

Karikatura sorozat a Madách Szinház tagjairól:
Környey Paula, Baán Anni,
Magas, Darvas,
Szántó Margit. Kálmán Erzsi

Karikatura sorozat a Fasor Kabaré tagjairól:
Szentiványi, Molna József,
Kovács Andor, Boriss Bianca, Somogyi Vilmos,
Váradi Erzsi, Kuthy László, Kósa Manci
Kádas Mariska, Faragó Jenő, Vajda Piroska.

Szinház, Bp. 1919.juni. 15. IV. évf. 24. sz.
2o.,21.,22.,23.,24.,25.,26. lapokon.

Kelen Imre

Az I. világháborúm előtt naturkus rajzokat készített

Esti Hírlap 1967 XII. 30

MTK

Kelen Imre

Kiállításon emlitve

Vas népe 1968 jan.21.

Kelen Imre 1

nül.: 1896, Győrszigeti. Grafikus
Drajzolta a Tandarkört. győri vezetőit. 1919 után
emigrál. 1934-ben Derső Alajossal (Derso)
nagyszabású karikatúra-kiállítást rendez
Londonban „Tizenöt év a nemzetközi kongres-
szusokon" címmel. Megörökíti a Népszövetség
majd az ENSZ eseményeit.

XX. századi magyar származású művészek ~~kiállítása~~ külföldön.
Bp. 1970. Műcsarnok. Kiáll. kat. Bev.: Dr. Bognár Z.
33. l.

Kelen Imre

Kiállított művei:

Müncheni menüett	tempera, tus	770 x 430 mm
Az új Liliput	vízfestés	1100 x 800 mm
Európai menekültek	tempera	1200 x 700 "
Meghívás a gyarmati konferenciára	tus, ceruza	

XX. századi magyar nármazású művészek ~~kiállítása~~ külföldön
Bp. Műcsarnok 1970. Kiáll. kat. Bev.: Dr. Bognár József
33. l.

MDK

Kelen Imre, grafikus

Kitűnő művészi kvalitású rajzoló volt.

— : Karikatúra

8

ESTI HIRLAP Bp. 1967. dec. 30

Kelen Imre

karikaturista

Kelen és Dezső karikaturákat rajzol a genfi leszerelési konferencián. Pesti Napló képes melléklete. 1932 márc. 13. Számos Kappel

U. 3198

Fenyképeken bemutatva, hogyan rajzolják le a konferencia kifinőségeit és minden képen reprodukálva a karikatura is.

Kelen

Hiller karikatúrája.

Repr.

Az Est

1933. jan. 15.

Z. 3304

47/1943.
l és to-
üldöm az-
ezettségé-

t, hogy a
ges össze-
be.
ó 24.
éből:
dár s.k.

Az m.kir.vallás-és közoktatás
a keb.számv.VII.osztályhoz int

Utasitom a Számvevőséget,
számla terhére azonnal utaljon
nevezésü m.kir.postatakarékpén
pannonhalmi Szent István kápol
költségeinek fejében 5.000 P-t
zettsége mellett.

Budapest, 1943.évi szepte

Kelen Imre, grafikus MDK

Dessö Alajossal együtt dolgozott. A Népszövetség, később az ENSZ „hivatalos" karikaturistái voltak.
Több közös könyvük jelent meg.

(k. k.): Meghalt Dessö Alajos 2

ESTI HIRLAP, sz. 1965. jan. 4.

Kelen Imre

Desső Alajossal karikatúra – freskót festett a genfi népszövetségi palota bárjába.

Pesti Napló 1936. nov. 22.

Kelemen János M.D.K.

Művei a kiállitáson

Ős zi táj

A vecsési képzőművészeti szakkör kiállitása
Pest megyei Hirlap 1964. november 4. 4.l.

Kelemen János, grafikus

L.: Nagy Tamás

8.

–: Közelmény
Művészet, Bp. 1978. máj. 16.

Kelemen János

Szerepel a Nógrád megyei
művészet) táskatan Tatán

J. J.: Nógrádi képek

Dolgozók Lapja 1971 IX. 21

Kelemen József

müanyag kamionnal szerepelt a jubileumi iparmüvészeti kiállitáson.

Magyar Hirlap 1975/2o3/6

Lukácsy: Egy üzéet, egy kiállitás, egy alkotó

Kelemen János, grafikus

l.: Szőnyei György

–: Győztesek, jutalmak

12.

Esti Hírlap, Bp. 1978. máj. 12.

Helemen József

Méltatás.

Somogyi György: Zsennye '80.
Művészet, 1981. március – 56. lap.

Kórházi osztályt, leánygimnáziumot és sporttelepet épít a főváros

A közoktatásügyi bizottságban bejelentették a tandíjmérséklés előkészítését

(Saját tudósítónktól.) A városházán megkezdődtek a szakbizottsági ülések. A közoktatásügyi bizottság *Liber* Endre alpolgármester elnöklésével csütörtök délután ülést tartott.

A Pázmány-egyetem jubileuma alkalmából klinikai tüdőbetegosztályt létesítenek 800.000 pengő költséggel, ebből 400.000 pengőt a város vállal, a hátralékos összeget pedig az állam húsz év alatt fizeti vissza. A tüdőbetegosztály építkezéséhez rövidesen hozzálátnak.

A népligeti iskola és sporttelep tribünjének költsége 197.000 pengő. *Szepessy* Albert azt kívánta, hogy a fedett helyiségek nagyobbak legyenek.

Hozzáfognak a *Szilágyi Erzsébet leánygimnázium* építkezéséhez is a Koronaőr és a Mészáros ucca sarkán. Lesz ott óvoda is, amely a Koronaőr ucca földszintjét foglalja el. A bemutatott építkezési tervek a bizottság tetszését megnyerték. Az iskolaépület háromemeletes lesz. Nagyon imponáló a földszinti előcsarnok, ahol *központi ruhatárt rendeznek be diáklányok számára.* Ugyanitt lesz a tornaterem is.

Az első és a második emeleten az osztálytermek sorakoznak egymás mellett. A harmadik emeleten kísérleti előadótermek, szertárak lesznek, valamint itt lesz a rajzterem is. *23.000 légköbmétert építenek be.* Az építkezés 630.000 pengőbe kerül a fővárosnak, de fel fogják használni még azt a 72.000 pengőt is, amelyet a fehérsastéri iskola lebontása révén az építési anyagokért kapott a főváros.

Bánóczi László sürgette az építkezések megindítását és azt kívánja, hogy *jövő szeptemberben megkezdődjék az új iskolában a tanítás.*

Gáldy Béla azt javasolta, hogy az állami iskolákban viszonosság alapján a fővárosi tisztviselők gyermekei tandíjkedvezményben részesüljenek.

Stern Szerén szerint helyesebb volna az iskolától az óvodát elkülöníteni. Tiltakozott az ellen, hogy egyes iskolákban a kölcsönkönyvekért pénzt kérnek. *Csoma* Zsigmond szintén az óvoda és a líceum elkülönítését forszírozta.

Bánóczi László ingyen tankönyveket követelt a szegény tanulók számára. *Felkay* Ferenc tanácsnok bejelentette, hogy rendeletet adott ki, amely szerint *a fővárosi iskolákban minden rászoruló szegény gyerek megkapja az ingyen tankönyveit.* Az ügyosztály új, az eddiginél sokkal kedvezőbb tandíjszabályzatot dolgoz ki.

Egy héttel meghosszabbították a Turul Szövetség csanádi munkatáborának életét

58 munkás és 53 diák dolgozik a marosmenti gáton

Csanádpalota-csiga, szeptember 19.

Az egyetemeken már lassan megindul az élet, de a csigai munkatáborban azért még javában folyik a munka. A főiskolások annyira megszerették a munkatáborbeli életet, hogy még egy hétig dolgoznak. Igy azután *több mint egy hónapja* tart már a Turul Szövetségnek első nagyobbszabású munkatábora. Amíg a sárospataki munkatábor résztvevői csak főiskolások, addig e táborban *az egyetemisták együttdolgoznak a munkásokkal.*

Beszélgetünk dr. *Tharnóy Kostyál* Lászlóval, aki a tábor parancsnoka. Elkalauzol a táborban és a munkahelyen.

— Ezekben a sátrakban, amelyek már messziről látszanak a csigai legelőn, tanyáznak a fiúk. A munkahely ugyan mintegy két kilométernyire van a tábortól, de a kubikos diákok versenyezve mennek hajnalban, félötkor a munkahelyre. Az első három »befutó« mindig *közelismerésben* részesül és így azután már öt óra előtt mindenki szerszámmal kezében megkezdi a munkát. A reggelit *hét órára* viszik ki a konyhások. Félórás pihenő után pedig továbbfolyik a munka.

A Maros partján haladunk a munkahely felé. Kiérünk a nagylaki állomáshoz, amelytől a községet elszakították, Romániának adták — itt is van egy kis árok, amely hajózható folyóként szerepelt Trianonban! — és az országútkanyarnál mozgalmas kép tárul elénk. *Közel százan dolgoznak a Maros-gáton.*

— A munkateljesítmény alapján nem lehet különbséget tenni a munkások és a főiskolások közt, — mondja *Ádám* Ferenc munkavezető főmérnök. — Sőt sok esetben a diákok teljesítménye felül is múlja a munkásokét, oly nagy munkakedvvel dolgoznak.

Eddig mintegy ezerhatszáz köbméter földet dolgoztak fel a munkatábor résztvevői. Egy köbméter föld körülbelül harminchárom talicskát tesz ki. Egy talicskába pedig mintegy negyven kiló föld fér. Egy főiskolás naponta *hatvan talicskát tol színültig megrakva.*

Emésztési gyengeség, vérszegénység, lesoványodás, sápadtság, mirigybetegségek, ekcémák, furunkulusok eseteiben a természetes »Ferenc József« keserűvíz gyorsan szabályozza a belek annyira fontos működését és a vért biztosan felfrissíti. Az orvosi tudomány számos vezérférfia meggyőződött arról, hogy a valódi Ferenc József víz mint alapos és kellemes hashajtó mindig kitünően beválik, miért is szoptató nőknél elválasztáskor kiterjedten alkalmazzák.

Van köztük több rekorder, aki állítólag már *a százat* is elérte, de tény az, hogy ha nem kellene a földet aránylag oly nagy távolságról, mintegy kilencven-százméteres körzetből szállítani, akkor a teljesítmény még nagyobb volna.

A diákok és a munkások közti viszony közvetlen, bajtársias. Az a közös mű, amelynek elkészítésén együttesen dolgoznak, együvékovácsolja az egész tábort.

Hetenként négyszer *előadások és viták* vannak délután. Ezen a munkások is résztvesznek. Szinte áhitattal figyelik a szavakat. Az öreg B. Kovács András, aki már megért hatvannégy esztendőt, de azért erőben-egészségben tolja a taligát, meg is mondta, hogy ő bizony most hall először ilyen szavakat az »uraktól«.

Gyakran estére is ott maradnak a munkások. A fiúk megosztják velük vacsorájukat. Majd a tábortűz köré heverednek és együtt danolnak. A máglya pirosan fénylik, akár egy óriás szív. *(Dr. S. J.)*

Ezt ajánlja az ötös bizottság

Indiszkréció folytán nyilvánosságra került a „hétpecsétes titok"

(Tudósítás eleje a 1—4. oldalon)

Párizs, szeptember 19.

Pertinax az Echo de Parisnak Genfből tudósítást küldött, amelyben az ötös bizottság munkálatainak eredményét, az Olaszország és Etiópia elé terjesztett kibontakozási tervet *részletekbe menően ismerteti.*

Az ötös bizottság megoldási terve szerint *valamennyi közszolgálati ág* működése *európai szakértők bevonásával biztosítandó.* A külföldi szakértők bevonásával újjászervezendő *rendőrség és csendőrség* feladata elég bonyodalmas lesz. E feladatkörhöz a következők tartoznak: Ügyelni a törvények végrehajtására, *kiküszöbölni a rabszolgaságot,* szabályozni a fegyverviselést, biztosítani az idegeneknek a személy- és vagyonbiztonságot, lehetetlenné tenni a rabszolgakereskedők, a fosztogatók, a csempészek működését.

A *gazdasági szakértők* feladata lesz gondoskodni az ország gazdasági fejlődésének előmozdításáról, a mezőgazdaság, a bányászat, a kereskedelem és az ipar terén és működésükkel vonzóerőt gyakorolni a külföldi tőkére. Ugyancsak kifejlesztendők a többi közszolgáltatási ágak, a posta, a táviró, a távbeszélő. *Külkereskedelmi téren az egyenlő elbánás és a kölcsönösség elvét kell megvalósítani.* Újjá kell szervezni a pénzügyeket, a költségvetést, a kiadások ellenőrzését, az adószedést, az egyedárusági rendszert. Az egyik fontos cél az, hogy *Abesszínia külföldi kölcsönöket kapjon* és ezek segítségével valósíthassa meg a reformokat. E külföldi kölcsönök biztosítékául *zálogok* szolgálnak. A megoldási terv *igazságügyi reformokat* is felölel és ezen a téren részint belföldiekből álló, részint pedig belföldiekből és külföldiekből álló *bíróságok* létesítését javasolja. A terv eszméket tartalmaz a közoktatás és a népegészség kifejlesztéséről is.

Részletesen szól a terv *a kormányzati és igazgatási rendszerről.* Eszerint *központi szervet* kellene létesíteni, amely az etióp hatóságokkal való együttműködés útján fejtené ki a kormányzati teendőket. A kormányzat feje vagy egy *főtanácsos* egyszemélyben, vagy pedig egy *testület,* amely valamennyi közszolgálati ág legfőbb intézőiből állana. Pertinax felfogása szerint ez a kétféle eshetőség, amelyet a megoldási terv szemügyre vesz, valójában azt a két eshetőséget jelenti, hogy — az első esetben — Etiópia *császárság marad,* vagy pedig — többtagú tanács létesítése esetén — *köztársasági rendszerre tér át.* Mindenképpen a Népszövetség joga lesz, hogy a kormányzat legfőbb tényezőit kinevezze, de szükséges lesz, hogy a kiszemelt legmagasabb külföldi hivatalnokok kinevezéséhez a császár megadja hozzájárulását.

Az ötös bizottság albizottsága *hétpecsétes titokként kezelte javaslatait.* Nagy meglepetést keltett tehát, hogy Pertinax az Echo de Parisban közzétette az albizottság javaslatainak teljes szövegét. Népszövetségi körökben most azt találgatják, vajjon hiteles-e Pertinax közlése s ha igen, vajjon *melyik tanácstag indiszkréciója révén történt meg az időelőtti közlés.*

LÓSPORT

Csütörtöki ügetőversenyek

Mozgalmas versenynap volt a csütörtöki: megint sok baj volt a startokkal, újra diszkvalifikálni kellett egy lovat (Bohumila) jogtalan előnyszerzés miatt. Az amatőrversenyben a Pezsgőt hajtó tulajdonost, *Weisz Jenőt erőszakos hajtás miatt az év végéig eltiltották a hajtástól.* A mechanikus hendikep legesélyesebb lova, *Ond* oly feltünően forma alatt futott, hogy tulajdonos-hajtóját, *Baik Istvánt felelősségre vonta* a Versenyintézőség, de az adott *magyarázatot elfogadták.* Egyébként érdekes versenyeknek volt tanuja a nagyszámú közönség és az eredmények is általában reálisak voltak: *a Pesti Napló hét nyerőt jelölt első helyen.*

Részletes eredmény:

I. *Szépi* (Kovács II) 1. Kuno (Zwillinger) 2. F. m.: Carthago, Tilly, Pocok. 10:24. 13, 13. 1½, 2. Olasz: 31. Idő: 34.1.

II. *Muscicapa* (Feiser) 1. Pallós (Zwillinger) 2. F. m.: Éber B., Elly. 10:21. 1½, 8/10 reá. Olasz: 25. Idő: 25.1.

III. *Pusztaberény* (Feiser) 1. Odább (Steinitz) 2. F. m.: Szeszélyes, Eladó, Riviera. 10:11, 10, 11. 3/10 reá, 3. Olasz: 17. Idő: 30.

Kettősfogadás: Muscicapa—Pusztaberény: 10:26.

IV. *Muscicapa* (Feiser) 1. Éber B. (Steinitz) 2. F. m.: Elly, Pallós. 10:11. 6/10 reá, 8. Olasz: 19. Idő: 24.6.

Heath végeredmény: 1. Muscicapa. 2. Éber B. 3. Pallós. 4. Elly. 10:53. 5/10 reá, 5. Olasz: 44.

V. *Prókátor* (Steiner) 1. Lilla (Wampetich K.) 2. Láva (Varsányi) 3. F. m.: Bohumila (mint 1. disqu.), Murány, Krista, Pezsgő, Minor. 10:54, 19, 22, 24. 2½, 8, 16. Olasz: 64. Idő: 30.5.

Kettősfogadás: Muscicapa—Prókátor: 10:136.

VI. *Elmaradt.*

VII. *Lord of Pamuk* (Simkó) 1. Irénke (Zwillinger) 2. Nincs tovább (Raymer) 3. F. m.: Esély, Röpke, Balaton, Ond. 10:55, 18, 17, 13. 2, 4, 2½. Olasz: 55. Idő: 30.2.

VIII. *Elmaradt.*

IX. *Janka* (Zwillinger) 1. Happy End (Fityó) 2. Ugyanis (Feiser) 3. F. m.: Botond, Fifi, Mátka, Parola. 10:19, 12, 15, 17. 5/10 reá, 8, 4. Olasz: 59. Idő: 32.2.

Kettősfogadás: Lord of Pamuk—Janka: 10:90.

X. *Leopard* (Raymer) 1. Brutus (Jónás) 2. Suhanc B. (Kovács II) 3. F. m.: Ugrabugra, Szerető, Jeles O. S., Upupa Epops, Ragyogó, Delirium, Sámson. 10:45, 23, 18, 30. 5, 2, 5. Olasz: 54. Idő: 31.

XI. *Mai Flower* (Feiser) 1. Törzsfőnök (Fityó) 2. Zápor (Zwillinger) 3. F. m.: Orsolya, Spilka, Első fia, Pajkos, Lugos. Lenke. 10:17, 11, 12, 12. 6/10 reá, 3, 5. Olasz: 27. Idő: 30.

Kettősfogadás: Leopard—Mai Flower: 10:79.

XII. *Elmaradt.*

Legközelebbi verseny: 24-én, kedden. (Galopp: 21-én, szombaton.)

— **Szombaton és vasárnap tartják meg az idei cserkészjátékokat.** A budapesti cserkészkerület szeptember 21-én és 22-én rendezi meg ezidei cserkészjátékát *Esztergom, Dorog és Kenyérmező közti területen.* A cserkészjáték ez évben a szokásos kereteket is túlhaladja s azon **a kormány egyes tagjai is megjelennek.**

Nemzetközi tankönyvreformot sürgetett Herriot Genfben

Genf, szeptember 19.

A Népszövetség közgyűlésének politikai kérdésekkel foglalkozó VI. bizottságának csütörtöki ülésén *Herriot,* Franciaország főmegbizottja, ismertette a nemzetközi szellemi együttműködés szervezetének multévi működéséről szóló jelentését.

— Az emberiség szellemi tőkéjének gazdagítása és együttes működéssel *az egyén és a népek szellemi életének kimélyítése az alapja a világ békéjének,* — ezzel a kijelentéssel kezdte beszédét Herriot, majd hangoztatta, hogy *szükség van az egyes nemzetek tankönyveinek revíziójára és hogy az ifjúságot meg kell óvni más nemzetek könnyelmű megítélésétől.* Ezen a téren még sok tennivaló volna.

A Prágai Magyar Hirlap szemrehányásai a magyar szociáldemokratáknak

Prága, szeptember 19.

A *Prágai Magyar Hírlap* vezércikkben foglalkozik *Soukup* csehszlovák szenátusi elnöknek a budapesti szociáldemokrata értekezleten mondott beszédével és többek között ezeket írja:

— Örömmel vesszük tudomásul, hogy a szenátus elnökének alkalma volt a magyar fővárosban elmondani hazájáról mindazt a sok szépet és jót, amely minden csehszlovák hazafi keblét dagasztja. Természetesnek találjuk, hogy az értekezleten elsősorban jó hazafinak, jó csehszlováknak akarta magát mutatni. Nem tartjuk azonban természetesnek, hogy a gyülekezetben nem akadt senki, aki hangot adott volna *a Felvidéken élő magyar kisebbség helyzetének* és aki feltárta volna, milyen osztályrész jutott a demokrácia és szocializmus csehszlovákiai vívmányaiból a magyar kisebbségnek. Nem tagadjuk, fáj ez a részvétlenség a magyar szociáldemokraták részéről, fáj, hogy akkor, amidőn szóbakerültek a csehszlovák demokrácia fényoldalai, senki sem akadt, aki *az árnyoldalakról* beszélt volna, nem azért, mert a demokráciának természetesen megvannak az árnyoldalai, hanem azért, mert *mi magyarok ezen az árnyoldalon élünk.*

NAPI HÍREK

JÓ REGGELT!

Csütörtökön Mussolini kimondta a boldogító nem-et. Addig akarta mindenki a békét, amíg rövidesen megszólalnak a fegyverek. Országos tanácsot alapított az egységes párt. Ez fog országos tanácsokat adni, noha azzal már el vagyunk látva.

Beszélgetés a kávéházban: »Olvasta? Repülő tróntermet építenek a patialai maharádzsának.« »Az semmi. A négusnak a trónja magától repül!«

A nap aktuális kérdése: »Vajjon Olaszország mikor állítja ki sivataggyüjteményét?«

A nap hőse: a Kék Könyv, amely nagy sikert aratott. Régen írtak könyvről ilyen hosszú kritikákat.

Az MTK is modernizálja a sporttelepét. Most már csak az volna jó, ha valamelyik klub a csapatát modernizálná.

Beszélgetés a villamos perrónján: »Olvasta? Pótrendelet jelenik meg Németországban, amely kimondja, hogy nemcsak zsidókkal, hanem négerekkel sem szabad házasságot kötni.« »Most elképzelheti, milyen jövője lehet Németországban egy zsidó négernek!«

Mindenben első a Pesti Napló

— **Miniszterek és államtitkárok a főispáni installációkon.** Félhivatalosan jelentik: A kormány elhatározta, hogy az új főispánok beiktatásán képviseltetni fogja magát. Ostffy Lajos, Sopron vármegye és Sopron szabad királyi város főispánjának szeptember 24-én történő beiktatásán dr. *Preszly* Elemér belügyi államtitkár, dr. vitéz *Ricsói Uhlarik* Béla, Békés vármegye főispánjának szeptember 25-én történő beiktatásán *Darányi* Kálmán földművelési miniszter és *Marschall* Ferenc földmívelési államtitkár, dr. vitéz *Jékey* Ferenc, Veszprém vármegye főispánjának szintén szeptember 25-én történő beiktatásán dr. *Lázár* Andor igazságügyminiszter, dr. vitéz *Turánszky* László, Tolna vármegye főispánjának október 5-én történő beiktatásán vitéz leveldi *Kozma* Miklós belügyminiszter képviseli majd a kormányt. Minthogy Radocsay László, Győr vármegye és Győr szabad királyi város főispánja, valamint dr. Fáy István, Zemplén vármegye főispánja beiktatásának időpontja még nincs megállapítva, a beiktatáson való képviseltetésről később történik intézkedés.

— **Ma temetik Marinkovicsot.** *Belgrádból* jelentik: *Marinkovics* volt miniszterelnököt péntek délelőtt 10 órakor temetik a jugoszláv állam költségén.

— **A panceseni láma imádkozik a világbékéért.** *Sanghajból* jelentik: A súlyos európai helyzetre való tekintettel a panceseni láma, Tibet szellemi vezére Kokonorban *öt napig egyfolytában imádkozott a világbéke fenntartásáért.* Az ájtatoskodáson több mint 40.000 hívő vett részt.

— **Meghalt Kiss Szerafin bakonybéli perjel.** *Kiss* Szerafin bakonybéli perjel és plébános csütörtök este Budapesten a Rókus kórházban hosszú szenvedés után elhúnyt. *Kiss* Szerafin 1875-ben született *Kalocsán*. Mint a Szent Benedek tagja rendje különböző intézeteiben működött és nemzedékeket nevelt hazaszeretetre. Ifjúkorában közreműködött Czuczor Gergely műveinek sajtó alá rendezésében. Bakonybélről könyvet írt. 1924 óta vezette a bakonybéli plébániát. Temetése szombat délután három órakor lesz a Kerepesi temetőben.

— **Lengyelek győztek a Gordon Bennett versenyen.** *Varsóból* jelentik: A szabad léggömbök Gordon Bennett versenye újból lengyel győzelemmel végződött. Az első 5 helyezett a következő: 1. Warszawa (vezette Janusz lengyel) 1560 km, Polonia 2. (Burgzinski lengyel) 1500 km, Erich Deku (Götze német) 1450 km, Belgica (Demuyter belga) 1440 km, Koscioszku (Hynek lengyel) 1330 km.

— **A Pen Club rendkívüli közgyűlése.** A *Magyar Pen Club* 28-án délután 6 órakor a *Fészek*-klub helyiségében (Kertész u. 36) rendkívüli közgyűlést tart. Ha a közgyűlés nem volna határozatképes, a rendkívüli közgyűlést október 12-én délután 6 órakor tartják meg. Fél órával a közgyűlés előtt igazgatósági ülés lesz.

BÉRELJEN VOGEL-CSILLÁRT!
Vétel esetén a fizetett bérleti díjakat beszámítjuk!
VIII., Mária Terézia tér 3. Telefon: 30-1-23

— **Angol tudósok drámai szózata a légi hadviselés ellen.** *Londonból* jelentik: A Nemzeti Béketanács Anglia legkiválóbb tudósainak nyilatkozatát teszi közzé, amely *a legélesebb szavakkal ítéli el a légi hadviselést.* A tudósok kijelentik, hogy repülőgépek használata a polgári lakosság elleni bomba- és gáztámadásra a tudománnyal és iparral űzött *legbarbárabb és legfelháborítóbb visszaélés, amelynek nincs példája az emberiség történetében és amely rövid idő alatt az egész civilizáció megsemmisítéséhez fog vezetni.* A kormány által tervezett »passzív védelem« — mint gázmentes, de nem bombamentes fedezékek, olcsó gázálarcok — *semmi biztonságot nem nyujtanak. Pusztán páncélos betonfedezékek és légmentesen záró védőruhák tekinthetők komoly védekezésnek,* de ez elviselhetetlen anyagi terhet hárítana az államra. Ezért *csak a légi hadviselés teljes betiltása mentheti meg a civilizációt.* A nyilatkozat aláírói között szerepel Sir Gowland *Hopkins*, az Angol Tudományos Társaság volt elnöke, Sir Daniel *Hall*, a földművelésügyi minisztérium tudományos szakértője, Frederich *Soddy*, a vegyészet tanára az oxfordi egyetemen, Julian *Huxley* és Bertrand *Russell* tanárok és több nemzetközi hírű tudós.

— **A detailkereskedelem panaszai.** A *Fővárosi Kereskedők Egyesületének* vezetősége csütörtökön felkereste dr. *Winchkler* István kereskedelemügyi minisztert, hogy tájékoztassa a detailkereskedelem súlyos sérelmeiről. A küldöttségben résztvettek *Dán* Leó, dr. *Mössmer* Pál, vitéz *Barczy-Barczen* Gábor, *Hirschler* János mint a FŐVKE elnökségének tagjai, továbbá dr. *Schmidt* Sándor főtitkár. Dán Leó részletesen ismertette a detailkereskedelem elviselhetetlenül súlyos helyzetét és különösen felhívta a miniszter figyelmét a szövetkezetek túltengő versenyére. Kérte, hogy az új áruházak nyitását akadályozzák meg. A miniszter megnyugtatta a küldöttség tagjait, hogy minden egyes kérdést lehetőleg az érdekeltek bevonásával meg fog tárgyalni és reméli, hogy cselekedetei igazolni fogják, hogy a detailkereskedelem bajain őszintén kíván segíteni.

— **Részleges kormányválság Spanyolországban.** *Madridból* jelentik: A csütörtöki minisztertanácson Royo *Villanova* tengerészetügyi miniszter és *Velayos* földművelésügyi miniszter bejelentette lemondását.

— **Lovag Freystädtler Jenőt orvosszakértő fogja megvizsgálni, mert nem jelent meg csalási perének tárgyalásain.** Dr. *Héthelyi* Ferenc törvényszéki bíró csütörtökre tűzte ki lovag *Freystädtler* Jenő csalási bűnügyének tárgyalását. A lovag maga helyett orvosi bizonyítványt küldött, amely szerint *beteg.* A törvényszék elrendelte, hogy *a lovagot orvosszakértő vizsgálja meg.*

— **Potorán Kornélné vallott csütörtökön a Dréhr ügyben.** Csütörtökön *Holtzspach* Nándort és *Holtzspach* Aurélt hallgatta ki *Dréhr* Imre bűnügyében dr. *Soóky* József táblabíró. *Holtzspach* Nándor azt vallotta, hogy a *Holtzspach*-üdülőtelep megbízásából a *Krivoss* Árpád által a népjóléti minisztériumnak megvételre felajánlott ingóságok nem voltak teljesen azonosak azokkal az ingóságokkal, amelyeket a népjóléti minisztérium a Krausz bankháztól később megvett. Igaz ugyan, hogy a Krausz-bankház valamivel többet kért az ingóságokért, mint amennyi az eredeti ajánlat volt, de a Krausz-bankház valamivel több ingóságot vett át a Holtzspach-féle üdülőtől, mint amennyit Krivoss Árpád akart annakidején eladni a népjóléti minisztériumnak. *Holtzspach* Aurél dr. *Gál* Jenő védő kérdésére kijelentette, hogy a Krivoss-féle ajánlat becsértékét *ők maguk állapították meg,* viszont a Krausz-bankház által felvett leltár becsértékét *szakemberek.* A két Holtzspach után a bűnügyben oly sokat szereplő nő, a 44 esztendős *Potorán* Kornélné állott a bíróság elé, sötétszürke őszi kosztümben, fekete bársonykalapban, fekete lakkcipőben. Kijelentette a táblabíró kérdésére, hogy kis ingatlanából él. A bűnügy sokat emlegetett, titokzatos női tanuját *zárt tárgyaláson* hallgatta ki a örvényszék. A kihallgatásokat szombaton folytatják.

— **Halálozás.** *Frank* Ferenc, a budapesti III. kerületi állami Árpád-gimnázium tanára, szolgálatonkívüli százados, szeptember 19-én 61 éves korában meghalt. Temetése Dörben, Sopron megyében lesz szeptember 20-án délután 2 órakor.

Dr. *Pásztóy* Dezső sárvári főszolgabíró meghalt.

Sarkadi Adolf nyugalmazott államrendőrségi detektív 81 éves korában elhúnyt. Temetése ma, péntek délelőtt 11 órakor lesz a rákoskeresztúri izr. temetőben.

= **Számos női bajnál** reggel, éhgyomorra félpohárnyi természetes »Ferenc József« keserűvíz végtelen nagy megkönnyebbülést szerez azáltal, hogy a belek tartalmát felhigítja és akadálytalanul kiüríti.

= **Hogy melyik sorsjegyszámra jut a 34. osztálysorsjáték** jutalma, a 300.000 pengő, azt hétfőn, 23-án reggel ½9 óra után tudjuk meg. A rádió ezen sorsolásról *helyszíni közvetítést ad.*

= **A távoli világrészek** rádióműsorát hallgatni eddig különlegességszámba ment, ma már könnyen hozzáférhető, mindennapi szórakozása lett a rádiósoknak, mert az 555-ös Orion hangvonalas super rövidhullámokon is fadingmentes vételt ad.

= **»Nincs többé kopasz fej.«** Ez volt régebben minden hajnövesztőszer hirdetésének mottója. Ma már tudjuk, hogy egyelőre hiú ábránd hajnövesztő csodaszerről álmodozni. Ellenben ismerünk több tényezőt, amely a korai és sűrű hajhullásnak okozója. Ilyen a fejbőr rossz tápláltsága, a hajcsatornába vezető faggyúmirigyek működési zavara, stb. Ezeken a bajokon segít az az új koncentrált hajgyógyszer, amelyből naponta csak 5—6 cseppet kell a fejbőr más és más pontjára cseppenteni. Ez az összetételében és alkalmazási módjában is újszerű hajcsepp Tarpan néven kerül forgalomba.

= **Premier a Negrescoban:** *Rácz* Valy Dodo és Charley Kainz kísérete mellett ma este lép fel először a Negrescoban.

— **Esküt tett a törvényszék új elnöke és másodelnöke.** A budapesti törvényszék újonnan kinevezett elnöke, *Petőcz* Gyula és másodelnöke, *Moldoványi* István a törvényszék csütörtök délben megtartott teljes ülésén letette az esküt. *Petőcz* Gyula beszédében főtörekvésének *a bírói állás tekintélyének megóvását jelölte meg.*

— **Az új mátészalkai főszolgabíró.** Szatmár, Ugocsa és Bereg törvényhatósági bizottsága a mátészalkai járás főszolgabírájává *Osváth* Ferenc csengeri szolgabírót választotta meg. Szolgabíró dr. *Csaba* László lett.

— **Heves földrengés egy japán szigeten.** *Tokióból* jelentik: Mint Hakodateből jelentik, *Hokkaido* szigetén ismét heves földrengés pusztított. Részletek még nem ismeretesek.

— **Nagy sikert aratott Dezső és Kelen menükártyája a népszövetségi ujságírók díszebédjén.** *Genfből* jelentik: A népszövetségi ujságírók csütörtökön megtartott hagyományos ebédjén a Népszövetségben időző diplomaták és ujságírók, valamint népszövetségi előkelőségek a szokottnál jóval nagyobb számban vettek részt. Nagy derültséget keltett *Dezső* és *Kelen* magyar rajzolóművészek menükártyája, amely *egy keleti templomban a Népszövetségi Tanács tagjait ókori bölcsekként ábrázolja, amint Diogenes-lámpa mellett keresik az igazságot.* A templom küszöbén az aprótermetű *Teklá Hawariaté* ül öszvére társaságában, amely roskadozik a különféle szerződésektől. Az ítéletet várja, amelyet a sajtó képviselője Tirteusként készül kihirdetni. A díszebéden az ujságírók nevében Robert *Tell*, a *Manchester Guardian* genfi tudósítója üdvözölte a megjelent népszövetségi előkelőségeket. *Benes*, a népszövetségi közgyűlés jelenlegi elnöke megköszönve az üdvözlést, a következőkben foglalta össze a Népszövetség tevékenységét: *»Az emberek itt verekszenek, hogy ne kelljen másutt verekedniök.« Ruiz Guinazu*, a Népszövetségi Tanács soros elnöke beszédében üdvözölte a nemzetközi sajtó képviselőit és rámutatott az ujságírók nagy felelősségére. *Herriot* szintén megköszönte az üdvözlést, majd *Litvinov* felé fordulva a következőket mondotta: »Vannak, akik most elsőízben vannak itt. Régóta várt jelenlétük megelégedéssel és reménnyel tölt el bennünket.«

— **Eckhardt a makói Návay-emlék leleplezésén.** Makón vasárnap leplezik le a proletárdiktatúra alatt vértanuhalált halt *Návay* Lajos emlékművét. A leleplezés ünnepségére meghívták *Eckhardt* Tibort is, aki Makón született, s akinek édesanyja ma is Földeákon él, ahonnan 1919-ben a terroristák *Návay* Lajost elhurcolták.

— **A II. Rákóczi Ferenc felsőkereskedelmi iskola** (volt kertészuccai) végzett növendékeit kérjük, hogy címüket sürgősen közöljék az egyesülettel (VII., Wesselényi ucca 52.), hogy a meghívót megküldhessük.

— **Október 10-én megalakul a Nep országos tanácsa.** A nemzeti egység partja elhatározta, hogy *megalakítja a Nep országos tanácsát,* amely a törvényhozókon kívül magában foglalja a párt vidéki szervezeteinek legfőbb vezetőit, a vezető élharcosokat is. *Több mint 300 tagja lesz a nagytanácsnak,* amely október 10-én délben tartja ünnepélyes alakuló gyűlését a Nemzeti Lovardában. A nagygyűlésen *Gömbös* Gyula miniszterelnök is megjelenik, akit valószínűleg ekkor fognak ünnepelni *hároméves miniszterelnöksége alkalmából.*

— **Izr. istentiszteletek.** A pesti izr. hitközség templomaiban istentiszteletek tartatnak: Péntek este az összes t. ¾6-kor; szombat reggel a Csáky uccai t. ½7, a hősök t. és a pávauccai t. ¾7, a többi t. 7-kor; szombat délelőtt a Rombach uccai, pávauccai és a zuglói t. 9, a dohányuccai t. ½10, a többi t. 10-kor; szombat délután a hősök t. és a pávauccai t. ¾6, a Csáky uccai t. 5.50, a zuglói t. 6, a többi t. 5-kor; szombat este az összes t. ½7-kor; hétköznap este az összes t. ¾6-kor. Szelichosz istentiszteletek: Szept. 22-én, szelichosz első reggel a nagyfuvarosuccai t. ½5, a dohányuccai t. 6-kor, a többi t. ½6-kor; szept. 23—26. reggel a nagyfuvarosuccai t. ¼6, a dohányuccai t. ½7, a többi t. 6-kor; szept. 27. zechaur berisz reggel a nagyfuvarosuccai t. 4, a Rombach uccai t. ¼6, a dohányuccai t. 6, a többi t. ½6-kor; szept. 30. Caum Godaljo reggel a nagyfuvarosuccai t. ¼6, a dohányuccai t. ½7, a többi t. 6-kor; okt. 1—4. reggel a nagyfuvarosuccai t. ¼6, a dohányuccai t. ½7, a többi t. 6-kor; okt. 6. erev Jomkippur reggel a nagyfuvarosuccai t. 6, a dohányuccai t. 7, a többi t. ¼7-kor. — A budai izr. hitközség templomaiban (XI., Verpeléti út 4—6; II., Öntőház ucca 5—7; III., Zsigmond ucca 49.) az istentiszteletek péntek este 6-kor; szombat reggel 7, délelőtt 10, délután 3-kor; hétköznap, szept. 20—21. reggel ¾7, este 6-kor; bűnbánat (Szelichosz) szept. 22. reggel ½6-kor, szept. 23—26. reggel 6-kor; Zechaur Berisz Raus Hasono előnapján, szept. 27. reggel ½6-kor (a lágymányosi templomban az ima kezdete 22. és 27. reggel 5-kor, a többi napokon ½6-kor) tartatnak. — A budapesti aut. orth. izr. hitközség Kazinczy uccai főtemplomában az istentiszteletek péntek délután 5.35-kor; szombat reggel 7-kor, délelőtt 9.30, délután 5 és este 6.30-kor; szept. 22-én, vasárnap reggel 4-kor Szelichosz; hétköznapokon reggel 5.15-kor és este 6.15-kor tartatnak. Szombat bejövetele péntek délután 5.30-kor, szombat kimenetele szombat este 6.30-kor.

Német orvosi, műszaki, ipari és minden egyéb Németországban megjelent könyvek
az eddigi bolti árakból
további intézkedésig 25% engedménnyel kaphatók Az Est könyvesboltjában
Erzsébet körút 18-20

Töreky Géza székfoglaló beszéde a Kúrián a bírói munkáról

(Saját tudósítónktól.) A Kúria hétfőn teljes ülést tartott, amelyen *Töreky* Géza, a Kúria másodelnöke és *Gaál* Endre, az új koronaügyész letették az esküt. A bíróságok és ügyészségek vezetői valamennyien megjelentek az ünnepélyes aktusnál. Dr. *Töreky* Géza székfoglaló beszédében megindokolta, miért ítélkezett szigorúan azokban a bűnügyekben, amelyek a büntetőtörvényszéken elébe kerültek. Kifejtette, hogy az ország kaotikus állapotából a jogrendbe való visszahelyezése körül *az igazságszolgáltatásnak szigorú és elsősorban a közösség érdekeit szemelőtt tartó munkát kellett végeznie.* A Magyarországhoz hasonló helyzetben lévő országok *nem tehetik meg azt, hogy lanyhán és elnézően viselkedjenek a tör-*

Töreky Géza, a Kúria másodelnöke leteszi az esküt

vény megszegőivel és a jogrend megtámadóival vagy veszélyeztetőivel szemben. Ez az álláspont vezette mindig bírói működésében, azonban *ez az álláspont egyáltalában nem zárja ki a méltányosság érvényesítését, ami elengedhetetlen kelléke az igazságszolgáltatás jóságának és megnyugtató voltának.* Dr. *Gaál* Endre, az új koronaügyész székfoglaló beszédében azt a reményét fejtette ki, hogy a koronaügyészség az ő vezetése alatt is a tradícióknak azon az útján fog haladni, amely eddig is olv magas piedesztálra helyezte a koronaügyészség intézményét.

Itt említjük meg, hogy — értesülésünk szerint — dr. *Gaál* Endre utódjává a pestvidéki törvényszék elnöki székébe dr. *Mendelényi* László kúriai bírót nevezték ki.

Az angol külügyminiszter nyitotta meg Dezső és Kelen londoni kiállítását

London, október 22.

(Magyar Távirati Iroda.)

Sir John Simon külügyminiszter ma az All Peoples'-Association helyiségében megnyitotta Dezső Alajos és Kelen Imre, a világszerte ismert magyar torzképrajzolók londoni kiállítását. A külügyminiszter tréfás megnyitóbeszédében kijelentette, hogy minden halhatatlanságra vágyó közéleti nagyság hálával tartozik a torzképrajzolóknak, mert hogyan tudhatná meg különben a világ, hogy Gladstone nagy gallért viselt vagy hogy Baldwin pipázott. Ha nem is ismerek mindig magamra torzképeimen, — mondotta Sir John Simon nevetve — de mindig megállapítom, hogy *milyen pompásan találóak mások torzképei.*

Ezután David Low, a világhírű angol rajzoló hosszabb beszédben méltatta a két magyar rajzoló művészetét, hangoztatva, hogy a torzképrajzolók minden munkája valóságos történelmi okmány, amely az utókor számára is nagyon értékes lesz.

Ősszel befátve, tavaszig ég!

Hazai szénre

legtökéletesebbek a

»NOVUM«

kétsknas folytonégó kályhák

HERZOG

kályhagyár

Budapest, V., Személynök ucca 15—17. sz. Telefon: 11-3-69

Bútort vásároljon a Dohány uccában

Jót olcsón vehet Fizetési kedvezmény

22 üzletben nagy választékban hálók, ebédlők, úriszobák, kombinált berendezések, kárpitosáruk, konyhák.

Száz tétel biztosítótű, varrótű, ruhacsat, két doboz angyalhaj — senki többet?!

Árverési kalapács alatt vérzett el a Bettelheim cég — Hogyan került egy lipótvárosi pincehelyiségbe és miért szűnt meg a volt monarchia egyik legnagyobb kereskedőháza?

(Saját tudósítónktól.) A Vilmos császár úton, félfronttal a Bazilika, másik félfrontjával az Andrássy út torkolata felé egy cégtábla hat évtizeden át hirdette a *Bettelheim Miksa és Társa* nevet. És ez a cégtábla, amelynek tulajdonosa hétfőn az árvereztető kincstár és háziúr együttes kalapácsa alatt vérzett el, valóságos hitbizományt, sőt monopóliumot jelentett a norinbergi és díszműáru szakmában, amelynek reprezentatív képviselője volt a monarchiában, sőt a monarchia határain túl is. A cég *150 állandó alkalmazottja mellett példátlanul kiépített ügynöki apparátussal rendelkezett,* emellett anyagi megalapozottságában is egyike volt a legkitűnőbbeknek. Olyan kereskedőházat mondhatott tehát a magáénak, amely párját ritkította s ez volt a magyarázata monopóliummal fölérő helyzetének, amelyet nem kiváltságlevél vagy szerződés, hanem a mintaszerű apparátus és berendezés és a kitűnő üzletvitel pecsételt meg.

A hadikölcsönjegyzők élén

Negyven éven át vagyonban, hírnévben és összeköttetésben egyre emelkedett a cég, hogy feleannyi idő alat, példátlan leromlással, elveszítsen mindent, amit vagyonban, hírnévben és összeköttetésben sikerült megszereznie. Röviden ez történt a Bettelheim Miksa és társa céggel, amelynek tragédiája a háború első évében *az első hadikölcsönjegyzésekkel* kezdődött. A hadikölcsönjegyzők élén szinte tradicionálisan mindig ez a cég vezetett. *Ebbe fektették a cégtulajdonosok minden mobilizálható vagyonukat,* úgyhogy a háború végén *három és fél millió korona névértékű hadikölcsönnel rendelkeztek.*

A többi aztán már szinte magától jött. A cég keretei, működési köre a régi monarchia testére voltak szabva s ezeknek a kereteknek leépítése, a kitűnően szervezett apparátus átállítása nagy nehézségekkel járt s még nagyobb áldozatokat igényelt. Az átállítás, a cég új berendezkedése semmiesetre sem mehetett végbe olyan gyorsan, mint ahogy a változó viszonyok azt indokolttá tették. *A rezsi tehát egyre nagyobb hányadot emésztett fel az üzlet hasznából* s emellett a haszonkulcsok a forgalom csökkenésével és az ujonnan jelentkezett konkurrencia térfoglalásával párhuzamosan lesüllyedtek olyan nivóra, amely a Bettelheim-cég igényeinek már nem felelt meg.

Két bérház és két egyesség

A cégfőnökök azonban hallatlan erőfeszítéssel igyekeztek megőrizni a Vilmos császár úti cégtáblát, amelynek a háborút követő években is aranynyal ért fel a csengése. *Két hatalmas bérház, amelyet a hadikölcsönökön kívül még a magukénak mondhattak, ment rá erre a törekvésre,* amely hiábavalónak bizonyult. A cég 1926-ban mintegy 2 millió pengő tartozással *magánúton* egyezett ki hitelezőivel, majd a rákövetkező évben *kényszeregyességet kért.* A passzívák ekkor már jóval kisebb összegre rúgtak és hosszas kapacitálás után sikerült a hitelezőket meggyőzni arról, hogy *el kell fogadniok a 30 százalékos egyességi ajánlatot,* máskülönben a cég nem maradhatna fenn tovább.

Kiderült, hogy a 30 százalékos kvóta sem biztosította a cég fennmaradását. A kényszeregyességi kvóták teljesítése egyre nagyobb nehézségekbe ütközött és a következő évben Bettelheimék *újra fennakadtak.* Most már nem volt mód újabb egyességi eljárás megindítására sem.

Akcióba lépnek a kisiparosok

Ekkor lépett akcióba az a sokszáz kisiparos, akikkel Bettelheimék évtizedeken át összeköttetést tartottak fenn, *megteremtve ezzel a magyar díszműáruipart.* Ezek az iparosok, akiknek existenciája forgott veszedelemben, küldöttségileg járultak az akkori kereskedelmi miniszter elé, akitől azt kérték, hogy *a cég három és félmillió korona névértékű hadikölcsönére folyósíttasson 300 000 pengő kölcsönt.* A kereskedelmi miniszter szabályszerűen áttette az aktát a pénzügyminiszterhez, aki persze szintén semmitsem tehetett. A cégfőnöknek még egy utolsó mentőötletük támadt: *engedményeket próbáltak elérni hatalmas összegre felszaporodott köztartozásaikból,* amelyeknek fizetése meghiúsított minden kibontakozási programot. De hajótörést szenvedett ez a terv is, mert *sem a kincstár, sem az OTI és a MABI nem volt hajlandó engedni még a késedelmi kamatokból sem.*

A Bettelheim Miksa és társa cégtáblája tehát lekerült a Bazilikával és az Andrássy úttal szembenéző üzleti frontról és jóval szerényebb helyen, az egykori fényre és gadagságra már nem is emlékeztetően bukkant fel ismét *a Wekerle Sándor uccában, ahol Bettelheimék más keretek közt próbáltak új életlehetőségeket teremteni hatvanéves cégüknek.* De ez sem sikerült. Vevőkörük, amely egy évtizeddel azelőtt még magában foglalta egész Magyarország díszmű- és játékáruszükségletét, *elpártolt tőlük, szállítóik megvonták a hitelt,* a tartozások pedig különösen a kincstárral szemben nőttön nőttek. Engedményt, haladékot, méltányosabb elbánást — megfelelő előírások híján — akkor sem sikerült elérni.

Árverés a pincében

Az adóügyi hatóságok könyörtelenül foglaltattak, a Wekerle Sándor uccai háziúr pedig egyszerűen kitette a régi céget új üzlethelyiségéből, amelyet másnak adott ki. Viszont az áruraktár a háztulajdonos követeléseinek biztosítására ottmaradt a Wekerle Sándor uccai ház egyik pinceraktárában s itt is került árverésre, amely *két héten át húzódott.* Az árverési jegyzőkönyv nem kevesebb, mint *3958 tételt sorol fel, 55.060 pengő becsértékben.* A végrehajtó minden tételt külön bocsátott áruba és az árverési vevők híven kitartottak a hosszadalmas processzuson. *Különkülön árverezték el a karácsonyfagyertyákat, kétkét dobozonként az angyalhajat, a párizsi kapcsokat, 25 tételenként a horgolótűt, 100 tételben a különböző biztosítótűket, varrótűket, ruhacsatokat, bros- és kalaptűket.*

Elárvereztek ezenkívül egy Nacional-kasszát 350 pengőért, továbbá két Schemberg-mérleget 36 pengőért. A végrehajtó ezenkívül *letiltotta a végrehajtást szenvedő cég postatakarékpénztári csekkszámláján 2245 pengőt is,* azonban ezzel együtt is *mindössze 5000 pengő folyt be az árverésen a hitelezők javára.* Az árverési jegyzőkönyv aláírásával mult ki 1934 október 22-én a Bettelheim Miksa és Társa cég, amely most már negyedfélmillió hadikölcsönön kívül semmit sem mondhat a magáénak.

Mit mond a volt cégfőnök?

A volt cégfőnök: galgóci *Heteés* Mór vontatottan válaszol hozzáintézett kérdéseinkre: nem szívesen szerepel »az üggyel« kapcsolatban a nyilvánosság előtt. Annyit mégis elmond, hogy a cég leromlásának és bukásának okai különböző tényezőkben keresendők. Ezek közé tartozik *a forgalom rendkívüli arányú visszaesése,* úgyszintén az a körülmény is, hogy *a magyar származású árucikkeken,* amelyeknek belföldi előállítását éppen a Bettelheim-cég vezette be és honosította meg, *sokkal kevesebbet lehetett keresni, mint a külföldi portékán.* Állandó gondot okozott a köztartozások rendezése is és az alkalmazottak létszámának leépítése után — *legutóbb már csak öt embert tudott foglalkoztatni a cég* — új, szinte megoldhatatlan problémaként jelentkezett a rendszerint évtizedeken át szolgált alkalmazottak *végkielégítésének kifizetése.*

Végül arra kértük Heteés Mórt, foglalja összsze néhány szóban a sajnálatos eseményeken szerzett tapasztalatokat, mire a következő választ kaptuk:

— A cég hitelezői mindig méltányosak voltak, pedig ők követeléseik ellenében teljes értékű árut adtak el. *Nem mondhatom el ezt a kincstárról,* amely ilyen kézzelfogható ellenszolgáltatás nélkül is minden áron kitart követeléseinek eredeti összege mellett, nem törődve azzal sem, hogy hat évtizedes adófizetőjét veszíti el.

Az adóhátralékok utolsó összegéről már nem tudott számot adni Heteés Mór; ő — mint mondja — *már visszavonult az üzlettől.*

K. B.

Nagy Ferenc bizottsági tag nem összeférhetetlen

A titokzatos Globuschek Ernő rejtélyének megoldása — Nem létező személy részére történtek kiutalások a Városházán Az iratokat átteszik a polgármesterhez, hogy indítsa meg a vizsgálatot

(Saját tudósítónktól.) A főváros igazoló választmánya két összeférhetetlenségi ügyet tárgyalt. Mind a két ügyben *elutasító határozatot hozott.*

Csilléry András, az igazgatóválasztmány elnöke, meleg szavakkal parentálta el *Bódy* Tivadart, aki egy időben az elnöki tisztet is betöltötte. Az igazolóválasztmány annakidején tudomásul vette a négy tanácsnok helyettesítését, de kimondotta, hogy a behelyettesített tanácsnokokat szavazati jog nem illeti meg. A tanácsnokok ezt az állásfoglalást megfellebbezték a közigazgatási bírósághoz, amely azonban még nem döntött. *Bódy* Tivadar halálával megüresedett örökös tagsági helyet nem lehetett betölteni, mert az új törvény az örökös tagsági helyek számát csökkentette. A katolikus vallású törvényhatósági bizottsági tagok jegyzékét újból összeállították, mert a kegyúri jogokat csak ők gyakorolhatják.

Peyer Károly *Müller* Antal ellen tett összeférhetetlenségi bejelentést, mert Müller a *Keresztény Szabóiparosok Szövetkezetének* igazgatója és a szövetkezet szállítási viszonyba került a fővárossal. A polgármester szerint *1930 óta körülbelül 7115 pengő értékben szállított ez a szövetkezet a fővárosnak.*

Müller Antal előadta, hogy tizenöt éve bizottsági tag és azóta igazgatósági tagja, majd később vezetője a szövetkezetnek. *Megtiltotta, hogy a szövetkezet a fővárosi szállításokra pályázzon.* Egy ízben tudta nélkül pályázott a szövetkezet és erre maga járt el a városnál és bejelentette, hogy a *pályázatot tekintsék semmisnek.* Ninesen tudomása a szóbanforgó szállításokról. Zártülésben úgy határozott az igazolóválasztmány, hogy *Müller Antal ellen kizáró okot nem lát fennforogni.*

Másodiknak *Nagy* Ferenc ügyét tárgyalták. Ereky Károly jelentette be, hogy *Nagy Ferenc idegen név alatt a főváros részére aktaszállításokat eszközölt.* A polgármester jelentése szerint a *szállításra Grobuschek Ernő kapott megbízást, aki helyett a pénzeket Hangel Andor vette fel, összesen 1250 pengő értékben.*

Ereky Károly hangoztatta, hogy a gondnoki hivatal bejelentéséből kiderült, hogy *Grobuschek Ernőt Nagy Ferenc irodája ajánlotta.* Az állítólagos Grobuschek az iratok szerint a Szarka ucca 7. számú házban lakik, ahol *Nagy Ferencnek irodája van.* Megállapította, hogy a Szarka ucca 7. számú házban Grobuschek *Ernő* nevű szállító nem létezik, csak Nagy Ferenc szállító lakik. Budapesten *92 Grobuschek van,* ezek közül *egyetlenegy Ernő nevű sincs,* van azonban egy *Károly nevű szállító, aki azonban a Kolumbus ucca 2. számú házban lakik.* A visszaélés megállapítható, hiszen a gondnoki hivatal megrendelését *Grobuschek Ernő részére Nagy Ferenc irodájában átvették, a számvevőséget is félrevezették, hiszen Grobuschek Ernő nemlétező személy. Hangel* Andor, *Nagy* Ferenc sógora járt el az állítólagos Grobuschek ügyeiben és felvette a szállításért járó pénzt is, de nem közjegyzőnél adott meghatalmazás alapján, hanem *magát egyszerű turistaigazolvánnyal igazolta.* Nagy Ferenc cége tehát így jutott szállításhoz, — mondotta Ereky — ilyen körülmények között *meg kell őt fosztani bizottsági tagságától.*

Nagy Ferenc a leghatározottabban tagadta, hogy tudomása lett volna a dolgokról, sőt határozottan *megtiltotta, hogy a fővárosnak szállítsanak.* Közéleti szereplését sohasem használta fel haszonszerzésre, az ügyet politikai hajszának tekinti. Kérte *Grobuschek* Károly és *Hangel* kihallgatását, Ereky Károly erre indítványozta *Kovácsházy tanácsnok kihallgatását is, aki annakidején az utalványokat aláírta.*

Az igazolóválasztmány tagjai kérdéseket intéztek Nagy Ferenchez, aki kijelentette, hogy *Grobuschek Ernő szállító a Szarka uccában nincs.* Amikor a főváros új gondnokot kapott, az irodájától kértek tanácsot, hogy kivel szállítsák el az aktákat és *az irodája Grobuscheket ajánlotta.* Egyik fiatal tisztviselője Grobuschek számára elvégezte az írásbeli teendőket és kezére járt, hogy pénzét megkapja. *Csak tévedésből írtak Károly helyett Ernőt.*

— Valaki négyszer tévedésből mint Grobuschek Ernő írja alá saját nevét? — kérdezte derültséget keltve *Farkas* Zoltán.

Grobuschek Károly fuvaros azt vallotta, hogy többször szállított a fővárosnak, ajánlatokat is adott be, de mivel nem járatos az írásbeli munkákban, *Hangel Andort, Nagy Ferenc sógorát kérte fel, hogy ezeket a munkákat végezze el helyette.* Őt bízta meg a pénz felvételével és nyugtázásával is. A szállításról *Nagy Ferenccel nem beszélt.* A Nagy Ferenc céggel egyébként hosszú évek óta összeköttetésben áll. Könyveket nem tudott felmutatni, mert bár negyven éve fuvaros, de sohasem vezetett könyveket. *Nagy Ferenc cégnek a szállításból származó pénzből semmit sem adott.*

Hangel Andor azt vallotta, hogy a nyugtákra ő írta Grobuschek nevét, a keresztnevét azonban eltévesztette, mert az irodában azt sohasem emlegették. *Nagy Ferenc cégnek az ügyhöz semmi köze sem volt.*

Zárt ülésen úgy döntött az igazolóválasztmány, hogy *Kovács* Károly tanácsnokot nem hallgatja ki, *Nagy Ferenc ellen összeférhetetlenségi okot fennforogni nem lát és az eljárást beszüntette.* Az üggyel kapcsolatban azonban olyan körülmények merültek fel, hogy *azokat kötelességüknek tartják a polgármester tudomására hozni.* A polgármesternek azután jogában áll a *fegyelmi eljárást megindítani, vagy a bejelentés fölött napirendre térni.*

Érdeklődtünk a határozatnak ezután a része után és a következő felvilágosítást kaptuk:

— Az tény, hogy a városházán az összes kiutalások *Grobuschek Ernő névre történtek és Grobuschek Ernő nincs.* Ez a nemlétező személy adta meg a felhatalmazást *Hangel Andornak a pénz felvételére.* Az összes értesítéseket Szarka ucca 7. számú házba kézbesítették ki, *ahol Grobuschek Ernő természetesen nem lakhatott, mert ilyen nincs, de Grobuschek Károlynak is másutt volt a lakása.* A fővárosi adminisztráció *így nem fizethet ki pénzeket,* mert ha ez lehetséges, esetleg *igazán nemilletékesek is felvehetnek a fővárostól pénzeket.*

Az igazolóválasztmánynak meg kellett szüntetni Nagy Ferenc ellen az eljárást, mert *semmiféle adat nem merült fel, hogy ő tudott mindazokról a dolgokról, amelyek irodájában lejátszódtak.* Valamennyi tanu azt erősítette, hogy *neki semmiről tudomása nem volt, tehát összeférhetetlenség nem forog fenn.*

A polgármesternek jogában áll a fegyelmi eljárás során *megállapítani, vajjon történt-e itt olyasmi, ami miatt egyesek ellen eljárást kellene indítani,* sőt esetleg a polgármesternek joga van utasítást adni a tisztiügyészségnek *a bűnvádi eljárás megindítására is. Nagy* Ferenc ügye mindezt nem érinti, *Nagy Ferenc ügyében elutasította az igazolóválasztmány a bejelentést, a bejelentő csupán egyet tehet: megfellebbezheti az ítéletet a közigazgatási bírósághoz.*

Szívbetegeknek és érelmeszesedésben szenvedőknek reggel éhgyomorra egy fél pohár természetes **„Ferenc József"** keserűvíz — a legkisebb erőlködés nélkül — igen könnyű ürülést biztosít, a gyomor és a belek működését elősegíti s az emésztés renyheségét csakhamar megszünteti.

Klincsák lázadása

Irta: Mikes Margit

— Nem fogok többet mosogatni! — kiáltotta Klincsák úr, öklével az asztalra vágott és nagyot húzott a spriccerből. — Hanem, tudod mit, komám? Megesszük az ebédet! A tanácsos úrékat ott egye a fene, ahun vannak.

Előhúzta az asztal alól az ételhordót és tányérokat, kanalat, kést, villát kért a vendéglőstől. Kettéosztotta a levest, a húst feltéttel, a két adag tésztát.

— Egész jól főz a feleséged. Mennyiért adjátok a menüt? — kérdezte a barátja kanalazás közben. — Ez a ragúleves kitűnő.

— Egyhúsz, de ketten is jóllaknak belőle. Na, várhatnak most a tanácsos úrék! Holnap fölmondanak...

— Kár vóna a tanácsos úréknak ez a kitűnő étel. Ez a serpenyős rostélyos se kutya. Csak úgy csúszik a bor rája. Horváth úr! Még egy fröccsöt! Egész megvilágosodik az ember elméje tőle. Ha már így összehozott bennünket a véletlen, legalább megünnepeljük. Hej, barátom, egész máskép élhetnél, ha rámhallgatnál, — törölte bajuszáról a mártást. — Nem kellene neked mosogatni, meg ebédeket széthordani. Törülgetni is szoktál? És még milyen munkára fog be a feleséged?

A, barátom, az én életemnél még a kutyáé is különb. Reggel a piacra menni, bevásárolni a zöldséget, csirkét, miegymást, utána a főzésnél segítek, habot verek, cukrot török, aztán kihordom az ebédeket, mire végzek, van három óra is, utána én is bekapok valamit és mingyárt neki állhatok a mosogatásnak. Ketten mosogatunk a Katival, a cseléddel, merthogy a feleségem cselédet is tart. Én mosogatok, a Kati törülget vagy a Kati mosogat oszt én törülgetek. Ebből áll az életem. Oszt nincs senki az égvilágon, akinek egyszer igazán kipanaszkodhatnám magamat, aki megértene engem... Most te, kedves egy komám... De más senki... soha... — Az utolsó szavak sírásba folytak szét, az asztalra könyökölt és két öklére ejtette bozontos fejét.

— Hja, minek tűröd, kedves komám. Lám, ha rám hallgatnál, nagy üzleteket csinálhatnál. Persze, köllene hozzá egy kis kapitális, — hunyorított laposat Klincsák felé — például kint a szeméttelepen micsoda élet folyik, barátom! Meg lehet gazdagodni! Csakis ott lehet meggazdagodni. Én azt mondom, kedves barátom, a pénz a szemétben van. Csakis a szemétben. Potom áron összevásárolnánk a törmeléküveget a rongyszedőktől, eladnánk nagyban a városban. A csontokat is jól fizetik! Csak ez köllene hozzá, — a két ujját összedörzsölte — befektetés! Vállalkozók lehetnénk, szeméttelepi nagyvállalkozók! Ahelyett, hogy te gürcölsz, férfihez nem méltó foglalkozást üzől... Kihordod az ebédet...

— Mosogatok, barátom, mosogatok... — csuklott a sírás a már elázott férfiúból — és tudod, mivel biztat a sárkány? Avval biztat, kedves komám, hogyha elég pénzünk lesz, berendez nekem egy zöldségárus pincét. Egészen a föld alá akar dugni. Naphosszat a pincébe ülhetek, azt se fogom tudni, milyen idő van odafent. Bestia... Ne menjen el az ember kedve az élettől? Milyen szerencsétlen vagyok én, kedves, egyetlen barátom, milyen szerencsétlen... A falakról dől a nyirkos víz, éppen ez köll az én reumás lábamnak. Jaj, jaj, penész... pe...nész. Csak te, te vagy, akinek elmondhatom. Nincs senki, de senki ezen az égvilágon kívüled... aki, nincs... nincs... — zavaros agyába visszatért az első rémület, mikor először jött rá az életben, hogy az embereket egyszerűen nem érdekli, mi van Klincsák Ferenc nyugalmazott pénzbeszedővel ezen a világon. Most itt van ez a barátja, akivel véletlenül összehozta a sors, már a hatodik spriccert isszák, mert természetesen betértek a vendéglőbe, már meg is ették az ebédet, amit Suhajda tanácsos urékhoz kellett volna vinni. Egy pillanatra fölrémlett előtte, hogy járkálnak azok most éhesen, dühösen a lakásban, átkozzák a feleségét, ez jóleső érzéssel töltötte el. Ha tudnák, hogy ők már jóízűen elfogyasztották! Ha a felesége tudná! — Eb ura fakó! Nem igaz, kedves barátom? Még két fröccsöt, Horváth úr! Aztán, hogy mondod, izé... mi lesz avval a szeméttel...

— Az csak a kezdet, kedves barátom! Akkor jön a java. Végre megcsinálhatnám az életem főcélját. Mert én megsúgom neked a nagy titkot, én föltaláltam, igen, én föltaláltam — közelhajolt barátja füléhez, hegyes kecskeszakálla idegesen mozgott a magas gallér fölött — a perpétuum mobilét.

— Mit? per... pé... Mi az?

— Az kérlek egy olyan szerkezet, — és bizalmasan magyarázni kezdte találmányát a tágrameredt szemű Klincsáknak.

— Csakhogy erre pénz köllene. És úgy gondolnám, hogyha bekasszirozod a pénzt szombaton, mert hetenként fizetnek úgy-e, akkor ne vidd haza, én majd megvárlak a sarkon, aztán bejövünk ide és itt elintézzük a dolgot. A feleségednek ne szólj semmit. Különben is állj a sarkadra, barátom, hisz az az asszony téged papucs alatt tart.

— Mosogatok barátom, mosogatok! — ordította Klincsák, hogy mindenki odanézett már. — De az anyja keservit, majd adok én annak! Most hazamegyek! — nagyot ütött az asztalra, hogy a táncraperdült poharakból szétfröccsent a bor. — Jaj lesz neki!

— Ne is hagyd magad és ne felejtsd el szombaton a pénzt.

Klincsák fizetett és mentek. Otthon a felesége éppen törülgetett és mikor meglátta az urát, lecsapta a kanalakat:

— Hát te hol voltál?

— Semmi közöd hozzá!

— Mi... csoda? A tanácsos úrék ebédje hol van?

— Megettük a komával! Punktum! Ezután máskép lesz! Nem fogok mosogatni! Neem! — hadonászott a felesége orra alatt és lecsapta az üres ételhordót. — Majd én megmutatom, ki az úr a háznál!

— Szent Isten, ez az ember részeg! Hol szíttad tele magad, te részeg disznó? — és duzzadt, céklavörös kezével két nagy pofont kent le az urának.

Mi...i? Útsz, bestia? Útsz? — Klincsák odabotorkált a konyhaszekrény fiókjához, kivette a nagy konyhakést és fenyegetőzve tántorgott a felesége felé. Az asszony rémülten rohant ki, az ura nagyot lódult utána, egyre a késsel hadonászva a feje fölött. — Meghalsz, kutya, most megdöglesz!

De elbotlott, a kés kiesett a kezéből, ő meg elcsúszott és beledőlt derékig a konyha közepén álló hatalmas mosogatódézsába. Nagyot fröccsent a lé, ahogy kétoldalt fölcsapott és végigfolyt Klincsák kabátján. Kezével a dézsa fülébe kapaszkodott, de minduntalan visszacsúszott, lábaival a levegőben kalimpálva.

— Hö... hö... — hörgött a hangja a dézsából — segítség!

— Kati! jöjjön csak, húzzuk ki az urat a dézsából! No emelje csak a lábánál, majd én a fejinél fogom.

Nagynehezen becipelték a szobába s lefektették az ágyra. A felesége vetköztette, Kati meg vizes ronggyal törölgette arcáról a zsíros lét.

— Leinni magad, részeg disznó? Megenni a haverokkal a drága ebédet? A tanácsosné itt volt és fölmondott! Az a jó kuncsaft! Még ha egyszer történne, de ez már mindig így lesz? Ne féjj, majd lekerülsz a pincébe... Kati, holnap maga hordja szét az ebédet, az úr itthon marad mosogatni.

— Láttya, Kati, ilyen az én életem! Egész nap dolgozok, mint az állat, főzök, takarítok, tűröm a kuncsaftok vekszálását, oszt ez a köszönet érte. Kutyába se veszi! Pedig miatta strapálom magam!

A szobából elnyujtott, vastag horkolás hallatszott:

— Hrrrrr... hrrrrrr...

Az asszony letette a tányért, amit éppen törülgetett:

— Kocsmatöltelék... — nézett a szoba felé és a konyharonggyal dörzsölte szét könnyeit.

Ember és felsőbbrendű ember

Boda István érdekes előadása a nevelés és önnevelés elveiről

Boda István egyetemi magántanár »A személyiség magasrendűvé fejlődése« címen érdekes előadást tartott tegnapelőtt az *Irástanulmányi Társulatban.*

Előadásában megjelölte az utat, melyen haladva *minden ember képességeinek maximumát érheti el.*

A személyiség magasabbrendűvé fejlődésének nagy akadálya, — mondotta az előadó, — hogy *azt hisszük, a »primitív« ember és a »kulturált« ember: »ég és föld«! Ez tévedés.* Csak kis átmenetek vannak. Hiszen minden élőlényben *ösztönösen benne él a magasabbrendűségre való törekvés vágya.*

— Magasrendűség *altruista fordulat* nélkül nem képzelhető el, — szögezte le, — épúgy, ahogy a *tárgyilagosság* is alapvető kelléke a magasrendűségnek.

A magasabbrendűség felé való törekvés legjobb eszköze a szerelem

— A primitív »én« leküzdésére, tehát a magasabbrendűség felé való törekvésre a legprimitívebb, *természetes alkalom a szerelemben kínálkozik.* A primitív »én«-nek a szerelemben való leküzdése ép oly csodálatos, végső dolog, mint az, hogy *az ember tömegesen együtt képes élni. Akarata ellenére vágyik az együttélésre.*

— Miért akad el mégis a továbbfejlődés? — veti fel a kérdést az előadó.

— Egyik oka mindenesetre a *pesszimizmus.* Minden élőlényben *ösztönös optimizmus van.* Hiszen ha egy ösztönembert megnézünk, világosan látjuk, hogy *nála mindig az »én« a legértékesebb.* Az optimizmus lényege ebben van. Később az »én«-ről *kibővülhet az »enyém« köre,* de lényege mindig ugyanaz marad.

— *Csak az ember képes arra, hogy lelki értékeit maga ellen fordítsa,* — mondja az előadó. — Hogy miért? Egyszerűen azért, mert nem tudott saját lelki értékeivel bánni. *Túlkomplikáltak számára...* A személyiség magasrendűvé fejlődésének azonban mégis megvan a természetes útja.

Milyen emberekből válnak legkönnyebben magasabbrendűek?

Hogy a magasrendűségre való törekvések *minden embernél egyforma sikerrel járnak-e,* arranézve *Boda* István így felelt:

— Ujabban rengeteg szempontból osztályozzák az embereket. Én a fejlődés szempontjából *két csoportra* osztom őket. Az első csoporthoz tartoznak azok, akik *azonnal »kiélik« érzelmeiket.* A második csoporthoz tartoznak, akikben *lassan érnek az érzelmek,* mert nem élik ki őket. Minden emberre *döntően fontos,* hogy melyik csoporthoz tartozik.

Ki kell húzni a gyermeket saját látóköréből!

Arra a kérdésre, hogy melyik fejlődik magasabbrendűvé, *Boda* megállapítja, hogy *a gyorsan reagáló ember bizonyos fokon nem tud túljutni.*

A magasabbrendű ember *ellentéteket old meg.* Egyesül benne *az erős ösztönző erő és a finom erkölcsi erő, a lelkesedni tudás és a hideg kritika.*

Milyen utak vezetik a nevelőt ahhoz, hogy ilyen magasabbrendű embereket neveljen a gyerekből?

Boda István véleménye szerint a gyereket mindenesetre *önuralomra kell nevelni.* Ez a legfontosabb kellék a magasrendűség felé. És, amit minden nevelőnek szem előtt kell tartania:

— *Az egyént hozzá kell kapcsolni bizonyos eszményekhez!* Enélkül nem lehet magasabbrendűségre nevelni a gyerekeket. Mert bármennyire fogékony, kulturált, *blazirttá válik!* Ki kell húzni a gyereket *saját látóköréből.* Le kell szoktatni arról, hogy *csak saját szemüvegén nézze a dolgot.*

Kelen és Dezső freskót festett a Népszövetség bárjába

Genf, november 19.

Kelen és *Dezső,* a Népszövetség két népszerű *magyar karikaturistája* meglepő *új művészi feladat* elé került.

Freskót festettek, még hozzá *nagyméretű freskót.* Három méter széles és másfél méter magas a falfestményük, mely a *népszövetségi palota bárját díszíti.* A festményben sem tagadják meg magukat természetesen: *karikatúrával dekorálják a falat.* Jelmezes XVII. századbeli lovagok nyüzsögnek a képen. A lovagokban könnyű felismerni a mai világpolitika szereplőit. Mindenki ott van, *Hitler, Sztalin, Mussolini, Herriot, Chamberlain, Jouhaux, Kánya* és a többiek.

A mulatságos kompozició címe: *»A szónoki emelvény megrohamozása.«* Egy genfi történelmi esemény nyomán készült: egy 1602-es jelenet paródiája, amikor a savoyaiak létrákkal megrohamozták Genf falait. Ezen a képen *a különféle államférfiak rohanják meg létrákkal a mikrofonos szónoki emelvényt.* A festménynek olyan nagy sikere van, hogy most a *Rockefeller-könyvtár tárgyal Kelennel és Dezsővel hasonló nagyszabású műről.* Úgy látszik azt tartják, hogy még mindig jobb az államférfiakat a falra festeni, mint az ördögöt.

Darányi és Hodzsa Milán tanácskozott egy új párizsi színdarabban

Bemutatták A virágzó asszony szerzőjének új vígjátékát

A párizsi St. Georges-színházban tegnap este érdekes premier zajlott le. »A virágzó asszony« háromszáznegyven előadása után nem változtatott szerzőt a színház, hanem Denys *Amiel*-nek »Ma liberté« (A szabadságom) című vígjátékát mutatta be. Az előző darabban feltűnt fiatal színésznő, Jeanin *Crispin* kedvéért írta meg az ujdonságot a divatos szerző.

Szeparéban játszódik az első felvonás. Negyven év körüli elegáns úriember vidáman szórakozik egy fiatal lánnyal. Nemsokára egy ifjú ember lép be a szeparéba és ekkor tudjuk meg, hogy a jókedvű pár André és Jeanne — *apa és leánya.* Az ifjú Raymond megkéri a fiatal apától a kisasszony kezét. André beleegyezik, annál is inkább, mert ő maga is nősülni készül. Csupán azt köti ki, hogy a fiatalok az ő villájának egyik lakosztályát foglalják el.

Különösen jól sikerült a második felvonás első képe, amely azt mutatja be, hogy a korán árvaságra jutott leány annyira hozzászokott az apjához, hogy ma is jobban érzi magát az anja társaságában, mint a férjével. Egyéves házasság után az apa is a leányában találja meg a jóbarátot és a pajtást, nem pedig szép és ifjú feleségében. Most is apa és lánya együtt mennek koncertre, míg a fiatal férj inkább a biciklisportot kedveli, az ifjú anyós pedig társaságba igyekszik.

Rendkívül éles, majdnem bántó a második kép igen kényes szituációja. André felesége és a fiatal férj úgy érzik, hogy elhanyagolják őket és — egymásra találnak. A koncertről hazatérő apa és lánya *leleplezik ezt a családi házasságtörést.* Kettős válással végződik a felvonás.

A harmadik felvonás téli sporthelyen játszódik. Apa és elvált aszszony lánya újból zavartalanul boldogok, miközben Jeanne kisebb-nagyobb flörtöket bonyolít le. Nem akar férjhezmenni, nagyon büszke arra, hogy szabadon rendelkezhetik magával. A szórakozóhelyeken megismerkedik egy fiatalemberrel, beleszeret és *ennek a kedvéért szívesen feláldozza a szabadságát.*

A harmadik felvonásban van egy jelenet, amelyet bizonyára derültséggel hallgat végig mindenki, aki ismeri a középeurópai politikai helyzetet. Egy szerelmi dialógust azzal old meg a szerző, hogy a lány megszólaltatja a rádiót és közömbös politikai híreket hallgat. A legelső rádióhír így szól: »Budapestről jelentik: Darányi Kálmán magyar miniszterelnök és Hodzsa Milán csehszlovák miniszterelnök *hosszabb tanácskozást folytattak a magyar fővárosban a dunai kérdés megoldásáról.«*

A párizsi ujdonságban nagy sikert aratott a fiatal Jeanin *Crispin,* akinek ez volt első sztárszerepe.

A HANGSZÓRÓ MELLŐL

Angol-magyar ping-pong Londonból

Az angol »nemzeti műsor« (Droitwich 1500 m, London 261 m) ma este középeurópai idő szerint *10 óra 20 perckor* az angol-magyar asztali teniszmérkőzést közvetíti. A műsor külön kiemeli, hogy a magyar csapat tagja *Barna* Győző ötszörös világbajnok. Barna és Szabados egyébként már három hete járja Angliát, nem kevesebb, mint harminchét városban tart vendégfellépést. Pár nappal ezelőtt a *londoni televíziós stúdióban* is játszottak.

Műsorváltozás pénteken

A budapesti rádió november 20-i déli műsora megváltozott. A rádió 12.30 helyett 12.10 perckor ad híreket, 12.25-kor pedig helyszíni közvetítés lesz *Liszt* Ferenc operaházi szobrának leleplezéséről az orosz balalajkazenekar 12.05-re kitűzött műsora helyett.

HANGSZÓRÓ-TANÁCSOK

CSÜTÖRTÖK:

Opera, operett. *21.00* Pillangókisasszony (London Reg.) *21.00* Lammermoori Lucia (Milánó).

Hangverseny. *20.15* Brahms III. szimf. (Bukarest), *19.20* Beethoven zongorahangverseny (München), *21.10* Hegedűhangverseny (Róma).

Könnyű zene. *18.00* Operarészletek (Berlin), *20.15* Öt tánczenekar (Berlin), *22.30* Szórakoztató zene (Boroszló), *22.30* Olasz népdalok (Lipcse).

Tánc. *19.15* Droitwich, *19.45* Hilversum I., *20.10* München, Hamburg, *22.30* Róma, *22.40* Varsó, *23.10* Brüsszel, *23.30* Bécs, Berlin, *23.50* Hilversum, *0.15* Droitwich.

(Részletes műsor a Sárga Rádióban.)

x Túlságosan vérmes embereknél, kiknél az igen nagy nedvdússág mindenféle tünete, mint gyors elfáradás, elbágyadás, a teltség érzete gyakran jelentkezik, feltűnően kedvező hatással szokott járni, ha három hétig naponta egy pohár természetes »*Ferenc József*« keserűvizet isznak. Orvosok ajánlják.

Claudette Colbert, Ronald Colman, Viktor Mc Laglen
HALÁLBRIGÁD
Az első előadások mérsékelt helyárral.
Mától csak a CAPITOL

A legnagyobb francia filmben a legnagyobb francia színész
HARRY BAUR
táncol, mulat, birkózik, harcol, küzd és játékával, megrázó emberi alakításával lenyűgözi a közönséget, mint a »Kozákok kapitánya«, N. Gogoly világhírű regénye, a
TARAS BULYBA
izgalmasságát, romantikáját, barbár szépségeit Granovszky grandiózus rendezésében nemcsak megtartotta, de túl is szárnyalta.
Premier ma kizárólag a RADIUSBAN

Ó XX. század!

Sok a fajgyalázás

Mint a Völkischer Beobachter írja, a birodalmi igazságügyminisztériumban Gürtner igazságügyminiszter elnöklete alatt a minisztérium képviselői, a bíróság és rendőrség vezetői s az ügyvédség kiküldöttei megbeszélték a különböző aktuális jogi kérdéseket. Különösen nagy figyelmet szenteltek a »német vér és becsület védelméről« szóló törvénynek és végrehajtásának. Freisler államtitkár, a tárgy előadója rámutatott arra, hogy ennek a törvénynek a megszegése úgy tekintendő, mint a nép életrendjének megtámadása. A fajgyalázás bűnének súlyossága megköveteli, hogy a bűnügyi hatóságok teljes nyomatékkal hajtsák végre a törvényt, amint ezt a birodalmi igazságügyminiszter már ismételten kötelességükké tette. Kijelentette ezután az államtitkár, hogy az utóbbi hónapokban állandóan emelkedett azoknak a fegyház-ítéleteknek a száma, amelyeket fajgyalázás miatt hoztak.

A bomba mint építész

A jövő városainak képét, úgylátszik, a repülőtámadásokkal szemben való védekezés fogja meghatározni. Legalább is erre mutatnak azok a tervek, amelyeket világhírű építészek készítenek a jövő városai számára. Le Corbusier, a modern építészet egyik úttörője azt ajánlja, hogy a jövő Párizsában kizárólag keresztformában épített felhőkarcolók emelkedjenek. Ezek kínálják a legkisebb támadási felületet a repülőgépek bombáinak. A felhőkarcolók egymástól lehetőleg távol állnának s földalatti folyosók kötnék össze őket. Mariani professzor pedig Róma összes házaira hatalmas védőkupakot akar húzni. A kupakokból hosszú acélcsövek nyulnának ki s ezeken keresztül kapnák a levegőt a rómaiak.

Ahol nincs háború és adó...

Ötven gazdag angolból és amerikaiból álló csoport Edwin Tyrrel-Beck londoni ügyvédnek és feleségének vezetése alatt egy nyugatindiai szigetre szándékozik költözni. Mrs. Tyrell-Beck már el is utazott Nyugat-Indiába, hogy megfelelő szigetet keressen. Férje a következőket mondta a tervről:

— Sokan megunták a civilizált életet, a folytonos háborús veszélyt, az adókat és az egészségtelen életmódot. El akarunk menekülni mindezektől s meg akarjuk találni a béke és nyugalom kis menedékét. Arra gondolunk, hogy gyarmatot alapítunk az angol lobogó védelme alatt. A benszülött munkaerő nagyon olcsó s meg vagyunk győződve arról, hogy remekül fogjuk érezni magunkat, ha megszabadulunk a modern civilizáció zűrzavarától.

Mesterséges arcbőr

A hollywoodi sztároknak sok gondot okoz, hogy arcbőrük kifogástalan szépségét megtartsák. A filmfelvevőgép ugyanis a legcsekélyebb arcbőrhibát is megörökíti. Most aztán feltalálták Hollywoodban a mesterséges arcbőrt. Ez celluloidból készül s oly pontosan és finoman tapad a természetes bőrre, hogy egyáltalán nem lehet észrevenni. A mesterséges arcbőr természetesen mindig »tökéletes«.

A kultuszminiszter ma szemlét tartott a klinika-városban

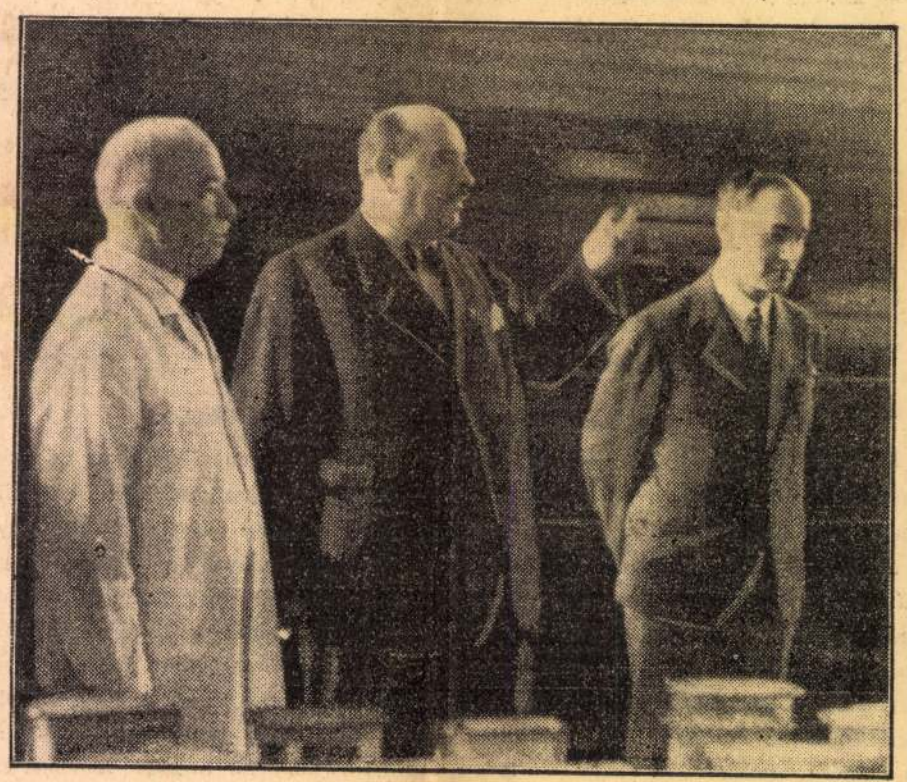

Hóman Bálint kultuszminiszter a ma délelőtti klinika-látogatáson. Jobbról Illyés Géza professzor, baloldalt Darányi Gyula orvoskari dékán

Ma reggel pálmákat, délszaki növényeket helyeztek el Budapest »klinika-városában«, a volt *Herzog-klinika* bejárata elé, amelynek homlokzatán ma már ez a felírás áll: »*Urológiai klinika.*« Az új klinika ma várta *Hóman* Bálint kultuszminiszter látogatását.

Pontban tíz órakor érkezett a klinikára *Hóman* Bálint kultuszminiszter, *Szily* Kálmán államtitkár, *Füle-Szántó* Endre, az egyetemi ügyosztály vezetője, *Terbócz* Miklós és *Molnár* miniszteri osztálytanácsosok kíséretében.

Illyés Géza kalauzolta a minisztert és kíséretét a klinika műtőhelyiségeibe, a vizsgálótermekbe, a laboratóriumba, a könyvtárba és a betegszobákba, közben boldogan magyarázta a legújabb magyar klinika tökeletes berendezését.

Hóman és kísérete, továbbá *Salamon* tanácsnok és az egyetemi tanárok ezután a *Verebély-klinika új fiókosztályát* tekintették meg.

— Ezek a helyiségek — magyarázta *Verebély* Tibor professzor — azelőtt a Korányi-klinikához tartoztak. Húsz ágy van az új fiók-klinika betegszobáiban. Itt főleg *rákos betegeket* fogunk kezelni.

Hóman Bálint nagy érdeklődéssel hallgatta végig *Verebély* és *Ratkóczy* professzorok magyarázatait a Röntgen-osztály vizsgálótermeiben. Megnézte az új hatalmas besugárzó készüléket, amelynek gépháza külön szobát foglal el.

Innen *a Pázmány Péter tudományegyetem második új klinikájára* ment a kultuszminiszter és kísérete. Ez a klinika: a *Lénárt professzor* vezetése alatt álló *fül-, orr- és gégeklinika*, amely eddig a Rókus-kórházban működött. Ez a klinika viszont a megszüntetett *Grósz-klinika* helyére költözött. Itt *Lénárt* Zoltán egyetemi tanár, a klinika igazgatója kísérte szemleútján a minisztert. Hosszasan állt *Hóman* Bálint az előtt a szekrény előtt, amelyben a klinika híres operációinak emlékét őrzik. Itt helyezték el azt a halszálkát is, amelyet *Mackensen* német követ torkából operáltak ki.

A kultuszminiszter nyilatkozata

A szemle végén a *Magyarország* munkatársa kérdést intézett *Hóman* Bálint kultuszminiszterhez tapasztalatairól.

— A két klinika és a külön pavillon új berendezése — mondotta a kultuszminiszter — természetes folyománya annak a *racionalizáló műveletnek*, amelyet a kulturális intézmények sorában végrehajtottunk. A kultúrális igazgatásnak is alkalmazkodni kell az állam reális pénzügyi helyzetéhez és ennek következtében *a mai viszonyok között nélkülözhetőnek tetsző intézmények helyén a legelsőrangú fontossággal bíró intézményeket kell elhelyeznünk.*

— Sok támadás ért a III. számú belgyógyászati klinika és a II. szemészeti klinika megszüntetése miatt. Ez teljesen indokolatlan volt. Már előzőleg az akkori pénzügyminiszterrel, báró Korányi Frigyessel megállapodott a budapesti egyetemi tanszékek létszámának redukciójában és ennek esett áldozatul a két klinika. Az én feladatom csak annyi volt, hogy ezeket *a meglévő épületeket a legmegfelelőbben használjam fel.* Az új intézmények mindenesetre jelentősen fogják szolgálni az egyetemi orvosképzés ügyét.

Betiltották a nagyváradi magyar ifjúság gyűlését

Temesvár, november 19.

Az erdélyi magyar párt nagyváradi tagozata az ifjúsági szakosztály ujjászervezése kérdésében ülésre hívta össze az ifjúsági szakosztályt. *A szükséges engedélyt a nagyváradi hadosztályparancsnokság megadta* és az engedélyt kikézbesítették a pártvezetőségnek. Ezekután azt hitték, hogy semmi akadálya sem lehet a gyűlés megtartásának. A gyűlés előtti este azonban a párt helyiségében megjelent egy rendőrségi alkalmazott, aki közölte, hogy *a román belügyminiszter az ülést betiltotta.* A betiltást a rendőrség csak szóbelileg közölte és a párt sürgetésére sem volt hajlandó írásbeli végzést kikézbesíteni.

A fasiszta nagytanács fontos határozatai

Róma, november 19.

A fasiszta nagytanács ülése szerda este tíz órától csütörtök hajnali négy óráig tartott. Ez volt a tizenötödik fasiszta esztendő első ülése. Bevezetőül a Duce több mint két órás hatalmas beszédben részletesen beszámolt a belső és külpolitikai helyzetről, valamint a katonai és gazdasági eseményekről.

Mussolini hangoztatta annak a szükségességét, hogy a jelen pillanatban főleg *a légügyi és tengeri fegyverkezés terén meg kell gyorsítani a felszerelés ütemét.* Ezután ismételten hangoztatta a nemzet lehető legnagyobb gazdasági önállóságának szükségességét, kijelentette továbbá, hogy *minden ellentétes tevékenységet szabotázsnak tekintenek és a legszigorúbban büntetik.* Elismeréssel adózott a termelő, a munkaadó és munkásosztályoknak.

Gróf *Ciano* külügyminiszter beszámolt berlini, bécsi és budapesti látogatásáról és az itt folyt tanácskozásokról. A nagytanács az elért eredményekért dícséretet szavazott a külügyminiszternek. Miután *Grandi* londoni nagykövet beszámolt a londoni semlegességi bizottság működéséről és az angol-olasz viszony jelenlegi helyzetéről, *a nagytanács bizottságot küldött ki az új testületi fasiszta képviselőház felállításának és működésének kidolgozására.*

A nagytanács az előterjesztéseket elfogadta és jóváhagyta az 1934—35. évi zárszámadást is. Az ülés a Duce lelkes éljenzésével fejeződött be.

SZÉCHENYI GYÓGYFÜRDŐ
BUDAPEST—VAROSLIGET
Tökéletesen felszerelt reuma-gyógyfürdő
970 m mélységből feltörő 74 C°-os kénes gyógyforrás. Termálfürdők Iszapkezelés. Elektro- és fényterapia Hőlégkezelés. Mesterséges szénsavas- és sósfürdők. Gépgyógyászat. (Zander.)
O.T.B.A., MÁV, MABI és Segítőalapi tagok gyógykezelése

Forradalom Genfben Kelen és Dezső tréfás freskója miatt

Genf, november 21.

(A Magyarország tudósítójától.) Megírta a *Magyarország*, hogy *Kelent* és *Dezsőt*, a Népszövetség népszerű magyar karikaturistáit megbízták, hogy *freskót festenek a népszövetségi palota bárja számára.* A három méter széles és másfél méter magas *falfestmény el is készült.* A képen jelmezes XVII. századbeli lovagok nyüzsögnek, de ha közelebbről megnézi őket az ember, *felismerheti bennük a mai világpolitika szereplőit, Hitlert, Sztalint, Mussolinit, Herriot-t, Chamberlaint, Jouhaux-t, Kányát és a többit.* A mulatságos kompozició, amelynek címe: »*A szónoki emelvény megrohamozása*«, a genfi történelem egy híres eseménye nyomán készült. 1602-ben a savoyaiak létrákkal megrohamozták Genf falait, a genfiek azonban visszaverték őket. Az ostrom emlékére, amelyet a svájci történelem *Escalade* néven örökített meg, *évenként nagy ünnepségeket szoktak tartani Genfben. Kelen* és *Dezső* képén a lovagi jelmezekbe bujtatott mai államférfiak *a mikrofonnal előtti szónoki emelvényt ostromolják.*

A freskó igen nagy sikert aratott. Annyira tetszett a hozzáértőknek, hogy a *Rockefeller-könyvtár hasonló freskót akar festetni a két magyar művésszel.*

A genfiek azonban különvéleményt jelentettek be a nemzetközi sikerrel szemben. *A Népszövetség székvárosában Kelen és Dezső freskója valóságos forradalmat idézett elő.* A genfiek úgy vélik, hogy *a kép történelmi hagyományaikat sérti.* Jellemző a hangulatra az a levél, amelyet a *genfi »polgári szövetség«* intézett a *Tribune de Geneve* című lap szerkesztőjéhez:

— A *Tribune de Geneve* közölte annak a képnek a reprodukcióját, amely a népszövetségi palota bárját fogja díszíteni és mi *megdöbbenéssel állapítottuk meg, hogy Dezső és Kelen urak, a Népszövetség kitűnő karikaturistái művük témájául genfi történelmünk egyik dicsőséges lapját bálorkodtak felhasználni.*

— Az *Escalade*-hoz hasonló történelmi tényt (amelynél több ősünk pusztult el városunk védelmében) egy nemzetközi épület bárjának díszítésére felhasználni olyan ízlés- és tapintathiányt jelent, amely ellen *felháborodva tiltakozunk.* Kétségtelennek tartjuk, hogy a genfi polgári szövetség tiltakozásához számos hazafias egyesület és sok polgár fog csatlakozni s a Népszövetség főtitkára kiadja a szükséges rendeletet, hogy ezt a képet, amelyet sértésnek tekintünk történelmünkkel szemben, eltávolítsák

— A genfi polgári szövetség mindaddig napirenden tartja ezt a dolgot, míg a genfi hazafiak elégtételt nem kapnak.

A genfiek ostroma, amelyet *Kelen* és *Dezső* freskója ellen intéztek, *általános feltűnést keltett és az egész világsajtó foglalkozik az üggyel.*

Pályaudvarok megszűnnek, pályaudvarok épülnek, átalakul a Berlini tér

A MÁV hatalmas reformtervei Budapesten

(A Magyarország tudósítójától.) Bornemisza Géza kereskedelmi miniszter tegnap nyilatkozott a sajtó képviselői előtt az *Államvasutak* reformterveiről. Elmondotta, hogy a *ceglédi* vasútvonal *Kőbánya alsó—Nyugati pályaudvar közötti szakaszát megszüntetik*, a déli pályaudvart *szintén*, helyette a *Szent Imre városban* új pályaudvar épül. A MÁV *budapesti* reformterveinek végrehajtása *húszmillió pengőnél* többe kerül.

Hetek óta bizalmas tanácskozások folynak ebben az ügyben a kereskedelmi kormány és a főváros vezetősége között. A *Magyarország* munkatársa beavatott helyen érdeklődött a tanácskozások eddigi eredményéről és a következő választ kapta:

— A Máv elkészítette a pályaudvari reformról szóló tervét. *A ceglédi vasútvonal felszabaduló területét és a déli pályaudvar területét átengedné a fővárosnak.* Ezeket a területeket mintegy *ötmillió pengőre* értékeli. A főváros szerint ez az értékelés rendkívül *túlzott.* A forgalmi érték jóval alacsonyabb ennél, az értékesítés is a legnagyobb nehézségekbe ütköznék a mai viszonyok között.

— A déli pályaudvar *valósággal mederben fekszik*, ennek a területnek a parcellázás után való beépítése *nagy nehézségekbe* ütköznék, a parcellák eladásáról nem is szólva. *Az Államvasutak a fővárosra kívánja hárítani a húszmillió pengős beruházási költségeket*, márpedig a főváros jelenleg nem tudja előteremteni ezt az összeget.

A pályaudvari reformnak végrehajtása tehát egyelőre sok nehézségbe ütközik. A főváros vezetősége az úgynevezett *halálsorompókat* szeretné végre megszüntetni. A *ceglédi* vasútvonal mögötti városrész lakosságának ez évtizedes kívánsága. *A vasúttöltés mint kínai fal vágja el a töltésen túl fekvő városrészt a belső területektől s megnehezíti a fejlődést.*

A délivasút helyett a *Lenke tér mögött építenék fel az új pályaudvart.* Az Államvasutak bizalmas átiratban közölte a fővárossal a reformterveket. A városházán most tanulmányozzák a szakértők. A közeljövőben folytatják a tárgyalásokat a kereskedelmi kormány és a főváros között, amelyek elsősorban arra irányulnak, hogy *a főváros egy újabb húszmilliós pengős tehertől szabaduljon.*

A pályaudvarok reformja után a nyugati pályaudvarra nem futnának be a *Cegléd* felől érkező vonatok, a körvasúton más vonatokat irányítanának a nyugati pályaudvarra. *A Berlini teret, a pályaudvar környékét teljesen átalakítják néhány éven belül.* A Közmunkatanács elvben el is határozta a Berlini tér átépítését.

A *London*-szálloda telkéből 130 négyszögölet hasítanak ki, *ezzel megnagyobbítják* a Berlini teret, a másik oldalon lebontják a Máv. üzletházát, a nyugati pályaudvar váciuti sarkán lévő *Westend*-szállót és üzletházat szintén. Szó van annak az irodaépületnek a lebontásáról is, amelynél ma befordulnak a 6-os kocsik. *Ezen a területen megkötöttség nélkül szabadon építhet majd irodaépületeket vagy üzletházat a vasút.* A ház magasságát nem korlátoznák. *Az államvasutak itt toronyházat épít az elgondolás szerint.*

A terveket most részletesen kidolgozzák. A főváros egyik leghatalmasabb terévé alakítják a Berlini teret. Így valamennyi forgalmi kérdést is meg tudják oldani.

Főfájás, rosszullét, idegesség, hypochondriás állapotok gyakran a legrövidebb idő alatt megszűnnek, ha bélműködésünket reggelenként ½ pohár természetes **Ferenc József** keserűvízzel rendben tartjuk. Az orvosok ajánlják.

Újabb házassági láz Filmbirodalomban

Hollywoodban ismét feltünően divatba jött a házasság. A filmsztárok egyrémásra mennek férjhez, ami természetes is, mert *hiszen különben bajosan lehetne elválni.*

Mary *Pickford* házassága után két nevezetes filmcsillag esküvőjéről számolnak be a jelentések. Margaret *Sullavan*, a divatos filmszínésznő *házasságot kötött Selande Haywarddal, egy filmügynökség vezetőjével.* A művésznő *nyolc hónappal ezelőtt vált el* William *Wyler* rendezőtől, *akivel teljes tíz hónapig folytatott boldog házaséletet.* Selande *Hayward* egyébként a harmadik férje, mert húsz esztendős korában férjhezment egy ifjú képviselőhöz, de *azzal is csupán két esztendeig élt.*

A másik hymenhír hősnője Merle *Oberon.* A szép, fiatal színésznőt *Korda* Sándor fedezte fel. A »VIII. Henrik magánélete« című híres filmben játszotta első szerepét. Az idén már nagy sztár Hollywoodban. Legközelebb Desdemonát alakítja az Othelloban. Hosszú ideig mint Joe *Schenk* filmmágnás menyasszonyát emlegették, most azonban hivatalosan bejelentette eljegyzését David *Nien* skót színészszel. Együtt filmeztek, a műteremben bontakozott ki a szerelem, amelyet néhány nap mulva az anyakönyvvezető előtt hitelesítenek.

Elegáns nő
Kalapot
csak
POLGÁRTÓL
vásárol
VII., Wesselényi ucca 55.
VI., Teréz körút 18.

Frakking-tisztítás
ezüstfehérben
Kulcsár és Huppert
különlegesség!

ALADDIN
petróleum gázlámpa
fénye mellett eltörpül mindenfajta világítás.
VII. Rákóczi út 32 (Rókussal szemben)
VII., Nyár ucca 7., VI., Vilmos császár út 61
Csepel: Községház u. 6. Kérjen ismertetőt

ÚJ CÍMÜNK!
Hlavathy
hölgyfodrász
Petőfi Sándor ucca 7.
Bejárat a Pilvax-közből.
Telefon 1 893-91.
Stingl Paul és Illés Antal

Az Est—IBUSz római különvonata

A magyar társadalom színe-java utazik vasárnap, november 22-én este 18.50 órakor a déli pályudvarról induló vonatunkon. Utasaink kényelmét szolgálandó Budapesttől Rómáig és vissza két magyar étkezőkocsi fut, melyeken kívül a gyönyörű Pullman-kocsikból álló külön szerelvényhez az éjszakára két hálókocsit is csatoltunk.

Ezúton értesítjük t. résztvevőinket, hogy vitéz Horthy Miklós kormányzó úr őfőméltósága tiszteletére Rómában és Nápolyban rendezendő ünnepségek egész sorozatára a legjobb helyeket biztosítottuk.

Kedves utasainkkal szemben való különös kedvezésképpen, utólagos római tárgyalásaink alapján, örömmel értesítjük résztvevőinket, hogy a szálloda kategóriát egy fokkal emeltük és így a páratlanul olcsó részvételi díj mellett II. oszt. résztvevőink luxus-, míg III. oszt. résztvevőink elsőrendű szállókban nyernek elhelyezést.

Ugyanitt közöljük, hogy karácsonykor *három különvonatot indítunk Olaszországba*, melyeknek 147 pengős páratlanul olcsó részvételi díja daeára, utasainknak a legtökéletesebb és a legelsőrangúbb elhelyezést biztosítjuk.

Biztosak vagyunk abban, hogy az 1936 karácsonyi utazási idény legnagyobb meglepetései *Az Est—IBUSz* különvonatai lesznek. Az utazások részleteit a *Pesti Napló* november 22-iki, vasárnapi számában ismertetjük.

Jelentkezés és felvilágosítás:

Az Est Utazási és Menetjegyirodában VII., Erzsébet körút 18—20.

IBUSz MAV Hiv. Menetjegyiroda V., Vigadó tér 2. és az összes fiókirodáiban

Egy halálos áldozata és három súlyos betege van egy különös húsmérgezésnek

Lehet-e szalonnától halálos mérgezést kapni?

Tömeges *húsmérgezés* bűnügye foglalkoztatja néhány nap óta a *budapesti* rendőrséget. A húsmérgezésnek eddig *egy halálos és 3 súlyos állapotban levő áldozata van.* A nyomozás fogja kideríteni, hogy a tragédiánál kit terhel a felelősség.

A hét elején *Fuchs* Oszkár magánhivatalnok *szörnyű kínok között gyanus körülmények között meghalt* a Garay ucca 7. számú házban levő lakásán. A kerületi tisztiorvos, mert *gyanús jelenségeket* fedezett fel, nem engedte eltemettetni, hanem azonnal értesítette a főkapitányságot és egyúttal kérte *Fuchs* Oszkár holttestének rendőrorvosi *felboncolását.*

A boncolás már megtörtént, dr. *Orsós* Ferenc, a törvényszéki orvostani intézet igazgatója jelentést is tett az eredményről a bűnügyi osztályon. A holttest lágy részeit átküldték az *Országos Vegyvizsgáló Állomásnak* és a *bakteriológiai vizsgálat* fogja kideríteni, valóban *romlott hús* okozta-e *Fuchs* Oszkár halálát.

Még a tanukihallgatások során *Fuchs* Oszkár hozzátartozói elmondták, hogy a szerencsétlen magánhivatalnok *egy hentesárugyár fiókjában* tokaszalonnát vásárolt. Ezt ette vacsorára és ezután mutatkoztak a rosszullét jelei.

Mialatt a rendőrség a *Fuchs*-ügyben nyomozott, *újabb bejelentések érkeztek hasonló húsmérgezési esetekről. Závodszky* István a Dankó Pista ucca 36. számú házban, *Weiszberger* Lászlóné a Magdolna ucca 20. számú házban és *Béres* Lajosné a Bajnok ucca 11. számú házban betegedett meg ugyancsak mérgezési tünetek között. *Mindhárom állapota súlyos.* A mentők a *Rókus-kórházba* vitték őket.

A *Magyarország* munkatársa kérdést intézett a hentesárúgyárhoz, *mit szól a tömeges mérgezési esetekhez?* A következőket válaszolták:

— *Hivatalosan nincs tudomásunk a dologról,* csak hallomásból tudjuk, hogy *állítólag nálunk vásárolt* tokaszalonna okozta volna *Fuchs* Oszkár halálát. Éppen azért, hogy megnyugtassuk magunkat, felvilágosítást kértünk az *Országos Közegészségügyi Intézettől,* lehetséges-e, hogy romlott szalonna halált okozó mérgezést okoz? Azt felelték, hogy *erre még nem volt eset* és nem is valószínű, hogy szalonnától ilyen tragikus mérgezést szenvedhetne valaki.

A bűnügyi osztályon intézkedés történt, hogy a *Rókuskórházban,* amennyiben állapotuk lehetővé teszi, kihallgassák *Závodszky* Istvánt, *Weiszberger* Lászlónét és *Béres* Lajosnét.

Egyes helyeken víz alatt állnak a földek

Hivatalos jelentés a mezőgazdasági helyzetről

A földmívelési miniszterhez beérkezett jelentések szerint az utolsó három héten a *csapadék rendkívül bőséges* volt. A külső gazdasági munkálatok közül a burgonya- és répaszedés, valamint szállítás, továbbá tengeriszár-vágás és hordás, valamint az őszi vetési és a tavasziak alá való trágyázási és szantási munkálatok vannak folyamatban.

Ezek a munkálatok azonban *egyes vármegyékben igen elmaradtak,* egyrészt mert a gazdák a kedvezőtlen, állandóan *esős idő miatt a nehezebb talajokon nem tudtak kellő időben szántani és vetni.* Másrészt — ugyancsak a kedvezőtlen idő miatt — *a betakarítási munkálatokkal is elkéstek* s így ott, ahol répa, burgonya és tengeri után őszit szoktak vetni, szintén elkéstek a szántási és vetési munkálatokkal. Hátráltatja a munkálatokat az is, hogy *egyes helyeken a földek víz alatt állanak* és az utak is nehezen járhatók.

Az őszi vetések közül a *korábban* vetettek jól és egyenletesen keltek, szépen fejlődnek és helyenkint már bokrosodnak; a *késői vetések* a legtöbb helyen kedvezőtlen körülmények között történtek s így sok helyen a *vetések gyengén és egyenetlenül keltek.* A kedvező időjárásban azonban *némileg javultak és fejlődésnek indultak.*

Rovarkár csak helyenkint és csak elvétve egyes helyeken észlelhető. A *takarmánykészlet* mindenütt elegendő, sőt egyes vármegyékben *számottevő készletek is vannak.*

A moszkvai politikai pör főtárgyalása

Moszkva, november 21.

A Trockij-párti szabotáló ellenforradalmárok főtárgyalásán a pénteken tanuként kihallgatott bányászok a vádlottak ellen vallottak. A vádlottak közül *Noskov* beismerte bűnösségét.

Kezdődő ütőérelmeszesedésnél reggel éhgyomorra egy pohár természetes **Ferenc József** keserűvíz úgy az alhasi pangást, mint az emésztés renyheségét megszünteti, a rekeszizom emelkedését csökkenti és a magas vérnyomást mérsékli. Az orvosok ajánlják.

ASZTROLÓGIA DIÓHÉJBAN a SZÍNHÁZI ÉLET e heti számában

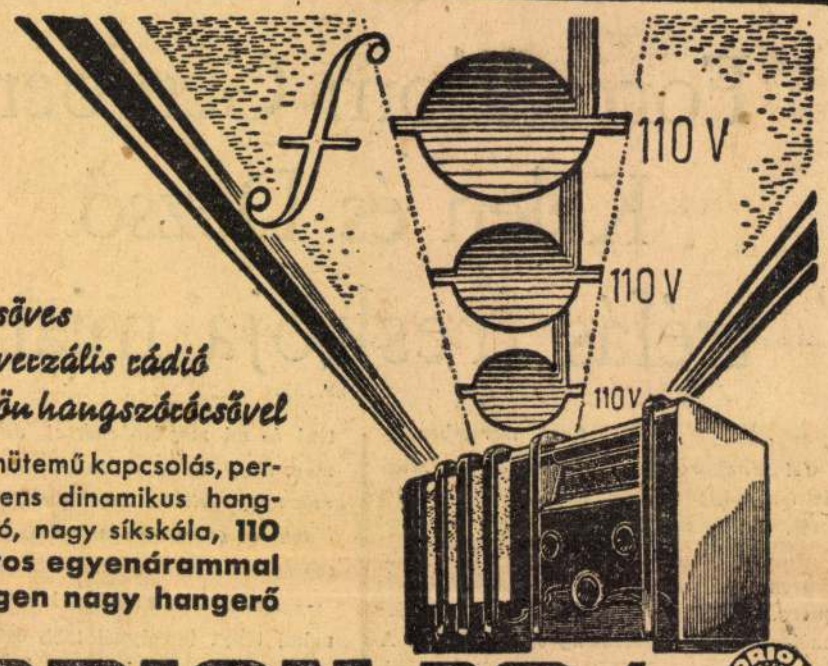

2-csöves univerzális rádió külön hangszórócsővel

Ellenütemű kapcsolás, permanens dinamikus hangszóró, nagy síkskála, **110 voltos egyenárammal is igen nagy hangerő**

ORION-30/U

KAPHATÓ MINDEN ORION RÁDIÓKERESKEDŐNÉL

BODNÁR RÁDIÓ az összes típusokról felvilágosításokkal szolgál és díjtalanul bemutatja. Részlet. Csere Vilmos császár út 60. Tel. 1-134-97. Árjegyzék ingyen.

Rádiót vesz? Keresssen fel bennünket! **MORVAI RÁDIÓ** Erzsébet körút 40. Tel.: 1-343-64

Szakszerűen bemutatja **HOFFMANN RÁDIÓ** V., Lipót körút 19. Telefon: 1-205-31

Orvosi tanács gyermektelen házaspároknak:

fogadjanak örökbe egy kisgyereket, akkor nekik is születik

NewYork, november 21.

(A Magyarország tudósítójától.) Egy régi *népies hagyomány* azt tartja, hogy ha *gyermektelen házaspár örökbefogad idegen gyermeket, saját gyermekkel is megáldja az Isten.* Ennek a hagyománynak a Bibliában is nyomai vannak. Rachel csak azután szülte Józsefet és Benjámint, miután Jákobnak már tíz fiat és egy leányt szültek házanépének többi asszonyai. *A régi hagyománynak most tudományos magyarázatát nyujtja egy amerikai biológus.*

Henry Farham *Perkins* azt írja az *Eugenical News* című folyóiratban, hogy *a gyermektelenség okai között jelentékeny helyet foglal el a gyermekáldástól való félelem.*

— A biokémikusok és a fiziológusok most kezdik érteni *a belső kiválasztásnak és a termékenységnek a kapcsolatát.* Ismeretes, hogy a fogamzáshoz rendkívül pontos sav-lúg egyensúly szükséges. Ez az egyensúly igen könnyen megbomlik és semmi sem bontja meg gyorsabban és erősebben, mint a *lelki zavar...* A pajzsmirigy különösen gyorsan reagál lelki behatásokra. Ha lelki hatások vagy egyéb okok megbénítják a pajzsmirigy működését, *terméketlenség áll be.*

Perkins szerint a szorongásokkal terhelt házaspárokra *nagyon egészséges hatást gyakorol az állandó érintkezés egy kis gyermekkel.*

A figyelem elterelődik az egyéni problémákról az érdeklődés és gyengédség útján, amely a kis vendégre árad...

— A kisgyermek közelsége izgató hatást gyakorol, életrehívja az anyai ösztönöket. Talán azért nem ismeretes általában ez a tény, mert azok, akik tapasztalták, kissé szégyenlik és senkinek nem szóltak róla semmit, sőt igyekeztek maguk is elfelejteni. Akik gyermekjóléti ügyekkel foglalkoznak, bevallották, hogy igen sokszor voltak ilyen tapasztalataik.

Dr. Perkins vizsgálódásaiból azt a következtetést vonta le, hogy gyermektelenség esetén

1. Meg kell kérdezni a háziorvost. Ha ő nem tud segíteni a dolgon,
2. nőgyógyászhoz kell fordulni. Ha ez is hiába,
3. hozzáértő ideggyógyász véleményét kell kikérni s végül
4. *örökbe kell fogadni egy gyermeket.*

Azok a házaspárok, akik ezt a formulát követték, az örökbefogadás után sokszor azonnal saját gyermeket kaptak. Egy házaspárnak az örökbefogadás után 15 gyermeke született.

TÖRLEY RÉSERVÉ AMÉRICAIN

FUNNY BOYS világhírű jazz-zenekar vasárnaptól a *Vígszínház-Grill*-ben Reggelig TANC! Café-bar árak!

A magyar ember a világban

Magyar zsenik és tehetségek csodálatos diadalmenete az emberiség kultúrtörténelmében

— *Az Est tudósítójától* —

Pesti szólásmód. Amikor külföldi tudós nagy sikeréről, új technikai csoda feltalálójáról, új filmcsillag feltűnéséről számol be a világsajtó, a pesti társaságban csak úgy könnyedén odavetik: *majd kiderül róla, hogy magyar!* Most megjelent egy könyv, amely azt látszik bizonyítani, hogy ez nem is olyan nagy túlzás. *Takács* László »*Der Ungar in der Welt*« (*A magyar ember a világban*) című németnyelvű könyve arról számol be, hogy *a világ minden részében milyen nagy szerepet töltenek be magyar emberek a tudomány és művészet minden ágában.*

Takács László, aki húsz éve él külföldön és jelenleg *Bécsben* tartózkodik, a *külföldi magyarok életét írta meg* és adatok végtelen sorozatával bizonyítja, hogy *nincs kor és nincs hely*, amikor és ahol magyar tehetségek ne játszottak volna nagyszerű szerepet *a világ és egyes nemzetek kultúrtörténetében.* Neveket és adatokat sorol fel *Takács* László, műve mégsem lexikon, hanem a legizgalmasabb riport.

Magyarok a világ szellemi életében

Egész sorát említi a könyv azoknak a magyar embereknek akik működésükkel az *egyetemes emberiség szellemi életét előbbre vitték.*

Németország 18 egyetemén voltak és vannak magyar professzorok: Aachen, Berlin, Bonn, Braunschweig, Erlangen, Frankfurt, Freiburg, Giessen, Göttingen, Halle, Hamburg, Heidelberg, Jena, Karlsruhe, Königsberg, Lipcse, München és *Münster egyetemén.*

A nemzetközi *zenei életben Liszt* Ferenc kapcsolata *Wagnerrel, Joachim* kapcsolata *Schubert*-tel és *Brahms*-szal nagy magyar hatást jelent a német zenei életre.

A magyar írók hosszú sorát említi fel, élükön *Molnár* Ferenccel. Magyar darabok külföldi színházak életét mentették már meg.

Angliában még ma is Kossuth Lajos a demokrácia példaképe, Semmelweisnek szobra van. *László* Fülöp *London* polgára, *Stein* Aurél az angol külkereskedelem úttörője. Franciaországban *Munkácsy* és *Ady* emlékét őrzik. *Oroszországban magyar orvosok nagy karrierjét jegyezték fel magyar művészek* arattak világsikereket a cárok udvarában. *Svédország* mindkét egyetemén magyar professzoré az orvosi és matematikai katedra. *Lengyelországnak* királyt adtunk *Báthory* István személyében, az ő nevét viseli az általa alapított vilnai egyetem.

Magyar egyetemi tanárok működnek Litvániában, Esztországban, Dániában és Hollandiában, Svájci városok a gondolat és tudás szabadságának magyar apostolait ismerik. *Az osztrák-magyar kulturális kapcsolatok évszázadosak.* A bécsi operában száz éve szerepelnek magyar *énekesek*, magyar színpadi szerzők megmentették osztrák színházak életét, a bécsi egyetem árkádjai alatt *magyar orvosok* szobrai állnak. A *magyar szindarabok* a tengerentúli országokba is eljutnak, *magyar szobrászok alkotásai* állnak tengerentúli fővárosokban, magyar *sportemberek* győzelmeiről írnak a világ összes lapjai. *Newyork* város *vezetői között szerepel egy magyar ügyvéd: dr. Cukor Mór.*

Egy év alatt két nagy nemzetközi pályázat, vagy szellemi verseny hozott magyar sikert: a londoni regénypályázaton az író *Körmendy*, a bécsi hegedűversenyen *Szénássy*, a varsói Chopin-versenyen *Ungár* győzött, *magyar építész* kapott megbízást a *genfi* békepalota, a *lisszaboni* kikötő, a *mexikói* színház és a *belgrádi* városrendezés keresztülvitelére.

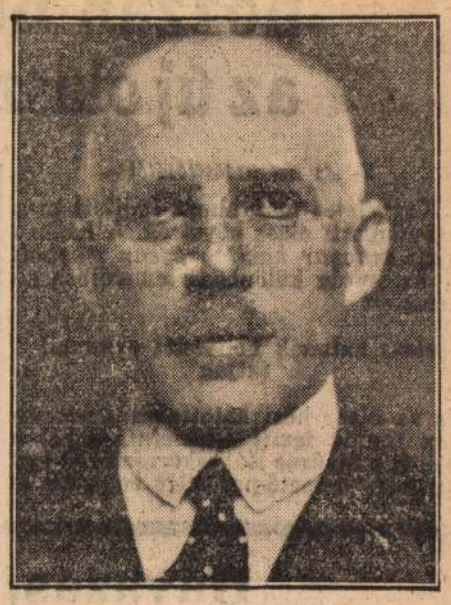

TAKÁCS LÁSZLÓ,
a »Der Ungar in der Welt« című könyv szerzője

A magyar történelem világszerte ismert nagyjait sorolja fel ezután *Takács* könyve. *Széchenyi* művei németül is megjelentek, *Deákról* német és angol könyveket írtak. *Tisza* Istvánról *Churchill* írja memoárjaiban, hogy »egyedül *Tisza, ez a rendkívüli jelentőségű magyar államférfiú*, küzdött a végsőkig a háború ellen.« *Apponyit az egész világ megcsodálta.*

Kutatók és orvosok

Kőrösi Csoma Sándortól kezdve a magyar *kutatók* egész sora derítette fel *Ázsia* ismeretlen titkait, *a könyv 21 nevet említ*, közöttük *Vámbéry, Zichy* Jenő, *Stein* Aurél, *Benyovszky, Goldziher, Lóczy, Cholnoky, Apponyi* Henrik, *Kunos, Bíró* Lajos nevét. *Hét híres magyar Afrika-kutató* volt *Hunfalvy* Jánostól *Almásy* László Edéig, aki a mult évben megtalálta a *Zarzura*-oázist.

Alig van fejezete az orvosi tudománynak, amelyben a magyar szellem újat ne alkotott volna. *A XVI. században a 26 éves Zsámboky János a bolognai egyetem orvostanára.* Ugyanebben a században *Praemartin* Mihály háromszor is rektora a bécsi egyetemnek, *Jeszenszky* János, *II. Rudolf* császár udvari orvosa *Petényi Gyöngyössy* Pál *Erzsébet cárnő* orvosa. Az eperjesi *Raynan* János a *himlőoltás* felfedezésében négy évvel előzi meg az angol orvosokat. *Semmelweis!* Két debreceni orvos a *röntgenezést* tökéletesíti. *Bródy* Károly könyvét a homeopátiáról a francia orvosi akadémia adja ki. *Dollinger* Gyula a modern sebészet egyik megalapítója.

Heine orvosa is magyar ember: Gruby Dávid, ő kezeli *Balzacot, Chopint, Dumast* és *Gambettát* is. *Hőgyes* András arcképét a londoni orvosi társaság az egészségügy nagy úttörőinek arcképcsarnokában helyezi el. *Kaposi* Mór 42 éves korában a bécsi bőrgyógyászati klinika vezetője. *Koppány* Tivadar Philadelphiában egyetemi tanár. *A két Korányi! A három Lenhossék!* A mai magyar orvosprofesszorok világkongresszusok elnökei. *Révész* Tibor, a párizsi városi kórház főorvosa. *Tauffer* Vilmos híres veseoperációit az egész világ tanulmányozza.

Mérnökök

Kevsen tudták eddig, hogy *a világ első polgári technikai főiskolája Magyarországon volt: 1782-ben alapították az Institutum Geometricumot Budán.* Ez az iskola *12 évvel megelőzte* a francia technikai főiskola alapítását. *Asbóth* Emil, *Kandó* Kálmán, *Bláthy* Ottó Titusz nevét a mai generáció is ismeri. *Fodor* István tette használhatóvá *Edison* telefonját. *Farbáth* Imre *Bergenben, Várnában, Russében, Brassóban, Belgrádban, Antverpenben* és *Pozsonyban* nyert építészeti pályázaton első díjat. *Farbaky-akkumulátor! Galamb József a konstruktőrje egymillió Ford-autó modelljének.*

A Panama-csatorna nemzetközi bizottságának előadója magyar ember: *Gerster* Béla. Ő tervezte a *Korinthusi-csatornát* is. *Kármán Tódor a japán aviatika legfőbb állami irányítója. Kerpely* Antal 31 éves korában a legnagyobb osztrák bányatársaság vezérigazgatója. *Kossuth Ferenc és Kossuth Lajos Tivadar! Mihály* Dénes és a távolbalátás; *Puskás* Tivadar telefonhírmondója! *Jendrassik*-féle olajmotor; *Vásárhelyi* Pál, a Vaskapu szabályozója; *Zsigmondy* Vilmos, az artézi kutak legnagyobb európai szakértője.

Építészmérnökök: Vágó József a népszövetségi palota tervezője. *Magyar mérnökök építenek* Németországban, Olaszországban, Portugáliában, Svájcban, az Egyesült Államokban, Mexikóban, Braziliában, Egyiptomban Törökországban, Palesztinában, Indiában.

Képzőművészek

Magyar festők műveivel találkozunk *Firenze* képtáraiban. *Munkácsy Párizsban!* Világhírűek a *magyar rajzolók*, akik közül sok *Az Est* hasábjain kezdte meg munkáját: *Vadász* Miklós, *Vértes* Marcel, *Major* Henrik, *Kelen* Imre, *Dezső* Alajos, *Lóránt* Mihály, *Bortnyik, Molnár* C. Pál és még sokan. *Szobrászok: Fadrusz* Grand Prix-t nyer Párizsban. *Finta* Sándor mintázza Braziliában II. Pedro mauzóleumát, amely ott nemzeti emlékmű. *Kisfaludi-Stróbl* művei Stockholm, Nürnberg, Kalifornia, Newyork, Párizs múzeumaiban.

Kálmán Imre, az operett-világrekorder

Magyar zenészek: Liszt, Goldmark, Zádor, Auer Lipót, cárok udvari hegedűse. *A modern magyar zene világsikereit mindenki ismeri. Lehár* operettjei! *Kálmán* Imre a magyar operett megalapítója. *Művei százezer előadást értek meg eddig a világon.* A világ legnagyobb operettsikere a *Marica grófnő*, amelynek 18.000 előadása volt. A *Csárdáskirálynőt* 16.000-szer játszották. Stockholmban az opera műsorán is szerepelt *Bartók, Dohnányi, Hubay, Kodály:* mind-mind világnév, éppúgy, mint *Szigeti* József.

A magyar cigányzenéről sem szabad megfeledkezni. *Bakfadu* Valentin 1507-ben született *Brassóban. Zápolya* János udvari regőse volt, de *egész Európát bejárta híres lantjával.*

A világ rádióműsorában minduntalan magyar nevekkel találkozunk. *Egy hét műsorában tíz magyar művészt talált a szerző*, akik a világ legkülönbözőbb fővárosaiban léptek a mikrofon elé.

Az Est

Külön fejezet számol be *a magyar sajtó nemzetközi szerepéről* és külön szakasz jut benne *Az Est*-nek, amelyről a következőket írja:

— *Rendkívül érdekes Az Est sikeres pályafutása.* Címlapjának markáns betűit *Bécsben, Berlinben, Rómában és Párizsban* egyformán ismerik. Egész megjelenése, szerkesztése, egyes események plasztikus *megírása, amely az egész emberiség sorsát tükrözi vissza, új lapstílust alapítottak meg*, amelyet a magyar határon túl is *tömérdek napilap utánzott.*

„Imádságos könyv..."

Külön fejezet számol be a *magyar matematikusok, történettudósok, pedagógusok, teológusok, jogászok, bölcsészek és szociológusok, kémikusok és fizikusok, írók, színészek, filmesek, gazdasági tudósok, híres katonák világsikereiről* és végül külön táblázat sorolja fel magyar *sportemberek* világbajnoki, olimpiai és európabajnoki győzelmeinek légióját.

Könyvéről előszavában Takács a következőket mondja:

— Külföldi járásaimban *úton-útfélen magyar emlékekkel, magyarokkal találkoztam*, akiket mindenütt az elismerés övez. Igy határoztam el, hogy *könyvet írok arról a szerepről*, amelyet Magyarország tölt be a nagyvilágban. Három évvel ezelőtt azzal kezdtem munkámhoz, hogy *imádságos könyvet írok...*

Takács László könyvét lefordítják angolra is.

Express hirdetések

Ebbe a rovatba délelőtt 10 óráig fogadunk el hirdetést. — A szombati és hétfői lapok részére a hirdetések már előző nap feladandók. — A legkisebb hirdetés ára 4 pengő.

Elsőrendű
tartós hullám
villany nélkül
VÁGÓ hölgyfodrász, hajfestőnél Rákóczi út 57 Telefon: 441-78
Árai leszállítva

Hölgyeim!
Valódi angóra szövetruhák
19 pengőtől, valamint selyemruhák kabátok és pongyolák (eredeti model szerint) a **Newyork szalónban,** Newyork-palota, IV 4 **Díjtalan lift**

Havi 80 fillérért
elolvashatja a legújabb könyveket, ha **kölcsönkönyvtáramba** beiratkozik. Andrássy út 57, II. emelet

KERESEK Budapest környékén 30 km körzetben 30—40 hold jóminőségű **birtokot lakóházzal.** Ajánlatok birtokleírással postán dr. Ángyán Béla ügyvéd, Budapest, Üllői út 2, küldendők

Telefondíját gondtalanul fizeti, ha Telefondíj-gyüjtő automataperselyt használ. Megrendelhető **354-06.**

Egy kisebb
üzlethelyiség szép raktárrésszel, az utcafront é ülő Boráros téri híd közelében **kiadó.** Ferenc körút 8

Műhely és raktár
közvetlen József körútnál, négynyílásos, aszfaltozott, csöndesebb üzemnek **kiadó azonnalra.** Práter-utca kilenc

Női kalaposnő
fűzősnővel megosztanám belvárosi **ruhaszalónom.** „Előkelő vevőkör 22661" jeligére kiadóba

Kisebb és közepes
bélyeggyüjtőkkel
cseréinek
Egész világot! Magyar bélyegeket esetleg dupla áron: **Balás Gábor,** Budapest, Pasaréti út 16

Téli
HARISNYA 1.20 és P 1.80
Gyapjú
HARISNYA 2.40 és P 3.20
míg a készlet tart!
NÁDAS Deák Ferenc u. 23. (Deák tér sarok)

Ritmikus torna, testarányosítás
HARASZTI SÁRI
iskolájában. (Pros ektus). V., Gróf Tisza István u. 1. Tel 828-22

Üzemháznak
alkalmas, középnagyságú **helyiséget** bérbe **keresek** közművesekkel, udvarral. Ajánlatok „Vegyiüzem 9341" jeligére **Blecker J.** hirdetőjébe, IV, Városház u. 16

Intelligens, háztartásban is jártas
német kisasszonyt
keresek délutánra 10 éves kisleány mellé, lakás és ellátás ellenében. Jelentkezés: szombaton tíztől egyig Magaziner, Rudolf tér 1, III. em. 6

Megmaradt női és férficipő 16, 20 P
Női kézzel varrott sevrócipő ... 32 P
Férfi kézzel varrott cipő ..... 38 P
Készítek nérték után cipőket egyéni ízlés szerint, mérsékelt áron!
WEISZFELD MIKSA
Andrássy út 50., Teréz körút sarok, Oktogon

Express hirdetések

Ebbe a rovatba délelőtt 10 óráig fogadunk el hirdetést. – A szombati és hétfői lapok részére a hirdetések már előző nap feladandók. – A legkisebb hirdetés ára 4 pengő.

Pehelypaplan
rendkívüli ajánlatunk 60.—
Brokátpaplan 19.50
Virágos satinból 17.80
Milfleur croiséből 10.80
Mintás műselyemből ... 6.80
FENYVES
Kálvin tér 7

Csodaszép mackógarnitúrák
KOVÁCS VICTOR
IV., Petőfi Sándor ucca 11.
VI., Király ucca 10.

Petikének
LURKÓT
veszünk karácsonyra

Si! Si! Si!
talpak, ruhák, felszerelések
SCHOTTOLA
nagyvá uháza VI, Vilmos császár út 53

ARKANZAS
a disztingvált ajándékok háza
„Marlene"
zippzáras púderdoboz-ujdonság
P 5.–
IV., Váci ucca 20. sz.

Művészi rajzú és színezésű
szőnyegek
óriási választékban, legjobb minőségben és legolcsóbban a
Torontáli Szőnyegházban
VI. Teréz körút 8

Itt a nagyadó és a Hafa Rádió
mindkettő nagyszerű
Hafa
HAJSCHEK és FARKAS
IV., Károly körút 28., VI., Andrássy út 31., VII., Rákóczi út 80.

Meg kell nézni
gyönyörű Mikulás
kirakatainkat!
ÁBEL női-ruházaház
Rákóczi út **86**

Karácsonyi ajándéknak praktikus meleg harisnyát és kötöttárut:
Jaeger Tanár Társulatánál
IV., Deák Ferenc u. 1 és Bécsi u. 5
Ez alkalommal igen olcsó árakon!

A ZOLTÁN-FÉLE CSUKAMÁJOLAJ
minőség, hatás és íz tekintetében **felülmúlhatatlan,** mert **vitamindús.** A leghíresebb orvosok ajánlják
Kapható minden gyógyszertárban.

BÉRAUTÓK
gyönyörű **luxuskocsik** mindenkinél olcsóbban.
ERKEL Aut. BÉRAUTÓÜZEM **885-77, 863-94**

TÉLIKABÁT DIVATÖLTÖNY
mérték után, elsőrendű kivitelben
20 pengő havi megkönnyített törlesztésre hitelképes uraknak. Áraink **meglepően olcsók!**
KEREKES és VAJNA elsőrendű úriszabók, Erzsébet körút 22., I. em. Kívánatra mintákkal házhoz küldünk. **A. B. C.** kötelékében. Telefon 313-48

6 felvétel 6 különböző beállítású művészi gyermeklap **8 P.** Kis Pál, Király u. 51. Telefon 44-9-50.

RUHACSERE! Használt férfiruháit elsőrendű szövetre becseréli vagy **drágán** megveszi **Wertheimer,** VI, Teréz körút 29, I. 8. Tel. 27-7-32. — Hívásra házhoz jövök 56

Árverésből fiókos állványok, üvegszekrények, pult, üveg és kirakatállványok, gyorsmérlegek **nagyon olcsón. ROSENFELD,** Népszínház ucca 31.

Új gyorskurzus
december 4-én, **3** hétig **10** pengőért
HARASZTI tánciskola,
V. kerület, Gróf Tisza István ucca 1

Bérautók
temetőbe, tárákra, vadászatra legolcsóbban:
Nemzeti Bérautóüzem
(volt Baross), VIII., Szigony ucca 25.
Telefon: 428-98

Jogászok
dr. Katonához!
IV., Calvin tér 2.

Si nadrág 12 P öltöny 23 P
Nézze meg eredeti **modelljeinket** mielőtt vásárol! **Sportruha** confectio, Vilmos császár út 17

VISELT RUHÁIT
külföldi megbízásból, eredeti angol divatszövetre **cserélem ki** vagy a **legmagasabb áron megveszem.** Tel. **419-97** 155

Elegáns penziószoba **4 pengőtől,** elsőrangú ellátással családnak **kiadó. Takács,** Váci u. 9. sz.

8 BÉRAUTÓ P temetőbe. Óránként **3 P**
Általános bérautó. **25-4-35**

HAJHULLÁS
és **korpa** ellen
„CAPILL" -t használjon.
Mindenütt kapható. Kis üveg P **1.50,** nagy üveg **3.50. Vezérképviselet: VI., Teréz körút 42. sz. illatszertár**

Biedermeier-garnitúra
és ó szék modern fotelek és székek, rekamier ágyfotel, asztal **eladó.** Báthory ucca 26, Vilmos cs. út sarok Schiffi-nél

RUHACSERE! Becserélem vi-selt férfiruháit legdivatosabb gyapjúszövetre vagy legdrágábban megveszem. **Leitersdorfer.** Kisdiófa ucca **4.** Tel. **352-83** 14

Balilla kevesett használt, nyitott, két- vagy négyülésest, **készpénzért veszek.** „Balilla" jeligére a kiadóba. 55

»MINERVA«
árban, minőségben vezet
Minerva Faárugyár, Ujpest, Lőrinc ucca 54. sz. Telefon: **941-89**

BÉRAUTÓ km **26** fill.
Temetőbe 8 P. Tauber **83-8-24**

Bolthelyiség
Király ucca 98/b. azonnal **kiadó.** Bővebbet a házfelügyelőnél.

INDIAN vadonatúj, komplett **motorkerékpár** gyönyörű luxusoldalkocsival **áron alul eladó.** Bánitzkynál, Szigony ucca 10 55

Ruhacsere! Használt férfiruháit divatos gyapjúszövetre becserélem vagy legdrágábban megveszem. **Spiegel,** Dob ucca 71. Tel. **31-6-72** 58

Kiadó Győrött
1934 május 1-re a vasutállomás közelében fekvő Bisinger sétányon **kilenc szobából** és **mellékhelyiségből** álló lakás (jelenleg penzió). Felvilágosítással szolgál Weisz Miksa Győr Deák u. 4

BÉRAUTÓK
OMNIA
371-13 LEGMODERNEBB, LEGOLCSÓBB, LEGPONTOSABB 371-13

Mikulásra
klepa
törhetetlen fésűt vegyen P **3.–**
Váci ucca 11
Vidékre utánvéttel

Felruházásokra
is legjobb, legolcsóbb a
Merkur cipő Rákóczi út 67 Telefon 425-46

BÉRAUTÓK
luxuskocsik legolcsóbban
Movolin-garázs, Király ucca 46. Aut. **146-34** 155

Elegánsan berendezett kávézó-étkezőmet külföldi honosságom miatt át kell adnom sürgősen, **olcsón.** „Külföldi" jeligére főkiadóba

Zongoráját
jól, olcsón, garanciával az ország egyedüli gyárvállalatánál, a
MUSICA R. T.-nál
VII., Erzsébet körút 43
Royal Apollo, javíttathatja
Költségelőirányzat díjmentes
Kérjen ajánlatot

Kis autóra átcserélném nagy nyitott **kocsimat.** Rá is fizetek **Markovits,** Petőfi Sándor ucca 14-16

Consum-cikkek lerakatát forgalomba hozását vidéki nagy város és körzete részére vállalja garanciaképes kereskedelmi vállalat. Cím a kiadóhivatalban

7 BÉRAUTÓ P temetőbe. Óránként **2·90 P**
24-9-91 155

Erzsébet tér és **Wekerle Sándor ucca** sarkán (Gr. Tisza István ucca 22)
félemeleti, gyönyörű
saroküzlethelyiség
berendezve **azonnal kiadó**

Gömbös miniszterelnök ausztriai benyomásai a mai minisztertanácson

— *Az Est tudósítójától* —

A kormány tagjai *Gömbös* miniszterelnök elnöklésével reggel 9 órai kezdettel *minisztertanácsot tartottak.* A minisztertanácson, amelyen *a kormány valamennyi tagja részt vett, Gömbös* miniszterelnök tájékoztatta a kabinet tagjait azokról a benyomásairól, amelyeket Dollfus kancellárral való megbeszélései alkalmával szerzett. A minisztertanácsot elsősorban *az osztrák-magyar gazdasági problémák* foglalkoztatták, később pedig egész sereg jelentős *pénzügyi és gazdasági problémát* tárgyalt.

1500 olasz katona holttestét hozzák Budapestre az új olasz temetőbe

— *Az Est tudósítójától* —

Kegyeletes mozgalmat indított meg a budapesti olasz követség. A háború alatt *magyar hadifogságban meghalt* és az ország különböző temetőiben eltemetett

olasz katonák holttestét exhumáltatják

és az olasz hősi halottakat *Budapesten fogják ismét eltemetni.* Ebből a célból a főváros Rákoskeresztúron egy új nagy temető-parcellát engedett át az olaszoknak, itt lesz a magyar hadifogságban elhalt *olasz katonák közös temetője.*

1500 olasz katona fekszik az ország különböző temetőiben.

ezeknek a holttestét fogják exhumálni és egyidőben Budapestre szállítani. Itt történik azután meg az új olasz katonai temetőben *ünnepélyes gyászszertartás közepette a halott hősök elhantolása.* A kegyeletes tervet az olasz követség *a kora tavasszal* fogja végrehajtani.

Havazás, havaseső

— *A Meteorológiai Intézet jelentése* —

BUDAPESTEN MA DÉLBEN +1 C FOK VOLT A HŐMÉRSÉKLET. Várható időjárás a következő 24 órára: Borult idő, főleg Dunántúl havazás és havas eső. Élénk dél lkeleti—keleti szél. A hőmérséklet nem változik lényegesen.

Nagy havazások a Dunántúl

— *Az Est meteorológiai tudósítójától* —

Azok a lecsapódások, amelyek tegnap Olaszország fölött megkezdődtek, délután és éjjel hazánk nyugati részeire is kiterjedtek havazás vagy havaseső alakjában. *A havazás körülbelül a Dunántúl középső részeire jött előre. Sopron* és *Szombathely* környékén már tekintélyes, *10 centiméter vastagságú hóréteg fedi a talajt.*

Hazánk meglehetősen *a határán van ennek a csapadékos területnek,* úgyhogy továbbra is a nyugati részeken *kilátás van számottevő havazásra.* Lehet, hogy a keleti részekre is fog jutni valamelyes csapadék. A borulás mindenesetre itt is mérsékelni fogja az éjjeli lehűlést, de azért itt — tekintettel arra, hogy a Kárpátok keleti oldalán a —10 fok alatti hideg uralkodik — *eléggé hideg marad az idő. A hideghez az is hozzá fog járulni, hogy a keleti szél országszerte élénk lesz.*

Az időjárási elemek várható értékei Budapesten: legalacsonyabb éjjeli hőmérséklet egy-két fokkal a fagypont alatt, déli hőmérséklet holnap egy-két fokkal a fagypont fölött.

(T. G.)

Nyugodt az értéktőzsde

— *Az Est tudósítójától* —

A hónapvégi realizálásokat nagyrészt lebonyolították. A mai tőzsdén ezért nyugodt az irányzat, bár egyes papírokban folytatódott az árlemorzsolódás.

Nagyobb eltérések nem voltak. A *fixpiac* a dollár zürichi árfolyamának az alakulását kedvezően ítélte meg, de az áremelkedés csekély volt. Az *aranypiacon* az irányzat tartott. A színarany 5100—5105, a Napoleon 30.70 pengő.

Az értéktőzsdén a hivatalos forgalom *barátságosan* indult.

Kőszén (253) 253.25 Salgó (18.25) 18.4—18.3. Urikányi (28.5) 28. Fegyver (51.5) 51.2. Tröszt (75) 74.5. Stummer (25) 26. 1933. évi állami kötvény (100) 100. Hadikölcsönök: I—V. (0.27) 0.27 VIII. (0.19) 0.19. 1927. évi fővárosi kötvény (31.5) 30.5.

Javult a gabonatőzsde

— *Az Est tudósítójától* —

A külföldi tőzsdékről érkező jelentések kivétel nélkül javulásról számolnak be. A délamerikai tőzsdék árfolyamalakulása különösen kedvezően befolyásolta a budapesti tőzsde hangulatát, a forgalom azonban ma sem öltött nagyobb méreteket.

A transzfer pengő követelések ellenében vásárolt búzamennyiségek csak jelentéktelenül befolyásolták az áralakulást. A rozspiac hangulata tartott.

A *takarmányneműek* piacán a hideg időjárás lehetővé teszi a gyengébb minőségű tengeri kiivtelét is, ami árjavulást idézett elő. A *lisztpiac* üzlettelen, a *magpiacon* nem volt árelolódás.

PESTI FUTAR
december 1-i szám ma jelent meg
Levél Herczeg Ferenchez
40 fillér
A Pesti Futár havonta kétszer jelenik meg: minden elsején és tizenötödikén

Felelős szerkesztő és kiadó: Salusinszky Imre
Szerkesztő: Kemény Simon
Kiadótulajdonos: Az Est lapkiadó r.-t.
Igazgató 1910-től 1930-ig: Sebestyén Arnold
Az Est-lapok külföldi fiókkiadóhivatalai: Wien, I., Kohlmarkt 7.
Kéziratot nem őrzünk meg és nem adunk vissza

Ma a 15. oldalon is közlünk Express hirdetéseket

Az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársulat nyomása. (Nyomdaigazgató: Wózner Ignác.)

A KONFERENCIÁK ARANYKORA

Dezső és Kelen karikaturáinak kiállítása Londonban

Simon angol külügyminiszter érdekes beszéde a politikai karikaturákról

LONDON, október.

(A Budapesti Hirlap tudósítójától.) *Dezső* és *Kelen*, a külföldön beérkezett két magyar karikaturista tizenöt év alatt készített, egytől-egyig a nemzetközi politika kiemelkedő eseményeivel és egyéniségeivel foglalkozó rajzaikból *„A konferenciák aranykora”* címmel gyüjteményes kiállítást rendeztek. A gyüjteményt először Genfben mutatták be igen nagy sikerrel. A mult napokban pedig a londoni közönség elé kerültek a karikaturák az *All People Association Arhington-street*-i központi épületében.

A kiállítás megnyitását Sir John *Simon* külügyminiszter vállalta, aki közvetlen, derűshangú megnyitóbeszédében sokszor megnevettette a megnyitón jelenlévő, igen előkelő hallgató közönségét, miközben röviden felvázolta az angol politikai szatira és karikatura fejlődését.

— Anglia politikai történetét — mondta Sir *John* — nagyszerűen össze lehetne állítani a politikai karikaturisták munkáiból. A karikaturisták modora természetesen sokat változott a 18. század vége óta, amikor a politikai karikaturák, a hírlapok elterjedésével együtt, kezdtek rendszeresen feltünni és ismertté válni. *Pitt* és a *napoleoni háborúk* korában a karikaturista gúnyos, éles és kíméletlen volt. Csak *Waterloo* után következett a szelidebb és emberiebb modorban készített karikaturák divatja, különösen, amikor kilencven évvel ezelőtt megjelentek a *Punch* első számai. A külügyminiszter ezután a legnevesebb angol karikaturistákról beszélt John és Richard *Doyle*-tól egészen *Low*-ig és *Strube*-ig. *Dezső* és *Kelen* — mondta Sir John *Simon* — a karikaturarajzolás művészetét tágabb keretek közé, a nemzetközi politika terére vitték és mint a munkájuk eredménye mutatja, igen nagy sikerrel.

A kiállításról szóló cikkben a *„Times”* művészeti kritikusa a legnagyobb elismeréssel ír a két magyar művész friss és ízes humoráról, amely soha nem bántó, de azért a jellemző vonásokat mindenütt és mindenkiben azonnal észreveszi. A legnagyobb bók *Dezső* és *Kelen* karikaturáira az lehet — fejezi be a kiállítás ismertetését a *Times* kritikusa, — hogy az ember szeretné megelevenedve látni mozivásznon tarka és mozgalmas rajzaikat, mint a nemzetközi politika *„Silly Symphoniá”*-it.

A kiállítás egyik nagy sikere a *Miss Genève* című életkép, amelyet most a B. H.-ban is bemutatunk olvasóinknak. Miss *Genève* egyedül, elhagyottan ül egy padon, kezében a békepálmával, mögötte flörtölnek a különböző hűtlen paktumok. A német leány a lengyel katonával, az osztrák fiú a magyar leánnyal és hátul egy nagy padon a balkánpaktum aláírói. Ez volt az a rajz, melyet *Barthou* szeptemberben, a nemzetközi ujságírók ebédjén, beszéde közben kezébe vett és Miss *Genève*-et a fáradt szűznek nevezte, akit már mindenki elhagyott. Ez a Miss *Genève* azóta nemzetközi figura lett.

Egy remek karikatura a népszövetségi panoptikumot mutatja be; az a címe: *„Ki, kicsoda Genfben”*. Egy hosszú emelvényre erősítve látjuk a következő viaszfigurákat: *Litvinoff*-Napoleont, kezében az ötéves tervvel és Napoleon-kalapján a sarlóval meg a kalapáccsal. Összefont karokkal hermelinkabátban *Tardieu*-Rettenetes Iván áll. *Drummond*-Gallilei egy lapot tart a kezében, melyen az áll: *„Eppur si muove”*. *Grandi*, Mussolini álarcában beszél, miután mindenki tudja róla, hogy ő volt Mussolini szócsöve. A kis Paul *Boncour* Roberpierre-nak van lerajzolva, mert néha Robespierre-nek látszik, néha azonban Pierrot-nak.

A következő rajz *„Walzertraum”* felírást viseli és a dunai államok cigányzenekarát mutatja be. Az asztal mellett Sir John Simon, Grandi és Tardieu ülnek. Tardieu hátrafordul és a magyar mentébe öltözött prímásnak (aki Benes) odaszól: „Most pedig játszd el nekünk a szép kék Dunavalcert”.

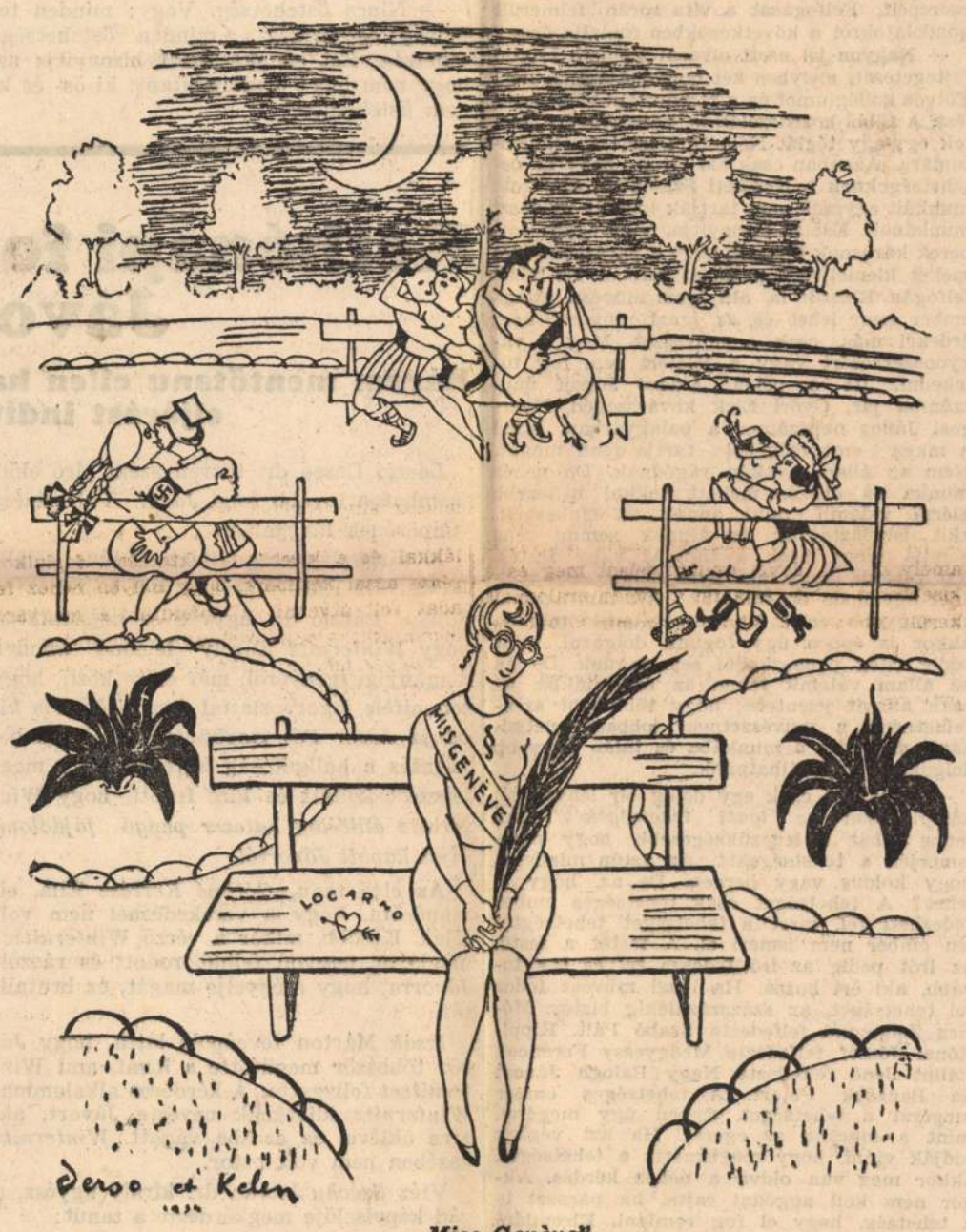

„Miss Genève”

A volgai vonatokat ábrázolja a következő karikatura. Szemben Litvinoff áll, aki diktálja a tempót és szinte megszakadva és rongyokba öltözve húzzák a vezető külügyminiszterek Barthouval az élükön, Litvinoff felé a Népszövetség hajóját.

„Maszkírozzák az üteget” a címe annak a képnek, amelyet valószínűtlenül nagy ágyúcső dominál, mellette embernagyságú lövedékek. Az összes külügyminiszterek azon munkálkodnak, hogy létrákkal megközelítve az ágyúcsövet, az olajágakkal maszkírozzák. Litvinoffnak éppen két olajág van a kezében. A cső legmagasabb pontján egy kis békegalamb ül. A leszerelési delegáltak pedig papírhegyekkel maszkírozzák az ágyút, melyeken a következő felírások olvashatók: Jegyzőkönyv, határozati javaslat, leszerelési tervezet, memorandum, ajánlás stb.

Azután: *„Egy nagy házasság Genfben”*. Herriot esket egy állig felfegyverkezett katonát, a Leszerelést, egy szende szűzzel, a Biztonsággal. Mögöttük a nagy diplomaták képezik a lakodalmi menetet és Henderson a lakáj.

A legszenzációsabb képek egyike *„Potenkim falujában”* címet viseli. Potenkim hóval borított falujában rohan át a szánkó. *Barthou* hajtja a lovakat. A hátulsó ülésen a legdrágább prémekbe csomagolva ülnek *Avenol*, a Népszövetség főtitkára és *Litvinoff*. Avenol magyarázza Litvinoffnak a falu nevezetességeit és a dombon álló egészen légies kulisszaszerű házakra mutat, melyeken a következő felírások olvashatók: *Állandó Hágai Bíróság. Biztonság. Locarnói Békemű.*

L. E.

Alapitva: 1895 Külön fekete osztály

Mély tisztelettel értesítjük a nagybecsü közönséget, hogy üzletünket

IV., Váci-utca 22. szám

alá helyeztük át.

Kérjük a cimre figyelni, mert másutt nincs üzletünk!

Horváth és Halász

Jankapuszta a valóságban

A *Pester Lloyd* szombat esti száma ezzel a címmel beszélgetést közöl Henry *Hellssennel*, a nagytekintélyű dán lap, a *Berlingske Tidende* munkatársával, aki jugoszláv területről, a varasdini osztrák nemzeti szocialista emigránsok táborából jövet, meglátogatta Jankapusztát.

Az első meglepetés Herr *Hellssent* akkor érte, mikor Murakereszturon a magyar határrendőrségi tiszt, tudomást szerezve a dán ujságíró varasdini látogatásáról, határozottan javasolta neki, látogassa meg a közelben lévő Jankapusztát. Az első meglepetés: a magyar hatóságokról bajos volna azt állitani, hogy titkolják a hirhedtté vált „terrorista tábor” hollétét.

Herr *Hellssen* Nagykanizsáról vágott neki az útnak és mikor az elhagyatott pusztára kocsin nagynehezen kivergődött, — amennyire nyitva tartják az utat a hatóságok Jankapusztára, éppen olyan nehéz az odajutás technikailag, mondja, — akkor a meglepetések egész sora várt rá.

Jankapuszta környékét egyhangú, kopár és egészen ritkán lakott vidéknek találta. A tanyán van egy nagyon szegényes bérlőlakás, egy kis szeszgyár és néhány ugyancsak nagyon szegényes külsejű munkásház. A külföldi sajtó által annyiszor idézett „tábor” itt aligha férhetett el, mert a bérlő lakás három kis szobájában, a dán ujságíró becslése szerint, ötnél több ember nem lakhatik.

A dán ujságíró azután elmondja a „tábor” történetét úgy, amint annak a helyszínen utánajárt. Az természetesen csak mulatságos ostobaság, hogy a külföldi sajtó szenzációra éhesebb, de információinak hitelessége tekintetében nem nagyon kényes része Jankapusztát és Inkepusztát azonosnak vette. A puszta párszáz holdas birtokának tulajdonosa, *Szájbély* Imre, nagykanizsai nyugalmazott bíró volt, aki néhány évvel ezelőtt meghalt és a birtok felügyelője most, az örökösök megbizásából, *Hajdu* Gyula nagykanizsai ügyvéd. A birtok jelenlegi bérlője egy bizonyos Herr *Schlosser* Pozsonyból, a kis szeszgyárat pedig egy nagykanizsai lakos tartja üzemben.

Herr *Hellssen* mindennek gondosan utánajárt és természetesen érdeklődött a terroristák felől is. Néhány évvel ezelőtt valóban volt Jankapusztán egy *Horváth* Emil nevű horvát ember. *Horváth* nem vásárolta meg a 350 holdas birtokot, hanem csak bérbevette és annyira nem volt pénze, hogy mikor a bért következetesen nem fizette, *Szájbély* türelmét veszítve, elkergette a birtokról a nem fizető bérlőt. Herr *Hellssen* a pusztán levő béresekkel beszélt, akik már *Horváth* bérlete alatt is Jankapusztán voltak. Ismerték a horvátokat, akik dohányt vásároltak, de fegyvereket ők sohasem láttak náluk. Legjobban azon csodálkoztak, mikor az elmult napokban Jankapusztán járó francia ujságírók kaszárnya, arzenál és municiógyár után érdeklődtek.

A bérlet elvesztése után a kis horvát csoport Nagykanizsára költözött. Itt egy *Armuth* nevű jómódú embernél béreltek lakást a Horthy Miklós-út 23. szám alatt. Pénzük itt sem volt és a lakbér nem fizetése miatt innen is rövid idő alatt távozniok kellett.

Ez a banális valóság, — így fejeződik be az érdekes intervju, — ahogyan azt egy tárgyilagos megfigyelő leírja és ilyen az a Jankapuszta, amelyről a képzelet sokszázkilométeres távolságból a legtarkább meséket költötte.

Gazdag szépirodalmi rész
A család minden tagja számára hasznos és szórakoztató olvasnivaló

CSAK
a BUDAPESTI HIRLAP előfizetői kapják karácsonyi ajándékul az **1935. évi**

A tudás kincsestára: ismeretterjesztő cikkek
hasznos tanácsok, áttekinthető táblázatok tömege

KINCSES KALENDÁRIOMOT

A tizenkét hónap
gazdag ismertetése a csillagászat, a meteorológia, a gazdasági élet szempontjából

A gyakorlati élet hasznos útmutatója
Művészi mélynyomásu képek

Az elmult év krónikája:
A világ államainak politikai és gazdasági képe 1934. őszén. Századfordulók a jövő évben.

VILÁG SZEME

A FÖLD

egyik legelhagyottabb és legmagánosabb szigete, ahol emberek laknak, *Tristan da Cunha,* az Atlanti-óceán déli részén, félúton Amerika és Afrika közt. A sziget a Brit Birodalomhoz tartozik; lakói, összesen százhetvenen, Skóciából származnak. Az első telepesek a tizennyolcadik század végén költöztek el a régi hazájukból. *Tristan da Cunha* igen nagy távolságra esik az óceánjáró hajók rendes útvonalaitól és minden évben egyetlen egyszer tesz kitérőt a *Royal Mail* egyik gőzöse, hogy a szigetlakóknak elvigye évi postájukat és ellássa őket olyan szükségleti tárgyakkal, amelyek nélkül az élet lehetetlen volna a világtól teljesen elszakított szigeten. Angliában nagy szeretettel gondolnak a nagy Brit Birodalomnak erre a kis hamupipőkéjére és a *Royal Mailnek* a szigetre menő gőzöse mindig rengeteg szeretetadományt visz *Tristan da Cunha* lakóinak. A szigetlakók megőrizték régi skót törzsszervezetüket és a sziget közigazgatásának élén mindig az általuk választott törzsfőnök áll. A mostani törzsfőnök felesége Mrs. *Repetto,* egy Angliába a napokban megérkező levélben megható módon írja le a legutolsó, Angliából érkező hajó látogatását február második felében.

— Rádiókészülékeink segítségével — így szól a levél — már jó előre értesültünk a hajó érkezésének pontos dátumáról. Mindnyájan imádkoztunk, hogy február 19-ike szép nap legyen és valóban az is volt. Azt hiszem azon az éjszakán senki sem aludt közülünk. Hajnali két órakor már mindnyájan az egyik tengerpart mellett levő magasabb dombon voltunk és vártuk a hajó érkezését. Reggel nyolcig kellett várnunk, amikor végre a köd egészen fölszállt és a hajó előtűnt a látóhatár szélén. Az asszonyok táncolni és nevetni kezdtek, a gyermekek hangosan kiáltoztak és, ha idegen látott volna bennünket, bizonyosan mindnyájunkat részegnek hitt volna.

A hajón különben Londonból új misszionárius lelkész is érkezett *Tristan* apró gyülekezetébe. *Wilde* tisztelendő urat a szigetlakók, akik egytől-egyig jámbor tagjai a skót presbiteriánus egyháznak, igen nagy örömmel üdvözölték és különösen azért boldogok, mert Mr. *Wilde* játszani tud azon a harmóniumon, amelyet még öt esztendővel ezelőtt *Mary* angol királynő küldött nekik ajándékba, de amely egészen mostanig némán állott a sziget kis templomában, mert a szigetlakók közül senki sem tudott rajta játszani.

AMERIKA

a melbournei verseny eredményén gyorsan nekilelkesedett és *Newyorkból* érkező híradások szerint a vállalkozó szellemű amerikaiak már arra gondolnak, hogy a következő év nyarától kezdve *menetrendszerű földkörüli repülőszolgálatot* állítanak föl, amely a New Yorktól New Yorkig terjedő útat *nyolc nap alatt* tenné meg. A terv, még ha *Scott* és *Black* hetvenórás london—melbourni teljesítményét vesszük is számításba, meglehetősen fantasztikusnak tetszik. Fantasztikus, de mindenesetre érdekes és jellemző.

Az amerikai tervek szerint a földkörüli légijáratokat két nagy repülőtársaság, a Pan *American Airways* és a brit *Imperial Airways* látná el. Az amerikai gépek nyugat-keleti irányba New Yorkból Bermudán és az Azori-szigeteken keresztül mennének Portsmouthba. Innen az útvonal kettéágazna. Az északi útvonal Párizson, Berlinen és Moszkván keresztül, Szibéria átrepülése után, menne Tokióba. A déli útvonalon a légi járatok gépei nagyjában a mostani verseny útvonalát követnék. Singaporetól ismét amerikai gépek tartanák fenn a forgalmat Kínán keresztül. A Csendes Óceán átrepülése az Aleuti szigetek irányában történnék meg Alaskába és Seattlebe. Innen a már meglévő amerikai transzkontinentális repülőgépeken folytatódnék az út New Yorkba. A Csendes Óceán felett is terveznek egy déli útvonalat, Manila, Honolulu és San Francisko útvonallal.

A GYORSIRÁS

görög eredetéről mindenki tud és nemcsak biztos adataink vannak arról, hogy az ókori nagy szónokok beszédeit gyorsírással jegyezték föl, hanem kilenc viasztábla is maradt ránk a Krisztus előtti harmadik századból, amely az ókori gyorsírás jeleivel van tele írva. Ezek a táblák 1887. óta vannak a *British Museum* tulajdonában. És bár számtalan tudós próbálkozott már a jelek megfejtésével, ez a legutóbbi időkig nem sikerült.

Tíz évvel ezelőtt végre két, szintén a harmadik századból származó papirus-kötetet találtak Egyiptomban, amelyek az ókori gyorsírás régóta keresett kulcsát tartalmazták. A két kötetet a *British Museum* igazgatósága megvásárolta és a kéziratok Londonba érkezése után nemsokára megkezdték a megfejtés és az ókori gyorsírási rendszer rekonstruálásának nehéz és bonyolult munkáját. A munka végre elkészült és nemsokára megjelenik H. J. M. *Milne,* a múzeum kéziratosztályának igazgatójának könyve, az *Egypt Exploration Society* kiadásában, amely teljes leírást ad a görög gyorsírás egész rendszeréről.

Az ókori gyorsírási rendszerben az a feltűnő dolog, hogy a görögök által feltalált és kifejlesztett módszer meglepően ugyanazokon az alapelveken épült fel, mint a modern gyorsírás. Eddig azt hitték, hogy a görögök által használt jelek csak mesterségesen rövidítették meg a rendes írást. Most azonban kitűnt, hogy a 19. században feltalált és azóta használt gyorírási módszerek pontosan ugyanazokon az alapelveken épülnek fel, amelyeket több mint kétezer évvel ezelőtt már az ókornak, többnyire a rabszolgák sorába tartozó gyorsírói is használtak.

A magyar őstehetségek problémái

A népi tehetségek felkarolása körül kibontakozott ankétunk során a következőkben befejezzük olvasóink hozzászólásait.

KÁPLÁR MIKLÓS

maga is „őstehetség". Képeivel szép sikerrel szerepelt. Felfogását a vita során felmerült gondolatokról a következőkben foglalja össze:

— Nagyon jól esett olvasni Németh László fejtegetését, melyben két dolgot ajánl: A népi Eötvös kollégiumot és a rádió útján való nevelést. A többi hozzászólók is, párat kivéve, tettek egy-egy téglát Németh László fundamentumára. Azonban csak azt látom, hogy az őstehetségeknek a Nemzeti Szalonban kiállított munkáit egyesek nem tartják komoly művészi munkának. Ezt az bizonyítja, hogy egyes emberek károsnak tartják, hogy a paraszt művészeket kiemeljék a paraszti sorsból. Ez hibás felfogás. Először is, aki igazi művész, átlagember nem lehet és az igazi művészt nem érdekel más, csak a művészet. Még a vagyonszerzésért vagy a jólétért sem fog tülekedni. Itt a példa: Áldozó József napszámba jár, Györi Elek kovácssegéd, Nyergesi János napszámos a palagyárban. Mind a maga emberségéből tartja fenn magát. Nem az állam nyakán rágódnak. De nehéz munka és éhezés mellett sokkal nehezebb elérni valamit, mint annak az embernek, akit iskoláztatnak és akinek semmi más gondja nincs, csak a tanulás vagy festés. Azt tartom, hogy, aki ilyen nehéz viszonyok közt ugyanoda ér, mint az, akit taníthatnak, az nagyobb érték. Ha nem segítenek minket, akkor is éppen úgy fogunk dolgozni, mint eddig. Még panaszkodni sem fogunk. De ha az állam valamit tenne az érdekünkbe, az csak annyit jelentene, hogy több időt szentelhetnénk a művészetnek, jobban beletudnánk mélyedni a munkába és talán nagyobb dolgokat produkálhatnánk.

— Különben csak egy dolog bír lényeggel: *„Megismerni az igazi tehetségeket".* Az lenne tehát a legszükségesebb, hogy megismerjék a tehetségeket. Az aztán mindegy, hogy koldus vagy herceg. De az, hogy is lehet? A tehetséget csak tehetséges ember fedezheti fel, mert a tehetséget tehetségtelen ember nem ismeri el. A festőt a festő, az írót pedig az író fedezze fel és így tovább, aki ért hozzá. Ha igazi művész fedez fel tehetséget, az százszázalékig biztos. Móricz Zsigmond felfedezte Szabó Pált. Ripp-Rónai József felfedezte Medgyessy Ferencet, Bálint Jenő felfedezte Nagy Balogh Jánost és Benedek Pétert. A tehetséges ember megérzi a tehetséget. Éppen úgy megérzi, mint a macska az egeret. Ha azt véghez tudják vinni, hogy megismerik a tehetséget, akkor meg van oldva a nehéz kérdés. Akkor nem kell aggódni rajta, ha paraszt is a tehetség, hogy el fog romlani. Elromlani csak az romolhat el, aki nem is volt tehetség. A finom lélek sohasem lesz gonosz. Az „őstehetség"-et, ha igazi tehetség, nem kell félteni semmitől, mindent kibír. Ha a koplalást és nehéz munkát kibírja, a jólétet is biztosan kibírná.

VÉGH LÁSZLÓ

ny. ref. kántortanító hosszabb levélben a magyar népi tehetségek ügyével foglalkozva elsősorban annak a feltárására tesz kísérletet, hogyan került a magyar népbe sok egyéb képessége mellett a művészi készség és tehetség. Majd a nép között élő tanító meglátásai alapján maga javaslatát így foglalja össze:

— A népkollégiumot csak mint *téli* tanfolyamot javaslom. Ez ne hivatalos, hanem csak *mükedvelő* népmüvészeket csiszolna. Ezek megmaradnának a *saját* társadalmi osztályukban.

Az ilyen *közepes* népmüvészeink tehetségét kár parlagon hagyni, de épp oly kár *úri* müvészeket gyártani belőlük, mert belekostolván az úriságba, úgy sem viszik sokra és ott a verseny miatt nem bírván boldogulni, a néphez pedig visszamenni nem akarván, nagy müvészhajukkal felakadnak a marxizmus sokágú cserfáján Absolonként, mert kiszalad alóluk a nagyratörő terv öszvérje. Igy aztán mesterségesen gyártanánk a társadalomban csalódottakat. Meg kell hagynunk képzőmüvészeinket a saját osztályukban, mint a halat a vízben, madarat a légben, hogy a saját életelemükben virágozzanak ki tubarózsaként. Igy nem csinálnak jogosan kifogásolható versenyt a *hivatalos* müvészeknek, nem csalódhatnak a társadalomban és lehetnek *idegenforgalmi különlegesség,* mint Bugac, a Hortobágy, a matyók stb.

K. PAP JÁNOS

szintén saját tapasztalása alapján szól hozzá a kérdéshez:

— Nincs őstehetség. Vagy: minden tehetség: őstehetség, s minden őstehetség: tehetség. Ezt az akszióm át bizonyítja az, hogy nem lehet megállapítani: ki ős- és ki nem őstehetség.

A tehetség fogalmát nem az iskolai képzettség, vagy a születés, a származás határozza meg, hanem az általa alkotott mű.

A *tehetséget* (akár ős, akár nem ős), ha felismertük, segíteni — nemcsak a művészi pályán, de egyéb téren is — emberi és hazafias kötelesség.

Az általános műveltségre, mint minden embernek, úgy a művésznek is szüksége van. De mivel nincs mindenkinek módjában közép- és felsőbb iskola elvégzésére, az elemi iskolai képzettség színvonalát kell *emelni.*

Fel kell állítani mindenütt a *nyolcosztályú elemi iskolát,* melynek elvégzése után nyert bizonyítvány egyenlő értékűnek fogadtassék el a középiskola négy osztályának bizonyítványával.

SZÉNÁSY ÉVA

a következőket írja Jászladányból:

Két szempontból kell a néptehetségek ügyét megvizsgálni, úgymint az alkotó és alkotás szempontjából. Németh László cikkében nagyon helyesen az „ős"-tehetségek továbbképzését tartja nemzeti kötelességnek s ezt a nép Eötvös-kollégiumával szándékozik megvalósítani. Véleményem szerint, ha a társadalom megértően akarja felkarolni a néptehetségek sorsát, úgy az Eötvös-kollégium, hol csak éves kiképzést kapnak, nem alkalmas. Az igazi tehetségeket a képzőakadémia révén kellene hivatásukhoz kellőleg kiképezni. Az igazi tehetségek megbírálását a képzőakadémiai kiváló tanárainkra bíznám. Alapítani kellene egy néptehetségi alapot. A képzőakadémián pedig juttassanak ösztöndíjat a nagy tehetségek számára.

Kéthónapi fogházra ítélték Jávor Pált

Három mentőtanu ellen hamis tanuzás gyanuja miatt eljárást indít az ügyészség

László Dezső dr. törvényszéki bíró előtt szombaton tovább folyt *Jávor* Pál színész bűnpörének tárgyalása.

A tárgyalás megnyitása után fölállt *Winternitz* Károly artista jogi képviselője, *Sándor* László dr. ügyvéd és bejelentette, hogy *Winternitz* Károly lemond minden magánjogi igényéről, már előre közli, hogy semmiféle jogorvoslattal nem él és *nem kívánja Jávor Pál megbüntetését.* Ez a bejelentés a hallgatóság körében nagy meglepetést keltett és híre futott, hogy *Winternitz állítólag hatezer pengő fájdalomdíjat kapott Jávortól.*

Az első tanu, *Góthné Kertész* Ella, elmondotta, hogy a verekedésnél nem volt jelen. Később, mikor a vérző *Winternitzet* meglátta, nagyon felháborodott és rászólt *Jávorra,* hogy szégyelje magát, ez brutalitás.

Izsák Márton teveápoló látta, hogy *Jávor* többször megütötte a lovat, ami *Winternitzet* felizgatta. A kérdéses alkalommal *Winternitz* idiótának nevezte Jávort, aki erre öklével az arcába vágott. *Winternitz* kezében nem volt ostor.

Vtéz *Széchy* István dr. király ügyész, a vád képviselője megkérdezte a tanut:

— Fenyegette magát valaki, hogy ne merjen igazat vallani a bíróság előtt?

— Igen. Egyszer a ligetben rámszólt egy magas férfi, akit a cirkuszban is láttam: *te, ha nem vallasz Jávor javára, akkor majd ellátom a bajodat.*

Katona Pál cirkuszi napszámos szerint *Winternitz* nádvesszővel megütötte *Jávort. Krenn* József szinház munkás is azt vallotta, hogy az eset alkalmával *Winternitz* ostorral a kezében állon vágta a színészt. *Rusz* Miklós kereskedő hasonlóképpen vallott.

A következő tanu, *Roboz* Imre színházigazgató elmondotta, *Jávor* többször panaszkodott neki, hogy a lóval baj van, *Winternitz* állandóan pisszeg és rászól a színészre. *Szabolcs* Ernő rendező úgy vallott, *Jávor* neki is sokszor panaszkodott, hogy *Winternitz* lova lemarad. *Perczel* Oszkár tanu szerint *Winternitz* többször rászólt *Jávorra,* ami nagyon zavarta. *Vizi* István, *Jávor* Pál szabója, azt vallotta, hogy *Winternitz* kétszer is idiótának nevezte a színészt. Arról nem tud, hogy *Jávor* megütötte volna *Winternitzet. Fehérpataki* Rezső fodrász előadta, hogy az eset után *Jávor* arcán daganatot látott.

Még néhány tanut hallgattak ki, azután a bíró ismertette a Színészszövetség átiratát. A Színészszövetség szerint *Jávor* ellen nem érkeztek panaszok durvaság miatt.

Több tanut megeskettek vallomására, majd az ügyész felállt és indítványozta, hogy a törvényszék tegye át a jegyzőkönyveket az ügyészséghez, mert *a tanuk közül Katona Pál, Vizi István és Rusz Miklós ellen hamis tanuzás miatt megindítja az eljárást.* A törvényszék elfogadta az ügyész indítványát és így is határozott.

Ezután a vádbeszéd következett. Az ügyész hangoztatta, hogy a magyar büntetőjog *nem ismer önbiráskodást,* nem ismeri el a megtorlás jogosságát.

— A tanuk egész tömege vallott a vádlott ellen — mondotta — és ebből megállapítható, hogy jogos védelemre nem hivatkozhat. Súlyos testi sértés bűntettében kérem bűnösnek kimondani. *Vegye figyelembe a törvényszék azt a brutalitást, amely Jávor cselekményében megnyilvánult.* Szigorú büntetést kérek, amely *elrettentő például szolgál,* annál inkább, mert az utóbbi időben több ilyen eset történt már a művészvilágban.

Hajdu Miklós dr. védőbeszéde után a törvényszék kihirdette ítéletét. A bíróság *Jávort súlyos testisértés vétsége miatt kéthónapi fogházra ítélte.* Az ítélet megokolása szerint *Jávor* akkor támadt ilyen súlyos következménnyel az artistára, *amikor azt már lefogták.* Súlyosbító körülmény, hogy már többször volt büntetve hasonló cselekményért. Enyhítő körülménynek találta a bíróság, hogy feldult lekiállapotban volt, kártalanította anyagilag a sértettet, igyekezett hibáját jóvátenni és végül, hogy *Winternitz* nem kérte a vádlott megbüntetését.

Az ügyész súlyosbításért fellebbezett, *Jávor* pedig a bűnösség kimondása miatt.

Letartóztattak több volt bolgár minisztert

SZÓFIA, okt. 27.

A kormány határozatából *Gicseffet,* a *Musanoff-kormány parasztpárti volt kereskedelmi miniszterét letartóztatták* és a *Bulgária* nyugati részén fekvő *Berkovica* városába szállították. A letartóztatás azért történt, mert a kormány értesülése szerint *a volt miniszter párthivei körében hangulatot akart kelteni a jelenlegi kormány ellen és megkísérelte, hogy a kormánytilalom ellenére fenntartsa régi pártkapcsolatait.*

Megbízható, de hivatalos részről még meg nem erősített jelentések szerint *Kacsanoff* és *Werbenoff* volt pénzügyminisztereket a pénteki nap folyamán *szintén letartóztatták.*

MIÉRT VAN MÁS ERKÖLCSE asszonynak és férfinak? úrnak és parasztnak? nemzetinek és nemzetközinek? árjának és nemárjának?

Ravasz László püspök felülnő beszéde

Kaposvár, december 7. *(A Magyarország tudósítójától.)* A református értelmiség tagjai számára háromnapos országos értekezletet hívott egybe *Kaposvárra* a »Református Elet« című folyóirat. Vasárnap délelőtt előkelőségek nagy tömegének jelenlétében zajlott le a megnyitó ünnepség, majd *Ravasz* László püspök, a folyóirat főszerkesztője tartotta meg ünnepi előadását.

Ravasz püspök kifejtette a különbséget a görögök életfelfogása és a keresztyén életfelfogás között, majd hangsúlyozta, hogy *a mai ember élete gyakorlatilag szét van tépve, ellentétes hatalmak szolgálatában áll.* Nagy különbség van a vallás és a mindennapi élet között. Elmegyünk a templomba, de mihelyt onnét kilépünk, már a világi élet törvényei győznek bennünk.

— *Miért van az, hogy a magánéletre és a közéletre két különböző erkölcsöt és törvényadást hoznak az emberek?* — mondotta a püspök. — Miért van, hogy más erkölcsöt írunk elő *az asszonyoknak* és mást *a férfiaknak*, mintha két törvényadás volna a nemek szerint? Miért van más morálja *az úrnak és a parasztnak* és miért merőben más és idegen világ *a proletárszervezkedés világa* és a *keresztyén és nemzeti* társadalom világa? Miért van az, hogy *két erkölcsi mértéket ismerünk árja és nem árja számára* és hogy ugyanaz az értékelés másképen mutat, ha egyik nemzet a maga nemzeti szempontjából nézi, mint amikor egy másik, ellenséges nemzet?

— Ezt a széttépett, meghasonlott és ellentétekkel teli világot csak Krisztus, *a jóság, a szeretet, a részvét és a hűség* tudja egybekapcsolni. Ennek a konferenciának vezető gondolata *»Krisztus a magyar országúton«.*

A zárszót *Medgyasszay* Vince *dunántúli püspök* mondotta, majd az előkelő előadók kezdték meg sorozatos előadásaikat.

Hurutos sárgaság fellépésénél az igen enyhe hatású természetes **Ferenc József keserűvíz** lehetőleg mindennap reggel felkeléskor és este lefekvés előtt fél-fél pohárnyi mennyiségben használandó. Orvosok ajánlják

Krofta csehszlovák külügyminiszter XVI. századbeli egyenruhájához szmókingnyakkendőt kapott

Megszületett a genfi freskó-béke

Genf, december 7.

Legújabb jelentések szerint úgylátszik *helyreáll a béke a genfi polgárliga és Kelen és Derso, a két magyar karikaturista között.* Mint ismeretes, a polgári liga kifogásolta a két kitünő magyar rajzolónak azt a freskóját, amely a genfi Népszövetség bárhelyiségének falát díszíti. Vasárnap végre megtekintették a kifogásolók a képet, amelyet addig csak reprodukciók alapján kifogásoltak. Határozottan *tetszett nekik a falfestmény*, mindössze két kifogásuk volt. Nem tetszett az, hogy *Krofta csehszlovák külügyminiszter XVI. századbeli genfi káplári egyenruhában szerepel a tréfás képen*, továbbá, hogy *Motta svájci államférfi mellén vöröskereszt van.*

Kelen és *Derso* a helyszínen átfestették a két sérelmes rajzot. *Motta mellére a vöröskereszt helyett havasi gyopár került, Krofta pedig és a többi XVI. századbeli lovag egyenruhájához szmóking-nyakkendőt kapott.* E kielégítő megoldás után megtekintette a képet Genf ujonnan megválasztott kormánya is, amelye erősen jobboldali színezetű. A kormányférfiak nevettek a dolgon és azt mondották, hogy még *ennyi változtatásra sem lett volna szükség.*

E pillanatban még nem egészen békés a helyzet, mert december 12-én lesz a nevezetes genfi vár ostrom évfordulója és hír szerint *a genfi nacionalista diákok ebből az alkalomból tüntetni akarnak a kép ellen*, sőt olyan hírek is hallatszottak, hogy *képrombolásra akarnak vetemedni.* Mindenesetre remélik, hogy addigra sikerül ezeket a tüzesvérű ifjakat is megnyugtatni és végre helyreáll a béke a fővárosban.

Még hét ülése lesz karácsonyig a Háznak

Közeledik a képviselőház karácsonyi szünete. A *Ház* minden valószínűség szerint *még hét ülést tart* a karácsonyi szünet előtt, hármat ezen a héten, négyet pedig a következő héten és *december 18-án a képviselők karácsonyi vakációra mennek.*

Szerda délután tartja legközelebbi ülését a képviselőház, *az ügyvédi törvényjavaslat* részletes vitája lesz napirenden. Valószínű, hogy a részletes vitával szerdán végeznek is.

Ezekután felmerült a kérdés, hogy *a még hátralévő hat ülésnapon mivel foglalkoztassa a kormány a képviselőházat? Darányi* Kálmán ebben az ügyben ma délben magához kérette *Sztranyavszky* Sándort, a képviselőház elnökét, akivel hosszasan tanácskozott a képviselőház programjáról.

Megállapodtak abban, hogy az ügyvédi rendtartás részletes vitája után a képviselőház *a városrendezési javaslat* tárgyalását kezdi meg, majd esetleg néhány apró javaslatot tárgyal. Ilyen körülmények között a Ház minden valószínűség szerint december 18-án, pénteken tartja karácsony előtti utolsó ülését.

Az ajánlási reform

Karácsony után — amint a *Magyarország* legutóbb jelentette — a kormány beterjeszti a képviselőház elé *az ajánlási rendszer reformjáról szóló javaslatot*, amely most van kidolgozás alatt a belügyminisztériumban.

Kozma Miklós belügyminiszter szerda reggel a németbirodalmi kormány meghívására, *Johan* Béla államtitkár és *Boór* Aladár miniszteri osztályfőnök társaságában *Berlinbe utazik*, ahol egy hetet tölt.

A belügyminiszter a Németbirodalom közbiztonsági szervezetét és közegészségügyi intézményeit fogja tanulmányozni s kihallgatáson jelenik meg *Hitler* kancellárnál és meglátogatja *Göringet, Göbbelst* és *Fricket.* A belügyminiszter berlini útja nem hátráltatja az ajánlási rendszer reformjáról szóló törvényjavaslat kidolgozását, mert Kozma Miklós már megadta utasításait a törvény-előkészítő osztálynak és távollétében *Mikecz* Ödön államtitkár irányítása mellett valószínűleg be is fejezik a javaslat nyers megszövegezését.

Mihelyt kész a javaslat, *Darányi Kálmán miniszterelnök érintkezésbe lép az ellenzéki pártok vezetőivel* és bemutatja nekik az ajánlási rendszer reformjáról szóló új javaslatot, amelyet azután a *minisztertanács* fog tárgyalni. Az ellenzék vezéreivel folytatandó megbeszéléseken döntenek végleg arról, hogy *50, vagy 100 ajánlás lesz-e szükséges* az új ajánlási rendszer szerint és hogy *mennyi legyen a kaució*, amelyet a képviselőjelöltnek az államkincstár javára letétbe kell helyeznie. A kaució elvész majd abban az esetben, *ha a jelölt nem szerzi meg a szavazatok 25 százalékát*, egyébként visszaadják.

Darányi Kálmán miniszterelnök ma a déli órákban tanácskozást folytatott *Csilléry* Andrással is. A megbeszélésen *várospolitikai kérdésekről* volt szó.

Davidsohn Horacené szül. **Goldmann Vilma** úgy a maga, mint az alulirott gyászbaborult rokonság nevében mélységes fájdalommal tudatja, hogy imádott férje

Davidsohn Horace

e hó 7-en, 64 éves korában, 37 évi boldog házasság után meghalt.

Drága halottunkat e hó 8-án déli 12 órakor temetjük el a régi kerepesiúti izr. temetőben.

Emlékét szívünkben szeretettel őrizzük.

Ozv. Gara Emilné
Pap Armin és **Ida**
dr. Gara Lajos és **Iza**
özv. dr. Gara Artúrné
Gara Pál és **Lily**
és családjaik

Fabó Pál és **Nelly**
Fischer Ödön és **Terry**
Kövesi Jenő és **Klári**
Spiegel Andor és **Rózsi**
Fogarasi Ernő és **Ella**
Spiegel Margit
és családjaik

A **Munk és Davidsohn bankház** főnökei mély fájdalommal és megilletődéssel jelentik, hogy cégük egyik alapitója és beltagja

Davidsohn Horace úr

e hó 7-én hajnalban, hosszú szenvedés után, 64 éves korában elhúnyt.

Benne a leghűségesebb barátot és igaz támaszunkat vesztettük el, akinek emlékét szeretettel és örök kegyelettel őrizzük.

Utolsó útjára e hó 8-án, kedden déli 12 órakor kísérjük a kerepesiúti izr. temetőben.

Budapest, 1936 december 7-én.

embernek ismeri, aki *egész lelkével szolgálni akarja a birodalom érdekeit*, amely fölött uralkodik. *Mit mondanának róla, ha uralkodói kötelességeit háttérbe szorítaná szívügyei miatt?* Személyes vágya fontos ugyan *de fontosabb, hogy a világháborúban száz meg százezer brit katona áldozta fel életét a királyért és hazáért.* Elviselhetné azt *Edvárd* király, ha azt kellene róla mondani, hogy *népéért nem tud áldozatot hozni, hogy nem állotta meg a tűzpróbát, mikor azoknak a javáról volt szó, akik szeretik?*

Mrs. Simpson ma félórás telefonbeszélgetést folytatott Londonnal

Cannes, december 7.

(A Magyarország külön tudósítójától.) **Mrs. Simpson, aki szombaton késő éjszaka a Rogers-házaspár cannesi villájába érkezett, vasárnap késő este húsz percig beszélt telefonon Londonnal, ma délelőtt pedig teljes félórahosszat.**

A párizsi lapok Cannesbe kiküldött tudósítói jelentik, hogy a hosszú beszélgetés után Mrs. Simpson szemlátomást vidámabb volt. Minden cáfolat ellenére makacsul tartja magát Cannesban az a híresztelés, hogy Edvárd király hamarosan a francia Rivierára érkezik. *(T)*

Mrs. Simpson

Elmérgesedik a közhangulat a Baldwin-kormány ellen

Párizs, december 7.

(A Magyarország külön tudósítójától.) A ma déli lapok jelentik Londonból, hogy *a lakosság hangulata elmérgesedett a Baldwin-kormány ellen.* Naphosszat százával állnak az emberek a Downingstreet 10. előtt, tüntetnek a kormány ellen és ezt kiáltják:

— *Hagyjátok meg nekünk Edvárd királyt! Isten óvja a királyt a Baldwin-kormánytól!*

A lovasrendőrség minduntalan szétoszlatja a tömeget, amely azonban újból összeverődött.

Baldwin miniszterelnök ma délután az alsóház ülésén *védekezni fog a vád ellen, mintha a kormány idézte volna elő a válságot. Nyiltan ki fogja jelenteni, hogy maga a király szólította fel a kormányt ennek a kérdésnek rendezésére olyan formában, hogy nyujtson be törvényjavaslatot a király házasságjogának szabályozására és az alkotmány értelmében a dominiumokkal is rendezze ezt a kérdést.* A miniszterelnök, aki személyében érzi magát megtámadva *Churchill* részéről, *tiltakozni fog az ellen a vád ellen, mintha a kormány a legcsekélyebb nyomást akarta volna is a királyra gyakorolni.*

A francia külügyminisztériumhoz közelálló körökben nem tartják valószínűnek, hogy a valság megoldása kedd előtt bekövetkezzék.

A kamara folyosóin a képviselők között vasárnap este állítólag londoni jelentés alapján az a hír terjedt el, hogy *Edvárd király lemondását hétfőn közhírré fogják tenni az egész brit birodalomban.*

Az *Intransigeant* ma reggeli számában *Londonba* kiküldött munkatársának következő jelentését közli: A vasárnap délutáni rendkívüli minisztertanács után egy *magasállású hivatalos egyéniség* így nyilatkozott előttem:

— A monarchia eszméjét az angol nép olyan magasztosnak tartja, hogy *adott esetben a király személyét is fel kell áldozni érte.* Ez nemcsak az angol kormány álláspontja, hanem a dominiumok kormányaié is. *(T)*

De Valera is tanácskozik...

Dublin, december 7.

(A Magyarország és a United Press tudósítójától.) De Valera ir miniszterelnök tanácskozást hívott össze, amelyen kívüle a külügyminiszter, a külügyi államtitkár és a kormány jogügyi szakértője volt jelen. A tanácskozás tárgyáról nem adtak ki hivatalos jelentést, de híresztelik, hogy a minisztertanács összefüggésben állott azokkal a jelentésekkel, amelyeket a londoni kormány a vasárnapi minisztertanács után a dominiumok külügyminisztereihez intézett.

Barna és Mályás posztónagykereskedő cég főnöksége, tisztviselői kara és személyzete szomorúan tudatja, hogy

Holländer Gyula úr

szeretett munkatársuk, a becsületesség és kötelességtudás mintaképe, elhúnyt.

Temetése 8-án délelőtt 11-kor a rákoskeresztúri izr. temetőben lesz.

Nyugodjék békében!

Szív- és idegbajosoknál, vese- és cukorbetegeknél, köszvényben és csúzban szenvedőknél egy pohár természetes **Ferenc József** keserűvíz reggelenként éhgyomorra véve, a beleket alaposan kitisztítja, a gyomor és a máj működését előmozdítja s az emésztést és az anyagcserét lényegesen **megjavítja.** Az orvosok ajánlják.

Mrs. Simpsonról beszél egyik legjobb barátnője

Párizs, december 7.

(A Magyarország tudósítójától.) Mrs. *Simpson* egyik legjobb barátnője, Mrs. Constance *Coolidge*, állandóan Párizsban él. Ő mondotta el a következőket:

— Wallisról romantikusan mesés legendákat terjesztenek, az igazság azonban sokkal egyszerűbb... Miután az iskolából kikerült, Pekingben találkoztunk újra. Wallis mindig úgy szeretett élni, mint egy teljesen független nő és a sárga országban akarta elűzni szomorúságát. Onnan a Cote d'Azur kékségébe ment. Cannes-ban, 1928-ban elmondta, hogy *utazásai megnövelték energiáját, de nagyon csökkentették pénzforrásait.* Emlékszem, hogy egy napon nevetve így szólt: »*Egy angol el akar venni... kedves fiú... nem valami szenzációs, de gyakran a szerény boldogság ér a legtöbbet. Feleségül fogok menni Ernest Simpsonhoz.*«

— Mikor aztán több mint két évvel ezelőtt megismerkedett a velszi herceggel, Wallis félig tragikus félig komikus hangon kijelentette: »Meglátjátok, hogy baj lesz a dologból, a férjem el fog válni, mindenki ellenem fordul, *én magános és szegény leszek és a baltimorei vénleányok között kell majd eltöltenem hátralevő napjaimat.*« Egészen természetes, hogy a királyt, akit csupa unalmas ember vett körül, meghódította ez a **szellemes és vidám nő. Wallis** ekkoriban a világ legvidámabb asszonya volt.

Dél-Afrika ellenzéki pártvezére az elszakadás gondolata mellett

Fokváros, december 7.

(A Magyarország és a United Press külön tudósítójától.) A délafrikai parlament nemzeti párti vezére, dr. *Malan* Calviniában nagy tetszés mellett fejtegette a király házassági terve kapcsán, hogy ami a délafrikai Uniot illeti, *a királyság intézményét bátran meg lehet szüntetni, mert Dél-Afrika, mint szabad és független köztársaság a legboldogabban érezné magát.*

A nemzeti párt a délafrikai parlamentben a legnagyobb ellenzéki párt és programjának élén az az elv szerepel, hogy *a délafrikai Unionak gazdasági és politikai tekintetben külön kell válnia a britt anyaországtól.*

Tarpan hajcsepp

mentesit a korpától és hajhullástól

KELEMEN JÓZSEF formatervező

Magyar Nemzet 1980. okt. 9.

Dizájn

Mit csinálna a gépipari formatervező

A közelmúltban megjelent *Formabontás* című cikksorozatunk a magyar dizájn szinte minden gondját, baját sorravette. De hát újra és újra ismételni kell. Mert a mindennapok újratermelik a gondokat és mert az élet naponta hozza felszínre az ellentmondásokat. Ezúttal a gépipari formatervezés problémájáról szólunk. A mesterség oktatása csaknem húsz esztendeje folyik az Iparművészeti Főiskolán.

Jelenleg százhetvenöt diplomás gépipari formatervezőnk van.

Nem luxus

— Rengeteg szemléletbeli torzulással, hibás felfogással kell megkezdenünk — mondja Kelemen József ipari formatervező, aki az Iparművészeti Vállalat formatervező tanácsának s különböző szakmai zsürik tagja. Munkácsy-díjas s tervezett már gyermekjátékokat, orvosi műszereket, vezérlőasztalokat, fényszabályozó berendezéseket, villanykapcsolót, s legújabb munkája a magyar metrószerelvény. A kiírt pályázaton első díjat nyert.

— Az iparban még mindig művésznek tartanak minket, ezért nehéz a beilleszkedésünk. Sajnos a legtöbb helyen legfeljebb megtűrik a formatervezőket. Hogy mért van ez így? Talán a mi hibánk is. Nem tudatosítottuk eléggé, hogy a formatervezés nem luxus, hanem elsősorban gazdasági érdek. Mi azt tanultuk a főiskolán, hogyan lehet minimális anyag felhasználásával az ergonómiai, technológiai és nem utolsósorban gazdasági adottságok figyelembevételével, *a tervező mérnökökkel együttműködve* kialakítani a tárgyat. *Dózsa* Farkas András tanár úr megértette velünk, hogy elsősorban nem a szépségre kell összpontosítanunk, hanem *a funkcióra.* Hiszen a jól működő tárgyak eleve magukban hordozzák a szépséget.

— Hogyan fogalmazná meg az ipari formatervezők feladatát, helyét a társadalomban?

— A fogyasztó és a termelő közé kell beépülnünk. Feladatunk a fogyasztók érdekvédelme. Tudom, hogy ez megnökkentően hangzik, de így van. Nézzük előbb a termelő érdekét. Minél kisebb ráfordítással, magas termelékenységgel minőséget akar létrehozni, amit aztán a piacon jól értékesíthet. Ez az elv, amellyel a gyakorlat sajnos nem mindig egyezett. Most már a gazdasági élet egyre jobban kényszeríti erre az ipart. A monopolhelyzet sem nagyon ösztönözte a gyártót, hogy változtasson termékein. Nem így az exportcikkeknél. A külföldi piacra termelő vállalataink már a formatervezőkkel együtt dolgoznak. A versenyképességnek ez fontos előfeltétele.

— De mivel, hogyan védi a formatervező a felhasználót, a fogyasztót?

— Amikor a gyártó piacot akar szerezni, elsősorban szemre tetszetős holmit igyekszik előállítani. Csakhogy azt már senki sem követi figyelemmel, hogy használat közben hogyan változik, esetleg hátrányára, a termék. A fogyasztó érdeke ugyanis az, hogy használati tárgyai, munkaeszközei elsősorban tartósak, praktikusak legyenek, és természetesen szépek is. Mindehhez kell a formatervező. Így tudja a fogyasztó érdekeit is védeni. Mit akarok evvel mondani? Ma az iparban elég általános a gyakorlat, hogy a fejlesztő mérnökök, műszerészek kidolgoznak egy új műszert, ami megfelel ugyan az előírt műszaki követelményeknek, *csak* éppen rossz helyen vannak a nyomógombok, a készülék túlságosan nehéz, fogása kényelmetlen, s még egyéb bajok is fellelhetők. Vajon miért? *A formatervezővel való együttműködés hiánya miatt.* Aki — talán az eddigiekből is kitetszik — *nem a külcsín őre,* miként félrevezető elnevezéséből is gondolnák, hanem *a praktikum vigyázója.* A megtervezett forma, a szép külső is az ő gondja, természetesen. De az már csak a praktikum „ajándéka".

Csellengők

— A formatervező mellőzésében nem játszik szerepet, hogy többletköltséget okoz? Hiszen, ha a formatervező alkalmazott, státust foglal. Ha nem az, akkor elég magas a honoráriuma.

— A hatvan ipari formásból, talán ha tizen vannak státusban valamely nagyvállalatnál. Igaz, a munkakönyvükbe nem az van írva, hogy formatervezők, mert ilyen státus ma az iparban nincs. Ők is egymás után szökdösnek el. Velük is előfordul, hogy nem ismernek saját alkotásukra, mire az a szalagról lejön. Ott ugyanis mindenki beleszól, mindenkinek van egy „jó" ötlete. Ilyen helyzetben valóban többletköltség az iparművész jelenléte. Bár ők még a szerencsésebbek közé tartoznak. Nem úgy, mint azok a kollégáink, akikkel a gyár nem tud, helyesebben nem akar semmit sem kezdeni...

— Azért szerencsére akad jó példa is. Én ideális munkakapcsolatot tudtam kialakítani az Orvosi Műszer Szövetkezet fejlesztő gárdájával. Igaz, hogy külsősként. Egy-egy új műszeren, hosszú évek óta együtt dolgozunk. Ha a mérnököknek eszébe jut valami új, az áramkörök tervezését még be sem fejezték, már hívnak. Az összes érdekelttel, gépészekkel, villamos mérnökökkel, szerkesztőkkel, közösen alakítjuk ki a végleges műszert. Így nemcsak a műszaki paramétereknek, de használhatósági és az esztétikai feltételeknek is legjobban megfelelő termék alakul ki. Két éve Brnóban a stroboscopunk volt az egyetlen magyar termék, amely aranyérmet nyert. Hosszasan sorolhatnám közös termékeink díjait.

Remények

— Ez a viszonylag kis szövetkezet rugalmasabb lehet, mint egy gyár. De mikor lesz így nagyvállalatoknál?

— Az ő kezüket számtalan intézkedés, szabályozó és a jó ég tudja mi minden köti. A KONTAKTÁ-val is régóta dolgozom. Az idei BNV-re az ő megbízásukra terveztem a KONTASZERT-műszereket, ami alumínium profilú idomokból összeszerelhető dobozrendszer. Asztaltól kezdve, a legkülönbözőbb funkciókra használható. Az alumínium profilok éles, hegyes széleire rossz támaszkodni, azonkívül, hogy rideg, nem esztétikus. Hogy kényelmesebbé, ezáltal jobban használhatóbbá, tegyük, műbőrfelületű, habosított szivacsot terveztem hozzá. Igen ám, de ez már nem a KONTAKTA profilja. Tudtam, hogy az Ikarus gyárt ilyet. De nem a hivatalos kooperáció, hanem a szerencse segített. A KONTAKTA egyik konstruktőrének a barátja véletlenül az Ikarusnak abban a gyáregységében vezető, ahonnan nekünk a habszivacs kell. Ilyen egyszerű. Annyi azonban még az igazsághoz tartozik, hogy a KONTAKTÁ-ban a konstruktőrök is törődtek az új termékkel. Ott lesz drága a formatervező, ahol már a kész terméket kell elfogadható formába átterveznünk. Pedig a jó formaterv technológiára épül, s a legoptimálisabb technológiát, amellyel időt, anyagot is megtakaríthatnának — csak közösen alakíthatjuk ki.

— Úgy látszik az állóvíz lassan megmozdul, bizonyítja ezt a nemrég megnyílt Design Center is.

— Igen. Talán két éve ez volt az első jelentősebb lépés. Próbálkoztak már nemzetközi szimpozionok rendezésével, pályázatokat írtak ki egészségügyi témában — amelyben én is dolgoztam —, el is fogadták a terveket, de gazdasági okok miatt vagy csupán érdektelenségből, nem léphettünk tovább. Azért nem adjuk fel a reményt. Zsenyén minden évben nemzetközi formatervező találkozót szervezünk. Az eszmecserén a tanulási, továbbképzési lehetőség megteremtésén kívül az is a célunk, hogy felhívjuk a figyelmet: az ipari formatervező nemcsak tárgyakat, hanem környezetünket is tervezi, szervezi. A következő zsenyei táborok témája a design és a környezetvédelem, valamint a design és az energiatakarékosság lesz. E két témához még csak annyit: a baj az, hogy tárgyaink *nem állnak össze rendszerré.* Olyan tárgykultúrára lenne szükség, amely tervezett, de ki-ki a maga ízlése, egyénisége szerint válogathatna belőle. Néhány éve a konyhaprogram keretében például az iparművészek és segítőtársaik felmérték a lakótelepi konyhákat, a családok szokásait. Több tízezer szociológiai, gazdasági adat birtokában kidolgozták, hogy a beépített konyhákba, milyen edényekre lenne szükség. A tervek nagy része még ma is érintetlen.

— Végül is pesszimista vagy optimista?

— Az általános helyzet megítélésében, bármily furcsán is hangzik az elmondottak után, optimista vagyok. Az életszínvonal emelkedésével nő az emberek igénye is, így a szakmámmal kapcsolatban van okom az optimizmusra. Ha a ma még meglevő, gátló tényezők megszűnnének, jobban funkcionáló, gazdaságosabb környezetet alakíthatunk. S mindez az emberek gondolkodására is hat majd.

G. Barta Ágnes

Szeretettel meghívjuk
BENKŐ ILONA
Munkácsy-díjas
keramikusművész
KIÁLLÍTÁSÁRA
a Budavári
Iparművészeti Boltba
(I. ker., Uri utca 26—28.)
1980. október 10—17-ig
A kiállított tárgyak
a helyszínen
megvásárolhatók!
A kiállítás napján a művész
személyesen jelen van

IPARMŰVÉSZETI VÁLLALAT

Benkei András szovjet kitüntetése

A Szovjetunió Legfelső Tanácsának elnöksége *Benkei* András nyugalmazott minisztert, a magyar és a szovjet belügyi szervek közötti baráti együttműködés elmélyítésében szerzett érdemeiért, a Népek Barátsága Érdemrenddel tüntette ki. A kitüntetést szerdán a Szovjetunió nagykövetségén Vlagyimir *Pavlov* nagykövet nyújtotta át. Jelen volt *Korom* Mihály, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára, *Borbándi* János, a Minisztertanács elnökhelyettese, *Horváth* István belügyminiszter és *Rácz* Sándor, az MSZMP Központi Bizottságának osztályvezetője.

Ábrahám Kálmán Moszkvában

Ivan *Ganyicsevnek*, a Szovjetunió állami építési bizottsága elnökhelyettesének meghívására szerdán *Ábrahám* Kálmán építésügyi és városfejlesztési miniszter vezetésével magyar építésügyi küldöttség utazott Moszkvába. A kétoldalú építésügyi együttműködés fejlesztésének lehetőségeiről folytatnak tárgyalásokat. A magyar delegáció tanulmányozza a taskenti, a szamarkandi és buharai városfejlesztés és rekonstrukció eredményeit is.

Jóboru Magda felszólalt az UNESCO közgyűlésén

Az UNESCO, az ENSZ nevelésügyi, tudományos és kulturális szervezete 21. közgyűlésének Belgrádban tanácskozó ülésszakán befejeződött az általános vita. A 153 tagállam képviselői — köztük dr. *Jóboru* Magda, a magyar küldöttség vezetője — kifejtették kormányuk és nemzeti UNESCO-bizottságuk nézeteit a nemzetközi helyzetről, az UNESCO tevékenységéről, s a legközelebbi három évre szóló nevelésügyi, kulturális, kommunikációs és természettudományi programjáról.

A vita eredményeit a csütörtöki teljes ülésen Amadou-Mahtar *M'bow*, az UNESCO főigazgatója foglalja majd össze. A tanácskozás ezt követően bizottságokban folytatódik.

Postai világnap

Százhat éve, 1874. október 9-én huszonkét ország írta alá Bernben az Általános Postaegyesület alakulásáról szóló szerződést, amely többek között kimondja, hogy az egyesületbe tömörült országok a levélpostai küldemények kölcsönös kicserélése céljából egységes postaterületet alkotnak. Az Általános Postaegyesület 1878-ban Egyetemes Postaegyesületre (UPU) változtatta nevét. Jelenleg 160 ország a tagja.

A Magyar Posta alapítása, 1874 óta egyik legaktívabb tagja az UPU-nak, részvevője minden eddigi kongresszusnak és tagja a Postai Tanulmányozó Tanácsnak. A postaegyesület aláírásának évfordulóján tartják meg a postai világnapot, az idén tizenegyedszer.

Áll a Laskó-völgyi gát

Befejeződött kedden a Heves megyei Egerszalók község határában a Laskó-patak völgyében létesített gát építése. Az észak-magyarországi vízügyi igazgatóság dolgozói a patak völgyét hatszáz méter hosszú és tíz méter magas gáttal zárták el, megépítéséhez több mint kétszázezer köbméter földet mozgattak meg. Az új gát mögött keletkező több mint négymillió köbméter vizet tároló mesterséges tó elsősorban az árvizes időszakokban jelentkező többletvíz felfogására szolgál. Az így összegyűjtött vízzel a nyári hónapokban mintegy kétezer hektárnyi területet tudnak öntözni. A víztárolót később halasítják is.

A több mint negyvenmillió forintos beruházás teljes egészében jövőre készül el és akkor kezdik meg feltöltését.

— Szigetmonostor—Határ csárda révátkelésen a teherforgalom az alacsony vízállás miatt bizonytalan ideig szünetel, közli a Pest megyei Kishajózási Vállalat. A személyforgalom zavartalan.

N A P I K R

— A VI. ötéves terv gazdaságpolitikai irányelveiről aktívaértekezleten tájékoztatták a művészeti szövetségek és a MÜDOSZ képviselőit szerdán az MSZMP budapesti bizottsága oktatási igazgatóságán. A tanácskozáson, amelyen Pozsgay Imre művelődési miniszter elnökölt, Bognár József akadémikus tartott ismertetőt.

— Csikós Nagy Béla Magyar árpolitika című könyve a közeljövőben japán nyelven is megjelenik az otsuki Shoten Publihers gondozásában.

— Modern és stílbútorok hangulatához illő, formatervezett, minden igényt kielégítő kapcsolókat és csatlakozó aljzatokat fejlesztettek ki a Kontakta Alkatrészgyárban. A falba süllyeszthető „Kontallux" elnevezésű család földelt és földeletlen tagjai modul elemekből épülnek fel, így mindenki egyéni ízlésének megfelelően játszhat a színekkel és formákkal. A „Kontallux"-család néhány tagja karácsony előtt már kapható lesz.

— A 32. frankfurti könyvvásár szerdán megnyitotta kapuit. A vásáron több ezer kiadó együttesen csaknem kétszázezer műve nyújt tájékoztatást a legújabb formai törekvésekről. Hazánk csaknem kétezer — közte ötszáz idegennyelvű — könyvvel teszi le a névjegyét Frankfurtban. Nemzeti kiállításunk színvonalasan reprezentálja a nemzetközileg is előkelő helyen jegyzett magyar könyvkiadást és nyomdai munkát.

— A Váci utca szerdán újabb reprezentatív ruházdával gazdagodott. Több mint másfél éves átépítési munkálatok után megnyílt az Ádám—Éva férfi és női ruházati szaküzlet. A vállalat igazgatója kiemelte, hogy szalonjellegű konfekcióval szándékoznak kielégíteni a vásárlók igényét és évi 45 millió forint forgalmat terveznek.

— Az NDK-beli Gotha várossá nyilvánításának 800. évfordulóját ünnepli. A türingiai város 1180-ban lett hercegi székhely, s 1764 után szerzett világhírt az uralkodóházak és az európai főnemesség családi adatait tartalmazó évkönyvek, a gothai almanachok kiadásával. Gothának ma hatvanezer lakója van, jelentős ipari, kulturális és turisztikai központ.

— A szombat délutáni kamarazene keretében október 11-én a Wilanow vonósnégyes hangversenyez a Nemzeti Galéria barokk kiállítótermében.

— A FŐVÁROSI GÁZMŰVEKHEZ naponta csaknem kétezer bejelentés érkezik, hogy a lakásokban csökkent a gáz nyomása, a főző, fűtő, vízmelegítő készülékek alig, vagy egyáltalán nem használhatók. Nyomáscsökkenést eddig túlnyomórészt a VI., VII., VIII., és a IX. kerületben észleltek. Az üzemzavart csaknem mindig a régi vezetékekben lerakódott szennyeződések összegyűlésével keletkező dugulások okozták. A Gázművek csaknem 450 szerelője dolgozik ezeknek az üzemzavaroknak az elhárításán. A Gázművek kéri a lakosság türelmét, mivel annak ellenére, hogy a szerelők este 10—11-ig járnak lakásról lakásra, a bejelentők egy részéhez csak pár nap elteltével jutnak el.

— Vasárnaponként is nyitva tart a Bosnyák téri piac október 12-től. Az új nyitva tartási renddel a vásárlók és az eladók igényeihez alkalmazkodnak. A nagybani piac az őstermelők és tsz-ek áruit vasárnap is 15 órától másnap hajnali 6 óráig veszi át, s a jelzett időpontok között, a késő esti órákban, vagy akár pirkadatkor is bárki vásárolhat a Bosnyák téren.

— A televízió csütörtöki műsora: 7.59: Műsorismertetés. 8.00: Tévétorna. 8.05—12.40: Iskolatévé. FF. 13.55—16.00: Iskolatévé. FF. 14.25—14.55: Élővilág. (Ism.) FF. 16.23: Műsorismertetés. 16.25: Hírek. 16.30: Idős emberek a közlekedésben. 16.40: Tízen Túliak Társasága. FF. 17.20: Illés Árpád-portré. 17.45: Tévébörze. 17.55: Telesport. 18.20: Eredményeink — tennivalóink. FF. 19.10: Tévétorna. 19.15: Esti mese. FF. 19.30: Tv-híradó. 20.00: Budapesti Művészeti Hetek. IV. Henrik király. 22.05: Még egyszer ... Angol zenés film. 22.35: Tv-híradó 2. **— 2. műsor:** 17.13: Műsorismertetés. 17.15: Fizika. FF. 17.45: Rajz. 18.10—23.00: Az Újvidéki Televízió estje. 18.10: Bevezető. 18.15: A Tisza virágzása. 18.35: Júlia és a nyolc Rómeó. 19.00: Vis-sziget. 19.30: Tv-híradó. 20.00: Bevezető. 20.05: Lifka-mozi. Dokumentumfilm. 20.35: Hét magyar ballada. 21.05: „Szívem szerint anyám". Dokumentumfilm. 21.15: Martic tanár úr. Jugoszláv tévéfilm. 22.10: Régi húrok, új hangok.

— A nagy német filozófus, Hegel életművével foglalkozó nemzetközi szimpozion kezdődött szerdán Moszkvában. A négynapos fórum munkájában magyar, NDK-beli, kanadai, holland, román, szovjet, amerikai, NSZK-beli, francia és csehszlovák tudósok vesznek részt.

— Hál' isten, az állami büfék feltétel: forró víz, kukorica, meg

— A tudományos együttműködés távlati tervét formába öntő megállapodás aláírásával szerdán befejeződött a nemzetközi irodalomtörténész tanácskozás Budapesten. A kétnapos eszmecserén az európai szocialista országok, valamint Kuba, Mongólia és Vietnam irodalomtörténészei vettek részt.

— Felavatták szerdán a Mosonmagyaróvári Timföld és Műkorundgyár új műkorundüzemét. A 300 millió forintos beruházással létesített új üzem átadási ünnepségén részt vett Kapolyi László nehézipari miniszterhelyettes is.

— A szovjet sarkkutatás történetében egyedülálló, különleges összetételű expedíció tért vissza a napokban az Északi-sarkvidékről. A közgazdászokból, geológusokból, a különleges körülményekhez alkalmazkodás lehetőségeit vizsgáló tudósokból és más szakértőkből álló csoport két hónap alatt 18 ezer kilométeres utat tett meg, Arhangelszktől a Csukcs-félszigetig — meglátogatva sok települést és geológustelepet —, s a sarkvidékek nagyarányú népgazdasági hasznosításának lehetőségeit kutatta.

— Elveszett 1980. okt. 5-én, vasárnap, Csillaghegyen, a Fodros u. környékén egy öthónapos, **Bagira** nevű, koromfekete német juhász kan kiskutya. Különös ismertetőjele: mellén fehér, kis folt. Hatéves, beteg kislányom egyetlen játszótársa volt. Kérem a megtalálót, vagy aki tud róla, értesítsen a 318-812-es telefonon, magas jutalom ellenében. ×

— Felhívás! Felhívjuk az érdekeltek figyelmét, hogy a Bpest, XXII. ker., (Nagytétény) Angeli utcai, valamint a Bpest, III. ker., (Békásmegyer) Tamás utcai lezárt temetőket a Bpest, Főv. Tanács V. B. határozata alapján teljes kiürítésre meghirdetjük. A temetőkben lévő sírok és sírboltok törvényes használati ideje lejárt, így az ott nyugvók hozzátartozóit azzal a felhívással értesítjük, hogy akik exhumáltatni, vagy áthelyeztetni kívánják elhunytjaikat, úgy 1980. december 31-ig intézkedhetnek. A temető kiürítésével, illetve az exhumálással és más temetőbe történő áthelyezéssel kapcsolatos felvilágosítást a Bp., I. ker., Batthyány u. 13. sz. alatt lévő felvételi irodánkban, vagy Igazgatóságunkon (Bp. VIII., Kerepesi tem. Mező Imre út 16.) kaphatnak. Kérjük az érdekelteket a határidőn belüli intézkedés megtételére, mert annak lejárta után a fennálló rendelkezések értelmében a sírokat és sírboltokat kiürítjük és megszüntetjük. **Fővárosi Temetkezési Intézet** igazgatósága. ×

— A MAFILM keres 1944-ben játszódó játékfilmjéhez üzemképes oldalkocsis és szóló motorkerékpárokat, személyautókat. Telefon: Tóth István 164-665, 836-171, 329-830. ×

— Georg Oskamp a Televízió III. Nemzetközi Karmesterversenyének győztese ismét Budapesten! 1980. október 16-án, a Zeneakadémián — a Magyar Állami Hangversenyzenekar élén — Liszt-műveket vezényel. Jegyek válthatók az Országos Filharmónia Jegypénztárában (Bp. V., Vörösmarty tér 1.), a Zeneakadémián és az üzemi közönségszervezőknél. ×

— Az OSC kondicionáló tanfolyamot indít nők részére. A tanfolyam helye: Bp. XIII., Váci út 21. Bolyai Szakközépiskola. Jelentkezés: szerdán 16.45—18.45 óráig, Bánky Ferenc testnevelő tanárnál. ×

— Szeptember elején Balatonendréd határában fekete, kb. egyéves, nőstény farkaskutyát találtunk. Várjuk a gazdája jelentkezését, vagy új gazdát keresünk! Bp., Futó u. 6. este 17—19 óra között, hétköznap. ×

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 AUG 4.

Kelemen József

NÉPSZAVA

Merengő gém, kiskócsag — fából faragva

Kelemen József, a gyulai ~~Fa- és Fémbútoripari~~ Ktsz asztalosa szabad idejében fafaragással foglalkozik. Legkedvesebb témája az alföldi madárvilág. A hosszú nyakú merengő gém, a visszahajló nyakkal figyelő kiskócsag, az óriás szárnyú rétisas, s több énekesmadár mind ott van faragványai között.

mondják: komoly javu-
lást ebben a vonatkozás-
ban csak a budapesti
földalatti teljes kiépítése
hoz majd. De egyfajta
bővítésre mégis gon-

Kelemen József, ipari formatervező

L.: Mezey Lánló

Vadas József: Designra várva 13.

Élet és Irodalom Bp. 1984. jún. 22. XXVIII/25

Kelemen József, formatervező.

E hónapban a pécsi stúdió által készített filmek közül a magazin műsorok mellett az „Egy ipari formatervező közérzete" c. kisfilm Kelemen József formatervezőről szól. Márc. 16-án látható az 1-es programon, 17.45-kor.

Pannon krónika.

1984. III. 9. Televízió 1-műsor / S. Gyné /.

Kelemen Józsefné, ruhatervező iparművész.

Kelemen Józsefné a gimnáziumot Aszódon végezte, onnan került a főiskola textil szakára. Férje ipari formatervező, munkácsy-díjas.

Egy ipari formatervező közérzete.

1984. III. 16. TV 1-műsor, 17.25 (Zné).

Kelemen József
ipari formatervező

Az Iparművészeti vállalat-
arany tanja.

---: Határozat.

Művészet, 1973.május - 44.oldal

Kelemen József

"Gyermekded játékok" cimmel Vadas József igen részletesen foglalkozik a gyermekek számára eddig készitett müvészietlen és a jövőben -müvészi szempontból is megfelelő- megtervezendő játékszerekkel.
Felsorolja azokat a müvészeket, akik régebben és akik ma is tervezik az egyszerü, praktikus és valóban müvészi játékokat:
Kaesz Gyula, Fajó János, Schéner Mihály, Kelemen József, Ortutay Tamás, Somogyi Pál.
A müvészekre vonatkozó bővebb ismertetést lásd: Kolosváry Bálint nevénél, grafikái felsorolása mellett.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. május lo. XIX. évf. 19. sz. lo. lap.

Kelemen József

ip. formatervező, részt vett a Kiállí-
táson

Jubileumi parművészeti Kiállítás
Műcsarnok, 1975. jún — júl.

Kelemen József

Részvétel a kiállításon

Jubileumi Jászművészeti Kiállítás
1975. jún – júl.

Kelemen József

Részlet a kiállításon, játéktervei

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
1975. Műcsarnok, jún – júl.

Kelemen József

Formakereső, részt vett a kiállí-
táson

Jubileumi Iparművészeti kiállítás
Miskolcon, 1975. jún – jul.

MDK

402. Kelemen József, ép.

Szül.: Budapest, 1894 Okl.kelte: 1920 Sz.: 6666

A m.kir. József müegyetemen oklevelet, absolutoriumot vagy oklevélhonositást épitészek névjegyzéke 1873-1928. Nyert

EP-IP - EP-MÜV. 1931.márc.1. 41.1.

Kelemen József, [iparművész] MDK
[ipari formatervező]

Az Iparművészeti Főiskola hallgatója.

–: Tanulnak a jövő iparművészei 8:l.
(3 fénykép – s' szöveg)

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. febr. 4.

Kelemen József

"Design, négy fal között" cimmel Vadas József ismerteti az Iparmüvészeti Muzeumban rendezett "Ipari formák a lakásban" c. kiállitást. Borz Kováts Sándor saját mühelyében készült művészi világitótest terveit emliti meg elsősorban. Kitünő képességü fiatal alkotók dolgoznak a porcelán és majolika gyárakban, akik közül Horváth Lászlót, Szekeres Károlyt és Semsey Gabriellát nevezi meg. Elismeréssel nyilatkozik Tuza László fürdőszoba berendezéséről. Külön méltatja Kelemen József polimobil nevü játékát, valamint Nádas László és Rubik Ernő kitünő munkáját. Király József és Detre Villő nevét a kivételes tehetségü butortervezők közé sorolja.
Vadas József fenti c. beszámolóját lásd: Borz Kováts Sándor nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. szept. 24.XXI.évf. 39. sz. 12. lap.

Kelemen József

Az alant felsorolt művészeket Munkácsy Mihály-díjjal jutalmazta a Minisztertanács az ország felszabadulásának 33. évfordulója alkalmából eredményes munkájukért: Ágotha Margit grafikusművész, Csavlek András festőművész, Finta László ipari formatervező, Gráf Károlyné textiltervező, Gyarmathy Ágnes díszlet-jelmeztervező, Janzer Frigyes szobrász, Kelemen József ipari formatervező, Mészáros András karikaturista, Papachristos Andreas szobrász, Potyondi Margit belsőépítész, Schéner Mihály festőművész, Szathmáry Gyöngyi szobrászművész, Rétfalvi Sándor szobrászművész.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. ápr. 8.
XXII. évf. 14. sz. 8. lap.

Kelemen József /1939/

sokirányu tervező, kiemelkedik Polimobil

épitőjátéka/1972/ elemeinek variábilitásával,

formagazdasgágával

Ernyei:Az ipari forma története Magyarországon

Akadémiai Kiadó 1974 56 old.

Kelemen József, ipari formatervező

h: Ágotha Margit

-: ... és művészeti díjasok 5.

Nérszabadság, Br. 1978 ápr. 2

Kelemen József, ipari formatervező

L.: Rétfelni S.

–: Átadták az irod. és művészeti díjakat. 12.

Esti Hírlap, Bp. 1978. ápr. 1.

M.D.K.

Kelemen József, építész

400

(min. oszt. vezető) hiányolja hogy a főváros még nem készittetett el egy ujtipusu, általános iskola-teroet. A korszerű feladatokat fontosabbnak találja a mű ember védelemnél, melyre csak szerény keretek volnának fordítandók. Helyfeleniti a Vérmező nek törmelékkel való feltöltését.

Bertóty István: A főváros 3 éves terve egy ankétsorozat megvilágitásában. Városi Szemle, 34.évf. 1948. 400.old.

≡ BUDAPEST, ≡
V., KER., VADÁSZ-UTCA 26. SZ.
TELEFON 65—63. ○ ○ ○ TELEFON 65—63

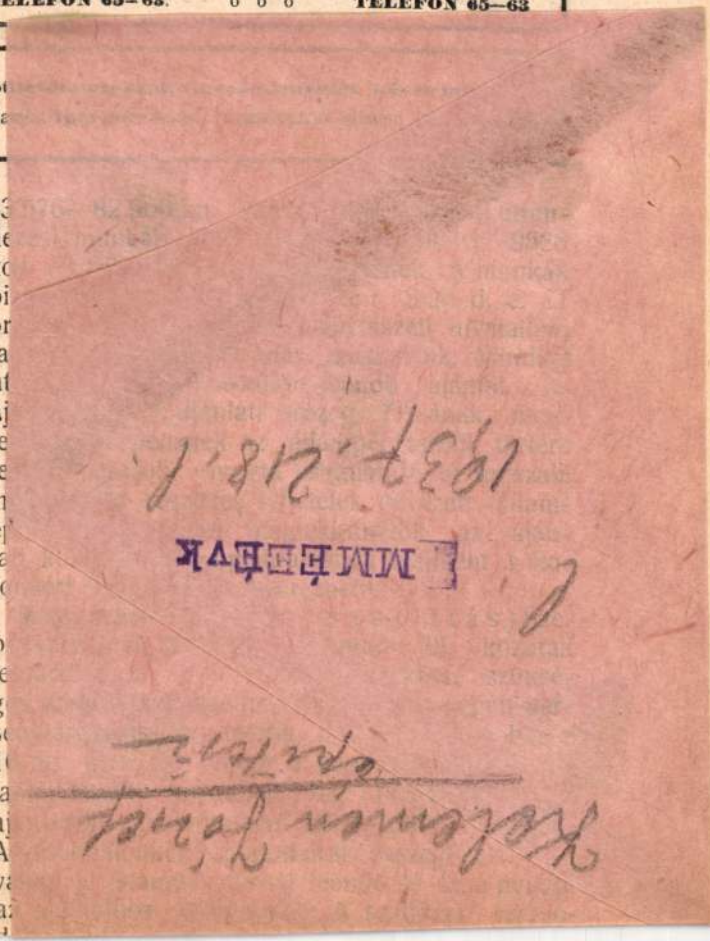

K

Rabitz-szövetet,
és kerékvédő rostél
szükséges sodro

Haide

Képes árjeg

30 koronáért, a géptéglát 40 koronáért. Az épitésre a kereskedelemügyi minister által kiadott részletes épitési föltételek az irányadók. Az ajánlatok o k t ó b e r 27-én déli 12 óráig adandók be. Az ajánlatokhoz az ajánlati költségvetés 5%-ának megfelelő bánompénznek Eperjes szab kir. város házipénztárában történt befizetését igazoló nyugta csatoland. E bánompénz a vállalatnyertes által 10%-ra fog kiegészittetni. A tervek, a műszaki leirás és az ajánlati költségvetés Eperjes sz. kir. város épitészénél megtekinthetők s az ajánlati minta, továbbá az ajánlati költségvetés ugyanott dijtalanul, a tervmásolatok pedig 20 koronáért megszerezhetők. Azok, kik az épitésre a megbizást megkapják, az ajánlati minta és ajánlati költségvetés elkészitéséért az ajánlati összeg 15 százalékát tartoznak fizetni.

Miskolc (C s a t o r n á z á s.) Miskolc sz. kir. város tanácsa árlejtést hirdet a belgrádi malomárok 140 fm. szakaszán teljesitendő

MDK

Kelemen József

V. Orsz. Iparm. kiáll. Műcs. 1965.

M.D.f

Kelemen József
ipari formatervező

Resit vett a tárlaton.

Skoczogh Ákos: Ipari művészet
Művészet, 1969. május – 42 kep.

Kelemeny József
molnar ács

l. Művészi Ipar

1891. 96-l.

torno alla cornice, in basso, e negli archi di volta, fioriscono dei gigli.

Nella cupola del santuario rappresentò la gloria di Maria, che vola in cielo, con gesto largo ed aereo; la destra tiene in alto il simbolo della purezza: il giglio; nella sinistra tiene invece un ramo d'ulivo, simbolo forse della pace celeste (fig. 27). Il viso di Maria, commosso, trasfigurato, è rivolto in su, verso lo Spirito Santo che ci appare sotto forma di colomba. Più in giù, ai due lati, su ampie e plastiche nuvole siedono due figure allegoriche; quella di sinistra regge la corona e lo scettro, simbolo della signoria ce-

Kelemen József

A tabáni gyógyszálló tervé

Repr.

Becz Jenő: Művészet

a hegyoldalban. A tabá-

ni gyógyszálló terpályázata.

Művészet. 1938. 70. l.

Simone Martini követője: Joachim elhagyja a várost.

Kelemen József

1925/26 Kecskeméti telep.
1926/27 - 1931/32

Ferképzomfoiskèvk
99.l.

Kelemen József

1911/12 - 1914/15-

Ferkèpzomfoiskòvk

99.1

Kelemen József

Budapest, 1940 szept.

Kelemen József okl. építész-mérnök, műépítész, IV. Veres Pálné u. 27. 181-531

24521/942. szám

194---

2 — (rajz)

Méltóságos
Nagyságos
Tekintetes

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

Hivatalból
Közszolgálati ügyben
DÍJ ÁLTALÁNYOZVA

B U D A P E S T .

IX.Högyes Endre u.10 s

Nem díjazták Terv

Kelemen József

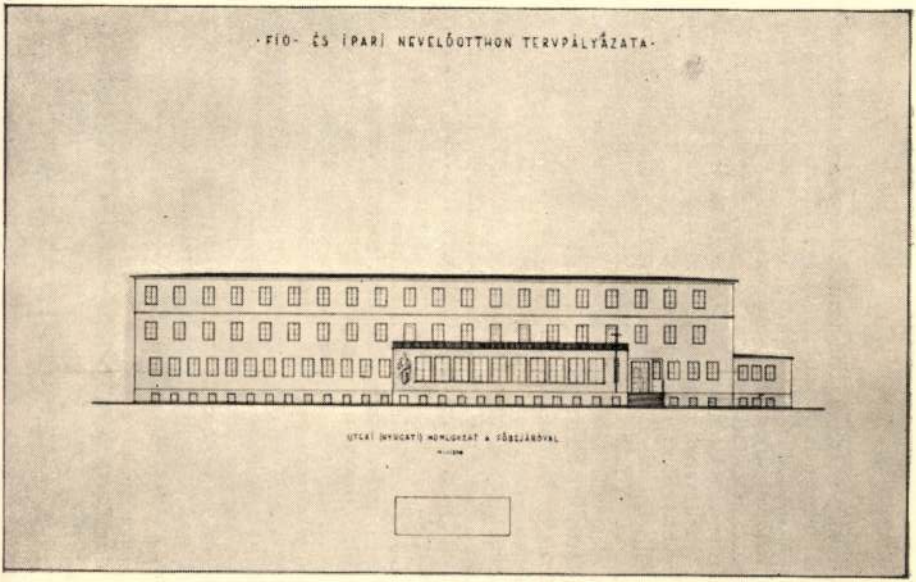

Kelemen József: A Szél uccai fiúotthon terve

Művészet 1938. 18-19. sz. 95. l.

népéletből vett témái tele vannak élő mozgással, melegséggel. Remek illusztráló tehetség, akinek rajzai könyvbe kivánkoznak, akár némely festő vászna freskónak a templom vagy kastély falára. Oravetz Imrét, a parasztfestőt a szlovákia sajtó, mint Szinyei Merse Pál tanítványát méltatja. Pompás meglátásai vannak, finoman, lebilincselő impresszionista stilusban fest. Előadó nyelvezete rokon Egry Józseféval. Feld Lajos, a proletár életből merített, nagy kultúrájú rajzokkal mutatkozott be. A falusi szegénység miliője ihleti meg (akár a mi festőink közül a főváros szegényeit kedvelő Márkus Imrét). Jasszusch Antal hatalmas erejű szinorgiákban éli ki magát. Szimfóniát varázsol a színek sokrétű skálájából. Vaszarynak a nyomdokába lép, izmos tehetséggel, fejlődésben lévő, örök fiatal ,aki egyre kutat. A „Sárga fák" és Meredek uton" című tájképei az újkori magyar tájfestészet legszebb termékeit képviselik.

Löffler Béla, mint a kiállítás egyetlen szobrászművésze: autodidakta. Ragyogó, sokra hivatott formáló tehetség. Bronzaktjai, gipszportréi a budapesti tárlatokon is feltünést keltenének. A kassai Rákóczi-emlékműpályázat nyertese. A „Közös út" című síremlékével is tiszta művészi megoldásra törekszik. „Az összetartozás harmóniáját, a testbe lehelt lélekközösséget ilyen tisztán anyagtalanul kihozni az anyagból egészen magasrendű művészi cselekedet", — írja egyik kritikusa és megállapítja, hogy a kassai művészekre, az egész szlovákiai magyarság büszke lehet. Erdős Imre

AZ ALAPITVÁNYI FIUOTTHON ÉS IPARI NEVELŐOTTHON TERVPÁLYÁZATA

A Székesfőváros tervpályázatot hirdetett

Kolomen József
építész
szül Budapest 1894
okl. mérn. 1920.

Műegyet. Műegyetem. 10 f.

Szendrei János.

Csaknem egész alak, áll, di
kezével forgós kalpagját, baljával
közül a Medzsidje és Ozmanlie para
rend jelvényét és a szent Száva re
állvány látszik. Jelzése aláírásá

Dr. Szendrei Jáno

kissé feljebb jobbra: Készitette:

Heliogr., mér. 22.5: 13.7

Sz. n.
378-9

Kelemen József

Képz. főiskola ösztöndíjas tanársegéd Benkhard Ágost alakrajzi osztályában

Évkönyvek 1931-32. 86. l.

Hegyes.

A középtérbeli szikla t
előtérből út vezet, ahol egy j
puskával a vállán. Felirata a
fölött mértani ábra van:

HEGYES

fölül jobbra: 72.

Rm., mér. a rl. 17.3: 1

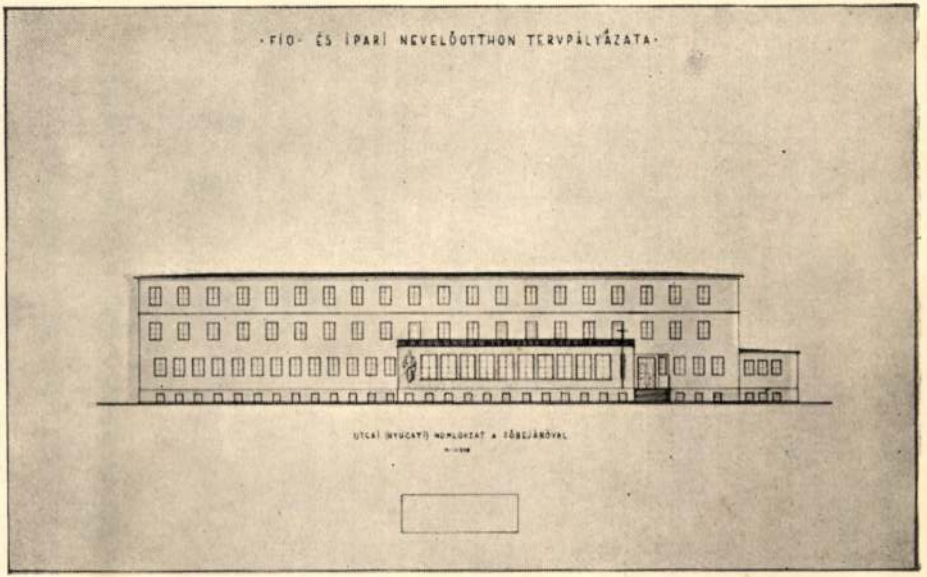

Kelemen József: A Szél uccai fiúotthon terve

Kelemen József
Művészet. 1938. 95. l.

ALAPÍTVA: 1577

KIR. MAGY. EGYETEMI
NYOMDA KÖNYVES-
BOLTJA

BUDAPEST IV,
KOSSUTH LAJOS-UTCA 18.
TELEFON: 189-540.

UTÁNVÉT: ...

SÚLY: ...

Tartalma: Köny

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos Műem

Kelemen József festő.

Magyar Nemzet.
1945. VI. 14. I. 36.
(: Bezámoló :)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-746, 340-726

NÉPSZABADSÁG

1971 JUL 28

Kelemen Zoltán munkában.
(Bánhalmi János felv.)

mozgatni is tudják. Csak az mondja meg B. I.-ről, hogy annak műszeme van, akit figyelmeztetnek erre.

Érdekes, változatos szakma a műszemkészítés, amelyhez nálunk csak ez a négy ember ért. Mégis, munkájuk kiszorította az évente előállított 2500 szemmel az ország piacáról a külföldi versenytársakat. Mi több, a szériában gyártott, a szemüreghez alakítható műszemmel a budapesti Fogtechnikai Vállalat a világpiacon sikeresen verseng a nagyhírű és hangzatos nevű angol Shakespeare-céggel. Magyar hagyománya is van: Kelemen Zoltán a második szakmunkás-generációt képviseli. De már döntött: egyszer majd fia, a most hatesztendős Zoli lép az örökébe. A gyereknek van kedve a dologhoz.

A kisfiú talán már olyan műszemet készít, amellyel nemcsak szépül, aki megkapja, de majd lát is vele.

M. Gy.

Kanadában rekordm
2,6 millió tonnát törtek
ban viszont 10 százalél
sebbet, mint az előző é
amerikai termés vissz
kukoricaüszög okozta.

Dél-Amerika kukoric
százalékkal, 27,1 milli
emelkedett. Nyugat-Eu
dig 16 százalékkal volt nagyobb
és elérte a 16,2 millió tonnát.

Kelet-Európa termését az amerikai becslés 20,3 millió tonnára teszi, ami 12 százalékkal kevesebb az előző évben elért eredménynél. *(Világgazdaság)*

A lengyel hajómotorgyártás és -export

Lengyelország 1969-ben 102 Diesel-hajómotort gyártott, 521 ezer lóerő összteljesítménnyel. Ez 7,4%-a a világ hajómotor-termelésének, amely körülbelül 7 millió lóerőt tesz ki.

Lengyelországnak jelentős pozíciói vannak a hajómotorok gyártásában a világpiacon; 1969-ben 66 ezer lóerő teljesítményű hajómotort exportált, a világ kivitelének 9%-át. Ezzel ebben a szektorban az NSZK, Svájc és Svédország mögött a negyedik helyet foglalja el. *(MIA)*

A jugoszláv–kínai kereskedelem

Jugoszlávia és a Kínai Népköztársaság árucsere-forgalmának értéke a Belgrádban most közzétett legújabb adatok szerint az idén eléri a 20 millió dollárt. Ez háromszorosa lesz a tavalyi 6,8 millió dolláros forgalomnak. Jugoszlávia elsősorban hajókat, hajómotorokat, alumíniumot, vasipari termékeket és vegyszereket szállít a Kínai Népköztársaságnak, nyersanyagok, kézműipari termékek és sportfelszerelések ellenében.

Jugoszlávia és Kína hosszú szünet után 1969. július 1-én írta alá kereskedelmi szerződését. *(Világgazdaság)*

szemben. *(Reuter)*

A szovjet földgáz útja Ausztriában

A csehszlovák határtól a bécsi elosztóállomásig vivő földgázvezeték építésére 114 millió schillinget szavazott meg a bécsi városi tanács. A különböző elosztóvonalakkal együtt 53 kilométer hosszú lesz a vezeték, amelyen keresztül a szovjet földgáz az osztrák fővárosba érkezik.

A Simmeringben és *Leopoldauban* építendő elosztó- és nyomásszabályozó állomások megépítésére 44,2 millió schillinget fordítanak. *(APA)*

Szovjet–svájci tudományos és műszaki együttműködés

Svájci gazdasági delegáció járt nemrégiben a Szovjetunióban, s a két ország közötti gazdasági, tudományos és műszaki együttműködés problémáit tárgyalta meg. A küldöttség a svájci vegyipar, gépgyártó ipar, óragyártás, élelmiszeripar és egyéb iparágak képviselőiből állt.

Három új kooperációs megállapodást is létesítettek. Az egyiket a *Brown—Boveri Co.* kötötte a szovjet tudományos és műszaki bizottsággal turbinák és generátorok közös fejlesztésére és gyártására. A *Sulzer-gyár* Diesel-motorok és szövőszékek gyártásában kíván kooperálni a Szovjetunióval. A harmadik svájci vállalat, a BST gázturbinák közös gyártásában állapodott meg. *(Világgazdaság)*

Kelemen József
festő

lejd
z

Csikvári Ungvár

154. l.

Kelemen József

festő

l.

Csíkvári Ungvár

172. l

Kelemen József

festő

VII. Damjanich u. 32

MKSz 1947

Keleman József

~~Éles István~~

~~Gébert József ifj~~

Kelemen József

Lederer Jolán

Majoros Edith

Schranz Emil

Sebesta Ferenc

Szalay Lajos

l.

Miskolci Művészek Társasága I. ki áll. katalógusa. az Orsz. m. kir. Képzőművészeti Főiskola miskolci művésztelepe nyári tanfolyamai az tárgymutatója. Miskolc. 1928

43 } VI/30

Nagyságos

Borbély József min.számv.főtan.

urnak

B u d a p e s t

Dr.Lux Kálmán műszaki főtanácsos 8.000 pengős nyugtáját azzal küldöm meg Főtanácsos Urnak, hogy a kolozsvári Szent Mihály templom szentélyének biztositására kiutalt javadalom terhére kifizetni sziveskedjék.

Budapest, 1943 junius 28.

K. Lux
1943. VI. 28.

I. E. Ny.

Kelemen József

munkácsi festő

1943. szept. Hámosy-

képszalon Miskolcon

7 olajt, 15 vszf

Ruttfelv

Kelemen József

festő

l.

Forum 1934. 37. l.

(Kárpátaljai festő-
szimvészek.)

Kelemen József

festő.

l.

Forum

1933. 322. l.

~~Csont Kapocs, öskori VI. 14.~~

Kelemen József

1929-3o-ban tanársegédi teendőkkel megb. ösztöndijas hallg.

Képzőmüv. Főisk. Évk. 1929/3o. 51 l.

MDK

Kelemen József

tanársegédi teendőkkel megbizott ösztöndijas hallgató.

Képzőmüv. Főisk. Évk. 1930-31. 59 l.

Kelemen József

1931-32. tanársegédi teendőkkel megbizott ösztöndijas hallgató

Képzőmüv. Főisk. Évk. 1931-32. 95 l.

MH SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1980 OKT 9
MAGYAR NEMZET

481

1062

Dizájn

Mit csinálna a gépipari formatervező

A közelmúltban megjelent *Formabontás* című cikksorozatunk a magyar dizájn szinte minden gondját, baját sorravette. De hát újra és újra ismételni kell. Mert a mindennapok újratermelik a gondokat és mert az élet naponta hozza felszínre az ellentmondásokat. Ezúttal a gépipari formatervezés problémájáról szólunk. A mesterség oktatása csaknem húsz esztendeje folyik az Iparművészeti Főiskolán.

Jelenleg száznyolcvan diplomás gépipari formatervezőnk van.

Nem luxus

— Rengeteg szemléletbeli torzulással, hibás felfogással kell megkezdenünk — mondja *Kelemen* József ipari formatervező, aki az Iparművészeti Vállalat formatervező tanácsának s különböző szakmai zsürik tagja. Munkácsy-díjas s tervezett már gyermekjátékokat, orvosi műszereket, vezérlőasztalokat, fényszabályozó berendezéseket, villanykapcsolót, s legújabb munkája a magyar metrószerelvény. A kiírt pályázaton első díjat nyert.

— Az iparban még mindig művésznek tartanak minket, ezért nehéz a beilleszkedésünk. Sajnos a legtöbb helyen legfeljebb megtűrik a formatervezőket. Hogy mért van ez így? Talán a mi hibánk is. Nem tudatosítottuk eléggé, hogy a formatervezés nem luxus, hanem elsősorban gazdasági érdek. Mi azt tanultuk a főiskolán, hogyan lehet minimális anyag felhasználásával az ergonómiai, technológiai és nem utolsósorban gazdasági adottságok figyelembevételével, *a tervező mérnökökkel együttműködve* kialakítani a tárgyat. *Dózsa* Farkas András tanár úr megértette velünk, hogy elsősorban nem a szépségre kell összpontosítanunk, hanem *a funkcióra*. Hiszen a jól működő tárgyak eleve magukban hordozzák a szépséget.

— Hogyan fogalmazná meg az ipari formatervezők feladatát, helyét a társadalomban?

— A fogyasztó és a termelő közé kell beépülnünk. Feladatunk a fogyasztók érdekvédelme. Tudom, hogy ez megnökkentően hangzik, de így van. Nézzük előbb a termelő érdekét. Minél kisebb ráfordítással, magas termelékenységgel minőséget akar létrehozni, amit aztán a piacon jól értékesíthet. Ez az elv, amellyel a gyakorlat sajnos nem mindig egyezett. Most már a gazdasági élet egyre jobban kényszeríti erre az ipart. A monopolhelyzet sem nagyon ösztönözte a gyártót, hogy változtasson termékein. Nem így az exportcikkeknél. A külföldi piacra termelő vállalataink már a formatervezőkkel együtt dolgoznak. A versenyképességnek ez fontos előfeltétele.

— De mivel, hogyan védi a formatervező a felhasználót, a fogyasztót?

— Amikor a gyártó piacot akar szerezni, elsősorban szemre tetszetős holmit igyekszik előállítani. Csakhogy azt már senki sem követi figyelemmel, hogy használat közben hogyan változik, esetleg hátrányára, a termék. A fogyasztó érdeke ugyanis az, hogy használati tárgyai, munkaeszközei elsősorban tartósak, praktikusak legyenek, és természetesen szépek is. Mindehhez kell a formatervező. Így tudja a fogyasztó érdekeit is védeni. Mit akarok evvel mondani? Ma az iparban elég általános a gyakorlat, hogy a fejlesztő mérnökök, műszerészek kidolgoznak egy új műszert, ami megfelel ugyan az előírt műszaki követelményeknek, *csak* éppen rossz helyen vannak a nyomógombok, a készülék túlságosan nehéz, fogása kényelmetlen, s még egyéb bajok is fellelhetők. Vajon miért? *A formatervezővel való együttműködés hiánya miatt.* Aki — talán az eddigiekből is kitetszik — *nem a külcsín őre*, miként félrevezető elnevezéséből is gondolnák, hanem *a praktikum vigyázója*. A megtervezett forma, a szép külső is az ő gondja, természetesen. De az már csak a praktikum „ajándéka".

Csellengők

— A formatervező mellőzésében nem játszik szerepet, hogy többletköltséget okoz? Hiszen, ha a formatervező alkalmazott, státust foglal. Ha nem az, akkor elég magas a honoráriuma.

— A hatvan ipari formásból, talán ha tízen vannak státusban valamely nagyvállalatnál. Igaz, a munkakönyvükbe nem az van írva, hogy formatervezők, mert ilyen státus ma az iparban nincs. Ők is egymás után szökdösnek el. Velük is előfordul, hogy nem ismernek saját alkotásukra, mire az a szalagról lejön. Ott ugyanis mindenki beleszól, mindenkinek van egy „jó" ötlete. Ilyen helyzetben valóban többletköltség az iparművész jelenléte. Bár ők még a szerencsésebbek közé tartoznak. Nem úgy, mint azok a kollégáink, akikkel a gyár nem tud, helyesebben nem akar semmit sem kezdeni...

— Azért szerencsére akad jó példa is. Én ideális munkakapcsolatot tudtam kialakítani az Orvosi Műszer Szövetkezet fejlesztő gárdájával. Igaz, hogy külsősként. Egy-egy új műszeren, hosszú évek óta együtt dolgozunk. Ha a mérnököknek eszébe jut valami új, az áramkörök tervezését még be sem fejezték, már hívnak. Az összes érdekelttel, gépészekkel, villamos mérnökökkel, szerkesztőkkel közösen alakítjuk ki a végleges műszert. Így nemcsak a műszaki paramétereknek, de használhatósági és az esztétikai feltételeknek is legjobban megfelelő termék alakul ki. Két éve Brnóban a stroboscopunk volt az egyetlen magyar termék, amely aranyérmet nyert. Hosszasan sorolhatnám közös termékeink díjait.

Remények

— Ez a viszonylag kis szövetkezet rugalmasabb lehet, mint egy gyár. De mikor lesz így nagyvállalatoknál?

— Az ő kezüket számtalan intézkedés, szabályozó és a jó ég tudja mi minden köti. A KONTAKTÁ-val is régóta dolgozom. Az idei BNV-re az ő megbízásukra terveztem a KONTASZERT-műszereket, ami alumínium profilú idomokból összeszerelhető dobozrendszer. Asztaltól kezdve, a legkülönbözőbb funkciókra használható. Az alumínium profilok éles, hegyes széleire rossz támaszkodni, azonkívül, hogy rideg, nem esztétikus. Hogy kényelmesebbé, ezáltal jobban használhatóbbá, tegyük, műbőrfelületű, habosított szivacsot terveztem hozzá. Igen ám, de ez már nem a KONTAKTA profilja. Tudjam, hogy az Ikarus gyárt ilyet. De nem a hivatalos kooperáció, hanem a szerencse segített. A KONTAKTA egyik konstruktőrének a barátja véletlenül az Ikarusnak abban a gyáregységében vezető, ahonnan nekünk a habszivacs kell. Ilyen egyszerű. Annyi azonban még az igazsághoz tartozik, hogy a KONTAKTÁ-ban a konstruktőrök is törődtek az új termékkel. Ott lesz drága a formatervező, ahol már a kész terméket kell elfogadható formába átterveznünk. Pedig a jó formaterv technológiára épül, s a legoptimálisabb technológiát, amellyel időt, anyagot is megtakaríthatnának — csak közösen alakíthatjuk ki.

— Úgy látszik az állóvíz lassan megmozdul, bizonyítja ezt a nemrég megnyílt Design Center is.

— Igen. Talán két éve ez volt az első jelentősebb lépés. Próbálkoztak már nemzetközi szimpozionok rendezésével, pályázatokat írtak ki egészségügyi témában — amelyben én is dolgoztam —, el is fogadták a terveket, de gazdasági okok miatt vagy csupán érdektelenségből, nem léphettünk tovább. Azért nem adjuk fel a reményt. Zsenyén minden évben nemzetközi formatervező találkozót szervezünk. Az eszmecserén a tanulási, továbbképzési lehetőség megteremtésén kívül az is a célunk, hogy felhívjuk a figyelmet: az ipari formatervező nemcsak tárgyakat, hanem környezetünket is tervezi, szervezi. A következő zsenyei táborok témája a design és a környezetvédelem, valamint a design és az energiatakarékosság lesz. E két témához még csak annyit: a baj az, hogy tárgyaink *nem állnak össze rendszerré*. Olyan tárgykultúrára lenne szükség, amely tervezett, de ki-ki a maga ízlése, egyénisége szerint válogathatna belőle. Néhány éve a konyhaprogram keretében például az iparművészek és segítőtársaik felmérték a lakótelepi konyhákat, a családok szokásait. Több tízezer szociológiai, gazdasági adat birtokában kidolgozták, hogy a beépített konyhákba, milyen edényekre lenne szükség. A tervek nagy része még ma is érintetlen.

— Végül is pesszimista vagy optimista?

— Az általános helyzet megítélésében, bármily furcsán is hangzik az elmondottak után, optimista vagyok. Az életszínvonal emelkedésével nő az emberek igénye is, így a szakmámmal kapcsolatban van okom az optimizmusra. Ha a ma még meglevő, gátló tényezők megszűnnének, jobban funkcionáló, gazdaságosabb környezetet alakíthatunk. S mindez az emberek gondolkodására is hat majd.

G. Barta Ágnes

Kedves Jóéj! Sajnálom

182

főtitkári teljes illetéken Amadou-Mahtar *M'bow*, az UNESCO főigazgatója foglalja majd össze. A tanácskozás ezt követően bizottságokban folytatódik.

Postai világnap

Százhat éve, 1874. október 9-én huszonkét ország írta alá Bernben az Általános Postaegyesület alakulásáról szóló szerződést, amely többek között kimondja, hogy az egyesületbe tömörült országok a levélpostai küldemények kölcsönös kicserélése céljából egységes postaterületet alkotnak. Az Általános Postaegyesület 1878-ban Egyetemes Postaegyesületre (UPU) változtatta nevét. Jelenleg 160 ország a tagja.

A Magyar Posta alapítása, 1874 óta egyik legaktívabb tagja az UPU-nak, részvevője minden eddigi kongresszusnak és tagja a Postai Tanulmányozó Tanácsnak. A postaegyesület aláírásának évfordulóján tartják meg a postai világnapot, az idén tizenegyedszer.

rossá nyilvánításának 800. évfordulóját ünnepli. A türingiai város 1180-ban lett hercegi székhely, s 1764 után szerzett világhírt az uralkodóházak és az európai főnemesség családi adatait tartalmazó évkönyvek, a gothai almanachok kiadásával. Gothának ma hatvanezer lakója van, jelentős ipari, kulturális és turisztikai központ.

— A szombat délutáni kamarazene keretében október 11-én a Wilanow vonósnégyes hangversenyez a Nemzeti Galéria barokk kiállítótermében.

— A FŐVÁROSI GÁZMŰVEKHEZ naponta csaknem kétezer bejelentés érkezik, hogy a lakásokban csökkent a gáz nyomása, a főző, fűtő, vízmelegítő készülékek alig, vagy egyáltalán nem használhatók. Nyomáscsökkenést eddig túlnyomórészt a VI., VII., VIII., és a IX. kerületben észleltek. Az üzemzavart csaknem mindig a régi vezetékekben lerakódott szennyeződések összegyűlésével keletkező dugulások okozták. A Gázművek csaknem 450 szerelője dolgozik ezeknek az üzemzavaroknak az elhárításán. A Gázművek kéri a lakosság türelmét, mivel annak ellenére, hogy a szerelők este 10—11-ig járnak lakásról lakásra, a bejelentők egy részéhez csak pár nap elteltével jutnak el.

— Vasárnaponként is nyitva tart a Bosnyák téri piac ok-

tért vissza a napokban az Északi-sarkvidékről. A közgazdászokból, geológusokból, a különleges körülményekhez alkalmazkodás lehetőségeit vizsgáló tudósokból és más szakértőkből álló csoport két hónap alatt 18 ezer kilométeres utat tett meg. Arhangelszktől a Csukcs-félszigetig — meglátogatva sok települést és geológustelepet —, s a sarkvidékek nagyarányú népgazdasági hasznosításának lehetőségeit kutatta.

— Elveszett 1980. okt. 5-én, vasárnap, Csillaghegyen, a Fodros u. környékén egy öthónapos, **Bagira** nevű, koromfekete német juhász kan kiskutya. Különös ismertetőjele: mellén fehér, kis folt. Hatéves, beteg kislányom egyetlen játszótársa volt. Kérem a megtalálót, vagy aki tud róla, értesítsen a 318-812-es telefonon, magas jutalom ellenében. ×

— Felhívás! Felhívjuk az érdekeltek figyelmét, hogy a Bpest, XXII. ker., (Nagytétény) Angeli utcai, valamint a Bpest, III. ker., (Békásmegyer) Tamás utcai lezárt temetőket a Bpest, Főv. Tanács V. B. határozata alapján teljes kiürítésre meghirdetjük. A temetőkben lévő sírok és sírboltok törvényes használati ideje lejárt, így az ott nyugvók hozzátartozóit azzal a felhívással értesítjük, hogy akik exhumáltatni, vagy áthelyeztetni kívánják elhunytjaikat, úgy 1980. december 31-ig intézkedhetnek. A temető kiürítésével, illetve az exhumálással és más temetőbe történő áthelyezéssel kapcsolatos felvilágosítást a Bp., I. ker., Batthyány u. 13. sz. alatt lévő felvételi irodánkban, vagy Igazgatóságunkon (Bp. VIII., Kerepesi tem. Mező Imre út 16.) kaphatnak. Kérjük az érdekelteket a határidőn belüli intézkedés megtételére, mert annak lejárta után a fennálló rendelkezések értelmében a sírokat és sírboltokat kiürítjük és megszüntetjük. **Fővárosi Temetkezési Intézet** igazgatósága. ×

— A MAFILM keres 1944-ben játszódó játékfilmjéhez üzemképes oldalkocsis és szóló motorkerékpárokat, személyautókat. Telefon: Tóth István 164-665, 836-171, 329-830. ×

— Georg Oskamp a Televízió III. Nemzetközi Karmesterversenyének győztese ismét Budapesten! 1980. október 16-án, a Zeneakadémián — a Magyar Állami Hangversenyzenekar élén — Liszt-műveket vezényel. Jegyek válthatók az Országos Filharmónia Jegypénztárában (Bp. V., Vörösmarty tér 1.), a Zeneakadémián és az üzemi közönségszervezőknél. ×

— Az OSC kondicionáló tanfolyamot indít nők részére. A tanfolyam helye: Bp. XIII., Váci út 21. Bolyai Szakközépiskola. Jelentkezés: szerdán 16.45—18.45 óráig. Bánky Ferenc testnevelő tanárnál. ×

— Szeptember elején Balatonendréd határában fekete, kb. egyéves, nőstény farkaskutyát találtunk. Várjuk a gazdája jelentkezését, vagy új gazdát keresünk! Bp., Futó u. 6. este 17—19 óra között, hétköznap. ×

Kelemen József, ipari formatervező

– Heti ajánlat.

Új Tükör B

4.

XXIII/17

FORMATERVEZÉSI NÍVÓDÍJAK 1986

Design Center, Budapest

A *déjá vu*, a „mintha ezt már láttam volna" zavarba ejtő hangulata keríti hatalmába az embert a kiváló formatervezésért idén kitüntetett 26 termék láttán. A szűkös helyen is roppant jó ízléssel, mutatósan megrendezett kiállítás anyaga ugyanis első benyomásra szinte semmiben nem különbözik a tavalyi, tavaly-

[illegible] hasonló tárlatokéitól. [illegible]özelebbről szemlélve azért [illegible] hogy ez egy *másik* cipő, [illegible] porcelán étkészlet, *másik* [illegible]et. Mégis, az egész együtt [illegible]atást kelt, mintha a bíráló [illegible] egy előre kiókumlált táb[illegible]ikáit töltené ki újra meg [illegible]tervezett árukkal. Körül[illegible]nnen hiányzik még egy [illegible]r, itt kozmetikai cs[illegible]tt állni, ez pedig va[illegible]özlekedési jármű

Legtöbbet, szám szerint ötöt, gépipari termékből látunk — s ez az arány is nagyjából azonos a korábbi években megszokottal. Azt, hogy azonos típusú áruféleségek kapnak évről évre díjat, még el lehet fogadni — elvégre ez lehet puszta definiciós probléma is, arról nem is szólva, hogy több év távlatában — és a Formatervezési Nívódíj idén már hetedik éves — érdekes összehasonlítások lehetőségét is kínálhatja. Semmiképpen sem növeli azonban a díj komolyságát az, hogy két termék (a Videoton kisképernyős színes televíziója és a Hajdúsági Iparművek mosógépe) az időközben végrehajtott műszaki javításokat csak elenyésző mértékben tükröző — gyakorlatilag változatlan — formai kialakításával immár másodszor kapta meg ezt a kitüntetést. Elkerülhetetlenül felmerül a kérdés: olyan gyenge anyagból kellett vajon válogatni, hogy erre a két helyre már nem jutott volna valami egészen új, friss — és természetesen szintén nívós — termék?

(Képünkön Kelemen József metrókocsiterve)

Acsay Judit

Kelemen József, vizari formatervező

L. Ligeti Erika

= Díjak, kitüntetések – 1985

8.

Élet és Irodalom. Bp. 1985. ápr. 5. XXIX/14

Kellemen József.

Pécsi és Szekszárdi antaljának rajzkiállításán,

Munkája szerepel a Képzőművészeti Főiskola növendékeinek kiállításán, a Műcsarnokban.

Budapesti Hírlap, 1928. Máj. 20.

tovább ~~Horkay Péter~~

K

Keleuren József

Kiss Zoltán

Kohn Sándor

Mátis Kálmán

Nagy Béla

Nikolszky Jenő

Petrass Juliska

Prohászka József

Solymássy Conrád

P

1925/26. a kecskeméti
művésztelepen dolgoztak
Képróm. főisk. évk
1925-27. 21. p

GRÓF ALMÁSY-TELEKI ÉVA
MŰVÉSZETI INTÉZETE (VOLT ERNST-MÚZEUM)
BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 8.

4.

FRANCIA MŰVÉSZETI ALKOTÁSOK KIÁLLITÁSA

MAGYAR MAGÁNTULAJDONBÓL

ózsef formatervező

SÁK György: A fényterelő : IPariformatervezési
ívódíjak 91 őszén. /beszélgetés Kelemen Józseffel/
= Magyar Nemzet, LIV.évf. 247.sz. 1991. okt.19.
melléklet 1.p. ill.

MDK

Kelemen József

1925-26. a kecskeméti müvésztelepen dolgoztak.

Képzőm.Főisk. évk. 1925-27. 21. l.

1021

Kelemen József munkácsy-díjas ipari formatervező

1984. III. 16. TV 1. műsor 17.25 Zné

Egy ipari formatervező közérzete

-"Tisztelt Pécsi Televizió! A mi falunknak is van hires embere, de azt nem ismeri senki. Mert olyan a munkája, hogy mindenholott van, mégsem lehet tudni, ki is csinálta."

- Milyen a közérzete?

- Változó.

- Mi ez, ami ennyire foglalkoztatja?

- Egy játék. Egy tiz-tizenöt évvel ezelőtt született játék, aminek a története még előrébbre nyulik, a háboru idejére szinte, amikor egy palatáblán rajzoltam még, mert nem volt papir, és megjelent a falubanegy autó, ami valahogy engem magával ragadott. A szagára, az illatára emlékszem. Azt hiszem, hatvées gyerek voltam, egy Rába autóbuszról van szó, ami fölvettbennünket gyerekeket és végigvitt a falunk a fölszögtől az alszögig, és hát az valami furcsa élmény volt számomra. Én egy falusi parasztudvarban nevelkedtem, nőttel föl, szüleim földmüvesek voltak, és ez az ismeretlen valami megfogott. Engem mindig vonzott az ismeretlen, a rejtély. Hát ez az autó ilyen volt. Akkor nem volt televizió, nem volt ujság, és sehol nem láttam azelőtt ilyet. És aztán mult az idő, kezembe kerültek ujságok, láttam más jármüveket is, és valahogy elkezdtem rajzolgatni őket. Egy szekrénynek a belső oldalára, ajtónak a belső oldalára, és ez a rajz sokáig izgatott engem, és tiz-tizenöt évvel ezelőtt elkezdtem azon gondolkodni, hogy mitől azonos az összes autó, amiket felrajzoltam a szekrény hátuljára. És egyszer rájöttem arra, hogy valami azonos motivum, ami ismétlődik, és minden gyerek által rajzolt autóra jellemző egy bizonyos motivum. Ha szabad, ezt megmutatnám, hogy miről van szó. A gyerek valahogy igy rajzol autót. Az a Rába autóbusz valami ilyesmi volt. Mikor már ugy kialakult az a bizonyos motivum, akkor ezt megpróbáltam áttenni térbe, először kifaragtam sajtból, hát ez a legkönnyebben faragható valami, és a végén megszületett az a bizonyos elem, emi könnyen gyártható fröccsöntő technológiával, és ugyanilyen elem. Összeforditva és egymásba pattintva adott egy olyan elemet nekem, ami az autóknak a legjellemzőbb motivuma véleményem szerint. Ez odáig fajult, hogy megcsináltam ezt a játékot. Tiz évvel ezelőtt, amikor elmentem és fölkerestem egy szövetkezetet, és fölajánlottam nekik. Az akkori elnök fantáziát látott a játékban, és hajlandó volt arra, hogy ezt ők legyártják. Az első négyezer darabot wsajnos a szövetkezet hibásan gyártotta le. A hiba az volt, hog amikor a két elemet összeragasztották, akkor egy bizonyos hézagnak kellett

volna itt kialakulni, és ez nem volt meg. Ez egy egyszerű technológiai fogás lett volna, hogyido közéillesztenek valamit, és nem oldja tovább a Magasztó, és pontos darabok lesznek. Az akkori műszaki vezető azt mondta, hogy minden háziasszonynak van otthon egyreszelője, majd kireszeli őket egyformára. Hát akkor ez a játék megbukott.

- Mert nemreszelte ki.

- Négyezer dobozzal vissza kellett vonnni a kereskedelemből. Ehhez még annyi tartozik, hogy én is bementem egy játéküzletbe, és akartam belőle vásárálni, Kérdezem az eladótól, hogy mi ez a játék. Azt mondja, hem tudja, idehozták, valamit össze lehet belőle építeni. Hát képzelje el, hogyha a Legot ugy adnák, hogy egy ilyen kockahalmaz, és nem lett volna mellette prospektus. Hogy mit lehet belőle csinálni. Hát az én játékom tényleg megbukott. Föltettem a polcra, elkértek kiállitásokra, egy halom ujságcikk megjelent róla, hogy ez milyen jó, ez olyan jó, és itt porosodott a polcomon. Tiz év mulva megjelent nálam egy kanadai ismerősön, aki emlékezett erre a játékra, még tiz évvel ezelőttről. És kérdezi tőlem, hogy mi lett a játékommal. Mondom, ott van a polcon, nézze meg.

- Ez most volt, pár héttel ezelőtt?

- Ez pár héttel ezelőtt volt. Azt mondja, hogy adjam oda neki, ő megnézi ,mit lehetne ebből csinálni. Mondtam, vigyed. Elvitte. Ma ott tartunk, hogy a játék meg van vévo, Kanadában fogják gyártani. Tanulva egy-két rossz példából, a Generalimpex már ugy kötötte az üzletet, hogy csak Kanada, EgyesültÁllamokban gyárthatják ők, és a szerszámokat hat hónap mulva átadják Magyarországnak. És akkor jött a kanadai félnek a kérdése, hogy mit lehet ebből összerakni, hányat. En nem tudtam akkor még, hogy hányat, nem játszottam végig, de megállitam. Elkezdtem rajzolni, és százötven autónál megálltam. Utána kialakitottam belőle még házépitőt, gyerekbutort. Ha ez nagyobb hérében készül majd, akkor egész óvodai berendezéseket lehet, például egy fotal, hungarocellből készülne, esetleg később integrálhabból, szivacsból, amiből a gyerek nemcsak hogy butort épit, hanem később autót is tud épiteni. Olyan autót amibe be tud ülni.

- Kötött-e nagy megalkuvást az életében?

- Gondolom igen. Most hirtelen nem tudnék kiragadni példát, de minden munkámban van egy kis megalkuvás. Egy kicsi mindig.

- Maga készitette a lakást?

- Igen. Mert az első időkben azért még nagyon nehezen ment, nem kerestünk olyat. Főiskola után még tanitást is vállaltam egy iskolában, ami aztán még jobban visszavetett a munkában, ugyhogy nekem kellett nekiállni, és megpróbáltam ugy kialakitani, ahogy mi élünk. Testre szabtam. Nem biztos, hogy a feleségem ezzel egyetért, mert ő régen aztmondja, hogy nem az ő testére.

- Mikor házasodtak össze a feleségével, illetve hogy ismerkedtek össze?

- Főiskolán ismerkedtünk meg. Én másodéves voltam, amikor ő odajött. Megláttam az udvaron, jöttkeresztül, hosszu copffal, aztán azt mondtam, hogy ő lesz a feleségem. Ezvan.

- Hogy ismerkedtetek össze?

- Hát tulajdonképpen még a főiskolán ismerkedtünk meg. Én tulajdonképpen már nem is nagyon emlékszem rá, miután nekem a főiskola az egy olyan dologvolt, hogy teljes bedobással csináltam, és nem nagyon értem rá a fiuk után nézelődni.

- Honnan mentél a főiskolára?

- Hát tulajdonképpen Aszód környékéről származom, és a gimnáziumot Aszódon végeztem, és onnan kerültem a főiskolára.

- És milyen szakra jártál?

- Textiles voltam.

- Ő divattervező. Selyemanyagra fest kézzel, és megtervezi a ruhát, és megvarrja, és ezeket szállitja üzleteknek.

- És hogy érzi, megtalálja ő önmagát ebben a kapcsolatban?

- Utóbbi időben igen. Mostmár mind többet irnak róla, ésszikerei vannak, sajnos hogy nem tud mostmár annyit csinálni, amennyi megrendelést kapna.

- Mi az, amit látunk?

- A metróra gondol?

Igen.

- Egy pár évvel ezelőtt a Metróber kiirt egy pályázatot, a metrókocsik formatervezésére, a magyar metrókocsik formatervezésére, és azt a pályázatot megnyertem, a külső formatervezést, és később átvette a témát a Ganz Mávag, és hát dolgozunk. Reméljük rövidesen befejeződik a tervezési munka, és megkezdhetik a próbagyártást, de a nehezén már tul vagyunk.

- Azthiszem, hogy a hasznosság és a szépség valahogy itt összekapcsolódik.

- Igen, ez az ergonómiai része, ami ma már annyira kijátszott avilágba, hogy bizonyos országokban már ilyen kisérletek folynak, hogy ha két másodperccel hamarabb be tudják csukni az ajtót, akkor egy ujabb szerelvényt be lehet állitani a pályára. Azaz jobban lesz helye az emberéknek, csucsforgalmi időben ez nagyonfontos, mi pedig megpróbáljuk átnézni, hogy milyen megoldásokat alkalmaztak eddig a világban, és hát abból leszürve az okos dolgokat, kialakitani ugy, hogy tényleg kényelmes metrót és kellemes belsejü metró legyen a végén.

- Mi az a legfontosabb dolog, amit a főiskoláról magával hozott? Mint egy utravalót?

- Hát sokminden, de a legfontosabb az talán, az, amit Dózsa Farkas András tanárunktól kaptunk, a természet szeretete, a másik pedig az a mondása, ami tulajdonképpen nem tőle származik, de állandóan ismételte, hogy ami szép, az igaz. És ezt mindig mondta, hogy forditva is igaz, hogy ami igaz, az viszont szép is. Az ő véleménye szerint - persze osztom ezt én is - azt jelenti, hogyha egy jól megtervezett konstrukciónak minden részlete megfelelő, és ebben most még az esztétikai részt is értem, akkor az igaz. Nincs hamisság benne, tehát szépnek is kell lenni. Hiszen a világban nem tudták még egyértemlüen definiálni a formatervezést, de én például egyetértek azzal a külföldi formatervezővel, aki azt mondja, hogy a formatervezés tulajdonképpen az, hogy egy terméknek az elemeit megfelelő rendbe rakja a tervező.

- Milyen kapcsolatban áll a kollégáival, tehát azokkal, akikkel együtt végzett a főiskolán?

- Mi hatan voltunk egy osztályban, és fiuk. Mind vagabund gyerekek voltunk, és a tanárunk pedig hogy ugy mondjam vette a lapot. Mi szerettünk játszani szerettünk kisérletezni, és ő ebben társunk is volt. És az a barátság valahogy ugy alakult ki, hogy máig megvan,

és örülünk, hogyha találkozunk egymással. A tágabb osztályunk, miután szobrász tanszak volt az indulásnál még a miénk, ahol tizenhatan voltunk, még évente, vagy kétévente az egész osztályunk összejön, de a formatervezőkkel viszont találkozunk minden pénteken, minden hétfőn, szinte már tul sokat is.

- Voltak-e közös munkáik, tehát a volt osztálytársaknak?

- Igen, az első munkám volt közös, amit ugyirtak az ujságok, hogy narancssziniü hajó a Dunán. Hát ennél a munkánál aztán kijött az, hogy többet nem kell megpróbálnunk az együtt dolgozást, mert az esztétikában a véleményünk az nem változik.

- A harmadik nagy munka az a Kontakta. Hát hogy alakult ki az a kapcsolat a Kontakta Gyárral?

- Hát a Kontaktával már talán tz éve, hogy együtt dolgozom. Nehezen indult, de mostmár nem nem mondani, hogy talán az egyik legjobb kapcsolat Magyarországon formatervezők - mert hiszen nemcsak egyedül vagyok ott - és egy gyártó cég között. Odáig eljutottunk már, hogy egy formatervező studiót alapitott meg a gyár, amiben részt vesz grafikus, belsőépitész, formatervező, közgazdász, piackutató, és a feladatunk az, hogy a Kontaktának alakitsuk ki az arculatát. Ami jelenti a grafikai, a formai, az épület, és minden, ami egy arculatába beletartozik, a megjelenését.

- Ön fontosnak tartja-e azt, hogy ipari formatervező is dolgozzon a gyárnak?

- Nagyon fontosnak tartom. Elsődlegesen azért, mert mintvásárló és az üzletben ha megnézek egy termékot, akkor azt veszem meg, amelyiknek tetszik. És ez vonatkozik a mi termékeinkre is. Akkor tudunk akár belföldi piacon, vagy akár külföldi piacon eredményesebb piaci munkát végezni, termékeinket értékesiteni, ha az formában megfelelő és tetszetős. Ezért alkalmazunk formatervezőket.

- Milyen harcokat kell folytatni azért, hogy a Kontaktában az elképzeléseit meg tudja valósitani?

- Osztálya válogatja. Van olyan, ahol semmi probléma nincs, van olyan, ahol még ha lehet, kikerülnek. Viszont van egy ilyen vezérigazgatói utasitás, hogy ami a gyárból kikerül, azt át kell nézni annak a bizonyos formatervező studiónak, hogy esztétikailag megfelelő-e. Ez óriási eredmény.

- És kinek lesz igaza?

- Hát a gyári vezetés minket fölülbírál, mi véleményezünk, és ők megvitatják, hogy ez igaz-e amit mondunk, vagy pedig hát a piaci igények esetleg nem engedik meg azt a változtatást, amit javaslunk.

- Hát én 1954-ben már az egyik gyárnak, az Elektromos Készülékek és Mérőműszerek Gyárának a főmérnöke voltam, és én akkor már az ÉKM-ben alkalmaztam formatervezőt. És azóta nekem nagyon szoros kapcsolatom van a formatervezőkkel.

- Mondja, kié a végső szó? A vezérigazgatóé, vagy a formatervezőé?

- Én azt hiszem, a vezérigazgatóé.

- Most tulajdonképpen milyen a gyárak viszonya az ipari formatervezőkhöz?

- Tapasztalataim szerint kétféle. Nem is így mondanám, hogy a gyárak, hanem emberek kapcsolata, gyári tervezők és a formatervezők kapcsolata. Ha külsőként megy oda a formatervező, akkor is két eset fordul elő. Egyik, hogy szívesen látják, a másik, hogy nem. Ha szívesen látják, akkor minél előbb kell hogy kapcsolat létrejöjjön, mert akkor nem végeznek fölöslegesen munkát, és a tervezőnek nem kellemetlen áttervezni már kialakított dolgokat. A rosszabb eset az, amikor tényleg későn szólnak, és egy kialakult konstrukciót, amit úgy érez a tervező, a műszaki tervező, hogy az most az ő gyermeke, és akkor jön egy külső, és azt mondja, hogy ez így nem jó, vagy másképp kellene. Hát itt aztán el szokott romolni a kapcsolat, ilyenkor szokott segíteni egy magasabbbeosztású - én úgy nevezném, hogy döntéshozó, aki hatalmi szóval tudja azt a bizonyos pontot átlendíteni a nehézségeken.

- Segített neked, vagy gátolt téged az, hogy Kolemen József felesége vagy?

- Hát én azt hiszem, hogy egy kicsit gátolt. Nem szakmailag, hanem annyira megosztott a feladatom, hogy tulajdonképpen nagyon kevés időm marad a szakmai dolgokra.

- És miben osztotta meg a feladataidat?

- Hát tulajdonképpen családom is van, férjem is van, és emellett vagyok hát mégruhatervező is.

- Igen,az egy olyanszakma, ahol jelen kell lenni azt hiszem,

- Igen,igen nem lehet kihagyni a dolgokat. Adivat az olyan, hogy mindig követni kell, és vele együtt kell élni és csinálni.

- Két gyerekük született, Miklós és Kati ebből a házasságból, és ugytudom, hogy a gyerekek nagyonsokszor vannak Somogyszilvon. Mi az, amiért nagyon szívesen elengedi őket oda a szüleihez?

- Hát azért, mert Somogyszil az egy tisztességes falu. Hát azt nem tudnám,megmondani, én sajnálom azokat a pesti gyerekeket, akik nem tudnak falusi környezetben mozogni, mert ott valami másfajta szabadság van. Ott nem kell félni a közlekedéstől, ott a természetben vannak, közel a természethez, és hátez egy nagyon jó dolog. A lányom az még afiamnál is jobban szereti, az még nálkülünk is lemegy, és imád ott lenni.

- Szellemileg segítettétek-e egymást a férjeddel?

- Azt mondhatom, hogy igen. Hogyha egy kicsit a gyakorlatban akadályozzuk is egymást, mivel mind a ketten itthon dolgozunk, de szellemileg feltétlenül. Ő friss szemmel tudta nézni, amit én csináltam, én is szintén nem ipari formás szemmel néztem.

- Beleszóltok egymás munkájába?

- Persze. Szóval nem úgy, hogy alakítani, hanem mint kritikus szemmel.

- Mit jelent társnak lenni?

- Ez nagyon nehéz kérdés. Társnak. Tulajdonképpen legfőbb dolog az, hogy az ember elvisellje a másikat, nemcsak a jó oldaláról, hanem a rossz oldaláról is.

- És egy ilyen kapcsolatban mit jelent társnak lenni?

- Hát így még sokkal nehezebb, mivel annyira össze vagyunk kötve tényleg, nemcsak a munkahelyünk területén, hanem úgy szakmailag is, és énszerintem, legalábbis nekem elég nehéz. Mert tulajdonképpen lehet hogy a nő számára hogy mondjam ezt, megalkuvás, de bizonyos tekintetben tényleg a nőnek kell egy kicsit megalkudni. Munka területén is, szóval minden szempontból.

- Mi az, ami a legtöbb örömet jelenti számodra?

- Hát természetesen a munkám.

- Rengeteg kudarcot élt át, gondolom, és rengeteg győzelmet is. Mi az, amit energiát ad magának, vagy hitet ahhoz, hogy mindezt így csinálja végig ilyen derűvel?

- Hát lehet, hogy derűsnek látszik ez, de nem vagyok mindig ilyen derűs, mert a munkáimnak körülbelül 7o százaléka valósult meg. Ebben én is hibás voltam biztos, meg a külső körülmények. Ezeket nem vettem figyelembe, úgy látszik, de a többi kollégának a munkáját ismerve nemcsak bennünk van a hiba. Erről már itt beszélgettünk a kollégáim között.

-óMi az, amiben hisz?

- Az egész ügyben hiszek, az egész formatervezés ügyében, mert minden embernek vele született igénye az, hogy szép környezetben éljen, hogy az őtkörülvevő tárgyak azok jól működő, esztétikus tárgyak legyenek, hiszen az őskortól kezdve már ez így volt. Amikor az első szerszámait kialakította, és talán ezt kaptam a falun, Somogyszilban, ezt a bizonyos tárgykutlurát, amit tiszta volt, nem volt fölösleges sallang rajta, és minden az volt, ami.

- Tudja, hogy szerkesztőségünkbe jött egy levél Somogyszilből, amelyben azt irták, hogy van egy híres emberük?

- Én erről nem tudok. Én úgy képzelem el, hogy itt nem is tudják a faluban, hogy én mitcsinálok. De talán arról lehet szó, hogy talán tíz éve, tizenöt éve elkezdtünk itt a faluban foglalkozni páran a volt orvos, aki elköltözött azóta már, és egy párttitkár volt itt, egy esti beszélgetésnél elkezdtünk arról beszélgetni, hogy mit lehetne ebből a faluból csinálni. A falu képén szerettünk volna javitani. Akkor már az orvos javaslatára fenyőfákat ültettek az utca két oldalán, és a beszélgetéshez hozzájárult, hogy

éppen szüret után voltunk, és a fantáziánk elszaladt egy kicsit. Valami olyat szerettünk volna csinálni, ami a falu megszünések korában esetleg megmentheti Somogyszilt.

- A szüleim földnüvesek voltak Magyarországon. Apám Amerikában született, de hatéves korában már hazahozták a szülei. Ők kivándoroltak azzal, hogy annyi pénzt keressenek, hogy valami kis földet tudjanak venni maguknak, és miután visszajöttek, gazdálkodni kezdtek, és a nagyapám az nagyon értett az állatokhoz. Aztán az apám is megtanulta tőle, és eljutottegy olyan pontig, hogy országos kiállitásokon már első, második, harmadik dijakat elhozták. Itt látható például előttünk ez a tálca, ez egy pécsi kiállitásnak a dija. De van egy-kétoklevél, meg egy-két relikvia, ami még ebből az időszakból maradt meg.

- Sőt, még filmezték is őket.

- Igen, csináltak róluk egy hiradófilmet, ugy emlékszem, 53-körül. ahol mintkiváló állattenyésztőt mutatták be.nagyapámat, illetve hát az egész családot.

- A nagypapája szerette volna, ha idehaza marad, és itt valami a gazdaságot ugye nagyobbra fejleszteni. De hát neki nem volt ehhez a világon semmi kedve, a világon semmi se. És aztán ment, de hát mi ehhez nem értettünk, hogy hova megy. Mink mindig a szabadjára engedtük, mert azt gondoltuk, hogy nem kisgyermek, és amit választ magának, azt magának csinálja.

- Mit jelent az otthon?

- Hazai pályát? Hát azt hiszem, hogy az otthon jelenti a legtöbbet az ember életében. Most nem tudom, a somogyszili otthonra gondol-e, vagy a pesti otthonomra, de szerintem az egyik legfontosabb dolgo az ember életében.

- Milyen gyakran jár haza a fia?

- Elég sürün jár. Mikormilyen az időjárás, meg mikor milyen probléma van. Ha probléma van, akkor többször is. Alakul az egészségünk, mert az nem a legjobb, egyőnké se. Annyiféle baj, probléma volt márnálunk, hogy az már sokszor a gyerekeket is ovégett zavartuk,